

Udkast

til

Lov om Strafferetsplejen.

Udarbejdet af den ved allerhøjeste Reskript af 11. Mai 1892 nedsatte Proceskommission.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. G. Schultz

1899.

1861

For the Straits Settlements

Printed by the Government Printer at the Government Press, Singapore.

Indholdsoversigt.

Første Afsnit.

Almindelige Bestemmelser.

(§§ 1—97.)

Kapitel I.	Side
Lovens Virkefreds (§§ 1—3)	1—2.
Kapitel II.	
Retternes Virkefreds (§§ 4—11)	2—5.
Kapitel III.	
Tilfælde, hvor Rettens Personer skulle eller kunne vige deres Sæde (§§ 12—18) ..	5—7.
Kapitel IV.	
Den offentlige Anklagemyndighed (§§ 19—26)	7—9.
Kapitel V.	
Baatalen (§§ 27—37)	9—15.
Kapitel VI.	
Sigtedes Forsvar (§§ 38—49)	15—19.
Kapitel VII.	
Bærneting og Forening af Straffesager (§§ 50—65)	19—23.
Kapitel VIII.	
Retsmøder og Retsbøger (§§ 66—80)	23—29.
Kapitel IX.	
Forkyndelser og Meddelelser (§§ 81—92)	29—34.
Kapitel X.	
Rettens Raadslagninger og Afgørelser (§§ 93—97)	34—36.

Andet Affnit.

Midler til Sagens Oplysning m. m.

(§§ 98—186).

Kapitel XI.

	Side
Widner (§§ 98—114)	37—45.

Kapitel XII.

Befigtigelse, Syn og Skøn (§§ 115—131)	45—51.
--	--------

Kapitel XIII.

Beslaglæggelse (§§ 132—141)	51—54.
-----------------------------------	--------

Kapitel XIV.

Ransagning (§§ 142—148)	54—57.
-------------------------------	--------

Kapitel XV.

Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse for Retten (§§ 149—154)	57—59.
---	--------

Kapitel XVI.

Anholdelse (§§ 155—165)	59—63.
-------------------------------	--------

Kapitel XVII.

Fængsling (§§ 166—179)	63—70.
------------------------------	--------

Kapitel XVIII.

Beslag paa Sigtedes Formue og Forbud mod Foreninger og Skrifter (§§ 180—186)	70—72.
--	--------

Tredie Affnit.

Underfølgelse, førend Tiltale er rejst, i Sager, som forfølges af
Overanklageren eller Politiet.

(§§ 187—215).

Kapitel XIX.

Efterforskning (§§ 187—200)	73—78.
-----------------------------------	--------

Kapitel XX.

Forunderfølgelse ved Retten (§§ 201—215)	79—85.
--	--------

Fjerde Affnit.**Tiltale og Domsforhandling ved Landsret.**

(§§ 216—301).

Kapitel XXI.

	Side
Iværksættelse af Tiltale for Landsret. Forberedelse af Domsforhandling (§§ 216—230)	86—93.

Kapitel XXII.

Umindelige Bestemmelser om Domsforhandling ved Landsret (§§ 231—257)	93—103.
--	---------

Kapitel XXIII.

Særlige Bestemmelser om Domsforhandling for Rævninger (§§ 258—298)	103—116.
--	----------

Kapitel XXIV.

Særlige Bestemmelser om Domsforhandling uden Rævninger (§§ 299—301)	116—117.
---	----------

Femte Affnit.**Tiltale og Domsforhandling ved Underret.**

(§§ 302—316).

Kapitel XXV.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som paatales af Overanklageren (§§ 302—307)	118—120.
--	----------

Kapitel XXVI.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som paatales af Politimesteren (§§ 308—316)	120—124.
--	----------

Sjette Affnit.**Retsmidler mod trufne Afgørelser**

(§§ 317—365).

Kapitel XXVII.

Paaanke af Domme, affagte af Landsretterne i første Instans (§§ 317—336)	125—134.
--	----------

Kapitel XXVIII.

Paaanke af Domme, affagte af Underretterne (§§ 337—345)	134—138.
---	----------

Kapitel XXIX.

Rære til højere Ret (§§ 346—352)	138—141.
------------------------------------	----------

Kapitel XXX.

Genoptagelse (§§ 353—365)	142—146.
-----------------------------	----------

Syvende Afsnit.

Paatale af særlige Myndigheder eller af Private. Forfølgning af borgerlige
Retskrav under Straffesager.

(§§ 366—383).

Kapitel XXXI.

Side

Behandling af Sager, som paatales af en særlig offentlig Myndighed eller af
en privat Sagsøger (§§ 366—376) 147—152.

Kapitel XXXII.

Paatale af borgerlige Krav under Straffesager (§§ 377—383) 153—155.

Øttende Afsnit.

Fuldbyrdselsen af Domme i Straffesager.

Kapitel XXXIII. (§§ 384—393) 156—160.

Niende Afsnit.

Sagsomkostninger og Rettergangsbøder i Straffesager.

(§§ 394—405).

Kapitel XXXIV.

Sagsomkostninger (§§ 394—402) 161—164.

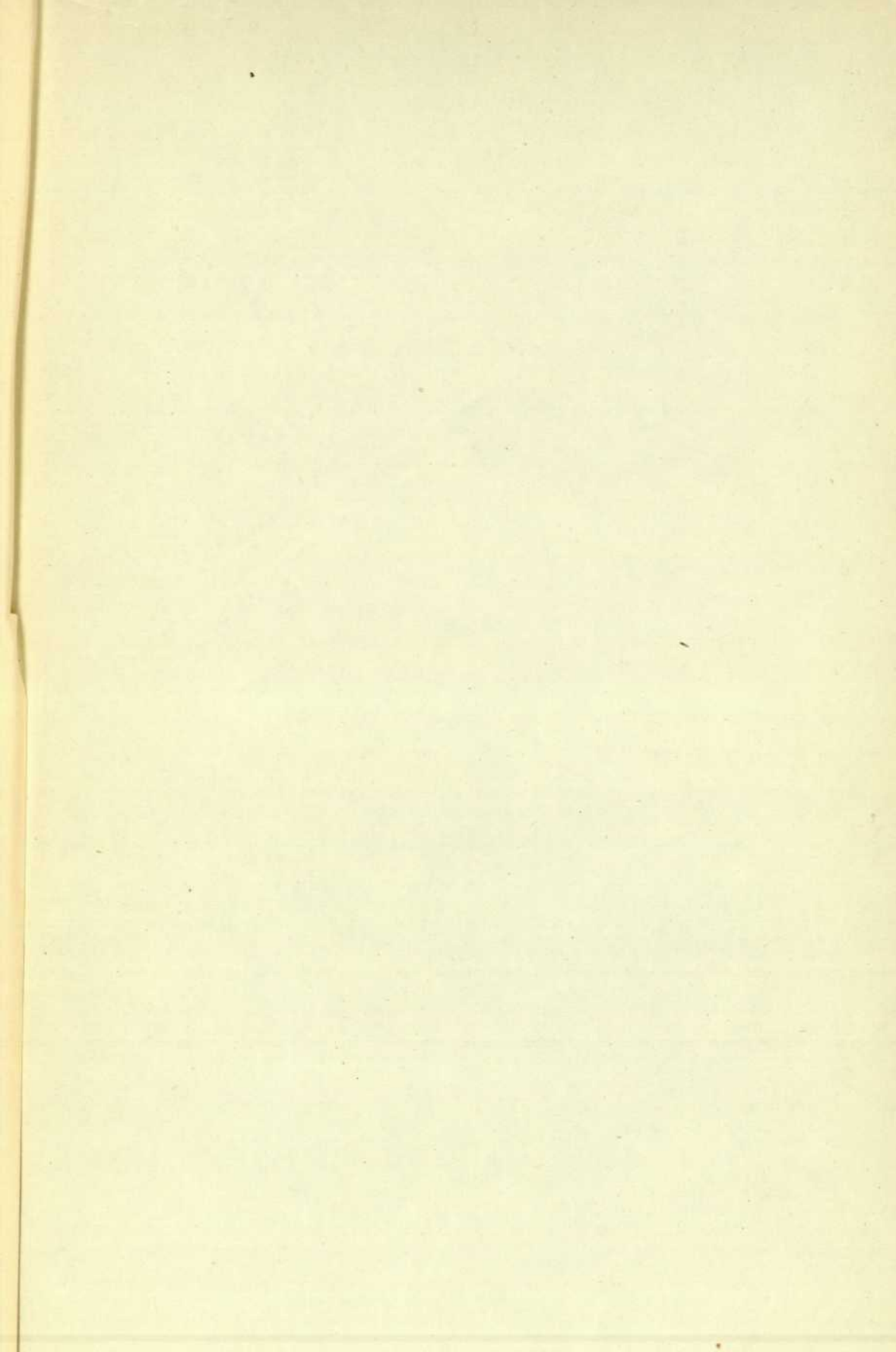
Kapitel XXXV.

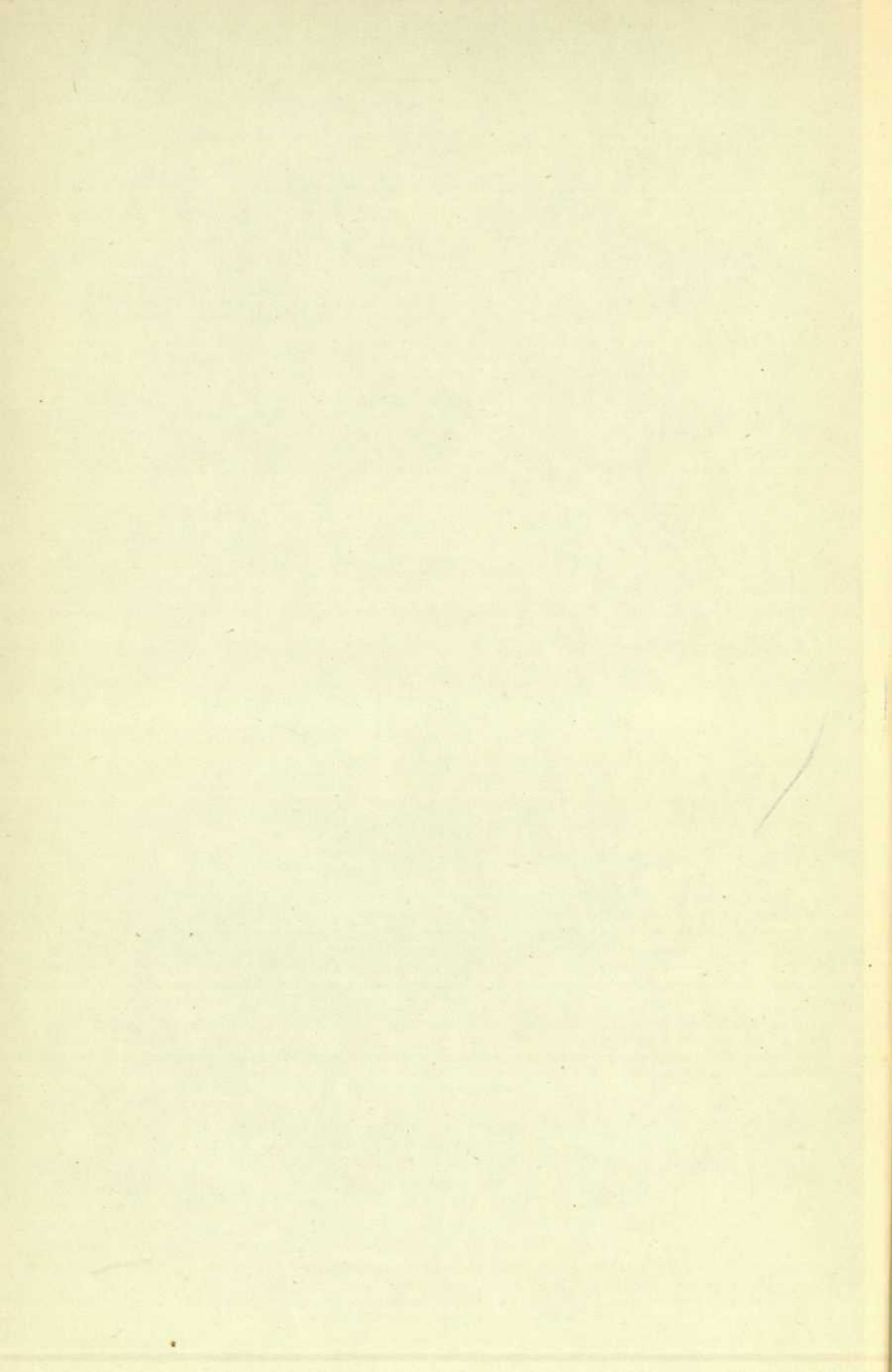
Rettergangsbøder (§§ 403—405) 165.

Tiende Afsnit.

Slutningsbestemmelser.

Kapitel XXXVI. (§§ 406—410) 166—167.

Første Afsnit.**Almindelige Bestemmelser.****Kapitel I.****Lovens Birketreds.****§ 1.**

Alle Spørgsmaal om Straf, som ikke i Medfør af særlig Hjemmel i Lovgivningen afgøres uden særlig Straffesag eller behandles i den borgerlige Retsplejes Former eller henhøre under særlige Domstole, behandles efter de i denne Lov fastsatte Regler.

§ 2.

Efter denne Lovs Regler behandles endvidere, uden Hensyn til, om der samtidig nedlægges Paastand om Straf eller ikke:

- 1) Sager, der anlægges af det Offentlige for Overtrædelse af Love om Politivæsenet, Bygningsvæsenet, Landbovæsenet og lignende; fremdeles Sager, hvorunder det Offentlige nedlægger Paastand om:
 - 2) Ophævelse af en Forening;
 - 3) Stadfæstelse af Forbud mod Udbredelse af et fremmed Skrift;
 - 4) Anvendelse af Straffelovens § 299;
 - 5) Sikkerhedsforanstaltninger i Henhold til Straffelovens § 38, 2det Stykke;
 - 6) Udvisning af Riget i Henhold til Straffelovens § 16;
 - 7) Forbrydelse af Penge eller Gods;
 - 8) Forbrydelse af Embede, Bestilling, Rang, Titel, Orden eller Hæderstegn;

- 9) Forbrydelse af Næringsadkomst;
- 10) Forbrydelse af Arveret eller
- 11) Omstødelse af Ægtefælskab, som er indgaaet trods et Slægtskabs- eller Svogerfælskabsforhold, der er ubetinget Ægtefælskabshindring, eller trods et endnu bestaaende Ægtefælskab.

§ 3.

Borgerlige Retskrav paa den Sigtede, som følge af strafbare Handlinger, kunne forfølges i Forbindelse med Straffesagen, overensstemmende med de i Kapitel XXXII givne nærmere Regler.

Kapitel II.

Rettens Virkefreds.

§ 4.

Forundersøgelse og enkeltstaaende Rets- handlinger foretages ved Underretten som Undersøglesret. Dog kan det i Sager, som henhøre under Landsret, eller ere indankede for Landsret eller for Højesteret, undtagelsesvis af Landsrettens eller Højesterets Justitiarius overdrages til et Medlem af Landsretten at handle som Undersøglesdommer.

§ 5.

Ved Underretterne behandles og paakendes i første Instans Sager angaaende Lovovertrædelser,

- a) for hvilke Straffen ikke kan overstige Fængsel;
- b) eller som falde under en Straffestemmelse, der alternativt med andre Straffearter hjemler Anvendelse af Formuestraf, simpelt Fængsel, Tvangsarbejde, Bids eller Fortabelse af Næringsret, dog at Sigtede eller, hvis han er umyndig, hans Børge kan begære Paakendelse ved Landsretten, naar Straffen kan stige til Strafarbejde eller Embeds eller Bestillings Fortabelse.

c) eller for hvilke Straffen for 1ste Gang begaaet Forbrydelse er bestemt alternativt til Fængsel paa Band og Brød eller Strafarbejde, eller ifølge Straffelovens § 229 til Strafarbejde alene, naar Sigtede afgiver en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse, og han eller hans Børge ikke begærer Paakendelse ved Landsret.

d) Sager, hvorunder der enten alene eller i Forbindelse med en Straffepaastand, der hører under Underrettens Paakendelse, nedlægges Paastand om nogen af de i § 2 nævnte Følger, dog med Undtagelse af de under Nr. 2 og 4 ommeldte Sager.

Sager, der angaa nogen af de i Straffelovens Kapitel 9—11 omhandlede Forbrydelser, blive dog altid at behandle ved Landsretterne. Og saa andre Sager, som høre under Overanklagerens Paatale, kan denne indbringe umiddelbart for Landsretten, naar han af særlige Grunde finder dette hensigtsmæssigt, og Sigtede eller dennes Børge samtykker deri.

§ 6.

Ved Landsretterne behandles og paakendes i første Instans de Sager, der ikke efter § 5 ere henlagte til Underretterne.

Nævninger skullemedvirke, naar Sagen angaar Anvendelse af Straffelovens § 299 eller en Forbrydelse, for hvilken Loven hjemler Livsstraf eller, uden at saadant er betinget af Gentagelse, livsvarigt Strafarbejde, saa og naar Sagen angaar en Forbrydelse, hvorfor der efter Loven kan idømmes Strafarbejde eller Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret, forsaavidt enten Overanklageren eller Sigtede eller dennes Børge begærer det.

Retten for Sigtede til i sidstnævnte Tilfælde at begære Nævningers Medvirkning bortfalder dog, naar han sigtes for en af de i Straffelovens Kapitel 23—27 omhandlede Forbrydelser, og han forhen for en saadan Forbrydelse har været dømt til Strafarbejde, medmindre der er forløbet 10 Aar efter Udstaaelsen af denne Straf,

førend den Handling, som Sigtelsen angaar, blev forøvet.

Ogsaa i andre Tilfælde end de ovenfor nævnte kan Landsretten, naar Overanklageren og Sigtede eller dennes Værge derom ere enige, bestemme, at Nævninger skulle medvirke.

§ 7.

Ved Anvendelsen af Reglerne i §§ 5 og 6 kommer, naar Sigtelsen angaar Forsøg eller Meddelagtighed, den Straffebestemmelse i Betragtning, som vilde være anvendelig, hvis Forbrydelsen var fuldbgyrdet, eller Sigtede var Gærningsmand.

§ 8.

Finder Forening af flere Straffesager Sted, og nogen af dem hører under Landsret eller kræver Nævnings Medvirkning, blive de alle at behandle og paaende henholdsvis for Landsret og med Nævninger. Forening af Sager mod flere Sigtede, som adskilte vilde høre under Landsret uden og under Landsret med Nævninger, bør dog kun finde Sted, naar særegne Grunde tale derfor.

§ 9.

Retten prøver i Embeds Medfær, om en Sag hører under dens Virkefreds, og om Nævninger skulle medvirke ved Paaendelsen. Er Domsforhandling ved Landsret begyndt, skal det dog ikke være nødvendigt at afvise Sagen, fordi det findes, at den burde have været anlagt ved Underret. Er Domsforhandling for Nævninger begyndt, kan disses Medvirkning efter Rettens Bestemmelse vedblive, selv om det findes, at Sagen burde have været foretagen uden Nævninger.

§ 10.

Til Landsrettens Virkefreds høre endvidere Afgørelser i Anledning af Paaanke af eller Kæremaal mod Underrettens Domme, Kendelser og Beslutninger.

§ 11.

Under Højesteret høre alle Afgørelser i Anledning af Paaanke af eller Kæremaal mod Landsrettens Domme, Kendel-

jer og Beslutninger, derunder indbefattet Handlinger af det Medlem af Landsretten, hvem det maatte være overdraget at handle som Underfølgelsesdommer.

Kapitel III.

Tilfælde, hvor Rettens Personer skulle eller kunne vige deres Sæde.

§ 12.

Ingen maa medvirke som Dommer eller Rævning i en Straffesag, naar han

1) selv er Part i Sagen eller er forurettet ved Forbrydelsen eller er interesseret i Sagens Udfald,

2) er beslægtet eller besvogret med Sigtede i op- eller nedstigende Linie eller i Sidelinien saa nær som Søstendebørn, eller er Sigtedes Ugtesfælle, Børge, Kurator, Adoptiv- eller Plejefader, Adoptiv- eller Plejesøn,

3) er beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende Linie eller beslægtet i Sidelinien saa nær som Søstende med den Forurettede, den i Sagen optrædende offentlige Anklager eller Politiebedsmand, eller den Forurettedes Rettergangsfuldmægtig eller Sigtedes Forsvarer,

4) eller har aflagt Vidnesbyrd eller været Syns- eller Skønsmand i Sagen eller handlet i den som offentlig Anklager, Politiebedsmand, Rettergangsfuldmægtig for den Forurettede eller som Forsvarer;

5) ei heller naar Rævningen har handlet som Dommer i Sagen, eller naar Dommeren har handlet som Dommer eller Rævning i Sagen ved den underordnede Instans.

Den Omstændighed, at Dommeren, fordi flere Embedsvirkomheder ere forenede i hans Person, tidligere af den Grund har haft med Sagen at gøre, medfører ikke Inhabilitet, naar der ikke efter de foreliggende Omstændigheder er Grund til at antage, at han har nogen særegen Interesse i Sagens Udfald.

§ 13.

I de i foregaaende Paragraf omhandlede Tilfælde er Dommeren, hvis han er Enkelt-dommer, pligtig efter Kendelse, affagt af ham selv, at vige sit Sæde. Beklæder han Retten i Forening med andre Dommere, er han pligtig at gøre Retten Meddelelse om de Omstændigheder, som i Følge foregaaende Paragraf formenes at medføre hans Inhabilitet, ligesom ethvert andet Medlem af Retten, der maatte være bekendt med saadanne Omstændigheder, er berettiget og forpligtet til at rejse Spørgsmaal derom, hvorefter Afgørelse træffes ved Kendelse af Retten, uden at han selv er udelukket fra at deltage i Paakendelsen af Spørgsmaalet.

§ 14.

Parterne kunne ikke blot jordre, at en Dommer skal vige sit Sæde i de i § 12 angivne Tilfælde, men enhver af dem kan fremsætte Indsigelse mod, at en Dommer beklæder Retten, naar andre Omstændigheder foreligge, som ere egnede til at vække Tvivl om hans fuldstændige Upartisthed. I Tilfælde af den sidstnævnte Bestaaffenhed kan ogsaa en Dommer selv, naar han frygter for, at Parterne ej kunne have fuld Tillid til ham, vige sit Sæde, selv om ingen Indsigelse mod ham fremsættes. Beklædes Retten af flere Dommere, kan enhver af disse rejse det Spørgsmaal, om nogen af Rettens Medlemmer paa Grund af Omstændigheder af heromhandlede Art bør fratræde.

De Spørgsmaal, der maatte opstaa i Henshold til nærværende Paragraf, afgøres paa samme Maade, som i § 13 er bestemt med Hensyn til de i § 12 omhandlede Tilfælde.

§ 15.

Spørgsmaalet om en Dommers Fratræden bør saa vidt muligt rejses, før Forhandlingen begynder. Det kan afgøres, uden at Parterne have haft Afgang til at ytre sig derom.

§ 16.

Kendelser, hvorved en Underretsdommer erklærer at ville vige sit Sæde, eller hvorved

det paalægges en Dommer i en Kollegialret at vige sit Sæde, eller hvorved en Rævning udelukkes, ere ikke Genstand for Anke eller Rære. Imod Kendelser, hvorved Indsigelser imod en Dommers eller Rævnings Habilitet forkastes, kan Ræremaal rejses. Naar det strax forlanges, kan i denne Anledning en kort Udsættelse af Sagen tilstaas.

§ 17.

Fra det Djeblit, da Retskendelse for, at en Dommer skal vige sit Sæde, er affagt, er denne Dommer kun berettiget til at foretage saadanne Handlinger i Sagen, som ej kunne opsættes.

§ 18.

De om Dommere givne Forstrifter finde ogsaa Anvendelse paa Retskrivere. Afgørelsen af Habilitetspørgsmaalet træffes af Retten.

Kapitel IV.

Den offentlige Anklagemyndighed.

§ 19.

De offentlige Anklagere virke for Følgning af Forbrydelser i Forbindelse med Politiet efter de i denne Lov givne Regler.

§ 20.

Det paahviler de offentlige Anklagere som Embedspligt at fremme enhver Sag med den Hurtighed, som Tilfældets Bestaafenhed tillader, og derved ikke blot have for Øje, at strafftyldige Personer drages til Ansvar, men ogsaa, at Følgning af Personer, som ikke ere strafftyldige, ikke finder Sted. De ere pligtige at efterkomme de af Retten i Medfør af nærværende Lov givne Paalæg.

§ 21.

Med Anordning kan der gives saadanne almindelige Forstrifter for Udførelsen af de offentlige Anklageres Forretninger, som ved Siden af Lovene findes fornødne. Justitsministeren kan i Overensstemmelse med

de hidtil gældende Regler med Hensyn til enkelte Sager paalægge vedkommende Anklager at begynde eller fortsætte, undlade eller standse Forfølgning, at gøre Retsmidler gældende o. s. f.

§ 22.

Staar en offentlig Anklager i et Forhold, som vilde udelukke en Dommer fra at handle i Sagen, skal han gøre Meddelelse herom til sin nærmeste Foresatte, for at denne kan træffe saadan Foranstaltning, som i den Anledning maatte findes fornøden.

§ 23.

Rigsanklageren varetager Udførelsen af Straffesager for Højesteret; han kan fremdeles efter Paalæg af Justitsministeren eller af egen Drift ganske eller tildels overtage det til de ved Landsretterne bestiftede Overanklageres Forretningskreds hørende Hverv i en hvilken som helst Straffesag.

Rigsanklageren er de andre offentlige Anklagere overordnet og fører Tilsyn med deres Hvervs Udførelse, hvorved Reglerne i § 21 finde tilsvarende Anvendelse.

§ 24.

Den til Rigsanklagerens Bistand bestiftede Overanklager er besøjet til efter Paalæg af Rigsanklageren eller, i Tilfælde af dennes Forhindring, uden Paalæg at foretage enhver Embedshandling, som hører under Rigsanklagerens Virkekreds.

§ 25.

De for Landsretskredsene bestiftede Overanklagere virke for Forfølgning af alle Forbrydelser, der ikke ere henviste til Paa-tale af Private eller af Politimyndighederne (§ 31), hvad enten Paadømmelsen i første Instans sker ved Landsret eller ved en Underret i Landsretskredsen; endvidere varetage de det Offentliges Tare i Henseende til Paaante af Underretternes Domme i Politisager.

Rigsanklageren kan paalægge en Overanklager at overtage i det Hele eller for en Del det offentlige Anklagerhverv i en

Sag, som hører under en anden Overan-
klagers Forretningsfreds.

Det paahviler Overanklagerne at gøre
Indberetning til Rigsanklageren, naar tvivl-
somme eller særdeles vigtige Spørgsmaal
opstaa i de Sager, som de behandle.

Overanklagernes Medhjælpere ere be-
føjede til efter Paalæg af Overanklageren
eller, i Tilfælde af dennes Forhindring,
uden Paalæg at foretage enhver Embeds-
handling, som hører under Overanklagerens
Virkefreds.

§ 26.

De ved Underretterne ansatte Ankla-
gere have efter Paalæg af Overanklageren
at udføre Sager for Underretterne.

Kapitel V.

Baatalen.

§ 27.

Retterne træde i de under denne Lov
hørende Sager kun i Virksomhed ifølge Be-
gæring af Rogen, hvem Ret til Baatale
tilkommer, forsaavidt ikke Undtagelse er sær-
lig hjemlet, jfr. §§ 195 og 206.

§ 28.

Forfølgning kan frafaldes, saalænge
ikke Dom er affagt eller henholdsvis Ræv-
ningernes Erklæring afgiven. Frafaldes
Baatale, efter at Domsforhandling er begyndt,
affiger Retten Grisindelsesdom. Naar ellers
en begyndt Forfølgning frafaldes, udsteder
Retten paa Forlangende et skriftligt Vidnes-
byrd herom.

§ 29.

Baatalen tilkommer efter de nede-
staaende Regler Overanklageren, Politi-
mesteren, særlige Forvaltningsmyndigheder
og Private.

§ 30.

I alle Sager, hvis Forfølgning ikke
er henvist til Politimesteren eller Private

(§§ 31 og 35), tilkommer det Overanklageren at paatale for den dømmende Ret. Følgning ved Underjøgelsesret rejsses i saadanne Sager af Politimesteren, medmindre Overanklageren undtagelsesvis overtager Følgningen overensstemmende med Reglerne i Kapitlerne XIX. og XX. Politimesteren kan i disse Sager kun frafalde Følgning med Overanklagerens Samtykke.

§ 31.

Politimesteren tilkommer det at rejse Tiltale for Underretten i de nedennævnte Sager, forsaavidt disse ere Genstand for offentlig Paatale (Politisager), nemlig:

1) Sager angaaende Forseelser, for hvilke Loven ikke hjemler anden Straf end Formuestraf, simpelt Fængsel, Dvangsarbejde, Ris eller Fortabelse af en Næringsret, dog med Undtagelse af de i Straffelovens §§ 129, 130, 3die Stykke, 208 og 209 omhandlede Lovovertrædelser;

2) Sager angaaende de Lovovertrædelser, som omhandles i

- a. Fdg. om Straf for Kvafjalveri m. m. af 5. Sept. 1794 § 5, jfr. Lov af 3. Marts 1854;
- b. Fdg. om uberettiget Bæren af Uniformer m. v. af 27. Novbr. 1801 § 2;
- c. Fl. om Rystpolitiet af 28. Febr. 1817 § 12;
- d. Fdg. angaaende Foranstaltninger for at hindre reisende Haandværksjvendes Omflakken i Landet m. m. af 10. Decbr. 1828 §§ 13 og 14, jfr. Lov om Fattigvæsenet af 9. April 1891 § 57;
- e. Dyndelov af 10. Mai 1854 § 63, 1ste Punktum;
- f. Lov om Kjøbenhavns Vandforsyning af 30. Novbr. 1857 § 10, jfr. Lov angaaende Tilveiebringelse af Bedtægter for Benyttelsen af Vand fra kommunale Vandværker af 28. Januar 1876;
- g. Lov om Straffen for Løsgængeri og Betleri af 3. Marts 1860;
- h. almindelig borgerlig Straffelov af 10. Febr. 1866 §§ 111 2det Stykke, 180, 277, 2det Stykke, 278, 2det Stykke og 296;

- i. Lov om Tilsyn med Udvandrerens Besor-
dring af 1. Mai 1868 § 10;
- j. Lov om Værnepligt af 6. Marts 1869
§ 13, jfr. § 54;
- k. Lov om Foranstaltninger til at mod-
arbejde den veneriske Smittes Udbredelse
af 10. April 1874 §§ 6 og 10;
- l. Lov om Tilsynet med Fremmede og Rej-
sende m. m. af 15. Mai 1875 § 22;
- m. Lov om Foranstaltninger mod smitsomme
Sygdommes Indførelse i Riget af
2. Juli 1880 § 38;
- n. Lov om Forholdsregler til Beskyttelse
af undersøgte Telegrafledninger af 30.
Marts 1885 § 6;
- o. Lov om yderligere Foranstaltninger mod
asiatisk Koleras Indførelse af 30. Marts
1885 § 13;
- p. Lov om Beskyttelse af Varemærker af
11. April 1890 § 12, 2det Stykke jfr.
§ 17, 2det Stykke;
- q. Lov om Fæstevirksomhedens Ordning
af 1. April 1891 § 6, jfr. Lov om For-
andring i samme af 23. Februar 1894;
- r. Lov om Foranstaltninger imod Udbredel-
sen af smitsomme Sygdomme af 30. Marts
1892 § 27;
- s. Eolov af 1. April 1892 §§ 291, 1ste
Punktum, 298, 1ste Stykke og 302.
- t. Lov om smitsomme Sygdomme hos Hus-
dyrene af 14. April 1893 § 16;
- u. Lov om Forholdsregler til Beskyttelse
af undersøgte Telegraf- og Telefonled-
ninger af 15. Februar 1895 § 6;
- v. Strandslov af 10. April 1895 § 22,
jaa og enhver efter 1. Oktober 1895 ud-
stedt Lov, i hvilken offentlig Politirets Be-
handling er foreskrevet, uagtet Straffen kan
blive af anden Art end i nærværende Pa-
ragrafs Nr. 1 angivet.

Skal en Politisag forfølges under eet
med en Sag, som hører under Overanklage-
rens Virkefæde, iværksettes Baatalen af
Overanklageren overensstemmende med Reg-
lerne i § 30; ogsaa ellers kan Overankla-
geren efter Overenskomst med Politimesteren
overtage Forfølgningen af en Politisag.

§ 32.

Overanklageren og Politimesteren paatale i Embeds Medfør. Dog udfræves:

1) Justitsministerens Befaling til Paatale af Embedsforbrydelser samt af andre Forbrydelser, ved hvilke dette særlig er foreskrevet;

2) Opfordring af vedkommende særlige Myndighed, naar det ifølge Lovgivningen afhænger af dennes Bestemmelse, om Paatale skal finde Sted;

3) Begæring af vedkommende Private, naar den offentlige Paatale ved Lovgivningen er betinget heraf. Saadan Begæring af en Privat maa, for at kunne tages til Følge, ikke udelukke nogen Medskyldig fra Følgningen, medmindre Paatalemyndigheden billigere Udelukkelsen; angaar den kun en enkelt Skyldig, men uden at udelukke mulige Medskyldige, kan Følgningen udstrækkes til disse.

At Befalingen, Opfordringen eller den Privates Begæring i de foranævnte Tilfælde mangler, udelukker ikke, at uoprettelige Skridt foretages, naar Gærningen maa antages at være Vedkommende ubekendt, og Omstændighederne gøre det rimeligt, at Paatale vil blive begært. Tages Befalingen eller Opfordringen tilbage, inden Dom er afsagt eller Rædningernes Erklæring afgiven, standses Følgningen; det Samme gælder, naar den Privates Begæring tages tilbage, dog, naar Tiltale alt er rejst, kun ved de Forbrydelser, som omhandles i Straffelovens §§ 159, 175 og 254. Den Undsagte kan paa ethvert Trin standse en Sag om Anvendelse af Straffelovens § 299.

§ 33.

Udenfor de Tilfælde, hvor Overanklageren stønner, at Underjøgelsen ikke kan ventes at føre til, at en Person findes skyldig til Straf, kan han i Sager, der høre under hans Virkefæde, kun undlade Paatale eller frasælde en paabegyndt Følgning:

1) i Tilfælde, hvor Lovgivningen indeholder særlig Hjemmel for, at offentlig Paatale under visse Betingelser kan bort-

falde, uden at Justitsministerens Samtykke dertil kræves;

2) i Tilfælde, hvor Straffelovens § 7 eller § 64 er anvendelig, naar det stønnes, at ingen eller kun en ubetydelig Straf vilde blive idømt, og at en Domfældelse ikke i Gentagelsestilsælde vilde faa Betydning med Hensyn til Anvendeligheden af en strengere Straffebestemmelse;

3) naar den Private, af hvis Begæring offentlig Paatale var betinget, har frasjaldet sin Begæring, efter at Tiltale er rejst, og Overanklageren stønner, at ingen offentlig Interesse kræver Forfølgningens Fortsættelse.

Finder Overanklageren i andre Tilfælde, at Paatale, under Hensyn til særlige for- mildende Omstændigheder, kan undlades uden Skade for nogen offentlig Interesse, skal han forelægge Sagen for Rigsanklageren. Nærer denne Tvivl, indstiller han Spørgsmaalet til Justitsministerens Afgørelse.

Denne bliver fremdeles at indhente, naar der i de i Straffelovens § 36, sidste Punktum og i § 70 omhandlede Tilfælde er Spørgsmaal, om Paatale bør frasjaldes.

§ 34.

Er en Handling, hvis Paatale i Henhold til § 31 paahviler Politimesteren, Overtrædelse af en Lov, hvis Efterlevelse det paahviler en særlig offentlig Myndighed at vaage over, kan den paatales af den vedkommende særlige Myndighed efter de nærmere Regler i § 366, medmindre Forening med en Straffesag, som paatales af Overanklageren eller Politimesteren, skal finde Sted.

§ 35.

Strafbare Handlinger, der ved Lovgivningen ere henvisste til privat Forfølgning, blive ordentligvis at paatale af den Private, hvem Paataleret tilkommer, overensstemmende med Reglerne i Lov om den borgerlige Retsspleje, jfr. dog § 376.

Naar en Handling, der udgør en Lovovertrædelse af ovennævnte Art, tillige indeholder en Lovovertrædelse, som er offentlig Paatale undergivet, kan vedkommende Paa-

talemyndighed efter Begæring af den private Paataleberettigede forfølge begge Lovovertrædelser under et. Den private Paataleberettigede kan i saadanne Tilfælde paa ethvert Trin standse den efter hans Begæring begyndte Forfølgning.

Fremdeles kan Overanklageren, naar han finder, at en offentlig Interesse kræver, at en Handling af fornævnte Art gøres til Genstand for offentlig Forfølgning, paatale samme overensstemmende med de Regler, som gælde for Behandlingen af de andre Sager, der ere undergivne hans Paatale; anser han Retshandlingerne ved en Underjøgelsesret nødvendige, kan han paalægge Politimesteren at iværksætte de i saa Henseende fornødne Skridt.

Naar Overanklageren i Genhold til foregaaende Stykke har indledet Forfølgning, ophører vedkommende Privates Ret til selv at paatale, dog at han har Adgang til at slutte sig til Paatalemyndighedens Forfølgning overensstemmende med Reglerne i § 374, ligesom han under de i § 375 angivne Forudsætninger har Ret til at optage Forfølgningen overensstemmende med de samstemmende givne nærmere Regler.

Reglen i Straffelovens § 212, andet Punktum bliver staaende ved Magt.

§ 36.

Har vedkommende Paatalemyndighed nægtet at paatale eller frafaldet en begyndt Forfølgning, uden at dette har Hjælp i Reglerne i § 33 Nr. 1—3 eller i § 33, sidste Stykke, eller i en stedsfunden Venaadning, er den ved Forbrydelsen forurettede private Person berettiget til at bringe Sagen for Retten efter de nærmere Regler i Kapitel XXXI.

De Lovbestemmelser, som særlig hjemle Private Besøjselse til at paatale Lovovertrædelser, der ogsaa kunne forfølges af det Offentlige, uden at sætte som Betingelse, at offentlig Paatale er nægtet, blive staaende ved Magt.

§ 37.

Retten prøver i Embeds Medfør, om

den, der forfølger, efter foranstaaende Regler er berettiget til Baatale.

Kapitel VI.

Sigtedes Forfvar.

§ 38.

Den, der sigtes for en Forbrydelse, er berettiget til at vælge en Forfvarer til at staa ham bi i Overensstemmelse med de nedenfor nærmere givne Regler. Er han personlig umyndig, tilkommer Valget hans Børge, som derhos altid er berettiget til at optræde paa hans Vegne.

Kun de til Møde for vedkommende Ret berettigede Sagførere eller de særlig af Justitsministeren til Bestikkelse som offentlige Forfvarere ved vedkommende Ret antagne Mænd kunne vælges til Forfvarere, medmindre Retten undtagelsesvis tilstæder, at andre personlig myndige og uberygtede Personer benyttes som saadanne.

Udelukkede fra at vælges ere Personer, der ere indkaldte til at afhøres som Vidner eller Syns- eller Skønsmand, eller som ere begærte indkaldte i saadan Egenskab, indtil Retten har truffet Afgørelse herom, eller hvis Optræden i Følge § 12 Nr. 3 vilde medføre Inhabilitet hos Dommeren.

§ 39.

Offentlig Forfvarer bliver, forsaavidt Sigtede ikke selv har valgt en Forfvarer, eller den valgte Forfvarer udebliver, altid at bestikke, naar Tiltale er rejst for Landsret, derjom Ræbninger skulle medvirke ved Paaendelsen, eller der opstaar Spørgsmaal om at lægge Beslag paa Sigtedes Formue i Genhold til § 180.

I andre Landsretsfager, saaveljom naar Tiltale er rejst for Underretten, kan fremdes, under den anførte Forudsætning, en offentlig Forfvarer bestikkes, naar Retten i Følge Sagens Bestaenhed anser saadant fornødent.

Forinden Tiltale er rejst, bliver under

den samme Forudsætning offentlig Forsvarer at bestikke, naar der skal afhøres Vidner, eller Besigtigelse skal ske eller Syn eller Skon afgives til Brug under Domsforhandling, og Retten maa antage, at offentlig Forsvarer bliver at bestikke under denne, eller iøvrigt anser en Forsvarers Medvirkning for ønskelig. Dog bliver Retshandlingen ikke af den Grund at udsætte, naar det maa befrægtes, at Beviset derved vilde kunne spildes.

Offentlig Forsvarer bliver endelig at bestikke, naar Vidners eller Syns- eller Skonsmands beedigede Forklaring begæres til Brug under en i Udlandet indledet Straffesag.

Beslutninger, hvorefter Forsvarer er bestikket, kunne ikke paaføres for højere Ret; imod Beslutninger, hvorved Bestikkelse af Forsvarer nægtes, kan Kære til højere Ret finde Sted.

§ 40.

Naar en Landsrets Dom paaanføres, og Sagfører ikke er antagen eller ikke møder, bestikkes altid en offentlig Forsvarer til at optræde under Forhandlingen for Højesteret.

Naar en Underrets Dom paaanføres, eller der i Anledning af Begæring om Genoptagelse af en Sag skal finde mundtlig Forhandling Sted for Landsret, bliver, med Hensyn til Bestikkelse af en offentlig Forsvarer til at optræde for denne, Reglen i § 39, 2det Stykke at følge. Naar der i Anledning af Kære undtagelsesvis skal finde mundtlig Forhandling Sted for Landsret eller Højesteret, gælder Reglen i § 350, 2det Stykke.

§ 41.

Til at bestikkes som offentlige Forsvarere antager Justitsministeren efter Overenskomst et passende Antal af de til Møde for vedkommende Domstol berettigede Sagførere, eller, om fornødent, andre dertil egnede Mænd. I paatrængende Tilfælde kan dog ogsaa en Sagfører, der ikke er antagen af Justitsministeren, men dog berettiget til Møde for vedkommende Ret, bestikkes til Forsvarer.

§ 42.

Til offentlig Forsvarer maa Ingen bestikkes, der selv er forurettet ved Forbrydelsen eller staar i et saadant Forhold til den Forurettede, som vilde udelukke en Dommer fra at handle i Sagen, eller der er kaldet til at forklare som Vidne, Syns- eller Skønsmand i Sagen, eller har handlet i den som Anklager eller Rettergangsskuldig mægtig for den Forurettede eller som Politieembedsmand eller som Dommer, eller i en anden Straffesag har været Forsvarer for en Sigtet, med hvis Interesse i Sagen den nu Sigtedes staar i Strid, eller hvis Bestikkelse ifølge § 12 Nr. 3 vilde medføre Inhabilitet hos Dommeren.

Ere flere Personer sigtede under samme Sag, kan Forsvaret kun udføres af den samme Person, naar de Sigtedes Interesser under Sagen ikke ere modstridende.

§ 43.

Forsvareren bestikkes af vedkommende Rets Formand. Sagerne bør saavidt muligt fordeles mellem de antagne Forsvarere efter Omgang; onsker Sigtede en bestemt Person bestikket og oplyser, at denne er villig, bør han i Reglen bestikkes uden Hensyn til den regelmæssige Omgang, forudsat at ingen lovlig Hindring er forhaanden.

§ 44.

Bestikkelsen kan tilbagekaldes, naar det findes nødvendigt i Forsvarets Interesse, samt, forsaavidt Sagen ikke derved forhales, efter Begæring af Sigtede, naar han har truffet Overenskomst om Forsvarets Udførelse uden Vederlag af det Offentlige.

§ 45.

Forsvareren er berettiget til at overvære alle Retsmøder, selv om disse holdes for lukkede Døre, (§ 66), den valgte Forsvarer dog kun forsaavidt han ikke er udelukket fra Tilstedeværelse i Medfør af § 207 Nr. 3; men Forsvareren er, saalænge Tilstale ikke er rejst, udenfor Besigtigelses-, Syns- eller Skønssorretninger eller Afhørelse af Vidner

til Brug ved Dplæsning under Domsforhandlingen, uberettiget til at tage Ordet eller samtale med Sigtede i Retsmødet.

Under Domsforhandlingen i Landsretsfager kan det af Landsrettens Formand tillades, at flere valgte Forfvarere optræde for samme Sigtede, dog kun een for hver enkelt Del af Forhandlingen. Sigtede er berettiget til selv tillige at tage Ordet til sit Forfvar.

Den offentlige Forfvarer, som er bestillet til at varetage Sigtedes Tarv under Domsforhandlingen, er beføjet til at give Møde ogfaa under Retshandling ved anden Ret. Skal en saadan Retshandling foregaa udenfor den Underretskreds, hvori han bor, kan paa hans Begæring en særlig Forfvarer bestilles til at møde ved samme. Dog bør i paatrængende Tilfælde Retshandlingen ikke udsættes herefter.

§ 46.

Sigtede har, ogfaa naar han er fængslet, Ret til ukontrolleret Samkvem — skriftligt eller mundtligt — med sin bestiftede Forfvarer. I Henseende til en Sigtets Samkvem med sin valgte Forfvarer i Fængslingstiden kan Dommeren, under de i § 167 b nævnte Omstændigheder, saalænge Tiltale ikke er rejst, anordne fornøden Kontrol.

§ 47.

Misbruger en Sagfører eller nogen til Forfvarer bestillet Mand sin Stilling til at modarbejde Sagens Dplysning, eller gør han sig skyldig i Tilfidesbættelse af de ham paa-hvilende Pligter til behørig at fremme Sagen, bliver han at ansee efter Straffelovens § 144.

§ 48.

Bestikkelse af en offentlig Forfvarer indskrænker ikke Sigtedes Ret til selv at drage Omfjorg for sit Forfvar, men Forfvareren behøver ikke Sigtedes Samtykke til at foretage de Handlinger, som han anseer for nødvendige eller hensigtsmæssige til dennes Tarv.

§ 49.

De offentlige Forfvarere erholde Vederlag af det Offentlige for den enkelte Sag, forsaavidt Krav herpaa ikke er frafaldet. Retten fastsætter dette Vederlag efter Arbejdets Betydning og Omfang ved Dommen, eller naar Forfvarerens Virksomhed er afsluttet. Iøvrigt gælde Bestemmelserne i Lov om Sagførersalær m. m. af 24. Maj 1879 for de offentlige Forfvarere.

Kapitel VII.

Bærneting og Forening af Straffesager.

§ 50.

Enkeltstaaende Retshandlinger foretages i Reglen ved Underretten i den Retsfreds, hvor den Person, som skal afhøres, bor eller opholder sig, eller hvor den Ting findes eller antages at være, til hvilken Retshandlingen har Hensyn.

§ 51.

Forundersøgelse kan begæres enten i den Retsfreds, hvor Forbrydelsen er begaaet, eller hvor Sigtede er paagreben, eller hvor han bor eller opholder sig, eller hvor Oplysninger i Sagen antages bedst at kunne tilvejebringes.

§ 52.

Domsforhandling skal med Hensyn til alle i Kongeriget begaaede Forbrydelser i Reglen foregaa ved den Ret, i hvis Rets Handlingen er foretagen. Udtræves flere Handlinger til Forbrydelsens Begreb, er den Ret Bærneting, i hvis Rets den sidste af dem er foretagen. Udgøre flere i forskellige Retsfredse foretagne strafbare Handlinger, som hver især vilde begrunde Bærneting efter foranstaaende Regler, til sammen een Forbrydelse, eller er en Forbrydelse begaaet paa Grænsen af flere Retsfredse, eller er det uvist, i hvilken af flere bestemte Retsfredse en Forbrydelse er begaaet, kan Forfølgning ske ved en hvilken som helst af de Retter, om hvilke der paa Grund af de angivne Omstændigheder opstaar Spørgsmaal.

§ 53.

Som Værningsstedets Værneting ved Forbrydelser, der begaas udenfor Kongerigets Soterritorium ombord paa dansk Skib eller af Personer, som høre til saadant Skib, anses den Ret, til hvis Kreds Skibet ved sin Hjemkomst til Kongeriget ankommer for at løse eller lade.

§ 54.

Ved den Ret, i hvis Kreds Sigtede bor, eller, hvis han ikke har Bolig i Riget, ved Forfølgningens Begyndelse opholder sig, eller, hvis han ikke findes i Riget, ved den Ret, i hvis Kreds han sidst havde Bolig eller opholdt sig, kunne forfølges:

1) de under de danske Domstoles Paaendelse hørende Forbrydelser, som begaas udenfor Kongerigets Grænser,

2) de Forseelser, som det tilkommer Politimesteren at paatale (§ 31), uden Hensyn til, om de paatales af ham eller af andre,

3) andre Forbrydelser, naar der mangler saadanne Oplysninger, som betinge Anvendelse af § 52.

Danske i Udlandet ansatte, med Exterritorialitetsret forsynede, Embedsmænd og de til de danske Gesandtskaber i fremmede Stater hørende Personer anses ved Anvendelsen af ovenstaaende Regel som havende Bolig i Kjøbenhavn, forsaavidt de ikke maatte have vedligeholdt Bolig noget andet Sted i Riget. Det samme gælder, om andre danske Undersaatter, som ikke kunne sagsøges i det Land, hvor de have Bopæl.

§ 55.

I de i § 54 ommeldte Tilfælde kan Sagen ogsaa forfølges ved den Ret, i hvis Kreds Sigtede er bleven paagreben.

§ 56.

Forbrydelser, hvis Paatale efter § 61 kan ske under een Sag, kunne under Et forfølges ved enhver Ret, som er Værneting for nogen af de paagældende Forbrydelser. Hører nogen af de Forbrydelser, mellem

hvis Bærneting Valg hæves, for Underretten, medens en eller flere andre høre under Landsrettens Paafendelse, træder i Underrettens Sted den Landsret, til hvis Kreds den hører.

§ 57.

Sager mod en Forening til dens Ophevelse i Medfør af Grundloven af 28. Juli 1866 § 87 forfølges ved den Ret, i hvis Kreds Foreningen eller dens Bestyrelse har sit Sæde, eller, naar saadant ikke med Sikkerhed kan udfindes, hvor et af Bestyrelsens Medlemmer bor.

Sag til Stadfæstelse af de i Lov af 3. Januar 1851 § 14, jfr. § 15, omhandlede Forbud forfølges ved den Ret, i hvis Kreds Forbudet er nedlagt.

Paa Sager, hvorunder Paastand alene nedlægges om nogen af de øvrige i § 2 omhandlede Følger, finde Reglerne i §§ 52—55 tilsvarende Anvendelse.

§ 58.

Afviselse fra Reglerne om Bærneting kan, saalænge Domsforhandling endnu ikke er begyndt, paa Begæring, naar særegne Grunde findes at tale derfor, beslattes af Landsretten, dersom Spørgsmaalet angaar Underretter i samme Landsretsreds, og i andre Tilfælde af Højesteret (§ 96).

§ 59.

Efter Begæring kan Retten meddele Tilladelse til, at en begyndt Forfølgning overflyttes til en anden Ret, som efter foranstaaende Regler er lovligt Bærneting, naar dette paa Grund af Vidners Bopæl eller af anden særlig Grund skønnes hensigtsmæssigt til Sagens Fremme. Beslutning herom tages af den Ret, ved hvilken Forfølgningen er begyndt, naar den anden Ret deri er enig, og ellers af den fælles overordnede Ret (§ 96). En Beslutning, hvorved en Begæring om Sagens Overflytning til en anden Ret nægtes, kan paakæres.

§ 60.

Naar Sigtede møder, prøver Retten ikke

i Embeds Medfør, om Sagen er indbragt for ret Værneting. Indsigelse er udelukket, naar Sigtede, førend Domsforhandlingen er begyndt, har haft Afgang til at fremsætte den, uden at dette er sket.

At Forundersøgelse eller enkeltstaaende Retshandlinger udenfor Domsforhandling ikke ere foregaaede ved rette Værneting, berøver dem ikke deres Gylldighed.

Er der Strid mellem flere Retters Afgørelser af et Værnetingspørgsmaal, kan det af Paatalemyndigheden indbringes til Afgørelse for Landsretten, hvis Retterne høre til samme Landsretskreds, og i andre Tilfælde for Højesteret. Herved finde i øvrigt Reglerne i Kapitlerne XXVII til XXIX. Anvendelse, saaledes at der ved Fristernes Beregning tages Hensyn til den sidste Afgørelse.

§ 61.

Skal Forfølgning, enten ved Underfølgelsesret eller ved den dømmende Ret, samtidig finde Sted mod samme Sigtede for flere Forbrydelser eller mod flere Sigtede som delagtige i een Forbrydelse, bør dette ske under een Sag, forsaavidt saadant lader sig gøre uden væsentlig Forhaling eller Vanstuelighed.

§ 62.

Retten kan paa Begæring eller i Embeds Medfør beslutte Afskillelse af de Straffejager, som ere forenede i Henhold til § 61. Det beror paa Retten, om de Sager, som kun paa Grund af Foreningen forfølges for den, efter Afskillelsen fremdeles skulle behandles ved den eller ikke; samme Regel gælder, naar Foreningen ophører af anden Grund, saasom Frafald af Forfølgning.

§ 63.

Retten kan med Hensyn til flere selvstændige Sager, der samtidig henstaa for Underfølgelsesretten eller samtidig for den dømmende Ret, beslutte, at de skulle forbindes til een Sag, dog, naar Søgsmaalene ikke staa i det i § 61 forudsatte Forhold til hinanden, kun, naar ingen af Parterne gør Indsigelse derimod.

Beslutningen tages af den Ret, for hvilken Sagerne henstaa, eller, hvis Spørgsmaal er om Forening af Sager, som ere tingsfæstede dels ved Landsretten, dels ved en under den hørende Underret, af Landsretten. Forfølges Sagerne ellers for forskellige Retter, og der ikke er Enighed, afgøres Spørgsmaalet af vedkommende overordnede Ret (§ 96).

§ 64.

Retten kan omgøre Beslutninger, som den har truffet i Medfør af §§ 62 og 63; dog kan en Sags Overgang til en anden Ret kun beslattes overensstemmende med Forfristerne i § 63, 2det Stykke.

§ 65.

Retterne ere besøjede til i en fremmed Retskreds, uden Mellemkomst af Retten i denne, at lade foretage Forhørdelser samt at lade udføre Anholdelsesbeslutninger, Fængselskendelser og Befalinger om ved Tvang at fremstille Vidner eller Syns- eller Skøns-mænd for Retten. Naar det iøvrigt til Undersøgelsens Fremme findes hensigtsmæssigt, kan Retten foretage Embedshandlinger i en fremmed Retskreds med Samtykke af Retten i denne eller af højere Ret, og i paatrængende Tilfælde uden saadant Samtykke. Fornøden Meddelelse skal snarest muligt ske til Retten i den paagældende Kreds.

Kapitel VIII.

Retsmøder og Retsbøger.

§ 66.

Retsmøderne ere offentlige, hvor ikke det Modsatte særlig er forekrevet. Dog kan Retten paa Begæring af en Part eller i Embeds Medfør beslutte, at Forhandlingen skal foregaa for lukkede Døre, naar Hensyn til Sædeligheden eller den offentlige Orden kræver det, og ved Rets handlinger, som finde Sted udenfor Domsforhandling, tillige, naar særegne Omstændigheder give Grund

til at antage, at Retsmødets Offentlighed vil være til Hinder for Sagens Oplysning, eller det begæres af Borgen for en Sigtet under 18 Mr. Domme affiges stedse i offentligt Møde.

§ 67.

Rettens Beslutning, at Dørene skulle lukkes, sker ved Kendelse, efter at Parterne have haft Lejlighed til at udtale sig. Kendelsen affiges offentlig; om Dørene skulle lukkes under den forudgaaende Forhandling, afgør Rettens Formand.

Beslutning om, at Dørene skulle lukkes, kan træffes saavel ved Forhandlingens Begyndelse som i Løbet af denne; den kan straks eller senere indskrænktes til en Del af Forhandlingen.

§ 68.

Naar det i Medfør af de foregaaende Paragrafer besluttet, at Rets handlinger for en Ret, som bestaar af en enkelt Dommer, og ved hvilke ingen særlig Rets skriver er tilstede, skulle foregaa for lukkede Døre, samt ellers, hvor Loven særlig bestemmer det, skal en Stævningsmand eller, i Mangel af en saadan, en fuldmyndig, uberygtet Mand i selvstændig Stilling af Dommeren tilkaldes som Retsvidne. Kan en saadan ikke straks komme tilstede, bliver Rets handlingen at udsætte, medmindre dens Djemed derved vilde staa Fare for at forspildes.

Reglerne i § 12 finde tilsvarende Anvendelse ved Retsvidners Tilkaldelse; de derved opstaaende Spørgsmaal afgøres af Dommeren. Denne sørger saavidt muligt for, at Tilkaldelsen af andre end Stævningsmænd sker efter Omgang; kun i Nødsfald kan en Person tilkaldes til at fungere flere Dage efter hinanden. Udebliver et tilkaldt Retsvidne uden lovligt Forfald eller uden betimelig Anmeldelse herom, kan det straffes med en Bøde af indtil 20 Kr. Dommeren kan paalægge Retsvidnerne at iagttage Tavshed om, hvad de ved Rets handlingen erfare om Undersøgelsens Genstand; Overtrædelse af saadant Paalæg straffes med Bøder indtil 100 Kr.

§ 69.

Naar Domsforhandlingen holdes for lukkede Døre, have de ved den paatalte Handling forurettede Personer, fremdeles Dommere, Øvrighedspersoner, offentlige Anklagere, Sagsførere, samt de, der ere indkaldte som Rævnninger til det paagældende Ting, Afgang til at overvære samme; endvidere kan der af Rettens Formand tilstedes enkelte Andre Afgang.

Hvorvidt der ved Retshandling, som udenfor Domsforhandling finde Sted for lukkede Døre, kan tilstedes enkelte Personer, som ikke have med Sagen at gøre, Afgang, beror paa Rettens Formand.

§ 70.

Afgang til offentligt Retsmøde kan nægtes Personer under 18 Aar samt Enhver, der fremstiller sig i en saadan Tilstand, at hans Nærværelse vilde stride mod Rettens Værdighed eller god Orden. Rettens Formand kan under enhver Omstændighed, for at hindre, at Rummet overfyldes, begrænse Antallet af de Personer, som indlades.

§ 71.

Rettens Formand vaager over, at Forhandlingen foregaar med den tilbørlige Orden og Værdighed. Han er berettiget til at afbryde og tilrettevise Parter, Vidner eller Andre, naar de tillade sig upassende Udtalelser eller utilbørlige personlige Angreb. Bedbliver en Part hermed trods Tilrettevisning, kan Ordet fratages ham. Personer, der ved støjende eller anden utilbørlig Adfærd forstyrre Forhandlingen eller tilfidsætte den Afgørelse, som skyldes Retten, kunne udvises af Retsalen.

For Fornærmelser mod Retten eller nogen af de i Retten Mødende, Uorden, hvorved Forhandlingerne forstyrres, samt Ulydighed mod Formandens Befalinger kan Retten ved en Kendelse, der affiges straks,

paalægge Straf af Bøder indtil 40 Rr. eller simpelt Fængsel indtil 8 Dage.

De Straffe, som paalægges i Henhold til denne Paragraf, medføre ingen Indskrænkning i Afgangen til at drage den Skyldige til Ansvar efter Straffelovens almindelige Regler, hvor disse isøbrigt ere anvendelige.

Politiet er forpligtet til uvægerlig og øjeblikkelig at yde Retten Bistand til Udførelse af denne Paragrafs Forskrifter.

§ 72.

Angaaende alle Rets handlinger i Straffetretsplejen optages Beretning i Retsbogen.

I Retsbogen indføres først Angivelse af:

- 1) Tiden og Stedet for Retsmødet;
- 2) Navnene paa de Personer, der fungere som Dommere, Nævninger, Rets skriver og Retsvidner;
- 3) Sagens Nummer med Parternes Navne;
- 4) Navnene paa de Personer, der ere tilstede som Parter eller paa disses Vegne eller til deres Bistand, eller Bemærkning om de Forholdsregler, som maatte være truffene med Hensyn til deres Tilfaldelse eller Udelukkelse;
- 5) om Retsmødet er offentligt eller ikke.

§ 73.

Fuldstændigt optages i Retsbogen Parternes Paastande, Begæringer og Indsigelser, forsaavidt de ikke indeholdes i Strifter, som overleveres Retten, i hvilket Fald Henvisning er tilstrækkelig, Indsigelser, som fremsættes af Vidner, Syns- eller Skøns mænd, Rettens Domme, Kendelser og øvrige Beslutninger.

Af de Personers Udsagn, som afhøres for Undersøgelsesret, skal det væsentlige Indhold gengives; vigtigere Erklæringer af Sigtede og navnlig Tilstaaelser skulle saavidt mulig gengives med hans egne Ord; det Samme gælder om Vidners og Syns- eller Skøns mænds Forklaringer, som maa ventes at skulle benyttes ved Op læsning under Domsforhandlingen. Tilsvarende Regler gælde med Hensyn til Domsforhandling for Underret i Sager, der ikke ere undtagne fra Anke. Af Ud-

sagn, der afgives under Afhørelse for Landsret, optages det Væsentligste i en særskilt Bog; ere de Paagældende tidligere afhørte for en Ret, er dog Henviisning tilstræffelig, og kun væsentlige Afvigelser eller Fuldstændiggørelser optegnes.

Angaaende Besigtigelser, som Underretten foretager enten som Undersøgelsesret eller i Sager, der ikke ere undtagne fra Anke, skal Retsbogen indeholde saa Meget, at den giver et fuldstændigt og tro Billede af det Besigtigede.

Af Udviklinger og Foredrag til Begrundelse af Paastande, Begæringer eller Indsigelser optages Intet i Retsbogen; dog kan Formanden beslutte, at enkelte Udtalelser skulle optages. Fremdeles kan enhver af Parterne forlange, at særskilt paapegede Dele af Retsformandens Udvikling af de Retsfætninger, som komme i Betragtning ved Rævnningernes Afgørelse af de dem forelagte Spørgsmaal, gengives i Retsbogen, jvfr. § 284.

Særlig Bemærkning gøres i Retsbogen om, hvorledes der er gaaet tilværks med Hensyn til Former, som efter Loven skulle iagttages, om hvad der fremlægges i Retten, og hvilke Dokumenter der ere blevne oplæste.

§ 74.

Oplæsning og Vedtagelse af Tilførsler til Retsbogen angaaende afhørte Personers Udsagn finder kun Sted ved Afhørelser for Undersøgelsesret og under Domsforhandling for Underret i Sager, som ikke ere undtagne fra Anke. Oplæsning og Vedtagelse kan dog ogsaa ske i andre Tilfælde, hvor Retsens Formand af særlige Grunde finder, at dette bør ske.

§ 75.

Retsbogen underskrives af Rettens Formand, fremdeles af de Personer, der maatte have fungeret som Retsfriver eller Retsvidner. Den afgiver Bevis for, hvad der er foregaaet under Retsbehandlingen, og særlig for, hvorledes der er gaaet tilværks med

Gensyn til Former, som efter Loven skulle iagttages; Modbevis er ikke udelukket.

§ 76.

Attstykker og andre Dokumenter, som fremlægges i Retten, forsynes med Fremlæggelsespaategning.

§ 77.

Parternes Procesfrister forblive i Retens Arkiv. Af Dokumenter og Attstykker, der benyttes som Bevis, skulle, naar de forlanges tilbageleverede, bekræftede Genparter forblive hos Retten; dog undtages herfra Dokumenter, der ere Udskrift af Embedsprotokoller. Om og i hvilket Omfang Genpart skal tages af Handelsbøger, Regnskabsbøger eller andre saadanne Dokumenter af særdeles betydeligt Omfang, beror paa Formanden.

Retsfriveren samler de enhver Sag vedkommende Dokumenter og bevarer dem samt de af tilbageleverede Originaler tagne Genparter. De i Rævningsager overensstemmende med §§ 285 og 288—290 udfærdigede Spørgsmaal tilligemed Rævnernes vedtagne Erklæringer, blive at samle og opbevare som Bilag til Retsbogen.

§ 78.

Udenfor de Tilfælde, for hvilke der i denne Lov er truffet særlig Bestemmelse, kunne Parterne samt, naar Sagen er endt, Andre, som deri have retlig Interesse, hos Retsfriveren forlange Udskrift af Retsbøgerne, derunder dog ikke Stemmegivningsbogen, samt af de øvrige hos Retten bevarende, til en Straffesag hørende, fremlagte Dokumenter.

§ 79.

Retsproget er dansk. Afhørelse af Personer, der ikke ere det danske Sprog mægtige, foregaar ved Hjælp af en edsvoren Tolk; dog kan ved Afhørelse udenfor Domsforhandling for Landsret Tilfaldelse af Tolk

undlades, naar Dommeren tiltror sig fornødent Kendskab til det fremmede Sprog.

Dokumenter, der ere affattede i fremmede Sprog, skulle ledsages af en Oversættelse, som bliver at autorisere af en offentlig ansat Translatør, medmindre Retten og Parterne anerkende dens Rigtighed.

Forhandling med og Afhørelse af Døve, Stumme og Døvstumme foregaar enten ved Hjælp af Personer, der ere kyndige i Tegnsproget eller Talemethoden, og som forud tages i Ed, eller ved skriftlige Spørgsmaal og Svar.

Til at bistaa som Tolk eller Tegnsproget kyndig maa Ingen af Retten tilkaldes, der ifølge §§ 12 og 14 vilde være udelukket fra at handle som Dommer i Sagen. Søvrigt blive de om Vidner givne Regler at anvende paa de nævnte Personer med de Vempler, der følge af Forholdets Natur og, forsaavidt ikke noget Andet særlig er foreskrevet.

§ 80.

De Forretninger, som ifølge denne Lov paahvile Rettens Formand, udføres, naar Retten beklædes af en enkelt Dommer, af denne.

Kapitel IX.

Forkyndelser og Meddelelser.

§ 81.

Med de i §§ 87 og 88 hjemlede Undtagelser, skulle efternævnte Forkyndelser ske ved Stævningsmændene eller i de i § 84 o angivne Tilfælde ved Politiet:

1) Forkyndelse for Sigtede af Tilfigelse eller Stævning til Møde for Retten, af Anklagestrift, Bevisfortegnelse, Domsudskrift, Ankemeddelelse eller Ræremaal og af den i sidste Stykke af § 323 ommeldte Tilkendegivelse,

2) Forkyndelse for Vidner og Syns- eller Skønsmænd af Indkaldelse til Afhørelse,

for Syns- eller Stønsmand af den Beslutning, hvorved de ere udmeldte og for udeblevne Vidner eller Syns- eller Stønsmand af den i § 106, jfr. § 113, ommeldte Kendelse;

3) Forkyndelse for en privat Sagsøger af den i sidste Punktum af § 373 ommeldte Meddelelse.

§ 82.

Enhver bestiftet Stævningsmand kan med fuld Retsvirkning iværksætte Forkyndelser under Sagttagelse af de i Loven givne Forfrister. Gylldigheden af det Foretagne svækkes ikke derved, at Stævningsmanden har handlet udenfor den Retskreds, i hvilken han er ansat.

En Stævningsmand maa ikke foretage eller deltage i en Forretning, naar nogen af Parterne er hans Egtfælle eller beslægtet eller besvognet med ham i den lige op- eller nedstigende Linie eller i første Sidelinie, eller han selv er Part i Sagen eller er interesseret i dens Udfald.

Med Anordning gives der en Instruks samt de fornødne Disciplinærbestemmelser for Stævningsmænd.

§ 83.

Det, der skal forkyndes paa den i § 81 foreskrevne Maade, gives i dobbelt Udfærdigelse til den, der skal iværksætte Forkyndelsen. Udgaar denne fra en Landsret eller fra Overanklageren, eller skal den ske i en anden Underretskreds end den, i hvilken Retten har Sæde, kunne Udfærdigelserne sendes til Underretten i den Kreds, hvor Forkyndelsen skal ske, for af den at overgives til Stævningsmanden eller Politiet.

Paalæget om Forkyndelse skal efterkommes snarest muligt, i Byerne senest inden 24 Timer, paa Landet senest inden 48 Timer efter Modtagelsen. Om Tiden, paa hvilken Paalæget er modtaget, undertegnes en skriftlig Tilstaaelse.

Naar Forretningen udføres af en Stævningsmand, skal en anden Stævningsmand eller, i særdeles paatrængende Tilfælde, en anden god Mand tilkaldes som Vidne.

§ 84.

Ved Bærksættelse af Forkyndelsen gælde følgende Regler:

a) Forkyndelsen bør saa vidt muligt søges iværksat for den Paagældende personlig, ordentligvis paa hans Bopæl eller midlertidige Opholdssted. Forkyndelse for den Paagældende personlig er gyldig, uanset hvor den sker. Dog kan den i intet Fald ske i Kirken eller paa andet Sted, medens Gudstjeneste eller kirkelige Handlinger foregaa der.

b) Kan Forkyndelsen ikke ske for den Paagældende personlig, kan den gyldig iværksættes paa hans Bolig i Riget for hans Ægtefælle, Børn over 18 Aar, Tjenestefolk eller andre til Husstanden hørende voksne Personer, som ere til Stede der; ere saadanne ikke at træffe, da for Bedkommendes Husvært, Principal, Husbonde, Læremester eller Arbejdsherre, forsaavidt som denne træffes til Stede der. Forkyndelsen kan endvidere foregaa paa den Paagældendes Kontor, Bærkstед eller andet fast Forretningslokale for en til Kontoret hørende, paa Bærkstedet arbejdende eller i Forretningen ansat voksen Person, som findes til Stede, og for Skipperes og Søfolks Bedkommende paa det Skib, hvortil de høre, for en til Skibet hørende voksen Person, der findes til Stede. Har den Paagældende ikke Bopæl, Kontor, Bærkstед eller andet Forretningslokale i Riget, og ikke hører til et herværende Skib, kan Forkyndelsen ske paa hans midlertidige Opholdssted i Riget, for dem, hos hvem han er til Huse.

c) Har Stævningsmanden ikke funnet iværksætte Forkyndelsen paa nogen af de ovenfor angivne Maader, skal han i Forbindelse med det tilfaldte Vidne paategne Udfærdigelsen Attest herom og straks overlevere den til Politiet, der snarest muligt skal søge at iværksætte Forkyndelsen.

d) Forkyndelser, som ske paa Bedkommendes Bolig eller sædvanlige Opholdssted, skulle foregaa imellem Kl. 7 Morgen og Kl. 8 Aften. Paa Søn- og Helligdage

maa de ordentligvis ikke foregaa i Tiden fra Kl. 9 Formiddag til Kl. 4 Eftermiddag.

Udføres Forretningen af en Stævningsmand, har denne, for at iværksette den, ikke blot at handle efter de Paalæg, som gives ham, men ogsaa selv af bedste Evne at søge alle fornødne Underretninger.

§ 85.

Bemyndigelsen til den enkelte Forretning behøver ikke at godtgøres for den eller dem, for hvem Forkyndelsen sker.

De Personer, for hvem Forkyndelse i Henhold til Reglerne i § 84 b foretages, kunne i Reglen ikke vægre sig ved at modtage den. Nægter Nogen ubesøjet at modtage Forkyndelsen, eller forsommer han, hvor Forkyndelsen er sket, at levere Bedkommende den ved Forkyndelsen overleverede Genpart, uagtet dette kunde ske uden Udgift eller Besvær, kan han ved Kendelse under Sagen tilpligtes at erstatte de ved hans Vægring eller Undladelse forvoldte Omkostninger.

§ 86.

Det ene Eksempplar af den Udfærdigelse, som forkyndes, overgives til den eller dem, for hvem Forkyndelsen sker, medens det andet Eksempplar tilbagegives den, der har beordret Forkyndelsen.

Førstnævnte Eksempplar skal, hvis Forkyndelsen ikke er sket for den Bedkommende personlig, forinden Afleveringen forsynes med en Paategning, der indeholder fornøden Angivelse af den Dag og Time, paa hvilken, det Sted, hvor, og de Personer, for hvem Forkyndelsen er sket. Sidstnævnte Eksempplar skal i alle Tilfælde forsynes med Paategning af ovennævnte Indhold, og, hvis Forkyndelsen ikke er sket for Bedkommende selv, tillige med Paategning om, hvorledes der i den Anledning er forholdt, samt hvad der er opgivet om hans Opholdssted.

Er det ikke lykkedes Politiet at iværksette Forkyndelsen, fordi den Paagældende ikke har kunnet antræffes i Retskredsen og ej heller har Bolig eller midlertidigt Op-

holdssted der, tilbagegives Udsærdigelsen med Paategning om det Stedfundne samt om, hvad der er Politiet bekendt angaaende hans Bolig eller Opholdssted.

Paategningen afgiver Bevis for det, som ifølge den er foregaaet; dog er Modbevis ikke udelukket.

§ 87.

Har Vedkommende bekendt Bolig eller Opholdssted i Udlandet, og kan Fortyndelse ikke ske her i Riget overensstemmende med § 84, sker Fortyndelse eller Meddelelse paa den ved Stedets Love hjemlede Maade. Fornøden Begæring herom tilstilles den paagældende fremmede Myndighed.

§ 88.

Er det ikke lykkedes ved Politiet at opspørge Vedkommendes Bopæl eller Opholdssted, eller har en Sigtet, som vides at opholde sig i Udlandet, unddraget sig Forfølgning ved Flugt, iværksettes Fortyndelsen ved 3 Gange gentagen Indrykkelse i de til retslige Bekendtgørelser bestemte Tidender. Det er i saadant Fald tilstrækkeligt, at Udsærdigelsens Indhold indrykkes i Udtog med Bemærkning, at den selv henligger til Modtagelse paa vedkommende Rets Skriverkontor. I Bekendtgørelsen skal det udtrykkelig bemærkes, hvorpaa det støttes, at denne Fortyndelsesmaade benyttes.

Ovenstaaende Regel gælder ogsaa, naar den paagældende fremmede Myndighed har vægret sig ved at efterkomme den til samme ifølge § 87 rettede Begæring; dog skal i saa Fald Udsærdigelsen tillige tilstilles Vedkommende med Posten i betalt Brev, der skal anbefales. Postembedsmanden har at forsyne det ene Eksemplar af Udsærdigelsen med Paategning om, at ligelydende Eksemplar er affendt til nærmere betegnet Adresse i betalt og anbefalet Brev. Paategningen afgiver Bevis herfor, indtil Modbevis føres.

§ 89.

Meddelelse, som under Retsmøde i Sagen gives Vedkommende personlig til

Retsbogen, kan altid træde i Stedet for Forkyndelse.

§ 90.

De fra Retten udgaaende Meddelelser i Straffesager, for hvilke Loven ingen særlig Forskrift indeholder, ske paa den Maade, som Rettens Formand i hvert enkelt Tilfælde finder hensigtsmæssigst, og uden at hans Beslutninger herom ere Genstand for Klære. Det er tilladt at tilstille Meddelelsen med Posten.

§ 91.

Naar der af Retten i et behørig afholdt Møde træffes Beslutning om Tidspunktet for et nyt Møde eller for en Rets-handlings Sværkættelse, anses de Personer, der ere til Stede og paahøre Beslutningen, for at have faaet tilstrækkelig Underretning derom. Personer, som have været lovlig tilfagte til Mødet, men som enten ere udeblevne eller have forladt Mødet, forinden Beslutningen der toges, have intet Krav paa særlig Forkyndelse eller Meddelelse om det nye Møde eller om Tidspunktet for de besluttede Rets-handlingens Sværkættelse. Dog bør Retten ikke undlade ved Budsendelse eller med Posten at give dem Meddelelse om Beslutningen, forsaavidt denne antages at være af Interesse for dem.

§ 92.

Indkaldelser og Meddelelser til Militære, hvilke med de af Forholdets Natur flydende Lempelser blive at forkynde efter de i dette Kapitel givne Regler, skulle tillige anmeldes for Afdelingschefen, som foranlediger Paagældendes Møde for Retten, hvor saadant gøres fornødent.

Kapitel X.

Rettens Raadslagninger og Afgørelser.

§ 93.

Domme, Kendelser og andre Beslutninger af en Ret, der ikke beklædes af en

enkelt Dommer, og som ikke høre til de Beslutninger, Rettens Formand kan træffe, vedtages ved Afstemning efter forudgaaende Raadslagning. Afstemningen foregaar efter Tjenesteaalderen, saaledes at det yngste Medlem stemmer først. Formanden stemmer altid sidst, han forestaar Afstemningen og samler Stemmerne. Afstemningen sker mundtlig; de afgivne Stemmer indføres udtoogsvis i en Stemmegivningsbog. Enhver Dommer har Ret til at paase, at hans Stemme gengives rigtigt.

Dommernes Raadslagninger og Afstemninger maa ikke overværes af Tilhørere, med Undtagelse af Retskriveren.

§ 94.

For enhver Afgørelse skal der være Stemmeslerhed. Kræver Afgørelsen Afstemning over flere Punkter, ere de Dommere, som have befundet sig i Mindretal, pligtige at deltage i de senere Afstemninger, forsaavidt det Modsatte ikke særlig er bestemt.

Danner der sig om det samme Spørgsmaal flere end to forskellige Meninger, af hvilke ingen er i Flertal, blive de for Sigtede ugunstigste Stemmer regnede sammen med de nærmeste mindre ugunstige, indtil der udkommer Stemmeslerhed.

Er det tvivlsomt, hvilken Mening der er den ugunstigste for Sigtede, eller opstaar der Meningsforskjel om, hvorledes Spørgsmaalene skulle stilles, eller om Afstemningens Resultat, bliver der afstemt særskilt herom.

§ 95.

Domme og Kendelser skulle affiges i Retsmøder og ledsages af Grunde. Afgørelsen sker ved Kendelse i de Tilfælde, hvor denne Form er særlig foreskrevet.

Andre Beslutninger af Retten eller Rettens Formand behøve ikke at begrundes, medmindre saadant særlig er foreskrevet. Saadanne Beslutninger saavel som Kendelser af blot procesledende Bestaanden kunne opgøres, naar nye Oplysninger foreligge.

§ 96.

I de Tilfælde, hvor en efter Loven tilstedelig Afvigelse fra de almindelige Regler betinges af en forudgaaende Beslutning af en Ret, ved hvilken den Sag, med Hensyn til hvilken Spørgsmaalet opstaar, ej er tingfæstet, bliver Spørgsmaalet skriftlig at forelægge Retten. Er denne Højesteret eller en Landsret, træffes Afgørelsen af Formanden med to Medlemmer af Retten eller, hvor saadant særlig er bestemt, af Formanden. Retten tager Beslutning paa Grundlag af det forelagte samt de yderligere Oplysninger og Erklæringer, som maatte være indhentede; findes det nødvendigt, at Vidner afhøres, sker dette ved en Undersøgelsesret. Mundtlig Forhandling finder ikke Sted, medmindre Formanden af særegne Grunde finder Anledning til at beslutte en saadan; dog er Retsmødet i saa Fald ikke offentligt. De i denne Paragraf ommeldte Afgørelser kunne ikke paaklares for højere Ret.

§ 97.

Retten kan til enhver Tid i Embeds Medfør eller ifølge Begæring berigtige Skrivfejl, som ere indløbne i Henseende til Ord, Navne eller Tal, blotte Regnefejl, samt saadanne Fejl og Forglemmelser, der alene vedrøre Udfærdigelsens Form.

Fremdeles kan den ogsaa, naar Begæring derom fremkommer inden Ankefristens Udløb, og efter at der er givet Parterne og deres Sagførere Lejlighed til at ytre sig derom, berigtige den i Afgørelsen indeholdte Fremstilling af den faktisk Sammenhæng, forsaavidt denne erkendes at lide af Fejl, bestaaende i Forbigaaelser, Uklarheder eller Modsigelser, men derimod ikke iøvrigt foretage Forandringer enten i Begrundelsen eller Resultatet. Beslutning angaaende sige Berigtigelser træffes, og Meddelelse om dem sker efter de samme Regler, som gælde for den oprindelige Afgørelse.

Den i Henshold til Rettens Beslutning berigtigede Afgørelse træder i alle Henseender i Stedet for den oprindelige. Beslutning angaaende Berigtigelse er ikke Genstand for Anke eller Klære.

Andet Afsnit.

Vidner til Sagens Oplysning m. m.

Kapitel XI.

Vidner.

§ 98.

Enhver er pligtig til efter lovlig Opfordring at aflægge Vidnesbyrd for Retten om, hvad der med Hensyn til Underjøgelsens Genstand er ham bekendt, forsaavidt Loven ikke særlig hjemler Undtagelse herfra.

§ 99.

Mod dens Driste, som har Krav paa Hemmeligholdelse, maa Vidnesbyrd ikke afkræves:

1) Folkekirken og anerkendte Trossamfunds Præster om det, som i Skriftemaal eller iøvrigt i deres Egenskab af Sjælesørger maatte være dem betroet,

2) Forsvarere angaaende, hvad der er betroet dem i denne deres Egenskab,

3) de ved den kgl. Fødselstiftelse i Kjøbenhavn ansatte Embedsmænd, Betjente og Jordemødre angaaende de Kvinders Svangerskab og Barnefødsel, som forløses paa Stiftelsen, medmindre det ved Vidnesbyrddet tilsigtes at oplyse, om Drab eller anden strafbar Handling er begaaet mod Barnet.

Ej heller maa Vidnesbyrd afkræves Embeds- og Bestillingsmænd eller andre, som handle i offentligt Hverv, angaaende, hvad der ifølge dette er dem betroet eller kommet til deres Kundskab om et offentligt Anliggende og omfattes af deres Tavshedspligt, medmindre vedkommende overordnede Myndighed eller for Rigsdagsmænds Vedkommende det paagældende Tings Formand

saavel som Regeringen samtykker i, at de afhøres.

Foranstaaende Regler komme dog ikke til Anvendelse, naar Retten skønner, at det, for at forebygge, at nogen urettelig domfældes, er magtpaaliggende, at det paagældende Vidnesbyrd aflægges.

Retten har paa Embeds Vegne saavidt muligt at forebygge, at Vidnesbyrd modtages i de Tilfælde, hvor saadant efter nærværende Paragraf ikke maa afkræves. Er det efter Omstændighederne klart, at en Vidnesførsel vilde komme i Strid med ovenstaaende Regler, bør ingen Indkaldelse udstedes.

§ 100.

Vidnesbyrd kan nægtes, naar Besvarelsen af et Spørgsmaal maa forudsættes at ville udsætte Vidnet selv for Tab af borgerlig Agtelse eller Belsærd. Dog kan et Vidne ikke undslaa sig for at besvare det Spørgsmaal, om der er overgaaet det en Straffedom.

Den, hvem Ansøret for et trykt Skrifts Indhold i Medfør af Lov 3. Januar 1851 § 3 kan komme til at paahvile, kan nægte Vidnesbyrd angaaende Betingelserne for en Forgængers Ansvar, naar han enten selv vil overtage Ansøret, eller Opfordringen til ham ikke er sket inden 3 Maaneder, efter at Bekendtgørelse om Skriftets Udgivelse første Gang var indrykket i et offentligt Blad.

At nogen i de nævnte Tilfælde har fundet sig i at afgive en Forklaring, som han var berettiget til at nægte, udelukker ham ikke fra senere at undslaa sig.

I ethvert Tilfælde, hvor det er klart, at Betingelserne for Fritagelsen ere tilstede, skal Retten for Afhørelsen gøre Paagældende opmærksom paa hans Ret til at undslaa sig.

Bægning ved at afgive Vidnesbyrd maa fremsættes udtrykkelig. Naar det af Retten findes fornødent, maa Vidnet oplyse Omstændigheder, af hvilke det kan ses, at Bægningen er grundet.

§ 101.

Engen er — for saa vidt han ikke særlig har forbundet sig dertil overfor Retten eller

Paatalemyndigheden — pligtig at møde som Vidne for en Undersøgelsesret eller under Domsforhandling for Underret udenfor den Underretskreds, i hvilken han bor eller opholder sig, naar han vilde komme til at rejse mere end 9 Mile paa Jernbane eller Dampskib, eller 3 Mile paa anden Maade eller en tilsvarende Vejslængde delvis paa Jernbane eller Dampskib og paa anden Maade, for at naa hen til Retten.

Under Domsforhandling for Landsret, er i Reglen Ingen, som ikke særlig har forbundet sig dertil, pligtig at møde som Vidne udenfor den Landsretskreds, i hvilken han bor eller opholder sig, naar han vilde faa længere at rejse hen til Retten end 18 Mile paa Jernbane eller Dampskib eller 6 Mile paa anden Maade eller en tilsvarende Vejslængde delvis paa Jernbane eller Dampskib og paa anden Maade.

Ved Beslutning af Retten eller dens Formand, der bliver at paaberaabe i Indtælbelsen, kan det dog paalægges et fjernere boende Vidne at give Møde under Domsforhandling for Landsret, naar det for Sagens Oplysning anses nødvendigt.

§ 102.

Hvor ikke Reglerne i § 101 eller Vidnets Helbredstilstand er til Hinder derfor, og hvor heller ikke andet er særlig bestemt (se §§ 330, 340, 344, 350 og 359), have Vidner, hvis Forklaring skal benyttes som Bevis under Domsforhandling, at møde under denne og der at aflægge Forklaring, medmindre dette vilde medføre Ulempe eller Betsøftning, som ikke vilde staa i rimeligt Forhold til Sagens Genstand eller den Betydning, Vidnesbyrdet kan antages at have for Sagens Oplysning.

Naar der under Forundersøgelse skal afhøres Vidner, der ikke bo eller opholde sig i den Underretskreds, hvor Retten, ved hvilken Forundersøgelsen foregaar, bliver sat, og Møde ved denne Ret vilde medføre væsentligt større Besvær for Vidnet end Møde ved den Ret, i hvis Kreds det bor eller opholder sig (§ 50), bør saadant Møde ikke paalægges Vidnet, medmindre dette findes

nødvendigt til Sagens tilbørlige Oplysning.

Er et Vidnes Helsestilstand til Hinder for, at det møder paa det sædvanlige Tingsted, kan Retten til dets Afhørelse sættes paa saadant Sted, som Omstændighederne udkræve.

§ 103.

Militære af Hæren og Flaaden ere pligtige at aflægge Vidnesbyrd i Straffesager for de borgerlige Domstole overensstemmende med Reglerne i denne Lov.

§ 104.

Indkaldelse til at møde som Vidne udgaaar, hvor ikke andet er bestemt, fra den Ret, for hvilken Vidnesbyrdet skal aflægges.

Foruden Vidnets Navn og hvad der iøvrigt hører til dets nærmere Betegnelse, Sagen og Indkaldelsens Djemed, den Ret, for hvilken der skal vidnes, samt Stedet og Tiden for Mødet skal der i Indkaldelsen nævnes det Barjel, som skal gives den Indkaldte, og gøres opmærksom paa, at Udeblivelse medfører Strafansvar.

Vidner ere, om fornødent, pligtige til, forinden de møde i Retten, at styrke eller opfriske deres Kundskab om Vidnesforslens Genstand ved at efterse deres Regnskabsbøger, Breve eller andre Optegnelser eller bese Genstande, hvortil de uden særlig Omkostning eller Besvær have Udgang o. desl., og denne Pligt kan af Retten særlig paalægges dem ved Indkaldelsen eller senere.

Foraaavdt Retten eller dens Formand ikke har fastsat andet Barjel eller paalagt uopholdeligt Møde, tilkommer der Vidnet Aftens Barjel, hvortil lægges to Døgn, saafremt det skal møde udenfor den Underretskreds, hvor det bor eller opholder sig, og Afstanden til Tingstedet er over 2 Mil.

§ 105.

Enhver, som er til Stede i et Retsmøde eller i umiddelbar Nærhed af Retslokalet, kan det af Retten paalægges at fremstille sig strax til Afgivelse af Vidnesbyrd. Tilstedeværende Vidner kan det paalægges at møde til ny Tid.

Naar Nogen anholdes under Udførelsen af en Forbrydelse eller paa friske Spor, kan Politiet paa Stedet tilsiige enhver Tilstedeværende til det Retsmøde, hvor den Anholdte skal fremstilles.

§ 106.

Udebliver et lovmæssig indkaldt Vidne uden lovligt Forsald eller uden at have betimelig anmeldt sit Forsald, hvor dette var muligt, eller forlader det uden Tilladelse Tingstedet før Mødets Slutning, kan Retten i samme eller et senere Retsmøde ved Kendelse idømme Vidnet en Bøde fra 10 til 200 Kr. eller, hvis Vidnet var indkaldt til Domsforhandling for Ræbninger, indtil 400 Kr.; Vidnet kan tillige tilpligtes at erstatte de Udgifter, som maatte være forarsagede ved Udeblivelsen.

Retten kan derhos lade det saaledes udeblevne Vidne afhente med Magt.

Udsættes Sagen, kan Retten beslutte, at Vidnet ved Politiets Foranstaltning skal tages i Forvaring, indtil dets Fremstillelse for Retten til Afgivelse af Vidnesbyrd kan finde Sted; dog har Vidnet Afgang til Løsladelse mod saadan Sikkerhed, som Retten finder tilstrækkelig, og i intet Tilfælde maa et Vidne i samme Sag holdes i Forvaring udover 6 Maanedes, uafbrudt eller sammenlagt.

Kendelse, hvorved Bøde eller Erstatning er idømt et fraværende Vidne, kan omgøres, naar Begæring derom fremsættes i det første Retsmøde, i hvilket Vidnet derefter giver Møde eller fremstilles, eller, hvis det ikke senere møder eller fremstilles, inden 8 Dage, efter at Kendelsen er det forkyndt.

§ 107.

Forinden et Vidne afhøres om Sagen, stiller Dommeren de Spørgsmaal til det, som findes fornødne for at forvisse sig om dets Identitet samt for at afgøre, om der er noget til Hinder for Vidnesbyrdets Modtagelse. Dommeren skal derefter alvorlig lægge Vidnet paa Hjerte at følge Sandheden, idet han minder det om det Strafsansvar, som det paa drager sig ved at afgive falsk Forklaring for Retten, og om at det maa være forberedt paa

at bekræfte sin Forklaring med Ed eller paa anden højtidelig Maade.

Skulle flere Vidner afhøres, kan Dommeren lade denne Forberedelse til Afhørelse foregaa under Et for flere eller samtlige indfaldte Vidner.

§ 108.

Enhvert Vidne afhøres for sig og bør i Reglen ikke, forinden dets Afhøring under Domsforhandlingen er afsluttet, paahøre Forklaringer af andre Vidner, af Syns- eller Skonsmænd eller af Sigtede. Vidner, hvis Udsagn staa i Strid med hinanden, kunne efter Rettens Beslutning stilles imod hinanden. Saadant bør dog ikke uden særlig Grund ske for Domsforhandlingen.

§ 109.

Under et Vidnes Afhøring bør det iagttages:

at Vidnet saavidt muligt foranlediges til at udtale sig i sammenhængende Orden om de Punkter, angaaende hvilke dets Forklaring æftes,

at det bringes paa det rene, hvorvidt Vidnets Forklaring støtter sig til egen Iagttagelse, og

at Spørgsmaal, hvorved der foreholdes Vidnet Omstændigheder, som først skulle godtgøres ved dets Svar, saavidt muligt undgaas.

Om nedskrevne Optegnelser maa benyttes ved Besvarelsen af de til Vidnet rettede Spørgsmaal, afgøres af Retten, efter at det er opgivet, af hvem, naar og i hvilket Tjemed de ere affattede.

§ 110.

Vidneforklaringer, som afgives under Domsforhandling, blive som Regel at bekræfte med Ed eller — hvis et Vidne ikke hører til et Tross-Samfund, for hvilket der haves en lovbestemt Edsformular, eller erklærer, at det i Følge sin religiøse Tro ikke tør aflægge Ed, eller at det overhovedet ikke har nogen religiøs Tro, — med en Forsikring „paa Ver og Samvittighed“, der træder i Eds Sted.

Bekræftelsen sker efter Afhøringen og bør, naar ikke særlige Omstændigheder gøre dette uhenfigtsmæssigt, udsættes, indtil alle Vidner, hvis Forklaringer angaa et og samme Forhold, ere afhørte. Foraaaviddt Omstændighederne give Anledning hertil, bør Dommeren først paany minde Vidnerne om Bekræftelsens Betydning og om det Ansvar, som de paadrage sig ved at bekræfte en falsk Forklaring. Forinden han modtager et Vidnes Bekræftelse, bør han give Vidnet fornøden Lejlighed til at berigtige sin Forklaring; hvor han dertil finder Anledning, kan han foreholde Vidnet, hvad der af andre Vidner er forklaret eller paa anden Maade er fremkommet i Modstrid med Vidnets Forklaring. Vidnets Bekræftelse gaar ud paa, at det forsikrer, at det har talt Sandhed og intet fortiet.

§ 111.

Vidneforklaring, som afgives udenfor Domsforhandling, bliver ifkun at bekræfte, naar Forklaringen maa paaregnes at skulle benyttes som Bevis under Domsforhandling, eller naar saadant af særlige Grunde maa anses nødvendigt. I saadant Tilfælde forholdes i Henseende til Bekræftelsen som ovenanført, hvorhos det bliver at iagttage, at saavidt muligt Retsvidne tilkaldes overensstemmende med § 68, naar en særlig Retsfritter ikke er til Stede.

Afgiver Vidnet senere Forklaring under Domsforhandlingen, bliver Forklaringen at bekræfte efter de for denne givne Regler.

§ 112.

Edfæstelse finder ikke Sted af:

- 1) Børn under 15 Aar,
- 2) Personer, hvis Aandsevner stønnes at være saa mangelfuldt udviklede eller saa svækkede eller forstyrrede, at Edfæstelse vilde være betydningsløs,
- 3) Personer, som ere under Tiltale for eller fundne skyldige i Mened,
- 4) Personer, der ere dømte som skyldige eller medskyldige i den Handling, som er Undersøgelsens Genstand.

Retten kan nægte at edfæste Personer, hvis Vidnesbyrd enten paa Grund af deres forbryderiske Vandel eller paa Grund af deres Stilling til Sagen eller til Sigtede eller deres Aandstilstand paa den Tid, Erfaringen skal være gjort, eller af lignende Grunde af Retten skønnes at være i særlig Grad upaalideligt. Ligeledes kan edelig Bekræftelse af afgiven Forklaring efter Rettens Bestemmelse bortfalde, naar Forklaringen efter sit Indhold skønnes ikke at kunne have nogen Betydning som Bevis i Sagen.

Foranstaaende Bestemmelser finde tilsvarende Anvendelse med Hensyn til den i § 110 nævnte, i Eds Sted trædende, Forsikring.

§ 113.

Bægger et Vidne sig uden lovlig Grund ved at svare eller afslægge Vidneeden eller afgive den i Stedet derfor trædende Forsikring, kan Retten ved Kendelse paalægge det en Bøde fra 10—400 Kr. Retten kan derhos ved Kendelse bestemme, at Vidnet skal tages i Forvaring ved Politiets Foranstaltning, medmindre dets Førelse frafaldes, indtil det indvilliger i at svare eller at afslægge Ed eller Forsikring; dog kan et Vidne i intet Tilfælde i Henhold til nærværende Paragraf eller denne og § 106 i samme Sag holdes i Forvaring udover 6 Maaneder, uafbrudt eller sammenlagt.

Vidnet kan derhos dømmes til at erstatte de ved dets Bægning forarsagede Omkostninger.

§ 114.

Vidner have Krav paa en Godtgørelse af 1 Kr., hvis deres Møde medfører et Tidsspilde for dem af under 4 Timer, men ellers af 2 Kr. med Tillæg af 1 Kr. for hver 6 Timer, de udover 12 Timer ere fraværende fra Hjemmet til Opfyldelse af deres Vidnepligt, samt derhos, forsaavidt det er nødvendigt for dem at tilbagelægge mere end 1 Mil, for at naa til Retten, paa Erstatning for Rejsesudgifter frem og tilbage med 50 Ø. for hver løbende Mil. Indkaldes Vidnet til at møde udenfor de i de to første Stykker af § 101 fastsatte Afstande, kan der af Retten til-

staas det passende højere Godtgørelse og Vederlag for Rejsseudgifter. Hvorvidt Godtgørelse hos det Offentlige kan tillægges Vidner, som fra Tiltaltes Side fremstilles til Afhøring, uden dertil at være indkaldte, beror dog paa Rettens Bestemmelse.

Vidner kunne forlange fornødent Forstud paa den dem tilkommende Erstatning for Rejsseudgifter, naar de ved Indkaldelsen derom fremsætte Begæring. I øvrigt bliver den Godtgørelse, hvorpaa de efter det Foranførte have Krav, at udbetale dem ved Rettens Foranstaltning, forsaavidt de efter Forespørgsel gøre Paastand derpaa.

Kapitel XII.

Besigtigelse, Syn og Skøn.

§ 115.

Politiet har at foretage Besigtigelser i alle Tilfælde, hvor dets Pligter med Hensyn til Efterforskningen medføre det. Skønnes det, at Besigtigelse bør ske ved Retten, har Politiet at drage Omhu for, at den forefundne Tilstand bliver uforandret, indtil Retshandlingen kan finde Sted.

Retten kan foretage Besigtigelse af Personer, Genstande og Lokalteter, naar saadant findes nødvendigt eller hensigtsmæssigt for Sagens Oplysning. Vilde det medføre uforholdsmæssige Udgifter eller Ulemper, at Besigtigelse foretages af den Ret, ved hvilken Sagen er tingfæstet, eller skal Besigtigelsen foretages før Domsforhandlingen i en Sag, som er tingfæstet ved Landsretten, foretages den af vedkommende Undersøgelsesret (§§ 4 og 50).

Ved Besigtigelser, som foretages af en Undersøgelsesret for at kunne benyttes som Bevis under Domsforhandling, skal saa vidt muligt Retssvidne tilkaldes, overensstemmende med § 68, naar en særlig Retssfriver ikke er til Stede. Foretager den dømmende Ret under Domsforhandlingen en Besigtigelse paa Aastedet, skulle alle de Personer være til Stede, som ellers skulle være nærværende under Domsforhandlingen.

Forudsætter Afdgangen til Besigtigelse en Kausgning, skulle de nedenfor for denne forestrebnre Betingelser og Regler iagttages.

§ 116.

Kræves der til en Besigtigelse eller i øvrigt til en Undersøgelse eller Bedømmelse af et faktisk Forhold, til hvilken Sagen findes at give Anledning, Indsigt, som ikke kan forudsættes hos Retten, kan denne tilkalde een eller flere Syns- eller Skønsmand. Retten bestemmer Antallet, forsaavidt ingen særlig Forfrist herom er given.

Tilkaldelsen sker ved Rettens Udmeldelsesbeslutning, eller, hvis den Tilkaldte har en almindelig offentlig Bemyndigelse til Foretagelsen af saadant Syn eller Skøn, ved Rettens til ham rettede Begæring.

§ 117.

Kun uberygtede Personer kunne udmeldes til Syns- eller Skønsmand, hvorhos Personer, der vilde være udelukkede fra at handle som Dommere i Sagen ifølge § 12 Nr. 1 og 2, under ingen Omstændigheder maa tilkaldes som Syns- eller Skønsmand, og de øvrige i § 12 nævnte Personer kun, forsaavidt det ikke er muligt at finde andre lige saa gode.

§ 118.

Enhver, der er pligtig at vidne, er ogsaa pligtig at modtage Udmeldelse som Syns- eller Skønsmand.

Statens Embeds- og Bestillingsmand fritages for Udmeldelse, naar de ved Skrivelse fra de dem foresatte Myndigheder oplyse, at de ikke have den fornødne Tid, eller at Forretningens Foretagelse i øvrigt kommer i Strid med deres offentlige Pligter.

Personer, for hvem Syns- eller Skønssforretningens Udførelse vilde medføre stort Besvær eller Ulempe, bør, forsaavidt Omstændighederne tillade det, forstaaes for Udmeldelse.

§ 119.

Forsaavidt Personer ere beskaffede med almindelig Bemyndigelse til Foretagelsen af visse Syn eller Skøn, bør andre kun udmeldes

hertil, naar Henvendelse til hine vilde medføre en Forhaling, hvorved Djemedet kunde forspildes, eller naar andre særegne Grunde gøre det tilraadeligt.

Til Forretninger, ved hvilke der udkræves særegen Indsigt eller Færdighed, bør i Reglen kun udmeldes Mænd, der ifølge offentlig Stilling eller Livserhverv eller dog ifølge offentlig aflagte Prover maa anses for duelige hertil.

Skal en Kvinde synes paa Legeme, bør i alle Tilfælde, hvor det til Djemedets Opnaaelse er tilstrækkeligt, ærbare Kvinder dertil vælges; navnlig bør, hvor Spørgsmaal foreligger om Svangerskab eller Barnefødsel, kvindelige Læger eller Jordemødre benyttes, forsaavidt disse maa antages at have tilstrækkelig Indsigt til at afgive Erklæring om Spørgsmaalet.

§ 120.

Forinden Udmeldelsen bør der saa vidt muligt gives Parterne Lejlighed til at udtale sig om Valget af Syns- eller Skønsmændene.

§ 121.

Personer, som bo udenfor vedkommende Rets Embedsomraade, kunne kun udmeldes af denne, naar det er oplyst, at de ere villige til at efterkomme Udmeldelsen, eller naar det findes nødvendigt eller hensigtsmæssigt, enten fordi der indenfor Retskredsen ikke findes sagkyndige Personer, som kunne benyttes, eller fordi den Ting, der er Genstand for Forretningen, er udenfor Retskredsen.

§ 122.

Syns- og Skønsmænd afgive, efter Retsens nærmere Bestemmelse, deres Forklaring ved en skriftlig, til Retten stilet, af Mændene understreven Erklæring, eller mundtligt ved Afhøring inden Retten. Have Mændene afgivet skriftlig Erklæring, kan yderligere Forklaring afskrives dem inden Retten; findes Erklæringen mangelfuld, kan derhos Retten paalægge dem at omgøre eller fuldstændiggøre den i en yderligere skriftlig Erklæring.

Er Erklæring afgiven af et dertil bestiftet Kollegium, bør Møde i Retten, hvor

jaadant skal finde Sted, som Regel ikke fordres af flere end et af dets Medlemmer eller, hvor der er Meningsforskel, af et Medlem for hver af de Meninger, hvori Kollegiet har delt sig; dette udpeger selv de Medlemmer, som skulle give Møde.

§ 123.

Den til et Syn eller Skøn fornødne Besigtigelse foretages under et Retsmøde — der efter Omstændighederne bliver at foretage udenfor det sædvanlige Tingsted — medmindre Synet eller Skønnet udkræver fortsat Sagttagelse eller Undersøgelse, eller Besigtigelse under et Retsmøde af anden Grund, saasom af Sømmelighedshensyn, findes uhenigtsmæssig eller ufornöden, i hvilket Tilfælde Retten kan overlade Mændene at foretage eller fortsætte deres Besigtigelse udenfor Retsmøde. I saadant Tilfælde bliver der i Udmeldelsesbeslutningen eller Begæringen eller under Møde inden Retten at give dem fornøden Meddelelse om Synets eller Skønnets Genstand og Djemed samt saadan anden Anvisning, som maatte udkræves. Skulle Mændene afgive skriftlig Erklæring, bliver der i Udmeldelsesbeslutningen eller Begæringen eller i en Tilførsel til Retsprotokollen, hvoraf Udskrift overgives dem, at forelægge dem bestemte Spørgsmaal til Besvarelse. Tillige meddeles der dem de fornødne Oplysninger af Sagens Aktstykker og fastsættes en Frist til Erklæringens Afgivelse. Anse de yderligere Oplysninger fornødne, kunne de derom henvende sig til Retten.

Vil Foretagelsen af et Syn eller Skøn medføre Tilintetgørelse eller Forandring af dets Genstand, bør saa vidt muligt en Del af denne holdes udenfor Undersøgelsen. Lader dette sig ikke gøre, bør Syns- eller Skønsmændenes Antal ikke være under to.

De gældende Regler om Obduktionsforetninger blive fremdeles staaende ved Magt.

§ 124.

Hvor Erklæring afgives af to eller flere Syns- eller Skønsmænd, bør, hvis Mændene

ikke ere enige, hver enkelt's Mening fremgaa af Erklæringen.

Afhørelse af Syns- og Skønsmænd sker efter Reglerne om Afhørelse af Vidner; dog kunne Mændene som Regel overvære hverandres saabetsom Vidners Afhørelse, og det kan af Retten tilstedes dem at raadsføre sig med hverandre, forinden de svare.

I Henseende til Syns- og Skønsmænd Mødepligt finde Reglerne i § 101 og 103 tilsvarende Anvendelse.

§ 125.

Syns- og Skønsmænd have at bekræfte deres Syn eller Skøn med Ed eller, under de i § 110 angivne Betingelser, med en paa Ede og Samvittighed afgiven Forsikring. Udenfor Domsforhandling finder saadan Bekræftelse dog kun Sted, naar Mændenes Erklæring eller Forklaringer maa ventes at skulle benyttes som Bevis under Domsforhandling uden personligt Møde af Mændene under denne; i saa Fald skal et Retsvidne saa vidt muligt tilkaldes, overensstemmende med § 68, saafremt en særlig Retsfryder ikke er til Stede. Er Syn eller Skøn afgivet i Henshold til en almindelig Bestikfelse hertil, bortfalder Bekræftelsen. Denne gaar ud paa, at Mændene have udført deres Hverv og afgivet deres Erklæring eller Forklaringer efter Samvittighed og bedste Overbevisning.

§ 126.

At Syn eller Skøn har fundet Sted, udelukker ikke fornøyet Syn eller Skøn over samme Genstand ved de samme eller andre Mænd.

§ 127.

Naar en Syns- eller Skønsmænd uden lovligt Forsald udebliver fra Retsmøde eller uden lovlig Grund vægrer sig ved at udføre Hvervet eller undlader at foretage noget, som paahviler ham i Anledning af dette, eller vægrer sig ved at svare paa de Spørgsmaal, som stilles til ham i Retten, eller ved at bekræfte sin Erklæring eller Forklaring med Ed eller Forsikring, hvor saadant er foreskrevet, finde Reglerne i §§ 106 og 113 Anvendelse med de fornødne Lempelser.

§ 128.

Er der Tvivl om en Sigtets Tilregnelighed, kan Retten ved Kendelse bestemme, at han skal indlægges paa et Sygehus eller en Sinds-
sygeanstalt til nærmere Undersøgelse, naar
Vægefyndige — efter Omstændighederne Sund-
hedskollegiet — erklære sig derfor.

§ 129.

Til Understøttelse under Efterforskningen
kan Politimesteren, naar Omstændighederne
ikke tillade Opsættelse, lade foretage Syns- eller
Skonsforretninger ved Mænd, som han selv
tilkalder, samt afkræve disse ubebudt Erklæ-
ring angaaende Forretningens Resultat. Ere
de Paagældende ikke beskaffede med almindelig
Bemyndigelse til Foretagelsen af saadant Syn
eller Skøn, ere de dog kun pligtige at efter-
komme Kaldelsen, naar Forretningen skal fore-
tages og Erklæringen afgives i den Politikres,
i hvilken de bo. Udebliver eller vægrer nogen
saaledes tilkaldt Syns- eller Skonsmand sig
ved at efterkomme Kaldelsen, kan Politimesteren
paalægge ham en Bøde til Politikassen af
indtil 20 Kr., at udrede inden 8 Dage, og,
naar Sagen er af sær Vigtighed, endog om
fornødent lade ham afhente med Magt. Politi-
mesteren har dog inarest muligt at henvende
sig til Retten om Varetagelse af det videre
fornødne i Anledning af Forretningen, og
det staar da de Paagældende frit for, i Over-
ensstemmelse med § 200 for Retten at fore-
bringe deres mulige Klager over formentlige
Overgreb fra Politimesterens Side.

§ 130.

Udmeldte Syns- og Skonsmænd erholde,
forjaaviddt Udførelsen af det dem paalagte Hverv
eller deres Møder for Retten i Anledning deraf
gøre det nødvendigt for dem at rejse mere end
 $\frac{1}{2}$ Mil fra deres Hjem, dels Godtgørelse for
Udgifterne derved, beregnet efter 2den Klasses
Takst for Rejse paa Jernbane, efter 1ste
Klasses Takst for Rejse paa Dampstib og
iøvrigt med 2 Kroner for hver løbende Mil,
dels i Tærepeng 2 Kroner, naar Fravæ-
relsen fra Hjemmet ikke varer 4 Timer, og
ellers 6 Kroner med Tillæg af 3 Kroner for

hver 6 Timer, de udover 12 Timer ere fraværende fra Hjemmet. Der tilkommer dem derhos Godtgørelse for andre Udlæg og spørtelmæssig Betaling for deres Forretning. Har denne udkrævet jærlig Møje eller Tidsanvendelse, kan Retten forhøje Betalingen efter sit Skøn.

Udenfor de nævnte Betalinger maa Syns- og Skønsmænd under den i Straffelovens § 117 bestemte Straf intet modtage af Parterne for deres Forretning.

Syns- og Skønsmændene kunne ved Udmeldelsens Forfyndelse for dem forlange fornødent Forstud paa Godtgørelsen for Rejseudgifter saavel som paa de dem forinden deres Møde for Retten tilkommende Tærepenge. Iøvrigt blive de dem tilkommende Beløb at udbetale ved Rettens Foranstaltning.

§ 131.

De om Vidner givne Regler skulle med de Lempelser, der følge af Forholdets Natur, anvendes paa Syns- og Skønsmænd, forsaavidt ovenstaaende Forrifter ikke ere til Hindrer derfor.

Kapitel XIII.

Beslaglæggelse.

§ 132.

Ting, der antages at være af Betydning som Bevismidler eller at burde konfiskeres, eller som ved Forbrydelsen ere fravendte nogen, af hvem de kunne kræves tilbage, tages i Bevaring, hvor dette skønnes fornødent. Udleveres saadanne Ting ikke frivillig af den, i hvis Besiddelse de ere, eller kræves de tilbage af nogen, der frivillig har udleveret dem, kunne de beslaglægges overensstemmende med nedenstaaende Regler.

Skriftlige Meddelelser mellem Sigtede og de i § 99 nævnte Personer ere ikke Genstand for Beslaglæggelse, saalænge de ere i de sidstnævnte Personers Besiddelse, og disse ikke sigtes for Delagtighed i Forbrydelsen.

§ 133.

Beslutning om Beslaglæggelse tages af Retten. Politiet kan dog, hvor saadan Be-

slutning ikke uden Fare kan afventes, foretage en foreløbig Beslaglæggelse, men Beretning om denne maa da uden Ophold og senest inden 24 Timer forelægges for Retten, der afgør, om Beslaglæggelsen skal opretholdes.

Beslaglæggelse af et trykt Skrift, i Anledning af hvis Indhold Ansvar skal gøres gældende, kan kun ske efter Retskendelse.

§ 134.

Vilde Beslaglæggelse udsætte en ikke sigtet Person for Tab, bør den, naar Djemedet derved kan antages tilstrækkelig sikret, undlades mod Løfte, med eller uden Sikkerhedsstillelse, om paa Opfordring at forevise, fremlægge eller medbringe Tingen.

§ 135.

Den, der er i Besiddelse af Ting af saadan Art, som nævnt i § 132, kan det, forsaavidt han ikke er i noget Tilfælde, hvor Bidnepligt er udelukket, af Retten paalægges at forevise eller udlevere dem. Skal han møde som Bidne, kan det paalægges ham at medtage Tingen, naar han har paataget sig dette (§ 134), eller det findes at kunne ske uden Udgift eller Besvær. Mod den, som vægrer sig ved eller undlader at efterkomme saadant Paalæg, kunne de Bøder og Tvangsmidler anvendes, som ere hjemlede overfor Bidner, der vægre sig ved at svare. Anvendelse af det i denne Paragraf hjemlede Middel medfører ingen Indskrænkning i Afdgangen til Ransagning efter næste Kapitel eller omvendt.

§ 136.

Embedsafter, som indeholde Oplysninger, der skønnes at være af Betydning for Sagen, kan Retten eller Paatalemyndigheden kræve meddelte, medmindre Hemmeligholdelse findes nødvendig i Statens Interesse, hvorom Afgørelse træffes af vedkommende Minister. Meddelelsen kan ske i bekræftet Genpart; dog er Retten beføjet til at kræve Fremlæggelse af Originalen.

Om andre hos offentlige Myndigheder beroende Dokumenter kan Retten, naar det findes nødvendigt, ved Kendelse bestemme, at de skulle forevises eller udleveres til Benyttelse under

Sagen, selv om de maatte være givne i embedsmæssig Forvaring med det Formaal, at Indholdet skal være hemmeligt.

Dog finde ved denne Paragraf Reglerne i § 99 Nr. 1 og 3 tilsvarende Anvendelse.

§ 137.

Breve og andre Forsendelser, som ere rettede til eller antages at være bestemte for eller hidhøre fra Sigtede, kan det ved Rettens Kendelse paalægges Postvæsnet at tilbageholde og udløvere til Retten, naar Sigtelsen angaar en Forbrydelse, som det efter Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge, og Omstændighederne gøre det sandsynligt, at Indholdet bør beslaglægges. Undtagne fra saadan Beslaglæggelse ere Breve, som veksles mellem Sigtede og hans Forsvarer, forsaavidt dette følger af Reglerne i § 46.

I paatrængende Tilfælde kan Politiet paalægge Postvæsnets Embedsmænd at tilbageholde saadanne Forsendelser, indtil Rettens Afgørelse faas, dog ikke for et længere Tidsrum end tre Dage.

Under Betingelser svarende til dem, som ovenfor ere angivne, kan det paalægges Telegrafvæsnets Funktionærer henholdsvis at tilbageholde og meddele Retten eller foreløbig at tilbageholde Telegrammer.

§ 138.

Ting, som ere tagne i Bevaring, skulle snarest muligt nøjagtig optegnes og mærkes med Embedssegel eller paa anden fyldestgørende Maade. Saavel Sigtede som den, i hvis Bærg Tingene vare, kan vedføje ydeligere Mærke, og der bør, saavidt det er muligt og kan ske uden Skade for Undersøgelsen, gives dem Lejlighed til at overvære Mærkernes Aftagelse. Den, i hvis Bærg Tingene vare, kan kræve Modtagelsesbevis.

§ 139.

Det første Gennemsyn af Papirer, som beslaglægges, saavel som Aabning af Breve og andre lukkede Dokumenter skal, naar Vedkommende ikke samtykker i Afvigelse herfra, iværksættes af Retten; er ingen særlig Retts-

skriver til Stede, skal saavidt muligt Rettsvidne tilkaldes overensstemmende med § 68. For saavidt det er muligt og kan ske uden Skade for Undersøgelsen, skal der gives Sigtede og andre Vedkommende Lejlighed til at være til Stede.

Kan som Følge heraf Gennemsyn af Papirer ikke finde Sted straks ved Beslaglæggelsen, blive de foreløbig at forvare i forseglet Omslag.

§ 140.

Retten drager Omfjorg for, at de af Post eller Telegrafværnet udeliveredede Forsendelser eller Telegrammer, hvis Afbrydelse ikke findes nødvendig, eller hvis Indhold viser sig at være uden Betydning for Sagen, eller den Del af Indholdet, som maatte være Sagen uvedkommende, befordres videre efter sin Bestemmelse, samt at Underretning om, hvad der holdes tilbage, meddeles Vedkommende, saasnart det kan ske uden Skade for Undersøgelsen. Under samme Betingelse skal Underretning gives, naar private Dokumenter ere udeliveredede i Medfør af § 136, 2. Stykke.

§ 141.

Ting, som ere fravendte nogen ved en Forbrydelse, eller ere Udbyttet af saadanne Ting, blive, senest naar Sagen er endelig sluttet, at udelivere rette Vedkommende. Andre Ting, som ere beslaglagte for at tjene som Bevismidler, skulle tilbagegives, naar de ikke længere behøves. Den, som er interesseret i Tilbagegivelsen, kan derom ægte Kendselse.

Kapitel XIV.

Ransagning.

§ 142.

Ransagning af en Sigtets Bolig eller andre Rum, Gemmer eller Person for at søge efter Spor af Forbrydelsen eller efter Ting, som ere Genstand for Beslaglæggelse, kan finde Sted, naar

- 1) Sigtelsen angaar en Forbrydelse, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge, eller
- 2) der foreligger paavijelig Grund til at antage, at Spor af Forbrydelsen eller bestemte Ting, som kunne beslaglægges, der ville være at finde.

§ 143.

Ransagning i foransførte Djemed af en ikke Sigtets Bolig, Rum eller Gemmer kan finde Sted, naar Sagen

1) angaar en Forbrydelse, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge, og derhos

2 a) Forbrydelsen er begaaet, eller Sigtede er paagreben i Boligen eller Rummet eller har betraadt samme, medens han forfulgtes paa frist Gerning eller friste Spor, eller

b) der i øvrigt foreligger paavijelig Grund til at antage, at Spor af Forbrydelsen eller bestemte Ting, som kunne beslaglægges, der ville være at finde, eller

c) naar Ransagningen omfatter en Samling af Huse, som udgør en By eller en større afgrænset Del af en By eller et Sogn.

Ligeledes kan Ransagning af Andemands Person finde Sted, naar Sagen angaar en Forbrydelse af den foran under 1) nævnte Art, og der er paavijelig Grund til at antage, at det eftersøgte findes hos ham.

§ 144.

Udenfor de i de foregaaende to Paragrafer fastsatte nærmere Betingelser kan Ransagning i foransførte Djemed finde Sted af Hus eller Rum, som efter sin Bestemmelse er tilgængeligt for alle og enhver, eller som staar under Politiets særlige Tilsyn, eller hvori der drives Pantelaanerforretning eller saadan Handel, som omhandles i §§ 49 til 51 i Lov om Haandværks- og Fabrikdrift m. m. af 29. December 1857.

§ 145.

Ransagning, hvori den, hos hvem den skal iværksettes, ikke udtrykkelig samtykker,

kan som Regel kun finde Sted ifølge Retskendelse.

Uden foregaaende Retskendelse kan Ransagning, være sig hos Sigtede eller Andenmand, foretages af Politiet:

- 1) i de Tilfælde, der omhandles i foregaaende Paragraf,
- 2) naar de Betingelser foreligge, som ere angivne i § 143, 1 og 2, a og b, og der er øjensynlig Fare for, at Djemedet med Ransagningen vilde forspilbes, hvis Retskendelse skulde afventes.

Har Ransagning uden Retskendelse fundet Sted hos en Mistænk, imod hvem Forfølgning ikke tidligere var begyndt, skal Beretning derom indgives til Retten inden 24 Timer.

Om Politiets Besøjselse til at ransage dens Person, som anholdes, gælder derhos Reglen i § 159.

§ 146.

Naar Retskendelse om Ransagning ikke skal iværksættes af Retten selv, skal det i Kendelsen angives, ved hvem Iværksættelsen skal ske.

Udenfor paatrængende Tilfælde bør Iværksættelse af Ransagning kun, hvor Vedkommende samtykker, overlades til Politiets underordnede Betjente.

Ved enhver Ransagning skulle saavidt muligt to uberygtede Mænd tilkaldes som Vidner. Enhver er indenfor en Afstand af $\frac{1}{4}$ Mil fra sin Bopæl pligtig at efterkomme saadan Kaldelse; den, som uden lovligt Forsald vægrer sig, isælder en Bøde fra 2 til 20 Kr.

§ 147.

Den, hvis Bolig, Rum eller Gemmer skal ransages, skal opfordres til at overvære Forretningen; er han fraværende, skal en Husfælle eller Nabo tilkaldes, naar dette kan ske uden Ophold.

Forinden Ransagning paabegyndes, skal Rettens Kendelse oplæses eller forevises, eller, hvor ingen Kendelse foreligger, Djemedet betydes.

Efter søges bestemte Ting, bør, forinden

Ransagning paabegyndes, Vedkommende opfordres til at udlevere eller paavise samme.

Jorefindes ved Ransagningen Ting, som skønnes at burde beslaglægges, forholdes med dem, som bestemt i foregaaende Kapitel. Med Hensyn til Papirer iagttages Reglerne i § 139.

Om Ransagning, der ikke iværkættes af Retten og tilføres Retsbogen, affattes en Beretning, der medunderskrives af Vidnerne.

Bliver Ransagningen uden Resultat, skal skriftlig Bevidnelse herom paa Forlangende meddeles den Paagældende.

§ 148.

Ved Ransagnings Iværkættelse blive endvidere følgende Regler at iagttage:

Al den Skaansel og Barmhjertighed, som Djemedet tilstøder, skal udvises.

Ved Rattetid bør Ransagning kun foretages, naar Djemedets Opnaaelse afhænger deraf.

Nabning med Magt af lukkede Adgange eller Gemmer bør kun finde Sted, naar en Opfordring om at aabne har vist sig frugtesløs, eller der Ingen er tilstede, til hvem den kan rettes.

Personlig Ransagning af en Kvinde skal ske under tilbørligt Hensyn til, at Blufærdigheden ikke krænktes, i fornødent Fald ved ærbare Kvinder og da ikke i Overværelse af Mænd, medmindre en dermed forbunden Synsforretning udfræver det.

Kapitel XV.

Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse for Retten.

§ 149.

Den Sigtede, som befinder sig paa fri Fod, er pligtig efter lovlig Indkaldelse personlig at møde for Retten til Afhørelse og i øvrigt, naar Loven kræver hans Nærværelse. Udeblivelse uden oplyst lovligt Forsald, kan efter de nærmere i Loven givne Regler medføre Anholdelse, Fængsling, Beslaglæggelse af Formuen eller Sagens Paadømmelse i Sigtedes Fraværelse.

§ 150.

Sigtede er ordentligvis pligtig at møde for den Ret, ved hvilken Tiltale er rejst eller Forundersøgelse indledet.

Foregaar Forundersøgelse, eller er Tiltale i en Politisag rejst, ved en anden Underret end den, i hvis Kreds Sigtede bor eller opholder sig, kan dog Retten, naar Sigtede begærer det eller udebliver, bestemme, at han skal møde til Afhørelse ved Undersøgelseretten i den Kreds, hvor han bor eller opholder sig.

Hvor Sigtedes Helbredstilstand gør dette nødvendigt, bliver Retten at sætte paa saadant Sted, som Omstændighederne udkræve.

Retten bestemmer Indkaldelsesvarsløst, hvor Loven ikke indeholder Forskrift herom.

§ 151.

Forsaavidt Sigtede ikke under Møde for Retten af denne har faaet Paalæg om yderligere Møde til bestemt Tid og Sted, bliver han at indkalde til Retsmøde ved en efter Reglerne i Kap. IX forkyndt skriftlig Tilsigelse, der, hvor ikke andet er bestemt, udgaaer fra den Ret, for hvilken Mødet skal finde Sted.

Foruden Sigtedes Navn og hvad der i øvrigt hører til hans nøjagtige Betegnelse, Sted og Tid for Mødet, det Varjel, som skal gives, samt Bemærkning om Følgerne af Udeblivelse uden oplyst Forsald, skal Tilsigelsen, første Gang Sigtede indkaldes i en Sag, angive, hvorpaa Sigtelsen gaar ud. I Indkaldelse til Møde under Domsforhandling (Stævning) bliver Sagen at betegne ved Henvisning til Anklageskriftet.

§ 152.

Sigtede, som møder eller fremstilles for Retten til Afhørelse, adspørges først om Navn, Alder, Stilling, samt Bopæl og andet, som findes fornødent til Oplysning om hans Identitet.

Efter dernæst at have gjort Sigtede bekendt med den imod ham rettede Sigtelse, spørger Dommeren ham, hvorvidt han erkender dens Rigtighed. Dommeren skal fremdeles give

ham Lejlighed til at forklare sig om de Forhold, som Sigtelsen angaar, og til at udtale sig om de ved Vidneforklaringer eller paa anden Maade imod ham fremkomne Bevisligheder.

§ 153.

Sigtede fremstilles i Retten fri for Baand.

Ingen Tvang maa anvendes imod en Sigtet, der vægrer sig ved at svare i det Hele eller paa enkelte Spørgsmaal, eller som hindrer Afhørelsen ved forstilt Affindighed eller paa lignende Maade. Kan saadant Forhold medføre Sagens Forhaling eller vanskeliggøre Forbaret, bør Dommeren gøre ham opmærksom derpaa; se endvidere § 312.

§ 154.

Under Afhørelsen skal Dommeren tiltale Sigtede med Ro og Værdighed. Spørgsmaalene til ham bør være bestemte, tydelige og saaledes stillede, at det er ham klart, hvad han bekræfter eller benægter ved sine Svar, og intet Spørgsmaal maa fremstilles saaledes, at Noget, der er benægtet eller ikke vedgaaet, forudsættes som tilstaaet.

Løfter, urigtige Foregivender eller Trusler maa ikke anvendes. Ej heller maa Afhøringen forlænges i det Djemed at fremstafte en Tilstaaelse.

Det er ikke Sigtede tilladt at raadsføre sig med en Forvarer angaaende den umiddelbare Besvarelse af de ham gjorte Spørgsmaal.

Kapitel XVI.

Anholdelse.

§ 155.

Naar en Mistænkt, som befinder sig paa fri Fod, er udebleven efter behørig Indfaldelse uden oplyst lovligt Forsald, kan Retten beslutte hans Anholdelse. I Politisager kan Anholdelse af denne Grund dog kun finde Sted, naar det i Tilfigelsen eller under Møde for Retten er betydet ham, at han maa møde personlig og i Udeblivelsstilfælde maa vente at blive anholdt.

§ 156.

Uden foregaaende Indfaldelse kan Retten beslutte en Mistænkt's Anhøldelse,

1) naar den Paagældende er en Person, der strejfer om uden Midler til lovligt Underhold, eller som ikke har Bolig eller dog varigere Opholdssted i Riget, eller er en Ubekendt, om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger findes eller kunne fremstafes, og

2) forsaavidt Mistanken angaar et Forhold, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge, eller nogen af de i denne Lovs § 31 under g, j, k og l eller i Straffelovens § 180 eller i Lov af 1. April 1892 §§ 291, 1ste P. og 298, 1ste Stk., nævnte Forbrydelser, naar det, om end Betingelserne for Afvigelse af Fængselsstraf ikke fuldstændig maatte være til Stede, efter Omstændighederne skønnes fornødent at sikre den Paagældendes foreløbige Tilstedeblivelse eller Afsondring fra Samkvem med andre.

§ 157.

Anhøldelsesbeslutningen tilføres Retshogen strax, eller saasnart ske kan, med en saaa nøjagtig Betegnelse af den Paagældende som muligt samt Angivelse af Sigtelsens Genstand, i det mindste i Almindelighed, og Grunden til Anhøldelsen. Udskrift skal paa Forlangende meddeles den Anhøldte inden 24 Timer.

Ved Paagribelsen eller saasnart det kan ske, skal Beslutningen med tilhørende Begrundelse oplæses eller forevises for den Anhøldte.

§ 158.

Er der Grund til at frygte for, at Djemedet vilde forspildes ved Ophold for at fremstafte Rettens forudgaaende Beslutning, kan Politiet uden saadan foretage Anhøldelse af de i § 156 Nr. 1 betegnede Personer, naar de mistænkes for at have begaaet en Forbrydelse, der er offentlig Forfølgning undergIVEN, og af andre Personer, naar de træffes under Udførelsen af en Forbrydelse og ikke ville afstaa fra deres forbryderiske Virken, eller der er bestemte

Grunde til at mistænke dem for nogen af de i § 156 Nr. 2 omtalte Forbrydelser.

Samme Besøjselse har enhver anden, naar den Paagældende træffes i Udførelsen af en Forbrydelse eller paa friske Spor.

Finder Oprør eller den i Straffelovens § 103 ommeldte Forbrydelse Sted, eller udøves den i Straffelovens § 87 ommeldte Forbrydelse af en samlet Mængde, eller er Drab eller betydeligere Legemsbeskadigelse paafulgt i Slagsmaal, i hvilket flere have deltaget, og Omstændighederne ikke umiskendelig udpege den eller de Skyldige, kan Politiet anholde enhver, der træffes i den samlede Mængde eller indviklet i Slagsmaalet, og som ikke straks formaar at rense sig for Mistanken om strafbar Deltagelse.

§ 159.

Bed en Anholdelses Iværksættelse skal der gaas frem med saa megen Skaansel mod den Paagældende, som Djemedet tillader.

Genstande, som kunne benyttes til Vold eller Undvigelse, kunne fratages den Paagrebne, og personlig Ransagning kan finde Sted, naar der er Grund til at formode, at han har saadanne Genstande hos sig.

§ 160.

Ransagning af Hus for at eftersøge den, som skal anholdes, kan foretages, naar der er Grund til at antage, at han holder sig skjult der, i Andenmands Hus dog kun under Betingelser, svarende til de i § 143 angivne, medmindre der efter Husets Bestemmelse tilstedes Enhver Afgang til det.

Saadan Ransagning kan foretages af Politiet uden Retskendelse:

1) naar en Person eftersættes, der er truffen i Udførelsen af Forbrydelsen eller paa friske Spor, eller som er undvægen efter at være paagreben;

2) og ellers, naar der er Grund til at antage, at Djemedet vil forspildes, hvis Kendelse skal afventes, og navnlig, at en blot Bevogtning af Huset saa længe vil være utilstrækkelig.

Udenfor disse Tilfælde udfræves Retskendelse, medmindre den Paagældende udtrykkelig frasælger Krav herpaa. I øvrigt finde

ved disse Ansagninger Reglerne i §§ 145—148 Anvendelse.

§ 161.

Enhver, der anholdes, skal senest inden 24 Timer fra Paagribelsen at regne stilles for Retten, medmindre han forinden løslades. Kloffeslettet, da Fremstillingen fandt Sted, skal anføres i Retsbogen. Kan han ikke straks føres for Retten, sørger Politiet for den fornødne midlertidige Bevogtning paa den muligt lempelige Maade. Er Anholdelsen iværksat af en Privat, og den Anholdte ikke straks kan føres for Retten, skal Anholderen uopholdelig foranstalte den Anholdte afleveret til Politiet, som afkræver Anholderen nøjagtig Forklaring om det foresaldne og paalægger ham, hvis det ikke straks løslader den Anholdte, at møde ved Fremstillingen for Retten.

§ 162.

I Retsmødet skal den Anholdte høres om Sigtelsen. For det Tilfælde, at den Anholdte fremstilles for en anden Ret end den, som har taget Beslutning om Anholdelsen, maa der af denne være sørget for, at de fornødne Oplysninger staa til den førstnævntes Raadighed, enten ved direkte Tilsendelse eller ved Overlevering med fornødent Paalæg til den Politiembedsmand, som fik det Hverv at iværksætte Anholdelsen.

§ 163.

Har Anholdelse fundet Sted for en Handling, for hvilken Fængsling er udelukket, skal den Anholdte sættes paa fri Fod, naar det i §§ 161 og 162 ommeldte Retsmøde er sluttet.

§ 164.

Har Anholdelse fundet Sted for en Handling, for hvilken Fængsling ikke er udelukket, og findes Anholdte ikke at kunne løslades straks, kan Retten enten vedkendelse beslutte, at han skal fængsles, eller, naar der paa Grund af de foreliggende Oplysningers Utilstrækkelighed eller af anden Grund ikke findes Foje til straks at affige Fængslingskendelse eller Retten ifølge

§ 168 mangler Besøjeelse hertil, beslutte, at han foreløbig skal forblive under Anhøldelse. Det samme finder Anvendelse, hvor den Paagældende er mødt uden foregaaende Anhøldelse.

Beslutningen tilføres Retsbogen under Iagttagelse af Reglerne i § 157; med Hensyn til Bevogtningen iagttages Reglen i § 161.

§ 165.

Senest inden 3 Gange 24 Timer efter Slutningen af det Retsmøde, hvori den i § 161 omhandlede Fremstilling fandt Sted, skal enten den under Anhøldelse Forblevne løslades, eller Kendelse affiges om Fængsling eller anden endelig Forholdsregel.

I de nævnte 3 Gange 24 Timer skal der, saa vidt det i dette Tidsrum er muligt, søges tilvejebragt enhver Oplysning af Betydning for Spørgsmaalet, om Sigtede bør fængsles. Der skal gives Sigtede Lejlighed til at angive de Oplysninger, som han i sin Interesse ønsker tilvejebragte.

I Stedet for den i § 164 nævnte Forholdsregel blive med tilsvarende Begrænsning de i §§ 172 ff. nævnte Forholdsregler og navnlig Løsladelse mod Sikkerhed, indtil endelig Bestemmelse træffes, at anvende under de der angivne Betingelser og nærmere Bestemmelser.

Kapitel XVII.

Fængsling.

§ 166.

Fængsling kan kun finde Sted i Kraft af en Retskendelse; en saadan kan først affiges, efter at den Paagældende er hørt for en Ret angaaende Sigtelsens Genstand, medmindre det forhindres ved hans Ophold i Udlandet eller Sygdom eller lignende Omstændighed.

§ 167.

Fængsling i Anledning af Mistanke for en Forbrydelse, hvorfor Straffen skønnes at ville blive højere end Bøder eller simpelt Fængsel, kan af Retten beslattes:

1) naar den Mistænkte er en Person, der strejfer om uden Midler til lovligt Underhold, eller som ikke har Bolig eller dog varigere Opholdssted i Riget, eller er en Ubekendt, om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger findes eller kunne fremskaffes,

2) naar Mistanken angaar en Forbrydelse, hvis Forfølgning er henvist til Overanklageren eller nogen af de i denne Lovs § 31 under g, j, k og l eller i Straffelovens § 180 eller i Lov af 1. April 1892 §§ 291, 1ste P. og 298, 1ste Stk. nævnte Forbrydelser, og der enten

- a) paa Grund af Sagens Bestaenhed og den Mistænktes Forhold er Føje til at frygte for, at han vil unddrage sig Ansvar ved at flygte eller skjule sig, eller
- b) efter Sagens Omstændigheder er særlig Grund til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen ved at fjærne Værningens Spor eller paavirke Medsigtede eller Vidner til at afgive urigtig Forflaring eller paa anden lignende Maade, eller
- c) er særlige Grunde til at frygte for, at han vil gentage eller fortsætte sin forbryderiske Virksomhed, eller
- d) der foreligger Omstændigheder, som give særlig Grund til at befrygte, at Sigtede vil udeblive fra Domsforhandling, hvortil han er indkaldt.

Forsaavidt Fængsling besluttet under Efterforskning, fastsætter Retten i Forbindelse med Fængslingen en bestemt Tidsfrist, — der dog efter Begæring fra Paatalemyndigheden af Retten kan forlænges — inden hvis Udløb Forundersøgelse maa begæres eller Tiltale rejses.

Fængsling kan endelig besluttet, naar den anses nødvendig for at hindre en Person, som sigtes for det i Straffelovens § 299 omhandlede Forhold, i at bringe sin Trusel til Udførelse.

§ 168.

Under Efterforskning kan Fængsling besluttet af en hvilken som helst Undersøgelsesret, for hvilken Tiltalte er fremstillet. Ellers tages Beslutning om Fængsling af den

Ret, ved hvilken Forundersøgelse er indledet eller Tiltale rejst (jfr. § 254, 1ste Stykke), eller for hvilken Sagen er indanket. Naar Sigtede er anholdt, og det antages, at han ikke saa betimeligt vil kunne fremstilles for den nævnte Ret, at Fængslingskendelse der kan blive affagt inden Udløbet af den Frist, i hvilken en Person kan forblive under Anholdelse, kan Fængslingskendelse affiges af en hvilkenjohmhelst Underfølgelsesret, for hvilken han fremstilles. Af Kendelsen og det i den Anledning Retsbogen tilførte tilstilles der i saa Fald den Ret, ved hvilken Sagen spæver, Udskrift.

§ 169.

Fængslingskendelsen skal, foruden Sigtedes Navn og den i øvrigt nøjagtigst mulige Betegnelse af ham, angive Sigtelsens Genstand og de Grunde, hvorpaa Fængslingen støttes. Udskrift meddeles paa Forlangende den Fængslede inden 24 Timer.

Er Sigtede til Stede i Retten ved Kendelsens Afviselse, oplæses den for ham. Er han ikke til Stede, overgives en Udskrift af Retsbogen Politiet til Iværksettelse. Ved denne finde Reglerne i §§ 157, 159 og 160 tilsvarende Anvendelse.

§ 170.

Er Fængslingskendelsen affagt, uden at den Fængslede har været hørt angaaende Sigtelsen, skal Afhørelse for Retten finde Sted inden 24 Timer efter Paagribelsen eller Indbringelsen i Riget, eller efter at Hindringen for hans Fremstilling er ophørt, jfr. § 162.

Den Fængslede hensesættes saavidt muligt i Varetægtsfængslet paa det Sted, hvor Sagens første Behandling foregaar. Om hans senere Henbringelse til andet Varetægtsfængsel tager vedkommende Rets Formand Beslutning.

§ 171.

Den Fængslede er undergiven de Indskrænkninger, som ere nødvendige til Sikring af Fængslingsens Djemed eller til Opretholdelse af Fængselsordenen. Særlig fastsættes føl-

gende Regler med Hensyn til Sigtedes Behandling:

1) Hvorvidt Andre end de ved Fængslet Ansatte skulle have Adgang til Fangen, beror paa Rettens Formand, jfr. dog med Hensyn til Forsvarere § 46. Tilladelse til, med de Indskrænkninger, som Fængselsordenen kræver, og under saadant Opsyn, som Rettens Formand finder fornødent, at modtage Besøg af en Læge eller Præst efter eget Valg, af Slægtninge eller af Personer, som staa i Forretningsforhold til Fangen, eller med hvem han ønsker at raadsføre sig, bør kun nægtes, naar Omstændighederne give Grund til at frygte, at deraf vil opstaa Skade for Undersøgelsen.

2) Om det skal tillades Fangen at afsende og modtage Breve, beror paa Rettens Formand, jfr. dog med Hensyn til Forsvarere § 46. Tilladelse bør kun nægtes, naar Rettens Formand, efter at have læst Brevet, finder enten, at der kan være Grund til at befrygte, at dets Afsendelse eller Udlevering vil være til Skade for Undersøgelsen, eller at dets Afsendelse vilde indeholde et Retsbrud. Afsendes eller udleveres Brevet ikke, bør der uden Ophold gives henholdsvis den Fængslede eller Afsenderen Underretning derom. Afsendelse af lukkede Skrivelser til Ret eller Øvrighed kan ikke nægtes Fangen.

3) Varetægtsfanger have Ret til at anskaffe sig Bøger, Blade, Skrivematerialier o. lign. samt i det Hele at hyjselsætte sig, alt dog med de Begrænsninger, som følge af Fængslingens Djemed og Fængselsordenen. Denne Ret kan kun betages en Fange, naar han har forstyldt det som disciplinær Straf.

4) Det kan, udenfor Tilfælde af disciplinær Straf, ikke formenes en Varetægtsfange ved egne eller Andres Midler at forskaffe sig anden og bedre Kost end den almindelige Fængselskost, forsaavidt saadant kan ske, uden at Fængselsordenen derved forstyrres. Med samme Begrænsning er Fangen berettiget til at benytte andre Klæder end den almindelige Fangedragt.

5) Vægemlig Rødselse maa ikke anvendes som disciplinær Straf paa Varetægtsfanger.

6) Hverken Arrestforvareren eller andre Personer maa benyttes til at udførste Fangen.

Nærmere Regler om Fængselsordenen fastsættes ved kongelig Anordning under Tagtagelse af det i nærværende Paragraf foreskrevne.

Klager over utilbørlig Behandling i Fængslet kunne forebringes for Retten i Overensstemmelse med Reglerne i § 200. I hvert Fangerum skal findes Opflag, indeholdende de væsentligste Bestemmelser i Fængsels-Reglementet og navnlig de i denne Paragraf givne Regler.

§ 172.

Er Sigtede under 18 Aar, bliver han, forsaavidt det efter Sigtelsens Genstand, Sigtedes Personlighed og de forhaandenværende Forhold lader sig gøre, efter Rettens Beslutning, i Stedet for at fængsles, at sætte under Tilsyn af paalidelige Personer, Forældre eller Andre. Naar Forældre eller Andre fremsætte Ønske om, at en saadan Sigtet maa betros til deres Tilsyn, kan Retten, om det findes nødvendigt, knytte Indvilgelse heri til den Betingelse, at Sikkerhed stilles af de Paagældende overensstemmende med Reglerne i §§ 173 og 174.

I andre Tilfælde kan, hvor saadant maa anses for tilstrækkeligt til Formaalets Opnaaelse, i Stedet for Fængsling efter Rettens Beslutning anvendes Bevogtning i Hjemmet, efter Omstændighederne efter Sikkerhedsstillelse for det hertil sandsynlig medgaaende Beløb, Tilhold om ikke uden Dommerens Tilladelse at forlade et anvist Opholdssted eller en bestemt Kreds, Paalæg om til bestemte Tider at fremstille sig for Politiet, Beslaglæggelse af Pas eller andre Legitimationsdokumenter, eller Sikkerhedsstillelse efter de nærmere Regler i efterfølgende Paragrafer.

§ 173.

Sikkerhedsstillelse kan ikke træde i Stedet for Fængsling, naar den i § 167 Nr. 2 b nævnte Fængslingsgrund er forhaanden.

I de i § 167 Nr. 1 og 2 a nævnte Tilfælde skal Fritagelse for Fængsling tilstedes, naar Formaalet maa antages tilstrækkelig betrygget ved, at Sikkerhed stilles for, at Sigtede vil møde i Retten til enhver For-

handling i Sagen efter behørig Indkaldelse samt indfinde sig til Dommens Fuldbgyrdelse, hvis den gaar ham imod. Det paahviler i saa Fald Sigtede at opgive Bolig eller Opholdssted i Kongeriget, hvor alle Forhændelser til ham kunne ske.

I det i § 167 sidste Stykke ommeldte Tilfælde tilstedes Fritagelse for Fængsling, naar det findes tilstrækkeligt, at Sikkerhed stilles for, at Sigtede vil undlade den Virksomhed, som frygtes, indtil Dommen, hvis den gaar ham imod, kan fuldbyrdes.

§ 174.

Sikkerheden, hvis Størrelse i det enkelte Tilfælde fastsættes af Retten, stilles ved Overlevering af rede Penge eller gode Værdipapirer, der paa Forlangende, eller naar det af Dommeren findes hensigtsmæssigt, blive at opbevare i Nationalbanken eller vedkommende Amtstue, eller ved Selvfylldnerkaution af en eller flere i Kongeriget bosatte vederhæftige Mænd.

§ 175.

Den, af hvem Sikkerhed stilles, skal herom understrive en Erklæring, hvori den eller de Forpligtelser, indtil hvis Opfyldelse Sikkerheden hæfter, og ved hvis Misligholdelse den forbrødes, ere angivne.

Hvorvidt en stillet Sikkerhed bør være forbrudt, afgøres ved Kendelse, efter at der saa vidt muligt er givet de Vedkommende Lejlighed til at udtale sig. Det forbrudte Beløb tilfalder Statskassen. Dog blive først Sagens Omkostninger og den Forurettedes Erstatningskrav deraf at dække, forjaaviddt Dækning derfor ikke kan faas paa anden Maade.

Er Sikkerheden forbrudt som Følge af Sigtedes Undvigelse eller Udeblivelse fra Møde, kan Retten, naar Sigtede inden en Maaned efter den Dag, da han er undvegen eller skulde være mødt, frivillig fremstiller sig eller paagribes, helt eller delvis eftergive Sikkerhedens Forbrudelse, dog at den hæfter for alle Udgifter, som ere bevirkede ved Undvigelsen eller Udeblivelsen.

§ 176.

Beslutning om Fængsling eller Forholdsregel, der træder i Stedet for Fængsling, kan af Retten til enhver Tid omgøres.

§ 177.

Den anordnede Fængsling bortfalder, naar Forfølgning frasaldes, eller Sigtede frifindes. Erklæres i sidstnævnte Tilfælde Appel, inden Voksladelsen er iværksat, bliver det dog paa dertil fra Paatalemyndighedens Side givet Anledning ved Kendelse af Retten at bestemme, om Voksladelse skal finde Sted.

Fængslingen ophæves ved Rettens Beslutning, naar i Løbet af Undersøgelsen de Grunde, hvorpaa den støttedes, bortfalde, og Grunde til Fængsling ved en ny Kendelse ikke ere forhaanden.

Er Fængslingen besluttet i Henhold til § 167 Nr. 2 b., bliver den at ophæve, saasnart Undersøgelsen i paagældende Retning er sikret, i hvilken Henseende det fornødne hurtigst muligt skal iværksettes, eller senest naar den i Fængslingskendelsen fastsatte, eventuelt af Retten forlængede, Frist er udløben. Dog kan Retten efter Begæring af Paatalemyndigheden bevilge en yderligere kort Forlængelse af Fristen, saafremt det godtgøres, at det paa Grund af uforudsete og væsentlige Hindringer har været umuligt betimelig at fremme Undersøgelsen.

I Sager, som paatales af Private eller ere af mindre Betydning, bør Fængslingen ophæves, naar Retten finder, at Sagen ikke fremmes med tilbørlig Hurtighed. Fremdeles bør Fængsling ophæves, naar en Dom, hvorved kun en kortere Tids Fængselsstraf er idømt, bliver paaanket, og Fængslingens Forlængelse indtil Ankesagens Slutning vilde staa i aabenbart Misforhold til den Straf, som er eller kan ventes idømt.

I Henseende til Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel gælde de derom i særlig Lov givne Bestemmelser.

§ 178.

Forholdsregler, som af Retten ere anordnede istedetfor Fængsling, bortfalde eller ophæves i de samme Tilfælde som Fængsling.

Fremdeles ophører en stillet Sikkerhed at hæfte, naar Sigtede henføres i Fængsel, eller naar en Sigtet under 18 Aar sættes under andet Tilsyn end den Person, hvem han mod Sikkerhed var betroet, samt naar den i Overensstemmelse med § 173 paatagne Forpligtelse er opfyldt, eller naar den, der er gaaet i Borgen, opsiges sit Forløfte ved at fremstille Sigtede for Retten eller under saadanne Forhold og med saa langt Varjel, at der er Vejlighed og god Tid til at fængsle ham.

Indgaaet Forløfte ophører ligeledes, naar en affagt Straffedom ikke fuldbyrdes, naagtet der hertil har været rigelig Tid og Opfordring.

§ 179.

Bestemmelse om Ophør af Fængsling eller om Anvendelse eller Ophør af Forholdsregler, som træde i Stedet for Fængsling, eller om Forbrydelse af stillet Sikkerhed tages af den Ret, hvem det efter § 168 vilde tilkomme at affige Fængslingskendelse.

Kapitel XVIII.

Beslag paa Sigtedes Formue og Forbud mod Foreninger og Skrifter.

§ 180.

Naar der i en under Landsret hørende Sag er rejst Tiltale, men Sigtede har unddraget sig Sagens videre Forfølgning, kan Retten paa Overanklagerens Begæring, og efter at Forsvareren er hørt, ved Kendelse bestemme, at der skal lægges Beslag paa den Formue, som han maatte besidde eller erhverve i Riget. Kendelsen forkyndes overensstemmende med Reglerne i § 88.

Oplyses det senere, at det var Sigtede umuligt at møde, kan Retten ophæve Beslaglæggelsen.

§ 181.

Retten drager Omsorg for, at der bestiftes en Børge til at bestyre den beslaglagte Formue. At saadan Foranstaltning er truffen,

bliver at kundgøre ved Tinglæsning og ved Bekendtgørelse i Aviserne efter de om Umyndiggørelse gældende Regler.

Bærgen har at afgive Løste om ikke at lade Sigtede tilflyde nogen Indtægt af Formuen. Egtefælles og Børns Krav paa Underhold af denne ophæves derimod ikke ved Beslaglæggelsen, ligesom Sigtede heller ikke er udelukket fra at raade over den beslaglagte Formue ved Testament.

§ 182.

Beslaglæggelsen ophæves:

1) naar Sigtede kommer til Stede,
2) naar Formuen paa Grund af Sigtedes Død eller i Følge de i Fdgn. 11. September 1839 foreskrevne Regler tilfalder hans Arvinger,

3) naar Forfølgning frasalbes, eller Sagen ved Rettens Kendelse afvises.

Den Ret, som har besluttet Beslaglæggelsen, tager Beslutning om Ophøret i de foran nævnte Tilfælde. Formuen med de under Beslaglæggelsen vundne Indtægter og efter Fradrag af de hafte Uldgifter udleveres derefter til Sigtede eller henholdsvis Arvingerne.

§ 183.

Beslaglæggelse paa en Mistænktts Gods til Sikkerhed for Sagens Omkostninger og Erstatningsansvar kan, hvor og i saadant Omfang, som Retten maatte finde det fornødent, finde Sted i Følge Rettens Kendelse efter Begæring af Paatalemyndigheden eller den ved Forbrydelsen Forurettede.

Beslaglæggelse medfører de samme Retsvirkninger som Arrest paa Gods ifølge Loven om den borgerlige Retspleje.

§ 184.

Retten drager Omfarg for Beslaglæggelsens Iværksettelse. Med Hensyn til denne samt de Forholdsregler, som blive at træffe for at sikre Beslaglæggelsens Retsvirkninger, gælde de i Loven om den borgerlige Retspleje givne Regler om Arrest paa Gods, dog at særlig Sag til Stadfæstelse af Beslaglæggelsen bortfalder.

§ 185.

Beslaglæggelsen bortfalder, naar Forsøgning frasaltes, eller Sigtede frifindes, og den ophæves, naar den paa Grund af senere fremsatte Indsigelser eller senere indtrufne Omstændigheder findes ikke at have Hjemmel. Beslutninger og Forholdsregler med Hensyn til Beslaglæggelsens Ophør træffes af den Ret, for hvilken Sagen er eller var tingfæstet. Med Hensyn til Krav paa Erstatning for Beslaglæggelsen finde Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje om Arrest paa Gods Anvendelse med de fornødne Væmpelser.

§ 186.

Med Hensyn til forelobigt Forbud mod Foreninger i Henhold til Grl. af 28. Juli 1866 § 87 bliver det paa nævnte Sted i Grundloven foreskrevne at iagttage.

Forbud mod Udbredelse af Skrifter, som efter Justitsministerens Befaling forfølges i Henhold til Lov af 3. Januar 1851 §§ 14 og 15, beslattes og foranstaltes iværksat paa Overanklagerens Begæring af vedkommende Undersøgelsesret. Sag i den Anledning skal anlægges inden en Uge. Forbudet bortfalder, naar Forsøgning ikke iværksettes inden den foreskrevne Frist, eller naar den frasaltes. Den i Lov af 3. Januar 1851 § 14 fastsatte Straf for Dommens Overtrædelse gælder ogsaa for Overtrædelse af det forelobige Forbud.

Credie Affnit.

Undersøgelse, førend Tiltale er rejst, i Sager, som forfølges af Overanklageren eller Politiet.

Kapitel XIX.

Efterforskning.

§ 187.

Det paahviler Politibedsmændene, naar iøvrigt Betingelserne derfor ere til Stede, af egen Drift og med størst mulige Hurtighed at efterforske alle strafbare Handlinger, som forfølges af det Offentlige, saa snart der opstaar rimelig Formodning om, at saadanne ere forebavede.

§ 188.

Udenfor Kjøbenhavn fører Overanklageren Overtilsyn med Politiets Efterforskning af de Forbrydelser, hvis Paatale hører under hans Virkefreds. Ligesom han som Følge heraf kan give Politiet almindelige Forfrister, saaledes kan han ogsaa i de enkelte Tilfælde begære Oplysninger, stille Forlangender og, naar særegne Omstændigheder maatte opfordre dertil, selv handle i Politimesterens Sted. Det paahviler Politimesteren at gøre Indberetning maanedlig til Overanklageren om alle foretagne Efterforskninger, endvidere naar tvivlsomme, eller særdeles vigtige Søgemaal opstaa under Efterforskningen, samt i øvrigt naar det fordres.

I Kjøbenhavn er Politidirektøren, der i sin Efterforskningsvirksomhed er Justitsministeren umiddelbart underordnet, pligtig

at efterkomme alle lovlige Begæringer af Overanklageren, vedrørende Efterforskningen af de under sidstnævntes Virkefreds hørende Forbrydelser, samt at meddele de herhen hørende Oplysninger, som denne begærer; i særlige Tilfælde kan Overanklageren med Justitsministerens Billigelse overtage Ledelsen af Efterforskningen, og det underordnede Politi staar da i fornødent Omfang under hans Befaling.

§ 189.

Anmeldelse fra Private om formentlig begaaede Forbrydelser eller om Forhold, der vække Mistanke herom, gøres ordentligvis til Politiet. Dog kunne de ogsaa modtages af Overanklageren, som da usfortøvet tilstiller Politimesteren samme.

Anmeldelsen kan være skriftlig eller mundtlig; i sidste Fald skal Modtageren af samme opstille skriftlig Beretning om den.

Naar dertil findes Grund, kan Politimesteren eller Overanklageren, forinden videre Skridt foretages, ved Begæring til Underfogelsesretten foranledige Anmelderen afhørt for Retten (jfr. § 195).

§ 190.

Er Sagens Paatale afhængig af Justitsministerens Befaling eller af en Opfordring fra en særlig offentlig Myndighed (jfr. § 32), skal Politimesteren bringe de ham tilkomne Oplysninger henholdsvis til Overanklagerens eller den særlige Myndigheds Kundskab, men i øvrigt ikke foretage yderligere Efterforskninger, førend Vedkommendes Befaling eller Opfordring foreligger.

Er en Lovovertrædelse, hvis offentlige Forfølgning er betinget af en Privats Begæring, kommen til Politimesterens Kundskab, men der er Grund til at antage, at den er den paagældende Private ubekendt, kan han gøre Meddelelse til denne, men foretager i øvrigt ingen Efterforskning, før end en udtrykkelig Begæring fra den Private foreligger. Indeholder en af den Private indgIVEN Anmeldelse om Forbrydelsen ingen saadan Begæring, skal han foranlediges til at give den fornødne Erklæring.

Ovenstaaende Regler udelukke dog ikke, at uopsættelige Efterforskningsstridt foretages, førend Befalingen, Opfordringen eller Begæringen foreligger, saafremt Gærningen maa antages at være Vedkommende ubekendt, og Omstændighederne gøre det rimeligt, at Paatale vil blive begært (jfr. § 32).

§ 191.

Finder Politimesteren, at der mangler Grund til at foretage videre Skridt i Anledning af en indgiven Anmeldelse eller en fremsat Begæring om Forfølgning, skal han paa Forlangende meddele en skriftlig Erklæring om sin Bægring, og om denne er grundet paa, at den formentlige Lovovertrædelse ikke antages at være Genstand for offentlig Forfølgning, eller paa Anmeldelsens utilstrækkelige Grundlag.

Den, som har indgivet Anmeldelsen eller fremsat Begæringen, kan derefter henvende sig til den overordnede Myndighed med Andragende om, at det maa blive paalagt Vedkommende at træde i Virksomhed.

§ 192.

Efterforskningen skal rettes paa at tilvejebringe saadanne Oplysninger, som ere tilstrækkelige til at bestemme, om Forfølgning skal indledes ved Retten ved Begæring om Forundersøgelse eller ved Iværksættelse af Tiltale.

Saa bør og i øvrigt alle Oplysninger fremskaffes og Foranstaltninger træffes, som skønnes nødvendige eller tjenlige til at forberede Sagens Behandling ved Retten.

Befrygtes et Bevis ellers at ville gaa tabt, bør Bevisførelse foranstaltes.

§ 193.

Til Opnaaelse af Efterforskningens Djemed er Politimesteren berettiget til under de Betingelser og med de nærmere Bestemmelser, som herom i det foregaaende ere fastsatte, at foretage Ransagninger og Beslaglæggelser, fordre Oplysninger af offentlige Myndigheder, foretage Besigtigelse, lade foretage Syn og Skon, anholde Mistænkte m. v.

Kræver Loven i Anledning af en saaledes truffen Foranstaltning en efterfølgende Henvendelse til Retten, paahviler det den paagældende Embedsmand at sørge for, at denne finder Sted paa Iobbefalet Maade.

Om de foretagne Efterforskningshandlinger optages skriftlige Beretninger.

§ 194.

Kommer Politimesteren enten straks eller i Løbet af Efterforskningen, at der vil blive Spørgsmaal om at undlade Paatale i Medfør af § 33, forelægger han de fremkomne Oplysninger for Overanklageren og standser alle ikke uopsættelige Efterforskningsstridt, indtil Overanklagerens Beslutning foreligger.

§ 195.

Finder Politimesteren (jfr. §§ 187 og 188), at der under Efterforskningen bør træffes Foranstaltninger, som kræve Medvirkning af Retten (Kap. 11—17), kan han rette fornøden Begæring til denne.

Undersøgelsesretten er pligtig at tage Begæringen til Følge, medmindre nogen af de Hindringer er tilstede, som ere betegnede nedenfor i § 203, eller denne Løbs Regler i øvrigt ere til Hinder derfor. Angaar Begæringen Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse eller Fængsling, prøver Retten i enhver Henseende, hvorvidt den er tilstrækkeligt begrundet.

Retten's Virksomhed ophører, naar den begærte Retshandling er tilendebragt; dog kan Retten uden at afvente yderligere Begæring, foretage Rettergangsstridt, som ikke uden Ulempe kunne opsættes.

Ogsaa ellers, saasom hvor Anmeldelse om en Forbrydelse sker umiddelbart til Retten, kan denne af egen Drist foretage Rets handlinger, som ikke taale Opsættelse. Fornøden Meddelelse gives uden Ophold Politimesteren.

§ 196.

De under Efterforskningen forefaldende Retsmøder ere ikke offentlige.

Med Hensyn til Undersøgelsesrettens Virksomhed under Efterforskningen finde de i §§ 207—10 givne Regler Anvendelse, forsaavidt det ikke udelukkes ved Forholdets Natur.

Udskrift af det Retsbogens Tilførte meddeles Politimesteren og paa Begæring Overanklageren.

§ 197.

Tages den Begæring eller Opfordring, af hvilken en offentlig Forfølgning er afhængig, tilbage, eller befales det af en Politimesteren overordnet Myndighed, standses Efterforskningen, og Sagen henlægges med Paategning af Grunden. Hvis Meddelelsen til Politimesteren om den Omstændighed, der foranlediger Sagens Henlæggelse, ikke er sket gennem Overanklageren, gør Politimesteren Indberetning om det passerede til denne, forsaavidt Sagen hører under hans Virkefreds.

§ 198.

Findes Efterforskningens Djemed at være opnaaet, tager vedkommende Embedsmand Beslutning om Sagens Forfølgning ved Retten i Overensstemmelse med de i det Følgende givne Regler eller om Efterforskningens Afslutning ved Sagens Henlæggelse. Henlægges Sagen, vedtegnes Grunden.

Er Politimesteren paataleberettiget i Henhold til § 31, tilkommer det ham at tage de ovennævnte Beslutninger. Hører Sagen under Overanklagerens Virkefreds, har Politimesteren at begære retslig Forundersøgelse, naar han ifølge Efterforskningens Resultat finder Anledning dertil, og gør derom Indberetning til Overanklageren; ellers indsender han Sagen til Overanklageren, der tager fornøden Beslutning om yderligere Efterforskning, Begæring om Forundersøgelse, Tiltale eller Sagens Henlæggelse.

§ 199.

Naar Politimesteren, efter at Forundersøgelse er begyndt, eller efter at Tiltale er rejst i en under Overanklagerens Virkefreds hørende Sag, Rundskab om Omstændig-

heder, der opfordre til yderligere Efterforskning, og Forholdene ikke tilstede at indhente henholdsvis Undersøgelsesrettens (jfr. § 210) eller Overanklagerens nærmere Bestemmelse, foretager han paa egen Haand de Efterforskningshandlinger, han skønner fornødne, og gør derefter uopholdelig Indberetning til Undersøgelsesretten eller Overanklageren om det foretagne. Under en saadan genoptagen Efterforskning kan Politimesteren, om fornødent, overensstemmende med § 195 rette Begæringer til en anden Undersøgelsesret om Foretagelse af enkeltstaaende Retshandlinger (jfr. § 206, 3die St.).

§ 200.

Klage over formentligt Myndigheds Misbrug fra Politiets Side under Efterforskning kan fremsættes for Undersøgelsesretten i den Kreds, hvor den paaklagede Handling har fundet Sted, eller for den Ret, hvis Virksomhed paafalder mod Klageren, eller ved hvilken Sag om den Lovovertrædelse, der var Genstand for Efterforskning, tingfæstes.

Undlader Politiet i de i denne Lovs §§ 133 og 145, jfr. § 160, §§ 161 og 170 omhandlede Tilfælde at forelægge Sagen for Retten inden de foreskrevne Frister, skal Underretsdommeren paa det Sted, hvor Beslaglæggelsen, Ransagningen, Anholdelsen eller Fængslingen er sket, naar det ved Klage fra den Forurettede eller paa anden Maade kommer til hans Kundskab, indkalde Politimesteren til at afgive nærmere Forklaring og kan efter Omstændighederne ophæve den trufne Foranstaltning. Undlader Politimesteren at give Møde uden oplyst lovligt Forsald, ophæves Foranstaltningen straks ved Kendelse.

Paalæg af Bøder i Henhold til § 129 kan ophæves af Underretskredsens Dommer eller af den Ret, ved hvilken Sag om den Lovovertrædelse, der var Genstand for Efterforskningen, tingfæstes.

Kapitel XX.

Forundersøgelse ved Retten.

§ 201.

Forundersøgelse ved Retten finder ikke Sted i Sager angaaende Lovovertrædelser, som det efter § 31 tilkommer Politimesteren at paatale, ej heller i Sager angaaende de i Lov af 3. Januar 1851 § 14, jfr. § 15, omhandlede Forbud. Finder Fængsling Sted, kan dog Forundersøgelse begæres.

Forundersøgelse ved Retten foretages kun efter Begæring af Politimesteren eller af Overanklageren, hvor denne optræder i Politimesterens Sted, og skal være rettet mod en bestemt Person som Sigtet.

§ 202.

Begæring om Forundersøgelse fremsættes skriftlig eller mundtlig til Retsbogen; den skal betegne den eller de Personer, mod hvem, og den eller de Handlinger, med Hensyn til hvilke Undersøgelse begæres, og skal ledsages af Sagens Aktstykker, derunder de skriftlige Beretninger, som ere optagne under Efterforskningen, samt, saavidt gorligt, af forhaandenværende synlige Bevismidler.

Ved Begæringens Indgivelse til Retten er Sagen tingfæstet. De Begæringen ledsagende Aktstykker fremlægges til Retsbogen, saavidt og naar Dommeren finder det rigtigt.

Forundersøgelsen begrænses i Reglen til de Sigtede og de Handlinger, som ere betegnede i Begæringen. Fremkommer der under Forundersøgelsen grundet Mistanke mod andre Personer eller om andre Forbrydelser end dem, der ere nævnte i Begæringen, bør Retten give Paatalemyndigheden fornøden Meddelelse; dog kan Retten, uden at afvente yderligere Begæring foretage saadanne Skridt, som ikke uden Ulempe kunne opfattes.

§ 203.

Finder Retten, at Sagen ikke er indbragt for ret Børneting, eller at den,

der paataaler, ej er berettiget dertil, eller at Forundersøgelse er udelukket ved Reglerne i § 201, eller at Handlinger af den Art, som Sigtelsen angaar, ikke ere Genstand for Straf, eller at Straffskylden er forældet eller Forsøgning af andre lignende Grunde utilstedelig, affiger den Kendelse om, at Begæringen om Forundersøgelse ikke kan tages til Følge.

§ 204.

Forundersøgelsens Djemed er at tilvejebringe saadanne Oplysninger, som udfordres for at afgøre, om, for hvilken Forbrydelse og for hvilken Ret Tiltale skal rejses. Tillige blive saadanne Beviser at føre, som det maa anses for umuligt eller dog forbundet med særlig Ulempe at tilvejebringe under Domsforhandlingen. Udoer disse Djemed maa Forundersøgelsen ikke udstrækkes.

§ 205.

Naar Begæring om Forundersøgelse er tagen til Følge, har Dommeren i Embeds Medfør, uden at yderligere Begæring udfordres, med størst mulige Hurtighed at foretage alle hensigtsmæssige Stridt til Opnaaelse af Forundersøgelsens Djemed.

Parterne ere berettigede til at rette Begæring til Dommeren om Foretagelse af enkelte Undersøgelseshandlinger. Retten bedømmer, hvorvidt den begærte Retshandling kan tjene til Fremme af Undersøgelsens Djemed, og kan til den Ende, inden Afgørelse træffes, forlange opgivet, hvad derved tilsigtes oplyst; Afslag paa Begæringen sker ved Kendelse.

Ogsaa hvor Forundersøgelsen er indledet efter Politimesterens Begæring, er Overanklageren berettiget til at rette de ovennævnte Begæringer til Dommeren.

§ 206.

Politiet er pligtigt at efterkomme de Paalæg, Dommeren giver i Forundersøgelsens Interesse.

Dommeren er berettiget til at henvende sig med Begæring om Retshandlingers Foretagelse i en anden Retsskreds til Under-

føglesdommeren i denne. Vedes Forundersøgelsen af et Medlem af Landsretten, er dette fremdeles berettiget til at fordre enkelte Retshandlinger foretagne af Underføglesdommeren i Retsfredsen.

I paatrængende Tilfælde kan en Underføglesdommer, for hvem Sagen ikke er tingfæstet, uden at afvente Begæring, foretage enkelte Retshandlinger i Underføglesens Interesse, som han anser for uopsættelige. Han har i saa Fald uopholdelig at underrette den Dommer, for hvem Sagen er tingfæstet, om det foretagne.

§ 207.

Uden Hensyn til, om Retsmødet er offentligt eller ikke, have Parterne ordentligvis Ret til at være tilstede i Retsmoderne under Forundersøgelsen. Samme Ret har Overanklageren, selv om han ikke optræder som paatalende, og ligeledes Sigtedes Forvarer, jfr. § 45.

Undtagelse fra foranstaaende Regel finder Sted:

1) naar Dommeren finder Anledning til at anvende den ham efter § 71, 1ste Stykke tilkommende Besøgelse mod nogen af de nævnte Personer;

2) Sigtede kan midlertidig fjernes, naar der er Grund til at antage, at en uforbeholden Udtalelse af en Person, der afhøres, ellers ikke kan opnaas;

3) Sigtede og hans valgte Forvarer kan midlertidig udelukkes fra Deltagelse, naar der er Grund til at antage, at den Paaagældende vil modvirke Underføglesen paa den i § 167 Nr. 2 b. omtalte Maade; naar det begæres, affiges Kendelse herom;

4) er der flere Sigtede, beror det paa Dommerens Bestemmelse, om den ene Sigtede maa paahøre den andens Forklaringer.

Har Sigtede i Henshold til Reglerne under Nr. 1—4 været udelukket, bliver det Retsbogen tilført at meddele ham, naar Grunden til hans Udelukkelse er ophørt og i ethvert Fald inden Forundersøgelsens Slutning, forsaavidt han ej har unddraget sig Forsøgning.

Føres Beviser under Forundersøgelsen

for at kunne benyttes ved Dplæsning under Domsforhandlingen, skal Sigtede være personlig til Stede, medmindre Sagen ingen Udsættelse taaler, eller Retten under Hensyn til Bevisførelsens Genstand eller de i øvrigt foreliggende Omstændigheder finder hans Nærværelse uforuden. Reglerne under Nr. 1—3 finde dog ogsaa Anvendelse i det heromhandlede Tilfælde.

§ 208.

Til Retsmøder under Forundersøgelsen, i hvilke Sigtede ikke fremstilles som anholdt eller fængslet, og om hvilke han ikke har faaet fornøden Meddelelse i et foregaaende Retsmøde, skal han indkalbes ved lovlig Tilsigelse (§ 151), medmindre Djemedet ikke tilstøder det Ophold, som dette vilde medføre. Er han mødt, kan Retshandlingen altid fremmes.

Er Sigtede fængslet, kan han forlange sig henbragt til Retsmødet, — i hvilken Henseende der bør gives ham Lejlighed til at udtale sig —, medmindre det afholdes udenfor Underretskredsen og i saadan Afstand, at uforholdsmæssigt Besvær kan forudses at følge deraf.

Saavidt muligt gives der Paatalemyndigheden og Forvareren, hvor en saadan er antagen eller bestiftet, betimelig Meddelelse om Retsmøderne. Skulle Beviser føres til Brug under Domsforhandlingen, bør der saavidt muligt gives Forvareren Lejlighed til forinden Retsmødet at gøre sig bekendt med de fremlagte Dokumenter.

Udenfor det Tilfælde, som ommeldes i sidste Stykke af § 207, hindres en Retsbehandlings Fremme ikke ved, at nogen, som havde Ret til at overvære den, udebliver.

§ 209.

Paatalemyndigheden, Sigtede og hans Forvarer have under Sagtagelse af de nærmere Bestemmelser, Retten maatte give, Afgang til at gøre sig bekendt med Tilførslerne til Retsbogen og med de til denne fremlagte Aktstykker. Saadan Afgang saavel som Udskrift kan dog ved Kendelse nægtes

Sigtede saavel som hans valgte Forsvarer, naar der er Grund til at befrygte Modvirkten af Undersøgelsen paa nogen af de i § 167 Nr. 2 b ommeldte Maader, dog at den i ethvert Tilfælde maa tilstede inden Forundersøgelsens Slutning.

§ 210.

Afhørelse af Sigtede saavel som af Vidner og Syns- og Skønsmand sker ved Dommeren. Saavel Paatalemyndigheden som, hvor Vidner eller Syns- eller Skønsmand afhøres, Sigtede, og, naar Beviser føres til Brug under Domsforhandlingen, Forsvareren kan begære yderligere Spørgsmaal stillede. Dommeren kan overlade til den Paagældende selv at stille disse.

Afslag paa Begæring om yderligere Spørgsmaal saavel som Afgørelse af Indsigelser, der fremsættes af Vidner eller Syns- eller Skønsmand, og af Tvistepunkter, der i øvrigt opstaa under Forundersøgelsen, sker ved Kendelse.

§ 211.

Grasfalder Forsøgningen, eller finder Retten, at Lovens Betingelser for dens Virksomhed ikke ere tilstede, standses Forundersøgelsen, og fornøden Underretning meddeles Paatalemyndigheden og Sigtede.

Forundersøgelsen sluttes, naar Retten finder, at Undersøgelsen er fremmet saa vidt, som Djemedet udkræver, saa og naar Paatalemyndigheden begærer det og oplyser, at Tiltale er rejst. Udskrift af Sagen tilligemed dennes Aktstykker tilstilles snarest muligt Paatalemyndigheden. Underretning om Slutningen meddeles Sigtede.

En sluttet Forundersøgelse kan genoptages efter Begæring af Paatalemyndigheden eller Sigtede. Indtil Tiltale er rejst, kan Retten ogsaa af egen Drift genoptage Forundersøgelsen for at træffe Bestemmelse om Ophør af Fængsling eller anden vedvarende Foranstaltning.

§ 212.

Overanklagerens Beslutning om Grasfald af Forsøgning binder ikke den overordnede

Myndighed; dog maa Forfølgningens Fortsættelse efter den overordnede Myndigheds Beslutning finde Sted inden Udløbet af to Maaneder, medmindre Betingelserne for Sagens Genoptagelse efter § 353 er tilstede.

§ 213.

Fremkommer der under Forundersøgelsen Oplysning om Omstændigheder, ifølge hvilke Politimesteren skønner, at der vil blive Spørgsmaal om at undlade Paatale i Medfør af § 33, og som maa antages at være Overanklageren ubekendte, meddeler han ham Underretning herom, ledsaget af fornøden Udskrift af Undersøgelsen. Indtil hans Beslutning inden en af Retten fastsat Frist indtræffer, foretages der kun saadanne Undersøgelses-handlinger, som ikke taale Ophold.

§ 214.

Er Forundersøgelse under een Sag iværksat mod flere Sigtede eller for flere Forbrydelser, kan Retten, naar Undersøgelsen for enkelte, men ikke alle Sigtedes eller Forbrydelsers Vedkommende findes fremmet i det Omfang, som Djemedet udtræver, for saa vidt slutte Forundersøgelsen.

Sluttes Forundersøgelsen for en eller nogle af de Forbrydelser, for hvilke den samme Person er sigtet, kan Undersøgelsen af de andre Forbrydelser midlertidig hvile, indtil Afgørelse for den eller de førstnævnte Forbrydelsers Vedkommende har fundet Sted, naar Overanklageren forlanger det og Sigtede ikke fordrer Fortsættelse.

§ 215.

Samtidig med at Tiltale rejses i en Sag, i hvilken Forundersøgelse har fundet Sted, skal Paatalemyndigheden tilstille Undersøgelsesretten Meddelelse herom og om, ved hvilken Ret Tiltale er rejst.

Er Sigtede fængslet, bør Undersøgelsesretten ved Forundersøgelsens Slutning opgive Paatalemyndigheden en vis Frist, ved hvis Udløb Fængslingen vil blive hævet, saafremt ikke inden den Tid enten Tiltale

rejses, eller Oplysninger meddeles, som findes at burde begrunde en Forlængelse af Fristen. Paa lignende Maade kan forholdes, hvor Spørgsmaal opstaar om Ophør af andre vedvarende Foranstaltninger.

Fjerde Affnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Landsret.

Kapitel XXI.

Iværksættelse af Tiltale for Landsret. Forberedelse af Domsforhandling.

§ 216.

Tiltale rejses ved et af Overanklageren udfærdiget og understrevet Anklageskrift, som skal indeholde:

1. Angivelse af den Domstol, ved hvilken Sagen anlægges;
2. Tiltaltes Navn og hvad der ellers maatte udkræves til hans nøjagtige Betegnelse;
3. under Benyttelse af Forbrydelsens i Loven hjemlede Navn eller under Fremhævelse af dens i Loven bestrevne Kendemærker og, om fornødent, med Tilføjeelse af Strafforhøjelses- eller Strafnedsættelsesgrunde, en kort Angivelse af det Forhold, for hvilket Tiltale rejses, med saadan Angivelse af Tid, Sted, Genstand, Udførelsesmaade og andre nærmere Omstændigheder, som udkræves til dets tilstrækkelige og tydelige Betegnelse; det eller de Lovbud, i Henhold til hvilke Paastand om Straf agtes nedlagt, bør angives. Alternativ — herunder principal og subsidær — Angivelse er tilladt.

Hverken Angivelser af Beviser eller Udviklinger af Retsspørgsmaal maa findes i Anklageskriftet.

I en Paategning paa Anklageskriftet skal derhos angives det Ting (Samling og Tingsted), paa hvilke Domsforhandlingen ventes

foretagen, og om denne skal foregaa for Rævn-
ninger eller ikke. Det bør iagttages, at det
tidligste Ting vælges, som Omstændighederne
tillade.

§ 217.

Anklageskriftet indleveres paa Landsrettens
Kontor; ved dets Indlevering er Sagen ting-
fæstet.

Overanklageren foranstalter uden Ophold
en Genpart af Anklageskriftet forkyndt for Til-
talte. Ved Forkyndelsen afæffes der ham Er-
klæring, om han har antaget eller begærer
beskiftet en Forsvarer. Saasnart Forkyndelsen
er sket, skal Overanklageren, saafremt Beskiftelse
af Forsvarer er paabudt i Loven eller er begært
af Tiltalte eller af Overanklageren antages
at burde finde Sted, gøre fornøden Henstilling
herom til Retten.

Om Beskiftelsen af Forsvarer meddeles
Underretning til Overanklageren og Tiltalte.
Overanklageren meddeler Forsvareren Genpart
af Anklageskriftet.

§ 218.

Vil Overanklageren inden Domsforhand-
lingen enten udvide Tiltalen til andre strafbare
Forhold end de i Anklageskriftet nævnte eller
berigtige Angivelser i Anklageskriftet, maa
dette ske ved Indlevering og Forkyndelse af
yderligere eller nyt Anklageskrift.

Under Domsforhandlingen kan Udvidelse
af Tiltalen til andre strafbare Forhold ske
med Rettens Samtykke, naar Tiltalte indvilger
deri, saa og naar det Forhold, som der er
Spørgsmaal om at inddrage, er begaaet under
selve Domsforhandlingen. Udvidelsen sker efter
Rettens Bestemmelse ved Tilføjeelse paa Anklage-
skriftet eller Tilføjeelse i Retsbogen; det samme
gælder om Berigtigelser, som Overanklageren
under Domsforhandlingen foretager i Anklage-
skriftets Angivelser.

§ 219.

Samtidigt med Indleveringen af Anklage-
skriftet eller snarest muligt derefter skal Over-
anklageren paa Rettens Kontor indlevere en

Udskrift af de i Sagen foretagne retslige Undersøgelser og Bevis-handlinger, ledsaget af Sagens øvrige Dokumenter og andre synlige Bevismidler, samt en Fortegnelse over de Beviser, som agtes fremsførte, med kort Angivelse af, hvad dermed agtes godtgjort. Vidner og Syns eller Skøns-mænd skulle betegnes med Navn og hvad der i øvrigt maatte udtræves til deres nøjagtige Betegnelse, under Opgivende af, om de agtes afhørte under Domsforhandlingen eller ved en Undersøgelsesret, eller om allerede afgivne Forklaringer agtes benyttede. Døstes noget Vidnes Nødspligt udvidet (§ 101), eller ønskes Syns eller Skøns-mænd udmeldte, fremsættes fornøden Begæring herom til Retten.

Det bør iagttages, at ikke flere Vidner end fornødent indkaldes, hvorved særlig bliver at tage Hensyn til, om Tilstalte for Retten har afgivet en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse.

§ 220.

En Genpart af Bevisfortegnelsen foranstaltes af Overanklageren uden Ophold meddelt Forsvareren eller forkyndt for Tilstalte, saafremt han ikke har nogen Forsvarer. Forsvareren meddeles der tillige en Udskrift af de i Sagen foretagne Undersøgelser og Bevis-handlinger. I øvrigt gøres Sagens Dokumenter og andre synlige Bevismidler saavidt muligt tilgængelige paa hensigtsmæssig og betryggende Maade, og fornøden Underretning herom meddeles.

§ 221.

Inden Udløbet af en af Overanklageren paa Anklageskriftet opgiven Frist, der paa Begæring kan forlænges af Rettens Formand, skal Forsvareren eller, hvor der ingen Forsvarer er, Tilstalte, afgive saavel paa Rettens Kontor som til Overanklageren en Fortegnelse over de Beviser, der fra hans Side maatte ønskes fremsførte, med kort Angivelse af, hvad dermed tilsigtes godtgjort. Døstes Vidner eller Syns eller Skøns-mænd indkaldte, maa det opgives, om de begæres indkaldte til Domsforhandlingen eller for en Undersøgelsesret. Samtidig indleveres paa Rettens Kontor de

Dokumenter og andre synlige Bevismidler, af hvilke der maatte agtes gjort Brug.

Vil Forvareren eller Tiltalte fremsætte Begæring om:

1. at der, forinden Sagen videre fremmes, foretages Forundersøgelse — eller at den Forundersøgelse, som har fundet Sted, genoptages — til Fremstfælselse af nærmere betegnede Oplysninger;
 2. at noget Bevis, som er opført i Overanklagerens Bevisfortegnelse, maa tilvejebringes paa anden Maade end deri anført; eller
 3. at Sagen maa blive foretaget paa andet Ting end paa Anklageskriftet angivet, eller maa blive behandlet for Rævnninger i Tilfælde, hvor dette ikke er begært af Overanklageren, eller omvendt,
- bør den fornødne skriftlige Begæring indgives paa Rettens Kontor inden fornævnte Fristes Udløb; Genpart af Begæringen tilstilles samtidigt Overanklageren.

Det samme gælder, naar Forvareren eller Tiltalte overensstemmende med § 58 eller § 59 vil fremsætte Begæring om Sagens Overskytning til en anden Ret; gaar Begæringen ud paa en Afvigelse fra Bærnetingsreglerne (§ 58), bliver den af Retten uden Ophold at indsende til Højesteret, ledsaget af Overanklagerens og efter Omstændighederne Rettens Erklæring.

Antager Forvareren, at Sagen, saaledes som den er anlagt, ikke kan fremmes, eller at Overanklageren har overset nogen udenfor Bevispørgsmaalet liggende Omstændighed, paa Grund af hvilken Tiltalte ikke kan fældes, bør han ufortøvet gøre Overanklageren opmærksom derpaa.

§ 222.

Finder Overanklageren at maatte modsætte sig en Begæring, som af Forvareren eller Tiltalte er fremsat i Genhold til foregaaende Paragraf, skal han uden Ophold forelægge Retten Sagen til Afgørelse. Forinden denne træffes, bør der, saavidt der til er Anledning, gives Overanklageren og Forvareren eller Tiltalte Lejlighed til

at ytre sig mundtligt eller skriftligt. Tilfølgelagelse af en Begæring om Indkaldelse af Vidner kan, hvor dertil er særlig Anledning, betinges af, at Tiltalte stiller Sikkerhed for de Omkostninger, som derved ville forvoldes.

Naar nogen af Parterne begærer det, kan Retten træffe Bestemmelse om, ved hvilken Underfølgelsesret en Forunderfølgelse, der er begæret i Henhold til § 221, eller enkelte Rets handlinger, der skulle finde Sted under en saadan Forunderfølgelse eller til Optagelse af Beviser til Brug under Domsforhandlingen, blive at foretage, jaavel som, naar Rets handlinger skulle foregaa ved en Ret, som tidligere har foretaget Forunderfølgelse i Sagen, om at samme vil være at beklæde af en anden Dommer. Ligeledes kan Landsretten efter en Parts Begæring træffe Bestemmelse om, hvorvidt Tiltalte, hvor denne er fængslet, vil være at henbringe til Retsmøde, der skal finde Sted i en anden Underretskreds end den, hvor han henhidder fængslet, om at Forsvarer vil være at bestikke til at varetage hans Tare under Retsmøde udenfor Landsret og lignende.

§ 223.

Ønsker nogen af Parterne at gøre Brug af andre Beviser end de i hans Bevisforteguelse opførte, eller vil han frasælde Førelsen af noget af disse, eller ønsker han noget Bevis optaget paa anden Maade end deri opgivet, skal skriftlig Meddelelse herom snarest muligt gøres paa Rettens Kontor og til Modparten. Bestemmelserne i §§ 219 til 222 finde herved tilsvarende Anvendelse.

§ 224.

Skal Forunderfølgelse finde Sted, eller skal Afhørelse eller Edsættelse af Vidner eller Syns- eller Skønsmand foregaa forinden Domsforhandlingen, har Overanklageren at rette fornøden Begæring til vedkommende Underfølgelsesret. Er der Fare for, at et Bevis vilde spildes, hvis dets Optagelse skulde bero, indtil Reglerne i §§ 219 til 223 ere iagttagne, retter Overanklageren uden yderligere forberedende Skridt, end Omstæn-

dighederne tillade, Begæring til Undersøgelsesretten; dog skal i ethvert Fald Meddelelse herom snarest muligt indleveres paa Landsrettens Kontor og Underretning tillige gives Forsvareren eller Tiltalte. Under samme Betingelse og med samme Forpligtelse kan Forsvareren eller Tiltalte rette Begæring om Bevisindhenter umiddelbart til Undersøgelsesretten, der afgør, om den her fastsatte Betingelse er tilstede; for de Omkostninger, som Bevisoptagelsen vil medføre, maa i dette Tilfælde saadan Sikkerhed stilles, som Undersøgelsesretten bestemmer.

Saadan Bevisoptagelse som foran ommeldt foregaar efter Reglerne i Kap. XX. De fornødne Udskrifter af det påsejrede tilstilles snarest muligt Overanklageren.

§ 225.

Over de Sager, som skulle foretages paa et Ting, forfatter Retskriveren med Overanklagerens Bistand en Fortegnelse, i hvilken Sagerne — Rævningsager for sig og andre Straffesager for sig — opføres i den Orden, i hvilken de formenes at burde foretages, med Angivelse af den Tid, paa hvilken hver Sag paaregnes at ville kunne komme for. Denne Fortegnelse forelægges betimeligt Rettens Formand til Godkendelse. Naar Fortegnelsen, efter Omstændighederne med de Endringer, som Formanden maatte have bestemt, er godkendt af ham, bekendtgør Retskriveren ved Opflag paa Tingstedet en overensstemmende hermed affattet Retsliste. Senere Forandringer eller Tillæg indføres paa Retslisten, saasnart de ere godkendte af Formanden.

§ 226.

Overanklageren foranstalter Stævning til en bestemt Dag forkyndt for Tiltalte med mindst fire Dages Varjel. Genpart af Stævningen tilstilles samtidigt Forsvareren.

Er Tiltalte fængslet eller anholdt, foranlediger Overanklageren, at han betimeligt henbringes til Tingstedet.

§ 227.

Vidner og Syns- eller Skønsmænd, som skulde fremstilles under Domsforhandlingen, foranstaltet af Overanklageren betimeligt indkaldte. Er noget Vidne fængslet eller hen-
sat i Forvaring, foranlediger Overanklageren, at den Paagældende betimeligt henbringes til Tingstedet.

§ 228.

Retten kan paa et hvilket som helst Tidspunkt forinden Afholdelsen af det Ting, paa hvilket en Sag er bestemt til at skulde foretages, i Embeds Medfør eller efter Begæring ved Kendelse beslutte dens Afvisning, naar den, efter at der er givet Overanklageren Lejlighed til at udtale sig, samt hvis der er Spørgsmaal om en afhjælpelig Mangel, til at foretage det i saa Henseende fornødne, finder:

1. at nogen Omstændighed er tilstede, som maa medføre, at Sagen under Domsforhandlingen afvises; eller
2. at Overanklageren mangler Paataaleret; eller
3. at et Forhold som det i Anklageskriftet beskrevne ikke er strafbart, eller at Straf er udelukket ved Forældelse eller af anden lignende Grund.

Finder Retten, at en Sag, som er begært foretagen uden Rævninger, hører under Rævnings Paakendelse, eller at en Sag, som er begært behandlet for Rævninger, er undtagen fra saadan Behandling, affiger den, efter saavidt fornødent at have givet vedkommende Part Lejlighed til at udtale sig, herom Kendelse.

§ 229.

Udsættelse af Domsforhandlingen kan forinden dennes Begyndelse beslattes af Retten, naar dette findes nødvendigt af Hensyn til denne selv eller paa Grund af andre Omstændigheder, saasom Tiltaltes Flugt, Hindringer for Overanklageren, Tiltalte eller Forsvareren, for Vidner eller Syns- eller Skønsmænd, Forandringer i Tiltalen eller Anmeldelse af ny Beviser.

Om Udsættelsesgrunde, som indtræde før Domsforhandlingens Begyndelse, paahviler

det enhver Vedkommende snarest muligt at at underrette Retten. Naar Udsættelse sker, bør det saavidt gørligt iagttages, at Underretning betimeligt meddeles Vidner og andre, som maatte være indkaldte.

§ 230.

De i de foregaaende Paragrafer omhandlede Beslutninger af Retten med Undtagelse af de i § 228 nævnte, kunne, saalænge Domsforhandling ikke er begyndt, saavel som naar denne er udsat, træffes af Rettens Formand. Det samme gælder om Beslutninger om Sagers Afviselse eller Forening, om Tilstaates Anholdelse, Fængsling eller Løsladelse, saa og om enhver anden Beslutning, der figter til at forberede Domsforhandlingen. Fornøden Underretning om de tagne Beslutninger meddeles Parterne.

De Retsmøder, som afholdes inden Domsforhandlingen, ere ikke offentlige. Begæringer til Retten, som ikke fremsættes mundtligt i et Retsmøde, stiles skriftligt til Retten. Er Tilstaate fængslet, kunne hans Henvendelser til Retten — derunder Meddelelse om Beviser, han ønsker fremførte (§§ 221 og 223) — fremsættes til Underjøgelsesrettens Retsbog eller for Fængselsbestyreren, som har at modtage samme til en dertil indrettet Bog. Udskrift tilstilles uden Ophold Landsrettens Kontor og i de i §§ 221 og 223 omhandlede Tilfælde tillige Overanflageren.

Kapitel XXII.

Almindelige Bestemmelser om Domsforhandling ved Landsret.

§ 231.

I Sagens Afgørelse kan ingen Dommer eller Rævning deltage, som ikke har overværet Forhandlingerne i deres Helhed. Naar en Dommer eller Rævning faar Forfald eller af anden Grund maa fratræde, efter at Domsforhandling er begyndt, kan denne, naar Sagen

frembyder ringe Tvivl, fortsættes for henholdsvis to Dommere eller elleve Rævnninger; Dom kan dog i førstnævnte Tilfælde kun affiges, naar de to Dommere ere enige i Afgørelsen. Ved Forhandlinger, som forudsættes at blive af længere Varighed, kan Formanden bestemme, at en eller flere Dommere som Suppleanter skulle overvære Forhandlingerne for efter Tjenestealder at tage Sæde i Retten i Stedet for det eller de Medlemmer af denne, der maatte faa Forfald.

§ 232.

Overanklageren samt den bestfittede Forvarer skulle være tilstede under hele Domsforhandlingen, saalænge de have Afgang til at faa Ordet under samme; dog er herved ikke udelukket, at forskellige Personer udføre Overanklagerens eller den bestfittede Forvarers Hverv i Sagen.

Udebliver Overanklageren enten ved Domsforhandlingens Begyndelse eller i Løbet af denne, udsættes Sagen. Det Samme gælder, naar den bestfittede Forvarer udebliver, eller naar den valgte Forvarer ikke møder i Tilfælde, hvor dette vil gøre en Bestikkelse nødvendig, medmindre Omstændighederne maatte gøre det muligt for Formanden at bestikke en Forvarer, som straks kan udføre Hvervet.

§ 233.

Tiltalte skal, saavidt Loven ikke hjemler Undtagelse, personlig være til Stede under hele Domsforhandlingen, saalænge han har Afgang til at udtale sig; dog kan Rettens Formand, efter at hans Afhørelse er sluttet, tillade ham at fjærne sig.

§ 234.

Udebliver Tiltalte ved Begyndelsen eller i Løbet af Domsforhandlingen, og kan han ikke straks bringes tilstede, udsættes Sagen.

I efternævnte Tilfælde kan dog en Domsforhandling fremmes i Tiltaltes Fraværelse, saafremt Retten ikke finder hans Nærværelse nødvendig:

1. naar han er undvegen, efter at Anklageskriftet er ham forkyndt;

2. naar han, efter at være mødt ved Sagens Paaraab, har forladt Tingstedet uden Rettens Tilladelse;
3. naar det skønnes,
 - a) at der ikke vil blive Spørgsmaal om højere Straf end Fængsel, og Tiltalte derhos har samtykket i Sagens Fremme, eller
 - b) at Forhandlingen utvivlsomt vil føre til hans Frifindelse.

§ 235.

Formanden kan beslutte, at Tiltalte skal forlade Retssalen, medens et Vidne eller en Medtiltalt afhøres, naar særegne Grunde tale for, at en uforbeholden Forklaring ellers ikke kan opnaas.

Er en Tiltalt i Medfør af foranstaaende Bestemmelse aftraadt, skal, naar han atter er indladt i Retssalen, Forklaringen, forsaavidt den angaar ham, gentages, eller i alt Fald dens Indhold meddeles ham.

§ 236.

Naar Tiltalte fjærnes fra Retssalen i Genhold til § 71, kan Forhandlingen fortsættes, hvis Formanden ikke finder en Udsættelse nødvendig.

Tiltalte bør i saa Fald, saasnart og saavidt hans Udsættelse gør det muligt, atter indføres i Retssalen og gøres bekendt med det under hans Fraværelse Foresaldne; saa bør der og, forsaavidt det efter Forhandlingens Standpunkt endnu er muligt, gives ham Afgang til at fremkomme med, hvad han under almindelige Forhold vilde have haft Lejlighed til.

§ 237.

Naar Domsforhandlingen er begyndt, fortsættes den saavidt muligt uafbrudt, indtil endelig Afgørelse har fundet Sted.

Har Forhandlingen været afbrudt, bestemmer Rettens Formand, om og i hvilket Omfang det allerede foretagne skal gentages, naar Sagen atter kommer for.

§ 238.

Om Udsættelsesgrunde, som indtræde paa en Tid, da Domsforhandlingen er udsat, paa-
hviler det enhver Bedkommende snarest muligt
at underrette Rettens Formand, for at Be-
stemmelse om Udsættelse om muligt kan tages
og Meddelelse til alle Bedkommende finde Sted,
fjænd Sagen paaany skulde have været for.

§ 239.

Domsforhandlingen er mundtlig; Skrift
anvendes kun i det Omfang, i hvilket Loven
særlig bestemmer det.

Bed de mundtlige Udtalelser benyttes frit
Foredrag; Oplæsning tilstedes kun, forsaavidt
Rettens Formand tillader det.

§ 240.

Rettens Formand leder Domsforhand-
lingen. Han bestemmer Rækkefølgen af de
enkelte Dele af Forhandlingen, forsaavidt Loven
ikke indeholder Forstrifter derom. Ingen maa
tage Ordet uden ifølge hans Tilladelse; han
kan fratage den Part Ordet, som ikke vil rette
sig efter hans Ledelse. Han drager Omsjorg
for saavidt muligt at fjerne Alt, hvad der til
Unytte træffer Forhandlingen i Langdrag, og
slutter Forhandlingens enkelte Dele, naar han
anjer det foreliggende Emne for tilstrækkeligt
behandlet.

Om Slutning af Bevisførelsen enten i
det Hele eller om et enkelt Punkt, fjænd alle
Beviserne ere fremførte, samt om Genoptagelse
af en sluttet Bevisførelse, tager Retten Beslut-
ning.

Omfatter Sagen flere Forbrydelser, kan
Formanden lade Forhandlingen og i Rævninge-
sager Rævningernes Paakendelse foregaa særstilt
for hver enkelt Forbrydelse.

§ 241.

Opstaar der Spørgsmaal, om nogen Fejl
foreligger, der hindrer Sagens Fremme, eller
om Overanklageren har Paataaleret, kan For-
handlingen begrænses til dette Punkt, indtil
Spørgsmaalet har fundet sin Afgørelse.

Det samme gælder, naar Spørgsmaal
rejsses, om et saadant Forhold, som er beskrevet

i Anklageskriftet, overhovedet er strafbart, eller om Straf er udelukket ved Forældelse eller af anden lignende Grund. Ere Rettens Dommere enige, kan Frifindelsesdom straks affiges.

Fejl, der hindre Sagens Fremme, bør, hvor det kan ske, tilstedes afhjælpne, og den Udsættelse gives, som i saa Henseende maatte behøves. Skal Fejlen kun tages i Betragtning, naar den gøres gældende fra Tiltaltes Side, maa Indsigelse fremsættes, jaasnart dertil er blevet Lejlighed; i Almindelighed maa det ske, før Anklageskriftet oplæses, eller, i Rævningsager, førend Lodtrækning til Udtagelse af Rævninger begynder.

Den Omstændighed, at Retten forinden Domsforhandlingens Begyndelse har nægtet at tage en Begæring om Sagens Afvisning til Følge (§ 228), er ikke til Hinder for, at det saaledes foreløbigt rejste Spørgsmaal paany bringes frem under Domsforhandlingen.

§ 242.

Rettens Formand spørger Tiltalte, om han erkender sig skyldig, og giver ham Lejlighed til forklare sig angaaende Sigtelsen og de Beviser, som fremsføres imod ham. Enhver af de andre Dommere, enhver af Rævningerne, Overanklageren og Forsvareren kunne begære yderligere Spørgsmaal, der sigte til at tydeliggøre hans Forklaring, rettede til Tiltalte.

§ 243.

Overanklageren afhører de af ham fremsillede Bidner. Naar han har sluttet sin Afhørelse af et Bidne, kan Forsvareren eller, hvor der ingen Forsvarer er, Tiltalte rette Spørgsmaal til det; Overanklageren kan derefter rette de Spørgsmaal til Bidnet, hvortil Modafhøringen har givet Anledning. Bidner, som fremstilles fra Forsvarets Side, afhøres henholdsvis af Forsvareren eller af Tiltalte og kunne derefter modafhøres af Overanklageren og genafhøres af Forsvareren eller Tiltalte. Rettens Formand kan tillade Fremsettelse af yderligere Spørgsmaal.

Retten kan, efter Begæring eller af egen Drift, lade et Bidne, der er aftraadt, frem-

staa paany til yderligere Afhørelse; foranstaaende Regler finde herved tilsvarende Anvendelse.

Paa tilsvarende Maade forholdes med Afhørelse af Syns- og Skønsmand.

§ 244.

Rettens Formand vaager over, at utilbørlige, navnlig forvirrende Spørgsmaal ikke stilles ved Afhørelsen af Vidner og Syns- eller Skønsmand. Efter Afhørelsen trods Formandens Advarjel paa utilbørlig Maade eller paa en Maade, som ikke er egnet til at bringe Sandheden for Dagen, eller som gaar udenfor Sagen, kan han unddrage den paagældende Part Afhørelsen og selv overtage den. Skønner han, at Afhørelsens Fortsættelse ikke kan bidrage til Sagens Oplysning, kan han slutte den.

Formanden er berettiget og forpligtet til, naar som helst han i Sandhedens Interesse finder Grund dertil, at rette Spørgsmaal til den, som afhøres.

Har Tiltalte ingen Forsvarer, overtager Formanden, saavidt fornuddent, Afhørelsen for hans Vedkommende.

§ 245.

Vidner og Syns- eller Skønsmand, som fremstilles efter Rettens Beslutning i Embeds Medfør, (jvf. § 251, sidste Stykke) afhøres af Formanden; dog er han beføjet til at overlade Afhørelsen til Parterne efter foranstaaende Regler.

Efter Afhørelse ved Rettens Formand, kunne Parterne andrage paa, at yderligere Spørgsmaal stilles; Formanden kan overlade det til dem selv at stille saadanne enkelte Spørgsmaal.

§ 246.

Dommerne og Rævningerne ere berettigede til at rette Spørgsmaal til de fremstillede Vidner, Syns- eller Skønsmand, efter at have erholdt Ordet af Formanden.

§ 247.

De afhørte Vidner og Syns- eller Skønsmand ere pligtige at blive tilstede, indtil Retts-

mødet sluttes, eller Formanden tillader dem at forlade Tingstedet. Hvorvidt de kunne eller skulle blive tilstede i Retsalen, beror paa Formandens Bestemmelse.

Bidner samt Syns- eller Skønsmænd kunne andrage paa, at de selv eller et andet Bidne eller Tiltalte yderligere afhøres om angivne Punkter i det Øjemed at fuldstændiggøre eller berigtige forudgaaende Udsagn.

§ 248.

Dokumenter, der paaستاas at have været Genstand for eller at være frembragte ved Forbrydelsen eller at have været brugte eller bestemt til dens Udførelse, eller som yde umiddelbar Oplysning om Gærningen eller Tiltaltets Forhold til denne, blive at oplæse, naar Bevisførelsen kræver det.

Fremdeles kunne efternævnte Dokumenter under Domsforhandlingen benyttes som Bevismidler og blive da at oplæse:

- 1) Tilførsler til Retsbøger om Ransagninger, Beslaglæggelser, Besigtigelser, og Syns- eller Skønsforretninger, foretagne udenfor Domsforhandlingen, saavel som Erklæringer til Retten, afgivne af Syns- eller Skønsmænd; dog kan Retten, naar den finder saadant hensigtsmæssigt, bestemme, at mundtlig Afhøring af Syns- eller Skønsmændene helt eller delvis skal træde i Stedet for Oplæsning af disses Forklaringer eller skriftlige Erklæringer;
- 2) Tilførsler til Retsbøger om de af Tiltalte under Afhørelsen om Sigtelsen afgivne Forklaringer, naar Tiltalte enten nu vægrer sig ved at svare eller den nu afgivne Forklaring afviger fra den tidligere, eller naar Tiltalte er udebleven (jfr. § 234);
- 3) Tilførsler til Retsbøger angaaende de af Bidner, Syns- eller Skønsmænd under Afhørelse afgivne Forklaringer, naar disse Personer enten ere døde eller af anden Grund ikke kunne afhøres paany, eller deres Fremstilling for Retten ikke finder Sted af de i § 102, jfr. §§ 124 og 131, angivne Grunde, eller naar den nu afgivne Forklaring afviger fra den tidligere, eller

naar et Vidne vægrer sig ved at afgive Forklaring, og de foreskrevne Tvangsmidler ikke antages at burde anvendes eller forgæves ere blevne anvendte;

- 4) Tilførsler til Retsbøger af Forklaringer saavel som Erklæringer, afgivne af de i D. R. 1—2—1 og 2 omhandlede Personer samt af Personer, der have Eksterritorialitetsret, forsaavidt de nævnte Personer ikke give Møde i Retten;
- 5) Erklæringer og Vidnesbyrd, udstedte i Medfør af et offentligt Hverv, derunder Udskrifter af Tiltalte tidligere overgaaede Straffedomme.

Udenfor de nævnte Tilfælde kunne Dokumenter og Aktstykker, som indeholde Erklæringer eller Vidnesbyrd, kun benyttes som Bevismidler, naar Retten undtagelsesvis hertil giver Tilladelse. Udenretslige Bevidnelser angaaende Tiltaltes tidligere Wandel maa under ingen Omstændigheder benyttes.

§ 249.

Oplæsning af Tilførsler til Retsbøger angaaende Udgang af Tiltalte, Vidner eller Syns- eller Skønsmænd paa Grund af de nu afgivne Forklaringers Uoverensstemmelse med de tidligere afgivne bør kun finde Sted, efter at der paa foreskreven Maade er givet de Paa-gældende Lejlighed til sammenhængende Udtalelser om Genstanden for Afhørelsen, og de yderligere Spørgsmaal, hvortil denne Udtalelse opfordrer, ere stillede.

Naar Opplæsning af de i § 248 Nr. 2 og 3 ommeldte Aktstykker finder Sted, skal Grunden meddeles af Rettens Formand og tilføres Retsbogen; saa bør det og bemærkes, om Vidnets eller Syns- og Skønsmandens Forklaring er beediget eller ikke, og i sidste Fald, af hvilken Grund.

§ 250.

Oplæsning af skriftlige Beviser sker ved Retskriveren, medmindre Rettens Formand tillader den Bevisførende selv at oplæse dem, eller et af Rettens Medlemmer foretager Opplæsningen.

§ 251.

Bevis, som have tilstede, kan ikke nægtes ført af den Grund, at det ikke er anmeldt for Modparten saa betimeligt, at denne har haft tilstrækkelig Forberedelse; men hvor dette ikke er sket, og hvor Retten ikke i den Anledning har udsat Førelsen af det paagældende Bevis til en senere Dag, kan Modparten, efter at det er ført, forlange en passende Udsættelse, medmindre Retten finder, at det er uden Betydning for Sagen, eller af anden Grund finder, at en Udsættelse ikke vilde tjene noget berettiget Formaal.

Udsættelse til Førelse af Bevis, som ikke have tilstede, bevilges af Retten, naar den finder, at Omstændighederne gøre dette ønskeligt for Sagens Oplysning.

Retten kan, naar den anser det for nødvendigt til Sagens fuldstændige Oplysning, beslutte, at Beviser skulle føres, som ingen af Parterne har begært førte eller som den, der har anmeldt samme, har erklæret at ville frasalde, og kan i dette Djemed udsætte Sagen; de Foranstaltninger, som Beslutningen foranlediger, træffes af Retten eller efter dens Paalæg af Overanklageren.

§ 252.

Retten's Afgørelse af Tvistepunkter, som opstaa under Bevisførelsen mellem Parterne, samt af Indsigelser, der fremsættes af Bidner, Syns- eller Skønsmand, sker, forsaavidt det begæres, ved Kendelse.

§ 253.

Førend Dom eller Kendelse affiges under Domsforhandlingen, bør der være givet Parterne Lejlighed til at udtale sig. Tilstalte har stedse det sidste Ord.

§ 254.

Domsforhandlingen afsluttes ved Retten's Dom i Sagen; dog betragtes Sagen som tingfæstet ved Retten, indtil Dommens Fuldbyrkelse kan begynde, eller indtil i Tilfælde af Anke Sagens Aktstykker ere indsendte til Rigsanklageren (jfr. § 327).

Den vedtagne Afgørelse føres i Pennen af Rettens Formand eller af den af de i Afgørelsen deltagende Dommere, hvem dette Hverv af Formanden overdrages. Stemmetallet maa ikke optages i Rettens Afgørelser.

Dommens Affigelse foregaar derved, at den oplæses i et Retssmøde. Er Tiltalte fængslet, bør han bringes tilstede ved Dommens Affigelse.

Rettens Afgørelser træffes snarest muligt, efter at den paagældende Forhandling er tilende. Kan Affigelsen ikke finde Sted samme Dag, skulle Domme i Rævningsager og Rendsler affiges senest Dagen efter, Domme i andre Sager senest inden 8 Dage.

Er Tiltalte domfældt, bliver Udskrift af Dommen at forkynde ham, hvis han ikke var tilstede ved Affigelsen; i andre Tilfælde meddeles der ham paa Begæring Udskrift uden Betaling. Af alle Domme tilstilles der Overanklageren Udskrift.

Ved Affigelsen eller Fortyndelsen af en fældende Dom bliver det at betyde Domfældte, inden hvilken Frist og paa hvilken Maade han kan fremsætte Meddelelse om Anke.

§ 255.

Dommen skal, forsaavidt den ikke gaar ud paa Sagens Afvisning, enten domfælde eller frifinde.

Frifindelse finder Sted, naar Overanklageren ikke er paataleberettiget, naar Forsøgning frasalbes, naar Straffskylden er forældet, samt naar Tiltalte ikke findes skyldig.

§ 256.

Ved Afgørelsen af, om noget er bevist eller ikke, tages alene Hensyn til de Beviser, som ere fremsførte under Domsforhandlingen. Bedømmelsen af Bevisernes Vægt er ikke bunden ved Lovregler.

§ 257.

Retten kan ikke domfælde for noget Forhold, der ikke omfattes af Tiltalen.

Derimod er Retten ikke udelukket fra at hense på det paatale Forhold under en anden Strafbestemmelse end den, Overanklageren har

paastaet anvendt, eller fra at afvige fra Tiltalen med Hensyn til de med Forbrydelsen forbundne Omstændigheder (Tid, Sted o. desl.), Alt under Betingelse af, at det med Sikkerhed skønnes, at Tiltalte, ogsaa under Forudsætning af saadan Afvigelse fra Tiltalen, har haft fyldestgørende Afgang til Forsvar. Finder Retten, at dette ikke er Tilfældet, eller nærer den Tvivl i saa Henseende, bør den, forinden dens afvigende Bedømmelse lægges til Grund for Domfældelsen, give Parterne Lejlighed til at udtale sig og efter Omstændighederne tilstaa den til Varetagelse af Forsvaret fornødne Udjættelse.

Kapitel XXIII.

Særlige Bestemmelser om Domsforhandling for Rævnings.

§ 258.

Naar Retten er sat til Sagens Behandling, lader Rettens Formand Sagen paaraabe og Tiltalte føre ind i Retsalen, samt saavidt fornødent Vidner og Syns- og Skønsmænd paaraabe, hvorhos han giver de Paalæg og træffer de Foranstaltninger, som maatte findes fornødne for at sikre disses Tilstedeværelse og hindre indbyrdes Meddelelse.

Derefter strides, forsaavidt der ikke opstaar Spørgsmaal om Udjættelse, Afvisning eller desl., som findes forinden at burde afgøres, til Udtagelse af Rævnings, jfr. dog § 267.

§ 259.

I enhver Rævningsag skulle 12 Rævnings udtages til at deltage i Afgørelsen.

Kan det forudses, at en Sags Forhandling vil medtage et længere Tidsrum, kan Rettens Formand, førend Lodtrækningen begynder, beslutte, at endvidere 1 eller 2 Rævnings skulle udtages som Suppleanter. Saa fremt da nogen af Rævningerne maatte blive forhindret i at overvære den hele Forhandling, indtil Rævningernes Erklæring er afgiven,

indtræder en Suppleant i hans Sted efter den Rækkefølge, i hvilken Navnene ere udtrokkne.

Suppleanterne overvære Forhandlingen, men deltage ikke i Rævningsernes Raadslagninger og Afstemninger, saalænge de ikke ere traadte i en Rævnings Sted.

§ 260.

Foranstaltningerne til Rævningsernes Udtagelse begynde med, at de indkaldte Rævningsler paaraabes. Indsigelse fra Parternes Side om, at Genpart af Rævningslisten ikke er behørig meddelte, maa fremsættes, førend Lodtrækningen begynder. Førend denne stiller derhos Rettens Formand Spørgsmaal til Overanklageren, den eller de Tiltalte og disses Forsvarere, til Dommerne og Rævningslerne, om der med Hensyn til nogen af de indkaldte tilstedeværende Rævningsler maatte være dem nogen Omstændighed bekendt, som efter § 12 eller i Medfør af Reglerne i Lov om Domsmagtens Ordning m. m. Kap. III. udelukker fra at være Rævning i den foreliggende Sag eller i det Hele. De herefter opstaaende Spørgsmaal afgøres af Retten. Kendelse, hvorved en Rævning udelukkes, kan ikke indbringes for højere Ret.

§ 261.

Før at Lodtrækning kan iværksættes, kræves Tilstedeværelse af mindst 20 eller, hvis en eller to Suppleanter skulle udtages, henholdsvis 21 eller 22 Rævningsler, som kunne medtages ved Lodtrækningen.

Ere ikke mindst 20 Rævningsler, eller, hvis Suppleanter skulle tiltræde, henholdsvis 21 eller 22 Rævningsler mødte, eller synker Rævningslerens Tal ved Rettens Afgørelser under det nævnte laveste Tal, drager Rettens Formand Omfjorg for, at det til Lodtrækningen fornødne Antal af Rævningsler bringes tilveje ved Tilfaldelse af Hjælperævningsler i den Orden, i hvilken disses Navne findes opførte paa Hjælperlisten.

Skulde det tilstrækkelige Antal ikke kunne stiftes tilveje paa denne Maade, for-

anstalter Rettens Formand Tallet udfyldt ved Lodtrækning, saaledes som i Lov om Domsmagts Ordning m. m. § 72 bestemt.

§ 262.

Lodtrækningen foregaar paa den Maade, at Sedler, hvorpaa Rævningsernes fulde Navne ere skrevne, og som oplæses, nedlægges i en Urne, af hvilken Sedler derefter enkeltvis udtages og oplæses.

Indsigelse, der gaar ud paa, at Lodtrækning er foretagen, uden at det ovenfor foreskrevne Antal Rævninger var til Stede, skal fremsættes før Lodtrækningens Slutning.

§ 263.

Saa snart et Navn er trukket af Urnen og oplæst, har først Overanklageren, indtil Ordet er givet Tiltalte, og derefter Tiltalte, indtil et nyt Navn er udtrukket, eller, med Hensyn til det sidst udtrukne Navn, indtil Lodtrækningen er erklæret for endt, Ret til uden Angivelse af Grund at forkaste den udtrukne Rævning. En afgiven Erklæring kan tilbagetages, naar det sker indenfor de angivne Tidsgrænser. Afgives ingen Erklæring, gælder Rævningen for antagen.

§ 264.

I det Hele kan der i Henhold til § 263 forkastes 4 Rævninger fra hver Side.

Er der i samme Sag flere Tiltalte, ere disse lige nær berettigede til at udøve den en enkelt Tiltalt hjemlede Forkastelsesret,

Kunne de ikke enes om Udøvelsen af denne Ret, fordeles de dem indrømmede Forkastelser ligelig imellem dem. Med Hensyn til de Forkastelser, som ikke kunne fordeles saaledes, afgøres det ved Lodtrækning, hvem af de Tiltalte de skulle tilkomme. Ligeledes bestemmes ved Lodtrækning, i hvilken Rækkefølge de skulle erklære sig om Forkastelse. En herefter af en af de Tiltalte erklæret Forkastelse gælder ogsaa for de andre.

§ 265.

Indsigelser, der gaa ud paa, at Reglerne i §§ 263 og 264 ere tilfidesatte, skulle fremsættes før Anklageskriftets Oplæsning.

§ 266.

Naar 12 eller, hvis Suppleanter skulle tiltræde, henholdsvis 13 eller 14 uforkastede Rævnninger ere udtrukne, ophører Lodtrækningen. De 12 først Udtrukne ere Rævnningerne i Sagen; den eller de, hvis Navne senere maatte udtrækkes, ere Suppleanter.

§ 267.

Naar flere Sager foretages paa een Dag, kunne, saafremt saavel Overanklageren som den eller de Tiltalte samtykke heri, de Rævnninger, der have gjort Tjeneste i en Sag, uden ny Udtagelse udføre Hvervet i den nærmest paafølgende Sag.

Mangle Betingelserne for Anvendelsen af foranstaaende Regel, og der som Følge heraf paa ny skal udtages Rævnninger for en senere til Forhandling paa samme Dag ansat Sag, kan efter Formandens Bestemmelse Lodtrækning for den senere Sag foretages, førend Forhandlingen i den tidligere Sag begynder.

§ 268.

Rævnningerne indtage deres Sæde i den ved Lodtrækningen bestemte Orden.

§ 269.

Naar Rævnningerne have indtaget deres Sæde og de i § 152, første Stykke, ommeldte Spørgsmaal ere rettede til Tiltalte, oplæses Anklageskriftet, og Tiltalte spørges, om han erkender sig skyldig i det der omhandlede Forhold. Erkender Tiltalte sig skyldig, kan, naar han heri samtykker, efter Retten's Bestemmelse Rævnningernes Medvirkning bortfalde.

§ 270.

Træffes ikke saadan Bestemmelse som ommeldt i Slutningen af § 269, paaminder Formanden Rævnningerne om, at de, indtil deres endelige Kendelse er afgiven, ikke angaaende Sagen maa have Samtale eller Forbindelse med nogen anden end Retten gennem dennes Formand, og tager dem derpaa i Ed, idet han foreholder dem, at de

skulle love og sværge, opmærksomt at ville følge Forhandlingen i Retten og samvittighedsfuldt besvare de Spørgsmaal, som ville blive dem forelagte, saaledes som de finde ret og sandt at være efter Loven og Sagens Bevisligheder.

Derpaa svare Nævningerne hver for sig, staaende og med oprakte Fingre efter Lovens Forskrift om Eds Afslæggelse:

„Det lover og sværger jeg, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.“

Den Afdgang, som Lovgivningen hjemler Medlemmer af visse Trossamfund til at aflægge Ed paa anden Maade end den sædvanlige, skal ogsaa her komme til Anvendelse; ligeledes finder Reglen i § 110 om Afgivelse af en Forsikring, der træder i Eds Sted, her tilsvarende Anvendelse.

Indsigelser, der gaa ud paa, at Nævningerne ikke ere blevne lovlig edfæstede, skulle fremsættes før Tiltaltes Afhørelse begynder (§ 272).

§ 271.

Nævningerne vælge umiddelbart efter Edfæstelsen under Ledelse af den Nævning, hvis Navn først blev udtruffet, en Ordfører. Valget sker ved Stemmeslørhed; i Tilfælde af Stemmelighed foretrækkes den ældste.

§ 272.

Naar Nævningerne have valgt deres Ordfører eller, i det i Slutningen af § 269 omhandlede Tilfælde, naar de ere aftraadte, giver Formanden Tiltalte Lejlighed, overensstemmende med Bestemmelsen i § 242, til at forklare sig om de Forhold, som Tiltalen angaar. Derpaa følger den øvrige Bevisførelse.

Afgiver Tiltalte under Afhørelsen en fuldstændig Tilfæstelse, afgør Retten, om og i hvilken Udstrækning yderligere Bevisførelse skal finde Sted.

§ 273.

Bevisførelsen foregaar først fra Overanklagerens og derefter fra Forsvarets Side; Beviser, hvis Førelse Retten af egen Drift beslutter, fremsjeres paa det Tidspunkt, For-

manden bestemmer. Førend en Parts Beviser fremsføres, kan den Bevisførende i Korthed angive, hvad det er for Beviser, han vil føre, og hvad han dermed vil godtgøre.

Efter ethvert enkelt Vidnes Afhørelse, saavel som efter Fremførelsen af ethvert andet Bevis, har Tiltalte Afgang til, hvis han ønsker det, at forklare sig, saavidt Beviset dertil giver Anledning.

§ 274.

Efter at Bevisførelsen er sluttet, faar først Overanklageren, dernæst Forsvareren og, saafremt Tiltalte begærer det, denne Ordet for at udtale sig om Bevisførelsens Resultat samt om Retsspørgsmaalene i Sagen, dog saavidt muligt uden at omhandle saadanne Punkter, som ikke skulle forelægges Nævningerne til Afgørelse.

§ 275.

Efter at Parterne have haft Ordet, skal Overanklageren overlevere Retten og Forsvareren Udkast til de Spørgsmaal, som skulle forelægges Nævningerne, hvorefter der gives Forsvareren og Tiltalte Lejlighed til at ytre sig og fremsætte Forslag til Endringer i eller Tillæg til Spørgsmaalene. Spørgsmaalene fastsættes derefter af Retten og meddeles Parterne; hvor dette kræves af Reglerne i § 257, 2det Stykke, gives der disse fornøjet Lejlighed til at ytre sig.

§ 276.

Ved Spørgsmaalene til Nævningerne skal det forelægges dem til Afgørelse, om Tiltalte er skyldig i det Forhold, som Tiltalen angaar; Tiltalens Angivelser kunne fraviges indenfor de Grænser, som ere betegnede i § 257. Som Følge heraf hører det under Nævningernes Afgørelse, om nogen Grund, som udelukker Straf, eller om saadanne i Straffeloven bestemt betegnede Omstændigheder, der hjemle Nedsættelse eller Forhøjelse af Straffen udenfor den almindelige Strafferamme, ere tilstede.

Undtagne fra Rævningernes Afgørelse
ere Spørgsmaal om

- a) Strafftyldens Forældelse,
- b) de i Straffelovens §§ 7 og 58 om-
meldte Omstændigheder,
- c) Straffens Forhøjelse paa Grund af
Gentagelse.

Foraaavdt det imidlertid ved Anvendel-
sen af Reglerne om Strafftyldens Forældelse
og Strafforhøjelse paa Grund af Gentagelse
kommer an paa det Tidspunkt, da den paa-
talte Handling blev begaaet, afgøres dette
Spørgsmaal af Rævningerne efter den al-
mindelige Regel.

Om Overanklageren er paataleberettiget,
er ikke Genstand for Rævningernes Afgørelse.

§ 277.

Det tilkommer ikke Rævningerne at af-
gøre Noget om Tilstedeværelsen af Omstæn-
digheder, der kunne komme i Betragtning ved
Straffens Udmaaling indenfor Lovens Straffe-
ramme, og som Folge heraf heller ikke i de
Tilfælde, hvor Loven paa Grund af stær-
pende eller formildende Omstændigheder, men
uden nærmere Betegnelse af disse eller blot
med Angivelse af vejledende Exempler, har
udvidet Grænserne for Straffens Valg, at
afgøre, om saadanne Omstændigheder fore-
ligge.

§ 278.

Ethvert Spørgsmaal til Rævningerne
skal stilles saaledes, at det kan besvares med
„ja“ eller „nej“.

Ethvert enkelt Spørgsmaal maa alene
angaa een Tiltalt og, saavidt muligt, kun
et forbryderst Forhold.

§ 279.

Naar undtages saadanne Tillægs-spørgs-
maal, som omhandles i §§ 280 og 281,
skal ethvert Spørgsmaal begynde med Ordene
„Er Tiltalte (Tiltalte N. N.) skyldig?“ I
Spørgsmaalet skal Forbrydelsens Art be-
tegnes enten ved dens i Loven hjem-
lede Navn eller ved en Henvisning
til den paagældende Strafbestemmelse,
og i sidstnævnte Tilfælde skulle tillige

Forbrydelsens i Loven beskrevne Kendemærker optages i Spørgsmaalet; Gærningen skal beskrives ved saadan Angivelse af Tid og Sted, Genstand, Udførelsesmaade og andre nærmere Omstændigheder, som maatte udkræves til dens tilstrækkelige Betegnelse.

§ 280.

Naar der under Forhandlingen er fremkommet bestemte Bevisdata til Støtte for, at der foreligger en Omstændighed, som vil udelukke Straf, eller som der efter Rettens Støn mulig kan blive tillagt en saadan Virkning, kan der stilles et særskilt Spørgsmaal om Tilstedeværelsen af samme som Tillæg til Hovedspørgsmaalet, for at fremkalde en udtrykkelig Udtalelse af Nævningerne herom.

I den Maade, hvorpaa Hovedspørgsmaalet bliver at fremsætte, sker der i saadanne Tilfælde ingen Forandring.

§ 281.

Skal der spørges om Tilstedeværelsen af Omstændigheder, der ifølge Loven hjemle Forhøjelse eller Nedsættelse af Straffen, kan dette ske i Form af særskilte Tillægsspørgsmaal, der kun blive at besvare, saafremt det Hovedspørgsmaal, hvortil de slutte sig, besvares bekræftende. Er der under Bevisførelsen fremkommet noget Datum til Støtte for, at en Strafmedsættelsesgrund foreligger, kan Tillægsspørgsmaal herom ikke nægtes stillet, naar dette er begært af Forvareren eller Tiltalte.

§ 282.

Angaa flere Hovedspørgsmaal (med tilhørende Tillægsspørgsmaal) det samme Forholds Henførelse under forskellige Strafbestemmelser med forskellig Strafferamme, stilles det Spørgsmaal først, hvis Bekræftelse medfører den strengeste Strafferamme.

§ 283.

Naar et Spørgsmaal kun skal besvares under Forudsætning af en bestemt Besvarelse af et forudgaaende Spørgsmaal, bør dette udtrykkelig bemærkes i den skriftlige Udfærdigelse.

Ligeledes anføres ved hvert Spørgsmaal, at der udfræves otte Stemmer til det Svar — „ja“ eller „nej“ — som er ugunstigt for Tiltalte.

§ 284.

Efter at Spørgsmaalene ere fastsatte, gennemgaar Formanden i Korthed Sagen og dens Bevisligheder og forklarer saavidt fornødent Spørgsmaalene og de Retsfætninger, der skulle lægges til Grund for deres Besvarelse. Naar Formanden finder dette fornødent, overgives Afskrifter af Spørgsmaalene til Rævningerne, forinden han begynder sit Foredrag.

Enhver af Parterne kan, efter at Formanden har sluttet sit Foredrag, og forinden Rævningerne træffe sig tilbage til Raadslagning, forlange, at særligt paa pegede Dele af Formandens Udvikling af Retsfætninger gengives i Retsbogen.

§ 285.

Naar Formanden har endt sit Foredrag, oplæses Spørgsmaalene og overgives i en af Formanden underskrevet Udfærdigelse til Rævningernes Ordfører.

Formanden kan efter sit Skøn medgive Rævningerne Afbildninger, Tegninger eller Kort, som maatte være fremlagte under Sagen, Ting, der paastaas at være tagne eller frembragte ved Forbrydelsen eller at have været brugte eller bestemte til dens Udførelse, eller som i øvrigt yde umiddelbar Oplysning om Gæringen eller Tiltaltes Forhold til denne.

Formanden henleder Rævningernes Opmærksomhed paa de i §§ 286—289 indeholdte Bestemmelser om, hvad de ved deres Raadslagning have at iagttage, og forklarer disse nærmere, forsaavidt han finder det fornødent; derefter opfordrer han Rævningerne til at begive sig til det for dem bestemte Bærelse.

§ 286.

Indtil Rævningernes Erklæring er vedtagen, maa intet Samkvem finde Sted mellem dem og andre Personer, ej heller maa nogen

Rævning forlade Raadslagningsbærelset eller nogen Anden betræde dette uden Tilladelse af Rettens Formand. Rettens Formand træffer fornøden Foranstaltning til Sagttagelse heraf.

Overtrædes foranstaaende Bestemmelser af en Rævning eller Andre, kan Retten idømme den eller de Skyldige Bøder indtil 1000 Kr.

Den af Rævningerne i Henhold til § 271 valgte Ordfører leder deres Forhandlinger.

Om Raadslagningen og Afstemningen skulle Rævningerne iagttage Tavshed. Overtrædelse heraf straffes med Fængsel.

3 Rævningernes Forsamlingsbærelse skulle Afstryk af denne Lovs §§ 286—289 være opslaaede i flere Eksemplarer.

§ 287.

Efter tilendebragt Raadslagningsafstemme Rævningerne om de enkelte Spørgsmaal i den Orden, hvori disse ere stillede. Ordføreren afæfter hver Rævning enkeltvis hans Stemme i den ved Lodtrækningen bestemte Orden og afgiver selv sin Stemme tilsidst.

En for Tiltalte ugunstig Besvarelse af et Hoved- eller Tillægsspørgsmaal kan kun vedtages med mindst 8 Stemmer; denne Regel finder ogsaa Anvendelse ved de i §§ 280 og 281 ommeldte Tillægsspørgsmaal.

Er den bekræftende Besvarelse af et Hovedsspørgsmaal bleven vedtaget med den fornødne Stemmeslæthed, blive de Rævningers Stemmer, som maatte have erklæret sig for det benægtende Svar, at regne til den Tiltaltes Gunst ved Afgørelsen af de til samme sig sluttende Tillægsspørgsmaal; som Folge heraf bliver der ved Afstemningen over saadanne Tillægsspørgsmaal ikke at afæfte disse Rævninger en særlig Erklæring.

§ 288.

Opstaar der Tvivl hos Rævningerne om den Fremgangsmaade, som de skulle iagttage, eller om Betydningen af de stillede Spørgsmaal eller om Svarenes Affattelse, eller antage de det for nødvendigt, at yderligere eller ændrede Spørgsmaal forelægges dem, kunne de derom henvende sig til Rettens

Formand, som, efter at Rævn timerne i Rets-
salen have fremsat deres Andragende, her
meddeler dem Oplysning eller foranstalter
det fornødne. Bliver der at tage Bestem-
melse om Forandringer i eller Tillæg til
Spørgsmaalene, eller finder Rettens Formand
det iøvrigt fornødent, genoptages Forhand-
lingen, og der gives Parterne Lejlighed til
at udtale sig.

§ 289.

Rævn timerne's Ordfører vedtegner det
Svar, som udkommer ved Stemmernes
Sammentælling, lige overfor ethvert af
Spørgsmaalene og underskriver Erklæringen
tilligemed to andre Rævn timer.

Stemmetallet angives ikke.

§ 290.

Efter at Rævn timerne ere vendte tilbage
til Retsalen, spørger Rettens Formand
dem om Udfaldet af deres Raadslagning.
Derefter oplæser Rævn timerne's Ordfører de
stillede Spørgsmaal og umiddelbart efter
hvert af disse det ved tegnede Svar. Er-
klæringen overleveres dernæst til Rettens
Formand, der underskriver den tilligemed
Retsfriveren.

§ 291.

Vider Rævn timerne's Erklæring af
Mangler i Formen, eller er dens Indhold
utvetyligt, modsigende eller ufuldstændigt,
eller opstaar der Tvivl, om den oplæste
Erklæring udtrykker Rævn timerne's virkelige
Mening eller er ved tagen med det foreskrevne
Stemmetal, og Manglen ikke straks kan
afhjælpes eller Tvivlen hæves ved en Er-
klæring af Rævn timerne's Ordfører, kan
Retten paalægge Rævn timerne at begive sig
tilbage til deres Bærelse, for ved en ny
Erklæring at afhjælpe Manglen eller fjerne
Tvivlen. De fornødne Forklaringer med-
deles Rævn timerne af Rettens Formand.

Bedrører Manglen kun Formen, maa
Rævn timerne Intet forandre i Erklæringens
Indhold; ligeledes skulle de Svar, hvis
Berigtigelse eller Fuldstændiggørelse ikke
fordres, forblive uforandrede. Utilstede lige

Endringer maa ikke tages i Betragtning af Retten.

Berigtigelsen eller Fuldstændiggørelsen vedføres saaledes, at det træder tydeligt frem, hvorledes den oprindelige Erklæring har lydt.

Den her omhandlede Forholdsregel kan træffes, saalænge Retten ikke har affagt Dom.

§ 292.

Ogsaa udenfor de i det foregaaende særligt nævnte Tilfælde kan Retten, saalænge Dom ikke er affagt, beslutte at forandre Spørgsmaalene eller at stille nye Spørgsmaal; forinden saadan Bestemmelse træffes, maa der være givet Parterne Lejlighed til at yttre sig.

§ 293.

Have Nævningerne erklæret, at Tiltalte ikke er skyldig, affiger Retten straks Frifindelsesdom. Hertil henregnes ogsaa det Tilfælde, at Nævningerne vel have besvaret Hovedspørgsmaalet bekræftende, men tillige have givet et for Tiltalte gunstigt Svar paa et Tillægsspørgsmaal om en Omstændighed, som udelukker Straf (§ 280).

Retten kan ligeledes straks affige Frifindelsesdom, naar den finder, at Tiltalte maa frifindes af den i nedenstaaende § 297, første Punktum, nævnte Grund.

§ 294.

Hvor Nævningernes Erklæring gaar ud paa, at Tiltalte er skyldig, men Retten finder, at Sagens Bevisligheder ikke have afgivet tilstrækkeligt Grundlag for at fælde Tiltalte for den Forbrydelse, i hvilken Nævningerne have erklæret ham skyldig, kan den ved Renselse beslutte, at en ny Domsforhandling skal foregaa. Beslutningen træffes i Embeds Medfør, uden at Parterne have Afgang til derom at fremsætte Begæring, og kan træffes, saalænge Dom ikke er affagt.

§ 295.

Ny Domsforhandling, som besluttet i Medfør af forrige Paragraf, bliver at foretage, enten paa samme eller paa et senere Tid, for andre Dommere og andre Nævninger.

Indtil Rævningserklæring under den ny Sag er afgiven, kan Rigsanklageren beslutte at frafalde Tiltale, i hvilket Tilfælde Frifindelsesdom bliver at affige.

Falder ogsaa den ny Domsforhandling ud til en fældende Rævningserklæring, kan Retten, naar den enstemmigt finder, at Beviset er utilstrækkeligt til at fælde Tiltalte for den Forbrydelse, i hvilken Rævningerne have erklæret ham skyldig, affige Frifindelsesdom eller, naar den finder det godtgjort, at Tiltalte er skyldig i en mindre Forbrydelse end den, Rævningernes Erklæring lyder paa, affige Dom i Overensstemmelse hermed; Bestemmelsen i sidste Punktum af nedenstaaende § 297 finder herved tilsvarende Anvendelse.

Under den ny Sag kan der ikke forelægges Rævningerne noget Spørgsmaal, som sigter paa en strengere Straf, end Tiltalte vilde have været hjemfalden til, saafremt den første Rævningserklæring var bleven tagen for gyldig, medmindre Betingelser foreligge for Genoptagelse.

§ 296.

Naar Tiltalte af Rævningerne er erklæret skyldig, og Retten ikke straks i Henhold til § 293, andet Stykke, eller § 295 affiger Frifindelsesdom eller i Henhold til § 294 beslutter, at ny Domsforhandling skal foregaa, faar først Overanklageren og derefter Forvareren og Tiltalte Ordet for at udtale sig om Strafudmålingen og andre Punkter, som ligge udenfor Rævningernes Afgørelse, og der gives dem Lejlighed til at fremkomme med de Bevisligheder, som herved maatte udtræves. Parternes Udtalelser og Bevisførelsen maa ikke gaa ud paa at rokke ved noget, som er afgjort ved Rævningernes Erklæring. Ved denne Forhandlings Slutning optages Sagen til Dom.

Har Tiltalte ikke været til Stede under Afgivelsen af Rævningernes Erklæring, bliver denne, forinden Forhandlingen kan fortsættes paa Grundlag af samme, at oplæse for ham, efter at han atter er fremstillet.

§ 297.

Finder Retten, at Tiltalte ifølge Loven ikke kan straffes for et Forhold som det, i hvilket han ifølge den i Spørgsmaalene givne Beskrivelse af Gærningen og Nævningernes Svar paa disse er erklæret skyldig, affiger den Frifindelsesdom. Finder den, at et Forhold som det, hvori Tiltalte er erklæret skyldig, efter Loven kun kan henføres under et mildere Straffebud, end Nævningernes Erklæring lyder paa, affiger den Dom i Overensstemmelse hermed. Hører der til Gærningsindholdet af den mindre Forbrydelse, for hvilken der saaledes bliver Spørgsmaal om at domfælde Tiltalte, Omstændigheder, om hvis Tilstedeværelse Nævningeerklæringen intet har afgjort, blive de til Afgørelse af dette Punkt fornødne Spørgsmaal først at forelægge Nævningerne.

§ 298.

I det Omfang, hvori Dommen er grundet paa Nævningernes Erklæring, indskrænke Domsgrundene sig til den fornødne Henvisning til denne. Iøvrigt finder Bestemmelsen i andet Stykke af nedenstaaende § 301 tilsvarende Anvendelse. Domfældes Tiltalte, skulle de Strafbestemmelser anføres, som bringes i Anvendelse.

Kapitel XXIV.

Særlige Bestemmelser om Domsforhandling uden Nævninger.

§ 299.

Reglen i § 258, første Stykke, § 269 første Punktum og §§ 272 til 274 finde med de fornødne Væmpelser Anvendelse paa Domsforhandling for Landsret uden Nævninger.

Parternes Udtalelser efter endt Bevisførelse omfatte alle Spørgsmaal, som skulle afgøres ved Dommen, uden nogen Deling. Dog kan Rettens Formand beslutte, at Spørgsmaalet, om Tiltalte er skyldig, først skal forhandles og afgøres; i saa Fald finde

Reglerne i Slutningsfætningen af § 274 og i § 296 tilsvarende Anvendelse.

§ 300.

Efter at Parterne have haft Afgang til at udtale sig, optages Sagen til Dom.

Bed Afstemningen skal det Spørgsmaal, om Tiltalte er skyldig i den Forbrydelse, der lægges ham til Last, sondres fra Spørgsmaalet om Straffen og først bringes til Afstemning. Stemmes der særskilt om Straf- forhøjelses- eller Strafnedsættelsesgrunde, blive de Dommeres Stemmer, som have erklæret sig mod Tiltaltes Skyld, men ere forblevne i Mindretal, at regne til Gunst for Tiltalte.

§ 301.

Domfældes Tiltalte, skulle i Domsgrundene de Omstændigheder nøjagtigt angives, der som beviste lægges til Grund for Domfældelsen, og det eller de Lovbud anføres, som bringes i Anvendelse.

Grifindes Tiltalte, skulle de Straffen betingende Omstændigheder, som antages at mangle eller ikke at være beviste, eller de Straf udelukkende Omstændigheder, som antages at foreligge, angives, og de anvendte Lovbestemmelser anføres.

Har Forhandlingen rejst Spørgsmaal om Tilstedeværelsen eller Ikke-Tilstedeværelsen af nogen Omstændighed, som efter den Opfattelse, Retten har lagt til Grund for Sagens Afgørelse, ikke faar nogen Betydning for denne, bør der dog som Regel, naar det skønnes, at der i Tilfælde af Anke vil kunne blive tillagt den paagældende Omstændighed Betydning af Højesteret, i Domsgrundene optages en Udtalelse om, hvorvidt Retten anser den bevist eller ikke.

Femte Affnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Underret.

Kapitel XXV.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som paatales af Overanklageren.

§ 302.

Har Sigtede under Forundersøgelse inden Retten afgivet en usorbeholden Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestrykes ved de i øvrigt foreliggende Oplysninger, kan Sagen, naar Sigtede og, hvis han ikke er personlig myndig, hans Værge samtykker heri, og Politimesteren, efter at der er givet ham Lejlighed til at gøre sig bekendt med det under Sagen fremkomne, erklærer sig enig deri, uden Udfærdigelse af Anklageskrift straks fremmes til Dom ved den Ret, hvor Forundersøgelse har fundet Sted. Forinden Dom affiges, skal det til Retsbogen betydes Tiltalte, hvad der er Tiltalens Genstand, og Lejlighed gives ham til at fremføre, hvad han maatte have at anføre til sit Forsvar. Findes yderligere Oplysninger at burde fremskaffes, sker dette overensstemmende med Reglerne i Kapitel XX, og Lejlighed gives Tiltalte til at ytre sig over det saaledes fremkomne; Bestikkelse af Forsvarer finder ikke Sted. Indtil Dom er affagt, kan Dommeren, dersom han finder, at nogen af de i § 211, første Stykke, angivne Forudsætninger er til Stede, eller at nogen foreliggende Omstændighed gør det betænkeligt at paadømme Sagen uden formelig

Domsforhandling, beslutte henholdsvis at standse eller slutte Behandlingen overensstemmende med § 211.

Med Dommens Afgivelse og Forfyndelse forholdes overensstemmende med de Regler, som gælde i andre Underretsfager.

§ 303.

Udenfor de Tilfælde, i hvilke den i § 302 hjemlede Fremgangsmaade benyttes, rejsses Tiltale for Underretten ved et overensstemmende med Reglerne i § 216 affattet Anklageskrift, der udfærdiges af Overanklageren, og ved hvis Indlevering til Underretten Sagen tingsættet. Om Udvikelse og Endring af Tiltalen gælde Reglerne i § 218.

Er Sagens Udførelse for Retten overdragen en af de ved Underretten ansatte Anklagere, skal Overanklageren give Anklageskriftet Paategning herom.

Forsaavidt ikke i det efterfølgende afvigende Forskrifter ere givne, finde i øvrigt med Hensyn til Domsforhandlingen og dennes Forberedelse Reglerne i Kapitlerne XXI, XXII og XXIV Anvendelse med de fornødne Lempelser. Den, hvem Sagens Udførelse er overdragen af Overanklageren, træder herved i det hele i dennes Sted.

§ 304.

Hører Sagen til dem, i hvilke Tiltalte i Medfør af § 5. b og c kan begære Behandling ved Landsret, og har han ikke allerede afgivet Erklæring i saa Henseende, skal Anklageskriftet have en Paategning, hvori Tiltalte gøres opmærksom paa denne sin Ret og opfordres til, saafremt han vil gøre Brug af samme, herom at afgive Erklæring som nedenfor bestemt. Denne Erklæring maa enten afgives ved Anklageskriftets Forfyndelse, for den, der iværksætter denne, eller inden fire Dage fra Anklageskriftets Forfyndelse indgives paa Underrettens Kontor eller fremsættes overensstemmende med § 230 til Underfogelsesrettens Retshog eller Fængselsbestyrerens Bog. Paa Indholdet af den ovennævnte Paategning skal den, der iværksætter Forfyndelsen, særligt henlede

Tiltaltes Opmærksomhed. Om den Erklæring, som Tiltalte i ommeldte Henseende maatte afgive under Forhøret, optages fornøden Bemærkning i Forhøretsprotokollen.

§ 305.

Hvor det ikke efter Omstændighederne findes rettest at afvente, om Tiltalte vil begære Behandling ved Landsret, og hvor heller ikke Omfanget af den Forberedelse, som Sagen udkræver, gør det uhenfsigtsmæssigt, berammer Dommeren, forsaavidt han ikke finder, at Sagen straks maa afvises (§ 228), ufortøvet Tid og Sted til Sagens Forretning; i andre Tilfælde foregaar Berømmelsen, saa snart det kan. Hvor Sagen straks er bleven berømmet, kan Stævning forhjendes samtidig med Anklageskriftet.

Den Frist, inden hvilken Meddelelse skal ske fra Tiltaltes Side om Bevise m. v., fastsættes af Dommeren.

§ 306.

Er Tiltalte uden Forsvarer, skal Dommeren, foruden selv at undersøge, hvorvidt andre eller flere Oplysninger bør søges tilvejebragte, end Overanklageren har opgivet, give Tiltalte Lejlighed til for ham at fremkomme med sine mulige Begæringer vedrørende Sagens Forberedelse eller Fremme.

§ 307.

Afhørelsen af Vidner og Syns- eller Skonsmænd kan altid overtages af Dommeren, naar han finder Grund hertil.

Kapitel XXVI.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som paatales af Politimesteren.

§ 308.

Tiltale rejsses i Politisager i Almindelighed ved et af Politimesteren udfærdiget Anklageskrift, hvori Sigtedes Navn og hvad

der ellers udkræves til hans nøjagtige Betegnelse anføres, og den formentlige Forseelse betegnes med saadan Angivelse af Tid, Sted og andre nærmere Omstændigheder, som maatte udkræves til Forholdets tilstrækkelige og tydelige Betegnelse, og med Anførelse af de Bestemmelser i Lov, Anordning eller Vedtægt, som antages at være overtraadte, og i Henhold til hvilke Straf antages ifalden.

Naar Sigtede er tilstede i Retten, og Politimesteren eller Nogen paa hans Begne-
der giver Møde, kan Tiltale med Domme-
rens Tilladelse rejses mundtligt til Rets-
bogen, og Sagen derefter straks foretages
til Domsforhandling.

§ 309.

Antager Politimesteren, at Forseelsen ikke egner sig til højere Straf end en Bøde af ikke over 40 Kroner, kan han i Stedet for straks i Overensstemmelse med § 310 at indlevere Anklagekriftet til Berammelse af Sagens Foretagelse i Retten, lade det forkynde for Sigtede med en af ham given Paategning om, at Sigtede, saafremt han vedgaar at have gjort sig skyldig i den Forseelse, hvorfor han sigtes, og ønsker saadan Afgørelse, kan erklære sig rede til, uden retslig Forfølgning, indenfor en nærmere angiven Frist, der efter Omstændighederne af Politimesteren efter Begæring kan forlænges, at erlægge den af Politimesteren for dette Tilfælde angivne Bøde. Saadan Erklæring afgives enten ved Anklagekriftets Forkyndelse til den, som iværksætter denne, i hvilket Fald derom gøres Bemærkning paa Anklagekriftet, eller inden 8 Dage ved Meddelelse paa Politikon-
toret. Paa dette føres en særegen Protokol, hvori de i Medfør af det ovenanførte udfærdigede Anklagekrifter og de i Anledning af dem afgivne Erklæringer indføres.

Erlægges den vedtagne Bøde i rette Tid, eller affones den, bortfalder videre Forfølgning, og saadan Afgørelse har da i

Tilsælde af Forseelsens Gentagelse lige Virkning med en Dom.

Gaar Sigtedes Erklæring ud paa, at han ikke vil afgøre Sagen paa den anførte Maade, eller hvis han overhovedet ikke afgiver nogen Erklæring, bliver Anklagestrifet med paategnet Bemærkning herom at indgive til Dommeren ligesom Anklagestrifterne i Sager, hvori Politimesteren ikke finder Grund til Anvendelse af denne Paragraf.

§ 310.

Naar Anklagestrif er indleveret, berammer Dommeren, forsaavidt han ikke finder, at Sagen straks maa afvises (§ 228), snarest muligt Tid og Sted for Sagens Foretagelse og lader Tiltalte tilsige med mindst Aftens Varsel; Fortyndelse af selve Anklagestrifet er ufornøden. Tilsigelsen affattes i Overensstemmelse med Bestemmelserne i § 151, 2det Stykke og skal særlig indeholde Bemærkning om, at Udeblivelse uden oplyst lovligt Forsald kan bevirke, at Tiltalte anses at vedgaa Forseelsen, eller efter Omstændighederne, at han vil blive anholdt.

Hvorvidt Vidner ogsaa straks skulle tilsiges eller andre Foranstaltninger til Bevisførelse træffes, beror paa Dommerens Bestemmelse. Meddelelse af Bevisfortegnelse finder ikke Sted. Under Tiltaltes Møde i Retten gives der ham fornøden Lejlighed til at opgive de Beviser, han paa sin Side maatte ønske forte.

§ 311.

Det er ikke til Hindrer for Sagens Fremme, at ingen giver Møde paa Politimesterens Begne; Dommeren afhører i dette Tilsælde dennes Vidner.

§ 312.

Udebliver Tiltalte uden oplyst lovligt Forsald, eller nægter han at afgive Erklæring, kan Retten, naar der ikke under Sagen er Spørgsmaal om højere Straf end Bøder, og Omstændighederne ikke findes at tale herimod, anse ham som vedgaaende For-

feelsen og paafende Sagen uden videre Bevisførelse.

Naar der i en Sag, hvorunder der ikke er Spørgsmaal om højere Straf end Bøder, i Tiltaltes Sted møder en Person, der er forsynet med skriftlig Fuldmagt fra Tiltalte og er beredt paa at meddele de fornødne Oplysninger, kan Retten modtage den saaledes Mødtes Forklaringer og Erklæring og lægge dem til Grund, som om de vare afgivne af Tiltalte selv.

Skal der i et Tilfælde, hvor hverken Tiltalte eller en Forsvarer er mødt, afhøres Vidner, som ere indkaldte efter hans Begæring, foretages Afhørelsen af Dommeren.

§ 313.

Angaar Sagen en Lovovertrædelse, for hvilken der i Loven er hjemlet Straf af Bøde eller Konfiskation, kan Dommeren, naar han ikke finder Grund til at betvivle Tiltaltes Skyld, give Tiltalte Afgang til at se Sagen afgjort ved, at han vedtager at erlægge en nærmere bestemt Bøde eller at underkaste sig Konfiskation; Lovens Fastsættelse af Bødens Størrelse er herved ikke bindende. Vedtager Tiltalte den tilbudte Afgørelse, tilføres det fornødne herom Retsbogen. Saadan Afgørelse har i Henseende til Fuldbgyrdelse og Gentagelsesvirkning samme Virkning som en Dom.

Er Politimesteren eller nogen paa hans Vegne mødt, skal der, inden der gives Tiltalte Afgang til at vedtage Straf, gives den saaledes Mødte Lejlighed til at udtale sig om Straffens Størrelse.

§ 314.

Findes et Barn under 15 Aar skyldigt, men Forældrene eller de, som træde Barnet i deres Sted, erklære sig villige til at tildele Barnet en legemlig Revselse i Hjemmet, kan Dommeren, naar han finder, at Omstændighederne tale derfor, afgøre Sagen i Genhold hertil uden at affige Dom. Dommeren kan betinge Sagens Afgørelse paa denne Maade af, at Revselsen tildeles under Tilsyn af en ved Politiet ansat.

Er Politimesteren eller nogen paa hans Vegne nærværende, maa der forinden være givet ham Lejlighed til at udtale sig om Sagens Afgørelse paa denne Maade.

Om den stedsfundne Afgørelse tilføres det fornødne Retsbogen.

§ 315.

Naar Dommeren finder, at Tiltalte er skyldig, men at Sagen efter Brodens Beskaffenhed, saasom navnlig i Tilfælde af første Gang begaaet ringe Forseelse, egner sig til Afgørelse ved en Advarsel, er han berettiget til i Stedet for at affige Dom at tildele Tiltalte en saadan Advarsel.

Om den truene Afgørelse tilføres det fornødne Retsbogen.

§ 316.

Bøder paa 20 Kr. og derunder, som idømmes eller vedtages i de Sager, der omhandles i dette Kapitel, tilfalde udenfor Kjøbenhavn Retsfredsens Politikasse, og i Kjøbenhavn Fattigtassen for Stadsrettens Afdelinger for Straffesager.

Forjaaviddt ikke andet foran er bestemt eller følger af Forholdets Natur, skulle de Regler, der ifølge foregaaende Kapitel, særlig §§ 306 og 307, gælde for andre Underretsfager, ogsaa komme til Anvendelse i de Sager, som omhandles i nærværende Kapitel.

Sjette Affnit.

Retsmidler mod truene Afgørelser.

Kapitel XXVII.

Paaanke af Domme, affagte af Landsretterne i første Instans.

§ 317.

Domme, affagte i første Instans af en Landsret med eller uden Rævnings, kunne overensstemmende med nedenstaaende Regler af Parterne paaantes til Højesteret. I Forbindelse med Dommen kan Anken omfatte den forudgaaende Behandling og de under denne faldne Afgørelser.

Lige med Domme staa i Henseende til Anke saadanne Beslutninger, som omhandles i § 294.

§ 318.

Oberanklageren kan anke saavel til Fordel som til Skade for Tiltalte. Anke til Fordel for Tiltalte kan endvidere iværksettes af ham selv og, dersom han ikke er personlig myndig, af hans Værge. Er Tiltalte død, og er han ved Dommen funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, kan hans Hgtefælle saavel som enhver af hans Slægtninge i op- og nedstigende Linje og hans Søskende anke i hans Sted. Ogsaa Oberanklageren kan i dette Tilfælde paaanke en fældende Dom.

Tiltaltes Forsvarer ved Landsretten er pligtig til paa Forlangende at bistaa ham med Raad om, hvorvidt han bør paaanke

Dommen, saavelſom med Affattelsen og Indgivelsen af Ankemeddelelsen og dens Begrundelse.

§ 319.

Affald paa Anke kan finde Sted, efter at Dommen er affagt. En rejst Anke kan frafaldes, saalænge Dom ikke er affagt af Højesteret. Frafaldes Anke, efter at Domsforhandling for Højesteret er begyndt, kan derved dog ikke Prøvelse af saadanne Ankegrunde unddrages Højesteret, som tages i Betragtning i Embeds Medfør (§ 334).

§ 320.

Anke kan støttes paa:

1. at Rettergangsregler ere tilfidsatte eller fejlagtigt anvendte; dog kan Tilfidsættelse eller fejlagtig Anvendelse af Rettergangsregler, hvis Overholdelse Retten ikke af egen Drift paaſer, kun benyttes ſom Ankegrund, naar Indſigelse betimeligt er fremsat for den underordnede Ret;

2. at Retten i en Rævningesag har afgjort paa urigtig Maade noget Spørgsmaal, ſom iſølge § 276 er unddraget fra Rævningernes Afgørelſe, eller urigtigt har domfældt i Overensſtemmeſe med en ſældende Rævningeerklæring i et Tilfælde, hvor den i Medfør af § 297 burde have friſundet eller iſkun domfældt for en mindre Forbrydelse, end Erklæringen lyder paa, eller, omvendt, med Urette har fraveget en ſældende Rævningeerklæring i Henhold til § 297 eller friſundet i Henhold til § 241, andet Stykke;

3. at i en Rævningesag Rævningernes Erklæring, hvorpaa Dommen er grundet, er bleven fejlagtig paa Grund af urigtig Vejledning i Loven fra Rettens Formands Side, eller fordi Spørgsmaalene til Rævningerne lide af Fejl, der bero paa en urigtig Forſtaaelse af Straffeloven;

4. at Retten i en Sag, der er paaſendt uden Rævninger, har afgjort paa urigtig Maade noget Spørgsmaal, ſom i en Rævningesag iſølge § 276 vilde være und-

draget fra Rævningernes Afgørelse, eller i øvrigt ved Afgørelsen af, om Tiltalte skal domfældes, har anvendt Straffeloven urigtigt;

5. at den Straf, Dommen har ikendt, ligger udenfor de i Loven fastsatte Grænser eller staar i aabenbart Misforhold til Broden.

Anke kan ikke grundes paa, at Spørgsmaalet, om Tiltalte skal domfældes, er urigtigt afgjort som Følge af en fejlagtig Bedømmelse af Bevisernes Vægt, medmindre Talen er om et Punkt, der ifølge § 276 i Rævningsfager er unddraget Rævningernes Afgørelse.

§ 321.

Tilfidesættelse eller fejlagtig Anvendelse af en Rettergangsregel skal ikke betynde Ophævelse af en paaanket Dom, medmindre det findes antageligt, at Sagttagelse af den paagældende Regel kunde have medført et andet Udfald af Sagen.

Ikke-Sagttagelse af Rettergangsregler, som udelukkende ere forefrevne til Betryggelse for Tiltalte, kan ikke føre til Forandring til hans Skade.

§ 322.

Vil Overanklageren anke til Skade for Tiltalte, maa han inden fjorten Dage efter Dommens Afvigelse for Tiltalte lade forkynde Meddelelse om, at han paaanker Dommen. Anke til Fordel for Tiltalte kan Overanklageren iværksætte ogsaa efter Udløbet af den nævnte Frist; jaadan Anke hindres heller ikke ved, at Tiltalte har givet Afkald paa Anke.

Meddelelsen skal indeholde Tilkendegivelse om, at Sagen vil blive foretagen i Højesteret, saasnart dertil er Lejlighed, uden nogen yderligere Underretning til Tiltalte. Genpart af Meddelelsen indleveres paa Landsrettens Kontor.

§ 323.

Vil Tiltalte anke, maa han afgive Meddelelse herom inden fjorten Dage, regnede fra Dommens Afvigelse eller, naar han ikke har været tilstede ved Afgørelsen af

Dommen, og denne er sældende, fra den Dag, da Udskrift af Dommen er ham forkyndt. Meddelelsen kan, naar den foregaar straks ved Dommens Afvigelse eller Forkyndelse, fremsættes mundtligt henholdsvis til Retsbogen eller til den, som iværksætter Forkyndelsen, og som i saa Fald har at optage fornøden Bemærkning i Forkyndelsespaategningen. Ellers indgives Meddelelsen skriftligt, understrevet af Tiltalte, paa Overanklagerens eller Landsrettens Kontor; er Tiltalte fængslet, kan den dog ogsaa fremsættes mundtligt til den Undersøgesrets Retsbog, i hvis Rreds Fængslet ligger, eller til Fængselsbestyrerens Bog (§ 230). Hvor Tiltaltes Ankemeddelelse er fremsat til sidstnævnte Bog eller til en Retsbog eller indgiven paa Landsrettens Kontor, bliver henholdsvis Udskrift af Tilførslen eller den modtagne Ankemeddelelse uden Ophold at tilstille Overanklageren.

Snarest muligt efter Modtagelsen af Ankemeddelelsen lader Overanklageren for Tiltalte forkynde en saadan Tilfendegivelse, som ommeldt i § 322, 2. Stykke, og tilstiller, forsaavidt Ankemeddelelsen ikke allerede har passeret Landsrettens Kontor, dette Underretning om Anken.

§ 324.

En Anke, hvorom Meddelelse ikke er sket inden den i §§ 322 og 323 foreskrevne Fristes Udløb, bliver af Højesteret at afvise, medmindre den Ankende gør antageligt, at den Omstændighed, hvorpaa Anken grundes, først senere er bleven ham bekendt, eller at Fristens Oversiddelse i øvrigt skyldes Grunde, som ikke kunne tilregnes ham. Ankemeddelelsen — som maa indeholde fornøden Angivelse herom — maa derhos iværksættes inden fjorten Dage, efter at han er blevet bekendt med Ankegrunden, eller efter at de Omstændigheder ere fjærnede, som have foranlediget Oversiddelsen af Fristen.

§ 325.

Enten i selve Ankemeddelelsen eller i en yderligere Meddelelse, der maa afgives inden

Udlobet af den i §§ 322 og 323 bestemte Frist og paa en af de Maader, som der bestemt, maa den Ankende angive den eller de Grunde, hvorpaa han støtter sin Anke. Hvor særegne Grunde findes at tale derfor, kan Højesteret give ham Udgang til at afgive Begrundelse af Anken efter ovennævnte Frists Udlob.

§ 326.

Ankemeddelelse for Udlobet af den i §§ 322 og 323 foreskrevne Frist hindrer Dommens Fuldbgyrdelse for de Domsfældtes Vedkommende, hvem Anken angaar.

Efter Ankemeddelelse i Genhold til § 324, kan Højesteret paa derom fremsat Begæring beslutte, at Fuldbgyrdelsen skal udsættes eller standses; dette finder i hvert Fald Sted, naar Anke tilstedes.

§ 327.

Saa snart Overanklageren har ladet forlynde de foreskrevne Meddelelser for Tilstalte (§§ 322 og 325) eller har modtaget dennes Ankemeddelelse med tilhørende Begrundelse, indsender han samme til Rigsanklageren tilligemed Landsretssagens Aktstykker og Udskrift af Domsforhandlingen.

Forsaa vidt ikke Anken alene er rejst fra Overanklagerens Side og frasendes af Rigsanklageren, oversender denne snarest muligt Sagens Akter til Højesteret med de Bemærkninger eller Begæringer, han maatte finde fornødne.

§ 328.

Højesteret kan straks, efter Begæring eller i Embeds Medfør, ved Kendelse afvise Anken, naar det findes, at de foreskrevne Frister og Former ikke ere iagttagne, eller at den Ankende mangler Besøjeelse til at anke, eller at den paaberaabte Ankgrund klarligen ikke kan føre til Dommens Ophævelse. Saadan Afgørelse kan træffes af et Udvalg, bestaaende af tre af Højesterets Medlemmer, i et ikke offentligt Retssmøde, efter at der, saavidt dertil findes Anledning, er givet Parterne Lejlighed til at ytre sig mundtligt eller skriftligt.

§ 329.

Findes ikke Grund til straks at afvise Anken, bestifter Højesterets Justitiarius Forsvarer for Tiltalte, forsaavidt denne ikke selv har valgt en saadan, og foranstalter Sagens Aktstykker oversendte til Rigsanklageren eller Forsvareren, efter som hin eller denne først skal have Ordet (jfr. § 332), med Paalæg om inden en fastsat Frist — der af Justitiarius kan forlænges — at tilstille Modparten samme og anmeldte Sagen til Foretagelse.

Andre Beslutninger end de i § 328 nævnte, som blive at tage af Højesteret inden Domsforhandlingen, kunne træffes af det i § 328 ommeldte Udvalg eller af Højesterets Justitiarius. Bestemmelserne i de to første Punktnummer af § 230, andet Stykke, finde tilsvarende Anvendelse.

§ 330.

Nye Beviser kunne forelægges Højesteret angaaende saadanne Omstændigheder, som ere undergivne denne Rets Bedømmelse. Skulle saadanne Beviser tilvejebringes, paa hviler det henholdsvis Rigsanklageren eller Forsvareren efter forudgaaende Meddelelse til den anden Side at foretage de hertil fornødne Skridt. Er der Uenighed om, hvorvidt eller paa hvilken Maade nogen Oplysning skal tilvejebringes, eller vil dens Tilvejebringelse gøre Udsættelse af Sagen nødvendig, bliver Rettens Beslutning at indhente. Beslutter Retten af egen Drift, at nye Oplysninger skulle tilvejebringes, giver den herom fornødent Paalæg til Rigsanklageren.

Skulle Vidner afhøres, kan Højesteret bestemme, at deres Afhørelse skal ske for Højesteret. Ellers sker Afhørelse af Vidner ved vedkommende Undersøgelsesret overensstemmende med Reglerne i Kap. XX.

Naar dertil findes Anledning, kan Højesteret forlange Erklæring af Landsretten til yderligere Oplysning om, hvad der er foregaaet under Domsforhandlingen for samme.

§ 331.

Er Tiltalte ikke fængslet, har han Ret til at deltage i Retsmødet; er han fængslet,

bliver han fun, naar han har fremsat Begæring derom, og Højesterets Justitiarius finder, at særlige Grunde tale for at tage denne til Følge, at foranstalte henbragt til Mødet.

Tilstaates Udeblivelse hindrer ikke Sagens Fremme, naar en Forsvarer er mødt.

§ 332.

Under Domsforhandlingen for Højesteret har den Part, som anfer, først Ordet. I øvrigt foregaar Forhandlingen i de Former, som Højesteret under Sagttagelse af Reglerne i Kapitel VIII. herom nærmere fastsætter.

Afhørelse af Vidner for Højesteret foregaar overensstemmende med Reglerne i §§ 243 ff.

§ 333.

Er en fra den ene Side rejst Anfejtottet til Grunde, der kunne lede til, at Højesteret affiger ny Dom i Realiteten, har Modparten, uanset at han ellers nu vilde være udeluffet fra at paaanke Dommen, Afgang til at paastaa denne ophævet paa Grund af Fejl, der maa lede til Sagens Hjemvisning til ny Forhandling. Dog maa han saa betimeligt forud for Sagens Foretagelse give Modparten Meddelelse om, at han agter at fremsætte saadan Paastand, og om Grunden, hvorpaa den støttes, at Modparten faar Tid til fornøden Forberedelse.

Anfegrunde, som ikke ere anførte i vedkommende Parts Anfemeddelelse eller den i Fortsættelse af denne afgivne Begrundelse (§ 325) eller i en af ham i Genhold til nærværende Paragrafs første Stykke, sidste Punktum, afgiven Meddelelse, og som heller ikke ere af den Beskaffenhed, at Retten i Embeds Medfør skal tage dem i Betragtning (§ 334), kan Højesteret tilstede ham at fremkomme med, naar særlige Grunde findes at tale derfor. Findes det, at deres Fremsættelse gør yderligere Forberedelse nødvendig for Modparten, udsætter Højesteret Sagen derefter.

§ 334.

Højesterets Prøvelse er i Reglen indskrænket til de paaberaabte Anfegrunde; herfra gælde dog følgende Undtagelser:

1. Hvor Anken eller en i Henshold til § 333, første Stykke, fremsat Paastand er støttet paa nogen af de i § 320 Nr. 2 til 5 omhandlede Grunde, kan Retten prøve, om Straffeloven i det hele er rigtigt anvendt, saa og om der er et aabenbart Misforhold imellem Forbrydelsen og den idømte Straf, jfr. dog nedenstaaende § 335, sidste Punktum.

2. Hvor alene Rettergangsfejl ere paaberaabte som Ankegrund, kan Højesteret, naar Dommen ikke ophæves af saadan Grund, prøve, om Straffeloven er urigtigt anvendt til Skade for Tiltalte, eller om den idømte Straf er uforholdsmæssig høj.

3. Naar det i et Tilfælde, hvor Tiltalte er domfældt, findes, at nogen væsentlig, til hans Betryggelse sigtende, Rettergangsregel er tilsidefat, kan Højesteret, dersom den finder, at den begaaede Fejl gør Domfældelsens Rigtighed tvivlsom, ophæve Dommen og hjemvise Sagen, uanset at den paagældende Fejl ikke er paaberaabt.

Hvis en Dom, som angaar flere Tiltalte eller flere Forbrydelser af samme Tiltalte, kun er paaanket for en eller nogle Tiltaltes eller Forbrydelsers Bedkommende, kan Højesteret, naar den finder, at en Ankegrund, som er gjort gældende under Sagen, eller som Retten i Medfør af Reglerne i denne Paragraf har taget i Betragtning, tillige omfatter nogen Tiltalt eller Forbrydelse, for hvis Bedkommende Dommen ikke er paaanket, til Fordel for vedkommende Tiltalte tillægge den Virkning ogsaa under den saaledes upaaankede Del af Sagen.

§ 335.

Kommer Højesteret til det Resultat, at den paaankede Afgørelse bliver at forandre, kan den selv affige ny Realitetsdom, naar den finder, at det fornødne Grundlag herfor foreligger, — hvortil, forjaavidt Spørgsmaal er om at affige en fældende Dom, ifølge § 320 hører, hvis Sagen er en Rævningsag, at Tiltalte ved en gyldig Rævningserklæring er kendt skyldig i den Forbrydelse, for hvilken der er Spørgsmaal om at domfælde ham, og, hvis Sagen ikke er en Rævningsag, at Landsrettens Dom har

antaget de Omstændigheder godtgjorte, paa Grundlag af hvilke der er Spørgsmaal om at ikende ham Straf.

Finder Højesteret, at den paaantede Afgørelse bliver at forandre, men at Betingelserne for, at Retten kan affige Realitetsdom, ikke ere til Stede, ophæver Højesteret Dommen og, forsaavidt Ophævelsesgrunden ogsaa rammer den til Grund for Dommen liggende Behandling, denne eller den Del deraf hvorom dette gælder. I Forbindelse hermed bliver Sagen, forsaavidt den foreliggende Fejl ikke er af den Veskaffenhed, at Landsretten burde have afvist Sagen, at hjemvise til denne Ret. Saavidt fornødent bør i saa Fald Højesterets Dom angive, fra hvilket Punkt den nye Behandling skal tage sin Begyndelse.

Skal Tiltalte, i et Tilfælde hvor Højesteret vil affige ny Realitetsdom, dommes efter et Straffebud, som ikke er bragt i Anvendelse ved den paaantede Dom, og om hvis Anvendelse Rigsanklageren heller ikke har nedlagt Paastand for Højesteret, bør der være givet Parterne særlig Lejlighed til at udtale sig herom. Er Sagen kun indanket fra Tiltaltes Side, kan derhos strengere Straf end ved Landsretsdommen bestemt ikke idømmes.

§ 336.

Naar Hjemvisningsdom er affagt, har Rigsanklageren, hvis han ikke frafalder Tiltale, uden Ophold at foranstalte Sagen paany indbragt for Landsretten.

Hvor Landsretten finder det nødvendigt, kan den beslutte at genoptage Behandlingen fra et tidligere Punkt end angivet i Hjemvisningsdommen. Forinden ny Dom affiges, maa der i ethvert Tilfælde være givet Parterne Lejlighed til at udtale sig. Var Sagen kun indanket fra Tiltaltes Side, kan strengere Straf ikke idømmes end ved den tidligere Dom, medmindre Betingelserne for Genoptagelse ere tilstede.

Skal i en Rævningsag ny Domsforhandling finde Sted, maa ingen Rævning

medvirke, som har deltaget i den tidligere Domsforhandling.

Kapitel XXVIII.

Paaanke af Domme, affagte af Underretterne.

§ 337

Domme, affagte af en Underret, kunne, med de nedennævnte Undtagelser, af Overanklageren eller Tiltalte paaankes til den Landsret, til hvis Kreds Underretten hører. I Forbindelse med Dommen kan Anken omfatte den forudgaaende Behandling og de under denne faldne Afgørelser.

I Politisager kan Dommen ordentligvis kun paaankes af Overanklageren, naar anden Straf end Bøde eller Konfiskationsstraf kan idømmes efter det Lovbud, Tiltalen lyder paa, og af Tiltalte kun, naar højere Straf er idømt end Bøde af 40 Kr. eller Konfiskation af Genstande af tilsvarende Værdi. Dog kan Landsrettens Formand undtagelsesvis paa Andragende — der maa fremsættes inden fjorten Dage efter Dommens Afvigelse eller, hvis det er Tiltalte, som vil anke, og han ikke har været til Stede ved Dommens Afvigelse, efter dens Forkyndelse — tilstede Anke (§ 96), naar han finder, at særlig Grund hertil foreligger, navnlig hvor Sagen skønnes at have en almindelig Interesse, eller Dommen medfører videregaaende betydelige Følger for Tiltalte. Under tilsvarende Betingelser kan Landsrettens Formand tilstede, at de i §§ 313—315 ommeldte Afgørelser paaankes af Overanklageren og den i § 315 omhandlede Afgørelse af Tiltalte.

Naar saadant Andragende indgives, kan Landsrettens Formand bestemme, at Fuldbyrðelsen skal udsættes eller standses; dette sker i hvert Fald,* naar Anke tilstedes.

§ 338.

Ved Paaanke af Underrettsdomme blive Reglerne i §§ 318—326 i det hele at an-

vende med de Lempelser, som følge af Forholdets Forskelligheder, samt med følgende nærmere Bestemmelser:

1) Tiltaltes Ankemeddelelse (§ 323, jfr. § 325) kan, naar han afgiver samme personligt, fremsættes mundtligt til Underrettens Retsbog, selv om det ikke sker straks ved Dommens Afvisning; Dommeren bør være ham behjælpelig herved.

2) Underrettens Afgørelse af, hvorvidt Tiltaltes Skyld er godtgjort, kan i sin Helhed undergives Landsrettens Prøvelse. I Politifager kan dette dog kun ske, naar Landsretten finder Høje hertil, efter hvad der er opgivet i Ankemeddelelsen, der med Hensyn hertil uden Ophold af Overanklageren bliver at forelægge for Landsretten.

Udenfor Politifager betragtes en Anke, der er rettet mod Dommens Afgørelse af Sagens Realitet, som omfattende ogsaa Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, naar ikke Ankemeddelelsen udtrykkeligt gaar ud paa det modsatte. Er der fra den ene Side rejst Anke, som ikke omfatter Bevisbedømmelsen, kan Modparten, selv om den ellers foreskrevne Ankefrist for hans Bedømmende er udløbet, indenfor fire Dage efter at han har modtaget Meddelelse om Anken, paaanke Dommens Afgørelse af Bevisspørgsmaalet.

3) Skal Anken omfatte Bevisbedømmelsen, kræves ingen nærmere Angivelse af Ankegrund.

4) Hvor Landsretten i Henshold til § 337 har tilstedet Anke, maa fornøden Ankemeddelelse og Begrundelse afgives inden en Uge, efter at Tilladelsen er meddelt.

§ 339.

Saa snart Ankemeddelelse har fundet Sted, har Modparten Adgang til for Landsretten at fremsætte Begæring (jfr. § 230) om Ankesagens Afvisning af nogen af de i § 328 nævnte Grunde, eller fordi Anke er udelukket efter § 337. Saadan Afvisning kan ske — være sig efter Begæring eller i Embeds Medfør — ved Kendelse i et ikke offentligt Retsmøde, efter at der

er givet den Ankende Afgang til at ytre sig mundtligt eller skriftligt.

§ 340.

Omfatter Anken ikke Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, har Overanklageren i Lighed med, hvad der er foreskrevet i § 327, snarest muligt til Landsretten at oversende Ankesmeddelelsen og Sagens øvrige Akter. Ved Sagens videre Forberedelse og Behandling blive Reglerne i §§ 329—331 og 333—336 at anvende med de fornødne Lempelser. Skulle nye Oplysninger tilvejebringes (§ 330), paahviler det Overanklageren at foretage de hertil fornødne Skridt.

Under Domsforhandlingen har den Ankende først Ordet. I øvrigt skulle Reglerne i Kap. XXII. finde Anvendelse paa denne Behandling, forsaavidt saadant ikke er udelukket ved Forholdets Forfællighed eller særlig Bestemmelse.

Den Omstændighed, at Tiltalte i en Sag, hvor ingen Forsvarer er bestiftet (jfr. § 40), hverken møder selv eller ved en Forsvarer under Domsforhandlingen, er ikke til Hinder for, at denne fremmes; dog kan Retten, forsaavidt Anken er rejst af Tiltalte, efter Overanklagerens Paastand ved Kendelse afvise Ankesagen, naar denne stønnes ikke med Rytte at kunne forhandles, uden at nogen møder paa Tiltaltes Begne.

§ 341.

Omfatter Anken ogsaa Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, finder en fuldstændig ny Domsforhandling Sted for Landsretten. Sagens Forberedelse, Behandling og Paaendelse foregaar efter Reglerne i Kapitlerne XXI., XXII. og XXIV., forsaavidt ikke Forholdets Forfællighed udelukker disses Anvendelse, og afvigende Regler ikke ere givne i de følgende Paragrafer.

Har kun Tiltalte anket, kan en strængere Straf end ved Underrettsdommen bestemt ikke idømmes.

§ 342.

Anklagestrift udsjærdiges uden Ophold af Overanklageren; foruden de Angivelser, der ere forefrevne i § 216, skal det indeholde en Henvisning til Underrettens Dom.

Forsyndes Anklagestrift inden Udløbet af den i § 322 fastsatte Frist, er anden Ankemeddelelse fra Overanklagerens Side unødvendig.

§ 343.

Foruden de i § 219, første Punktum, og § 220, andet Punktum, ommeldte Aftstykker bliver endvidere Udskrift af Underrettens Dom og af Domsforhandlingen for Underretten at indlevere paa Landsrettens Kontor og at meddele Forsvareren eller, hvis der ingen Forsvarer er, Tilstalte.

Hvor en frifindende Dom er paaanket af Overanklageren, kan Afvisning fra Landsretten ske overensstemmende med § 228, naar det findes, at Overanklageren mangler Paataaleret, eller at det paatalte Forhold ikke er strafbart, eller at Straf er udelukket ved Forældelse.

§ 344.

De for Underretten afhorte Vidner og Syns- eller Skonsmand, hvis Forklaringer skulle benyttes som Bevis under Anfejagen, blive at afhøre paany for Landsretten, medmindre Sagen findes at kunne tilstrækkeligt oplyses ved Dplæsning af de Forklaringer, som de Paagældende have afgivet for Underretten.

Udebliver Tilstalte uden oplyst lovligt Forfald i et Tilfælde, hvor Anken er rejst af ham og omfatter Bevisbedømmelsen, kan Retten ved Kendelse afvise hans Anke, naar den finder, at Forhandlingen ikke med Nytte kan fremmes i hans Fraværelse, og navnlig at Dplæsning af hans tidligere Forklaring ikke kan træde i Stedet for ny Afhøring (jvf. § 248).

§ 345.

Landsrettens Dom i en fra en Underret indanket Sag kan i Reglen ikke yder-

ligere paaantes. Dog kan Højesteret (§ 96) undtagelsesvis tillade, at Sagen indbringes for samme, naar særlig Grund her til foreligger, navnlig naar Sagen skønnes at have almindelig Interesse eller videregaaende betydelige Følger for Bedkommende. Andragende herom maa fremstattes inden saadan Frist, som bestemt i § 337, 2 St., og finde i Henseende til Virkningen af saadant Andragendes Indgivelse og Tilfølgtagelse Reglerne i sidste Stykke af § 337 og i § 338 Nr. 4 tilsvarende Anvendelse.

Reglerne i Kap. XXVII blive med de fornødne Lempelser at anvende paa Anke, som iværksettes i Genhold til nærværende Paragraf.

Kapitel XXIX.

Kære til højere Ret.

§ 346.

Overfor Kendelser og andre Beslutninger af en Landsret eller en Underret (denne sidste ogsaa som Underfølgelsesret), som ikke — eller dog ikke for Tiden — kunne gøres til Genstand for Anke i Medfør af Bestemmelserne i §§ 317 og 337, kan, forsaavidt det modsatte ikke særligt er bestemt, enhver, overfor hvem Beslutningen indeholder en Afgørelse, rejse Kæremaal til højere Ret overensstemmende med de nedestaaende Regler. Overfor Domme kan Kæremaal kun rejses i de i §§ 401 og 405 nævnte Tilfælde.

Mod Kendelser og andre Beslutninger, der afgives under Domsforhandling eller under dennes Forberedelse, kan dog udenfor de Tilfælde, hvor Afgang til Kære har særlig Hjemmel i Loven, Kæremaal kun rejses, naar og forsaavidt Beslutningen gaar ud paa, at Sagen udsættes eller afsøjes eller hæves, eller angaar Fængsling, Beslag, Konfiskation eller lignende, eller paalægger Straf eller Omkostninger, eller er rettet mod nogen, som ikke er Part i Sagen.

I Sager, hvor Anke ordentligvis er udelukket ifølge Reglerne i § 345, kan ogjaa Kæremaal af en Part kun rejjes med Tilladelse af den overordnede Ret, i hvilken henseende Reglerne om Tilladelse til Anke finde tilsvarende Anvendelse.

§ 347.

Kæremaalsfristen er i Almindelighed fjorten Dage, regnede fra Afgivelsen af den Beslutning, hvorom Talen er, dog at Bestemmelserne i § 324 finde tilsvarende Anvendelse.

Imod Kendelser og Beslutninger, hvorved det paalægges nogen, som ikke er Part i Sagen, og som er til Stede i Retten, at afgive Vidnesbyrd eller Erklæring eller Forflaring som Syns- eller Skønsmand, eller at fremkomme med Dokumenter eller lignende, maa Kære, naar Kendelsen eller Beslutningen er afgiven under Domsforhandling, erklæres paa Stedet og ellers inden tre Dage.

Kære, som overensstemmende med foregaaende Stykke erklæres mod en Beslutning af en Underret, hvorved Fængsel er besluttet som Tvangsmiddel mod nogen, der har vægret sig ved at afgive Vidnesbyrd eller Syn eller Skøn, eller ved at fremkomme med Dokumenter, har opfattende Virkning. I andre Tilfælde medfører Kære ikke Opsættelse af Beslutningens Udførelse, medmindre det modsatte bestemmes enten af den Ret, som har afgivet Beslutningen, eller af den Ret, for hvilken Kære rejses.

§ 348.

Kæremaal fremsættes skriftligt for den Ret, hvis Beslutning paalægges, eller erklæres mundtligt til dennes Retshog. Rejses Kæremaal fra Paatalemyndighedens Side, lader denne uden Ophold samme forkynde for Sigtede og, naar nogen anden for det foreliggende Spørgsmaals Bedkommende er at betragte som Modpart, tillige for Sidsnavnte, medmindre Paatalemyndigheden i Retten i den Paagældendes Overværelse har erklæret at ville rejse saadant Kæremaal. Rejses

Ræremaal af Sigtede eller af nogen, der ikke er Part i selve Sagen, foranstalter Retten under tilsvarende Forudsætning Paatalemyndigheden saavel som den, der ellers maatte være at betragte som Modpart, underrettet om Ræremaalet.

Er Sigtede fængslet, og er der ikke Lejlighed for ham til at rejse Ræremaal til Retsbogen overensstemmende med foregaaende Stykke, kan han fremsætte det til den Underjøgelsesrets Retsbog, i hvis Reds Fængslet ligger, eller til Fængselsbestyrerens Bog (§ 230); Udskrift af Tilforslen bliver da uopholdelig at tilstille den Ret, hvis Beslutning paalægges. Har Sigtede Forvarer, er denne pligtig at bistaa ham, saaledes som bestemt i § 318 andet Stykke.

§ 349.

Forjaaviddt den Ret, hvis Beslutning paafæres, ikke i Medfør af § 95, § 106 eller § 127 omgør Beslutningen saaledes, at Djemedet med Ræremaalet dermed er opnaaet, indsender den uden Ophold Ræreskriftet til den overordnede Ret, ledsaget af de fornødne Udskrifter og andre Dokumenter, disse sidste i bekræftede Afskrifter, forjaaviddt Originalerne ikke kunne undværes, samt efter Omstændighederne af de Bemærkninger, hvortil der fra Rettens Side maatte findes Anledning.

Saavel den, der har rejst Ræremaal, som Modparten, kan indgive skriftlige Udtalelser om Sagen til den overordnede Ret; herved gælder det samme, som i foregaaende Paragrafs to sidste Punktummer er bestemt om selve Ræremaalet.

§ 350.

Den overordnede Ret er ikke bunden ved den Bedømmelse af de faktiskste Omstændigheder, hvorpaa den paalagtede Beslutning er grundet. Finder den nye Oplysninger fornødne, giver den, forjaaviddt den ikke selv vil foranstalte samme indhente, de i saa Henseende fornødne Paalæg: Be-

stemmelserne i § 330, jfr. § 340, tredje Punktum, finde herved tilsvarende Andendelse; angaar Ræremaalet en Beslutning af en Undersøgelsesret, kan Landsretten umiddelbart til denne rette de fornødne Paalæg om nye Oplysningers Tilvejebringelse.

Naar særlige Grunde findes at tale derfor, kan den overordnede Ret undtagelsesvis paa Begæring eller i Embeds Medforanordne mundtlig Forhandling; Forsvarer bliver i saa Fald altid at bestikke, medmindre Sigtede selv har antaget en Forsvarer, eller den Forsvarer, som allerede er bestikket for ham, er besøjet til at møde for den overordnede Ret og erklærer sig villig hertil.

Rettens Afgørelse træffes ved Kendelse og meddeles uden Ophold alle Vedkommende.

§ 351.

Mod Landsrettens Afgørelse i et Ræremaal kan yderligere Rære til Højesteret ikke finde Sted, medmindre Højesteret undtagelsesvis meddeler Tilladelse hertil (§ 96). Andragende om saadan Tilladelse maa indgives til Højesteret inden en Uge, efter at Landsrettens Kendelse er meddelt. Paa saadant yderligere Ræremaal finde Reglerne i de foregaaende Paragrafer Andendelse med de fornødne Lempelser.

Ræremaal kunne i Højesteret forhandles og afgøres i det i § 328 ommeldte Udvalg.

§ 352.

Beslutninger vedrørende Forberedelsen af et Ræremaals Forhandling kunne i lignende Omfang som bestemt for Ankesagers Vedkommende træffes henholdsvis af Landsrettens eller af Højesterets Justitiarius.

Kapitel XXX.

Genoptagelse.

§ 353.

Naar en Forfølgning, som ved Underfølgelsesret har været indledet mod en bestemt Sigtet, standses, (§ 211) eller naar, efter at Tiltale er rejst, Forfølgningen frasalbes, uden at Dom bliver affagt, kan, udenfor det i § 212 omhandlede Tilfælde, ny Forfølgning ved Underfølgelsesret eller ny Tiltale kun rejses, naar nye Beviser af Bægt senere komme for Dagen, eller de i nedenstaaende § 354 angivne Betingelser ere til Stede. Derimod er den Omstændighed, at Underfølgelsesretten i Henhold til § 203 har nægtet at tage en Begæring om Forunderfølgelse til Folge eller i Henhold til § 211 har standset en begyndt Forunderfølgelse, ikke til Hinder for, at Tiltale rejses ved den dømmende Ret.

§ 354.

Genoptagelse af en Sag, som — være sig i første Instans eller ifølge Anke — er paadømt ved Landsret, og hvorunder Tiltalte er frifundet, kan finde Sted efter Overanklagerens Begæring,

1. naar det ifølge en Tilstaaelse, Tiltalte senere har afgivet, eller andre Beviser, der senere ere komne for Dagen, maa antages, at han har begaaet Forbrydelsen;

2. naar falske Forklaringer eller Erklæringere ere afgivne under Sagen af Vidner eller Syns- eller Skønsmænd, eller falske eller forfalskede Dokumenter ere benyttede under samme, eller noget strafbart Forhold, sigtende til at paavirke eller bestemme Sagens Udfald, er udvist enten af Tiltalte eller af nogen, der i Medfør af sit Embede eller offentligt Hverv har medvirket ved Sagens Behandling, og der efter Omstændighederne er god Grund til at antage, at saadant har bevirket eller medvirket til, at Tiltalte har undgaaet Domfældelse.

Under tilsvarende Betingelser kan Genoptagelse finde Sted, hvor Tiltalte paa-
staas at have gjort sig skyldig i en væsentlig

større Forbrydelse end den, hvorfor han er domfældt.

§ 355.

Paa Begæring af en Domfældt kan Genoptagelse af en ved en Landsret paadomt Sag finde Sted,

1. naar nye Oplysninger tilvejebringes, og det skønnes antageligt, at disse, om de havde foreligget under Sagen, kunde have bevirket Friiendelse eller Anvendelse af en væsentlig mildere Strafbestemmelse;

2. naar noget saadant Forhold oplyses, som ommeldt i § 354 Nr. 2, og det skønnes antageligt, at saadant kan have bevirket eller medvirket til Domfældelsen.

Bestemmelserne i § 318, 2. og 3. Punktum, finde her tilsvarende Anvendelse.

Komme Omstændigheder, som antages at give Tilstalte eller Andre paa hans Begne Høje til at andrage paa Sagens Genoptagelse, til Rettens eller Overanklagerens Kundskab, bør de derom underrette Vedkommende.

§ 356.

Genoptagelse kan ikke finde Sted, saalænge Anke i Medfør af Lovens almindelige Regler staar aaben, eller saalænge en rejst Ankesag henstaar uafgjort.

At Straffen er udstaaet, er ikke til Hinder for Genoptagelse.

§ 357.

Begæring om Genoptagelse fremsættes for den Landsret, der har paadomt Sagen, være sig i første Instans eller ifølge Anke; dette gælder, selv om Sagen ifølge Anke har været paakendt i Højesteret.

Begæringen indgives skriftligt og maa angive de Omstændigheder, hvorpaa den støttes, og de Beviser, som formenes at skulle give Sagen et andet Udfald. Er Tilstalte fængslet, kan hans Begæring fremsættes overensstemmende med § 230 til Underjøgelsesrettens Retshog eller Fængselsbestyrerens Bog. Er Begæringen støttet paa nogen saadan Grund, som nævnt i § 354 Nr. 2, jfr. § 355 Nr. 2, maa den saa-

vidt muligt være ledsaget af Udskrift af en over den Paagældende affagt Straffedom. Udskrift af den tidligere Dom bør medfølge.

§ 358.

Findes i Begæringen ingen Grund opgiven, som efter Loven kan bevirke Genoptagelse, eller findes de paaberaabte Omstændigheder eller Bevisligheder aabenbart betydningsløse, kan Retten straks ved Kendelse afvise Begæringen.

Finder Retten ikke Anledning til saadan Afvisning, giver den, forsaavidt der ikke allerede med Begæringen er forelagt den en Erklæring fra Modparten, som efter Omstændighederne skønnes fyldestgørende, denne Lejlighed til at udtale sig skriftligt eller mundtligt.

§ 359.

Finder Retten, at yderligere Oplysninger bør tilvejebringes, inden Afgørelse træffes om, hvorvidt Genoptagelse bør finde Sted, giver den, forsaavidt den ikke selv vil foranstalte disse tilvejebragte, de i saa Henseende fornødne Paalæg. Skulle Vidner eller Tiltalte afhøres, og vil Retten ikke selv modtage disses Forklaringer, sker Afhørelsen ved vedkommende Undersøgelsesret overensstemmende med Reglerne om retslig Forundersøgelse i Kap. XX; Retten kan bestemme, at retslig Forundersøgelse skal finde Sted.

Hvor Begæringen om Genoptagelse er støttet paa, at et saadant strafbart Forhold er begaaet, som nævnt i § 354 Nr. 2, jfr. § 355 Nr. 2, men en Straffesag, som derom er rejst, endnu ikke er afsluttet, bliver, om fornødent, Afgørelsen at udsætte, indtil saadan Straffesag er endt.

Beslutninger vedrørende Forberedelsen af Forhandlingen af en Begæring om Genoptagelse kunne i lignende Omfang som bestemt for Ankefagers Vedkommende træffes af Landsrettens Formand.

§ 360.

Retten afgør ved Kendelse, om Begæringen skal tages til Følge eller forkastes;

tages den til Følge, gaar Kendelsen ud paa, at ny Domsforhandling skal finde Sted. Dog kan Retten efter Omstændighederne, naar den finder en Begæring om Genoptagelse til Fordel for Domfældte begrundet, og Overanklageren indvilliger deri, straks uden ny Domsforhandling affige Frifindelsesdom eller Dom, hvorved en mildere Straffebestemmelse bringes i Anvendelse. Er Domfældte død, skal Retten altid uden ny Domsforhandling enten forkaste Begæringen om Genoptagelse eller affige Dom, hvorved den ældre Dom ophæves.

§ 361.

Den ny Domsforhandling foregaar ved den Landsret, som tidligere har dømt i Sagen. Den forberedes og fremmes overensstemmende med de almindelige om Domsforhandling for Landsret givne Regler; om Nævninger skulle medvirke, bestemmes efter Reglerne i § 6. Ingen Nævning, som har gjort Tjeneste under den tidligere Sag, maa medvirke ved den ny Domsforhandling.

§ 362.

Hvor Genoptagelse er tilstaaet alene efter Begæring af Domfældte eller nogen af de i § 318, 2. og 3. Punktum, nævnte Personer, maa den ny Dom ikke i noget Punkt afvige fra den tidligere Dom til Skade for ham. I andre Tilfælde maa saadan Afvigelse ikke ske for de Punkters Vedkommende, som ikke berøres af Genoptagelsesgrunden.

§ 363.

Mod en Kendelse af en Landsret, hvorved Genoptagelse er tilstaaet eller nægtet af en Sag, der kun ifølge Akte har været paadømt ved Landsretten, kan Kæremaal ikke rejsses, medmindre Højesteret undtagelsesvis meddeler Tilladelse hertil (§ 96).

§ 364.

Begæring om Genoptagelse medfører ikke Udsættelse eller Standsning af Dommens Fuldbgyrdelse, medmindre Retten bestemmer

det modsatte; det samme gælder om Beslutning om Genoptagelse, der træffes i Henhold til § 354. Er Genoptagelse besluttet i Henhold til § 355, bliver Fuldbyrdselsen altid at udsætte eller standse, hvis Domfældte begærer det.

§ 365.

Er en udebleven Tiltalt, som ikke overensstemmende med § 234 Nr. 3 har samtykket i, at Sagen er blevet fremmet i hans Fraværelse, bleven domfældt, og staar Anke overensstemmende med Reglerne i Kap. XXVIII ham ikke aaben, kan han begære Sagen genoptagen til ny Forhandling, naar han godtgør, at han har haft lovligt Forfald og ved ham utilregnelige Omstændigheder har været forhindret fra i Tide at anmeldte dette, eller at Stævningen ikke betimeligt er kommen til hans Kundskab. Begæringen maa fremsættes inden saadan Frist, som bestemt i § 323, jfr. § 324. Reglerne i §§ 357—360 og 363 finde herved tilsvarende Anvendelse.

Udebliver Domfældte under den ny Domsforhandling, hæver Retten ved Kendselse Sagen og den affagte Dom bliver staaende ved Magt.

Under tilsvarende Betingelser, som i denue Paragrafs første Stykke angivet, kan Tiltalte begære Genoptagelse af en af ham rejst Ankesag, som er afvist paa Grund af hans Udeblivelse.

Svovende Affnit.

Paatale af særlige Myndigheder eller af Private. Forfølgning af borger- lige Krav under Straffesager.

Kapitel XXXI.

Behandling af Sager, som paatales af en
særlig offentlig Myndighed eller af en privat
Sagsøger.

§ 366.

Forinden en særlig offentlig Myndighed rejser Paatale i Henhold til § 34, skal den ved Henvendelse til Politimesteren forvisse sig om, at denne ikke agter at forfølge Sagen. Naar Paatale herefter rejses af en særlig Myndighed, blive Bestemmelserne i Kapitlerne XXVI (med Undtagelse af § 309) og XXVII til XXIX at anvende saaledes, at bemeldte Myndighed under Sagen træder i Politimesterens Sted.

Anke fra Paatalens Side beslattes og iværksættes af Overanklageren, dog kun efter Begæring af den særlige Myndighed.

Har Politimesteren indledet, men senere frafaldet Forfølgning, og er Sagen som Folge heraf bleven hævet, kan den særlige Myndighed rejse ny Forfølgning; dog maa Anklageskrift i saa Fald indgives inden fjorten Dage, efter at Sagen er hævet. Har Politimesteren frafaldet Forfølgning under selve Domsforhandlingen, kan den særlige Myndighed optage Forfølgningen, naar den paa Stedet afgiver Erklæring herom; den indtræder i saa Fald i Politimesterens Sted i den Stilling, hvori Sagen befinder sig.

§ 367.

Naar nogen i Genhold til § 36 paa-
taler en Sag, som vedkommende Paatale-
myndighed har nægtet at forfølge, finde,
med de af Forholdets Forfælgelse følgende
Pempelser og med de nærmere Bestemmelser,
som foreskrives i de efterfølgende Para-
grafer, Reglerne i Kapitlet XX. til XXIX.
Anvendelse saaledes, at den private Sagsø-
ger træder i vedkommende Paatalemyndig-
heds Sted.

Den, som vil rejse Paatale i Gen-
hold til § 36, maa indgive Begæring til
vedkommende Ret overensstemmende med næste
Paragraf inden fjorten Dage, efter at han
er bleven bekendt med, at Paatalemyndig-
heden har nægtet at forfølge, og senest inden
tre Maaneder efter Nægtelsen.

§ 368.

Den private Sagsøgers Forfølgning ind-
ledes ved, at han til Underfølgelsesretten ind-
giver Begæring om Foretagelse af Forunder-
følgelse eller — hvor Forunderfølgelse ikke be-
gæres — til Underretten indgiver Begæring
om, at Tiltale maa blive rejst mod Sigtede
ved Udfærdigelse af Anklageskrift. Ved Lands-
ret kan Sagsøgeren ikke rejse Tiltale uden
forudgaaende retslig Forunderfølgelse, indledet
efter hans Begæring.

Foretagelse af enkeltstaaende Retshand-
linger, inden Sag er indledet som foranført,
kan Sagsøgeren begære hos vedkommende
Underfølgelsesret, naar Omstændighederne ikke
tillade Opfattelse.

Hvor Sagsøgeren, uden først at be-
gære retslig Forunderfølgelse, til Underretten
indgiver Begæring om Udfærdigelse af An-
klageskrift, maa Udskrift til dette vedlægges.
Bevisfortegnelse bør medfølge overensstem-
mende med Reglerne i Kap. XXI.

Samtidigt med at Sagsøgeren ind-
bringer Sagen for Retten, skal han fore-
lægge denne Oplysning om, at Paatale-
myndigheden har nægtet at rejse For-
følgning, og at Genpart af Begæringen er
meddelt samme. I Mangel heraf bliver
Sagen ved Kendelse at afvise.

§ 369.

Naar Begæring fremsættes om Forundersøgelse eller om enkeltstaaende Rets-handlinger, afgør Underfølgelsesretten, om der er Grund til at tage Begæringen tilfølge.

Naar Retten slutter en Forundersøgelse, som er indledet efter Sagsøgerens Begæring, afgør den ved Kendelse, hvorvidt Tiltale ved den dømmende Ret skal tilstedes. Til-ladelse hertil bliver at nægte, naar de fremkomne Oplysninger ikke findes at afgive rimeligt Grundlag for Tiltale. Tilstedes Tiltale, skal Kendelsen indeholde de Angivelser, som ifølge § 216 skulle findes i et Anklageskrift. En Udskrift af Kendelsen kan benyttes som Anklageskrift.

Fremsættes Begæring om Udfærdigelse af Anklageskrift (§ 368, 3. Stykke), har Retten paa Grundlag af de den med Begæringen forelagte Oplysninger samt, efter Omstændighederne, efter at have modtaget Forklaring af Sagsøgeren og Sigtede og muligt andre Personer i et dertil berammet ikke offentlig Retsmøde, hvortil Tilfølgelse kan gives med Aftens Varfel, ved Kendelse at afgøre, om Tiltale skal tilstedes; Reglen i foregaaende Stykkes andet Punktum bliver herved at iagttage. Tilstedes Tiltale, bestemmes i Kendelsen, hvorledes Anklageskriftet bliver at affatte. Finder Retten, at retslig Forundersøgelse bør finde Sted, lader den Kendelsen gaa ud herpaa; Reglerne i foregaaende Stykke blive i saa Fald at anvende.

Saaavel Indledning af Forundersøgelse og Tilstedelse af Tiltale som den videre Fremme af Sagen og Foretagelse af enkeltstaaende Rets-handlinger kan betinges af, at Sagsøgeren stiller Sifferhed i rede Penge efter Rettens nærmere Bestemmelse for de Omkostninger, som det efter Reglerne i § 399 kan blive ham paalagt at tilsvare det Offentlige og Sigtede.

§ 370.

Skal Tiltale rejses ved Landsret, maa Sagsøgeren til Sagens Udførelse for Landsretten antage en til Møde sammesteds berettiget

Sagfører, af hvem alt det bliver at foretage, som ellers under Domsforhandlingen og dennes Forberedelse paahviler Overanklageren, og til hvem ligeledes alle Meddelelser fra Tiltaltes Side blive at rette. Sagjøgeren kan kun gennem sin Sagfører optræde som Part i Sagen.

Er Tiltale rejst ved Underret, kunne alle Sagen vedrørende Meddelelser fra Tiltalte til Modparten gyldigt afgives paa Rettens Kontor.

§ 371.

Den private Sagjøger kan, naanet denne sin Stilling, afhøres som Vidne i Sagen. Hans Afhørelse foretages ogsaa under Domsforhandlingen af Rettens Formand, der dog efter Omstændighederne kan overlade til Sagjøgerens Sagfører at stille Spørgsmaal til ham. Modafhøring fra Forbaret's Side sker efter de almindelige Regler.

§ 372.

Irafsalder Sagjøgeren Forfølgningen, bliver Sagen ved Kendselse at hæve og kan ikke atter genoptages af ham. Det samme gælder, naar Sagjøgeren eller hans Rettergangsfuldmægtig uden oplyst lovlig Forhindring unblader at møde, hvor saadant Møde findes nødvendigt, for at Sagen kan fremmes, og Retten ikke efter Omstændighederne finder at burde udsætte Sagen.

§ 373.

Anke til Landsret, som omfatter Bevisbedømmelsen (§§ 341 ff.), kan den private Sagjøger kun iværksætte efter Tiltaltes af Landsretten; Andragende derom fremsættes og afgøres overensstemmende med Reglerne i § 337.

Til Udførelsen af en Ankesag henholdsvis for Landsretten og for Højesteret maa Sagjøgeren antage en til Møde ved paagældende Ret berettiget Sagfører.

Anke fra Tiltaltes Side iværksættes efter de for offentlige Straffesager i Kapitlerne XXVII og XXVIII givne Regler. Overanklageren lader Meddelelse om Anke-

sagen^{*} forkynde for den private Sagsøger; denne har Afgang til at slutte sig til Førfølgningen overensstemmende med Bestemmelserne i næste Paragraf.

§ 374.

Bedkommende Paatalemyndighed har Ret til paa ethvertjombhelt Trin at optræde under en Sag, som er anlagt i Henhold til § 36, og kan naarjombhelt selv overtage Førfølgningen. Er der gaaet Dom i Sagen, kan Paatalemyndigheden rejse Anke jaavel til Skade som til Fordel for Tiltalte, og kan ligeledes begære Genoptagelse, alt overensstemmende med de Regler, som gælde i offentlige Sager.

I Tilfælde, hvor Paatalemyndigheden saaledes overtager Førfølgningen, beholder dog Sagsøgeren, naar han straks afgiver Erklæring om at ville slutte sig til Paatalemyndighedens Førfølgning, sin Ret til at optræde som Part i Sagen. Dog kan han ikke udøve Udstydelsesret ved Udtagelsen af Rævninger; ej heller kan han i noget Tilfælde gøre Krav paa Udsættelse af Sagen, og det paahviler ikke Tiltalte eller Førfølgningen at afgive de foreskrevne Meddelelser ogsaa til ham. Retten kan derhos udelukke ham fra Deltagelse, naar den finder dette nødvendigt.

§ 375.

Har vedkommende Paatalemyndighed frajaldet en begyndt Førfølgning, kan den, hvem Paataleret tilkommer efter § 36, overensstemmende med Reglerne i de foregaaende Paragrafer optage Sagens Førfølgning paa det Trin, hvori denne befinder sig, naar han, skriftligt eller til Retsprotokollen, afgiver Erklæring herom til vedkommende Ret inden en Uge efter Frajaldelsen eller, hvis denne er sket under Domsforhandling, paa Stedet.

Har Paatalemyndigheden nægtet eller undladt at rejse Anke overfor en frifindende Dom i en offentlig Sag, kan den hvem Paataleret tilkommer efter § 36, gøre dette, dog at saadant sker inden fire Dage henholdsvis efter Nægtelsen eller efter

at Ankefristen er udløben, og at Bestemmelserne i § 373, første og andet Stykke, ogsaa her finde Anvendelse. Ligeledes er han, naar han forgæves har opfordret Overanklageren til at begære Genoptagelse i Henhold til § 354 af en af Paatalemyndigheden anlagt Sag, hvorunder Tiltalte er frifunden, berettiget til selv indenfor en Frist af fire Dage efter Rægtelsen at fremsætte Begæring om Genoptagelse.

Naar en privat Sagjøger indtræder i en Forfølgning i Henhold til nærværende Paragraf, blive Reglerne i de foregaaende Paragrafer at anvende med de fornødne Væmpelser. Hans Indtrædelse i Forfølgningen saavel som Sagens videre Fremme kan betinges af Sikkerhedsstillelse overensstemmende med § 369, sidste Stykke.

§ 376.

Naar nogen ved en Underrets Dom i en Sag, hvorunder en privat Sagjøger i den borgerlige Retsplejes Former har paatalt en Forbrydelse, som er undergIVEN privat Paatale, er dømt til Fængelsstraf, kan han rejse Anke overensstemmende med de Regler, som gælde i offentlige Sager. Overanklageren har da overensstemmende med Reglerne i Kapitel XXVIII, jfr. Kapitel XXVII, at indbringe Sagen for Landsretten, hvor Ankesagen forberedes og behandles efter de for offentlige Sager gældende Regler. Overanklageren lader Meddelelse om Ankesagen forkynde for den private Sagjøger, der har Afgang til at slutte sig til Forfølgningen for Landsretten overensstemmende med Bestemmelserne i § 374.

Foranstaaende Regler finde tilsvarende Anvendelse, hvor en Landsrets Dom i en privat Straffesag kan paaankes til Højesteret i Medfør af Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje § 283 eller nærværende Lovs § 345.

Omfatter en Anke til Landsretten Bevisbedømmelsen, finde Bestemmelserne i § 371 tilsvarende Anvendelse.

Kapitel XXXII.

Paatale af borgerlige Krav under Straffesager.

§ 377.

I Politisager samt i Sager, der paa-
dommes ved Undersøgelsesretten (§ 302), kan
Erstatning hos Tiltalte tilkendes den For-
urrettede for den ved Forbrydelsen forvoldte
Skade, naar han herom har fremsat Be-
gæring for Retten, hvortil der, forsaavidt
Sagens Bestaaffenhed dertil giver Anledning,
bør gives ham Lejlighed.

Under andre offentlige Straffesager har
vedkommende Paatalemyndighed, naar dette
kan ske uden væsentlig Ulempe, efter Begæring
af den Forurrettede at forfølge de for denne
ved Forbrydelsen begrundede borgerlige
Krav paa Tiltalte. Som Følge heraf
bør der, forsaavidt Sagens Bestaaffenhed
dertil giver Anledning, under Forunder-
søgelsen gives den Forurrettede Lejlighed til
at erklære, om han begærer sig tilkendt
Erstatning under Sagen. Er dette ikke
stet, eller rejses Tiltale uden forudgaaende
Forundersøgelse, bør Paatalemyndigheden
saa betimeligt give ham Lejlighed til at
erklære sig, at fornøden Paastand kan
blive optagen enten i Anklageskriftet eller i
alt Fald i Stævningen.

Forsaavidt særlige Beviser maatte blive
at føre under Domsforhandlingen til Støtte
for et borgerligt Krav, bør Paatalemyn-
digheden angive disse i sin Bevisfortegnelse
eller i et Tillæg til denne (jfr. §§ 219 og
221).

§ 378.

Retten kan paa ethvert Trin nægte et
borgerligt Kravs Forfølgning under Straffe-
sagen, naar den finder, at dets Behandling
under denne ikke kan ske uden væsentlig
Ulempe.

Den Forurrettede kan paa ethvert Trin
indtil Sagens Optagelse til Dom tage sin
Begæring efter § 377 tilbage med For-
behold af Afgang til at paatale Kravet
i den borgerlige Retsplejes Former.

§ 379.

Finder Retten, at de Oplysninger, der foreligge til Støtte for en Paastand, som er fremst at i Genhold til de foregaaende Paragrafer, ere ufuldstændige, eller at den Domfældelse eller Frifindelse, som finder Sted for Straffespørgsmaalets Vedkommende, ikke vil medføre en Afgørelse i samme Retning af den heromhandlede Paastand, bliver denne ikke at tage under Paafendelse.

I ethvert Tilfælde, hvor Retten ikke har paafendt et under Sagen paatalt borgerligt Krav, staar det den Forurettede frit for at paatale dette i den borgerlige Retsplejes Former.

§ 380.

Størrelsen af den Erstatning, som tilfendes den Forurettede, fastsættes af Retten. I Nævningesager kan dog Retten, naar hertil er særlig Grund, forelægge Nævningerne Spørgsmaal, saavel om Skade er bevirket ved Forbrydelsen, som om Erstatningens Størrelse. Ved Stemmegivningen om Erstatningens Størrelse bliver den Sum gældende, som har over Halvdelen af Stemmerne for sig, naar dertil medregnes de Stemmer, som ere afgivne for et højere Beløb.

§ 381.

I Sager, som forfølges af den Forurettede, gøres borgerlige Krav gældende paa samme Maade som Paastanden om Straf.

§ 382.

Paaantes Dommen for Straffepaastandens Vedkommende, bliver ogsaa dens Afgørelse vedrørende de under Straffesagen paatalte borgerlige Krav at prøve af den overordnede Ret, forsaavidt den Afgørelse, der træffes for Straffepaastandens Vedkommende, maa bestemme Afgørelsen med Hensyn til bemeldte Krav. Ellers omfatter den overordnede Rets Prøvelse ikke de borgerlige Krav, medmindre disse udtrykkeligt ere inddragne under Anken, jfr. dog næstsidste Stykke.

Ogsaa i Henseende til Anke har Paaalemyndigheden at varetage den Forurettedes Tarv, naar fornøden Begæring fra denne foreligger. Reglerne i § 378, 1ste Stykke, og § 379 finde ogsaa her tilsvarende Anvendelse.

Omfatter Paaanten af en Underrettsdom ogsaa Bevisbedømmelsen, blive de for Underretten rejste borgerlige Krav at undergive Landsrettens Prøvelse, naar ikke baade Tilstalte og den Forurettede udtrykkeligt have frasødt dette; saadanne Krav kunne derhos i dette Tilfælde fra nyt af inddrages under Sagen i samme Udstrækning, som om Sagen var indbragt for Landsretten som første Instans.

Kære finder ikke Sted overfor Rettens Beslutninger vedrørende borgerlige Krav.

§ 383.

Overfor Rettens Afgørelse angaaende et ved Dommen paafendt borgerligt Krav staar særskilt Anke i den borgerlige Retsplejes Former saavel Tilstalte som den Forurettede aaben, naar Afgørelsen vilde kunne paaankes efter Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje. Saadan Anke kan ikke grundes paa, at Afgørelsen er urigtig som Følge af en fejlagtig Bedømmelse af Beviset.

Ottende Affnit.

Fuldbgyrdelsen af Domme i Straffesager.

Kapitel XXXIII.

§ 384.

Politimesteren drager Omsorg for Straffedommes Fuldbgyrdelse. Han staar herved under Overanklagerens Overtilsyn, forsaavidt Sagen horer under dennes Virkefreds.

Bøder, som ere tillagte den Forurettede, og Erstatning, der under Straffesagen er tilkendt ham, inddrives efter de i Lov om den borgerlige Retspleje forestrevne Regler. Med Hensyn til Afsoning af den Del af nævnte Bøder, som ikke betales eller indkommer ved Eksekution, har den Forurettede at henvende sig til vedkommende Politimester.

I Domme, hvorved Noget tilholdes at opfylde en Forpligtelse mod det Offentlige, kan som Dvangsmiddel fastsættes en fortløbende Bøde, der tilfalder Statskassen og affones efter Reglerne i § 3 i Lov af 16. Februar 1866 om Afsoningen af Bøder uden for kriminelle Sager.

§ 385.

Opstaar der med Hensyn til Dommens Fortolkning, Beregningen af Frihedsstraffe, som ere idømte eller træde i Stedet for idømt Straf, eller i andre Henseender Tvist mellem Politimesteren eller den denne overordnede Myndighed og den, overfor hvem

der er Spørgsmaal om at fuldbyrde en Straffedom, bliver Spørgsmaalet paa dennes Begæring at forelægge Underretten paa det Sted, hvor Fuldbyrðelsen skal finde Sted, eller, navnlig hvis Tvisten drejer sig om Dommens Fortolkning, den Ret, som har affagt Dom i Sagen i første Instans eller ifølge Anke i Genhold til §§ 341 ff., men uden at den af Overanklageren eller Politimesteren anordnede Fuldbyrðelse af den Grund behøver at udsættes, medmindre Retten beslutter det.

Retten's Afgørelse træffes ved Kendelse. Drejer Tvisten sig om, hvorvidt den, overfor hvem der er Spørgsmaal om at fuldbyrde Straffen, er den Domsældte, skal mundtlig Forhandling og Bevisførelse finde Sted i et offentligt Retsmøde, i hvilket den Paa-gældende er tilstede. I andre Tilfælde træffes Afgørelsen i et ikke offentligt Retsmøde, efter at der, saavidt fornødent, er givet Parterne Lejlighed til at udtale sig mundtligt eller skriftligt.

Underrettens Afgørelse af det i fore-gaaende Stykkes andet Punktum nævnte Spørgsmaal kan paaankes til Landsretten, hvor i saa Fald ny Bevisførelse kan finde Sted. I øvrigt kunne de i Medfør af nærværende Paragraf trufne Afgørelser alene være Genstand for Rære.

§ 386.

Ingen Straffedom kan fuldbyrdes før Udløbet af den Frist, i hvilken Anke i Medfør af Lovens almindelige Regler staar aaben, medmindre Afkald paa Anke forinden er givet.

For Bødedomme, som ej kunne paa-ankes, gælder en Fuldbyrðelsesfrist af 3 Dage, som beregnes paa den i § 323 angivne Maade. Er Bøden tillagt den Forurettede, er Fuldbyrðelsesfristen den i Lov om den borgerlige Retspleje foreskrevne, hvilken ogsaa gælder med Hensyn til Erstatning, som ved Straffedommen er tilkendt.

§ 387.

Ingen Dødsdom maa fuldbyrdes, før end den af Justitsministeren har været Kon-

gen forelagt, og Fuldbyrnelsen af Rongen er bifaldet.

Den Landsret, som har affagt Dødsdommen, og Højesteret, naar Dommen har været paaanket, skulle afgive Erklæring, hvorvidt der findes Grund til at anbefale den Domsældte til Benaadning. Erklæringen indgives til Justitsministeren, naar Ankefristen er udløben, eller Dommen er stadfæstet af Højesteret.

§ 388.

Fuldbyrnelsen af en Straffedom bliver at udsætte, naar en svanger Kvinde er domt til Døden, eller naar den, som skal udstaa Livsstraf, Frihedsstraf eller legemlig Straf, bliver affindig eller overfaldes af en hæstig Sygdom.

Naar en umiddelbar Udstaaelse af Straffen vilde medføre usforholdsmæssige, udenfor Straffens Djemed liggende Følger for den Paagældendes Velfærd eller væsentlige Ulemper for det Offentlige, kan Justitsministeren tilstede Udsættelse.

Naar den Ret, som har fældet Dommen, finder Grund til at indstille den Domsældte til fuldstændig Benaadning eller til at benaades med at lide Straf af en mildere Art, udsættes Straffens Fuldbyrrelse; det samme gælder, naar Ansøgning herom indgives af den Domsældte, forsaavidt ikke allerede tidligere en Ansøgning er afflaaet. Hvorvidt en alt begyndt Fuldbyrrelse af Straffen skal standses paa Grund af Ansøgning om Benaadning, afgør Justitsministeren.

§ 389.

Hvorvidt en Domsældt, der ikke tidligere er blevet fængslet, bør hensættes i Varetægtsfængsel, i det Tidrum, som forløber, førend Straffen kan fuldbyrdes, eller naar Fuldbyrnelsen udsættes eller standses, afgøres af Stedets Underret, forsaavidt Forholdene ikke tilstede at afvente Beslutning af den Ret, der har affagt Dom i Sagen i første Instans eller ifølge Anke i Genhold til §§ 341 ff.; herved finde da Reglerne i andet

Affnit om Fængsling Anvendelse med fornøden Lempelse. Paa lignende Maade finde Reglerne i Kap. XVIII Anvendelse med Hensyn til Beslaglæggelse paa Gods for Omkostninger og Erstatning, efter at Dom er gaaet.

Har den, som er dømt til Strafarbejde eller til Statsfængsel i over 2 Aar, unddraget sig Straffens Fuldbyrðelse, kan Beslaglæggelse paa hans Formue her i Riget anordnes efter Reglerne om denne Forholdsregel i Kap. XVIII. Er der efter Affigelsen af Straffedommen hengaaet 10 Aar, kan Begæring til Retten herom kun fremsættes efter Justitsministerens Befaling. Foruden i de i § 182 Nr. 1 og 2 nævnte Tilfælde bortfalder Beslaglæggelsen, naar Benaadning finder Sted; fremdeles bortfalder den, naar 10 Aar ere hengaaede efter Straffedommens Affigelse, medmindre Justitsministeren begærer den vedligeholdt.

§ 390.

Naar en Anke, som alene er rejst af Paatalemyndigheden, afvises eller forkastes, kan den overordnede Ret gøre saadan Forandring i den ved den paaankede Dom bestemte Straf, som i Medfør af Straffelovens § 58 maatte findes begrundet ved det Baretægtsfængsel, som Domfældte har været underkastet efter Dommens Affigelse.

§ 391.

Naar der til Fuldbyrðelsen af en Straffedom bliver Spørgsmaal om den Domfældtes Paagribelse, kunne de samme Forholdsregler anvendes, som ere hjemlede, naar Fængslingskendelse er affagt.

§ 392.

Bødestrafte, som ikke ere fuldbyrðede, bortfalde ved den Domfældtes Død.

§ 393.

Ovenstaaende Regler finde med de af Forholdets Natur eller særlige Forstrifter følgende Lempelser ogsaa Anvendelse ved Fuldbyrðelsen af Kendelser, hvorved Retten har paalagt Vidner eller Andre Straf.

Fuldbgyrdelse af de i § 106, jfr. § 127, omtalte Kændelser, kan dog først finde Sted, naar Fristen til at fremsætte Begæring om Kændelsens Ophævelse i Genhold til § 106 er forløben, eller Retten har nægtet at efterkomme en saadan Begæring.

Med Hensyn til Fuldbgyrdelsen af de i § 129 ommeldte Bodepaalæg forholdes efter de almindelige Regler om Bøder, som paa- lægges af Øvrighedsmyndigheder.

Niende Afsnit.

**Sagsomkostninger og Rettergangs-
bøder i Straffesager.**

Kapitel XXXIV.

Sagsomkostninger.

§ 394.

I Straffesager, som forfølges af en offentlig Myndighed, udredes Omkostningerne ved Sagens Behandling og Straffens Fuldbgyrdelse af det Offentlige, med Forbehold af Ret til at faa dem erstattede efter nedenstaaende Regler.

Bederlag til valgte Forsvarere og Udgifter i Anledning af Beviser, som Sigtede fremskaffer uden Rettens Foranstaltning, vedkomme ikke det Offentlige, ej heller Udgifter, der foranlediges ved Skridt, som en Tredjemand foretager i sin Interesse.

§ 395.

Findes Sigtede skyldig, er han pligtig at erstatte det Offentlige de nødvendige Udgifter, som ere medgaaede til Sagens Behandling.

Har Undersøgelsen været rettet paa en anden Forbrydelse end den, eller paa andre Forbrydelser foruden den, for hvilken Taltale dommes, er han ikke pligtig til at erstatte de derved foranledigede yderligere Omkostninger (jfr. dog § 397); kan en Sondring ikke ske, bestemmer Retten, om og hvor stort et Afdrag der bør gøres.

Udgifter, der ere foranledigede ved Anke, Kære eller Begæring om Genoptagelse, blive ifkun da at udrede af Tiltalte, naar disse Skridt enten have ført til et for ham ugunstigere Udfald eller ere iværksatte af ham selv og ikke have ført til Forandring til hans Fordel. Er Anke rejst eller Genoptagelse begæret af nogen af de i § 318, 3. Punktum, nævnte Personer, er den Paa-gældende under tilsvarende Betingelser plig-tig at erstatte de derved forvoldte Udgifter.

Omkostninger, som ere foraarsagede ved Andres Feil eller Forsømmelser, bør ikke falde Domfældte til Last. Retten kan ogsaa i Dommen begrænse Omkostningsansvaret, naar den finder, at dette ellers vilde komme til at staa i aabenbart Misforhold til Domfældtes Skyld og Vilkaar.

Rejsegodtgørelser og Dagpenge til Lands-rettens Personale i Anledning af Rettens Møder udenfor dens Hovedsæde, Rejsegodtgørelser til Nævnninger, Rejsegodtgørelser og Dagpenge til Overanflageren, som foranle-diges ved, at denne har Embedsbolig paa et andet Sted end det, hvor Retten holdes, falde ikke Domfældte til Last.

§ 396.

Dommes flere Tiltalte som Meddel-agtige i den samme Handling, har Enhver især af dem at erstatte de Udgifter, som hidrøre fra Forhold, der alene vedrøre ham. Med Hensyn til andre Omkostninger paa-lægger Retten de enkelte Deltagere at udrede en i Forhold til Graden af deres Deltagelse bestemt Andel og kan tillige bestemme, at alle eller enkelte Deltagere skulle hæfte soli-darist.

§ 397.

Grifindes Tiltalte, eller endes Sagen iøvrigt uden at have ført til Sigtedes Domfældelse, paahviler der ham ingen Pligt til at udrede Omkostninger, undtagen for-saavidt disse maatte være foraarsagede ved hans tilregnelige og retstridige Handlinger eller Undladelser.

§ 398.

Er Straffesagen foranlediget ved tilregnelige og retsstridige Handlinger af Andre end Sigtede, eller ere særegne Udgifter foraarjagede ved saadanne Handlinger eller Undladelser (jfr. § 106), paahviler der den Paagældende Erstatningspligt for de Omkostninger, hans Forhold har medført.

Overensstemmende hermed kan det af den overordnede Ret, til hvilken Anke har fundet Sted, paalægges en Dommer at bære Omkostninger, efter at der er givet ham Lejlighed til at fremføre sit Forsvar.

Bortfalder en Straffesag, hvis offentlige Forfølgning er betinget af den Forurettedes Begæring, fordi denne tager sin Begæring tilbage, kan han efter Overanklagens eller Politimesterens Paastand tilpligtes at erstatte det Offentlige de dette paaførte Udgifter.

§ 399.

Naar en Privat forfølger en Straffesag i Henhold til § 36, 1ste Stykke, udredes Omkostningerne foreløbig af det Offentlige efter Reglerne i § 394, dog derunder ikke indbefattet Vederlag til Sagsøgerens Rettergangsfuldmægtig og Udgifter i Anledning af Beviser, som Sagsøgeren fremskaffer uden Rettens Foranstaltning; ender Sagen uden at føre til Sigtedes Domfældelse, er Sagsøgeren pligtig at erstatte saavel de det Offentlige paaførte Udgifter som og Sigtede saadanne Udgifter, der ere det Offentlige uvedkommende, og som Retten ikke skønner ufornødne.

Domfældes Sigtede, blive de af Sagsøgeren afholdte nødvendige Udgifter, som ikke allerede i Medfør af nærværende Paragraphs første Punktum ere udredede af det Offentlige, af dette at godtgøre ham. Sagsomkostninger blive at paalægge Domfældte overensstemmende med de for offentlige Sager gældende Regler.

§ 400.

Om Erstatning af Omkostninger træffer Retten Afgørelse ved Dommen eller, naar Sagen endes uden Dom, ved Kendelse.

Er Spørgsmaalet om Erstatning af Omkostninger ved enkelte Retshandlinger eller Affnit i Sagens Behandling uafhængigt af Sagens Udfald, kan der straks derom træffes Afgørelse ved Kendelse.

Tredjemand, hvem det paalægges at erstatte Omkostninger, bør der forinden være givet Lejlighed til at udtale sig herom, forsaavidt ikke særegne Forskrifter ere givne, saasom med Hensyn til udeblevne Vidner.

§ 401.

Naar en Dom er paaanket, prøver den overordnede Ret Omkostningsspørgsmaalet, forsaavidt dettes Afgørelse afhænger af Ankens Udfald, eller det særlig er inddraget under Anken. En tilsvarende Regel gælder, naar Kæremaal rejses mod en Kendelse, der har paalagt Erstatning af Omkostninger i Forbindelse med Straf eller lignende Følger. I andre Tilfælde kan Kæremaal rejses mod Rettens Afgørelse af Omkostningsspørgsmaal, naar Afgørelsen er uafhængig af Sagens Udfald, og de paalagte Omkostningers Beløb kan antages at ville overstige 40 Kr.

Foranstaaende Regler gælde ogsaa med Hensyn til Fastsættelsen af Vederlag til offentlige Anklagere, hvor derom bliver Spørgsmaal, og til bestillede Forsvarere.

Omkostninger, som det er paalagt at erstatte, inddrives efter de i Lov om den borgerlige Retspleje foreskrevne Regler.

§ 402.

Forsaavidt der i Straffesager i Medfør af Lov om Retsafgifter, Kapitel. X. kan blive Spørgsmaal om Afgifter til Statskassen, kan fri Proces meddeles overensstemmende med Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje, Kapitel XII.

Kapitel XXXV.

Rettergangsbøder.

§ 403.

Naar en offentlig Anklager, som faar Bederlag for den enkelte Sag, eller en Forsvarer eller Rettergangsfuldmechtig for en privat Sagsøger gør sig skyldig i skodesløs eller forsømmelig Udsærd i Sagen, kan han ved Dommen eller efter Omstændighederne ved Kendelse anses med en Bøde fra 20 til 400 Rr.

For andre Pligtovertrædelser under Sagen kunne de nævnte Personer paa lignende Maade straffes, naar Sagen findes klar, og højere Straf end Bøder ikke findes at være forskyldt.

§ 404.

Mod Rettens Bestemmelser om Strafs Paalæg i Folge foranstaaende Paragraf eller §§ 33 og 40 i Lov om Domsmagtens Ordning kan Kæremaal rejses; paaantes Dommen, kan Kæremaalet behandles i Forbindelse med Ankesagen efter Rettens Bestemmelse; ogsaa uden saadant Kæremaal kan den overordnede Ret under Ankesagen prøve Ansvarsspørgsmaalet, forsaavidt dette kan ske paa Grundlag af de Oplysninger, der ere forelagte Retten i Anledning af Anken.

§ 405.

Bøder, som paalægges i Medfør af denne Lov, tilfalde Statskassen.

Tiende Afsnit.

Slutningsbestemmelser.

Kapitel XXXVI.

§ 406.

Med Hensyn til Soforhør har det sit Forblivende ved Reglerne i Lov om Oprettelse af Soretter udenfor Kjøbenhavn af 12. April 1892 §§ 9 ff. Ligeledes kan Optagelse af Forhør ved Undersøgelsesret finde Sted i samme Omfang som hidtil dels angaaende stedfundne Ildbrande, Ulykkes-tilfælde, dødfundne Personer o. besl., dels efter Begæring af Myndigheder til Oplysning om Trængendes Forsørgelseshjem og Undersøgelse af personlige Forhold af retlig Betydning.

§ 407.

Denne Lov træder i Kraft samtidig med Loven om Domsmagtens Ordning m. v.

Det vil ved særlig Lov være at bestemme, i hvilken Udstrækning Reglerne i nærværende Lov skulle gøres anvendelige paa Færøerne.

§ 408.

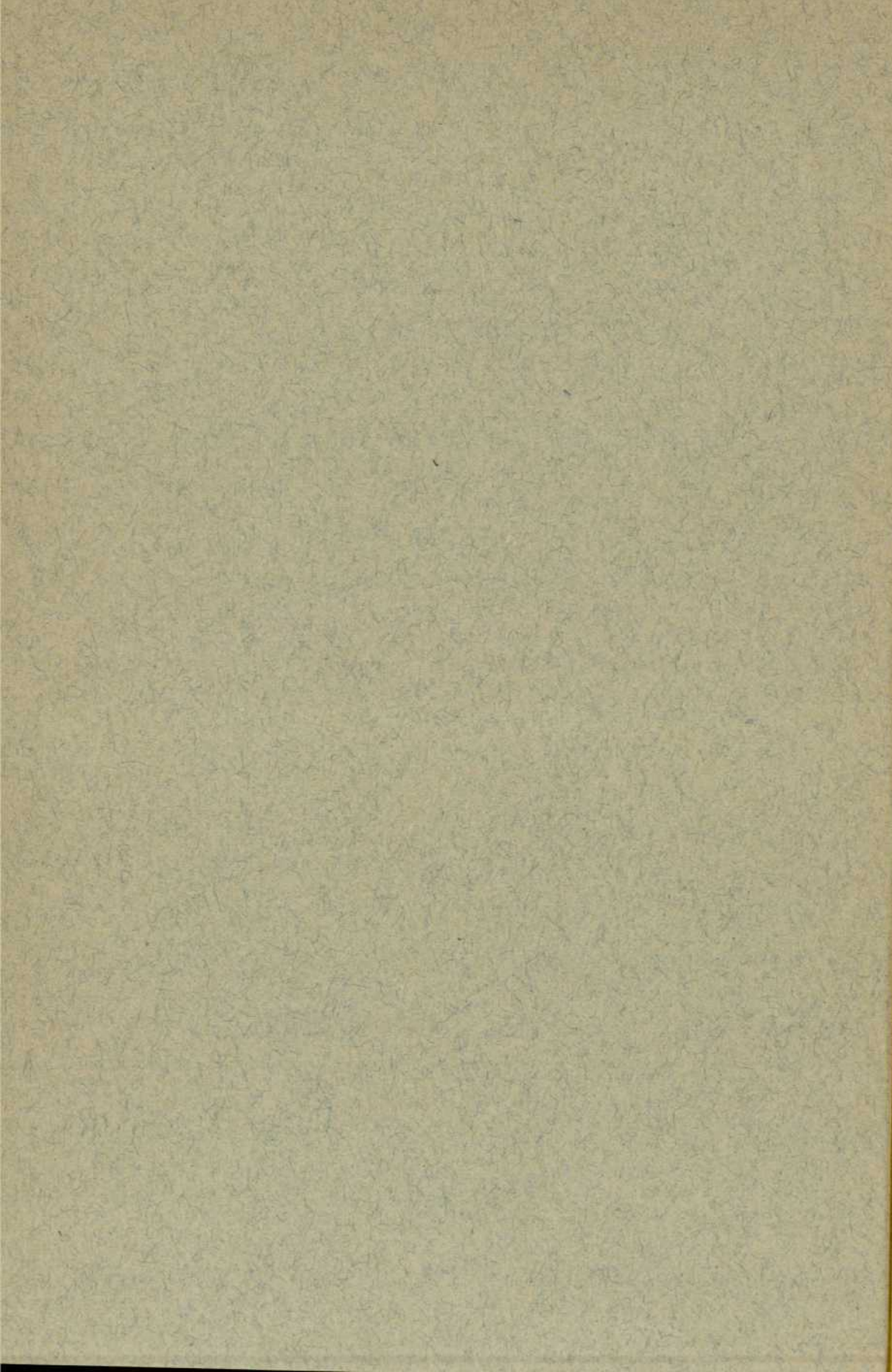
Straffesager, der endnu ikke ere optagne til Dom paa den Tid, Loven træder i Kraft, behandles efter de Regler, som denne Lov foreskriver. Gyldigheden af Rets handlinger, som ere foretagne i Sagen, førend Loven træder i Kraft, bedømmes efter den tidligere Lovgivning.

§ 409.

Paakaanke af Straffedomme, som ere afsagte, førend Loven træder i Kraft, sker efter de hidtil gældende Regler, dog at Overanklageren ved den Landsret, som træder i vedkommende Landsøverrets Sted, eller henholdsvis Rigsanklageren varetager, hvad der i Anledning af saadan Anke vilde paahvile Overøvrigheden eller en bestiftet Aktor. Med Hensyn til Dommens Fuldbgyrdelse blive Reglerne i denne Lov at anvende med de af Forholdets Natur flydende Lempelser.

§ 410.

Genoptagelse af Straffesager, der ere afsluttede ved upaaankelig Dom eller paa anden Maade, førend denne Lov træder i Kraft, eller i Henhold til § 409, kan ske efter Begæring af Overanklageren eller Domsældte eller nogen af de i § 318, 2det og 3dje Punktum, nævnte Personer; i Henseende til saadan Genoptagelse blive de i Kap. XXX forestrevne Regler at følge. Om Genoptagelse af en Sag, der er afsluttet ved upaaankelig Underretsdom, kan finde Sted, beror paa, om Sagen efter denne Lovs Regler vilde høre for Landsretten; Afgørelsen træffes af vedkommende Landsret.

Bemærkninger

til

det af den ved allerhøjeste Reskript af 11te Maj 1892

nedsatte Proceskommission

udarbejdede

Udkast til Lov

om

Strafferetsplejen.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. H. Schultz.

1899.

Ermarkninger

II

Det af den ved allerbegste Høfthet af 11te Maj 1802

indstaltte Forordningskommission

indsendte

Høfthet til den

den

Stratseforordning

Stiftelsen

1802 den 11te Maj

Stoffets Ordning i Udkastet er i sine Hovedtræk overensstemmende med Ordningen i det ældre Forslag.

Første Afsnit indeholder Regler om, hvilke Sager der henhøre under de almindelige Straffedomstole, om den indbyrdes Afgrænsning mellem de forskellige almindelige Straffedomstoles Virkefæds, om Inhabilitet hos Rettens Personer, om Anklagemyndigheden, Paataalen og Sigtedes Forsvar, om Bærning og Straffesageres Forening, om Retsmøder og Retsbøger, om Fortyndelser samt om Rettens Domme, Kendelser og andre Beslutninger.

Andet Afsnit indeholder de almindelige Regler om de Midler, ved hvilke Sandheden i Straffesager skal bringes frem (Vidner, Besigtigelse, Syn og Skøn, Beslaglæggelse, Ransagning, Sigtedes Indtædelse og Afhørelse), om Anholdelse og Fængsling samt om Beslag paa Sigtedes Formue i Anledning af, at denne har unddraget sig Ansvar, eller for at skaffe Sikkerhed for Omkostninger og Erstatning, saavel som om Forbud mod Foreninger og fremmede Strifter.

Derefter spaltes Stoffet, idet tredje til sjette Afsnit omhandle Behandlingen af Straffesager, i hvilke Overanklager eller Politimester paataaler, medens syvende Afsnit omhandler Behandlingen af Straffesager, der paataales af andre offentlige Myndigheder eller af Private, samt Behandlingen af borgerlige Krav, der som Accessorier knyttes til en Straffesag.

Af Afsnittene 3—6 omhandler tredje Afsnit Politiets Efterforskning og Forundersøgelsen ved Retten, fjerde Afsnit den videre Behandling af Landsretsager (der atter kan være med eller uden Rævnninger), femte Afsnit den videre Behandling af Underretsager og sjette Afsnit endelig Retsmidler mod Retsafgørelser, nemlig: Anke (Appel), Rære (Bespørgning) og Genoptagelse.

Endelig indeholder ottende Afsnit Reglerne om Straffedommes Fuldbyrkelse, niende Afsnit Reglerne om Omkostninger og Rettergangssteder i Straffesager og tiende Afsnit Reglerne om Lovens Krafttræden og de nødvendige Overgangsbestemmelser.

Første Afsnit.

Almindelige Bestemmelser.

Kapitel 1.

Lovens Virkefæds.

§ 1.

Ved Afgrænsningen af Lovens saglige Virkefæds rejser der sig straks det vigtige Spørgsmaal, om den store Gruppe af Straffesager, der ere henviste til privat Forsøgning, bør inddrages under Straffeprocessloven, eller som hidtil behandles efter Reglerne for den borgerlige Retspleje. Spørgsmaalet har været Genstand for Tvivl i Kommissionen.

For at inddrage disse Sager under Straffeprocessen, saaledes som stet i Forslaget af 1880—81 (se dettes § 1, jvf. med Afsnit VII. Kapitel II.), taler den nærliggende Betragtning, at Straf efter sin Natur kun bør anvendes, hvor det er givet, at den Sigtede er skyldig, men at Sikkerheden i saa Henseende er større, hvor Sagen har været undergivet straffeprocessuel Behandling, end hvor den har været under civilprocessuel Behandling og saaledes i væsentlig Grad undergivet Parternes fri Raadighed.

Naar Kommissionen alligevel har foreslaaet at blive staaende ved den gældende Ordning, er det i Erkendelse af, at et Brud med det bestaaende paa et praktisk taget saa vigtigt Punkt som dette, ikke bør gøres, uden at derved opnaaedes øjensynlige Fordele. Men Hensigtsmæssigheden af en Forandring er i Virkeligheden mere end tvivlsom, naar hen ses til, at de Tilfælde, hvor Folk lade sig idomme uforsthyldte Bøder, dog maa regnes til Undtagelserne, og at der, hvor Taler er om Fængjelsstraf, ligesom hidtil kan opstilles særlige Kanteler (jfr. § 376), medens paa den anden Side den straffeprocessuelle Behandling, der kunde være Tale om at byde de herhen hørende, i Reglen smaa Sager, dog i Almindelighed kun kunde blive temmelig summarisk, og der navnlig ikke kunde være Tale om, at det Offentlige skulde yde særlig Hjælp til Bevismaterialeets Tilvejebringelse, hvortil kommer som et meget vigtigt Moment, at Rænnen i en stor Del af disse Sager i Virkeligheden ikke er Spørgsmaalet om en eller anden ringe Bøde, men et bagved liggende civilretligt Spørgsmaal (om Ejendomsret, Besiddelsesforhold, Kontraktbrud, en Patentrets Omfang etc.), der har sit naturlige Forum for de borgerlige Domstole.

Foruden de privat forfulgte Straffesager maa fra Udkastets almindelige Regler om Straffesagers Behandling selvfølgelig være udelukkede saadanne Spørgsmaal om Straf, der efter Lovgivningen afgøres uden særlig Sag. Herunder hører:

- 1) Paalæg af Straf — foreløbig eller endelig — ved Øvrighedens Resolution i de forfæltte særlige Forhold, hvor dette er hjemlet. (Herunder falde i øvrigt ogsaa de i nærværende Udkast § 129 omhandlede Bøde-Paalæg).
- 2) Vedtagelse af Straf for eller udenfor Straffesag ifølge Tilbud, som modtages af Øvrigheden i Henhold til særlig Hjemmel i Lovgivningen, jfr. saaledes Lov 6. Marts 1869 § 54, Befendtgørelse 23. April 1874 § 13, Lov 27. April 1894 § 4.
- 3) Processuelle Straffe.
- 4) Bødestrafte, der paalægges Dommere eller Retskrivere i Medfør af Lov om Doms- magtens Ordning (jfr. Udkastets §§ 33 og 40).

Endelig holdes udenfor nærværende Udkast de Straffesager, der ifølge Lovgivningen henhøre under særlige Domstole (Rigsretten, militære og gejstlige Retter), hvorved bemærkes, at Sessjonerne ikke have Myndighed til at idomme Straf (se Lov 6. Marts 1869 §§ 10 og 54) samt at Sø- og Handelsretten efter Lovudkastet om Doms-

magtens Ordning vil ophøre at bestaa som "særlig" Domstol, saa at de berunder henlagte Straffesager ville gaa ind under nærværende Udkast's almindelige Regler.

§ 2.

Ved denne Paragraf udvides Straffeprocesslovens saglige Omraade til endvidere at omfatte en Række Tilfælde, hvor der vel er Tale om andre Følger end Straf, men hvor det Forhold, der skal bedømmes, er af samme Art som eller i hvert Fald nær beslægtet med de Forhold, for hvilke Lovgivningen foreskriver Straf. De i denne Paragraf optagne Tilfælde ere for største Del allerede i den gældende Ret henlagte til Straffeprocessen.

§ 2 Nr. 1 (Sager, som anlægges af det Offentlige for Overtrædelse af Love om Politivæsenet, Bygningsvæsenet, Landbovæsenet og lign., selv om der ikke nedlægges Paastand om Straf) er optaget i Eghed med en tilsvarende Bestemmelse i N. L.*) § 2. Der tænkes herved paa Overtrædelser af Lovforrifter som de nævnte under saadanne Omstændigheder, at det vel er af Betydning at saa Overtrædelserne konstateret og eventuelt den ulovlige Tilstand forandret, men hvor der efter Sagens Bestaaenhed ikke er tilstrækkelig Grund til at paastaa Straf anvendt.

Naar Nr. 2 (Sag til en Forenings Ophævelse) er medoptaget, er dette i Overensstemmelse med det tidligere Forslag og grundet paa, at ogsaa dette Forhold rammes af ny nævnte Betragtning: Den Ulovlighed, der kan foranledige en Forenings Ophævelse, vil i Reglen være en strafbar Ulovlighed, selv om Foreningen ikke som saadan kan straffes derfor.

Nr. 11 er ligeledes medoptaget i Tilslutning til det tidligere Forslag. Vel maa det antages, at en Straffedom for Mordskam eller Vigami ogsaa uden særlig Udtalelse derom ophæver det indgaaede Ægteskab; men dels kan det være heldigt, at Domstolene saa Hjemmel til udtrykkelig at udtale Ugyldigheden, dels vil Reglen være særlig nyttig i saadanne Tilfælde, hvor Paastanden om Straf, f. Eks. paa Grund af Utilregnelighed, ikke faar Medhold.

Om de i denne Paragraf omhandlede Sagers Henlæggelse til Underret eller Landsret, se § 5 d. og § 6, 1ste Stykke. — Om Bærneting for dem, se § 57.

*) a: Norsk Lov om Retsgangsmåden i Straffesager af 1. Juli 1887.

§ 3.

Reglen i denne Paragraf er overensstemmende med de gældende Bestemmelser. Det er Meningen, at Kravet — naar Bestemmelserne iøvrigt ere til Stede — kan fremsættes for vedkommende Ret, selv om dette er en Underret, uden Hensyn til dets Størrelse. Er Tilstalte eller den Forurettede misfornøjet med den trufne Afgørelse, kan han særskilt indanke den for højere Ret efter Reglen i § 383, ligesom den Forurettede jo, hvis han ønsker det, kan holde Erstatningskravet udenfor Straffesagen og indtale det for den civile Ret, for hvilken det efter sin Størrelse hører hjemme.

Det i § 5 i det tidligere Forslag givne Bidrag til Løsningen af res judicata-Spørgsmaalet har man ladet bortfalde i Erkendelse af, at Spørgsmaal af denne Art bedre egne sig til Løsning gennem Videnskab og Retspraksis end gennem udtryksfulge Lovregler, idet disse enten blive for snævre og stive eller — hvis de ere tilstrækkelig vide og bøjelige — blive intetsigende.

Det havde egentlig været Kommissionens Ønske at benytte den Lejlighed, som den hele paatænkte Reform af Retsplejen naturlig byder, til at stille Forslag om Indskrænkning af den vidtskrakte Kompetence, der for Tiden er tillagt de militære Domstole. Hvor Talen er om Anklage for borgerlige Forbrydelser, er der næppe tilstrækkelig Grund til, at en Mand, fordi han f. Eks. udskrives som værnepligtig, skal undtages de Garantier, som Loven iøvrigt finder det rigtigt at sikre Borgeerne. N. L. har i sin § 5 indskrænket de militære Reters Kompetence til Raadommelse af militære Forbrydelser, og der turde være saa megen mere Grund for Danmark til at følge dette Eksempel og gøre den ny Strafferetspleje anvendelig ogsaa paa de af Militære begaaede borgerlige Forbrydelser, som den Retspleje, der foregaar ved de militære Domstole, hviler paa forældede Regler.

Naar Kommissionen alligevel ikke har fremsat noget Forslag i den angivne Retning i Form af en Paragraf i Udkastet, er dette navnlig begrundet i, at det ved nærmere Undersøgelse af de Forslag, der i saa Henseende have været fremsatte, viste sig, at Bestemmelsen om Begrænsning af de militære Reters Kompetence nødvendigvis gjorde visse Forandringer i Straffeloven for Krigsmagten, jfr. bl. a. dennes §§ 36 og 37. Da Fremsættelsen af Forslag om saadanne Forandringer laa udenfor Kommissionens Hverv, har man — trods den tilstedeværende Enighed om Ønskeligheden af, at de militære Reters Kompetence be-

grænses til Paafendelse af militære Forbrydelser — maattet indskrænke sig til i en særlig Skrivelse til Justitsministeriet at udtale Ønsket om, at Forslag i den angivne Retning maatte blive udarbejdet til Forelæggelse samtidig med Kommissionens Forslag.

Kapitel II.

Retternes Virkefæds.

§§ 4—6.

Den Organisation af Retterne, som Kapitlet forudsætter, er givet i det særlige Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning.

Underretterne, der beklædes af Enkelt-Dommere, skulle dels behandle og paafende mindre Sager, dels tjene som Undersøgelseretter i alle Sager, forsaavidt Forundersøgelse og enkeltstaaende Rets handlinger angaar. Dog er der i § 4 givet Landsretten og Højesteret Afgang til ogsaa at lade Undersøgelseshandlinger foretage af en Landsdommer, en Regel, der dels aabner en Udvej for saadanne besværligere og vanskeligere Tilfælde, i hvilke der nu for Tiden tyes til Regeringskommissioner, dels aabner de paagældende Retter Afgang til, hvor de ikke ville forlange, at et Bevis skal føres direkte frem for dem selv, at saa Bevist optaget ved en Dommer, der staar friere overfor Sagen end den Underretsdommer, der alt har haft med den at gøre.

Landsretterne, hvis Antal er tænkt at skulle være 2, ere kollegialt sammensatte Retter med Sæde henholdsvis i København og Aarhus, men med rejsende Afdelinger. Deres Opgave er for Straffeprocessens Vedkommende dels at foretage den egentlige Domsbehandling af vigtigere kriminelle Sager i første Instans, dels at være anden Instans for Underretssagerne. Til at fungere i hver enkelt Sag kræves ved Landsretten et Antal af 3 Dommere.

Højesteret er som hidtil øverste Instans for hele Riget.

Man har i Udkastet ligesom i det tidligere Forslag kun tænkt sig Rævnninger medvirkende ved Landsretten, og har iøvrigt ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at gaa videre med Hensyn til Lægmands-Elementets Optagelse i den dømmende Retspleje end af Grundloven antydet; man har derfor heller ikke fulgt den tyeste og norste Lovs Forbillede, ifølge hvilke Underretterne tiltrædes af 2 Lægmand (de saakaldte Meddomsretter, Schöffengerichte).

Herefter indskrænkes Spørgsmaalene om Retternes almindelige Kompetence sig i første Række til følgende to:

- I. Hvorledes skal Grænsen drages mellem Underretsfager og Landsretsfager?
- II. I hvilke Landsretsfager skulle Rævninger deltage?

ad I. Det naturlige Inddelingsgrundlag danner Straffens Størrelse. Da der imidlertid paa det Stadium, hvor Kompetence-spørgsmaalet skal have sin første Afgørelse, ofte ikke kan have noget sikkert Støn over, hvor stor Straffen i Tilfælde af Domfældelse in concreto vil blive (iffr. nærmere nedensfor), vil dette sige det samme som, at Strafferammen i det Straffebud, i Genhold til hvilket der rejses Tiltale, maa blive det afgørende. Herved skal da strafs bemærkes, at ikke just hver enkelt Paragraf i Straffeloven eller andre Love indeholder een Strafferamme og kun een saadan, men at en selvstændig Strafferamme derimod antages at foreligge overalt, hvor Straffen er foreskrevet for visse, ved bestemt præciserede Betingelser karakteriserede, forbryderiske Handlinger, medens en almindelig Henvisning til Straffens Forhøjelse under skærpene eller Formindskelse under formildende Omstændigheder efter et almindeligt Støn ikke betragtes som nogen særlig Strafferamme, men kun som ligefrem Bestanddel af den Regel, hvortil saadan Tilføjelse knytter sig (iffr. Udkastets § 277). Saaledes indeholder f. Eks. Straffelovens § 98, 1ste Stykke, kun een Strafferamme, § 243 kun een Strafferamme, § 268 ligeledes kun een Strafferamme, medens paa den anden Side § 103 indeholder 5 Strafferammer, § 150 3 Strafferammer, § 160 4 Strafferammer, § 176 sammenholdt med de Paragraffer, hvortil henvises, en Række selvstændige Strafferammer, § 274, 2det Punktum, en særlig Strafferamme, og saa fremdeles. I Overensstemmelse hermed ere de i Udkastet brugte Udtryk: „for hvilke Straffen ikke kan overstige“, „som falder under en Straffebestemmelse, der hjemler“, „for hvilket Straffen er bestemt til“ og lignende Betegnelser for Strafferammen at forstaa.

Men staar man nu overfor den Opgave at dele samtlige i Lovgivningen forekommende Strafferammer i to Grupper, ville de forskellige Straffearter, der hjemles, frembyde tilstrækkeligt Grundlag for en Sondring; hyderligere at se hen til de forskellige Straffegrader, vil blot føre til unyttig Komplikationen.

Med Hensyn til de forskellige Straffearter synes det nu klart, at Sager, i hvilke

Straffen ikke kan overstige Bøder eller de mildere Former af Fængsel (simpelt Fængsel eller Fængsel paa sædvanlig Fængsel) naturlig høre hjemme for Underretten, og omvendt Sager, i hvilke Straffen kan blive Livsstraf eller Strafarbejde, nærmest maa høre hjemme for Landsretten. Paafølgende stiller det sig med Hensyn til Vand og Brød-Straffen. Skønt denne ordentligvis fremtræder som en haard og streng Straf, der tilmed i den almindelige Bevidsthed har en særlig vanærende Karakter, kan der dog umulig være Tale om til Landsretten at henlægge samtlige de mangfoldige Tilfælde, hvor Strafferammen ved Siden af andre Straffarter nævner Vand og Brød-Straffen. En Sondring maa gøres, og denne har man da ment at maatte gøre saaledes, at de Tilfælde, hvor Vand og Brød-Straffen er hjemlet i Forbindelse med anden Fængselsstraf (derunder de mange Tilfælde, hvor Straffeloven giver Domstolene Valget mellem de tre Fængselsarter, og hvor Normalstraffen altsaa ikke kan betragtes som liggende ved Straf af Vand og Brød, men netop ligger lavere) henlægges til Underretten, medens de Tilfælde, hvor Strafferammen nævner Vand og Brød-Straf i Forbindelse med Strafarbejde, og hvor Normalstraffen saaledes netop ligger ved Vand og Brød eller højere, henlægges til Landsretten.*)

Man kommer saaledes til en Inddeling, der henlægger de Sager, i hvilke der ikke kan blive Tale om højere Straf end Vand og Brød, til Underretten, og de Sager, i hvilke der kan blive Spørgsmaal om højere Straf end Vand og Brød, til Landsretten.

Heri er der dog Grund til at gøre et Par væsentlige Modifikationer. En stor Mængde Forbrydelses-Begreber rumme jo nemlig i sig Forbrydelser af den forfælskeste Betydning, og særlig gælder dette selvfølgelig om dem, hvis Strafferamme spænder over et Omraade fra de ringeste Straffarter (Formuestraf, simpelt Fængsel etc.) til Strafarbejde. Den strafferetlige Karakter af en Forbrydelse som f. Eks. ulovlig Omgang med Hittogods varierer aabenbart i høj Grad efter Bestaaenheden af det, der findes (en 10 Ore eller en stor Pakte Værdipapirer), og Straffen kan i Overensstemmelse hermed variere fra 2 Kroners Bøde til 2 Aars For-

*) Hvor man vil lægge det Tilfælde, at der er foreskrevet Fængsel paa Vand og Brød som eneste Straf, er temmelig ligegyldigt, da Straffeloven kun kender et Eksempel herpaa og tilmed et lidet praktisk (§ 183 in fine).

bedringshusarbejde (Straffelovens § 247). Vignende Bemærkninger gælde om ubebudt falsk Forklaring for Retten (Straffelovens § 146), uagtsomt Manddrab (Straffelovens § 198) og mange andre Forbrydelser. Blev man nu staaende ved den ovenangivne Son- dring, vilde alle saadanne Forbrydelser, for hvilke Straffen i og for sig kan naa op til Strafarbejde, komme ind for Landsretten, selv om de in concreto vare ubetydelige. Spørgsmaalet bliver derfor, om der ikke kan findes en Udvej til at befri Landsretten for en Del af disse Sager, uden dog derfor at udsætte nogen berettiget Interesse for Fare. Det tidligere Forslag søgte at løse dette Spørgsmaal ved at se hen til, hvad Straffen in concreto kunde antages at blive; men denne Løsning har Kommissionen opgivet i Erkendelse af, at det Skøn, det herefter blev nødvendigt at udøve paa Sagens første Sta- dier, ofte vilde blive saa vanskeligt, at den hele Kompetenceinddeling derved kom til at hvile paa et usikkert Grundlag. Det maatte befrygtes, enten at Paatalemyndigheden ex tulo bragte altfor mange Sager frem for Landsretten, eller at Underretten, efter at Sagen var behandlet og optaget, ofte vilde se sig nødt til at afvise den. Da nu de her omhandlede Forbrydelser i hvert Fald ikke høre til de groveste, og da Behandlingen for Kollegialret (foruden selvfølgelig at hyde Staten større Garanti for, at de virkelig Skyldige og paa den anden Side kun disse blive straffede) særlig tilsigter at give Sigtede en større Garanti mod urigtig Domfældelse, end Underretten byder, maa Statens In- teresse i, at det besværligere Landsrets- Ap- parat ikke sættes i Bevægelse for smaa eller klare Sager, kunne forjones med Sigtedes Interesse i ikke at gaa glip af den nævnte Garanti, ved at de her omhandlede Sager henlægges til Underretten med Ret for Sigtede til at forlange Lands- retsbehandling, om han ønsker det. Er Sigtede paa det rene med sin Strafskyld, vil han ogsaa have den Grund til at foretrække Underretsbehandling, at denne maa ventes at blive hurtigere end Landsretsbehandlingen. — Det er denne Tanke, der er nærmere ud- ført i § 5 b.

Men endnu en Modifikation i den prin- cipale Sondring efter Strafferammens Streng- hed maa gøres. Om de hyppigst forekom- mende Forbrydelser, Forbrydelser mod Ejen- domsretten, gælder det nemlig, at Straffe- rammen selv for første Gang begaaet For- brydelse ligger saa højt som Vand og Brød, alternativt med Strafarbejde (saaledes Tyveri § 228, Hæleri § 238, Bedrageri § 251). Skönt nu disse Forbrydelser baade efter

Straffelovens og den almindelige Opfattelse anses som grove og vanærende, gælder det paa den anden Side om mangfoldige herhen hørende Tilfælde, at Konstateringen af den Paagældendes Skyld og Fastkættelsen af hans Straf er en saa klar og ligefrem Ting, at der ikke vil være nogen Grund til at spilde Tid og Kraft ved ubetinget at belejre Lands- retten med saadant rent rutinemæssigt Arbejde, og dette gælder i Virkeligheden i mindst lige saa høj Grad i furante Recidivist-Tilfælde med egen Tilstaaelse, selv om det her kan dreje sig om Strafarbejde, som i Tilfælde af første Gang begaaet Forbrydelse, hvor Straffen kun er Vand og Brød. Endelig er der, henført til mangfoldige Indbruds- og andre saakaldte „grove“ Tyveriers lidet komplicerede Bestaaenhed, ikke fundet til- strækkelig Grund til principielt at udelukke saadanne fra Behandling ved Underretten, naar der baade foreligger udtryksfuld Til- staaelse og Sigtedes eget Ønske om Under- rets-Behandling. Paa disse Betragtninger er § 5 c bygget.

A. Følge § 5 ville saaledes Sager, hvori der ned- lægges Paastand om Straf i Henhold til følgende af Straffelovens Paragraffer, blive ubetingede Under- retsager (af de udenfor Straffeloven liggende straf- bare Handlinger vilde selvfølgelig de allerfleste blive Underretsager):

98, 2det Stk., jfr. 99 og 100 (Hindring af Em- bedshandlinger o. lign. uden Vold); 101 (Overfald paa Embedsmand etc.); 103, 2det Stk., 1ste Pkt., 2det Led, 104, 1ste Stk. (Deltagelse i Døds); 105, 106 (Vort- tagelse af Dyrighedsbekendtgørelser eller Embedssegel); 107 (Ubesøjet Tillegnelse af Embedsmyndighed); 108, 2det Stk., 1ste Led, 110, 111, 2det Stk. (Hjælp til Undvigelse, Udslettelse af en Forbrydelses Spor etc.); 113, 2det Stk., 115, 1ste Stk. (forfælske Valgforsejler); 119 (Forsøg paa Bestikkelse); 129, 130, 3die Stk. (forfælske mindre straffeprocessuelle Forsejler); 144 (forfælske mindre Forbrydelser af konstituerede Embedsmand); 147, 1ste Stk., 148, 149, 2det Stk., 154, 155 (Mened under visse formildende Omstændigheder, Afgivelse af urigtige Erklæringer); 156, 157, 2det Stk., 158 (forfælske For- brydelser vedrørende Religionen); 159, 160, 3die Pkt., 163, 165, 178, 179, 180, 183, 2det Stk., 2det Pkt., 184 (forfælske mindre Sædelighedsforbrydelser); 196, 2det Stk. (Hjælp til Selvmord); 199 (Undblivelse af at hjælpe Folk i Livsfare); 207 (Uagtsom grov Legems- bestadigelse); 208, 1ste Stk., og 209 (Duel); 224 og 227 (Urigtige eller usømmelige Angivelser og Klage- maal); 233 (Tyveri af Børn mellem 10 og 15 Aar); 235 (Undtaget Tyveri); 236 (Frugsttyveri); 242 (det „hvide Hæleri“); 256 og 257 (Undtaget Bedrageri); 261, 262, 2det Stk., 263 (forfælske mindre Konturs- forbrydelser); 267, 2det Pkt. (Udgivelse af falske, men som agte modtagne Penge); 277, 2det Stk., 278, 2det

Stk. (forskellige mindre Forseelser i Næringslivet); 284 (uagtet Brandstiftelse); 289 (uagtet Foretagelse af forskellige almenforlige Handlinger); 290, 3die Stk. (uagtet Anvendelse af giftige Stoffer i Næringslivet); 292, 2det Stk. (uagtet Udbredelse af smitsom Sygdom blandt Husdyrene); 293, 294, 295 og 296 (Udelæggelse af offentlige Indretninger af forskellig Art eller iøvrigt af fremmed Ejendom); 297 (Dyrplageri).

B. For Underretten høre endvidere — forudsat at Landsretsbehandling ikke udtrykkelig af Sigtede begæres — Sager, i hvilke der nedlægges Paastand om Straf i Henhold til følgende Paragraffer i Straffeloven:

98, 1ste Stk., jfr. 99 og 100 (Overfald paa Embedsmænd o. lign.); 103, 1ste Stk., 2det Led, 2det Stk., 1ste Pkt., 1ste Led og 2det Pkt. (forskelligartet Deltagelse i Dødsbød, der tilfuger Dvang mod Øvrigheden); 104, 2det Stk. (Dødsbød med Vold); 108, 1ste Stk., 2det Stk., 2det Led (Befrielse af Fange etc.); 109 (Undlæggelse af at angive visse Statsforbrydelser, Røveri etc.); 112 (Forhindring af Retsmøde etc.); 113, 1ste Stk. (Valgretsfrankelse); 117, 120, 2det Stk., 121, 124, 125, 126, 127, 128, 131, 132, 2det Stk., 134, 139, til Dels 140, endvidere 141, 142, 143 og til Dels 144 (forskellige Embedsforbrydelser)*); 146, 147, 2det Stk. (falsk Forklaring for Retten); 157, 1ste Stk. (Voldelig Forhindring af Gudstjenesten); 162 in fine, 164 in fine, 167, 174, 175, til Dels 176 samt 181 (forskellige Sædelighedsforbrydelser); 187, 189, 194, 195, 196, 1ste Stk., 197, 198 (Drab under formildende Omstændigheder, uforvarlig Omgang ved Barnefødsel etc.); 201, 202, 203, 205, 206, 2det Stk. (forskellige Tilfælde af Vold og Legemsforværelse af grovere Art); 210, 211, jfr. 212 (Frihedsfrankelser); 213 (Barnerov); 225 og 226 (falske Angivelser eller Klagemaal); 245 (Pengeafpresning); 247, 248, 249, 250 (ulovlig Omgang med Pitegods og dermed beslagtede Forbrydelser); 267, 1ste Pkt. (Udgivelse af falske Penge); 285, 2det Stk., 287, 2det Stk., 288, 2det Stk. (forsætlig Udelæggelse af Fyrindretning, Vandledning etc.); 290, 1ste og 2det Stk. (Anvendelse af giftige Stoffer i Næringslivet), 291 (Udbredelse af smitsom Sygdom).

C. For Underretten høre endelig — forudsat at der foreligger en fuldstændig og troværdig Tilfælde, og at Landsretsbehandling ikke udtrykkelig af Sigtede begæres — Sager, i hvilke der nedlægges Paastand om Straf i Henhold til følgende Paragraffer i Straffeloven:

145, 2det Stk., 149, 1ste Stk., 150, 2det Pkt. in fine, 151, 2det Pkt. (tilbagekaldt Mened); 160, 1ste Pkt., 2det Led, og 2det Pkt., 161, 2det Led, 166, 170 in fine, 171, 1ste Pkt., 2det Led, og 2det Pkt., 182, 185 (forskellige

Tilfælde af Bigami, Blodskam, Rufferi og anden Forbrydelse mod Sædeligheden); 228, 229, 230, 231, 232 jfr. 234, 237, 240, 241, 246 (Tyveri); 238, 239 (Hæleri); 251—53, 255 (Bedrageri); 259 (Assurance-svig); 260 (svigagtig Fallit); 262, 1ste Stk. (svigagtig Bogføring); 268, 269, jfr. 271, 274 2det Pkt. og 275, 270, 271, jfr. 273, 274 og 275 (Dokumentfalsk); 277, 1ste Stk., 278, 1ste Stk., 279 (Falsk Maal, Vægt, Mærke etc.); 282, 1ste Stk. (Udsættelse paa Skov, Rose, Hebe, Ager etc.).

Om Afgangen til at paaanke en Underretsdom, se § 337.

At en Sigtede ikke ved at lade en Sag, som han kunde forlange bragt for Landsretten, paaanke ved Underretten, afstærker sig fra at appellere Underretsdommen til Landsretten, forstaar sig af sig selv. Derimod bliver han med Hensyn til den yderligere Appel til Højesteret underkastet den ved § 345 givne Begrænsning.

For Landsretten høre for det første de ovenfor under B. nævnte Tilfælde, forsaavidt Sigtede udtrykkelig kræver Landsretsbehandling;

for det andet de under C. nævnte Tilfælde, forsaavidt der enten ikke foreligger nogen fuldstændig og troværdig Tilfælde, eller Sigtede udtrykkelig kræver Landsretsbehandling;

D. for det tredje ubetinget alle Sager, i hvilke der nedlægges Paastand i Henhold til følgende af Straffelovens Bestemmelser:

Kap. 9 (Forbrydelse mod Statens udvortes Sikkerhed og Selvstændighed);

Kap. 10 (Forbrydelse mod Statsforfatningen);

Kap. 11 (Forbrydelser mod Kongen, Kongehuset saavel som imod de lovgivende Forsamlinger m. m.).

§§ 103, 1ste Stk., 1ste Led (Dvang mod Øvrighed af en samlet Mængde — Hovedmændene); 114, 115, 2det Stk. (Salg af Stemme); 118 (Modtagelse af Beskikkelse for Krænkelse af Embedspligt); 120, 1ste Stk., 123 (Dommeres Modtagelse af Beskikkelse eller Uretfærdighed); 130, 1ste og 2det Stk. (forsætlig Strafforfølgning mod uskyldige); 132, 1ste Stk. (Embedsmænds Befordren af Undvigelse); 133 (grov Embedsfalsk); 135, 136 (Kasse-mangel); 137 (Opkrævning af ikke skyldige Afgifter til egen Fordel); 138 (Postembedsmænds Forbrydelser); til Dels 140 og 144; endvidere 145, 1ste Pkt., jfr. 149, 1ste Stk., og 150, samt 151, 1ste Pkt. Mened); 160, 1ste Pkt., 1ste Led, 161, 1ste Led, 162, 1ste Led, 164, 1ste Led (grovere Former af Bigami og Blodskam); 168, 169, 170, 1ste Led, 171, 1ste Pkt., 1ste Led, 172 (Voldtægt o. lign.); 173 (Utgang med Pigebarn under 12 Aar); 177 (Omgang mod Naturen); 183, 1ste Stk. og 2det Stk., 1ste Pkt. (Forførelse og Dvang til Utugt); 186, 188, 190, 191, 192 (Drab); 193 (Fosterforværelse); 204 (Kemistelse); 243, 244 (Røveri); 258 (Posttyveri); 264, 265, 266 (Falskmøntneri); 269 (Dokumentfalsk med Hensyn til

*) Tilstrækkelig Grund til ubetinget at henlægge Embedsforbrydelser til Landsretten, saaledes som sket i det tidligere Forslag, har Kommissionen ikke kunnet finde.

Statsforfkrivning, Betsel etc.); 272 (Efterkriven af Kongens Navn); 280, 281, 282, 2det Stk. (Brandstiftelse af grovere Art); 285, 1ste Stk., 286, 287, 1ste Stk., 288, 1ste Stk. (forfættlig Vildheden af Søfarende, Forsvoldelse af Skibbrud, Overfømmelse, Jærnbanefare etc.); 292, 1ste Stk. (forfættlig Udbrudelse af smitsom Sygdom blandt Husdyrene); 299 (Sikkerhedsfængsel *).

Hvorvidt Udfastets Regler i det hele betegne en Udvidelse eller Indskrænkning af Tallet paa de til Underretten henlagte Sager sammenlignet med Reglerne i det tidligere Forslag, lader sig ikke bestemt sige paa Forhaand. Vel har Underretten faaet en vis Afgang til at idømme Strafarbejde, som det tidligere Forslag ikke hjemlede den, men paa den anden Side have de Sigtede faaet Ret til i videre Omfang end efter det tidligere Forslag at forlange Landsretsbehandling; og Besvarelsen vil derfor afhænge af, i hvilken Grad de Sigtede ville benytte sig af den dem ved § 5 b tillagte Afgang til at forlange Landsretsbehandling.

Som alt anført er det ved Bestemmelsen af, om en Sag skal for Underret eller Landsret, samt om, hvor vidt Sigtede skal have Vejligheid til at udtale sit Ønske i saa Henseende (§ 304), afgørende, hvad Anklagestrifet lyder paa, og Anklagemyndigheden faar derved en vis Afgang til at indvirke paa Bestemmelsen af, for hvilken Ret Sagen skal frem. Forjaavidt der nemlig nedlægges Paastand i Henhold til flere Lovbud, eller uden nærmere Specificeren i Henhold til et Lovbud, der indeholder flere Strafferammer, vil selvfølgelig den strængeste Strafferamme, hvorom der herester kan blive Spørgsmaal, blive afgørende. Saaledes vil f. Eks. en Anklage, i al Almindelighed lydende paa, at Sigtede sammen med en Mængde andre har vist Modstand mod Udførelsen af en af Øvrigheden truffen Bestemmelse (Straffelovens § 103), ligesaa vel som en Anklage, særlig lydende paa, at Bedkommende som Hovedmand for en samlet Mængde har vist voldsom Modstand mod Øvrigheden, ubetinget gaa ind for Landsret, medens en Anklage lydende paa, at Bedkommende blot har været simpel Deltager i et truende Oplob, under hvilket dog ingen Vold er øvet, ubetinget vil høre for Under-

ret, og en Anklage efter Straffelovens § 103, 2det Stykke, uden nærmere Specificeren i øvrigt, vil gaa ind under Reglen i § 5 b. I Almindelighed maa Anklagen antages at ville blive affattet med en vis Kummelighed, saaledes at der vil blive betydelig Anvendelse netop for § 5 b og c. Det Spørgsmaal rejser sig imidlertid, hvorledes Underretten skal stille sig, naar en Sag er bragt ind for den, uden at der er givet Sigtede Vejligheid til at ytre sig, fordi Anklagen kun involverede Fængsel, men Underretten derefter kommer til det Resultat, at Tilfældet hører under § 5 b eller c. (Der er f. Eks. rejst Tiltale efter Straffelovens § 242, men Underretten kommer til det Resultat, at der er tilstrækkeligt Bevis til Straf efter § 248 og har været tilstrækkelig Afgang til Forsvar, jfr. nærværende Udfasts § 257). Udfastets Tanke maa i et saadant Tilfælde være tilfredsstillt, naar Sigtede, inden der gaar Dom, spørges, om han vil tage Dom ved Underretten eller forlanger Landsretsbehandling.

Det maa endnu her fremhæves, at man har fundet det rettest i Slutningen af Paragraffen at indsætte en Bestemmelse om, at Overanklageren har Ret til at indbringe Sager, der efter de forudgaaende Regler høre for Underret, direkte for Landsret, naar han af særlige Grunde finder dette hensigtsmæssigt, og Sigtede samtykker deri. Der er herved navnlig tænkt paa saadanne Sager, om hvilke det paa Grund af deres Tvivlsomhed paa Forhaand er givet, at de alligevel ville blive paaankede til Landsret, enten fra den ene eller den anden Side, idet man ved den angivne Regel kan opnaa at undgaa den Gentagelse af Domsforhandlingen, der ellers i Tilfælde af fuldstændig Anke maa finde Sted. Reglen vil iøvrigt ogsaa kunne benyttes til undtagelsesvis at bringe mindre Sager frem for Rævn timer (jfr. nedenfor Side 18). Den kan ikke anvendes paa Politisager.

ad II. Hvad dernæst angaar det andet Hovedspørgsmaal i nærværende Kapitel: Afgrænsningen mellem de Landsretssager, ved hvilke Rævninger skulle medvirke, og dem, ved hvilke Landsretten dommer alene, kan Kommissionen i det hele slutte sig til de Betragtninger, der vare bestemmende for det tidligere Forslag. Naar det i Grundlovens § 74 hedder, at Rævninger skulle indføres i „Misgerningssager“, kan dette Udtryk selvfølgelig ikke være taget i saa vidt Betydning, at det omfatter alle strafbare Handlinger lige til den mindste Politiovertrædelse. Grundloven maa tværtimod antages dermed kun at have villet betegne de alvorligere fri-

*) Naar Udfastet i Modsatning til det tidligere Forslag henlægger Sager efter § 299 til Landsretten, er dette begrundet i, at det her drejer sig om Domme, der i sig selv hjemle Indespærring for Livstid, nemlig forjaavidt Forholdene ikke forandre sig forinden. Erfaringen viser, at Paragraffen anvendes nogenlunde hyppig og i Reglen angaar saadanne Personer og Forhold, at indgribende og langvarige Forholdsregler ere nødvendige.

minelle Sager og iøvrigt at have givet et vist *Spillerum**). Det er herefter fundet rigtigst til Rævningspaakendelse ubetinget at henlægge de allergevreste Forbrydelser, for hvilke Straffen er Livsstraf eller for første Gang begaaet Forbrydelse livsvarigt Straf- arbejde, hvormed er stillet i Klasse Til- tale efter § 299 (jfr. ovenfor S. 13, Note). Paa den anden Side har man ment, at der ikke uden i ganske ekceptionelle Til- fælde (jfr. § 5 in fine, sammenholdt med § 6 in fine) bør kunne være Tale om, at et for Borgerne som for Retsplejen saa tungt Apparat som Rævninger skulde kunne bringes til Anvendelse paa Hand- lingen, for hvilke Straffen ikke kan over- stride Fængsel. At disse Forbrydelser efter nærværende Udkast ikke kunne bringes for Rævninger, ligger allerede deri, at de nor- malt ikke kunne bringes for Landsret. Men selv med Hensyn til en stor Del af de For- brydelser, for hvilke Straffen kan stige til Straf- arbejde, og som altsaa efter Udkastet regelmæssig kunne komme for Landsret, gør det sig gældende, at de høre til de daglig- dags Ting og for en meget væsentlig Del forøves af professionelle Forbrydere. Naar hertil endvidere kommer, at Tiltales Straf- skyld i mangfoldige Tilfælde ved egen Til- staaelse eller paa anden Maade kan være konstateret udover al Tvivl, saaledes at Dommerens Opgave i Virkeligheden ind- strænker sig til at udmaale Straffen — noget, der er Rævningerne uvedkommende — vil det ses, at det vilde være urimeligt, om man ubetinget vilde foreskrive Rævningebe- handling i alle de her omhandlede Til- fælde, hvor Straffen kan stige til Straf- arbejde. Paa den anden Side kan der inden- for denne Gruppe let forekomme Tilfælde, hvor Vedkommandes Belsk i Virkeligheden eller efter hans og andres Opfattelse staar paa Spil, og hvor Spørgsmaalet om Be- visets Tilstrækkelighed eller et strafferetligt Begrebs større eller mindre Rækkevidde frem-

byder Tvivl. Her vil en Paakendelse under Medvirkning af Rævninger kunne være paa sin Plads.

Det naturlige vil herefter være at over- lade det dels til Anklagerens, dels til Sig- tedes eget Valg, om Sagen i saadanne Til- fælde, i hvilke der kan blive Spørgsmaal om Straf- arbejde — i Klasse hvormed Ud- kastet har ment at burde stille Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret — skal bringes frem for Rævninger eller ej.

En fuldstændig Sikkerhed for, at den praktiske Anvendelse af disse Regler netop vil drage den Grænse, der i sig var den ønskelige, er der selvfølgelig ikke. Men iøv- rigt er der ingen Grund til at nære Frygt for, at den Sigtede i utvivlsomme Sager regelmæssig skulde vælge Rævninger, idet den, der har afgivet en klar Tilstaaelse i en Sag, der heller ikke frembyder retlig Tvivl, ikke kan gøre sig Haab om at slippe, fordi han paakalder Rævninger, medens han paa den anden Side let kommer til at vente længere paa Afgørelsen. Vilde man ombendt be- frygte, at Rævninger herefter skulde blive benyttede i altfor ringe Omfang, maa hertil svares, at Rævningeinstitutionens Værd i hvert Fald staar og falder med den Tillid, den kan staffe sig, og at den naturligste og sikreste Form for Indførelsen af en saadan Institution er, at der gives Udviklingen Lejlighed til at gribe og knægte den. At ville paatvinge Retsplejen og Borgerne et besværligt Apparat i en Række Tilfælde, hvor ikke blot Paatalemyndigheden, men endog den Sigtede selv, til hvis Bestyttelse den fremfor alt skal tjene, ikke bryder sig derom, vilde der ikke være Grund til. At man i de saa store Sager, hvor Ved- kommandes Liv eller Frihed for Livstid staar paa Spil, ubetinget søger alle mulige Garantier, selv de, der in casu maatte vise sig overflødige, lader sig forstaa og for- svare. Men iøvrigt bør Rævningerne først og fremmest være et Værn, som den Sig- tede i alvorlige Sager skal kunne ty til, hvor han befrygter, at de juridiske Dommere skulle se ensidigt, konventionelt eller doktrinært paa det foreliggende Bevismateriale eller den foreliggende Handlings strafferetlige Karakter*).

*) Jfr. Grundlovsudvalgets Betænkning (Forhand- lingen paa den grundlovgivende Rigsdag Side 1531). "... Gennemførelsen af Rævninger maa altsaa indskrænkes til Strafferetsager, men den kan ingenlunde anvendes her i alle Sager. De fleste kriminelle Sager vilde tværtimod ogsaa fremdeles blive at paakende uden Rævningers Mellemskomst. Dette er overalt Tilfældet og kan vanskelig und- gaas, dersom der ikke i en ganske overordentlig Grad skal lægges Beslag paa Borgernes Tid og Kraft. Rævninger bør altsaa kun domme i de vigtigere Strafferetsager. Spillets Grænse nu her skal drages, maa det være den fremtidige Lovgivning forbeholdt at afgøre. Kun har man troet ogsaa her at kunne vælge det Ord, der i Fremtiden skal betegne denne Art af Sager, nemlig „Misgerningsager“.

*) I Norge, hvis Straffeprocesslov (Kap. 28) aabner Adgang til at bringe enhver Underretssag (Polit- sager og Bødesager dog undtagne) frem til fornøjet Behandling for Rævningeret (Lagmandsret), synes det ogsaa erkendt, at man er gaaet for vidt. Frankrig, Tyskland og Østrig indskrænke Jury- Anvendelse til de groveste Forbrydelser og begrænse saaledes Adgangen langt stærkere end nærværende Udkast. England anvender den derimod overalt udenfor Sager, der behandles rent summarisk.

I den fremstillede Begrundelse ligger imidlertid, at den alt omtalte Regel, hvorefter den, der sigtes for en Forbrydelse, som kan paadrage Strafarbejde, Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret, kan forlange Paakendelse ved Nævninger, trænger til en Begrænsning, thi uden saadan vil den kunne benyttes ikke blot af den, der frygter sig forurettet, men ogsaa af den, der er fuldt paa det rene med sin Straffskyld, men som af en eller anden Grund kan ønske at trække Sagen ud, eller i alt Fald ønske at tage Chansen for en urigtig Frisindelseskendelse fra Nævningernes Side. At finde en Regel, der helt afkræver Muligheden for dette sidste og dog fuldt ud tilfredsstiller det ovenomtalte Hensyn til den Sigtede, er næppe muligt. Kommissionen har ment at maatte indskrænke sig til den i Paragrafens 2det Stykke givne varssomme Begrænsning, der kun berører Folk, der allerede have været i Forbedrings- eller Tugthuset for Ejendomsstrækelse og nu igen tiltales for saadan Forbrydelse, Afgang til at forlange Paakendelse ved Nævninger.

Endelig er der i Slutningen af Paragraffen aabnet en Udvej for saadanne særlige Tilfælde, hvor de foregaaende Regler ikke hjemle Nævningers Medvirkning, men hvor dog baade Landsretten selv, Anklagemyndigheden og Sigtede ere enige om Onskeligheden af saadan. Denne Regel vil altsaa kunne finde Anvendelse i Tilfælde, i hvilke Straffen maaste ikke kan naa højere end til Fængsel paa Bånd og Brød, og som saaledes kun i Kraft af § 5 in fine kunne bringes frem direkte for Landsret, men hvor der dog kan være Spørgsmaal om at dømme en hidtil vel anset Mand for et Forhold, der vil sætte en for ham skæbnesvangere Plet paa hans Rygte. Ligeledes vil Reglen kunne anvendes til Fordel for saadanne Sigtede, der alt have udstaaet Strafarbejde for Ejendomsstrækelse, og som nu igen tiltales for saadan Forbrydelse, men under Forhold, der frembyde særlig Tvivl og Betænkelighed.

Endnu skal fremhæves, at medens det tidligere Forslag under særligt Hensyn til Grundlovens Forskrift om Nævningers Medvirkning i Sager, der rejse sig af politiske Lovovertrædelser, udtrykkelig havde henlagt Sager, der angik nogen af de i Straffelovens Kap. 9—11 omhandlede Forbrydelser, til ubetinget Nævningepaakendelse, er saadan Regel ikke medtaget i nærværende Udkast. Grunden hertil er den, at det indenfor Kommissionen med Styrke er hævdet, at Begrebet „politiske Forbrydelser“ ikke kan fyldestgøres ved Fremhævelsen af de nævnte Straffelovs-Kapitler,

idet det ikke alene eller særlig bestemmes ved, hvad der er Forbrydelsens Genstand, men tillige ved andre Omstændigheder, særlig Forbrydelsens Motiv. Der kan derfor indenfor de nævnte Kapitler falde adskillige Forbrydelser, som ikke med Rette kunne kaldes politiske, og omvendt udenfor de nævnte Kapitler findes en Mængde Forbrydelser, som under visse Forhold maa betegnes som politiske. Grundlovens Tanke vil derfor efter denne Opfattelse fyldestgøres langt bedre ved at indbringe en saadan vidtgaaende Afgang for Sigtede til at forlange Paakendelse ved Nævninger, som Paragraffen iøvrigt har indbrømt, end ved den udtrykkelige Fremhævelse af Kap. 9—11. Kommissionen har haft saa megen mindre Betænkelighed ved at slutte sig til denne Opfattelses Konsekvens: Udeladelsen af den særlige Henvisning til de nævnte Kapitler, som der i samtlige de under disse Kapitler faldende Forbrydelser — alene med Undtagelse af de i § 82, 4de Stykke, og § 83, 2det og 3dje Stykke, omhandlede — allerede som Følge af Strafferammens Bestaenhed i Genhold til Paragrafens øvrige Bestemmelser er Afgang for Sigtede til at forlange Nævningers Medvirkning.

Spørges der derefter, hvilke af de indenfor Straffelovens Omraade liggende Forbrydelser, der blive Genstand for Nævningepaakendelse, bliver Svaret:

Ubetingede Nævningesager ere Sager, hvori der nedlægges Paastand i Genhold til Straffelovens:

§§ 71, 72, 1ste Stk., 74, 75, 80, 1ste Stk., 82, 1ste Stk. (forfælske Forbrydelser mod Statens udbortes Sikkerhed og Selvstaendighed); 85, 86 (forfælske Forbrydelser mod Statsforfatningen); 88, 91, 92, 95 (forfælske grove Forbrydelser mod Kongen, Kongehuset, de lovgivende Forsamlinger etc.); 168, 170, 1ste Led (Voldtægt o. lign.); 186, 187, 190, 191, 192, 2det Led (forsægtigt eller overlagt Drab); 193, 3die Stk. (Anvendelse af fosterfordrivende Midler paa et Fruentimmer uden hendes Vidende og Vilje); 232, 2det Led (fjerde Gang begaaet, grovt Tyveri); 243 og 244 (Røveri); 280, 282, 2det Stk. (Brandstiftelse under stærpende Omstændigheder); 285, 1ste Stk., 286, 1ste Stk., 287, 1ste Stk., 288, 1ste Stk. in fine (forfælske almenfarlige Forbrydelser, begaaede under kvalificerende Omstændigheder); 299 (Sikkerhedsfængsel).

Som Eksempel paa ubetingede Nævningesager i Genhold til en udenfor Straffeloven liggende Hjemmel kan nævnes Sager, i hvilke der nedlægges Paastand i Genhold til Lov om Sprængstoffer af 1. April 1894 § 11, 1ste Stk.

Nævningesager paa Overanklagerens eller Sigtedes Begæring ere Sager, i hvilke der nedlægges Paastand i Genhold til Straffelovens §§ 72, 2det

Stk., 73, 76, 77, 78, 79, 80, 2det Stk., 81, 82, 2det og 3die Stk., 83, 1ste Stk. (forfælsige Forbrydelser mod Statens udbortes Sikkerhed og Selvstændighed); 87 (voldsom Forhindring af de forfatningsmæssige Valg etc.); 89, 90, 93, 94, 96 (forfælsige Forbrydelser mod Kongen, Kongehusets Medlemmer eller Rigsdagsmand); 98, 1ste Stk., 99, 100, 103, 1ste Stk. og 2det Stk., 1ste Pkt., 1ste Led, samt 2det Pkt., 104, 2det Stk., 108, 109, 112, 113, 1ste Stk., 114, 115, 2det Stk. (forfælsige Forbrydelser mod den offentlige Myndighed og Orden); alle i Kap. 13 nævnte Embedsforbrydelser med Undtagelse af de i §§ 119, 129, 130, 3die Stk. ommeldte; 145—46, 149, 1ste Stk., 150—51 (Mened, falsk Forklaring o. lign.); 157, 1ste Stk. (voldsom Forhindring af Gudsstjeneste etc.); 160, 1ste og 2det Pkt. (Vigami); 161—62, 164, 166—67, 169, 170 in fine, 171—77, 181—82, 183, 1ste Stk. og 2det Stk., 1ste Pkt., 185 (Blodskam, Korforsælse, Rufferi og forfælsige andre Sædelighedsforbrydelser); 188—89, 192, 1ste Led (Drab under noget formildende Omstændigheder); 193, 1ste og 2det Stk. (Korsforbrydelser); 194—95 (uforsvarlig Omgang ved Barnefødsel); 196, 1ste Stk. (Drab efter Begæring); 197 (Udsættelse af spæde Børn etc.); 198 (uagtsomt Mandsdrab); 201—5, 206, 2det Stk. (Legemsbestadigelse); 210—11 (Frihedskrænkelser); 213 (Barnerov); 225—26 (falsk Angivelse eller Klagemaal); 228—31*, 232, 1ste Led, jfr. 234, 237, 240, 241 og 246 (Tyveri og Ran); 238—39 (Valeri); 245 (Pengeafpresning); 247—50 (ulovlig Omgang med Gittetings o. lign.); 251—53, 255, 258—59 (Bedrageri); 260, 262, 1ste Stk. (svigagtig Falsk); 264—66, 267, 1ste Pkt. (Falskmøntneri etc.); 268—75 (Dokumentfalsk); 277, 1ste Stk., 278, 1ste Stk., 279 (falsk Maal, Vægt, Mærke etc.); 281, 282, 1ste Stk. (Brandstiftelse); 285, 2det Stk., 286, 2det Pkt., 287, 2det Stk., 288 (forfælsige almenfarlige Handlinger); 290, 1ste og 2det Stk. (Anvendelse af giftige Stoffer i Næringslivet); 291, 292, 1ste Stk. (Udbredelse af smitsom Sygdom).

Ordene „Sigtede eller dennes Bærgere“ her som andetsteds i Loven en forfælsket Bærgelse af det i § 5 b brugte Udtryk „Sigtede, eller hvis denne er umyndig, hans Bærgere“, saaledes at Afgørelse for Umyndiges Vedkommende, hvor denne Bending benyttes, alene er hos Bærgere.

§ 7.

Da den i Straffelovens § 46 forestrebnene Strafferamme for Forsøg intet Minimum fastsætter, og da Strafferammen ved Meddelagtighed synker meget betydeligt, vilde

Reglerne i § 5, om de her skulde anvendes, give Underrettens Kompetence en Rækkevidde, som ikke ligger i Udfæstets Tanke. En Domsfælses Betydning beror jo nemlig ikke alene paa Størrelsen af den Straf, der idømmes, men ogsaa paa Karakteren af den Forbrydelse, hvorfor der dommes, men denne finder netop sit Udtryk gennem den almindelige for den fuldbyrdede Forbrydelse fastsatte Strafferamme.

Naar den i det tidligere Forslag i Forbindelse hermed udtalte Regel om, at der ved Kompetence-Afgrænsningen heller ikke skal tages Hensyn til saadanne i Loven bestemt betegnede Omstændigheder, som hjemle Medsættelse af Strafferammen, her er udeladt, er dette sket, fordi denne Regel, forsaavidt angaar de i Straffelovens almindelige Del omhandlede Straffenedsættelser (med Hensyn til Børn, ufuldstændig Tilregnelighed etc.), maa forstaa sig af sig selv, medens Reglen paa den anden Side let kunde misforstaaes derhen, at den tillige omfattede de i Straffelovgivningens specielle Del omtalte, bestemt betegnede Omstændigheder (f. Eks. ved Voldtægt, at Kvinden er berøget, i § 103 at Vold ej er anvendt etc. etc.), hvilke netop skabe særlige Strafferammer.

§ 8.

Om Forening af Straffesager se §§ 31 in fine, 34, 35, 2det Stk., og 61—63.

§ 9.

Denne Paragraf er i væsentlig Grad simplificeret i Sammenligning med den tilsvarende Paragraf i det tidligere Forslag (§ 13). Dens Grundtanke behøver ingen nærmere Forklaring. Medens Afvisning fra Underretten ifølge Paragraffen kan blive nødvendig saavel paa et af Sagens første Stadier (jfr. § 303, 3die Stykke, sammenholdt med § 228), som efter at Domsforhandlingen er begyndt (§ 303, 3die Stykke, sammenholdt med § 241), kan Afvisning fra Landsretten af den Grund, at Sagen hører for Underretten — særlig af Hensyn til Sigtede eller Vidnerne — undlades, naar Sagen er naaet frem til Domsforhandling, hvorimod den bør finde Sted, naar det inden dette Stadium oplyses, at Sagen efter sin Væbskaffenhed ikke hører for Landsretten (jfr. § 228). Ligeledes kan, naar det under en Domsforhandling for Rævnninger viser sig, at Sagen burde have været foretaget uden Rævnninger, Paakendelsen efter Rettens Bestemmelse ske under Rævnningernes Medvirkning.

En Dom eller Kendelse, hvorved en Domsfag afvises, kan gøres til Genstand

*) Ved disse og de følgende Paragraffer indtil § 279 inkl. maa dog erindres Udfæstets § 6, 3die Stk.

henholdsvis for Akte (§ 320 Nr. 1) eller Rære (§ 346, 2det Stykke); en Kendelse, hvorved Domsjagen antages, kan ikke gøres til Genstand for Rære (§ 346, 2det Stykke).

Kapitel III.

Tilfælde, hvor Rettens Personer skulle eller kunne vige deres Sæde.

Nærværende Kapitel adskiller sig i det væsentlige kun paa følgende Punkter fra det tidligere Forslags Kapitel III.

- 1) Dommer- (Nævning- og Retskriver-) Inhabiliteten som Følge af Slægtskab eller Svogerkab med Sigtede er udvidet til Sødsfendebarns Grænsen. Ingen kan altsaa efter nærværende Udkast fungere som Dommer (Nævning eller Retskriver) i en Sag, i hvilken Sigtede er hans Broders eller Søsters Barn, et saadants Vægefælle, hans Fætter, Fætters Hustru, Kusine, Kusines Mand, Onkel eller Tante.
- 2) Det er udtrykkelig fremhævet, at det i kollegialt sammensatte Domstole er baade Ret og Pligt for hvilken som helst af Dommerne, der maatte være bekendt med en Inhabilitetsgrund hos en Kollega, at rejse Spørgsmaal desangaaende.
- 3) Reglerne om Tidspunktet for Fremstættelsen af Indsigelsen mod Nævningshabilitet ere henflyttede til Nævningskap. (§ 260).
- 4) Det tidligere Forslags §§ 18 og 19 ere i simplificeret Form gengivne i nærværende Udkasts § 15.

Jøvrigt ere de i dette Kapitel indeholdte Regler om Dommerinhabilitet og dens Paakendelse i første Instans i det Hele overensstemmende med de nugældende. Der er derfor ingen Grund til nærmere Forklaring. De vanskelige Spørgsmaal, der frembyde sig, saaledes Spørgsmaalet om, hvor vidt Begrebet „egen Interesse“ som Inhabilitetsgrund (§ 12 Nr. 1) rækker, eller hvilke Omstændigheder der iøvrigt kunne antages „egnede til at vække Tvivl om fuldstændig Upartisthed“ hos Dommeren, ere gamle, vel kendte Spørgsmaal, der nødvendigvis maa løses gennem Videnskab og Praksis. Ethvert Forsøg paa nærmere Præciseringen i Loven vil uundgaelig komme tilfört i den ene eller den anden Retning.

Særlig skal dog med Hensyn til § 12, fjerde Stykke, bemærkes, at det naturligt vilde være det bedste, om den Dommer, der

har behandlet Sagen som Undersøgelses-Dommer, ikke tillige kom til at dømme i den som eneste Dommer. En saadan Ordning vilde imidlertid nødvendigvis gøre, enten at der uafslædig maatte bestilles Sætte-Dommer, hvad naturligt vilde medføre Besvær, Forstyrrelse, Forhaling og Bekostning, eller at der maatte ansættes to Dommere i hver Underretskreds, noget, der igen vilde nødvendiggøre Fordobling enten af Underretsdommernes Antal eller af Underretskredsenes Størrelse — begge Dele lige lidt ønskelige. Man maa derfor slaa sig til Ro med, dels at de større Sager (Landsretssagerne) ikke længere som nu skulle bedømmes i første Instans af Undersøgelsesdommeren, men gaa over til Domsbehandling ved Landsret, dels at der i alle Underretssager af nogen Betydning er Afgang til Appel, hvorved man netop opnaar Paadømmelse ved andre Dommere end den, der har haft med Undersøgelsen at gøre, dels at Underretsdommerens Stilling til Forundersøgelsen under den nye Ordning bliver forstellig fra det hidtil gældende (jfr. Kap. XX.), saaledes at der ikke i saa høj Grad som nu bliver Fare for, at Dommerens Stilling til Forundersøgelsen skal præjudicere hans Stilling som Dommer, dels endelig at der er taget Forbehold med Hensyn til særlige Tilfælde i Slutningen af det her omtalte Stykke.

At § 12 Nr. 5 er affattet saaledes, at det ikke i al Almindelighed hindrer en Dommer, der een Gang har behandlet en Sag, fra i Tilfælde af Genoptagelse paa ny at behandle den, er under Hensyn til Bestaaffenheden af mange af de Grunde, der kunne foranledige Genoptagelse (jfr. Kap. XXX.), formentlig i sin Orden.

I § 14, 2det Punktum, er der givet en Dommer, derunder ogsaa en Dommer i en kollegialt sammensat Domstol, en selvstændig Ret til at vige sit Sæde.

Kapitel IV.

Den offentlige Anklagemyndighed.

Ogsaa dette Kapitel er i alt væsentligt overensstemmende med det tilsvarende Kapitel i det tidligere Forslag; de foretagne Endringer bestaa nærmest kun i Udeladelse af nogle som overflødige ansete Ord og Sætninger, samt af nogle Regler om Indberetninger, der rettere hore hjemme i administrative Instruktser, hvorhos der er givet

de forfællige Anklagere andre Benævnelser. — Gennemførelsen af den Funktionsfordeling, der skulde betegne et af den hele Reformens Hovedfremstridt, kræver selvfølgelig en fra Dommeren forfællig Anklagemyndighed i alle Sager. For at opnaa dette, uden dog derfor at indføre en stor Stab af nye Embedsmænd, foreslaas der den Ordning, at Forsøgningen af Politisager i 1ste Instans helt henlægges til Politimesteren under Tilhyn af Amtmanden og Justitsministeriet, og at i andre Sager (almindelige Underretssager, saavel som Landsretssager) Politimesteren regelmæssig paataaler for Underjøgelsesretten paa den egentlige Anklagemyndigheds Vegne. De egentlige Anklageres Hverv bliver saaledes normalt begraenstet til det, der i en paa Anklageprincippet baseret Ordning er bestemt til at være Thyndepunktet, nemlig Domsforhandlingen i de almindelige Underretssager og i Landsretssager saavel som for Højesteret.

Den nærmere Ordning af Anklagemyndigheden er tænkt saaledes, at der i Epiden stilles en, kun Justitsministeren underordnet, Rigsanklager, hvem der bestikkes en Overanklager til Bistand. De Rigsanklageren paahvilende Pligter bestaa i dels at varetage Anklagens Interesser for Højesteret saavel som i Landsretssager af særlig Betydning og Vanskelighed, dels at føre almindeligt Tilhyn med de ham underordnede Anklageres Udførelse af deres Hverv.

Ved hver Landsret tænkes derhos bestikket 3 Overanklagere, ligeledes med de fornødne Hjælpere til Varetagelse af Anklagens Interesser dels i Landsretssager, dels i almindelige Underretssager, men dog med Myndighed til i større eller mindre Omfang at overdrage Anklagerhvervets Udførelse i denne sidste Art Sager til Underanklagere, hvilke tænkes antagne blandt Mænd, der iøvrigt samtidig søge deres Erhverv som Sagførere.

Som det vil ses, er herved Tallet af særlige offentlige Anklagere indskrænket til et Minimum, hvorved endda er at bemærke, at de nuværende Aktor-Salærer under den nye Ordning ville bortfalde. Paa den anden Side er det selvfølgelig af yderlig Vigtighed, at særlig Posten som Rigsanklager og de saa Poster som Overanklagere lønnes saaledes, at virkelig dygtige Folk kunne søle Opfordring til at søge dem. Disse Mænd i Forbindelse med Formændene i Landsretterne ville nemlig blive dem, paa hvem fremfor alt den heldige Gennemførelse af det nye System vil komme til at bero, og Posterne ville blive baade ansvarsfulde og besværlige.

Hvad Politiets Stilling angaar, da er det allerede bemærket, at Politimesteren forfølger Politisager selvstændigt, medens hans Virksomhed i andre offentlige Straffesager er at opfatte som understøttende og hjælpende den egentlige Anklagemyndighed saavel som Retten. Dette er udtrykkelig udtalt dels i § 188, dels i Udkastet til Lov om Domsmagtens Ordning § 91 og følger for Forundersøgelsesens Vedkommende særlig deraf, at Overanklageren, om han vil, under denne helt kan optræde i Politimesterens Sted (jfr. § 201, 2det Stk.). Naar man har ment at maatte stille Politidirektøren i Kjøbenhavn direkte under Justitsministeren, har dette væsentligst den Betydning, at, forsaavidt Politidirektøren skulde vægre sig ved at efterkomme de til ham fra Rigsanklageren eller Overanklageren rettede Begæringer (§ 188, 2det Stk.), vil en Refus til Justitsministeriet være nødvendig til Konfliktens Løsning.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 19. *)

„Den Opgave, som ifølge Anklageprincippet tilfalder den offentlige Anklagemyndigheds Organer, indbefatter: Fremstafvelse af de Oplysninger, som ere nødvendige til at rejse Anklage for den dømmende Ret, derunder Paakaldelse af den Medvirkning af Underjøgelsesdommeren, som Loven hjemler, dernæst Beslutning om Anklage og dennes Formulering overensstemmende med de langt strengere Fordringer til Nøjagtighed og Fuldstændighed, som den nye Ordning maa kræve, end der nu er Tale om ved Aktionsordrerne, endelig Anklagens Gennemførelse baade fra den faktiske og retlige Side for den dømmende Ret. Dette sidste har i den nye Proces en ganske anden og ulige vigtigere Betydning end i den nugældende Ret Aktors Virksomhed ifølge Aktionsordren. Hovedopgaven bliver i Medfør af Mundtlighedsprincippet at føre Beviserne frem umiddelbart for den dømmende Ret. Der er ikke længere Tale om et blot Referat eller Sammenstilling af et Bevismateriale, som forudlættes fuldstændig stillet til Veje under Forundersøgelsen. Dertil kommer endvidere Haandhævelse af Anklagens Interesser med Hensyn til og under Anvendelsen af de Retsmidler, Loven hjemler, samt endelig Omsorgen for en Straffedomss Fuldbgyrdelse.“

*) Det herunder anførte er citeret efter Motiverne til det tidligere Forslag.

§ 20.

Som alt omtalt, ere de offentlige Anklagere at anse som Embedsmænd under Justitsministeren, men idet de træde i Forhold til Domstolene som den ene Part i Anklageprocessen, blive de selvfølgelig Domstolene undergivne paa samme Maade som enhver Process-Part er det. Hertil kommer imidlertid, at man ikke har turdet indlade sig paa en saa radikal Gennemførelse af Anklageprincippet, at Dommeren skulde indtage en lige saa passiv Stilling som i Civilprocessen, saaledes at han i Hovedsagen indskrænker sig til at bedømme det ham forelagte Materiale. Medens den nærmere Omtale af dette Punkt maa henvises til det følgende, skal her foreløbig bemærkes, at Kommisstonen — trods nogen Divergens — har ment, at det vilde være betænkeligt, om man helt vilde unddrage paa den ene Side Retsjufferheden, paa den anden Side de Sigtede den Garanti, der ligger i, at Retten i Embeds Medfør paaer, at mulige Mangler i det af Aktor og Defensor tilvebragte Materiale afhjælpes. Selv saaledes bestemt bliver Dommerens Stilling under den nye Ordning, hvor han navnlig skal udøve en kritisk og supplerende Kontrol, væsentlig forskellig fra den nugældende, hvor Dommeren jo i Virkeligheden paa en Gang er baaede Anklager og Forsvarer. Af det anførte følger imidlertid, at Anklageren saavel som Politiet indenfor de Grænser, Loven afstikker, jfr. særlig §§ 206, 1ste Stk., og 251 in fine, maa efterkomme de Begæringer, Dommeren stiller til Sagens yderligere Oplysning.

§ 22.

Ordene „saadan Foranstaltning, som i den Anledning maatte findes fornøden“ tilfigte at overlade Spørgsmaalet til de vedkommende Foresattes Skøn, uden at disse ere bundne ved Inhabilitetsreglerne for Dommere i Kapitel III.

§ 23.

Det er Tanken, at Rigsanklageren personlig skulde overtage særlig vigtige og vanskelige Sager.

§ 26.

Underanklagerne skulle kun udføre Sagen for Underretten og have ingen Myndighed til at give Politiet bindende Paalæg.

Kapitel V.

Paataalen.

Fra det tidligere Forslag afstiller nærværende Kapitel sig navnlig paa følgende Punkter:

- 1) I § 31 (det tidligere Forslags § 35) er under Nr. 1 Straffelovens § 242 ikke medtaget blandt Undtagelserne, hvorhos de enkelte Embedsforbrydelser, hvorom der her kan blive Spørgsmaal, ere nævnte udtrykkelig; endvidere er Listen under Nr. 2 suppleret med de nyere Love af samme Art samt med en almindelig Klausul for Fremtidens Skyld.
- 2) I § 32 (det tidligere Forslags § 36) er Nr. 2 ændret derhen, at Opfordring af vedkommende særlige Myndighed kun er gjort til Betingelse for Forsøgning, naar det ifølge Lovgivningen er afhængigt af dennes Bestemmelse, om Tiltale skal finde Sted.
- 3) I § 33 (det tidligere Forslags § 37) er Rigs- og Overanklagerens Myndighed til paa egen Haand at undlade Tiltale udvidet, jfr. nærmere nedenfor.
- 4) I § 35 er de privat forfulgte Straffesager stillede paa anden Maade end efter det tidligere Forslags § 39, og endelig er
- 5) det tidligere Forslags § 42 udeladt som overflødig.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 27.

Den heri udtalte almindelige Regel er en Grundbestanddel af hele Anklageprincippet. Den Undtagelse, der gøres i Slutningen for paatrængende Tilfældes Vedkommende, kan vanskelig undværes; lignende Undtagelser genfindes i fremmede Love (se R. L. § 269, T. L. § 163, D. L. § 89, Code d'instr. cr. § 61). Hvor en Dommer har paabegyndt Retshandling af egen Drift, skal han uophødelig derom underrette Paatalemyndigheden eller den Dommer, for hvem Forundersøgelsen foregaar.

§ 28.

Meningen med denne Paragraf er ikke, at Paatalemyndigheden til enhver Tid efter eget vilkaarligt Forgodtbefindende kan frasalde en Forsøgning. De Regler, som bestemme, hvem Myndigheden til at undlade Paatale tilkommer, samt hvilke Betingelserne for saadan Undladen ere (altsaa Reglerne i § 32 og 33), maa ogsaa

Behandling stykkes særlige traditionelle Forstillinger, og ikke hidrører fra, at Duel skulde være at betragte som en blot og bar Ordenstrænkelse, behandles politiretsmæssig. De Bestemmelser i Straffelovens 13de og 19de Kapitel, der ikke hjemle højere Straf end simpelt Fængsel, maa derfor udtrykkelig undtages fra Politifagernes Kreds. Paa den anden Side findes der en Række straffbare Handlinger, saavel i som udenfor Straffeloven, som vel ere satte under en Strafferamme, der kan naa op til Fængsel paa Vand og Brød, men som dog i deres Væsen kun ere Politiforfeelser, for hvilke den normale Straf i Reglen ligger lavere. Disse Tilfælde, der for største Del allerede nu behandles som offentlige Politifager, ere gennem Opregningen i Nr. 2 henlagte til de offentlige Politifagets Kreds.

Med Hensyn til Paragraffens sidste Stykke bemærkes:

En Politifag maa, hvor den forfølges i Forening med en Overanklagerfag, selvfølgelig forfølges af samme Myndighed, som denne sidste. Derhos kan der ogsaa udenfor dette Tilfælde tænkes Politifager af saadan Bestaafenhed, at det er rimeligst, at Overanklageren i dem varetager Anklagerens Interesse under Domsforhandlingen, og, forsaavidt Politimesteren og Overanklageren ere enige herom, ses der ingen Grund for Loven til at hindre saadan Ordning.

§ 32.

Bestemmelsen i Nr. 1 om Justitsministeriets Befaling som nødvendig Betingelse for Paatale af Embedsforbrydelser, findes ikke i den gældende Ret, men er optaget i Overensstemmelse med det tidligere Forslag (jfr. dettes § 36 Nr. 1). — Bestemmelsen i Nr. 2 er, som det ses, kun en Henvisning til den alt gældende Ret, hvorimod det tidligere Forslags § 36 Nr. 2 krævede Opfordring af vedkommende særlige Myndighed, overalt hvor „Handlingen var en Overtrædelse af Love, hvis Efterlevelse det nærmest paahviler en saadan at vaage over“. Denne vidtrækkende og temmelig vage Regel er ikke her genoptagen, da den maatte berhygtes at ville forvolde en hel Del Tvivl, Besvær og Forhaling og eventuelt at ville svække Retshaandhævelsens Energi. — Bestemmelsen i Nr. 3, 2det Punktum, findes ikke i den gældende Ret; den søger at afværge en Uretfærdighed og Vilfaarlighed, der ellers let kan blive Følgen af den Indflydelse, der er tillagt den Privates Begæring.

Den Tilbagetagelse af den Privates Begæring, der omtales i Paragraffens næstsidste Punktum, maa, for at være bindende, fore-

ligge ubetinget og ikke være indskrænket til en enkelt af flere Medstyldige.

§ 33.

I denne Paragraf er der gjort en noget videre Anvendelse af Opportunitetsprincippet end i det ældre Forslags § 37, idet der navnlig er givet Overanklageren Paalæg om i alle de af Paragraffen ikke specielt omhandlede Tilfælde, i hvilke han mener, at Paatale under Hensyn til særlige formildende Omstændigheder kan undlades uden Skade for nogen offentlig Interesse, at forelægge Sagen for Rigsanklageren, hvem der saa er givet Besøjsel til at afgøre Spørgsmaalet, saaledes at han kun i Tilfælde, der forekomme ham tvivlsomme, skal indstille Sagen til Justitsministeriets Afgørelse. Denne Udvidelse er bygget paa Erkendelsen af, at man selv i Tilfælde, der bogstavelig taget omfattes af et Straffebud, bør gøre Afdgangen til at undgaa al urimelig og hensigtsløs Straffen saa let og simpel som blot foreneligt med en sikker og konsekvent straffende Retshaandhævelse. Ved denne Udvidelse er Paragraffen i det væsentlige kommet til at svare til R. L. § 85.

Det har endvidere været under Overvejelse indenfor Kommissionen at give Overanklageren Besøjsel til — i Overensstemmelse med den i Kjøbenhavn for Tiden fulgte Praksis — paa egen Haand at frafalde Tiltale mod Børn mellem 10 og 15 Aar. Naar dette dog ikke er foreslaaet, er det dels af Hensyn til Onstligheden af i dette Forhold at sitre Gennemførelsen af en ensartet Praksis hele Landet over, men dels og navnlig fordi saadan Frafalden af Tiltale ofte kun bør finde Sted i Forbindelse med Børnets Anbringelse paa en Opdragelsesanstalt, og Justitsministeriet snarere end en Overanklager vil kunne formaa vedkommende Kommune til at afholde de dertil medgaaende Udgifter. Da iøvrigt hele Spørgsmaalet om Behandlingen af forbryderiske Børn for Tiden er Genstand for særlig og samlet Behandling, er dette en hyderligere Grund til ikke her at gribe ind med en enkelt Modifikation i den gældende Lovgivning.

Med den ovenangivne Endring og nogen, nærmest redaktionel, Omstrukturering, er det ældre Forslags § 37 bevaret. — Reglerne ere herefter i deres Helhed følgende:

I. Ved Afgørelsen af, om Paatale skal finde Sted eller en begyndt Forfølgning fortsættes, har Overanklageren (eventuelt Politimesteren, jfr. §§ 194 og 213) for det Første paa Grundlag af det foreliggende Materiale

at skønne over, hvorvidt Undersøgelsen kan ventes at føre til, at en Person findes skyldig til Straf eller ej.

Hvis han herefter skønner, at saadant ikke med nogen Rimelighed kan ventes, er det baade hans Ret og Pligt at undlade Paatale,*) og dette gælder, hvad enten Grunden til, at ingen Straffedom kan ventes affaagt, er den, at det fornødne Bevis ikke kan ventes tilvejebragt, eller at det paagældende Forhold ikke kan ventes at ville blive henført under noget Forbrydelsesbegreb, eller at Vedkommende ikke kan ventes at blive anset for tilregnelig, eller at Straf af andre særlige Grunde (f. Eks. Forældelse) ikke kan ventes idømt. Særlig skal som Konsekvens af det anførte fremhæves, at Overanklageren kan og bør undlade Paatale, hvor f. Eks. Eksces i Rødværge vel maa antages at foreligge, men hvor Straffrihed utvivlsomt vil følge af Reglen i Straffelovens § 40, 2det Stk., om den ved Stræk og Bestyrtelse fremkaldte Mangel paa Tilregnelighed, eller hvor Nogen vel har afgivet falsk Vidneforklaring i offentlig Straffesag, men Straffrihed dog maa tilkomme ham efter Straffelovens § 147, fordi Sagen gjaldt ham selv, og Ed ikke er aflagt, eller hvor der vel foreligger ulovlig Omgang med Hittogods, men Straf i Henhold til Straffelovens § 247 som Følge af Genstandens Ubetydelighed og andre formildende Omstændigheder ikke kan ventes idømt.

Det er en Selvfølge, at det her omhandlede selvstændige Skøn tilkommer Overanklageren ogsaa i de under § 32 Nr. 2 og 3 nævnte Tilfælde, uanset at der foreligger Opfordring fra vedkommende særlige Myndighed eller Begæring fra vedkommende Private, og omvendt er fuldstændig udelukket i de under § 32 Nr. 1 faldende Tilfælde, hvor efter Lovens Justitsministeriet alene kan beslutte Paatale.

Endvidere er det en ligefrem Konsekvens af det almindelige Forhold mellem under- og overordnet Myndighed (jfr. ogsaa §§ 21 og 23), at hvor Rigsanklageren eller Justitsministeriet i det enkelte Tilfælde maatte finde Anledning dertil, kunne de give Overanklageren bindende Ordre med Hensyn til Paatale eller Ikke-Paatale, saaledes at Overanklageren maa underordne sit personlige Skøn under saadan Ordre. Det kan end ikke være udelukket, at Rigsanklageren eller Justitsministeriet forlanger, at der skal rejses Paatale i en Sag, efter at Overanklageren har erklæret, at ingen Paatale skal finde Sted eller

har frasat Paatale, uden at den overordnede Myndighed i saa Hensende er bunden ved andet end Udfæstets § 212.

II. Hvor efter det anførte Overanklageren skønner, at Paatale kan ventes at føre til Straffedom, er han paa den anden Side som Regel forpligtet til at paatale. For saa vidt kan Legalitetsprincippet siges at herste. Dog gælder herfra forskellige Undtagelser. For det første nævner Paragraffen nemlig en Række bestemt afstutne Tilfælde, i hvilke Overanklageren paa egen Haand er berettiget til at undlade eller standse Paatale, selv om Straffedom kunde ventes at blive Følgen af Paatale, om saadan iværksættes og gennemføres. Disse Tilfælde ere de i Paragraffen under Nr. 1—3 nævnte.

Tilfælde af den i Nr. 1 nævnte Art findes i Straffelovens §§ 203, 256 og 257.

Med Hensyn til Nr. 2 (angaaende Straffelovens § 7 eller § 64) maa bemærkes, at der deri ogsaa for saa vidt rummes en Undtagelse fra Princippet i Paragraffens første Stykke, som Overanklageren herefter maa være pligtig til paatale, selv om ingen Straf kan ventes idømt, naar den paagældende dog kan ventes at blive kendt skyldig i et Forhold, der i Gentagelsesilfælde falder ind under en strengere Straffebestemmelse, altsaa først og fremmest Tyveri og Hæleri.

Følgelig maa netop dette Nummer antages at blive af en vis Vigtighed under den nye Ordning. Som udviklet i Motiverne til det ældre Forslag S. 33 vil det nemlig under en mundtlig Procedure ikke i samme Grad som under en skriftlig være hensigtsmæssigt at samle alle de af samme Person begaaede, maasse ganske heterogene Forbrydelser under en og samme Sag. Der indrømmes derfor ikke blot Retten en stor Frihed til at stille Behandlingen ad, hvor Forening faktisk har fundet Sted (§ 62), men det staar tillige Overanklageren frit for at begrænse Forfølgningen til en eller flere Forbrydelser, medens Resten foreløbig holdes ude. Er nu de saaledes adskilte Forbrydelser i Sammenligning med de først paatalte af en saadan Bestaafenhed, at der i Henhold til Princippet i Straffelovens § 64 ikke kan ventes for dem at ville blive idømt nogen særlig Tillægsstraf af Betydning, selv om de bagefter bleve selvstændig forfulgte, og heller ikke Hensynet til Gentagelsesstraf kommer frem (jfr. ovenfor), kan Overanklageren, naar Straf idømmes for de først paatalte Forbrydelser, i Medfør af nærværende § 33 Nr. 2 helt undlade at forfølge de andre.

Tilfælde af den i Nr. 3 ommeldte Art findes i Straffelovens §§ 174, 236 og 263 (om Straffelovens §§ 159, 175 og 254 se

*) Jfr. om en enkelt Undtagelse herfra Bemærkningen til § 33 Nr. 2.

§ 32 sidste Stykke, Paatale efter § 235 (før som Politisag).

Men ved Siden heraf har Overanklageren som alt omtalt ovenfor S. 30 den Ret og Pligt i hvilket som helst andet Tilfælde (derunder altjaa bl. a. alle de almindelige Tilfælde af første Gang begaaet Tyveri, Hæleri eller Bedrageri), i hvilket han under Hensyn til særlige formidende Omstændigheder finder, at Paatale kan undlades uden Skade for nogen offentlig Interesse, at forelægge Sagen for Rigsanklageren, der er beføjet til efter frit embedsmæssigt Skøn at beslutte Undlæbelse eller Standstænding af Paatale og kun, naar Spørgsmaalet forekommer ham tvivlsomt, skal gøre Instilling til Justitsministeriet. At Justitsministeriet iøvrigt ogsaa i Tilfælde, i hvilke der ikke gøres udtrykkelig Indstilling til det, efter den særlige Anledning, der dertil maatte være, kan træffe en for Rigsanklageren bindende Afgørelse, forstaar sig af sig selv. I Kraft af den heromhandlede Bestemmelse i § 33, næstsidste Stykke, sammenholdt med § 28, 1ste Punktum, maa Tiltale bl. a. ogsaa kunne bortfalde i de i Straffelovens §§ 203, 2det Stk., 256 og 257 omhandlede Tilfælde, selv om vedkommende Private ikke samtykker deri, naar tilstrækkelig stærke Grunde tale derfor; dog maa det her ved erindres, at den i § 36 hjemlede subsidære private Forsøgning vil gøre det til en noget betænkelig Sag for Paatalemyndigheden at benytte Besøjsen efter § 33, næstsidste Stykke, mod den Forurettedes Onske.

III. Endelig fremhæves det for Lydeligheds Skyld udtrykkelig i Paragraffens sidste Stykke, at Frasælde af Tiltale i Hensind til Straffelovens § 36, sidste Punktum (jfr. ovenfor S. 30) eller alene paa Grund af, at 10 Aar ere hengaaede, siden Forbrydelsen blev begaaet (Straffelovens § 70), som hidtil kun kan bestemmes af Justitsministeriet.

Som det vil ses, findes der hverken i § 33 eller andetsteds udtrykkelige Regler om Politimesterens Ret til i Politisager at undlade Forsøgning, uanset at Straffedom kan ventes affagt, hvis Forsøgning finder Sted. Imidlertid ligger det i de herhenhørende Overtrædelsers Natur, at der ikke for deres Vedkommende kan være Tale om nogen streng Gennemførelse af Legalitetsprincippet. „De tarvelige Fordringer, der ved disse stilles til den Paagældendes dolus, kræver som sit Korrektiv en temmelig vidtgaaende diskretionær Myndighed“*). Meningen er

derfor for deres Vedkommende at blive staaende ved de hidtil fulgte Regler. Særlig fremhæves skal kun, at, da Politimesteren ikke, forsaavidt Politisager angaa, staar under Overanklageren, vil ikke denne, men kun Amtmand og Justitsminister kunne give ham bindende Ordre med Hensyn til Politisagers Forsøgning.

Anke i Politisager er derimod, forsaavidt den overhovedet kan finde Sted, ved § 337 henlagt til Overanklageren.

§ 34.

Den Paataleret, der her ved tillægges vedkommende offentlige Myndighed, er, som det fremgaar af § 366, betinget af, at Politimesteren ikke agter at forfølge Sagen eller frasalder en begyndt Forsøgning. Tanken i Paragraffen er, at den offentlige Myndighed, der særlig er sat til at øve en vis bestemt Kontrol, ikke skal være bunden ved Politimesterens Skøn over, hvad der indenfor dens særlige Omraade tiltrænger Forsøgning, men bør have Lejlighed til om fornødent at faa sit eget fagmæssige Skøn frem. Da vedkommende Myndighed ifølge § 366 under Sagen træder i Politimesterens Sted, maa den ligesom han ogsaa kunne frasalde den en Gang begyndte Forsøgning. Reglen er indskrænket til de Tilfælde, hvor Paatalen vilde tilkomme Politimesteren, og hvor derfor Sagens simple Behandling gør dens Anvendelse let.

§ 35.

For de Betragtninger, der have ledet Kommissionen til vedblivende at undergive private Straffesager Behandling efter Civilprocessens Regler, er ovenfor S. 2—3 gjort Rede. Der er dog paa to Punkter gjort en Afvigelse fra det hidtil gældende. Dels er der givet Afgang til, hvor en og samme Handling i sig rummer baade en til privat Forsøgning henvist og en almindelig Forbrydelse (en og samme Handling rummer f. Eks. baade en Selvtægtshandling og et Vægelsesangreb efter Straffelovens § 203), at faa førstnævnte Forseelse forfulgt i Forbindelse med sidstnævnte. Denne Ordning vil normalt være den nemmeste for alle Parter. Dels er der givet det Offentlige en i den nugældende Ret oftere savnet Afgang til at gøre en Handling, der i Almindelighed er henvist til privat Forsøgning, til Genstand for offentlig Forsøgning. Betingelsen er, at Overanklageren finder, at en offentlig Interesse (f. Eks. Hensynet til en Domstols Værdighed og Autoritet, naar et af dens Medlemmer er Genstand for Sigtelser eller Paan), kræver offentlig Forsøgning. Afgørelsen af,

*) Motiverne til den norske Departementskomites Udkast til en Straffeprocesslov (1886). S. 15.

hvad den offentlige Interesse i saa Henseende kræver, maa fuldt ud være Anklagemagtens i den Forstand, at Retten ikke, hvor den finder den Paagældende skyldig, kan afvise eller frifinde, fordi efter dens Opfattelse ingen offentlig Interesse krævede offentlig Forsøgning. Da det dog ikke er Meningen, at Overanklagerens Indgriben i Henhold til denne Paragrafs 3die Stykke skal sætte den forurettede Private helt udenfor Sagen, er der i 4de Stykke givet Regler om den Private's Afgang til at slutte sig til det Offentliges Forsøgning, samt til at føre Forsøgningen videre paa egen Haand, hvis det Offentlige mod hans Ønske skalde frasalbe den.

§ 36.

Om den her i al Almindelighed hjemlede subsidiaire private Paataleret gælde de samme Bemærkninger, som ere gjorte ved det tidligere Forslags tilsvarende Paragraf (§ 40). Reglen er optaget efter Forbilleder i flere fremmede Landes Lovgivninger (Skotland, flere sveitsiske Kantoner, Østrig og tilbels Frankrig, jfr. nu endvidere N. L. § 94, hvorimod subsidiaer privat Forsøgning ikke er optaget i den tydske Straffeprocesslov; i England er privat Forsøgning af Straffesager som bekendt den almindelige Form for Forsøgning), og tilsigter, hvad enten Afgangens nu faktisk vil blive anvendt i større eller mindre Omfang, at give en hyderligere Garanti for, at ingen Forsømmelse, Nedbysjen eller Stikken under Stolen fra den offentlige Anklagemyndigheds Side skal kunne gaa for sig, uden at der er Middel derimod. Da paa den anden Side Afgangens til privat Forsøgning meget let kan misbruges til Chikane, Pengeafpresning etc., er det af Vigtighed at holde den indenfor visse Grænser. Den er derfor efter Udfastet kun tilladt den Forurettede selv, og den er uanvendelig, hvor Anklagemyndighedens Vægring ved at forfølge er bygget paa den Besøjelse, der tilkommer den ifølge § 33 Nr. 1—3 og sammes Slutningspunktum, hvorimod den kan anvendes, hvor det Offentlige undlader Forsøgning, enten fordi det finder, at der ikke er tilstrækkeligt Bevis, eller at Handlingen rettelig set ikke er strafbar, eller der foreligger den i § 33, næstsidste Stykke, omhandlede Situation. De nærmere Regler om den subsidiaire private Paatale findes i Kapitel XXXI.

Som et Tilfælde, hvorpaa Reglen i Paragraffens 2det Stk. vil finde Anvendelse, kan nævnes Lov om Sagten af 8. Maj 1894 § 25.

§ 37

Herved er ingen særlig Bemærkning at gøre ud over, hvad der ved § 35 er bemærket med Hensyn til den undtagelsesvis anvendelige offentlige Paatale af iøvrigt privat forfulgte Forbrydelser.

Kapitel VI.

Sigtedes Forsvar.

Det tidligere Forslags Kapitel VI. fremtræder her i en omredigeret Stikfæls, der tilsigter større Simpelt, Klarhed og Overskuelighed. Reglerne ere derhos ogsaa i Realiteteten paa flere Punkter ændrede og supplerede.

Indenfor dette Omne er det navnlig følgende 4 Hovedspørgsmaal, der kunne give Anledning til Tvivl: 1) I hvilket Omfang skal der bestikkes de Sigtede offentlige Forsvarer? 2) I hvilket Omfang skal der være Afgang for Sigtede til selv at stakke sig en Forsvarer, og hvem skal han kunne bruge som saadan? 3) Hvilken Stilling skal der anvises Forsvareren under Forsundersøgelsen? 4) Hvilken Afgang skal der indrømmes Forsvareren til Samkvem med Sigtede, hvor denne fængsles?

ad 1. Hvad det første Punkt angaar, staar nærværende Udfast i den af Flertallet foreslaaede Affattelse omtrent paa samme Standpunkt som det tidligere Forslag. Ubetinget foreskrevet er Bestikfæls af Forsvarer kun i Rævningsager og i Sager, i hvilke der er Spørgsmaal om at lægge Beslag paa den Sigtedes Formue i Henhold til § 180, samt i Tilfælde af en Landsretsdoms Appel til Højesteret. Iøvrigt overlades det til Rettens Skøn, om Forsvarer skal bestikkes, men Retten kan paa den anden Side bestikke en saadan, selv i Underrettsager, og det uden at være bunden ved de særlige Begrænsninger, der opstilledes i det ældre Forslags § 48, 2det Stk., og det kan utvivlsomt forudsættes, at Retten vil benytte denne Myndighed til at bestikke Forsvarer overalt, hvor der er rimelig Anledning dertil. Som almindelig Forudsætning gælder, at Bestikfæls af offentlig Forsvarer kun finder Sted, forsaavidt Sigtede ikke selv har valgt en Forsvarer, eller den valgte Forsvarer udebliver.

Naar Kommissionens Flertal i Modstætning til enkelte af Kommissionens Medlemmer, der have ønsket Bestikfælsen af offentlig Forsvarer udstrakt videre, er ble-

vet staaende ved de angivne Regler, er dette stet dels af Hensyn til Bekosteligheden ved en videregaaende Bestikkelse af Forsvarer, dels af Hensyn til, at saadan Bestikkelse i smaa eller simple Sager let kan føre til unødigt Vidtløftiggørelse og Forhaling. At bestikke Forsvarer i en Sag, der ikke byder en Forsvarer nogen naturlig Opgave, vil være det rene Pengespild (i den nuværende Praksis viser det sig, i hvilken Forlegenhed en Defensor i en rede og klar Sag ofte befinder sig med Hensyn til, hvad han skal finde paa at sætte ind i sit Defensions-Indlæg), eller endog føre til, at vedkommende Forsvarer slaber sig en Opgave til liden Gavn for Sigtede — hvis nemlig dennes Ustyldighed ogsaa uden Forsvarers Medvirkning let vilde komme for Dagen — eller for Retshaandhævelsen, hvis nemlig Forsvarerens Bestræbelser gaar ud paa at unddrage Sigtede den Straf, han klart og ligefremt har forskyldt.

ad 2. Medens Udcastet altsaa ikke har villet hjælpe Sigtede til Forsvarer, hvor en saadan ikke kan antages nødvendig, har det paa den anden Side dog ikke villet afstære Sigtede fra selv at skaffe sig en saadan, om han kan og finder, at Sagen er det værd. Derimod har man ment at maatte begrænse Kredsen af dem, der af Sigtede kunne vælges til Forsvarer, idet man har strøget den ubetingede Ret, som det tidligere Forslags § 45 Nr. 2 gav Sigtede til at tage sin Forsvarer blandt de ham nær staaende Personer, hvem disse saa end vare. Grunden hertil er dels Frygt for, at der blandt disse Nærstaaende jævnligt kunde findes Folk, hvis Selvtilid og Talegaver ere bethdelig større end deres Forstand og Indsigt, saaledes at deres Indtrængen i Processen blot vilde føre til Tidspilde og Forvirring, dels Hensynet til den nærliggende Fare for Kollusion, Udslettelse af Bevismidler etc. (hvilket endog har foranlediget den N. L. til i sin § 109 Nr. 2 helt at udelukke disse Nærstaaende fra at bestikkes til Forsvarer). Man har ment, at alt fornødent var indrommet, naar der gaves Afgang til enten at bruge en Sagfører eller, naar Retten finder, at der foreligger Grund til at tilstede dette, en anden personlig myndig og uberygtet Person (derunder altsaa ogsaa Kvinder, og lige saavel en af Sigtedes Nærmeste som enhver anden).

ad 3. Spørgsmaalet om Forsvarerens Stilling i Retsmøderne under Forundersøgelsen er meget vanskeligt og meget omstridt. I Motiverne til det ældre Forslag Side 38—42 er givet en kort historisk Fremstilling af Problemets Løsning ved An-

klageprincippet's Oversførelse til Kontinentet. Denne kan suppleres med den Bemærkning, at den tykke Straffeprocesslov tillader, at Forsvareren er til Stede ved anteciperet Bevisførelse, men udtrykkelig i § 190 udelukker Forsvareren saavel som Paatalemyndigheden fra at være til Stede under Sigtedes Afhørelse. Den N. L. tillader som almindelig Regel Forsvareren at være til Stede under Forundersøgelsens Retsmøder og det ogsaa under Sigtedes Afhørelse, kun er det lige saa lidt her som ved Domsforhandlingen Sigtede tilladt at raadføre sig med ham angaaende den umiddelbare Besvarelse af de ham forelagte Spørgsmaal (N. L. § 259), hvorhos det fremgaar af N. L. § 278, 1ste Stk., at Underfølgelsesdommeren maa kunne hindre, at Forsvareren tager Ordet for ved Mødets Slutning. Forsvareren kan derhos udelukkes under Afhørelse af et Vidne, der maa antages i hans Nærværelse ikke at ville afgive en usorbeholden Forklaring, ligesom den valgte Forsvarer overhovedet kan udelukkes, naar og saalænge der findes Grund til at frygte for, at Forsølgningens Djemed ellers vil blive modarbejdet eller udsat for Fare, N. L. § 278, 2det og 3die Stk.

Nærværende Udcast har anvist Forsvareren en Stilling under Sagens Forberedelse, der i meget ligner den Stilling, Forsvareren indtager efter N. L., og som er noget friere end efter det tidligere Forslag, hvis Regler paa dette Omraade iøvrigt ikke vare ganske klare. Forsvareren er efter Udcastet berettiget til at overvære alle Retsmøder, endog dem, der holdes for lukkede Døre, alene med den Undtagelse for den valgte Forsvarers Vedkommende, at han kan udelukkes, hvor der er særlig Grund til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen ved at fjærne Gærningens Spor eller paavirke Medsigtede eller Vidner til at afgive urigtig Forklaring eller paa anden lignende Maade (herved skal dog bemærkes, at han ved at forlange Afgang til Mødet kan fremtvinge en Retskendelse, som derefter kan gøres til Genstand for Rære). Om Retsmøderne skal Forsvareren saa vidt muligt have betimelig Meddelelse (§ 208), og, hvis Beviser skulle føres til Brug under Domsforhandlingen, bør der saa vidt muligt gives ham Lejlighed til forinden Retsmødet at gøre sig bekendt med Sagens Dokumenter (§ 208), ligesom han i saadanne Tilfælde kan begære yderligere Spørgsmaal stillede udover, hvad Anklager eller Dommer har spurgt om (§ 210).

Medens Forsvareren som almindelig Regel ifølge § 45 ikke maa tage Ordet eller samtale med Sigtede i Retsmøderne under

Forundersøgelsen, gælder dette Forbud ikke, hvor særlige Omstændigheder medføre Nødvendigheden af, at et Bevis optages i sin endelige Stikfælde for Domsforhandlingen, for derefter at bringes frem i striftlig Form under denne. Forjaavidt der imidlertid i Forbindelse med saadanne Rets handlinger skulde blive rettet særlige Spørgsmaal til Sigtede, gælder ogsaa her den i § 154 i sine fastsatte Begrænsning, at det ikke er Sigtede tilladt at raadføre sig med Forvareren angaaende den umiddelbare Besvarelse af de ham gjorte Spørgsmaal. Om Forvarerens Afgang til at rette Begæringer til Dommeren under Forundersøgelsen, se § 205.

Endelig har Forvareren under Jagttagelse af de nærmere Bestemmelser, Retten maatte give, Afgang til at gøre sig bekendt med Tilførslerne til Retsbogen og med de til denne fremlagte Aktstykker, dog at saadan Afgang saavel som Udstrift ved Kendelse kan nægtes den valgte Forvarer, naar der er Grund til at befrygte Modvirken af Undersøgelsen paa utilladelig Maade; imidlertid maa saadan Afgang i hvert Fald tilstedes inden Forundersøgelsens Slutning (§ 209).

Naar Kommissionens Flertal mener hermed at have indrømmet Forvaret alt, hvad der overhovedet uden Skade for Rets sikkerheden kan indrømmes det under Sagens Forberedelse, er dette navnlig sket ud fra følgende Betragtning: Parts-Lighedsprincippet, der ofte fremhæves som en Hovedbestanddel af Anklageprincippet, lader sig overhovedet ikke gennemføre under Sagens Forberedelse. Man maa nødvendigvis indrømme Anklagemyndigheden Afgang til under Dommerens Bistand og Kontrol at benytte en Række Magtmidler, hvortil der intet tilsvarende gives for Forvarets Vedkommende. Dette er imidlertid ogsaa i sin Orden, thi fra først af staa Parterne netop ikke lige. Den Sigtede har tværtimod til at begynde med et Forspring saa stort, at man kan give Anklagemagten adskillige Magtmidler og Begunstigelser uden Fare for, at den virkelig Ustyldige derfor skulde komme tilfört, og man maa paa den anden Side, hvis man ikke giver Anklagemagten disse Magtmidler og Begunstigelser, være belavet paa, at de fleste Ustyldige, der benægte deres Skyld, ville gaa fri. Sigtedes Forspring beror navnlig paa to Ting: For det første derpaa, at Bevisbyrden for hans Straffskyld paahviler Anklagemagten, og at enhver rimelig Tvivl kommer ham til gode. For det andet derpaa, at Sigtede selv veed, hvad han har gjort eller ikke har gjort og derfor ogsaa fra først af veed, hvilke Oplysningsmidler og

formildende Omstændigheder det vil være godt for ham at faa draget frem, og hvilke Oplysningsmidler og stærpende Omstændigheder det gælder om at skjule, medens Anklagemagten fra første Færd af i Reglen kun vil have et spinkelt eller uklart og vildsomt Grundlag at bygge paa. Men, er dette saa, maa der nødvendigvis gives Anklageren Magt og Midler til at udføre et rationelt Oplysningsarbejde i Sagen, uden paa ethvert Punkt at blive krydset og modarbejdet af Sigtede og dennes Forvarer. Det kan ikke herimod indvendes, at man efter Udfastets Regler om Bestikfælde eller Valg af Forvarere maa vente hertil udelukkende at faa Jolk, der ere sig deres Ansvar ikke blot overfor Sigtede men ogsaa overfor Staten bevidst, og overfor hvem særlige Forsigtighedsregler derfor ere overflødige. Thi, skønt Lovens Mening selvfølgelig er den, at Forvarerens Opgave kun er at faa de virkelig ustyldige frifundne, at fremdrage de virkelig formildende Omstændigheder for de skyldige, og at faa enhver rimelig Tvivl om Bevisets Tilstrækkelighed jæt i klart Lys, maa man dog ogsaa være belavet paa ved Siden af Forvarere, overfor hvem særlige Forsigtighedsregler i Virkeligheden ere overflødige, ogsaa at træffe paa Forvarere, der sætte sig til Opgave at faa den Sigtede frifundt for enhver Pris, hvad enten han saa er ustyldig eller ej. Erfaringen fra Udlandet viser ogsaa tilstrækkelig, at dette, for enhver Pris at faa en Sigtede frifundt, blandt visse Klasser af Sagførere let udvikler sig næsten til en Slags Sport, der drives med en Iver, som var en bedre Sag værdig. Lignende overdreven Ensidighed er ikke i tilnærmelsesvis samme Grad at befrygte fra Anklagemagtens Side. For det første er jo nemlig det, at søge at faa en Straffedom over en Mand, som man i Virkeligheden anser for ustyldig, eller for at faa en skyldig straffet strengere, end han efter Ens Overbevisning har forskyldt, efter almindelige moralske Begreber langt mere graverende end det at søge at faa en Mand, som man veed, er skyldig, fritagen for Straf eller ikendt en væsentlig ringere Straf, end han har forskyldt. Og hertil kommer saa endvidere, at Anklagemyndigheden, der virker Dag ud og Dag ind for Forbrydelsers Forsøgning i sit faste embedsmæssige Kald, gennemsnitlig vil være under mindre Fristelse til at fremkalde en uretsfærdig Domsfældelse end Forvareren, — der vælges eller bestikkes for den enkelte Sag, der ofte træder i et Slags Fortrolighedsforhold til Sigtede, der hyppig vil være under Pression fra Sigtedes Nærtstående etc., — til at fremkalde en ufortjent Frifindelse.

Under disse Omstændigheder er det formentlig i sin Orden, at man sikrer Anklageren Muligheden af at tilvejebringe det nødvendige Oplysningsmateriale ved at udelukke den valgte Forsvarer fra at være til Stede under Retsmøder, naar særlig Kollusion fra hans Side er at befrygte, ved at udelukke Forsvareren fra direkte Indblanding i Sigtedes Afhørelse, ved om fornødent at kunne nægte den valgte Forsvarer Afgang til Retsbøgerne indtil Forundersøgelsens Slutning, idet man dog paa den anden Side aabner Forsvareren tilstrækkelig Lejlighed til at tilvejebringe det nødvendige Forsvarsmateriale ved at give ham Afgang til Konferencen med Sigtede (jfr. nedenfor under 4), ved under normale Forhold at give ham Afgang til Retsmøderne, saavel som til at gøre sig bekendt med Tilførlerne til Retsbøgerne, ved ubetinget at give ham Afgang til fuldt ud at medvirke under Bevisførelse, der ikke kan ventes gentagen under Domsforhandlingen, ved at give ham Ret til paa ethvert Stadium af Forundersøgelsen at rette Begæring til Dommeren om Foretagelse af bestemte Undersøgelseshandlinger, og, hvis dette nægtes, da at anvende Klære overfor den i saa Henseende assagte Kendelse, samt ved endelig at give ham Afgang til, naar Anklageskriftet er udfærdiget, at fremkomme med sin Bevisfortegnelse samt at fremsætte Begæring om yderligere Undersøgelse eller Fremførelse under Domsforhandlingen af andet Bevis for bestemte Punkter end det af Anklageren foreslaaede.

Er der imidlertid først givet Anklagemyndigheden, der som sagt har den vanskeligste Opgave, Afgang til, saa vidt Omstændighederne overhovedet tillade det, at komme op paa Siden af Forsvaret, bør Parterne under Domsforhandlingens Forberedelse iøvrigt saavel som under selve Domsforhandlingen, der er Kærnepunktet i den ny Proces, staa fuldstændig lige i Henseende til at benytte det fra hver Side tilvejebragte Bevismateriale, og dette Synspunkt er ogsaa fuldt ud gennemført i nærværende Udkast; er der paa enkelte Punkter nogen Forskel, er denne i Favn af Tiltalte; denne har saaledes stedse det sidste Ord.

Hvis man ud fra den ensidige Opfattelse, der nærmest er tilbøjelig til i de Sigtede at se lutter ustyldigt Forfulgte, vilde fremhæve og understrege de Begrænsninger i Forsvarets Stilling, som efter det udviklede ere ansete nødvendige i Retsfikkerhedens Interesse, og under Henvisning dels hertil, dels til at der normalt ikke af det Offentlige vil blive bestikket Forsvarer, for Til-

tale er rejst (§ 39), vilde paastaa, at den nye Ordning i Virkeligheden ikke byder større Garanti mod Misbrug under den indledende Undersøgelse i Sagen end den nu bestaaende, vilde man overse en Række væsentlige Momenter. For det første er en Pression af den Art, der kan anvendes under det nuværende inkvisitoriske System, udelukket ved Reglerne i Udkastets §§ 152, 153 og 154. Dernæst er der under det nye System en Afgang til Benyttelse af valgt Forsvarer allerede fra Undersøgelsens Begyndelse (jfr. §§ 38 og 45), som under det nuværende System er saa godt som udelukket, ligesom der i Tilfælde af anteciperet Bevisførelse regelmæssig vil blive bestikket Forsvarer (jfr. § 39, 3die Stykke). Endvidere skal Forundersøgelsen efter Udkastet normalt foregaa offentlig, medens den for Tiden altid holdes for lukkede Døre. Og hertil kommer saa det Hovedpunkt, at Dommerens Opgave og Stilling under det nye Systems Efterforskning og Forundersøgelse bliver forskellig fra hans Opgave og Stilling under det nuværende Systems Forundersøgelse (jfr. navnlig nedenfor §§ 195 og 205). Og endelig maa der ved Siden af det anførte endnu nævnes et Moment, der ubetinget giver en Garanti af væsentlig Betydning. Medens nemlig den hele Forundersøgelse nu for Tiden ikke er under anden Kontrol og Kritik end den, der kan udøves af Undersøgelsesdommerens Kolleger eller Appelretten ved Gennemlæsning af den Bestrivelse af, hvad der er foregaaet, som vedkommende Undersøgelsesdommer selv har givet i sine Protokolltilførsler, vil Efterforskningen og Forundersøgelsen efter det nye System komme under en ganske anden Kontrol og Kritik gennem den efterfølgende mundtlige offentlige Domsforhandling, under hvilken hele Sagens Materiale skal bringes umiddelbart frem for den dømmende Ret i offentligt Retsmøde med fuldkommen Parts-Lighed. Hvis Misbrug virkelig skulde finde Sted under Sagens Forberedelse, vil dette uundgaeligt komme frem under Domsforhandlingen. En afsværgen Tilstaaelse maa ventes at ville blive fragaaet, Sigtede og Vidner ville beklage sig, Forsvareren vil kritisere etc. En kraftigere Spore paa Dommeren, Anklager og Politi til under Efterforskningen og Forundersøgelsen at optræde forsigtigt og korrekt kan vanskelig tænkes.

ad 4. Er Sigtede paa fri Fod, har Forsvareren selvfølgelig fri Afgang til Samkvem med ham; om anden Begrænsning end den, der ligger i Straffelovens almindelige Forbud mod Udsejlelse af en Forbrudelses-

Spor, Forledelse til urigtig Forklaring etc. i Forbindelse med Bestemmelserne om Embedsforbrydelser, kan der ikke være Tale. Underledes hvor Sigtede er fængslet. Der maa her træffes en udtrykkelig Afgørelse af Spørgsmaalet om Forsvarerens Afgang til Samkvem med Sigtede, og Udfastet har da i Overensstemmelse med det tidligere Forslag (jfr. dets §§ 47 og 57, 1ste Stk.) afgjort Sagen derhen, at der hjemles Sigtede Ret til ukontrolleret Samkvem med bestikket Forsvarer, medens der, saalænge Tiltale ikke er rejst, af Dommeren kan anordnes fornøden Kontrol med Sigtedes Samkvem med valgt Forsvarer, hvorved dog bemærkes, at der ved „Kontrol“ ikke er tænkt paa, at Dommeren skulde kunne hindre eller afbryde Samtale, stoppe Breve eller paa anden Maade helt eller delvis umuliggøre Samkvemmet; Meningen er kun, at Dommeren skal kunne sikre sig mod, at nogen Meddelelse mellem Sigtede og Forsvarer forbliver ukendt for Dommeren eller Anklagemagten; han maa selvfølgelig kunne tage Vidner paa deres Samtale, læse de Breve, der veksles, forbyde Samtale paa fremmed Sprog, forsaavidt Sigtede kan tale Dansk, og lignende. Ved denne Ordning tilstræbes, at Forsvareren faar det at vide, som han skal have at vide, og netop ogsaa kun det. Er først Tiltale rejst, bortfalder enhver Afgang til saadan særlig Kontrol. —

Den i det tidligere Forslags § 41 indholdte Definition af „Sigtet“ er udeladt, fordi det, som den med Sikkerhed hjemlede, ikke var andet, end hvad der fulgte af sig selv, medens den paa den anden Side intet virkeligt Bidrag gav til Løsning af Spørgsmaalet i de Tilfælde, hvor det kan stille sig tvivlsomt, om nogen er sigtet, og da hvem. Selvfølgelig maa en Person anses for sigtet, naar der er indledt en retslig Forundersøgelse mod ham, men han kan sigtes ogsaa paa mange andre Maader. Saaledes naar han indfalder til Afhøring i Henhold til Kapitel XV. (jfr. særlig § 151, 2det Stk.), naar han anholdes eller fængsles, naar der tages Vidneforklaringer ved Retten imod ham, eller foretages Beslaglæggelse eller Konfiskation med bestemt Præg af at være rettet mod ham (jfr. om dette sidste nærmere nedenfor ved §§ 142—43). — I øvrigt skal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer kun følgende bemærkes:

§ 38.

Naar der i Slutningen af 1ste Stykke tales om Børge, forstaas herved Børge for Personer under 18 Aar, derimod selvfølgelig ikke Egtmanden som saakaldet „Børge“ for

Hustruen, ej heller „Løvbergen“ for Enter og normalt heller ikke Børge for en for Ddselighed umyndiggjort.

§ 39.

Til de om Bestikelse af Forsvarer foran gjorte Bemærkninger (jfr. ad 1 S. 36) skal her kun føjes, at Rettens Besøvelse efter 2det Stykke strækker sig saa vidt, at der derefter vil kunne bestikkes offentlig Forsvarer endog i Politisager, forsaavidt Retten efter Sagens Bestaaenhed undtagelsesvis skulde anse saadant fornødent. Derimod kan Bestikelse ikke finde Sted i de i § 302 omhandlede Sager.

Naar der i 3die Stykke tales om Vidneafhørelse eller Syn eller Skon „til Brug under Domsforhandling“ sigtes herved til saadanne Undtagelsestilfælde, hvor Besøjet for Domsforhandlingen optages i sin endelige Skikkelse, for derefter skriftlig at forelægges den dommende Ret, ikke til de normale Tilfælde, hvor der kun finder en foreløbig Afhøring af Vidner eller Syns- og Skonsmænd Sted.

§ 44

er en i Sigtedes Interesse givet Bestemmelse, hvorved dog bemærkes, at Sigtede ikke derved har faaet en ubetinget Ret til at lade Forsvaret gaa over fra den en Gang bestiktede Forsvarer til en af ham selv valgt, saalidt som til at lade en valgt Forsvarer optræde ved Siden af den bestiktede. Mange Omstændigheder kunne gøre det lidet ønskeligt, at Forsvaret saaledes skifter Repræsentant paa senere Stadier, og blandt andet kan det let tænkes, at Sigtede kun under Indflydelse af Misforstaaelse, urimelig Mistro eller daarlige Raad ønsker den bestiktede Forsvarer afløst af en selvvalgt. I øvrigt vil det selvfølgelig være i Udfastets Aand, om Retten viser Sigtedes Duster i saa Henseende den størst mulige Imødekommenhed.

§ 45.

Herom henvises til Bemærkningerne ovenfor ad 3. (S. 37).

Naar der i 2det Stykke gøres den Begrænsning, at der kun maa optræde en Forsvarer „for hver enkelt Del af Forhandlingen“, tilsigtes der med denne Bestemmelse, der med Forsæt er iflædt et noget elastisk Udtryk, at give Rettens Formand Lovens Støtte for ethvert Forbud mod flere Forsvareres Optræden paa en saadan Maade, at den enes Procederen maa brydes af at gribe forvirrende eller forstyrrende ind i den anden, medens det paa den anden Side ikke er Meningen ubetinget at afstøre, at f. Eks. Vidneres Afhøring foretages af flere For-

svare, naar blot det af hver enkelt Forvarer overtage Hverv faar et bestemt afgrænset Omraade.

Med Hensyn til Paragraffens sidste Stykke bemærkes, at det er anset som en Selvfølge, at der tilkommer den valgte Sagsfører Ret til at give Møde ved enkeltstaaende Retsforhandlinger ved anden Ret.

§ 46.

Med Hensyn til Forstaaelsen af Ordet „Kontrol“ se foran (§ 43).

§ 48.

Med Hensyn til 1ste Del bemærkes, at der herved tænkes paa Sigtedes Afgang til personlig at drage Omjörg for sit Forvar; om hans Afgang til, efter at offentlig Forvarer er bestiftet, at søge en valgt Forvarers Bistand, se § 44.

Med Hensyn til 2den Del bemærkes, at der dog er forskellige af de Sigtede tilføjte Besøjelser, der efter deres Bestaaenhet kun kunne udøves af Sigtede personlig (eventuelt dennes Værg). Dette gælder saaledes om Afdagen til at forlange Landsretsbehandling (§ 5) eller Rævnings Medvirken (§ 6), saavel som om Afdagen til at paaanke eller forlange Genoptagelse. Derimod maa efter Omstændighederne Ræremaal som en faa at sige organisk Bestanddel af den hele Forvarsprocedure kunne rejses af Forvareren, selv mod Sigtedes Ønske. Ifølge § 318 er det derhos Forvarerens Pligt paa Forlangende at bistaa Sigtede med Raad om, hvorvidt han bør paaanke Dommen, saavel som med Affattelsen og Indgivelsen af Anførelselsen og dens Begrundelse.

Som ovenfor angivet har imidlertid et Mindretal af Kommissionens Medlemmer (Hansen, Larsen og Nyholm) ønsket, at der skulde gives §§ 39 og 40 en anden Affattelse, hvorefter der i videre Omfang end efter Flertalsforlaget, vil være at bestikke Sigtede Forvarer, i hvilken Henseende de nævnte Medlemmer bemærke følgende:

Nævnlig naar Anklageprincippet fastholdes ogsaa under Forundersøgelsen — hvad de nævnte Medlemmer ere med til at foreslaa — maa der formentlig bestikkes Sigtede Forvarer, naar han underkastes Rættægtssængsling, og han ikke selv har antaget Forvarer. Ved at berøve Sigtede hans Frihed og udelukke ham fra Samkvem med Omverdenen, afskærer man ham fra at varetage sit Liv, paa en Tid, hvor Anklagemagten, bistaaet af Politiet, gør sit bedste for at tilvejebringe Bevis imod ham. Man er ikke berettiget til at gaa ud fra, at enhver,

der sængsles, er skyldig, og for den skyldige Sigtede er det ofte af største Vigtighed, at der allerede fra Forundersøgelsens Begyndelse intet forsummes til Sikring af Beviset for hans Skyldfrihed. Det vil jævnlig være for sent at bestikke Forvarer, naar Forundersøgelsen er endt og Anklage rejst. Allerede Hensynet til, at en Frihedsberøvelse, der ikke hjemles ved Dom, bør begrænses mest muligt, kræver, at der samtidig med Sængslingen bestikkes Sigtede en Forvarer, som hurtigst muligt kan forelægge Dommeren Oplysninger, som kunne tjene til at afkræfte Mistanken.

Naar den Sængslede paa Forespørgsel erklærer ikke at begære Forvarer bestiftet, maa dette kunne undlades, og overhovedet erkender det ovennævnte Mindretal, at der ogsaa ellers vil foreslaa Sængslinger (f. Eks. i Anledning af Betleri og Løsgænger), hvor der intet er for en Forvarer at gøre. Dels af Hensyn hertil, dels af Hensyn til Beføstningen have disse Medlemmer ment at kunne begrænse deres Forslag om Forvarers Bestikkelse allerede under Forundersøgelsen i Anledning af Sængsling til de Tilfælde, hvor Sigtelsen angaar en Forbrydelse af ikke ringe Betydning, nemlig en Forbrydelse, som staar under en Straffebestemmelse, der kan medføre Straf af offentligt Arbejde. Den af dette Mindretal foreslaaede Affattelse af § 40 medfører dog, at der ogsaa, hvor Sængsling finder Sted ifølge Mistanke om en Forbrydelse, for hvilken Straffen ikke kan stige højere end til Sængsel paa Vand og Brød, kan bestikkes Sigtede en Forvarer allerede under Forundersøgelsen, naar nemlig Retten „efter Omstændighederne anser saadant fornødent“. Man forudsætter, at Retten vil benytte denne Myndighed i alle Tilfælde, hvor Undladelse af betimelig at bestikke Forvarer vil medføre Risiko for, at den sængslede Sigtede ikke i Tide faar sit Liv varetaget.

De nævnte Medlemmers Forslag afviger dernæst fra Flertalsforlaget deri, at Forvarer foreslaas bestiftet i alle Sager, hvor Tiltale rejses ved Landsret, naar Tiltalte begærer det, medens Flertalsforlaget overlader det til Rettens Skøn, om Forvarer skal bestikkes. Dog ere Flertal og Mindretal enige i, at der altid (selv uden Begæring) skal bestikkes Forvarer i Rævningsfager og i Sager efter Udfæstets § 180. Mindretallet mener, at, naar en Sag er vigtig nok til at henvises til Landsretsbehandling, har den ogsaa Krav paa at behandles for den dømmende Ret med den Grundighed, som betinges af, at begge Parter ere repræsenterede ved kyndige Tals-

mænd. Særlig under Hensyn til, at Landsrettens Domme ikke kunne paaantes, naar Anken alene støttes paa Bevisets Utilstrækkelighed, gaar det formentlig ikke an at lade Tiltalte være uden retskyndig Bistand under Landsrettsagen, der i Reglen vil føre til endelig Dom. Efter den gældende Ret bestikkes der jo Aktor og Defensor i alle Justitsager baade ved Overret og Højesteret (selv om Sagen kun drejer sig om Betleri, Løsgænger og lignende).

I Betragtning af, at Anvendelsen af Varetægtsfængsel tør forudsættes at blive væsentlig indskrænket under den omformede Strafferetspleje, og at det overvejende Antal Sager ville blive indbragte for Underretten, kan det ikke antages, at Bekostningen ved Forsvarers Bestikkelse vil blive væsentlig forøget ved Mindretallets Forslag. I alt Fald bør man ikke uden af overvejende økonomiske Hensyn udsætte sig for, at ustyldige domfældes af Mangel paa betimeligt og behørigt Forsvar. Man maa navnlig ikke løbe an paa, at den Sigtede's „Ustyldighed“ ogsaa uden Forsvarers Medvirkning let vil komme for Dagen.

Den Affattelse, som de nævnte Medlemmer herefter ønske givet §§ 39 og 40, er følgende:

§ 39.

Offentlig Forsvarer bliver, for saa vidt den Sigtede ikke selv har valgt en Forsvarer, eller den valgte Forsvarer udebliver, at bestikke:

- naar Sigtede nndergives Varetægtsfængsling for en Forbrudelse, som staar under en Straffebeistemmelse, der kan medføre Straf af offentligt Arbejde,
- naar der, forinden Tiltale er rejst, skal afhøres Vidner, eller Besigtigelse skal ske, eller Syn eller Skon afgives til Brug under Domsforhandling, dog at Retsforhandling ej bliver at udsætte efter Forsvarers Tilstedekomst, naar det maa berygtes, at Beviset derved vilde spildes,
- naar Rævnninger skulde medvirke i Landsrettsager, eller der i saadanne Sager er Spørgsmaal om at lægge Beslag paa Sigtedes Formue i Genhold denne Lovs § 180,
- i alle andre Sager, hvor Tiltale er rejst for Landsret, eller der i Anledning af Begæring om Genoptagelse af en Sag skal finde mundtlig Forhandling Sted ved Landsret,
- naar en Landsrets Dom paaantes, eller der i Anledning af Rære til Højesteret undtagelsesvis skal finde mundtlig Forhandling Sted, jfr. § 350, 2det Stykke,

f) naar Vidners eller Syns- eller Skonsmænds beedigede Forklaring begæres til Brug under en i Udlandet indledet Straffesag.

I de under a og d nævnte Tilfælde bliver offentlig Forsvarer kun at bestikke, naar den Sigtede (eller hans Værge) begærer det. Herom skal der gives Sigtede Lejlighed til at udtale sig.

§ 40.

Ogsaa udenfor de Tilfælde, hvor Bestikkelse af offentlig Forsvarer følger af Bestemmelserne i § 39, kan der under Forundersøgelser og i Sager, der skulle paaabømmes ved Underret, saavel som i Sager, der ere paaandede eller paaførte til Landsret eller i Sager, hvor Tiltale rejses ved Landsret, ogsaa uden at Sigtede begærer det, bestikkes Sigtede offentlig Forsvarer, naar Retten efter Sagens Beskaffenhed finder saadant fornødent, og Sigtede ikke selv har valgt en Forsvarer, eller denne udebliver.

Beslutninger, hvorefter Forsvarer bestikkes, kunne ikke paalægges for højere Ret; imod Beslutninger, hvorved Bestikkelse af Forsvarer nægtes, kan Rære til højere Ret finde Sted.

Nævnte Mindretal foreslaar endvidere, at sidste Del af § 45, 1ste Stykke, (fra Ordene: „men Forsvareren er“ og Stykket ud) udgaar.

Forsvareren bør — efter dette Mindretals Mening — under Retsmøderne indtage samme Stilling og have de samme Rettigheder som Anklageren. Forsvareren maa selvfølgelig have Adgang til Retsmøderne, men det vilde da formentlig være ganske urimeligt at afstære ham fra at rette Henvendelse til Dommeren om visse Spørgsmaals Fremsettelse til de mødende Vidner og lignende, eller fra at henlede hans Opmærksomhed paa formentlig foreliggende Misforstaaelser, Modsigelser og lignende. Naar Sigtede møder med sin Forsvarer for ved hans Hjælp at varetage sit Tarv under Retsmødet, maa de kunne konferere med hinanden angaaende de der fremkommende Forklaringer, om Henvendelser til Dommeren osv. Alt forbyde dem at tale sammen vilde ikke alene være unaturligt og forargeligt, men tillige indeholde en Retskrænkelse mod Sigtede og afstære Forsvareren fra forvarlig at røgte sit Hverv. Bestemmelsen i § 154, sidste Stykke, indeholder fornødent Værn imod, at en Forsvarer skulde forhindre Sigtede fra at afgive oprigtige Erklæringer.

Overhovedet maa disse Kommissionens Medlemmer hævde, at Princippet for Straffe-

sagers Behandling, ogsaa paa Forberedelses-
Stadiet, maa være retslig Ligestillet-
hed for Anklager og Forsvarer. Sær-
lig gælder dette i Retsmøderne og lige over-
for Dommeren. Den fra Inquisitionsproce-
sens Tankegang hentede Fordring om, at
det ikke tilstedes Sigtede eller hans Forsvarer
at „modvirke Sagens Oplysning“, vil faktisk
let komme til at gaa ud paa, at Sigtede skal
hæmmes og begrænses i sit Forsvar, og at
han navnlig ikke i Tide skal kunne afløre
Misligheder ved de Bevismidler, som An-
klageren agter at fremføre. Fordringen om,
at der indrømmes Anklagemagten visse rets-
lige „Begunstigelser“ for at sætte den i
Stand til at indhente det saakaldte „For-
spring“, som den Sigtede menes faktisk at
have, lader sig ikke forlige med Princippet
om Parternes retslige Ligestilletthed. Saa-
fremt den selvsjælgelige Ting, at Anklage-
magten, der paaftaar Sigtede straffet, skal
præstere Bevis for, at Betingelserne for Straf
ere til Stede, skal anses for et „Forspring“
for Sigtede, saa opvejes dette tilfulde ved, at
Anklagemagten — ligeoverfor den i Reglen
uvidende og ubemidlede Sigtede (der ofte
endog vil være fængslet) — staar med hele
Statens Politistyrke til sin Raadighed. En
Tilbøjelighed hos Forsvarere til at søge
at faa skyldige frifundne vil have sit Mod-
stykke i Anklagerens og Politiets tjenst-
lige Iver for at gennemføre den af dem rejste
Anklage. At Partistandpunktet kan drive til
Yderligheder, ophæver ikke den Rendsgerning,
at en Sags Oplysning fremmes bedst ved
„Arbejds Deling“ ved en kontradiktorisk
Behandling under Indtagelse af Partistand-
punkter. Værnet mod Partiudfæjelser findes,
ogsaa paa Forberedelsesstadiet, hos den
upartiske Dommer, som derfor i videst
muligt Omfang bør holdes fri for de Funk-
tioner, som naturlig paahvile henholdsvis
Anklageren og Forsvareren.

Kapitel VII.

Bærneting og Forening af Straffesager.

Nærværende Kapitel stemmer i Realit-
eten i det væsentlige med det tidligere For-
slag, ligesom ogsaa dets Hovedtræk ere over-
ensstemmende med de nugældende Regler.

Det tilsigter at give saadanne alminde-
lige Regler, paa Grundlag af hvilke der kan
tilvejebringes en fornuftig og tilstrækkelig
fast Forretningsfordeling mellem de forstel-

lige sideordnede Retter, idet Reglerne dog
samtidig gøres saa højelige og aabne saa
vid Afgang til Afvigelser, at de praktiske
Krav i det enkelte Tilfælde ikke paa noget
Punkt skulle blive unødigt hæmmede. De
Momenter, der maa være bestemmende for
en fornuftig Forretningsfordeling, ere dels
Hensynet til, at Sagerne fordeles nogen-
lunde jævnt mellem de forskellige Retter, dels
Hensynet til, at hver Sag saa vidt muligt
behandles der, hvor den bedst og billigst kan
oplyses, hvortil ved Smaasager (Politisager)
tillige særlig kommer Hensynet til, at der ikke
forboldes Sigtede et Besvær, der staar i
Misforhold til hans Brødes Ringhed.

§ 50.

Ved „enkelststaaende Rets handlinger“ for-
staas saadanne, som ikke ere Ved i en ved
den paagældende Ret stedfindende Forunder-
søgelse eller Domsforhandling. Herom kan
der være Tale ikke blot under Efterforsk-
ningen, forinden Forundersøgelse er ind-
ledet ved Retten eller Tiltale rejst, men
ogsaa efter dette Tidspunkt, saaledes f. Eks.
hvor Efterforskningen fortsættes i Hen-
hold til § 199, eller hvor Afstandsbestem-
melserne eller nogen af de andre i § 102
nævnte Omstændigheder bevirker, at et Vidne
maa afhøres andetsteds end ved Sagens
Bærneting; se ogsaa § 206, 2det og 3dje
Stykke, § 224, § 330, jfr. §§ 340 og
350. — Paragraffen tilsigter kun at
give en almindelig vejledende Regel for den,
der begærer saadan enkelststaaende Rets hand-
ling foretagen, og, forsaavidt den Ret, til
hvilken Begæring rettes, overhovedet er i
Stand til at efterkomme den, og Begæringen
ikke fremtræder helt uden Støtte i de faktiske
Forhold, hvortil Paragraffen henviser, kan den
ikke vægre sig, blot fordi den har en anden Me-
ning om, hvor den paagældende Rets hand-
ling hensigtsmæssigst kunde foretages. —
Undertiden bestemmes det af den Ret, der
skal dømme i Sagen, hvor saadanne enkelst-
staaende Rets handlinger skulle foretages, jfr.
§ 222, 2det Stk.

§ 51

indeholder en særlig Regel for Forunder-
søgelens Bærneting, der ikke fandtes i det
tidligere Forslag. Dette gav samme Regler
for Forundersøgelse som for Domsforhand-
ling, saaledes at Bærningsstedets Bærneting
blev det normale, idet der samtidig gjordes
den nødvendige Undtagelse for paaatrængende
Tilfælde, dog saaledes, at Sagen snarest
muligt skulde afgives til den kompetente Ret.
Man har imidlertid ment, at man paa dette

Punkt gjorde bedre i at følge den norſke Lovs Forbillede (jfr. ſammes § 135, 2det Stk.) og ſtille Valget betydelig friere. Det kan paa dette Sagens Stadium efter Omſtændighederne være vanſkeligt at afgøre, hvor Forunderſøgelsen ſkal foregaa, hvis den ſkal følge de ſamme Værnetingsregler ſom Domsforhandlingen, og man vil da enten være nødt til at udsætte Indledning af Forunderſøgelse længere end i og for ſig heldigt, eller man maa løbe den Riſiko bag efter at ſtulle flytte den over til en anden Ret, hvad der altid forvolder Spild af Tid og Kraft. Efter nærværende Udkast har i Virkeligheden Paatalemyndigheden frit Valg; dette ligger udtrykt deri, at „antages“ maa referere ſig til den, der begærer Forunderſøgelse, o: Paatalemyndigheden. Herefter vil alſaa en Underret lige ſaa lidt efter denne Paragraf ſom efter den foregaaende kunne vægre ſig ved at efterkomme Paatalemyndighedens Begæring, forudſat at denne blot fremtræder ſom Reſultat af et Skøn over de i § 51 fremhævede Momenter og ikke ſom et vilkaarligt Magtbud uden nogenſomhelſt Støtte i de faktiſte Forhold, og forudſat ſelvfølgelig, at det ikke viſer ſig, at Henviſningen alene er bygget paa en urigtig Forudſætning (ſ. Ets. med Henſyn til hvor Forbrydelsen er begaaet, eller Paagribelsen har fundet Sted). I ſidſte Fald vil vel iøvrigt, naar ſaadant opflares, Paatalemyndigheden af ſig ſelv tage ſin Begæring tilbage; men, vil den ikke, maa Retten kunne afviſe (jfr. § 203). Om fornodent, nemlig naar vedkommende anden Ret heller ikke vil modtage Sagen til Forunderſøgelse, maa Spørgsmaalet bringes for den overordnede Ret. — Ifølge § 222, 2det Stk., kan den Landsret, der ſkal dømme i Sagen, anordne Forunderſøgelse ved en beſtemt Ret. — Det ſkal for Tydeligheds Skyld fremhæves, „at bor eller opholder ſig“ her ligesom i § 50 ſtaaer ſideordnet (jfr. derimod § 54: „bor, eller, hvis han ikke har Bopæl, opholder ſig“).

§§ 52—57.

Med Henſyn til Domsforhandlingen gælder, at for alle i Kongeriget begaaede Forbrydelſer er, forſaavidt Gærningsſtedet blot kendes, dettes Værneting obligatoriſt*) med følgende Undtagelſer:

- a) Ved Politiovertrædelſer haveſ frit Valg mellem Gærningsſtedets, Hjemſtedets og Paagribelſeſtedets Værneting (§§ 54 og 55).

- b) Ved Forening med en anden Sag kan en Sag komme ind for et andet Værneting end det, der er foreſkrevet, naar den tages for ſig (§ 56).
- c) Afvigeliſe fra Værnetingsreglerne kan af ſærlige Grunde beſluttet af Landsretten eller Højesteret (§ 58).

Forbrydelſer, begaaede udenfor Kongeriget, eller med Henſyn til hvilke det er uſikkert, hvor de overhovedet ere begaaede, kunne bringes frem til Domsforhandling ſaa vel ved Hjemſtedets ſom ved Paagribelſeſtedets Værneting. Af ſæregne Grunde kunne de i Kraft af en Landsrets eller Højesterets Beſlutning ogſaa indbringes andet Steds, ligesom de ved Forening med en anden Sag kunne følge denne. Er Forbrydelsen ſærlig begaaet paa danſt Skib eller af Perſoner, ſom høre til ſaadant, kan Skibets Ankomſtſted efter § 53 vælges Side om Side med Hjemſtedet og Paagribelſeſtedet.

Enhver Ret maa have ſaa vel Beſøjeſe ſom Pligt til, naar Paatalemyndigheden bringer en Sag frem for den, ſkønt den efter de her angivne Regler ikke kan være rette Værneting, og Sigtede enten ikke er til Stede eller proteſterer, da at afviſe den. Derimod kan Retten ikke have nogen Beſøjeſe til, hvor der er aabnet Paatalemyndigheden et viſt Valg, at afviſe, blot fordi Valgretten efter Rettens Skøn hellere burde være benyttet paa anden Maade.

Med Henſyn til de enkelte Paragraffer ſkal følgende bemærkes: Reglerne i § 52, 2det og 3die Pkt., tilſigte at afſkære unyttig Tvivl og Diskuſſion om, hvad der er det rette Værneting ved Forbrydelſer, der, ſkønt de i et givet Tilfælde maatte rumme Handlinger, foretagne i flere Retskredſe, ſtrafferetlig ſet udgøre en Enhed, ſaa vel ſom i Tilfælde, hvor der er faktiſt Tvivl om, i hvilken af flere beſtemte Retskredſe Gærningen i Virkeligheden er begaaet. — Paa Værneting i § 53 er der givet Anviſning under Henſyn til, at man ofte letteſt vil kunne ſaa Vidner paa det Sted, hvor Skibet gør et Ophold af nogen Varighed. Paa den anden Side har man ikke gjort Reglen obligatoriſt, da det let kan hændes, at Skibet befinder ſig andet Steds, naar man naaer til Domsforhandlingen, og Vidnerne paany ſkulde bruges.

Med Henſyn til § 54 bemærkes, at Reglen i Slutningen af 1ſte Stk. om, at Sagen eventuelt kan forſølges i den Rets her i Riget, hvor Sigtede ſidſt havde Bopæl eller opholdt ſig, har ſærlig Henſyn til den i Kapitel XVIII. ommeldte Beſlaglæggeliſe, hvor Sigtede har unddraget ſig Sagens videre Forſølgning ved Flugt. Reglen i

*) Udtrykket „i Reglen“ i § 52 betyder nemlig efter Sammenhængen: hvor ingen ſærlig Undtageliſe er gjort i det følgende.

sidste Stykke tiltrænges og er delvis allerede hjemlet i den gældende Ret.

§§ 58 og 59.

Forholdet mellem disse to Paragraffer er, som det vil ses, dette, at, medens § 58 giver Vandsret og Højesteret Afgang til ligesrem at hjemle Afviselser fra de i §§ 52—57 indeholdte Bærnetingsregler — dog at saadan Afviselse kun kan beslutes, saalænge Domsforhandlingen endnu ikke er begyndt — handles der i § 59 om Flytning af en Sag fra en Ret, der efter Reglerne i §§ 52—57 jfr. § 58 er lovligt Bærneting, til en anden Ret, der ligeledes er det, en Flytning som paa den anden Side kan foretages paa et hvilket-somhelst Stadium af Sagen: under Forundersøgelsen, under Domsforhandlingens Forberedelse saavel som efter Domsforhandlingens Begyndelse (altsaa under eller i Forbindelse med dennes Udsættelse).

Hvad iøvrigt særligt § 58 angaar, da vil den deri indeholdte Regel blandt andet kunne finde Anvendelse, hvor i Rævnings-sager en særlig Ophidselse, Frygt for Intimidationen af Juryn eller lignende gør sig gældende paa Gærningsstedet. Den i Paragraffen ommeldte Begæring kan fremsættes saavel af Sigtede som af Paatalemyndigheden.

Med Hensyn til § 59 skal særlig bemærkes, at, medens det kan være naturligt og praktisk i mange Tilfælde at give Paatalemyndigheden en vis Valgsfrihed fra først af, bør den ikke, naar Sagen først er bragt ind for en Ret til Forundersøgelse eller Domsforhandling, uden denne Rets Samtykke kunne slutte den igen. Saavel Hensynet til Retten som i endnu højere Grad Hensynet til Sigtede forbyder dette. Paa den anden Side kan Undersøgelsen bringe saadanne Momenter frem, at Flytning er det eneste rimelige, og der bør derfor være Afgang for Retten til paa Begæring af en af Parterne at tilstede saadan Flytning. Hvis Retten affaar en fremsat Begæring om Sagens Flytning, kan dens Afgørelse paafæres. — En Flytning kan iøvrigt ogsaa blive nødvendig, naar flere Sager skulle forenes (jfr. særlig § 63).

§ 60.

At Bærnetingspørgsmaalet overhovedet kun proves af Retten, naar Sigtede ikke er til Stede eller gør Indsigelse, er overensstemmende med det Hovedprincip i den hele reformerede Proces, at der ikke tillægges Formregler nogen selvstændig Betydning. Kun hvor

der er Grund til at tro, at en saadan Regels Tilfidesættelse kan have haft eller vil faa reel Betydning for Sagens Behandling, vil dens Tilfidesættelse medføre Afvisning (eller Afgang til fornøden Rettelse). Da nu enhver Ret maa antages at have Evne til at behandle de Sager, der høre under dens almindelige Kompetence, er der, naar Sigtede møder uden at rejse nogen Indsigelse mod Valget af Bærneting, ingen Grund for Retten til at spille Tiden med Undersøgelser, der maaske foreløbig vilde give et meget tvivlsomt Resultat og efter al Rimelighed ingen praktisk Betydning vilde faa. Det er derhos nødvendigt at hindre, at Retten til at gøre Indsigelse gældende skal kunne misbruges til at gøre en næsten afsluttet Forhandling frugtesløs. Hertil sigter Reglen i Paragraffens 2det Punktum, der vil være at sammenholde med Reglen i § 241, 3die Stykke.

Med Hensyn til den i Paragraffens 3die Stykke givne Regel bemærkes, at der, hvor flere Retter efter hinanden have erklæret sig inkompetente, medens en af dem maa være kompetent, selvfølgelig bør være et Middel til at faa Sagen bragt frem for den kompetente Ret, og det selv om Fristerne for Anke eller Rære med Hensyn til den eller de første Afgørelser maatte være udløbne. Saadant Middel anvises her.

§§ 61—64.

Forening til een Sag af flere Søgemaal mod den samme Person for forskellige Forbrydelser eller mod flere Personer som delagtige i en og samme Forbrydelse, vil i de fleste Tilfælde være hensigtsmæssig, og det selv om man derved kommer udenfor de ellers gældende Bærnetingsregler, for det første Tilfældes Vedkommende særlig af Hensyn til Reglerne om Straffens Beregning ved Sammenstød af Forbrydelser, i begge Tilfælde af Hensyn til Sagernes Oplysning.

Smidlertid kan saadan Forening ogsaa efter Omstændighederne være uhensigtsmæssig. Den kan medføre Forhaling, bidrage til at forlænge Varetægtsfængsel, gøre Sagens Behandling mere kompliceret o. s. v. Hertil kommer, forsaavidt Domsbehandlingen angaar, at den mundtlige Procedure har vanskeligere ved at magte indviklede og mangesidige Forhandlinger end den skriftlige. Skal den mundtlige Procedure udfylde sin Opgave, maa Bestræbelsen derfor til en vis Grad rettes paa at gøre det Umme, der til enhver Tid foreligger til Vedømmelse, saa enkelt og koncentreret som muligt. Under disse Omstændigheder kunne Reglerne om Forening

af sammenhængende Søgmaal ikke gøres ubetingede, men der maa indrømmes Retten en betydelig Frihed til at samle og adskille (jfr. §§ 62 og 63), ligesom der heller ikke kan stilles noget ubetinget Krav til Paatalemyndigheden om fra først af under Forundersøgelsen eller Domsforhandlingen at samle flere samtidige forfulgte Forbrydelser af samme Person eller Forsøgning mod flere i samme Forbrydelse Delagtige under en og samme Sag (jfr. § 61, der er langt mindre absolut end det tidligere Forslags § 70). Det kan iøvrigt — som fremhævet i Motiverne til det tidligere Forslag — herved bemærkes, at den materielle Strafferets Regler om Straffens Beregning i Sammenstødstilfælde vel lettest kan fyldestgøres ved Paadømmelse under et, men dog ikke frembyde nogen Hindring for en Sondring i flere Sager. Dette viser Straffelovens § 64, og det er denne Regel, hvis Analogi bliver at følge, naar Adskillelsen af slige Søgmaal finder Sted, uden at dette har den Grund, som Paragraffen nærmest har for Øje. Kun maa det, før at Straffelovens Tanke kan blive fuldt fyldestgjort, ved Adskillelsen saa vidt muligt iagttages, at den Handling, der antages at ville medføre den strængeste Strafart, behandles først, en Anvisning, der imidlertid ikke altid vil kunne følges, og som ikke egner sig til at optages i Loven, da ingen processuelle Følger kunne knyttes til dens Ifte-Fagttagelse.

Med Hensyn til § 62 skal særlig fremhæves, at den deri indholdte Regel, som det bl. a. fremgaar af Henvisningen til § 61, ogsaa finder Anvendelse paa Forundersøgelsen. Det vil da ogsaa efter Omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt at slutte Forundersøgelsen for een Forbrydelses Vedkommende, medens den fortsættes med Hensyn til en anden, hvilket vil kunne medføre, at ingen fælles Behandling for den dømmende Ret kan finde Sted.

Den i § 63 indeholdte Regel kan faa praktisk Betydning, f. Ex. naar der er Tale om en Række ganske ensartede straffbare Handlinger (Toldovertrædelser f. Eks.), begaaede af flere Personer, der dog ikke kunne siges at være Deltagere i en og samme Forbrydelse.

ere Reglerne derfor tilbøds ligesom givne med Reglerne om Børnetinget. — Berettiget og forpligtet til at paatale er den Embedsmand, til hvis Embedskreds Sagens Børneting hører. Enkeltstaaende Retshandlinger maa dog regelmæssig foranlediges af den, der iøvrigt har Sagen i sin Haand, selv om de skulle foregaa ved en Ret, der ligger udenfor denne Embedsmands Kreds, i saa Fald nemlig ved Rekvistition til vedkommende Overanklager eller Politimester eller vedkommende Ret. Begynder Efterforskningen paa en Tid, da der endnu mangler Forudsætninger til at bestemme Børnetinget, er enhver Overanklager eller Politimester, der først faar Anledning dertil, berettiget og forpligtet til at tage Sagen i sin Haand og foranledige Foretagelsen af de enkelte Retshandlinger, der maatte blive Spørgsmaal om, indtil Børnetinget kan bestemmes. Uopsættelige Skridt er ligeledes altid enhver Overanklager eller Politimester, som dertil faar Anledning, berettiget og forpligtet til at foretage uden Hensyn til Besøjsen til at paatale Sagen i dens Helhed. Er der Valg imellem flere Børneting i en offentlig Sag og saaledes flere Overanklagere eller Politimestere ere lige kompetente, kan i Mangel af anden Bestemmelse enhver af disse tage Sagen i sin Haand.

Alle de herhen hørende Regler er der imidlertid næppe Grund til at optage i Loven, de høre hjemme i en Instruks. Domstolene have alene at afgøre (og det tilmed kun i det Omfang, der ovenfor er angivet), om Sagen indbringes eller vedkommende Retshandling begæres for rette Børneting, samt om vedkommende Embedsmand ifølge den ham tilkommende almindelige Myndighed overhovedet er berettiget til at optræde ved vedkommende Ret som Anklager. Om han iøvrigt handler i Overensstemmelse eller i Strid med de Instrukser, der ere givne for den indbyrdes Forretningsfordeling af de enkelte Sager mellem Paatalemyndighedens forskellige Organer eller med Hensyn til Udøvelsen af den Valgret, der i visse Tilfælde er tillagt Paatalemyndigheden, er Retten uvedkommende. Dette erkendtes ogsaa udtrykkelig af det tidligere Forslag. Derimod havde dette optaget en Del Regler for det Tilfælde, at administrative Embedshandlinger tiltrængtes udøvede i fremmed Retskreds. Da man imidlertid maa anse ogsaa dette for at være et Emne, der naturligst hører hjemme i en Instruks, ere disse Bestemmelser udeladte i nærværende Udkast, og i § 65 er derfor kun optaget de i det tidligere Forslags § 77 indeholdte Regler om Retshandlinger i fremmed Retskreds.

Hvad angaar Forretningsfordelingen i Straffesager mellem de flere Overanklagere og Politimestre, da

Kapitel VIII.

Retsmøder og Retsbøger.

Nærværende Kapitel er saa godt som fuldstændig overensstemmende med det tidligere Forslags Kapitel VIII.

Af de saa Afvigelser er der kun Anledning til at fremhæve følgende:

I § 66 i Slutningen er indsat en Bestemmelse om Afgang for Værgen for en Sigtet under 18 Aar til at begære Dørene lukkede ved Retsmøder udenfor Domsforhandling.

I § 68 er det foreskrevet, at normalt en Stævningsmand skal benyttes som Retsvidne, naar et saadant skal være tilstede; iøvrigt ere Reglerne om, hvem der kan bruges som Retsvidner, i væsentlig Grad simplificerede.

§ 70 er ny. Den er optaget efter N. L. § 116 og dens Optagelse utvivlsomt praktisk.

§ 73, 2det Stykke, sidste Punktum, er redigeret saaledes: „Af Udsagn, der afgives under Afhørelse for Landsret, optages det Væsentligste i en særskilt Bog“, medens den tilsvarende Regel i det tidligere Forslags § 85 lød: „optager Retskriveren under Formandens Vejledning“.

I samme Paragraf er 4de Stykkes 2det Punktum nyoptaget i Sammenhæng med Reglerne i Udfæstets §§ 284, 2det Stykke, og 320 Nr. 3.

I § 74, 2det Punktum, er givet Rettens Formand en almindelig Bemyndigelse til at lade Protokollforsler angaaende afhørte Personers Udsagn oplæse til Vedtagelse, ogsaa hvor dette ikke er foreskrevet som nødvendigt.

I § 78 er Afdgangen for andre end Parterne til at faa Udskrift af Retsbøgerne begrænset til først at gælde efter Sagens Slutning.

Iøvrigt skal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer følgende bemærkes:

§ 66.

Naar det i denne Paragrafs 1ste Punktum hedder, at „Retsmøderne ere offentlige, hvor ikke det Modsatte særlig er foreskrevet“, sigtes der ved denne sidste Tilføjelse til Reglerne i Udfæstets

§ 93, 2det Stykke (Votering),

§ 96 (mundtlig Forhandling om særegne Afvigelser fra de almindelige Regler),

§ 196 (Retsmøder under Efterforskning),

§ 230, 2det Stykke, jfr. §§ 303, 3dje Stykke, 329, 2det Stykke, 340 og 341 (Rets-

møder under Domsforhandlingens Forberedelse),

§§ 328 og 339 (Summarisk Afvisning fra Appelleretten),

§ 369 (Retsmøder til Forhandling om Tilstedeligheden af subsidær privat Tale) og

§ 385, 2det Stykke, 3dje Punktum (Retsmøder til Afgørelse af visse Spørgsmaal om Dømmes Forstaaelse).

Om Paragraffens Indhold iøvrigt gælder det samme som om det tidligere Forslags tilsvarende Regler (§ 79): Det er ikke almindeligt, at Offentligheden udstrækkes saa vidt, at den ogsaa omfatter Forundersøgelsen. Dette er vel Tilfældet i den engeste Straffeprocess, men hverken i den franske, østrigske eller tyske. Den N. L. har i sin § 113, 2det Stykke, en til nærværende § 66 svarende Regel. Gør man først det afgørende Brud med den tidligere inkvisitoriske Forundersøgelse, der ligger i at anerkende Parternes Ret til Medvirksomhed under Forundersøgelsen (jfr. særlig § 205, 2det Stykke) med deraf følgende Konsekvenser, kan der, set fra Retshaandhævelsens Standpunkt, ingen større Betænkelighed være ved at gøre det yderligere Skridt som almindelig Regel at indrømme Offentlighed, naar der blot forbeholdes Retten den fornødne Myndighed til at lukke Dørene, hvor Offentlighed af særlige Grunde maa antages at være til Hindrer for Sagens Oplysning. Offentligheden indeholder jo nemlig ikke blot en vis Garanti for Sigtede mod Misbrug af Undersøgelsens Midler, men tillige en Garanti for Dommeren mod ugrundet Mistanke, ligesom den efter Omstændighederne netop kan være fremmende for Sandhedens Udfindelse. Det er altid farligere for en Sigtet eller et Vidne at lyve, hvor de maa risikere, at der blandt de Tilstedeværende er Folk, der straks kunne fremkomme med berigtigende Erklæringer, end hvor de befinde sig alene med Personer, om hvilke de vide, at de ikke have Midlerne til at kontrollere dem paa rede Haand. — Snarere kunde der rejses Betænkeligheder mod Forundersøgelsens Offentlighed fra Hensynet til Sigtede, for hvem den ofte vil kunne være pinlig. Dette har vel været fremdraget under Sagens Forhandling, men man har dog ment paa dette Punkt at burde blive staaende ved det tidligere Forslags Regel, alene med den Tilføjelse for Sigtede under 18 Aar, der ovenfor er fremhævet.

§ 67.

Den heri ommeldte Rendelse kan gøres til Genstand for Røre indenfor de ved § 346 afstufne Grænser.

§ 68.

Som Tilfælde, hvor Retsvidnes Tilstedeværelse særlig er forestrevet i Udkastet, kan nævnes §§ 111, 115, 3die Stykke, 125, 139 og 146, 3die Stykke.

Om den Betaling, der skal tilkomme de heromhandlede Retsvidner, se Udk. t. L. om Retsafgifter § 86.

§ 69.

Herved skal blot fremhæves, at nærværende Paragraf ikke berører Parternes Adgang til at være til Stede i Retsmøderne, se herom § 207, jfr. § 196, §§ 232 ff., 331 m. fl. og særlig om Forvareren § 45.

§ 71

er i det Væsentlige stemmende med den tilsvarende Bestemmelse i Lovudkastet om den borgerlige Retspleje § 60. Hvorvidt Sagen kan fortsættes til Trods for, at Ordet er frataget Nogen, eller at Nogen, der har med Sagen at gøre, er vist ud, maa bero paa Omstændighederne. Er det Sigtede, hvem Ordet nægtes, maa Sagen ikke desto mindre kunne fortsættes, og Sigtede maa takke sig selv for, at han ved sin Udsæd har forstærket sin Ret efter § 45 til at tage Ordet til sit Forvar. Vises han ud, komme for Domsforhandlingens Bedkommende Reglerne i § 236 til Anvendelse, for Forundersøgelsens Bedkommende Reglerne i § 207, næstsidste Stykke. Er det Forvareren, hvem Retten fratager Ordet, maa sondres mellem, om Forvareren i Virkeligheden maa antages at have tilendebragt det ham paahvilende Hverv — thi i saa Fald maa Sagen eller det Rettergangsskridt, der er Tale om, kunne bringes til Ende uden videre —, eller om Forvarerens Hverv ikke kan anses tilendebragt, i hvilket Fald der for Domsforhandlingens Bedkommende maa forholdes paa samme Maade, som om Forvareren var udebleven, altsaa efter Analogien af § 232, 2det Stykke, og for Forundersøgelsens Bedkommende efter Princippet i § 208, saaledes at Retten alt efter Omstændighederne udsætter Sagen eller fortsætter uden Forvarerens Medvirkning eller med en anden Forvarer.

§§ 72—75.

I disse Paragraffer indeholdes Reglerne om Protokollation ved Retsplejen i Straffesager. Med de ovenfor angivne mindre Ændringer ere disse Regler ganske overensstemmende med det tidligere Forslags. Der gælder derfor om dem i det væsentlige det samme,

som bemærkes i Motiverne til dette: En Del af disse Regler ere fælles for alle Retshandlinger, derunder ogsaa de enkeltstaaende. Følgelig er saaledes den almindelige Bestemmelse i § 72 om, at Beretning (o: en kort Fremstilling af Gangen i Sagen) skal optages i Retsbogen, endvidere de i samme Paragraf givne Regler om, hvad der skal angives ved Beretningens Begyndelse, saavel som Reglerne i § 75. Fælles for alle Tilfælde, i hvilke der overhovedet kan blive Spørgsmaal derom, er endelig Reglerne i § 73, 1ste og 4de Stykke, 1ste Punktum, og 5te Stykke.

I Modsatning til, hvad der gælder om de anførte Regler, maa der derimod med Hensyn til de Protokollationer, som omhandles i 2det og 3die Stk. af § 73, og som angaa Sagens Bevismateriale, finde en vis Søndring Sted.

Hvad først Afhørelse for Undersøgelsesretten angaar, da er dennes nærmeste Ojemed at skaffe Paatalemyndigheden Midler til at afgøre, om Tiltale bør finde Sted, og hvis Tiltale finder Sted, Parterne Midler til at forberede Bevisførelsen for den dømmende Ret. Derimod er Afhørelsen ordentligvis ikke en Bestanddel af selve den afgørende Bevisførelse, omend Benyttelse ved denne kan finde Sted efter Reglerne i § 248. Heraf følger, at Protokollationen maa gengive det væsentlige Indhold af de fremkomne Udsagn, men at den i Reglen ikke behøver at tilstræbe en ordret Gengivelse af den Afhørtes Udsagn. I langt højere Grad kan dette være nødvendigt i de Undtagelsestilfælde, hvor Udsagnet fremtræder som et foregribet Led af Bevisførelsen, jfr. §§ 102, 111, 125 og 248. En nogenlunde fylldig Protokollation vil af Hensyn til Reglen i § 344 ogsaa være ønskelig ved Afhørelser under Domsforhandling for Underret i Sager, der kunne ventes at blive paaankede. Skulde der imidlertid ikke have fundet tilstrækkelig Protokollation Sted under Domsforhandlingen i en Underretssag, der senere bliver paaanket, vil dette vel nødvendiggøre en ny Indkaldelse (nemlig for Landsretten) af de paa-gældende Personer, men iøvrigt ikke medføre anden særlig Ulempe.

Hvad de upaaankelige Underretssager (jfr. § 337, 2det Stk.) angaa, da giver § 73 ingen særskilt Forstrift om dem. Protokollationen har nemlig i disse nærmest kun Betydning for Dommeren selv, og det kan derfor overlades til ham, hvad og hvor meget han vil optage i Retsbogen i Henhold til den almindelige Forstrift i § 72, 1ste Stk.

Hvad endelig angaar Afhørelse under Domsforhandling for Lands-

ret — hvad enten nu Landsretten er første Instans, eller der er appelleret til den i Henhold til § 341, jfr. ogsaa § 340 smh. m. § 330 —, kræves derimod en særlig Forkrift, dels fordi denne Ret er en Kollegialret, og det kan være hensigtsmæssigt i Tilfælde af Uenighed at have nogen Støtte i en Protokollation, dels af Hensyn til Retsmidlerne. Thi, vel er det en Grundsætning, at der ikke kan finde Anse Sted fra Landsretten med Hensyn til selve Beviset for Tiltaltes Skyld, men saavel Hensynet til de Anse Grunde, der tilstedes, som til Muligheden af Sagens Genoptagelse, gør det ønskeligt, at der er sikret en Afgang til at erhverve eller opfriske et almindeligt Indtryk af den stedfundne Bevisførelse. Den Protokollation, der af disse Hensyn finder Sted, bør dog saavidt muligt ikke afbryde eller forstyrre den mundtlige Forhandling; den bør indskrænkes til de væsentligste af de fremkomne Udsagn (hvor enkelt Dommer kan jo isøvrigt for sig privat gøre, hvilke Noter han vil), der bør holdes afsondret fra den egentlige normale Protokollation og derfor optages i en særstilt Bog, og den bør endelig lettes ved Henviisning til tidligere Afhørelser.

Med Reglen i § 73, 3die Stk., om Besigtigelser (§ 115) kan jævnføres § 248 Nr. 1.

At Oplæsning og Vedtagelse af det Retsbogens Tilførte angaaende afhørte Personers Udsagn som Regel ikke bør finde Sted ved den Protokollation, der er fremkommen under Domsforhandling for Landsret, følger af dennes Djemed.

§§ 76—80.

De heri indeholdte Regler stemme i det væsentlige med Reglerne i Civilprocess-Udkastet, jfr. dets §§ 64 in fine, 66—68, 87 og 61. — Forbeholdet i Begyndelsen af § 78 har særlig Hensyn til §§ 157, 169, 209, 220 og 254 næstsidste Stk. Om Fremgangsmaaden, naar Retskriveren nægter at meddele en forlangt Udskrift, se Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning § 40.

Kapitel IX.

Forkyndelser og Meddelelser.

Ogsaa dette Kapitel er i alt væsentligt overensstemmende med det tidligere Forslag. Bortset fra nogen, af Tydelighedshensyn foretagne, Paragraf-Omslytten og nogen

redaktionel Endring (bl. a. har man forbeholdt Ordet „Forkyndelse“ som Betegnelse for de i § 81 omhandlede Meddelelser) er der af Forandringer kun Grund til at fremhæve følgende:

Allerede den Omstændighed, at Indkaldelse til Domsforhandling af Tiltalte, Vidner, Sags- og Skønsmand ved §§ 226 og 227 er overladt til Overanklageren, har bevirket, at Kapitlet ikke længere kunde indskrænkes til kun at omfatte de fra Retten udgaaende Meddelelser (jfr. endvidere § 217 og § 322).

I Begyndelsen af § 82, 2det Stykke, er Reglen om, at de for en Retskreds bestillede Stævningsmænd ere pligtige at besørge alle Forkyndelser indenfor Grænserne af vedkommende Retskreds, udeladt, da Retskredse kunne blive saa store, at det bliver nødvendigt at dele dem i flere Stævningsmændsdistrikter.

I § 84 b er indføjet et 2det Punktum, hvorved Reglen er bragt i Overensstemmelse med § 3, 1ste Punktum, i Lov om Forandring af visse processuelle Friste m. m. af 11. April 1890. I hvorvel denne Paragraf af Højesteret er antaget ikke at angaa kriminelle Sager, er der dog ingen Tvivl om, at det vil være praktisk at gøre den fornævnte Del af Paragraffen anvendelig ogsaa paa saadanne.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 81.

Med de under 1. nævnte Tilføjelser og Meddelelser jævnføres henholdsvis §§ 151, 208, 226, 305 og 310; §§ 217, 303, 304 og 309; §§ 220 og 303; § 254, 5te Stykke; §§ 322 (325), 338 og 348.

Med de under 2. nævnte jævnføres § 104, § 116, 2det Stykke og § 227.

§ 83.

Den i Slutningen af denne Paragraf givne Regel om, at Stævningsmanden i særdeles paastrængende Tilfælde skal tilkalde „en god Mand“ som Vidne, er naturligvis ikke saaledes at forstå, at Stævningsmanden skal kunne paalægge hvilkensomhelst god Mand, han vil, at følge med ham. I Udkast til Lov om Retsafgifter § 75 er ansat et saadant Bederlag for den „gode Mand“s Virksomhed, at Reglen kan blive praktisk.

§ 84.

Den i „a“ indeholdte Regel gaar i Henseende til Afgang og Pligt til Forkyn-

delse for den Vedkommende personlig et godt Stykke videre end Loven af 11. April 1890 (jfr. sammes § 3, 1ste Stk. in fine.). Da imidlertid Forkyndelse for Paagældende selv under alle Omstændigheder giver den største Beskyttelse, er den her givne Regel formentlig at foretrække, og da særlig for kriminelle Sagers Vedkommende, hvor den Paagældende netop let kan tænkes at fly sin Bopæl eller sit sædvanlige Opholdssted.

Det i det nævnte Stykke indeholdte Paalæg til Stævningsmændene maa iøvrigt forstaaes saaledes, at disse, hvis de forud vide eller ved Henvendelse paa den Paagældendes sædvanlige Opholdssted faa at vide, hvor han kan træffes indenfor Retskredsen, bør begive sig til det paagældende Sted. Forjaaviddt de ikke træffe ham der, men vises andetsteds hen og saaledes maaste fremdeles, beror det naturligvis til syvende og sidst paa et Skøn, i hvor vidt Omfang de skulle følge saadanne yderligere Henvisninger. Er den Sogte en bosiddende Mand, om hvem der ingen Grund er til at antage, at han forsætlig holder sig skjult, vil Banstueligheden ved at træffe ham personlig i Reglen ikke være uoverkommelig. Hvis den Sogte derimod maa antages forsætlig at holde sig skjult og det endogaa for dem, der under almindelige Forhold kende hans Opholdssted, eller hvis i alt Fald den Bested, Stævningsmændene faa af dem, der ere nærmest til at give Bested, ikke gør noget paalideligt og bestemt Indtryk, maa Stævningsmændene, lige saavel som naar slet ingen Oplysning er at faa, være berettigede til at gaa frem efter Reglerne i Litra „b“ eller eventuelt Litra „c“. At Stævningsmændene iøvrigt i Tvivlstilfælde hellere maa gøre for meget end for lidt for at træffe den Paagældende personlig, forjaaviddt saadant blot kan ske uden skadeligt Tidsspilde, følger bl. a. af Reglen i Slutningen af nærværende Paragraf. — Forjaaviddt det paa Bopælen (Kontor etc.) meddeles Stævningsmændene, at Vedkommende midlertidig opholder sig i Udlandet, ville de have at foretage Forkyndelsen efter Reglerne i Litra „b“ (jfr. § 87). — Meddeles det dem, at Vedkommende midlertidig opholder sig i en anden Retskreds, kunne de, om de have Tid dertil, og det ikke kræver særlige Udgifter, selv begive sig til Paagældendes Opholdssted for at foretage Forkyndelsen (jfr. § 82, 1ste Stykke in fine.); i modsat Fald maa de tilbagelevere Meddelelsen som derefter maa sendes til Forkyndelse i Overensstemmelse med § 83.

Ordet „Sted“ i Slutningen af Litra „a“ maa forstaaes overensstemmende med den Tanke, der ligger bagved den paagældende Regel, nemlig at de omhandlede Hand-

linger ikke maa forstyrres. Der vil saaledes f. Eks. ikke være Noget i Vejen for, at en Stævning forkyndes for en Graverkarl, der arbejder i den ene Ende af en større Kirkegaard, samtidig med at der er Begravelse i den anden.

Politiets Stilling, naar Forkyndelsen i Genhold til Litra „c“ henvises til det, maa bestemmes dels ved de for dette særlig givne Regler, dels ved Radvælsens almindelige Regler, men dels endelig ogsaa ved Analogien af de for Stævningsmændene givne Regler. Heraf følger bl. a., at Politiet, der efter at have faaet Meddelelsen overleveret til Forkyndelse, hurtigt muligt skal sætte sig i Bevægelse (jfr. Litra „c“ in fine), først og fremmest bør rette sine Bestræbelser paa at foretage Forkyndelsen for den Paagældende personlig, hvis han er her i Landet, samt at Forkyndelsen bør foretages af 2 Personer.

§ 90.

Under denne Paragraf falder f. Eks. Underretning til Parterne om Retsmøder, som de ere berettigede, men ikke pligtige at overvære (jfr. f. Eks. §§ 207 og 331). Navnlig mærkes, at alle Meddelelser fra Retten til Paatalemyndigheden gaa ind under Reglen, ogsaa de, for hvilke der i tilsvarende Tilfælde er givet særegne Regler, naar Meddelelse sker til den Sigtede. Saadanne Meddelelser bør nemlig foregaa paa den Maade, som er almindelig ved Meddelelser mellem offentlige Myndigheder.

Udenfor nærværende Paragrafs Regler falde selvfølgelig Tilsigelser efter §§ 105 og 129.

Kapitel X.

Rettens Raadslagninger og Afgørelser.

Dette Kapitel adskiller sig kun paa følgende Punkter fra det tilsvarende Kapitel i det tidligere Forslag:

I § 95 er udtrykkelig udtalt, at Domme og Kendelser skulle affiges i et Retsmøde, hvorhos der i Paragraffens Slutning er tilføjet en Bestemmelse om, at „Beslutninger“ saavel som Kendelser af blot procesledende Bestaafenhed kunne omgøres af Retten, naar nye Oplysninger foreligge.

I § 97, 2det Stk., er tilføjet Ordene: „naar Begæring derom fremkommer inden Ankefristens Udløb, og efter at der er givet

Parterne og deres Sagførere Bejlighed til at ytre sig derom".

Foruden den almindelige Bemærkning, at nærværende Kapitel ikke angaar Rævn-ningernes Afstemning og Kendelser — Reglerne derom findes i §§ 287 ff. — skal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer følgende bemærkes:

§ 94.

Ordene i Slutningen af 1ste Stk. „for- saavidt det Modsatte ikke særlig er bestemt" sigte til § 300.

§ 95.

Udkastet har nærmest holdt sig til den nugældende Terminologi, forsaavidt som det benytter „Dom" i Betydning af den Afgørelse, hvorved Sagen bringes til Ende i den paaagældende Instans, medens „Kendelse" i Reglen betegner en Afgørelse, efter hvis Afslutning Proceduren fortsættes, jfr. dog §§ 228, 328, 360, 365, 2det Stykke, og 372. Som Følge heraf vil der kun være Tale om Domme ved den dømmende Ret, derimod ikke ved Undersøgelsesretten (jfr. dog § 302). Udkastets Søndring mellem „Kendelser" og „Beslutninger" beror paa, at de førstnævnte altid skulle ledes af Grunde, de sidstnævnte kun, hvor saadant undtagelsesvis er foretrevet (jfr. saaledes § 157). I hvilke Tilfælde der er Grund til at forlange „Kendelse", kan ikke angives ved nogen almindelig Regel. Kun saa meget kan siges i al Almindelighed, at der vil være Grund til at forlange Kendelse — altsaa en begrundet Beslutning — dels hvor der er Tale om Afgørelse af opstaaede Tvistigheder, dels hvor der, selv uden saadant, er Tale om at anvende visse i private Personers Retsgoder væsentlig indgribende Midler til Opnaaelse af Straffesagers Formaal (f. Eks. Fængsling eller Konfiskation). Dette stemmer baade med Forholdets Natur og den gældende Ret, og kræves tildels endog af grundlovmæssige Forskrifter.

Bestemmelsen i Slutningen af Paragraffen er optaget efter Forbilledet i R. L. § 168, og det kan i Tilslutning til en Note i Gez og Hagerups Udgave af denne bemærkes, at en Kendelse i een Retning godt kan være at anfse som procesledende og saaledes falde ind under den her omtalte Regel, samtidig med, at den i en anden Retning har en anden og og videre Betydning, der ikke paavirkes af dens Omgørelse. Dette gælder f. Eks. om en Kendelse, hvorved det paalægges Nogen trods fremat Indsigelse at vidne. Bliver Vedkommendes Vidnesbyrd senere overflødig, f. Eks. paa Grund af Tilstaates Tilstaaelse,

maa Retten kunne beslutte, at det ej kræves, skønt den usvækkede Kendelse endelig afgør Spørgsmaalet om Vidnepligten og for saa vidt ej kan forandres af samme Ret. Omgørelse af en Kendelse maa selvfølgelig ske ved ny Kendelse.

§ 96.

Tilfælde af den Art, hvortil denne Paragraf sigter, findes i §§ 58, 59, 63, 337, 345, 351, 363 og 365.

§ 97.

At Reglen om Berigtigellers Tilblivesmaade og Forlyndelse i Slutningen af 2det Stk. ikke angaar de i Paragraffens Begyndelse ommeldte Skrivfejl og lignende, har man søgt at give et skarpt Udtryk ved at sætte den Del af Paragraffen, der begynder med Ordene „Fremdeles kan..." som et selvstændigt Stykke.

Andet Afsnit.

Midler til Sagens Oplysning m. m.

Indledningsvis skal bemærkes, at Kommissionen dels har fundet det mest praktisk at give Forslagets Kapitel fortløbende Numre helt igennem, dels har ment at opnaa en simplere og mere overskuelig Ordning af Stoffet i nærværende Afsnit ved nogen Endring i det tidligere Forslags Kapitel-Inddeling og Kapitel-Rækkefølge. Forholdet er i saa Henseende det, at:

nærværende Udkasts Kapitel XI. (Vidner) svarer til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel II.;

Kapitel XII. (Besigtigelse, Syn og Skøn) til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel III.;

Kapitel XIII. (Beslagslæggelse) til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel I., 2den og 3dje Afdeling;

Kapitel XIV. (Konfiskation) til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel I., 1ste Afdeling;

Kapitel XV. (Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse for Retten) til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel IV., 1ste Afdeling, og Kapitel V.;

Kapitel XVI. (Anholdelse) til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel IV., 2den Afdeling;

Kapitel XVII. (Fængsling) til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel IV., 3dje Afdeling. Hertil er saa som sidste Kapitel i dette Afsnit føjet

Kapitel XVIII. (Beslag paa Sigtedes Formue, saa og om Forbud mod Foreninger og Skrifter), der vel kun til Dels omhandler Midler til Sagens Oplysning, men som svarer til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel IV., 4de Afdeling, og Kap. VI.

Endvidere er det fundet rettest at lade de to Paragraffer, hvormed 2det Afsnit i det tidligere Forslag indledes (§§ 110 og 111) udgaa. De ere efter den Raade, hvorpaa de følgende Kapitler, ere affattede, ikke nødvendige, og kunde paa den anden Side, som de stod i det tidligere Forslag, lede ind paa den Misforstaaelse, at Anvendelsen af de straffeprocessuelle Oplysningsmidler, og da særlig af Vidneafhøring for Retten, skulde være udelukket i en Række til Dels vigtige Tilfælde, hvor den nugældende Ret hjemler Anvendelsen af saadanne. Der tænkes herved paa de Undersøgelser, der efter nugældende Ret finde Sted — og det selv om der ikke in casu er nogen særlig Grund til paa Forhaand at formode en Forbrydelse — i Ildbrandstilfælde, ved Fund af Lig, ved Søulykker (jfr. herved særlig Lov Nr. 72 af 12te April 1892 §§ 9 og 11) etc., saavel som paa de mange Politiretsforhør, der optages i andet Stemed end at opbygge Forbrydelser, saaledes navnlig i Forsøgelsesjager. Man har derfor foretrukket at lade de nævnte Paragraffer udgaa og samtidig at optage den i Udfæstets § 406 indeholdte Regel, hvorefter hele den i den angivne Retning bestaaende Retstilstand, hvad enten den nu hviler paa speciel Lovhjemmel eller er direkte fremtvungen af en praktisk Nødvendighed, vedbliver at bestaa, indtil eventuelt en særlig Lov desangaaende maatte blive given.

Naar man har befrygtet, at Udeladelse af de omtalte Paragraffer skulde være ensbetydende med at udlevere de straffeprocessuelle Oplysningsmidler til Anvendelse efter Øvrigheds-Myndighedernes fri Forgodtbefindende, forsaavidt de paagældende Midler da ikke sætte særlige Vilkaar for deres Anvendelighed, og at det navnlig her-efter vilde staa i disse Myndigheders Magt at rekvirere Vidne-Forhør om alt muligt, som de kunde ønske at faa Oplysning om, da beror dette paa en Misforstaaelse. Vidnepligt etc. foreligger — bortset fra

Civilprocessen — kun, hvor der enten er Grund til at formode en Forbrydelse, eller hvor der foreligger en i speciel Lov eller fast Praksis begrundet Ret og Pligt for det Offentlige til at søge et vist Forhold oplyst ad retslig Vej. Afkræves der Vidnesbyrd ud derover, er Vedkommende i sin gode Ret, naar han vægrer sig ved at svare.

Kapitel XI.

Bidner.

Nærværende Kapitel adskiller sig paa adskillige Punkter ikke blot i Redaktionen, men ogsaa i Realiteten fra det tidligere Forslag. Særlig maa følgende Realitets-Undringer fremhæves:

- 1) Reglerne om Nærstaaendes Vidnepligt slutte sig nærmere til de nugældende Regler, end Tilfældet var i det tidligere Forslag.
- 2) Reglen om Udelukkelse af Vidnepligt angaaende offentlige Anliggender har faaet en videre og formentlig mere praktisk Form, end den havde i det tidligere Forslag.
- 3) Reglerne om Bidners Mødepligt og Godtgørelse til Bidner ere en Del ændrede.
- 4) Bidners Edsfæstelse, der efter det tidligere Forslag var bestemt til som Regel at foregaa før Afhøringen, er nu henlagt til efter Afhøringen.
- 5) Der er i Modsatning til, hvad der var Tilfældet efter det tidligere Forslag, givet en almindelig Afgang til at lade en højtidelig Erklæring („paa Vere og Samvittighed“) træde i Eds Sted overalt, hvor Edsafleggelse støder paa særlige Hindringer.
- 6) Endelig er der paa flere Steder, hvor det ældre Forslag fandtes at have givet altfor absolutte Regler, indrømmet Retten en friere Myndighed (jfr. saaledes §§ 111, 112, 113 og 114).

ad 1. Hvorvidt man burde bibeholde den fritagelse for Vidnepligt, der i det tidligere Forslags § 130 Nr. 2 er indrømmet Sigtedes Egtesælle, Forældre og Børn, har været Genstand for indgaaende Drøftelse i Kommissionen. Det er fra flere Sider med Styrke hævdet, at det haarde og frastødende, der i og for sig altid ligger i at forlange Vidnesbyrd af nogen af disse Personer i kriminelle Sager, kommer til at træde særlig

grelt og potenferet frem, naar Vidnesbyrdet skal afgives mundtligt i offentligt Retsmøde, og at den Samvittigheds-kollision og Fristelse til falsk Vidnesbyrd eller Mened, hvori disse Personer let ville bringes, naar de skulle vidne mod deres Nærmeste, bliver saa meget desto misligere, jo mere Betydningen af egen Tilstaaelse som Oplysningsmiddel træder tilbage.

Naar man alligevel har ment at maatte fastholde de nævnte Personer Vidnepligt, er dette ud fra den Betragtning, at det under det nye System netop bliver af særlig Betydning ikke at begrænse Afdgangen til Vidnebevis samtidig med, at man ved Opgivelsen af det inkvisitoriske Forhør stiller Retsaaandhævelsen under vanskeligere Vilkaar end hidtil; at man ved at paalægge disse Personer Vidnepligt ikke indfører noget nyt, men blot holder sig til den bestaaende Ret; at den bestaaende Ret paa dette Omraade hidtil ikke har været Genstand for særlige Angreb eller Beslagelser, samt at det selvfølgelig er Meningen, at Afdgangen til at fræve Nærstaandes Vidnesbyrd kun bør benyttes i Nødstilfælde og med Varsomhed, hvorhos man endelig mener i væsentlig Grad at have forringet Betydningen af de mod de Nærstaandes Vidnepligt anførte Betragtninger ved i § 112 udtrykkelig at give Retten Besøgelse til efter Omstændighederne at undlade at tage saadanne i Ed.

ad 2. Medens det tidligere Forslag betinger Udelukkelsen af Embedsmænds og andre i offentlige Hverv handlende Personers Vidnepligt med Hensyn til offentlige Anliggender af et udtrykkeligt Forbud fra vedkommende Ministres Side, er det her omvendt foreskrevet, at de nævnte Personer ikke maa afgive Vidnesbyrd om offentlige Anliggender, der omfattes af deres Tavshedspligt, uden efter Tilladelse fra vedkommende overordnede Myndigheds Side. Herved ydes der nemlig paa den ene Side de offentlige Interesser en virkelig Beskyttelse, som ikke ydes dem ved det tidligere Forslags Regel, eftersom det altid maa blive en Tilfældighed, om der har været tilstrækkelig forudgaaende Opfordring for vedkommende Minister til at give et udtrykkeligt Forbud. Paa den anden Side behøver der i den her givne Regel ikke at ligge nogen Hindring for, at det kommer frem, som uden Skade kan drages frem, idet nemlig den, der er interesseret deri, altid i Forvejen kan sørge for at indhente behørig Tilladelse. Reglen er derhos affattet saaledes, at den ogsaa værner om det gennem Rigsdagen repræsenterede politiske Livs Interesser.

ad 3. Med Hensyn til Reglerne om Vidners Mødepligt og Godtgørelse til Vidner ere følgende Forandringer gjorte:

a) Det tidligere Forslag forudsætter i sin § 132, at i Rævningsager ingen Afstand fritager for Mødepligt, medens det med Hensyn til Landsretssager uden Rævninger bestemmes, at Møde aldrig kan forlanges af Personer, der bo udenfor vedkommende Landsretskreds og længere borte end — alt efter Bestaffenheden af de til Raadighed staaende Befordringsmidler — 18 eller 6 Mil.

Nærværende Udskat har fundet det mere hensigtsmæssigt paa den ene Side at opstille den nysnævnte Begrænsning som almindelig Regel baade for Landsretssager med og Landsretssager uden Rævninger, og paa den anden Side samtidig dermed, ligeledes i begge Arter af Tilfælde, at give Retten Besøgelse til at paalægge Vidner at møde uden Hensyn til Afstanden, naar saadant for Sagens Oplysning anses nødvendigt*). Herved opnaas at værne Borgerne mod, at der jævnlig skal blive stillet et i Forhold til Betydningen af deres personlige Møde for vedkommende Rævningsret urimeligt Krav til dem — Vidnepligten kan efter Omstændighederne være besværlig nok endda — samtidig med at man dog holder Afdgangen aaben til at faa Vidnerne afhørte for selve den dømmende Ret, selv hvor disse ere fjærntboende, i ethvert Tilfælde, hvor Retten anser saadant for nødvendigt. I førstnævnte Henseende kan særlig henvises til Erfaringen fra Norge, der gaar ud paa, at der navnlig fra Forsvarets Side er en urimelig Tilbøjelighed til at indfalde selv meget fjærntboende Vidner til direkte mundtlig Afhørelse, hvor saadant i Virkeligheden slet ikke er nødvendigt.

b) Endvidere har man fundet det hensigtsmæssigt i Loven at give udtrykkelig Anvisning paa, at der med de fjærnereboende, efter Lovens almindelige Regler ikke mødepligtige Vidner, kan træffes et Arrangement, ved hvilket disse forpligte sig til at møde ved en senere Lejlighed; særlig vil det kunne være praktisk, at Vidner, der møde for en Underfølgelsesret, under Sagens Forberedelse her forpligte sig til at give Møde ved Domsforhandlingen. Reglen vil, som det let ses, navnlig have sin Betydning dels med Hensyn

*) Den norske Lovs tilsvarende Bestemmelse (§ 171) fastsætter den almindelige Grænse for Mødepligt ved Hovedforhandlingen baade i Lagmænds- og Meddomsretssager til 600 km. med Jærnbane, 300 km. med Dampskib eller 100 km. paa anden Maade, medens den tyffe Lov ligesom engelsk Ret principielt slet ingen Grænse kender.

syn til Underrettsfager, dels med Hensyn til saadanne Landsrettsfager, i hvilke Retten kan have Betænkning ved ligefrem at paalægge Møde i Henhold til Slutningsbestemmelsen i § 101, ligesom man for andre Tilfælde vedkommende ved saadan Ordning paa en simpel og let Maade opnaar det samme, der ellers skulde søges naaet ved en Henvendelse til Landsretten eller dens Formand. Den vil kunne anvendes overfor Folk, som alligevel jævnlig skulle hen til det Sted, hvor Retten holdes, eller som have rigelig Tid til deres Disposition, eller nære særlig Interesse for den paagældende Sag etc. Det er Meningen og ligger i Bestemmelsens Affattelse, at, naar Rogen først har afgivet saadant Løfte om at møde, er han stillet under de samme Regler og dermed ogsaa under de samme Tvangsmidler, som den, der er mødepligtig umiddelbart i Henhold til Lovens Regel.

c) Med Hensyn til Befordringsmidlernes Indflydelse paa Reglen om Mødepligt har man ment, at Dampstib — der ikke nævnes i det tidligere Forslag — maatte sættes i Klasse med Jærnbane.

d) Reglen om Godtgørelse til Vidner (Udkastets § 114, det tidligere Forslags § 146) er udvidet saaledes, at baade det tidligere Forslags Begrænsning (udenfor Underrettskredsens og mere end 3 eller 1 Mil) og Begrænsningen i Lov Nr. 77 af 20. April 1888 (formodet Indtægtsstab og Trang) er faldet bort. Med Hensyn til Godtgørelsens Størrelse har man fulgt sidstnævnte Lov, hvis Regler i saa Henseende baade ere simple og klare og synes at have truffet det rette. Dog er der aabnet Afgang til at give Vidner, der ifølge Rettens Beslutning maa møde udenfor den Landsrettskreds, hvori de bo, større Godtgørelse. — At Vidner, som møde, uden dertil at være indkaldte, ikke bør have ubetinget Krav paa Godtgørelse af det Offentlige, er en allerede af nærliggende Forsigtighedsgrunde paabudt Regel.

Naar man i øvrigt har ment at burde give Godtgørelsesreglerne den ovenangivne Udvidelse, er dette sket for at gøre den af Umiddelbarhedsprincippet nødvendig krævede Udvidelse af den hidtil saa snævert begrænsede Pligt til at møde som Vidne, saa lidt soelig som muligt. Reglerne om Godtgørelse til Vidner genfindes i alle nyere Love*).

*) Detaillerede Oplysninger om Vidnegodtgørelse i fremmed Ret findes i Motiverne til den norske Departementskommités Udkast til en Straffeprocesslov (1886) pag. XXIV—XXVI. Samtidig kan bemærkes, at Reglerne i den norske Lovs §§ 486—96 ere delvis ændrede ved en Lov af 13. Juni 1894.

ad 4. Med Hensyn til Spørgsmaalet, om Edsfæstelsen af et Vidne skal indlede eller afslutte Afhørelsen, har der i Kommissionen gjort sig afvigende Meninger gældende, idet der fra nogle Medlemmers Side har været fremsat Forslag om, enten at bibeholde det tidligere Forslags forudgaaende Edsfæstelse som det regelmæssige i det mindste for Domsforhandlingens Vedkommende eller i alt Fald at give Retten fri Myndighed til at bestemme, om Edsfæstelsen i det enkelte Tilfælde skulde være forudgaaende eller efterfølgende. Naar man alligevel har ment at burde blive staaende ved den nu brugelige efterfølgende Edsfæstelse, er det, fordi Flertallet, alt vel overvejeth, dog har anset denne for det baade for Sandhedens Oplysning og for Vidnet selv bedste og mest betryggende, i hvilken Henseende navnlig følgende skal fremhæves: Dette forubedelig at have forpligtet sig til kun at tale Sandhed vil let kunne gøre et Vidne ængsteligt ved at udtale sig og bringe det til at foretrække at tilbageholde maaske nyttige og vigtige Oplysninger fremfor at ytre sig om noget, som det ikke føler sig fuldkommen sikker paa. Dernæst vil det kunne gøre et Vidne utilbøjeligt til at foretage blot den ringeste Rettelste i, hvad det en Gang har sagt, da det let vil tro, ikke at kunne gøre saadant uden at tilstaa sig selv skyldig i Vened. Den forudgaaende Edsfæstelse vil derhos affære Afdgangen til ved Formaninger, Foreholden af, hvad Vidnet tidligere har sagt, eller af hvad der i øvrigt vides, ved Konfrontation etc., at saa Bugt med Uandheden og afværge Vened, hvortil kommer, at der, naar Edsfæstelsen endnu ikke har fundet Sted, altid er den sidste Mulighed tilbage overfor det aabenbart falske Vidne, at undlade at tage det i Ed. Vil man derimod henvise til, at Retten, ogsaa hvis den forudgaaende Edsfæstelse blev Regel, skulde have Afgang til efter Omstændighederne at udstyde Edsaflæggelsen til efter Afhøringen, da vil dette i mange Tilfælde være det samme som at forlange af Retten, at den skal træffe en Afgørelse, inden de Momenter foreligge, hvorpaa Afgørelsen alene kan bygges. Endelig kan endnu henvises til, at man ved at begynde med Edsaflæggelsen udsætter selv samvittighedsfulde Vidner for ved den mindste Baklen eller selvmodsigende Unøjagtighed i deres Vidnesbyrd at blive mindede om den af dem afslagne Ed, hvad der ikke blot kan gøre dem forvirrede i Øjeblikket, men kan paadrage dem Samvittigheds kvaler, som de vanskeligt kunne over.

I Henhold til disse Betragtninger er Udkastet blevet staaende ved den i den nu gældende danske Process undtagelsesfrit gæl-

dende Regel, at Edsfæstelsen foregaar efter Afhøringen — en Regel, der ogsaa er optaget af den norske Lov (jfr. sammes § 185).

ad 5. Naar Kommissionen har fundet det rettest at optage en almindelig Bekræftelsesform til Brug i alle de Tilfælde, hvor Edsaflæggelsen støder paa særlige Hindringer, er dette stet dels for derved paa Processens Omraade at efterkomme det i Grundlovens § 79 udtalte almindelige Princip, dels af praktiske Hensyn. Ligesom det nemlig paa den ene Side er af stor Vigtighed ikke at slippe den Sandheds Garanti, som kan hentes fra den hos den store Del af Befolkningen eksisterende Respekt for Edens Hellighed, jaaledes er det paa den anden Side ogsaa af Vigtighed, ikke at fritage eller udelukke de Personer, som mene ikke at kunne forsvare at aflægge Ed, eller som ikke tilhøre noget Trossamfund, for hvilket der haves en anvendelig Edsformular, eller for hvem Eden som saadan ikke har nogen bindende Betydning, fra at afgive Vidneforklaring under det største moralske Pres, som det efter Omstændighederne er muligt at opnaa, og i alt Fald under det samme strafferetlige Ansvar, som Edsaflæggelse medfører. Naar der i § 110 er givet Afgang til at lade saadan højtidelig Erklæring træde i Eds Sted ogsaa med Hensyn til Personer, der erklære overhovedet ikke at have nogen religiøs Tro, uanset at Vedkommende muligvis i det ydre henhører til et eller andet Trossamfund, er dette foruden af ovenanførte Grund tillige stet for at undgaa det forargelige i, at et Vidne tages i Ed, efter at det maaske først har erklæret, at en Ed er ganske uden Betydning for det, men at det ikke har noget imod at aflægge en saadan, hvis det ønskes.

Hvad dernæst angaar den Form, hvori saadan højtidelig Bekræftelse skal afgives, da har man efter den norske Lovs Forbillede foretrukket Formen „paa Væ og Samvitighed“ som baade mere højtidelig og mere almenanvendelig end de andre Former, der har været paa Tale („jeg sværger“, „jeg lover“ etc.). Ifølge Straffelovens § 153 vil den ved den nævnte Bekræftelsesform tilsigtede strafferetlige Pression opnaas, uden at nogen Forandring i Straffeloven hertil er nødvendig.

Hvad enten Vidnets Bekræftelse er edelig eller ej, gaar den, som det siges i § 110, ud paa, at Vidnet forsikrer at have talt Sandhed og intet fortiet.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 98.

Forbeholdet i Paragraffen sigter for det første til de i §§ 99 og 100 udtrykkelig gjorte Undtagelser fra Vidnepligten og endvidere til den Begrænsning af Vidnereglerne, som følger af de for Sigtedes Afhørelse givne særlige Regler. Ingen kan i samme Sag være baade Sigtet og Vidne, og den Sigtede kan selvfølgelig ikke ved Anvendelse af de i §§ 106 og 113 nævnte Midler tvinges til at vidne hverken direkte angaaende sit eget Forhold eller angaaende andre under samme Sag Sigtede, og det selv om Genstanden for den Forklaring, der er Spørgsmaal om, udelukkende angaar disse sidste. Vil man fremtvinge Vidnesbyrd af den Sigtede, maa man først tilendebringe Sagen mod ham, hvorved dog bemærkes, at Edsfæstelse af en Medskyldig ifølge § 112 er udelukket. Endelig omfatter Forbeholdet de stats- og folkeretlige Undtagelser fra Vidnepligten. — Hvad den Forurettede angaar, følger det af den hele forandrede Behandling af Vidnehabilitet og Vidnepligt (den fri Bevissteori), at en saadan kan benyttes som Vidne, selv om han maatte kunne have Interesse i Forklaringens Genstand; og at dette gælder, selv om den Forurettede i Henhold til § 36 optræder som privat Sagøger, udtales udtrykkelig i § 371. — Hvad Paatalemyndigheden angaar, vil der ikke kunne være noget til Hinder for at f. Eks. den Politimester, der har ledet Efterforskningen, ligejaavel som en Arrestforvarer eller en Politibetjent, afhøres som Vidne under Domsforhandlingen med Hensyn til bestemte Ting, Sagen vedrørende, som han f. Eks. har hørt Sigtede sige eller set ham gøre.

Udtrykket „Undersøgelsens Genstand“ er, som det blandt andet ogsaa fremgaar af § 100, 2. Punktum, her taget i vid Forstand, saa at derunder gaa Oplysninger af Betydning for Afgørelsen af Spørgsmaalet om Vidners Troværdighed o. s. v.

§§ 99 og 100.

Af disse Paragraffer, der selvfølgelig angaa saavel ubeediget som beediget Vidnesbyrd, nævner den første en Række Tilfælde, i hvilke Vidnesbyrd ikke maa afkræves, den anden en Række Tilfælde, hvor Vidnesbyrd vel maa afkræves, forsaavidt de Paa-gældende ere villige til at vidne, men hvor disse ogsaa kunne nægte at vidne.

Ved § 99 (med hvilken kan jævnføres § 132, 2det Stykke og § 136, 3dje Stykke) maa iøvrigt mærkes, at, skøndt Indledningsordene kun tale

om, at Vidnesbyrd ej maa afkræves, viser Paragraffens sidste Stykke, at Meningen er, at Vidnesbyrd i de angivne Tilfælde heller ikke maa modtages, selv om det frivillig tilbydes. Hvis altsaa Nogen, der f. Eks. har virket som en Sigtets Defensor, og for hvem Sigtende har aflagt en strafs efter fortrudt Tilstaaelse, skulde fravige sig Defensoratet og melde sig som Vidne, maa han afvises. Denne Regel er nødvendig til Opnaaelse af det Formaal, som Paragraffen tilsigter (at værne om visse Tillidsforhold og offentlige Interesser). — Skulde et Vidnesbyrd af den omtalte Art være afgivet under Forundersøgelsen, fordi ingen Indsigelse er gjort, og Retten ikke har været opmærksom paa eller ikke har kunnet vide, at Tilfældet faldt ind under § 99, kræver Konsekvensen, at det ikke gentages eller oplæses under Domshandlingen. Skulde dette imidlertid alligevel ske, indeholder Lovens intet ligefremt Forbud mod at bygge en Domfældelse paa saadant Vidnesbyrd, idet et Forbud af denne Art under en iøvrigt fri Bevisbedømmelse næppe vilde være af videre praktisk Betydning. — Naar der i Begyndelsen af Paragraffen tales om „dens Onske, der har Krav paa Hemmeligholdelsen“, tænkes herved ikke blot paa et udtrykkelig udtalt Onske. Vidnesbyrdets Afgivelse maa være udelukket i alle Tilfælde, hvor saadan Udelukkelse maa antages at være i den Paagældendes Interesse, selv om ingen udtrykkelig Erklæring fra denne foreligger. Og omvendt kan der tænkes Tilfælde, hvor Vidnesbyrdets Afgivelse vil være saa ubetinget i den Paagældendes Interesse, at Vidnesbyrdet maa tilstedes, selv om en udtrykkelig Erklæring fra denne ikke længer eller ikke for Tiden kan faas.

Med Hensyn til det under Nr. 1 nævnte Tilfælde, der har sit historiske Tilknytningspunkt i D. L. 2—5—20, skal fremhæves, at enhver Præst som Følge af denne Regel, efter den Opfordring, som Omstændighederne maatte give, bør sørge for at komme paa det rene med, om en Meddelelse sker til ham i hans Egenstaa af Sjælesorger eller ej.

Reglen under Nr. 2 gælder selvfølgelig ligeaa vel valgte som bestyrelses Forsvarere. Derimod har man ikke fundet Anledning til at gøre det store og betænkelige Stridt videre bort fra de nu gældende Regler, at udelukke Sagsførere fra i Straffesager at aflægge Vidnesbyrd om, hvad der iøvrigt maatte være dem betroet i deres Kald. Man maatte i saa Fald konsekvent ogsaa udelukke Væger og eventuelt flere endnu (jfr. N. L. § 178) jaavel som alle disse Personers Medhjælpere og Underordnede fra at føres som Vidner om, hvad der er dem betroet i deres Kald.

Men derved vilde man formentlig føres for vidt.

Nr. 1 og 2 tilsigte ikke nogen Indskrænkning i den ved Straffelovens § 109 paalagte almindelige Pligt til, hvis man forud faar Kundskab om, at nogen af de groveste Statsforbrydere eller nogen Forbrydelse, hvorved Menneskers Liv udsættes for Fare, paatænkes, da eventuelt at anmeldes saadant.

Man har derhos fundet det rettest at tilføje den i næstsidste Stykke gjorte almindelige Begrænsning, med Hensyn til hvilken det skal fremhæves, at der i Ordet „magtpaaliggende“ ligger, at den „urettelige Domfældelse“, hvorom der tales, ikke omfatter enhver omhelst ubetydelig Domfældelse, men kun en Domfældelse af saadan Betydning, at den opvejer de Hensyn, der have foranlediget Paragraffens forudgaaende Regler.

Med Hensyn til Nr. 3, der har sit historiske Tilknytningspunkt i Reskripterne af 13. Marts 1750 og 16. Januar 1764, skal fremhæves, at Reglen er tænkt som omfattende samtlige paa Fødselsstiftelsen kaldsmæssig virkende Personer.

Hvad endelig Reglen i tredje sidste Stykke angaar, om hvilken iøvrigt nogle Bemærkninger alt ere gjorte ovenfor S. 69, maa det vel mærkes, at den kun angaar „offentlige Anliggender“, hvorved selvfølgelig forstås Anliggender, der efter deres Væsen ere offentlige (statlige eller kommunale). Derimod kan man ikke afstære Vidneførsel af Embedsmænd eller andre, der handle i et offentligt Hverv, angaaende hvad de i dettes Medfør maatte vide om private Anliggender, under Paaberaabelse af, at ethvert Anliggende, der kommer ind til Behandling af en offentlig Myndighed, for saa vidt ogsaa bliver et offentligt Anliggende.

Af den, der paaberaaber sig nærværende Paragraf, kan der altid kræves Ed paa, at han ikke fordølger nogen paa anden Maade erhvervet Kundskab Sagen vedrørende, som han maatte være i Besiddelse af.

Paragraffens Dregning er udtømmende i den Forstand, at den Tavshedspligt, som Lovgivningen eller administrativ Forordning iøvrigt maatte paabyde, ikke er til Hinder for Vidneførsel under en Straffesag. Denne Bemærkning finder f. Eks. Anvendelse paa Forligskommissærer, Telegrafister, Mæglere etc.

Med Hensyn til § 100 henvises til de ovenfor (S. 68—69) gjorte Bemærkninger om Rærstaaendes Vidnepligt. I øvrigt skal blot følgende fremhæves: Ved Ordene „Tab af Betskærd“ i 1ste Stykke har man villet udtrykke, at Tabet, for at tjene som Undskyld-

ningsgrund, maa være af alvorlig og indgribende Betydning for den Paagældende: At Vedkommende udsætter sig for Straf er kun Undskyldningsgrund, forsaavidt Straffen kan betegnes som velfærdstruende for ham. — Reglen i 2det Stykke er kun en videre Udførelse af en Tanke, der formentlig allerede ligger i Preskloven af 3. Januar 1851 § 3. — Reglen i 3dje Stykke vil bl. a. kunne have til Folge, at et Bidne, der har afgivet Forklaring under Forundersøgelsen uden at være nødt dertil, lovlig kan vægre sig ved at vidne under Domsforhandlingen; men i saa Fald vil der være Afgang til at oplæse, hvad der er protokolleret angaaende Bidnets Udjagn under Forundersøgelsen (jfr. § 248 Nr. 4).

§ 101.

Jfr. de ovenfor S. 70 ff. gjorte Bemærkninger.

§ 102.

Med Hensyn til Reglen i 2det Stykke, skal bemærkes, at det følger af sig selv, at der under Efterforskningen — angaaende hvilken § 50 indeholder den almindelige Regel — endnu mindre end under Forundersøgelsen bør være Tale om at drage Vidner bort fra deres Bærning udenfor Tilfælde, hvor Møde ved en fremmed Ret i Birkeligheden ikke vil medføre større Besvær for Bidnet end Møde ved dets egen Ret, eller hvor Omstændighederne kræve saadant med tvingende Nødvendighed.

§ 104.

Forbeholdet i Paragraffens Begyndelse sigter til § 227. Jfr. iøvrigt med Hensyn til Indkaldelsen §§ 81 Nr. 2, 91 og 105.

Ved „Indkaldelsens Djemed“ menes kun en almindelig Angivelse af, at Vedkommende indkaldes „som Bidne“, „for at vidne“ eller lignende.

Opfylder Bidneindkaldelsen ikke de i denne Paragraf opstillede Fordringer, kunne de i § 106 omhandlede Tvangsmidler ikke bringes til Anvendelse i Tilfælde af Udeblivelse (jfr. Ordene „lovæssig indkaldt“). Derimod kan et mødende Bidne ikke paa Grund af Mangler ved Indkaldelsen vægre sig ved at afgive Forklaring. Dette følger ogsaa af Reglen i § 105. Mangler ved Stævningen gaa med andre Ord ikke ind under den „lovlige Grund“ til Vægring, som § 113 omtaler.

Som 3dje Stykke har Udstøjet i Mod sætning til den gældende Ret og det tidligere Forslag, optaget en udtrykelig Regel om det Tilfælde, at et Bidne ikke uden efter an-

stillede Undersøgelser kan give Svar paa et til det stillet Spørgsmaal. Tanken er den, at, forsaavidt Bidnet kan staffe den Oplysning, der begæres, med forholdsvis ringe Ulejlighed og ringe Tidsspilde (f. Eks. ved at flaa op i en Bog, gennemlæse et Brev, se efter, om en iøjnefaldende Ting er paa sin Plads el. lign.), maa dets Vægring ved at foretage saadant efter Omstændighederne kunne betragtes som en Vægring ved at svare. Anderledes naar Tilvejebringelsen af den ønskede Oplysning vil kræve større Ulejlighed eller Tidsspilde (f. Eks. en mere indgaaende Undersøgelse af Handelsbøger eller andre Regnskaber, en vidtløftig Eftertælling el. lign.); en Vægring ved at foretage den Slags Ting kan ikke uden videre behandles som Vægring ved at svare. I øvrigt vil det i de fleste Tilfælde praktisk taget næppe faa nogen stor Betydning, hvorledes denne Grænse drages. I Reglen vil nemlig den ønskede Oplysning enten knytte sig til en bestemt Ting, som det ifølge § 134 kan paalægges Bidnet at medtage, eller i alt Fald kunne tilvejebringes gennem en Kantsagning eller Besigtigelse eller en Udmeldelse af Synsmænd, og i saadanne Tilfælde vil vel et Bidne normalt foretrække selv at se efter og meddele Retten Resultatet fremfor at faa et Paalæg om Tingens Medbringelse eller udsætte sig for nogen af de nævnte Retshandlinger.

I sidste Stykke er optaget en Regel om, hvad der skal være det almindelige Bidnevarsel, hvilket ikke var fastsat i det tidligere Forslag. Da Retten imidlertid ikke er bunden herved, men kan bestemme et andet Varsel efter frit Skøn over hvert enkelt Tilfælde, hvor særlige Grunde maatte gøre sig gældende, er Reglen ikke af nogen indgribende Betydning.

§ 105.

Reglen i denne Paragrafs 1ste Stykke er vel formelt ny, men ligger i Birkeligheden som Konsekvens i § 104, 3dje Stykke.

Med Paragraffens 2det Stykke kan sammenholdes § 158.

§ 106.

Ordene „lovæssig indkaldt“ referere sig til § 101, § 104 (jfr. Kap. IX.) og § 105.

Hvad der skal forstaaes ved „lovligt Forsald“ maa afgøres helt skønsmæssigt ligesom efter nugældende Ret, men vil komme til at spille langt større Rolle under det nye System end nu. Sygdom, høj Alder, Legemsvaghed, uopfattelige Embedsforretninger eller andet uopfatteligt offentligt Hverv af Vigtighed,

Militærtjeneste, forsaavidt Permission ikke kan faas, Trafikstandsninger og Bortrejse vil naturligvis normalt være at anse som lovligt Forfald. Men isørigt maa Retten ogsaa være berettiget til at se hen til, om Mødet vilde udsætte den Paagældende for særligt Tab i hans private Forhold. At Bedømmelsen normalt maa være strengere overfor Hovedvidner i vigtige Sager end overfor Vidner af underordnet Betydning eller i ubetydelige Sager, strengere under Domsforhandlingen, hvor et enkelt Vidnes Udeblivelse kan medføre de største Ulemper, end under Sagens Forberedelse, giver sig af sig selv. Herefter vil det vel endog kunne forekomme, at et og samme Forhold alt efter Omstændighederne i eet Tilfælde bør tages som lovligt Forfald, i et andet ikke. At et indkaldt Vidne vil og kan paaberaabe sig § 99 eller § 100, er ikke uden videre lovlig Udeblivelsesgrund. Udebliver en Person under 18 Aar, vil der kunne være Spørgsmaal om at lægge Ansvar for Udeblivelsen paa den, der har Forældremagten over Vedkommende. Derimod bør en Person over 18 Aar ordentligvis ikke kunne skyde sig ind under, at det fra en anden privat Persons Side var forbudt ham at møde, og det selv om Vedkommende staar i privat Tjenesteforhold.

§ 107.

Reglen om, at Dommeren skal stille de Spørgsmaal til Vidnet, som findes fornødne for at forvisse sig om dets Identitet samt for at afgøre, om der er noget til Hinder for Vidnesbyrdets Modtagelse er, som det allerede ligger i de brugte Udtryk, ikke nogen Formregel, men hører til den Art af Regler, der kun indeholde en Slags Paamindelse til Dommeren.

§ 108.

Det tidligere Forslag bestemte i sin § 143, at Retten skulde „drage Omsorg for, at ingen Meddelelse fandt Sted mellem Vidnerne indbyrdes eller mellem dem og Sigtede“. Hertil maa siges, at der naturligvis kan være Tilfælde, hvor det er af Vigtighed at forhindre Konference mellem visse bestemte Vidner eller mellem saadanne og den ifølgende Sigtede, og i saa Fald bør selvfølgelig Retten gøre, hvad den efter Omstændighederne kan gøre, for at hindre saadan Konference. Men at opstille en almindelig absolut Regel herom er formentlig hverken nødvendigt eller praktisk gennemførligt. Derimod har man fundet det rettest udtrykkelig at fremhæve, at et Vidne ordentligvis ikke, forinden dets Afhøring er tilendebragt, bør

paahøre Forklaringer af andre Vidner, Syns- eller Stønsmaend eller af Sigtede. Skønt denne Regel under almindelige Forhold vil kunne praktiseres uden Vanskelighed, idet den kun forudsætter, at hvert enkelt Vidne ikke indlades i Retslokalet, forinden dets Afhøring begynder, og ej heller efter Afhøringen faar Lov til at blive der, naar der kan være Spørgsmaal om yderligere Afhøring, har man dog ikke fundet tilstrækkelig Grund til at gøre Reglen absolut. Ikke blot kan der tænkes Vidner, om hvilke det er givet, at de uden Støde kunne paahøre andre Vidners Afhøring (de skulle maaske vidne om helt andre Ting), men der vil vel endog kunne tænkes Tilfælde, hvor det netop kan være ønskeligt, at Vidnet paahører et andet Vidnes Forklaring. Derfor Udtrykket „bør i Reglen“.

§ 109.

Angaaende Vidners Afhørelse maa i øvrigt jævnføres § 210 (Forundersøgelsen), §§ 243—247 (Domsforhandling for Landsret), §§ 303, 3de Stykke, og 307 (almindelige Underretssager), §§ 311, 312 og 313 (Politisager), § 332, 2det Stykke (Højesteret).

§ 110.

Med Hensyn til det almindelige Spørgsmaal om forudgaaende eller efterfølgende Edfæstelse henvises til de ovenfor S. 72—73 gjorte Bemærkninger.

§ 111.

Ordene „eller naar saadant af særlige Grunde maa anses nødvendigt“ i 1ste Stykke ere tilføjede, for at Retten ikke skal være ubetinget afstaaet fra at gøre Brug af den i Edfæstelsen liggende Betyggelse for Paalideligheden af en afgiven Forklaring, navnlig hvor denne skal danne Grundlag for indgribende Skridt (f. Eks. for en Fængsling, der vil blive paafølgt af Udlevering til en fremmed Stat) eller i øvrigt kan blive skæbnesvanger for Sigtede, ligesom Beedigelsen af Vidneforklaringer allerede paa dette Stadium kan være nødvendig for at opnaa Udlevering af Personer, der ere paagrebne i fremmed Stat. — At samme Vidne vil kunne blive at tage i Ed to Gange i samme Sag, kan ikke undgaa, idet man under Forundersøgelsen kan være gaaet ud fra, at Vidnet ikke vilde være til at faa sat paa igen under Domsforhandlingen, medens det senere viser sig, at Vidnet godt kan møde ogsaa under denne.

§ 112.

Selvfølgelig kan der afsejtes de i denne Paragraf nævnte Personer ubeediget Forklaring efter samme Regler, som gælde for Vidner i øvrigt.

I sidste Stykke er dernæst, som ovenfor omtalt, aabnet Retten Afgang til bl. a. at undlade at tage de Sigtede nærtstående Personer i Ed.

§ 113.

Det tidligere Forslag foreskrev i sin § 145, at, naar et Vidne „uden lovlig Grund vægrer sig ved at svare eller ved at aflægge Vidneeden, bestemmer Retten ved Kendelse, at Vidnet skal tages i Forvaring ved Politiets Foranstaltning, medmindre Vidnets Førelse frafaldes“. Man har imidlertid ikke kunnet finde det rigtigt at give en saa ubetinget Regel angaaende Anvendelsen af et saa kraftigt Middel som Fængsling. Man har foretrukket dels at give Retten Myndighed til, hvor den finder dette Middel tilstrækkeligt, at idømme det modvillige Vidne en Bøde, og dels at gøre Reglen saavel herom som om Vidners Fængsling fakultativ i Stedet for obligatorisk.

Da den her omhandlede Tagen i Forvaring udelukkende er et Tvangsmiddel, maa Fængslingen bortfalde, saasnart det af hvilkensomhelst Grund bliver Vidnet umuligt at svare, saavel som naar dets Forklaring bliver overflødig. Den maa i øvrigt nærmest indrettes efter Analogien af Reglerne om Baretægtsfængsel.

Med Ordene „uden lovlig Grund“ maa jævnføres §§ 99 og 100 samt de ovenfor gjorte Bemærkninger til § 98.

§ 114.

Med Hensyn til Vidnegodtgørelsen henvises til de ovenfor S. 71 gjorte Bemærkninger.

I Slutningen af det tidligere Forslags Bidnekapitel fandtes en Bestemmelse (§ 147), der gav Politimesteren Ret til at afstræve Folk ubeediget Forklaring og i det Øjemed indkalde dem til Møde paa Politikontoret under Bodeansvar. Denne Paragraf, der i alt Fald maatte have været ændret saaledes, at der tillagdes de Indkaldte Godtgørelse i Lighed med, hvad der er tillagt Vidner, er udeladt i nærværende Udsat. Paa den ene Side har man nemlig anset det for utvivlsomt, at Folk i Almindelighed, selv uden at der paalægges dem nogen ligefrem retlig Pligt, ligeom hidtil ville være villige til at meddele Politiet Oplysninger og eventuelt endog efterkomme en rimelig og hensynsfuld

Opfordring om at møde paa Politiets Kontor, hvorhos det jo altid om fornødent staar Politiet frit for ved Henvendelse til Retten at søge de Paagældende indkaldte som Vidner for denne. Paa den anden Side har man befrøgtet, at en Regel som det tidligere Forslags § 147 kunde blive misbrugt til i større Omfang end rimeligt at indkalde Folk til Afhøring paa Politikontoret.

Kapitel XII.

Besigtigelse, Syn og Skøn.

Medens det tidligere Forslags §§ 148—54 i det væsentlige ville genfindes i nærværende Udsat §§ 115—21, have Kapitlets følgende Paragraffer været Genstand for en temmelig indgribende Omarbejdelse, væsentlig foranlediget ved, at disse Bestemmelser nærmest vare formede med det tilvante processuelle Begreb om Syn og Skøn som en særskilt Forretning for Dje, medens de Regler, der skulle gælde under den nye Ordning, maa faa et videre Omraade og have en højere Karakter. Idet der til „Vidner“ kun henregnes Folk, der kunne (eller antages at kunne) meddele noget til Oplysning i Sagen paa Grundlag af et forudgaaende specielt Kendskab til konkrete Forhold, der staa i Forbindelse med denne, maa til „Støns-mænd“ henregnes alle de, der kunne meddele noget til Oplysning i Sagen, i Kraft af deres almindelige Sagkundskab paa et eller andet Omraade. Men for denne Sagkundskab kan der blive Brug ikke blot paa den Maade, at de Paagældende udmeldes til at foretage en særlig Besigtigelse eller anden Undersøgelse for derefter at afgive deres Erklæring om dennes Resultat, men ogsaa paa den Maade, at der under Domsforhandlingen uden forudgaaende særskilt Syns- eller Stønsforretning afsejtes dem enten rent abstrakte Udtalelser eller en sagkyndig Erklæring med Hensyn til det faktiske Materiale, der under selve denne er tilvejebragt ved Forklaringer af Vidner eller Tiltalte, ved legemlige Tings Fremlæggelse i Retten etc.

De heromhandlede Regler ere derfor omarbejdede saaledes, at de indeholde det fornødne med Hensyn til de forskellige Kombinationer, der saaledes kunne fremkomme ved Benyttelsen af Sagkyndiges Bistand under Sagen.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 115.

Umiddelbarhedsprincippet tilføjer, at den dømmende Ret saavidt muligt og saavidt fornødent selv foretager de Besigtigelser, hvorpaa den skal bygge sin Overbevisning. Umulig vil imidlertid en ved selve den dømmende Ret foretagen Besigtigelse være i alle Tilfælde, hvor den Ting eller Tilstand, der skal besigtiges, ikke længer eksisterer, eller hvor Besigtigelsen kun kan foretages af Folk, der besidde en eller anden særlig Indsigt, som ikke findes hos Retten. Og unyttigt vilde det være at kræve Rettens personlige Medvirken ved mangfoldige Jagttagelser, der maa foretages udenfor Retslokalet og ere af saa simpel og utvivlsom Karakter, at man kan opnaa betryggende Oplysninger derved, at Politiets Funktionærer anstille Undersøgelse og derefter afgive Vidnesskyld i Sagen (saaledes efter Omstændigheder, hvor det f. Eks. blot drejer sig om at konstatere, hvorvidt Sigtede kan komme igennem den og den Luge, hvor dybt Vandet er i en Mergelgrav, hvor langt et Skydevaaben kan række o. lign.). Hertil kommer endelig, at der selv i Tilfælde, hvor en Besigtigelse ved den dømmende Ret selv er mulig og i og for sig kunde være ønskelig, maa gøres en Undtagelse svarende til den, der er gjort i § 102, 1ste Stykke, med Hensyn til Afhørelsen af Vidner. Hvor nemlig Besigtigelsens Foretagelse ved selve den dømmende Ret vilde medføre Ulempe eller Bekostning, som ikke vilde staa i rimeligt Forhold til, hvad derved kunde vindes for Sagens Oplysning eller til Sagens Genstand, maa man lade sig nøje med en af vedkommende Undersøgelsesret foretagen Besigtigelse, et Tilfælde, der i øvrigt regelmæssig vil indtræde, hvor Besigtigelsens Genstand ikke kan bringes til Stede i selve Retsmødet og ej heller befinder sig i umiddelbar Nærhed af Tingstedet.

Hvor en Besigtigelse er foretagen af en anden Ret end den, der skal domme i Sagen, og ikke kan eller skal gentages, føres Beviset under Domsforhandlingen ved Oplæsning af den om Besigtigelsen stete Tilførsel til Retsprotokollen (§ 248 Nr. 1). Hvor derimod Politiet har foretaget en Besigtigelse, der ikke kan eller behøver at gentages ved nogen Ret, bør, som alt ovenfor antydet, den eller de Politifunktionærer, der have foretaget Besigtigelsen, føres som Vidner under Domsforhandlingen, ligesom man, om fornødent, vilde føre den Privatmand som Vidne, der lejlighedsvis selv havde synet eller undersøgt den Ting eller Tilstand, hvorom der er Spørgsmaal; og der kan kun under ganske ekseptionelle Omstændigheder (naar den paagældende Politifunkti-

onær f. Eks. er død) blive Spørgsmaal om ved Benyttelsen af § 248, sidste Stykke, at søge Beviset angaaende den stedfundne Besigtigelse tilvejebragt gennem Oplæsning af en mulig foreliggende Rapport.

§ 116.

Naar det i denne Paragraf hedder, at Retten som Regel bestemmer Antallet af Syns- eller Skønsmænd, er dette en naturlig Konsekvens af den frie Bevisbedømmelse. Der vil være mangfoldige Tilfælde, i hvilke en enkelt paalidelig Sagkyndigs Erklæring bringer det paagældende Spørgsmaal praktisk taget udenfor Tvivl, medens der omvendt let kan tænkes Tilfælde, hvor Synets eller Skønnets Vanstielighed eller Vidtløftighed gør Udmeldelsen af endog flere end to Personer ønskelig. — Den „særlige Forfærd“, hvortil der sigtes, er § 123, 2det og 3dje Stykke.

Om Politiets Afgang til i paatrængende Tilfælde at tilkalde Syns- eller Skøns- mænd se § 129.

§ 117.

Reglen i denne Paragraf er til Dels mindre absolut end den tilsvarende Regel i det tidligere Forslag, der ubetinget udelukkede Folk — derunder altsaa og saa saadanne Videnskabsmænd og Specialister, hvis Sagskundskab ikke kan erstattes — fra at udmeldes som Syns- eller Skønsmænd i en Sag, saasnart de blot vare mødte i denne f. Eks. som Vidner.

§ 118.

Reglen i 3dje Stykke fandtes ikke i det tidligere Forslag, men er optaget efter R. § 190.

§ 119.

I 3dje Stykke er indført den nye Bestemmelse, at der til Undersøgelse af Spørgsmaal angaaende Svangerskab eller Barnefødsel bør benyttes kundelige Læger fremfor mandlige, forsaavidt de maa antages at have tilstrækkelig Indsigt med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal.

§ 120.

Ordene „saavidt muligt“ have blandt andet Hensyn til den Vanstielighed, der kan være forbundet med at indhente Parternes Erklæring i de Tilfælde, hvor Syns- og Skønsmænd skulle udmeldes af en anden Ret (jfr. § 121) end Retten paa det Sted, hvor vedkommende Paatalemyndighed og Sigtede befinde sig.

§§ 121—26.

Som ovenfor fremhævet, kan et sagkyndigt Skøn efter Omstændighederne fremtræde som en simpel Besvarelse af et eller flere abstrakte eller konkrete Spørgsmaal, uden at der forud for denne Besvarelse finder nogen Besigtigelse eller Undersøgelse Sted fra Skønsmandens Side. Forjaaviddt nu endvidere de paagældende Spørgsmaal ere af saadan mere elementær Art, at enhver Sagkyndig utvivlsomt maa antages at ville besvare dem paa en og samme Maade, vil man under Domsforhandlingen ofte kunne nøjes med, at de af Sagkyndige under Sagens Forberedelse i særlig Erklæring eller til Retsbogens afgivne Besvarelser oplæses, og, hvis man efter Omstændighederne skulde foretrække umiddelbar Afhørelse, vil man ikke netop behøve at indkalde de samme Skøns mænd, som have været brugte under Sagens Forberedelse, noget, der navnlig har Betydning i de Tilfælde, hvor Domsforhandlingen foregaar andetsteds end ved den Ret, ved hvilken Sagen er forberedt. Forjaaviddt derimod de til Skøns mændene stillede Spørgsmaal ere af mere vanskelig og tvivlsom Art, vil det efter Omstændighederne kunne være af Interesse enten for den ene eller for den anden af Parterne at faa netop de samme Skøns mænd indkaldte under Domsforhandlingen, og dette vil eventuelt med Rettens Medvirken ogjaa altid kunne lade sig gøre, forjaaviddt Landsretssager angaar (jfr. § 101 in fine sammenholdt med § 124, 3dje Stykke). Derimod vil, forjaaviddt Underretssager angaar, nævnte Paragrafs Afstandsbestemmelser kunne bevirke, at man ved Domsforhandlingen — naar de paagældende Skøns mænd da ikke ville møde frivillig — kan blive nødt til at nøjes med Oplæsning af deres under Forundersøgelsen eller en særskilt Retshandling afgivne Erklæring og Forklaring. Og hermed bør man efter Princippet i §§ 102, 1ste Stykke, og 115, 2det Stykke, overhovedet altid lade sig nøje i Tilfælde, hvor Skønnet angaar et underordnet Punkt eller en Sag af liden Betydning.

I mange andre Tilfælde vil en sagkyndig Erklæring først kunne afgives efter en forudgaaende Besigtigelse eller Undersøgelse. I saa Fald vil det ofte være heldigst, at denne finder Sted i et Retsmøde under Dommerens Ledelse; men paa den anden Side kan der ikke opstilles nogen ubetinget Regel herom, da man derved kunde komme til at anvise Retten en urimelig og upassende Stilling. Under Foretagelsen af kemiste Undersøgelser eller anden fagvidenskabelig Virksomhed, der maaft endog strækker sig over et længere Tidsrum,

vilde Medvirken af en Dommer som Tilfuer ved de Sagkyndiges Operationer være hensigtsløs, og i disse saavel som i andre Tilfælde, i hvilke Rettens Medvirken under selve Besigtigelsen eller Undersøgelsen af særlige Grunde maa anses for ubelig eller usornøden, bør derfor Rettens Virksomhed indskrænkes til at forklare, hvad der er Synets eller Skønnet Genstand og Djemed og efter Omstændighederne forelægge bestemte Spørgsmaal. I de Tilfælde, hvor Forretningens Genstand ikke tilintetgøres eller ændres ved denne, og hvor den derhos uden urimeligt Besvær lader sig transportere, vil det ofte kunne være praktisk, at Tingen, efter først at være bragt til det Sted, hvor Sagens Forberedelse i det hele foregaar, eller eventuelt til det Sted, hvor de specielt Sagkyndige findes, derefter bringes til Stedet under selve Domsforhandlingen, idet Erklæringer og Forklaringer af Syns- eller Skøns mændene — forjaaviddt disse efter de ovenfor angivne Regler overhovedet kunne eller bør indkalbes til personligt Møde under Domsforhandlingen — ofte kunne blive kortere og simplere eller i alt Fald tydeligere og lettere at forstaa, naar de afgives med den paagældende Ting for Dje og under Paavisning af dennes Karakter og Egenskaber, end hvor de angaa en fraværende Ting, der i alle Punkter maa beskrives.

Med disse forskellige Eventualiteter for Dje ere §§ 121—26 affattede, angaaende hvis Enkeltheder i øvrigt følgende skal bemærkes:

I § 121 er der, ligesom i Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje § 173, givet Retterne Beføjelse til at udmelde Syns- og Skøns mænd, selv om disse maa søges udenfor, hvad der ellers er den paagældende Rets territoriale Omraade.

Den i § 121 indeholdte Regel gælder kun om den egentlige Udmeldelse af Syns- eller Skøns mænd; Indkaldelse til Afhørelse af tidligere udmeldte Syns- eller Skøns mænd sker efter Reglerne i § 104, jfr. § 131.

Naar der i § 122 og senere Paragraffer tales om Syns- eller Skøns mænds „Erklæring“ og „Forklaring“, sigtes der ved „Erklæring“ til en sammenhængende, striftlig Besvarelse af den dem stillede Opgave, medens der ved „Forklaring“ sigtes til deres Svar under mundtlig Afhørelse inden Retten, hvad enten saadanne nu træde helt i Stedet for Afgivelsen af striftlig Erklæring eller fremtræde som Supplement til en saadan. — De gældende Regler om Obduktionsforretninger, hvortil der sigtes i Slutningen af § 123, ere Reglerne i Fdg. 21. Maj

1751 § 4 med de dertil sig sluttende Rescripter.

Reglen i § 126 er en naturlig Følge af, at Bevisbedømmelsen er fri. Ligesom i Civilprocessen er „Oversyn“ og „Overstøn“ bortfaldet.

§ 127.

Naar det i Slutningen af denne Paragraf hedder, at Reglerne om Tvangsmidler mod Bidner finde Anvendelse overfor Syns- og Skønsmænd „med de fornødne Lempelser“, tænkes der herved særlig paa, at, medens Bidner kun sjældent kunne erstattes, ville Syns- og Skønsmænd ofte kunne erstattes, og der vil derfor efter Omstændighederne kunne være mindre Grund til Anvendelse af strænge eller langvarige Tvangsmidler (særlig Indespærring) overfor Syns- og Skønsmænd end overfor Bidner, ligesom saadanne Tvangsmidler efter Omstændighederne kunne være mindre formaalstjenlige til Fremkaldelse af en Virksomhed af den særlige Art, som Synet eller Skønnet kræver, end til Fremkaldelse af en simpel Bidneforklaring.

§ 128.

En Regel som i den nærværende Paragraf optagne fandtes ikke i det tidligere Forslag. Paa Grund af den praktiske Vigtighed af det Tilfælde, den omhandler, bør den dog næppe savnes i en Kodifikation af Straffeprocessen, jfr. ogsaa N. L. § 210.

§ 129.

Medens man som ovenfor S. 81—82 omtalt, har undgaaet at paalægge en udtrykelig Vidnepligt overfor Politiet, har man ment at burde bibeholde den i det tidligere Forslag hjemlede Besøjsølse for Politimesteren til i paatrængende Tilfælde under Bødetsvang at tilkalde Syns- og Skønsmænd. Der er nemlig her paa den ene Side ikke den samme Fare for Misbrug af en saadan Bestemmelse som af en Bestemmelse om Besøjsølse til Vidne-Indkaldelse, medens det paa den anden Side kan være af den største Betydning for den hele Undersøgelse, at særlig tilkaldte Sagtyndige (s. Ets. Retslægen) saa Lejlighed til at besigtige eller undersøge formentlige Spor af en begaaet Forbrydelse, medens det endnu er Tid. Den Erklæring, der kan afkræves de saaledes af Politiet tilkaldte Skønsmænd, vil dog først være at beedige, naar disse senere møde til Afhøring inden Retten (jfr. § 125), hvorhos det er paalagt Politimesteren snarest muligt efter saadan Tilfaldelse af Sagtyndige at

henvende sig til Retten med Meddelelse om det Stede, ligesom der endelig i § 200 er givet de Tilkaldte Lejlighed til for Retten at forebringe deres mulige Klager over formentlige Overgreb fra Politiets Side.

§ 130.

De her givne Regler om Rejssegodtgørelse og Bederlag afvige noget fra Reglerne i det tidligere Forslag (jfr. dets § 164).

§ 131.

I Kraft af den her givne Regel ville navnlig følgende Paragraffer finde Anvendelse ogsaa paa Syns- og Skønsmænd: § 100, de tre sidste Stykker; §§ 102, 104, 105, 1ste Stykke, 107 og 112, de to sidste Stykker; til §§ 98, 99 og 100, 1ste Stykke, er der udtrykkelig henvist i § 118, 1ste Stykke; til §§ 101 og 103 i § 124, 3dje Stykke; til §§ 106 og 113 i § 127; til §§ 108 og 109 i § 124, 2det Stykke).

Kapitel XIII.

Beslaglæggelse.

Om Reglerne i dette og det følgende Kapitel (Ransagning) gælder, at de vel i Formen afvige en Del fra de tilsvarende Bestemmelser i det tidligere Forslags 2det Afsnits 1ste Kapitel, men at de i Realiteten væsentlig bæres af de samme Betragtninger som dette, og det endog i saa høj Grad, at det ved nærmere Betragtning vil findes, at næsten hver eneste Regel i de nævnte to Kapitler har sit bestemte Forbillede i det tidligere Forslag.

Ojemedet med Samarbejdelsen har været at opnaa større Overskuelighed i Ordningen og større Simplicitet i Udtryksmaaden, og dels derved, dels ved at opgive enkelte Distinktioner og Betingelser, der kun vilde blive Distinktioner og Betingelser paa Papiret, at lægge Reglerne noget bedre til Rette for den praktiske Brug. Det maa i saa Henseende erindres, at der her er Tale om straffeprocessuelle Magtmidler, om hvilke der bliver Spørgsmaal paa et Tidspunkt, hvor man i Reglen endnu befinder sig paa Formodningernes Stadium og derfor ofte maa handle efter et mere eller mindre usikkert Skøn, og om hvilke der derhos som oftest maa tages Beslutning uden lang forudgaaende Overvejelse og Undersøgelse. Som en Følge heraf bør disse

Regler gives med saa brede Linier, at de kunne indeholde en virkelig Vejledning for det hurtige praktiske Støn, og i Forbindelse dermed kunne sætte virkelige og ikke blot nominelle Stranker for mulige Tilbøjeligheder til Misbrug, Hensynsløshed eller Overdrivelser. — Med Hensyn til Hovedindholdet af Kapitel XIII., hvis Overskrift „Beslaglæggelse“ ikke er udtømmende, men hentet fra den mest fremtrædende Del af Indholdet, skal i Korthed følgende bemærkes:

Det Offentlige maa under en Straffeprocess have Ret til at komme i Besiddelse af følgende 3 Grupper af Ting:

- 1) Ting, der antages at være af Betydning som Bevismidler;
- 2) Ting, som antages at burde konfiskeres;
- 3) Ting, som ved Forbrydelsen ere fravendte Nogen, af hvem de kunne kræves tilbage.

Forjaaviddt man nu veed, hvor Ting af disse Arter befinde sig, og har faktisk Afgang til dem, vil der, som Erfaringen tilfærdigelig viser, i Reglen ikke behøves nogen særlig straffeprocessuel Akt som Grundlag for at tage dem i Besiddelse. I Reglen vil nemlig Forholdet være det, at enten Ingen gør Forbring paa dem (f. Eks. naar man paa Gærningsstedet finder de til Udførelsen brugte Redskaber, hvis Gjer er ubekendt), eller at vedkommende Gjer udtrykkelig eller stiltiende samtykker i, at Politiet foreløbig tager dem i sin Varetægt.

Forjaaviddt imidlertid den, i hvis Besiddelse Ting af de nævnte Arter befinde sig, protesterer imod, at de berøves ham, eller, efter at have udliveret dem uden Indsigelse, bagefter udtrykkelig kræver dem tilbage, bliver der dermed Spørgsmaal om et virkeligt Indgreb i den Privates Raadighedssfære (Beslaglæggelse, Paalæg). Denne maa selvfølgelig være bunden til visse Former og Begrænsninger, og herom giver nærværende Kapitel Regler.

Beslutningen om Indgreb af angivne Art maa som almindelig Regel tages af Retten (§ 133). Uden Retsbeslutning maa Politiet kun beslaglægge, hvor der er periculum in mora, og derhos kun med følgende tre Begrænsninger:

- a. Rettens Stadfæstelse skal indhentes inden 24 Timer (§ 133, 1ste Stykke).
- b. Politiet er ubetinget udelukket fra at beslaglægge et trykt Skrift alene paa Grund af dette Indhold (§ 133, 2det Stykke).
- c. Hvor Politiet har beslaglagt Papirer o. lign., maa det indskrænke sig til at tage disse i Forvaring, idet det ubetinget er forbeholdt Retten at foretage det første Gennemsyn af Papirer, saavel som at

aabne Breve og andre lufkede Dokumenter (§ 139).

Da straffeprocessuelle Indgreb selvfølgelig aldrig bør gaa videre end strengt nødvendigt, forestrives i § 134, at man efter Omstændighederne bør undlade Beslaglæggelse mod Besidderens Løfte om paa Opfordring at forevise, fremlægge eller medbringe Tingen (om Tvangsmidler, hvis Løftet ikke opfyldes, se § 135).

I det Foregaaende er forudsat, at man haade vidste, hvor Tingen var og havde faktisk Afgang til at tage den. Ofte kan imidlertid Forholdet stille sig saaledes, at man vel veed, hvem der har Raadighed over Tingen, men ikke veed, hvor den er gemt, eller i alt Fald ikke har fri Afgang til det Sted, paa hvilket den befinder sig. I saa Fald kan der naturligvis være Spørgsmaal om Foretagelsen af en Ransagning (herom næste Kapitel). Men enten kan en saadan vise sig frugtesløs, eller man kan finde dens Foretagelse uforholdsmæssig besværlig eller af andre Grunde uheldig. (Tilstedeværelsen af en Sog paa det Sted, hvor Ransagningen skulde foregaa, den lette Afgang til at forstikke Tingen fra det ene Sted til det andet etc.) For saadanne Tilfælde giver § 135 Retten — ikke Politiet — Afgang til under samme Tvang som forekrevet med Hensyn til Bidner at paalægge den Vedkommende at komme frem med Tingen. At saadant Paalæg først er forsøgt, udelukker ikke, at der bagefter kan foretages en Ransagning efter samme Ting.

Endvidere indeholder Kapitlet særlige Forstrifter med Hensyn til Beslaglæggelse af Embedsakter og private, hos offentlige Myndigheder beroende Dokumenter (§ 136), samt med Hensyn til Post- og Telegraf-sendselser (§§ 137 og 140), og endelig Regler om Behandlingen af Ting, der ere tagne i Rettens Bevaring, hvad enten de nu ere komne der paa den ene eller den anden Maade (§ 138) samt om saadanne Tings eventuelle Tilbagelevering (§ 141).

Reglerne om Beslaglæggelse af Sigtedes hele Formue, naar denne unddrager sig Forfølgning, saavel som om Beslaglæggelse af en Mistænks Gods til Sikkerhed for Sagsomkostninger eller Erstatningsansvar — altjaa Foranstaltninger med et helt andet Formaal end de her omtalte — findes i Kapitel XVIII.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 133.

Naar der her tales om „Beslutning“ om Beslaglæggelse, vil dette altjaa sige en af

Retten truffen Bestemmelse, som optages i Retsbogen (§ 72), som ikke behøver at være ledjaget af Grunde (§ 95, 2det Stykke), og som kan gores til Genstand for Rære i Medfør af § 346. Naar der ikke er forlangt „Kendelse“ (o: en Beslutning med Præmisser), er dette begrundet i, dels at Beslaglæggelse i mange Tilfælde vil være Konsekvensen af en allerede afgiven Kendelse, dels at den i alt Fald gerne vil forklare sig selv, naar henses til den Situation, hvorunder den er afgiven, hvortil yderligere kommer, at der i § 141 er givet den, der mener at have Ret til at fordre Tingen tilbage, Afgang til, naarsomhelst han vil, at fordre „Kendelse“ for et Afslag paa Begæring om Tilbagelevering.

Ifølge Reglerne i §§ 50—52 vil den Ret, hvorom der her bliver Spørgsmaal, ordentligvis være Underretten paa det Sted, hvor vedkommende Ting befinder sig, jfr. dog herved § 65.

§ 134.

Den her givne Regel vil f. Eks. kunne finde jævnlig Anvendelse paa Handelsbøger saavel som paa mangfoldige Ting, der tjene Ejerne til dagligt, personligt Brug (Klædningsstykker etc.), og som de derfor efter Omstændighederne daarlig kunne undvære i hele den Tid, Undersøgelsen staar paa. Den her omtalte Sikkerhed maa nærmest behandles efter Analogien af Reglerne i §§ 174 og 175.

§ 135.

Den i 1ste Punktum af nærværende Paragraf hjemlede Fritagelse refererer sig kun til saadanne Ting, som den Paagældende er kommen i Besiddelse af i Kraft af et af de særlige Forhold, der begrunde de i § 99 ommeldte Undtagelser fra Vidnepligten, eller hvis Udlevering vilde udsætte den Paagældende for Tab af borgerlig Agtelse eller Værd (§ 100). Der kan eventuelt forlanges Vidne af den Paagældende paa, at hans Vægring er saaledes begrundet.

De i 3dje Punktum ommeldte Tvangsmidler (jfr. § 113) kunne selvfølgelig anvendes saavel med Hensyn til de i Medfør af 1ste Punktum givne Paalæg, som med Hensyn til de i Medfør af 2det Punktum givne. En fælles Forudsætning er, at det er givet, at den Paagældende raader over Tingen. Benægter han dette, og kan andet Bevis ikke føres, kan der forlanges hans Ed paa, at han taler Sandhed. Det var i det tidligere Forslags tilsvarende Regel (§ 120) bestemt, at Tvangsmidler først skulde kunne anvendes, naar Ransgning havde vist sig

frugtesløs. Man har imidlertid ikke fundet tilstrækkelig Grund til at beholde denne Begrænsning. Det kan paa Forhaand være givet eller overvejende sandsynligt, at Ransgning vil vise sig frugtesløs, eller det kan efter Omstændighederne være rimeligt, at man f. Eks. ved en ringe Bøde kan overvinde den Paagældendes Modstand.

Det i denne Paragraf omhandlede Paalæg maa i øvrigt kunne gives ikke blot med Hensyn til bestemte Ting, som kunne individuelt beskrives, men ogsaa med Hensyn til de Ting, der overhovedet indenfor en nærmere Fremtid f. Eks. maatte blive fundne paa et bestemt Sted eller pantfattede eller givne i Forvaring af en bestemt Person; men selvfølgelig maa det, forinden noget Tvangsmiddel i saa Tilfælde kan anvendes, være givet, at saadanne Ting virkelig senere ere fundne af eller pantfattede eller deponerede hos den Paagældende.

§ 136.

Medens det under Hensyn til den Samvirken, der bør finde Sted mellem alle offentlige Myndigheder overalt, hvor det gælder Varetagelsen af offentlige Interesser, er naturligt, at ikke blot Retten, men ogsaa Overanklageren og Politimesteren kan forlange Genparter af Embedsakter, der antages at kunne give Oplysning om en Forbrydelse, og ikke netop have Karakteren af Embedshemmigheder, stiller det sig anderledes med Hensyn til private Dokumenter, der af en eller anden Grund ere givne i offentlige Myndigheders Varetægt. De paagældende Private bør være garanterede mod, at de dem tilhørende Dokumenter forholdes dem ifølge et rent administrativt Arrangement mellem vedkommende Myndighed og Politiet, og de paagældende Myndigheder paa deres Side maa dækkes imod Ansvar for uberettiget Tilbageholden og Udlevering af Privates Dokumenter. Forudsætningen for saadanne Dokumenters Udlevering til eventuel Brug under en Straffeprocess bør derfor ubetinget være en Kendelse af Retten, og det saameget mere som den Fare for Forstikkelse, Tilintetgørelse eller lignende, der med Hensyn til Ting i Privates Besiddelse kan retfærdiggøre en foreløbig Beslaglæggelse fra Politiets Side, her i langt ringere Grad vil træde frem. Om Rettens Pligt til at underrette vedkommende Private om Dokumenters Tilbageholdelse se § 140.

§ 137.

Dels Hensynet til den betydningsfulde Rolle, som Breve og andre Postforsendelser

eventuelt kunne spille som Bevis- eller Kollisionsmidler i en Straffesag, dels den Omstændighed, at de normalt kun ganske forbigaaende befinde sig i Postvæsnets Besiddelse, gør det nødvendigt at udfordre dem fra den almindelige Regel i § 136, 2det Stykke, og i Forbindelse med Telegrammer undergive dem visse særlige Regler. Disse kunne imidlertid ikke begrænses til Forsendelser, der direkte fremtræde som bestemte for eller hidrørende fra Sigtede, men maa, hvis ikke Afgang til Omgaaelse skal ligge lige for Haanden, ogsaa omfatte Forsendelser, der indvortes fremtræde som baade hidrørende fra og bestemte for andre end Sigtede, naar der er Grund til at antage, at disse andre, hvad enten det nu sker med eller uden deres Vidende, fungerer som Mellemmænd. Reglerne kunne derhos ikke begrænses til at angaa bestemte individualiserede Forsendelser, men Afgang maa gives til at sikre sig Forsendelser til og fra bestemte Personer overhovedet. Opgaven maa i øvrigt være paa den ene Side at sikre Retsaaandhævelsens Interesse, paa den anden Side at afværge, at der gøres større Indgreb i Post- og Telegrammforsendelsens Sikkerhed og Hemmeligholdelse end strengt nødvendigt. Den første Del af dette Formaal søges opnaaet ved ikke blot at give Retten Afgang til Beslaglæggelse, men ogsaa at give Politiet Ret til i paatrængende Tilfælde at foranledige, at Forsendelserne foreløbig tilbageholdes, indtil Rettens Afgørelse kan faa. Den sidste Del af Formaalet søges opnaaet ved at kræve Retsendelse som Grundlag for en egentlig Beslaglæggelse (§ 137, 1ste Stykke), ved ubetinget at begrænse den foreløbige Tilbageholdelse, der alene grundes paa et Paalæg af Politiet, til et Tidsrum af højst 3 Dage (§ 137, 2det Stykke, en Regel, der ikke fandtes i det tidligere Forslag), ved overhovedet at udelukke de her omhandlede Indgreb, hvor Talen kun er om Politisager (§ 137, 1ste Stykke), ved ubetinget at forbeholde Retten Abningen af lukkede Forsendelser (§ 139) samt ved at foreskrive, at Forsendelser, der vise sig uden Betydning for Sagen, skulle befordres videre, og at der, saa snart de kan uden Skade for Under søgelsen, skal gives Bedkommende Underretning om, hvad der holdes tilbage (§ 140).

§ 140.

Reglen i 1ste Punktum er affattet med udtrykkeligt Hensyn til, hvad der udelæveres til Retten af Post- eller Telegrafvæsenet, men bør efter Omstændighederne analogt anvendes med Hensyn til andre Papirer af

lignende Art, der beslaglægges under Forhold, som gøre de samme Foranstaltninger ønskelige, saaledes f. Eks. naar Breve beslaglægges hos den, der har faaet i Hverv at affende dem, eller i Adressatens Hjem, inden denne endnu er blevet bekendt med deres Ankomst.

Kapitel XIV.

Ransagning.

Om dette Kapitels almindelige Forhold til det tidligere Forslag se de indledende Bemærkninger til det foregaaende Kapitel.

Med Hensyn til de enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§§ 142 og 143.

Som det vil ses, har Udkastet opgivet den Hovedsondring, der laa til Grund for de tilsvarende Paragraffer i det tidligere Forslag (§§ 112 og 113—§ 114), nemlig mellem de Tilfælde, hvor Ransagningen gaar ud paa at søge efter Spor og Bevismidler overhovedet, og dem, hvor der skal søges efter bestemte Spor eller Bevismidler, af hvilke Ransagningsarter den sidstnævnte i det ældre Udkasts Motiver betegnes som meget mindre betænkelig end den første og derfor ikke knyttet til saa strenge Betingelser. Man har nemlig ment, dels at Udtrykket „bestemte Spor“ i sig selv er utydeligt, dels at den nævnte Sondring i hvert Fald ikke egner sig til Hovedsondring for den praktiske Anvendelse, idet denne stadig vil staa ligeoverfor alle mulige Nuancer af Formodninger, der kun i Kraft af en Vilkaarlighed ville kunne sondres i Formodninger af generel og Formodninger af speciel Karakter. Man tænke f. Eks. paa en Situation, hvorunder der er visse Grunde til at antage, at der hos en ikke Sigtede vil kunne findes Spor, samt at der endvidere paa Forhaand er nogen Grund til at vente, at disse Spor netop ville være af en bestemt Art (f. Eks. Blodpletter, en Ting's Anbringelse paa et bestemt Sted etc.), skønt det paa den anden Side ingenlunde er usandsynligt, at de kunne være af en ganske anden Art. Tager man alle Tilfælde af denne og lignende Art ind under Kategorien „bestemte Spor“ (det tidligere Forslags § 114), bliver Agangen til Ransagning hos Ikke-Sigtede altså omfattende (jfr. Ordene: „for en hvilken som helst Forbrydelse“, altsaa

ogfaa for Politifags-Overtrædelser). Hvis man paa den anden Side fuldstændig udelukker Tilfælde af denne og lignende Art fra nævnte Kategori, bliver Udgangen til Ransagning hos Ifte-Sigtede ikke omfattende nok. Man har derfor i Henhold til det anførte foretrukket at bygge Hovedsondringen med Hensyn til Ransagningsadgangen paa, om Ransagningen rettedes mod en bestemt Mistænkt eller ej, og i sidste Fald udelukket Ransagning, hvor det kun drejer sig om Politifager. Er der i Forvejen rettet andre Forsølgningsskridt mod den Paagældende, vil han allerede være Sigtet; er der det ikke, vil han ved Foretagelse af en Ransagning, der kun tilfredsstiller de i § 142 stillede Betingelser, ikke tillige de i § 143 angivne, netop blive Sigtet, hvoraf igen følger, at man kun bør indlade sig paa en Ransagning af saadan Art, hvor der foreligger virkelig Grund til Mistanke mod den Paagældende, og hvor man er rede til at tage alle Konsekvenserne af, at Vedkommende sigtes (saaledes f. Eks. den, at han som Sigtet ikke kan bruges som Vidne i Sagen, at hans urigtige Forklaringer ere straffri etc.).

Betingelserne for Foretagelsen af en Ransagning, der forudsætter eller i sig selv indeholder en Sigteelse mod den, hos hvem Ransagningen foretages, angives i § 142. Der maa her enten være Spørgsmaal om en Overanklager-Sag, eller der maa, hvis der kun er Spørgsmaal om en Politifags-Overtrædelse*), foreligge paavisselig Grund til at antage, at Spor af denne eller bestemte Ting, som kunne beslaglægges, der ville være at finde. At der skal foreligge „paavisselig Grund“ vil sige, at der maa kunne anføres bestemte objektive Grunde, der gør det antageligt, at det, man vil søge efter, forefindes. Det følger af sig selv, at heller ikke i andre Sager bør en Ransagning foretages hos Sigtet, naar det paa Forhaand maa antages, at den vilde være hensigtsløs, idet der slet ingen Rimelighed er for, at der kan findes noget. Denne almindelige Begrænsning ligger i, at Ransagning kun hjemles som Middel til Opnaaelse af det Djemed, som §§ 142 og 143 angive. Men for Politifagers Vedkommende kræves hyderligere, at der kan paavises bestemte Omstændigheder, som gøre det antageligt, at der vil være noget at finde.

Betingelserne for en Ransagning, der ikke forudsætter eller i sig indeholder en Sigteelse mod den, hos hvem den foretages, og

som derfor vil kunne foretages hos hvem som helst, selv om man ikke har Grund til Mistanke mod den Paagældende, angives i § 143. Det er her en ufravigelig Forudsætning, at der er Spørgsmaal om en Overanklager-Sag. Ransagning hos Ifte-Mistænkte i Anledning af Forseelser, der skulle paatales under Politifag, er saaledes ubetinget udelukket — bortset fra de i § 144 nævnte ganske særlige Tilfælde. Selv om der imidlertid er Spørgsmaal om en Overanklager-Sag, er Ransagning hos Ifte-Mistænkte eller i alt Fald Folk, der ikke ere saa stærkt mistænkte, at man ligesom vil sigte dem, hyderligere bundet til de i § 143 Nr. 2 a., b. eller c. angivne Betingelser eller, forsaavidt angaar Ransagning af Person, til den i Paragraffens sidste Stykke angivne Betingelse*).

Om Ransagning af Person i Forbindelse med Anholdelse, se § 159, 2det Stykke.

Om Ransagning af Hus i det særlige Djemed at efter søge en Person, der skal anholdes eller fængsles, se § 160.

§ 144

er forsaavidt en ny Paragraf, som det tidligere Forslags Regel om Ransagning af Hus eller Rum, der efter sin Bestemmelse er tilgængeligt for alle og enhver, var knyttet til Betingelser, som her ikke opstilles, hvorhos det tidligere Forslag ikke hjemlede nogen særlig Udgang til Ransagning af Hus eller Rum, der staar under Politiets særlige Tilsyn eller af de i Paragraffens Slutning nævnte Forretninger (Pantelaanerforretninger, Marstandiserforretninger, Forretninger, hvori handles med Klude og Ven). Den ved denne Paragraf givne Ransagnings-Udgang, hvormed maa jævnføres Reglen i § 145, 2det Stykke Nr. 1, er paa den ene Side af væsentlig praktisk Betydning, medens den paa den anden Side næppe vil føles som noget særlig haardt eller urimeligt Indgreb, men meget mere som noget selvfølgeligt.

Som Steder, der i nærværende Udskifts Forstand maa betragtes som „tilgængelige for alle og enhver“, kan nævnes Teatre, Bentesale, Jærnbanevagnar, offentlige Bævertninger, Caféeer, Restaurationer, Badeanstalter o. lign., derimod ikke Butiker, Kontorlokaler, Fabrikker og lignende Steder, hvis Hoved-Bestemmelse ikke er at tjene Publikum i Almindelighed som egentlige Op-

*) Det maa her, som saa mange andre Steder i Udkastet, vel fastholdes, at Begrebet Politifager ifølge § 31 er mere omfattende end efter nugældende Ret.

*) For straks at være klar over Forskellen mellem Betingelserne i § 142 og Betingelserne i § 143 er det af Bigtighed at være opmærksom paa, at Nr. 1 og Nr. 2 i § 142 ere adskilte ved et „eller“, men Nr. 1 og 2 i § 143 forbundne ved et „og“.

holdssteder. Til „Steder, der staa under Politiets særlige Tilsyn“, høre først og fremmest Vordeller. — Hvad endelig angaar den sidste Klasse Lokaler, der nævnes i Paragraffen, rammer Bestemmelsen kun selve de Rum, der ere tagne i Brug til Marstaudiser-, Pantelaaner- eller Klude- og Ben-Forretninger, men ikke vedkommende Indehaveres derfra adskilte private Værelser.

Hvorvidt der i en Ransagning af de nævnte Lokaltiteter ligger en Sigtelse mod nogen bestemt, maa bero paa Omstændighederne.

§ 145.

De i denne Paragraf indeholdte Regler ere i deres Væsen ensartede med de for Beslaglæggelse givne. Naar det er fundet rettest som det normale Grundlag for en Ransagning at kræve en af Grunde ledtaget Afgørelse af Retten, en „Kendelse“, er Grunden hertil, at Ransagning ofte vil være et mere indgribende og betænkeligt Skridt end Beslaglæggelse, for hvilken sidste den hyppig er en Forudsætning.

Naar der i 2det Stk. henvises til de i „§ 143, 1. og 2., a. og b.“ ommeldte Betingelser, er dette naturligvis at forstå i Overensstemmelse med Indholdet af § 143, altsaa: Betingelsen i Nr. 1 i Forbindelse med enten Betingelsen i Nr. 2. a. eller Betingelsen i Nr. 2. b.

§ 146.

I Reglen i 3dje Stk. om Pligten til at lade sig bruge som Vidne ved Ransagninger (derunder ogsaa ved de af Politiet foretagne) er indsat en stedlig Begrænsning, der ikke fandtes i det tidligere Forslag, men som formentlig er nødvendig.

§ 147.

Reglen i 5te Stk. fandtes ikke i det ældre Forslag, men forklarer i øvrigt sig selv.

Kapitel XV.

Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse for Retten.

Reglerne i det tidligere Forslags §§ 166 — 168 om Sigtedes Indkaldelse og i dets 2det Afsnits 5te Kapitel om Sigtedes Afhørelse ere her samlede i et Kapitel, som derhos formen-

tes at have sin naturligste Plads foran Reglerne om Anhørelse og Fængsling. Naar Reglerne i det tidligere Forslags § 206 (om Afhørelse af en privat Anklager eller den Forurettede) ikke ere medoptagne, er Grunden dertil dels, at de private Straffesager ere udgaaede af Udsættet, medens der angaaende den Private, der paataaler i Henhold til § 36, er givet en udtrykkelig Regel i § 371, dels at den Erstatningsføgendes Brugbarhed som Vidne og Vidnepligt ligefrem følger af, at egen Interesse ikke længere er Fritagelsesgrund, og at Bestemmelsen af Vidneforklaringernes Værd er fri.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 149.

Om hvad der er „lovlig Indkaldelse“ jfr. § 151 sammenholdt med § 150.

Ordene „og i øvrigt naar Loven kræver hans Nærværelse“ sigte til § 207 sidste Stk. (anticiperet Bevisførelse), § 233, jfr. § 234 (Domsforhandling for Landsretten), § 303, 3dje Stk. (Domsforhandling i almindelige Underretssager), § 316, (Domsforhandling i Politisager, jfr. dog § 312). — Jfr. med Hensyn til Spørgsmaalet om Nødvendigheden af Sigtedes Nærværelse under Appel af Landsretssager § 331 og af Underretssager § 340, 3dje Stk. og § 344, 2det Stk.

§ 150.

Saalænge Forundersøgelse ikke er indledt og ej heller Tiltale er rejst, vil Sigtede, naar han ønskes afhørt inden Retten, som Regel være at indkalde til Møde for Underretten paa det Sted, hvor han bor eller opholder sig, se § 50. Forbeholdet i Paragraffens 4de Stykke sigter til § 226, jfr. § 303, og § 310.

§ 151.

Angaaende Paalæg af Retten om nyt Møde, se § 91. „Hvor ikke andet er bestemt“ jfr. § 226.

Ved Reglen i 2det Stykke (jfr. Ordene „angive, hvorpaa Sigtelsen gaar ud“) i Forbindelse med Reglerne i § 104 om Vidneindkaldelse (jfr. Ordene „Indkaldelsens Dje-med“) ubeløstes det at affatte Tilsigelser saaledes, at den Tiltagne ikke ved, om han indkaldes som Vidne eller Sigtet.

I Mod sætning til de forudgaaende Regler har Reglen i sidste Punktum af nærværende Paragraf ogsaa Hensyn til den fængslede Sigtede, idet denne ifølge § 226 skal have særlig Tilsigelse til Domsforhandlingen.

§§ 152—154 angaa Sigtedes Afhørelse og gennemføre det Hovedprincip i Anklageprocessen, at ingen Tvang maa anvendes overfor Sigtede til Fremstæffelse af Tilstaaelse; Sigtede har med andre Ord ingen Pligt til at udtale sig, og hans Tavsshed kan — bortset fra visse Politisager (§ 312) — ikke i og for sig betragtes som Bevis mod ham. Med de her udtalte almindelige Regler maa sammenholdes de mere specielle Regler om Afhørelse under Forundersøgelsen i § 210 og under Domsforhandlingen i §§ 242, 269 og 272 (jfr. §§ 303 og 316 samt §§ 341 og 361).

Kapitel XVI.

Anholdelse.

Nærværende Kapitel, der svarer til det tidligere Forslags 2det Affnit, Kapitel IV., 2den Del, er i Realiteten ikke meget afvigende fra dette. Bortset fra nogle redaktionelle Omfærdninger, er det nærmest kun med Hensyn til Betingelserne for den Anholdelse, der kan finde Sted uden forudgaaende Indførelse, at der er foretaget nogen Ændring.

Naar nemlig det tidligere Forslag i sin § 170 kun hjemlede fri Adgang til Anholdelse af Mistænkte, naar disse enten ere Bagabonder, eller Folk, som ikke have Bolig eller dog varigere Ophold i Riget eller ere „Ubekendte, om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger findes eller kunne fremstæffes“, medens Anholdelsesbeføjelsen overfor alle Andre forudsætter, dels at der er Tale om større Forbrydelser end dem, der paatales under Politisag, dels at der er særlige Grunde til at antage, at Vedkommende vil unddrage sig Ansvar, saa har Tanken hermed aabenbart været den, at der ikke burde være Adgang til for mindre Forseelser at anholde faste bostedende Borgere, idet en Anholdelse overfor jaadanne let vil kunne være en meget haard og forstyrrende Forholdsregel, medens der paa den anden Side ikke er megen Grund til at befrygte, at de skulle søge at unddrage sig Ansvar. Denne Tanke er naturligvis i sig fuldstændig rigtig; men ved den Maade, hvorpaa den er gennemført, er der ikke taget tilbørligt Hensyn til, at der under Politimesterens Paataale vil komme til at henhøre en Række strafbare Handlinger af betydelig praktisk Vigtighed, der ofte begaas af Personer, som ikke kunne betegnes som Bagabonder, Fremmede

eller Ubekendte, men som alligevel ikke høre til den Kreds af faste, bostedende Folk, som det var Forslagets Tanke at værne om. Der tænkes herved paa Bøllere, Personer, der overtræde Tilhold efter Lov 3. Marts 1860 eller efter Lov 15. Maj 1875 om Tilfyn med Fremmede, eller som unddrage sig deres Vernepligt, Personer, der overtræde Loven 10. April 1874 om Modarbejdelse af den veneriske Smittes Udbredelse, Fruentimmer, der mod Politiets Advarsel søge Erhverv ved Utugt, samt Søfolk, der rømme fra deres Skib (jfr. § 31 g., j., k., l., samt til Dels h. og s.). Om alle disse gælder det, at de paa den ene Side ikke behøve at være Folk, der strejfe om uden Midler til lovligt Underhold, eller Ubekendte, om hvem ingen antagelige Oplysninger kunne stæffes, eller Folk, som ikke have Bopæl eller varigere Opholdssted her i Riget, medens de dog paa den anden Side ville være saa løst knyttede til det, der til enhver Tid er deres Bolig eller Opholdssted, at al Retsaaandshævelse mod dem vil være saa godt som umuliggjort, hvis der ikke indrømmes Retten Beføjelse til at lade dem anholde og eventuelt fængsle, og Politiet Beføjelse til at anholde dem. Medens derfor i øvrigt den ovennævnte Sædning mellem Bagabonder, Fremmede og Ubekendte og paa den anden Side de faste bostedende Borgere er bevaret (jfr. §§ 156 og 158), er der dog taget det fornødne Forbehold med Hensyn til de ovennævnte Klasser af Sager. Endvidere er Politiets Anholdelsesret udvidet til at gælde alle Personer og alle Arter af strafbare Handlinger, altsaa ogsaa Politiovertrædelser, for saa vidt der foreligger den særlige Situation, at den Baaagældende træffes under Udførelsen af en Forbrydelse og ikke vil afstaa fra sin forbryderiske Virksomhed.

Herefter ere de samlede Regler om Anholdelse uden foregaaende Indførelse i deres Hovedtræk disse:

Retten kan anholde Bagabonder, Fremmede og Ubekendte, der ere mistænkte for en hvilken som helst strafbar Handling, men andre Personer kun, naar de ere mistænkte for en Overanklager-Forsøgning undergIVEN Forbrydelse eller en af de ovenfor særlig nævnte Overtrædelser, og der derhos er særlig Grund til at sikre den Baaagældendes foreløbige Tilstedeblivelse og Afsondring fra Samkvem med andre.

Politiet kan, naar der ikke er Tid til (uden Fare for at forspilde Djemedet) at indhente Rettens Beslutning, anholde Bagabonder, Fremmede og Ubekendte, der ere mistænkte for at have begaaet en hvilken som helst, offentlig Forsøgning undergIVEN,

strafbar Handling, saavel som Enhver, der træffes under Udsørelsen af en saadan, og ikke vil afstaa fra sin forbryderste Virken samt endelig Enhver, som der er bestemte Grunde til at mistænke for en af de oven for særlig fremhævede Overtrædelser eller en større (o: Overanklagerens Forsøgning undergiven) Forbrydelse.

Private endelig have samme Anholdelsesret som Politiet, forsaavidt de træffe den Paagældende under Udsørelse af Forbrydelsen eller paa friske Spor.

§ 155.

Som det vil ses, forudsætter den i denne Paragraf ommeldte Anholdelse, at den Paagældende uden opløst lovligt Forfald er udebleven trods behørig Indkaldelse. Netop paa Grund heraf behøver den ikke at knyttes til de særlige Betingelser, der opstilles for den i den følgende Paragraf ommeldte Anholdelse uden forudgaaende Indkaldelse. Den eneste Begrænsning, som det er nødvendigt at opstille i § 155 er den, der følger af Reglen i § 312 om, at Retten i Politisager efter Omstændighederne kan anse en Udebleven som vedgaaende Forseelsen. Denne Regel vil nemlig med Føje kunne fremfalde den Forestilling hos den, der tilsiges, at, naar han er rede til at tage sin Bøde, kan han i øvrigt uden Risiko udeblive. Forsaavidt derfor Retten i en Politisag anser den Paagældendes personlige Møde for nødvendigt, bør Tilsigelsen udtrykkelig henlede Opmærksomheden derpaa. Forsaavidt det først under Forhandlingen skulde vise sig, at den Sigtedes personlige Nærværelse er nødvendig, maa Tilsigelsen gentages med det i 2 Punktum ommeldte særlige Paalæg, inden nogen Tvangsaffentelse kan finde Sted.

§ 156.

Medens Foristaelsen af Kategorien „Personer, der strejfe om uden Midler til lovligt Underhold“ ikke kan antages at ville forvolde nogen særlig Vanskelighed, og endvidere Ordet „Bolig“ (fast Bopæl) er et Udtryk, hvoraf Lovgivningen ofte gør Brug, skal med Hensyn til Ordene „eller som dog have varigere Opholdssted i Riget“ bemærkes, at der herved tænkes paa saadanne Personer, der, selv om de i Øjeblikket ikke have nogen fast Bopæl her i Riget, dog have været her i en længere Narrække og ere saaledes knyttede til Forholdene her i Riget, at de ikke kunne antages at ville afbryde denne Forbindelse, fordi de mistænkes for en ringe Lovovertrædelse. Hvad endelig angaar „Per-

soner, om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger gives eller kunne fremstilles“, da kan herunder falde saa vel Danste som Fremmede, saa vel Folk, der i Virkeligheden have Bopæl eller fast Opholdssted her, som Folk, der ikke have det, men Forudsætningen for overhovedet at henhøre nogen under denne Klasse er selvfølgelig, at de vedkommende Myndigheder, og da særlig Politiet, have anstillet den Undersøgelse, som Omstændighederne tillade, særlig ved at søge den Paagældendes egen Opgivelse om Navn og Opholdssted verificerede.

Naar der i 2. ligesom mange andre Steder i Udkastet tales om „Forhold, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge“, er der ved underforstaaet „for den dømmende Ret“. Begrebet omfatter saaledes alle offentlig Forsøgning undergivne Forbrydelser, der ikke ifølge § 31 skulde behandles under Politisag.

§ 157.

Medens denne Paragrafs 1ste Stykke er ganske svarende til det tidligere Forslags § 172, er der i 2det Stykke kun optaget en enkelt af de i det tidligere Forslags § 173 givne Regler, idet Resten er udeladt som værende af rent instruktørisk Karakter. Den optagne Regel, nemlig om Anholdelsesbeslutningens Oplæsning, er derhos ændret derhen, at saadan Oplæsning ikke ubetinget behøver at finde Sted ved selve Anholdelsen, da dette Krav ofte praktisk er uopfyldeligt (man tænke f. Eks. paa Anholdelse af en Person, der befinder sig midt i en Mennekestimmel, eller som er stærkt beruset, eller paa det Tilfælde, at den Paagældende eftersøges af Flere, af hvilke kun En er i Besiddelse af Udskrift af Anholdelsesbeslutningen). — Den i Slutningen af Paragraffens første Stykke ommeldte Udskrift meddeles selvfølgelig uden Gebyr, jvf. Udf. t. L. om Retsafgifter § 73.

§ 158.

Med Hensyn til denne Paragraf skal henvises til de indledende Bemærkninger til dette Kapitel samt til Bemærkningerne ved § 156. Ved dens Ikrafttræden ville de nu gældende Regler om Politiets Anholdelsesret i § 10 af Lov 11. Februar 1863 og § 8 i Lov 4. Februar 1871 bortfalde.

§ 160.

Henvisningen til § 143 vil bevirke, at en Ransagning af Andenmands Hus for at eftersøge den, som skal anholdes, har til Forudsætning, at der er Spørgsmaal om en

Forbrydelse, der hører under Overanklagerens Baataale, samt at der enten er paavisselig Grund til at antage, at Sigtede vil være at finde i Huset, eller at Ransagningen til- lige omfatter en større Samling Nabo-Huse.

Med Hensyn til Udtrykket „medmindre der efter Husets Bestemmelse tilstedes Enhver Afgang til det“, kan jævnføres Bemærk- ningen S. 96 til det tilsvarende Udtryk i § 144: „Hus eller Rum, som efter sin Be- stemmelse er tilgængeligt for alle og enhver“.

At alle de omtalte Begrænsninger bort- falde, naar den, der har Raadigheden over det vedkommende Hus eller Rum, samtykker i Ransagningen, forstaar sig af sig selv.

§§ 161—63.

Herved skal blot fremhæves, at Reglen i § 308, 2det Stykke, for Politisjagers Ved- kommende ofte vil bevirke, at Sagen kan sluttes i selve det Møde, i hvilket den An- holdte fremstilles for Retten.

§ 165.

Grundlovens § 80 kan ved sin 3 Dages Frist ikke med Sikkerhed antages at hjemle mere end et Tidstrum af 3×24 Timer fra den første Fremstilling for Dommeren; Reglen i nærværende Paragraf er derfor udtrykkelig formet i Overensstemmelse hermed, og afviger fra den gældende Praksis, hvorefter der regnes 3 hele Døgn fra Udløbet af den Dag, paa hvilken Fremstillingen fandt Sted.

Reglen i 2det Stykke fandtes ikke ud- trykkelig udtalt i det tidligere Forslag; men ligesom Reglen i dets første Punktum lige- frem udtræves jaavel af Hensyn til den An- holdte som af Hensyn til Retsaaandhævelsen, idet ofte netop den første Tid efter den Paa- gældendes Afsondring indeholder størst Mu- lighed for Tilvejebringelse af Bevismateriale, saaledes er dets 2det Punktum en simpel Konsekvens af Partsprincippet.

Kapitel XVII.

Fængsling.

Det Omfang, hvori Varetægtsfængslet nu for Tiden ofte anvendes, har som vel bekendt mere end noget andet i den bestaaende Ordning af Strafferetsplejen været Genstand for Angreb.

Overfor Spørgsmaalet om, hvad der i saa Henseende kan gøres for at imødekomme

det berettigede i de fremførte Klager, maa det foreløbige Svar være, at en Endring kan tænkes i flere forskellige Retninger. Der kan saaledes navnlig være Spørgsmaal om:

- 1) at begrænse Kredsen af de Tilfælde, i hvilke Varetægtsfængsel overhovedet kan anvendes;
- 2) at virke hen til, at Varetægtsfængsel ikke anvendes udenfor Tilfælde, i hvilke der in concreto foreligger bestemte retsfærdig- gørende Grunde for dets Anvendelse;
- 3) at søge Garantier mod, at Varetægts- fængsel udstrækkes over en længere Tid end i sig selv strengt nødvendigt eller i Forhold til den ompurgte Forbrydelses Bestaaenhet rimeligt;
- 4) at foretage Endringer med Hensyn til Behandlingen af Varetægtsfængslede og endelig
- 5) i videre Omfang end nu at lade andre, mindre indgribende Foranstaltninger træde i Varetægtsfængslets Sted, forsaavidt det tilfældige Djemed derved i tilstrækkelig Grad kan opnaas.

Om disse forskellige Muligheder skal følgende bemærkes:

ad 1. I Grundlovens § 80 hedder det, at ingen kan undertastes Varetægtsfængsel for en Forseelse, som kun kan medføre Straf af Bøgebøde eller simpelt Fængsel. Efter sin Ordlyd siger denne Bestemmelse kun, at Varetægtsfængsel er udelukket ved Forseelser, for hvilke Strafferammen er saaledes, at Straffen ikke kan stige højere end simpelt Fængsel, og saaledes er Reglen ogsaa for- staaet i Praksis. Imidlertid er det aaben- bart kun et Skridt videre i den af Grund- loven anviste Retning, naar man tillige ude- lukker Varetægtsfængsels Anvendelighed ved Forbrydelser, for hvilke Strafferammen vel naaer højere end simpelt Fængsel, naar der in concreto dog ikke kan antages at ville blive Tale om højere Straf end simpelt Fængsel. Man staar jo nemlig da overfor et Forhold, der ikke i sig er betydeligere end de, Grundloven udtrykkelig har haft for Øje, og i hvilket Anvendelse af Varetægts- fængsel derfor vilde betyde det samme Mis- forhold mellem Middel og Maal, som Grund- loven har villet udelukke. Kommissionen har ikke næret Betænkelighed ved at gaa dette Skridt videre end den nugældende Ret og det tidligere Forslag, og en i Overensstem- melse hermed affattet Regel findes derfor optaget i § 167, 1ste Stykke.

Paa den anden Side bør der under ingen Omstændigheder være Tale om at føre denne almindelige Udelukkelsesregel videre endnu, idet det næste Skridt vilde føre over

i Tilfælde, hvor Straffen er Fængsel paa Vand og Brød, og dermed for en stor Del i en helt anden og for Samfundet langt farligere Forbrydersfære. Her af Forbrydervenlighed eller af Hensyn til de enkelte ustyldige Mistanke at berøve Straffeprocessen et efter Omstændighederne saa vigtigt Middel som Varetægtsfængsel vilde sikkert hæbne sig haardt*). Derimod bør selvfølgelig de Enkelte, hvis Ustyldighed godtgøres, have samme Ret til Erstatning, som de have efter den nu bestaaende Ordning, jfr. § 177 in fine.

ad 2. Bestræbelserne for at hindre, at Varetægtsfængsel anvendes udenfor Tilfælde, hvor det har sin gode Grund i de foreliggende Forhold, maa bestaa dels deri, at det i Loven udtrykkelig præciseres, hvilke Omstændigheder Loven anser for at berettigede til saadant Frihedsindgreb, dels deri at Loven borttager Fristelsen til at anvende Varetægtsfængsel under Skin af, at det sker som Følge af en af de angivne Omstændigheder, medens det i Virkeligheden sker i andet Djemed. Det første er søgt opnaaet gennem den udtrykkelige Opregning i Loven af de Grunde, som skulle kunne motivere Fængsling, se § 167; det sidste søges opnaaet gennem Afstillelsen af Dommer- og Anklagefunktionerne. Hvad det førstnævnte Punkt angaar, giver § 167 først i Overensstemmelse med Uldandets Processlove en særlig Regel om Varetægtsfængslets Anvendelse overfor Bagabonder, Fremmede og Ubekendte**). Overfor hele denne Gruppe kan der nemlig ikke være Tale om at knytte Anvendelsen af Varetægtsfængsel (eller de i Stedet derfor trædende Sikkerhedsmidler) til anden Vetingelse end den ovenfor omtalte almindelige, at Vedkommende har gjort sig skyldig i et Forhold, der skønnes at ville medføre højere Straf end simpelt Fængsel. Iøvrigt er i Tilfælde af denne Art Sandsynligheden for, at den Paagældende paa en eller anden Maade vil søge at unddrage sig Ansvar, saa overvejende, at det ene naturlige er at give Retten frie Hænder, med andre Ord henstille til den, om den i det enkelte Tilfælde muligvis skal have særlige Grunde til at antage, at Varetægtsfængsel er overskødigt.

*) Herved skal dog for Fuldstændigheds Skyld bemærkes, at Varetægtsfængsel efter Udfæstet — forsaavidt de her i Riget fast bosiddende Borgere angaar — er udtrykkelig udelukket med Hensyn til de fleste af de i § 31 nævnte Politifager, i hvilke Straffen kan siges til Vand og Brød, jfr. ad 3.

**) Jfr. Bemærkningerne ovenfor til § 156.

Helt anderledes, naar Taler er om Folt, om hvilke det vides, at de ikke ere ligefremme Løsgængere, samt at de ere knyttede her til Riget med saadanne Baand og paa saadan Maade, at de ikke kunne antages lettelig at ville opgive de dermed forbundne Fordele. Med Hensyn til saadanne bør for det første Varetægtsfængsel være udelukket ved de blotte Politifager (dog med de samme Undtagelser med Hensyn til Betlere etc. som ovenfor ved § 156 omtalt), og dernæst bør det, selv hvor Sigtelsen gælder en Forbrydelse, som hører under Paatale af Overanklageren, udtrykkeligt indskræpes, at Varetægtsfængsel ikke er et naturligt og nødvendigt Korrelat til enhver Sigtelse, men et Indgreb, der kun er berettiget, naar der foreligger enten en paa Sagens Bestaaen og den Mistanke Forhold grundet Frygt for, at han vil unddrage sig Ansvar, eller særlige Grunde til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen ved at fjerne Geringens Spor eller paavirke Medsigtede eller Vidner til at afgive urigtig Forklaring eller paa anden lignende Maade, eller særlige Grunde til at frygte for, at han vil gentage eller fortsætte sin forbryderiske Virksomhed, eller særlig Grund til at antage, at han vil udeblive fra Domsforhandling, hvortil han er indfaldt.

Disse to sidste Grunde vare ikke medtagne i det tidligere Forslag, men kunne ikke undværes. Sandsynligheden for, at den Sigtede, om han forbliver paa fri Fod, vil fortsætte sin forbryderiske Virksomhed, kan ved visse Forbrydelser (f. Eks. Mishandling af Hustru eller Børn) være saa stor, at man ikke vil kunne forsvare, ikke at stride ind derimod. Denne Fængslingsgrund er da ogsaa medtaget baade af R. L. (§ 228 Nr. 4, jfr. § 240) og af D. L. (§ 175 Nr. 4, jfr. § 180), medens den engelske Ret endog gaar saa vidt, at den giver enhver Fædsdommer Ret til at forordre af Enhver, der enten har begaaet en Forbrydelse eller optræder saaledes, at han maa befrygtes at ville begaa en saadan, at han enten stiller Sikkerhed eller gaar i Fængsel for et Tidsrum af indtil et Aar. Hvad det i § 167 d. nævnte Tilfælde angaar, da er det begrundet i Hensynet til, at man efter Omstændighederne bør kunne sikre sig mod, at en Sigtet af Rigegyldighed eller Trods ved sin Udeblivelse umuliggør en Domsforhandling, hvortil der maaste er gjort store Forberedelser, og til hvilken muligvis en Mængde Mennesker baade fra nær og fjern ere laidte sammen (jfr. ogsaa § 106, 3dje Stykke, i Kraft af hvilket endog et Vidne, der trods lovlig Indfaldelse er udebleven uden lovligt Forsald, kan af-

hentes og holdes i Forvaring indtil Domsforhandlingen, forsaavidt denne blot finder Sted inden 6 Maanedes efter Fængslingens Begyndelse, § 113).

Endelig gives i Slutningen af Paragraffen den selvfølgeligste Regel, at Varetægtsfængsel kan anvendes, hvor det maa anses nødvendigt for at hindre en Person, der sigtes for det i Straffelovens § 299 ommeldte Forhold, fra at bringe sin Trusel til Udførelse.

Hvad angaar den af Anklageprincippet følgende Formindsættelse af Faren for, at Varetægtsfængsel skal blive benyttet i andre Djemed end de ovenfor nævnte, skal særlig følgende fremhæves: Hovedmidlet til Sandhedens Oplysning er under det inquisitoriske System Sigtedes Afhørelse, og man har Erfaringens Vidnesbyrd for, at Varetægtsfængsel er i høj Grad fremmende for Fremtaldelse af den Tilstaaelse, der er Systemets Alfa og Omega. Fristelsen til Anvendelse af Varetægtsfængsel, selv i Tilfælde, hvor der hverken er Fare for Flugt, Kollusion eller Forbrydelsens Fortsættelse, er derfor stor og saa meget større, som Dommeren selv skal varetage Anklagens Interesse. I Modsigelse hertil flyttes, efter det akkusatoriske System, Tyngdepunktet bort fra Afhørelsen af Sigtede derved, at det udtrykkelig erklæres for Sigtedes Ret ikke at svare, samtidig med at Dommeren som Dommer tillæses lige overfor den selvstændige Varetager af Anklagens Interesse (Politimester eller Overanklager). Men hermed bortfalder da ogsaa i væsentlig Grad Fristelsen til at anvende Varetægtsfængsel udenfor Tilfælde, hvor nogen af de i § 167 anførte Grunde virkelig kræver det.

Et Mindretal (Hansen, Larsen og Niholm) foreslaar en delvis ændret Affattelse af § 167.

Det bør efter dette Mindretals Mening i Paragraffen fremhæves, at Fængsling ikke maa ske ifølge enhver Mistanke om, at den Paagældende har begaaet en Forbrydelse af den i Paragraffen ommeldte Art. Ordet „Mistanke“ er efter Sprogbrugen yderst omfattende, men Frihedsberovelse maa ikke finde Sted paa Grund af en løs Mistanke hos Politiet eller Dommeren. Det maa kræves, at der foreligger „særlig Grund“ til Mistanke.

For at en Person, der ikke henhører til de i Paragraffens Nr. 1 omhandlede Personer, skal kunne fængsles, for at forhindre ham i at flygte o. s. v., er det ikke tilstrækkeligt, at der haves „Tøse“ til Frygt i saa Henseende. Ordet „Tøse“ er ligesom Ordet

„Mistanke“ et meget elastisk Begreb. Der er formentlig Grund til noget nærmere at bestemme dette Begreb, hvilket passende kan ske ved at tilføje Ordet „særlig“, hvorved denne Forudsætning for Fængsling hæves ud fra det rent subjektive Støns Omraade.

At dette Mindretals Medlemmer er Hensen meget utilbøjelig til at tilstede Fængsling af den i Paragraffen under Nr. 2 b anførte Grund. Det Misbrug, der utvivlsomt under den hidtidige Strafferetspleje har suudet Sted i Retning af Arrestationens Hyppighed, skyldes hovedsagelig den Omstændighed, at man uden Lovhjemmel har anerkendt som Arrestationsgrund Frygten for, at den Sigtede, hvis han lades paa fri Fod, skal, som det hedder, „modvirke Sagens Oplysning“, hvorunder man vil være tilbøjelig til at indbefatte enhver Virksomhed fra Sigtedes Side for at skaffe Beviser tilveje for, at han er skyldfri. I enhver nogenslunde betydelig Sag kan denne Betragtning benyttes og er i meget vidt Omfang blevet benyttet som Fængslingsgrund. Til Begrundelse af de allerfleste Arrestbefreter vil man finde anført, at „det til Sagens Oplysning anses nødvendigt at afsondere Sigtede fra Samkvem med andre“ eller lignende. Af denne Grund anser Forhørsdommeren sig for berettiget til, ofte lige indtil Underjøgelsens Slutning, at holde Sigtede fængslet, afstaaet fra alt Samkvem med Omverdenen, udelukkende henvist til at virke for sit Forsvar gennem Meddelelser til Forhørsdommeren. Der er formentlig Fare for, at denne forfæstelige Praksis skal blive fortsat, hvis man i den nye Strafferetspleje indfører en Bestemmelse som den, der findes i Fler-tallets § 167 2 b.

Det erkendes imidlertid, at en Sigtet ikke bør forblive paa fri Fod, naar hans Virksomhed bevislig gaar ud paa at fjerne Gerningens Spor eller paavirke andre til at afgive urigtig Forklaring. Men dette maa positivt godtgøres. En „Formodning“ eller „Antagelse“ om at Sigtede vil gøre dette, bør ikke være tilstrækkelig Fængslingsgrund. I saa Fald vilde man kunne fængsle enhver Sigtet, som antages at have haft Medhjælpere til Gerningen, eller som staar i nært Forhold til Personer, som antages at kunne afgive Forklaring om Gerningen. Hvad særlig angaar „Fjernelsen af Spor“, maa det erindres, at Lovudkastet vil hjemle Ret til at holde en Sigtet anholdt i indtil 4 X 24 Timer, forinden Fængslingskendelse behøver at affiges. Dette Tidrum maa være fuldt tilstrækkeligt for Politiet til at konstatere „Gerningen“ og dens „Spor“ og til foreløbig at afhøre de den Sigtede nærtstaaende

Personer, der antages at have været Øjenvidner til Gerningen. Derved turde ogsaa Anklagemagten have tilstrækkelig Udgang til at indvinde det „Forbring“, som det antages, at den Sigtede har.

Kommissionens Medlemmer, Larsen og Nyholm, kunne i meget tiltræde de ovenstaaende Bemærkninger, men antage dog, at Fængsling bør kunne finde Sted, selv om det ikke positivt godtgøres, at Sigtede er i Færd med at fjerne Spor, paavirke Vidner eller lignende. Det maa efter disse Medlemmers Mening være tilstrækkeligt, at der oplyses Omstændigheder, som give særlig Grund til at vente en saadan Virksomhed fra Sigtedes Side.

I Genhold til disse Bemærkninger foreslaar nævnte Mindretal § 167 affattet, som følger, idet de ved 2 o anførte Alternativer angive henholdsvis Hansens og de to andre Medlemmers Forslag paa dette Punkt.

§ 167.

Fængsling kan kun beslutes, naar der foreligger stellig Grund til at antage, at den Sigtede har gjort sig skyldig i en Forbrydelse, hvorfor Straffen efter det foreliggende stønnes at ville blive højere end Bøder eller simpelt Fængsel, og selv da kun, naar

- 1) (som Flertallets § 167 Nr. 1)
- 2) eller naar Sigteisen angaar en Forbrydelse, hvis Forfølgning er henvist til Overanklageren, eller nogen af de i denne Lovs § 31 under g, j, k og l eller i Straffelovens § 180 eller i Solov af 1ste April 1892 § 291, 1ste Punktum, eller § 298, 1ste Stykke, nævnte Forbrydelser og der

enten

- a) paa Grund af Sagens Bestaenhed og den Sigtedes Forhold er særlig Høje til at antage, at han vil unddrage sig Ansvar ved at flygte eller stjule sig, eller at han vil udeblive fra Domsbehandling, hvortil han er indkaldt,

eller

- b) er særlig Grund til at frygte for, at han, hvis han lades paa fri Fod, vil fortsætte sin forbryderiske Virksomhed,

eller

- c) det oplyses, at han er i Færd med at fjerne eller udslette Gerningens Spor eller at paavirke andre til at afgive urigtig Forklaring.

- e) der foreligger Omstændigheder, som give særlig Grund til at antage, at han vil stræbe at modvirke Undersøgelsen ved at fjerne eller udslette Gerningens Spor eller paavirke andre til at afgive urigtig Forklaring.

(De 2 sidste Stykker som Flertallets Forslag.)

ad 3. Begrænsning af Varetægtsfængslets Vænge kan tænkes opnaaet ad to Veje, enten direkte ved faste Tidsgrænser eller indirekte ved at fjerne de Marsager, der enten nødvendiggøre eller friste ind paa Brugen af det langvarige Varetægtsfængsel. Frister af nævnte Art kunne i Anklageprocessen igen tænkes enten som bestemte Frister, fastsatte af Loven, eller som Frister, der efter det enkelte Tilfældes Bestaenhed af Dommeren sættes Baatalemhyndigheden. I selve Loven at foreskrive bestemte Tidsbegrænsninger er noget, der ved første Øjeblik kan synes meget tiltalende som et simpelt og praktisk Middel til at afværge de overdrevent lange Varetægtsfængslinger, hvorpaa der af og til have Eksempler. En nærmere Betragtning vil imidlertid hurtig vise, at saadanne Frister i Virkeligheden ere af tvivlsom Rytte. Foraaavidd de nemlig skulle gælde for al Slags Varetægtsfængsel uden Henhyn til, hvorledes dette i det enkelte Tilfælde er begrundet, er det klart, at de umulig kunne gøres korte. Ingen kan paa Forhaand vide, hvor lang Tid det vil tage, inden en Sag naar frem til Domsforhandling, og det selv om baade Anklager og Ret arbejde med fuld Kraft. Sagens Opløsning kan være yderst besværlig, og der kan tilmed være fuldt op af andre Sager, der ogsaa haste. Paa den anden Side vil f. Eks. den Flugtmistanke, der ofte vil være Varetægtsfængslets Grund, vedblive, lige til Sagen er endt. Saadanne almindelige Frister for Anvendelsen af Varetægtsfængsel overhovedet maatte altsaa gøres rigelige. Nu er det imidlertid en almindelig menneskelig Erfaring, der gentager sig overalt, og som det derfor ikke gaar an at se bort fra, at hvad der fra først af sættes som yderste Frist for vanstellige Tilfælde, efterhaanden og i Reglen ret hurtigt glider over til at blive den normale Frist, som bruges fuldt ud i alle Tilfælde; saa længe den blot ikke er oversiddet, føler man sin Samvittighed fri. Men Folgen af saadanne Fristers fastsættelse vilde herester let blive, at for hvert enkelt Tilfælde, hvor de kunde tænkes at virke gavnligt, vilde de gøre Glade i mange andre. Faste lovbestemte Frister for Varetægtsfængsels Varighed kendes da heller ikke hverken i norsk, tysk, fransk eller engelsk Straffeprocess. Derimod fastsætter den østrigske Lov i sin § 190 en Tidsbegrænsning af to Maaneder (der dog under ganske særlige Omstændigheder kan forlænges til tre Maaneder) for det Varetægtsfængsel, der

alene er begrundet i Frygten for Tilintgørelse af Forbrydelsens Spor, Paavirkning af Vidner, Skønsmænd, Medskyldige eller lignende (Kollusions-Fængsel). Tanken heri er naturligvis denne, at det at konstatere de foreliggende Spor, bringe de ved Mansgning eller paa anden Maade tilvejebragte Bevisgenstande i Sikkerhed, foretage en foreløbig Afhøring af Vidner og lignende, med eet Ord at fæstne og sikre sig det vigtigste af det foreliggende Bevismateriale, er et Arbejde, der helst skal gøres saa snart som blot muligt og ofte vil kunne gøres i Løbet af kort Tid. Smidlertid gælder det dog ogsaa her, at det i allerhøjeste Grad maa bero paa den enkelte Sags Bestaafenhed, hvor lang Tid der i saa Henseende kan være nødvendig (to Maanedes kan i Sager med vanstelig Indiciebevis være for kort en Frist og vil paa den anden Side i mange simple Sager være en altfor lang Frist), ikke at tale om, at der er Bevismidler, der overhovedet ikke saaledes lade sig sikre. Der kan derfor heller ikke antages at ville findes noget ved en Fristbestemmelse som den oftrigste Lovs.

Langt større Værdi end saadanne absolute, lovbestemte Frister maa der derimod i en paa Anklageprincippet bygget Straffeprocess tillægges den af Dommeren i den Sigtedes Interesse udførelse af Kontrol med, at Sagen ikke utilbørlig forhales fra Anklagens Side, eller at en Fængsling ikke opretholdes uden Grund, og denne Kontrol vil paa de Stadier af Sagens Behandling, under hvilken denne ikke er undergivet Rettens regelmæssige Tilsyn, netop naturligt bestaa i, at Retten foreskriver Paatalemyndigheden en efter Sagens Bestaafenhed lempet Frist, ved hvis Udløb Fængslingen vil blive ophævet, forsaavidt da ikke Paatalemyndigheden kan forelægge Retten bestemte, gyldige Grunde for dens Forlængelse. I Overensstemmelse hermed foreskriver nærværende Udlægs § 167, at forsaavidt Fængsling besluttet under Efterforskning, fastsætter Retten i Forbindelse med Fængslingen en bestemt Tidsfrist — der dog efter Begæring fra Paatalemyndigheden kan forlænges —, inden hvis Udløb Forundersøgelse maa begæres eller Tiltale rejses*). Herved maa dog yderligere

bemærkes, at Retten, hvor Fængslingen alene er begrundet i Fare for Kollusion, ifølge § 177, 3dje Stykke, er baade besøjet og forpligtet til at hæve Fængslingen inden denne Frist's Udløb, naar det, f. Eks. fordi Sigtede under Afhørelse inden Retten afgiver en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse eller som Følge af de Oplysninger, der tilstilles den fra Sigtedes Forvarer eller fra Sigtede selv, bliver klart for den, at al Fare for Kollusion nu maa være udelukket. — Saa snart der er indledet retslig Forundersøgelse, kommer dermed hele Behandlingen under stadig Kontrol af vedkommende Underfølgelsesdommer, hvem der derfor ogsaa i § 205, næstsidste Stykke, gives Besøjelse til efter Omstændighederne ved Kendelse at opheve en Fængsling, der utilbørlig forhales. — Ved Forundersøgelsens Slutning bortfalder paany Rettens permanente Tilsyn med Sagens Gang, og det foreskrives derfor videre i § 215, at Underfølgelsesretten, naar Sigtede er fængslet, ved Forundersøgelsens Slutning bør opgive Paatalemyndigheden en vis Frist, ved hvis Udløb Fængslingen vil blive hævet, saafremt ikke inden den Tid enten Tiltale rejses eller Oplysninger meddeles, som findes at burde begrunde en Forlængelse af Fristen. Er endelig Paatalemyndigheden naaet saa vidt med Sagen, at den rejser Tiltale for den dømmende Ret, bliver Sagen dermed dennes Raadighed undergivet; ingen yderligere Undersøgelse, der kræver Tid, kan foretages under dennes Villigelse, og den har det altid i sin Magt af egen Drift eller paa Foranledning af Sigtede eller dennes Forvarer enten at opheve Fængslingen (§ 179 sammenholdt med § 168) eller i alt Fald at fremskynde Sagens Berømmelse.

I øvrigt maa Begrænsningen af Varetægtsfængslingens Varighed søges naaet ad indirekte Vej. Her kommer det da straks i Betragtning som et Moment af særlig Vigtighed, hvor hurtigt den enkelte Straffesag under den nye Processform kan ventes tilendebragt. I saa Henseende skal fremhæves, at der for det første ikke er Grund til at antage, at Behandlingen af Underretssager skulde blive langvarigere under det nye System end efter det gamle*). Vel blive nogle

*) Den tyfste Straffeprocesslovs § 126 foreskriver, at en under Efterforskning affagt Fængslingseidelse bliver at ophæve, naar der ikke inden en Uge efter dens Fuldblydelse indledes Undersøgelse eller Forsøgning ved Retten, dog at denne Frist af Retten paa Begæring kan forlænges med en Uge, og forsaavidt "Verbrechen" og "Vergelt" angaar, eventuelt yderligere med to Uger.

I den engelske Straffeprocess fører, saa længe den indledende Undersøgelse staar paa, Dommeren

en vedvarende Kontrol med, at Fængslingen ikke udstrækkes længere end nødvendigt.

*) Statistiken over den kriminelle Retspleje for Kongeriget i Aarene 1886—90 (p. XXXVI.) viser, at af det samlede Antal Justitsager, der i hele det nævnte Femaar ere paadømte i første Instans, i alt 16,641, ere: 7,744, altsaa ca. 46 pCt., tilendebragte i en Tid af indtil 1 Maaned.

Underretskredse større end hidtil, men paa den anden Side bevirker Udskillelsen af de særlige Politimester-Forretninger, at Dommeren faar mere Tid til sine egentlige Dommer-Forretninger. Snarere kunde det befrægtes, at Henlæggelse af de større Forbrydelser til Paadømmelse ved Landsretterne som første Instans kunde medføre nogen Forhaling, men herved maa paa den anden Side tages i Betragtning, at de fleste Straffesager, i hvilke der er Tale om højere Straf, nu for Tiden blive appellerede i alt Fald til Overretten*). Og hertil kommer saa som et Moment af særlig Betydning, at den nu kendte, ved større Forbrydelser ikke usædvanlige Appel til 3dje Instans, Højesteret, af Sager, der i første Instans ere paadømte

udenfor Kjøbenhavn*), med den deraf uundgaelig følgende yderligere Forhaling og Forlængelse af Varetægtsfængslet efter Udkastet er tænkt at skulle saa godt som helt bortfalde. Efter Udkastet bliver der nemlig for Landsrettsfagers Vedkommende ubetinget kun Tale om 2 Instanser, medens Underrettsfager, forsaavidt de overhovedet ere appellable (jfr. Udkastets § 337), som Regel alene kunne indantes for Landsret og kun i Kraft af en særlig Tilladelse fra Højesteret, der er tænkt som noget ganske exceptionelt (jfr. Udkastets § 345), yderligere kunne bringes frem for Højesteret. Denne Begrænsning af Appel-Udgangen maa nødvendigvis have en Begrænsning af Varetægtsfængslets Varighed til Følge. Endvidere ville de samme Omstændigheder, som ovenfor under 2 ere omtalte, ogsaa øve deres Virkning her. Ligesom Varetægtsfængsel nemlig overhovedet ikke maa anvendes, undertagen hvor det kan bygges paa en af de i Loven udtrykkelig nævnte Grunde, saaledes maa det heller ikke opretholdes længere, end disse Grunde vare (jfr. Udkastets § 177, 2det og 3dje Stykke). Og endelig indskræpes udtrykkelig i § 177, 4de Stykke, som almindelige Regler, at Fængslingen i Sager, der forfølges af Private (i Henhold til § 36), eller som ere af mindre Betydning, overhovedet altid bør ophæves, naar Retten finder, at Sagen ikke fremmes med tilbørlig Hurtighed, samt at Fængsling ligeledes altid bør ophæves, naar en Dom, hvorved kun en kortere Tids Fængselsstraf er idømt, bliver paasat, og Fængslingens Forlængelse indtil Ankesagens Slutning vilde staa i aabenbart Misforhold til den Straf, som er eller kan ventes idømt.

5,427, ca. 33 pCt., mellem	1 og 2 Maaneder.
1,868, - 11 — —	2 og 3 —
766, - 5 — —	3 og 4 —
342, - 2 — —	4 og 5 —
202, - 1, — —	5 og 6 —
173, - 1 — —	6 og 8 —
70, - 0, — —	8 og 10 —
33, - 0, — —	10 og 12 —
16, - 0, — —	1 og 2 Aar.

Selvfølgelig maa dog saavel ved disse som ved de i det følgende anførte Tal vel erindres, at de angaa samtlige Justitsfager, baade dem, hvori Varetægtsfængsel har været anvendt, og dem, hvori det ikke har været anvendt, samt at den førnævnte Gruppe gennemgaaende maa antages hurtigere behandlet end Tilfælde af sidstnævnte. Paa den anden Side er i de nævnte Tal ej medregnet de mangfoldige Tilfælde, i hvilke Varetægtsfængsel er anvendt, maasse endog i meget lang Tid, men hvor Sagen derefter er sluttet, uden at der er rejst Tiltale og afsagt Dom.

*) 3 ovennævnte Femaar 1886—90 ere 1,722 Justitsfager blevne appellerede til og endelig afgjorte ved højere Ret.

I disse Sager, hvorunder altsaa ogsaa ere indbefattede de til Højesteret appellerede, hengik der mellem første Forhør og Sagens endelige Afgørelse følgende Tidsrum:

88 varede mellem	1 og 2 Maaneder
203 — —	2 og 3 —
277 — —	3 og 4 —
215 — —	4 og 5 —
234 — —	5 og 6 —
288 — —	6 og 8 —
177 — —	8 og 10 —
107 — —	10 og 12 —
128 — —	1 og 2 Aar
5 — —	2 og 3 —

Taget i noget større Træk medgif der altsaa:
til ca. 17 pCt. en Tid af mellem 1 og 3 Maaneder
— 42 — — 3 og 6 —
— 34 — — 6 Mndr. og 1 Aar
— 7 — — 1 og 2 Aar
— 3 p. M. — 2 og 3 —

ad 4. I Udkastets § 171 er dels angivet det almindelige Princip, som maa være ledende for Varetægtsfangers Behandling, dels optaget saadanne nærmere Regler for denne, som det er fundet ønskeligt at staa fast i Loven, medens i øvrigt den nærmere Gennemførelse i Enkelthederne af det angivne Hovedprincip overlades til lgl.

*) 3 Femaaret 1886—90 have i alt 731 Justitsfager været for Højesteret (i aarligt Gennemsnit altsaa ca. 146). Deraf have 543 (i aarligt Gennemsnit altsaa ca. 109) været vaakende i 1ste Instans udenfor Kjøbenhavn og Bornholm og saaledes gennemløbet alle 3 Instanser, og det tør formentlig forudsættes, at de i foregaaende Note nævnte længere Tidsrum for en ikke ringe Del netop skyldes dette. Den foreliggende Statistisk tillader imidlertid ikke en nærmere Paavisning heraf.

Anordning. Noget nærmere Forklaring af de i § 171 indeholdte Regler er uforuden; kun skal fremhæves, at nu i Forhold til det tidligere Forslags § 188 er Reglen i Nr. 2, 3dje Punktum, om, at der, naar Breve fra eller til Fangen stoppes, uden Ophold bør gives henholdsvis den Fængslede eller Affenderen Underretning derom. Reglen i Nr. 3 om Varetægtsfangens Ret til at anskaffe sig Bøger, Blade, Skrivematerialier o. lign., Reglen i Nr. 4 om Kosten og Klæderne samt Reglerne i sidste Stykke om Fangens Afgang til at klage til Retten over Behandlingen og om, at der i hvert Fængelum skal findes Opslag, indeholdende de væsentligste Bestemmelser i Fængselsreglementet. Nu i Forhold til den bestaaende Ordning er foruden de nyss-nævnte Regler i Nr. 2, 3dje Punktum, og Nr. 3 samt om Afdelingen til at klage til Retten endvidere Reglen i Slutningen af Nr. 2 om, at Affendelse af lukkede Skrivelser til en Ret eller Øvrighed ikke kan nægtes Fangen, Reglen under Nr. 3 om, at Varetægtsfangens Ret til Bestæftigelse kun kan betages ham, naar han har forstyldt det som disciplinær Straf, samt Reglen under Nr. 5 om, at legemlig Revselse ikke maa anvendes som disciplinær Straf paa Varetægtsfanger, ligesom endelig ogsaa de øvrige Regler under Nr. 1 og 2 om Besøg og Breve betegne en vis Lempelse i Forhold til Reglerne i Reglementet af 7. Maj 1846, og navnlig sætter Rettens Formand (altsaa eventuelt vedkommende Enkeltdommer, jfr. § 80) i Politimesterens Sted som den, der i saa Henseende tager Bestemmelse.

ad 5. Som Sikkerhedsmidler, der efter Omstændighederne kunne træde i Stedet for Fængsling, nævner Udkastet foruden den allerede i selve Grundloven omtalte Sikkerhedsstillelse (Kaution) samt de ogsaa i nuværende Praksis anvendte Tilhold om ikke uden Dommerens Tilladelse at forlade et anvist Opholdssted eller en bestemt Kreds eller Paalæg om til bestemte Tider at fremstille sig, endvidere: Bevogtning i Hjemmet, efter Omstændighederne mod Sikkerhedsstillelse for det hertil landhyllig medgaaende Beløb, samt Beslaglæggelse af Paa eller andre Legitimationsdokumenter, hvorhos endelig den i Plakat 11. Maj 1810 for Vorn under kriminell Lavalder foreskrevne Overlevering til Forældres eller andre Vedkommandes Tilsyn foreslaas udvidet til efter Omstændighederne at gælde om alle Personer under 18 Aar.

Det paa Frygten for Kollusion grundede Varetægtsfængsel kan ikke afværges ved

Sikkerhedsstillelse (§ 173, 1ste Stykke), men i øvrigt er det klart, at det i alle Tilfælde, hvor Straffeprocessens Djemed kunne tilfredsstilles ved noget af de nævnte Fængslingsjurrogater, ikke blot er Dommerens Ret, men ogsaa hans Pligt at nøjes med saadant.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal kun følgende bemærkes, idet der i øvrigt henvises til de foranstaaende almindelige Bemærkninger.

§ 166.

Som Omstændigheder, der kunne sættes i Klasse med Ophold i Udlandet eller Sygdom, kan f. Eks. nævnes, at Vedkommende i Henhold til en Epidemilov for et vist Tidsrum er isoleret eller kun kan tale et Sprog, hvori det er vanskeligt at finde en Tolk. For de saaledes i Slutningen af Paragraffen nævnte Tilfælde jævnføres Reglen i § 170, 1ste Stykke.

§ 167.

Jfr. Bemærkning til § 156.

§ 168.

Naar Forundersøgelse er indledet eller Tiltale rejst eller Appel iværksat, er det som Regel kun den Ret, for hvilken saadant Stridt er foretaget, der kan affige Fængslingskendelse over den Sigtede, ligesom det ogsaa, hvis der skal blive Spørgsmaal om Affigelse af Fængslingskendelse i Tidsrummet mellem Forundersøgelsens Slutning og Tiltales Iværksættelse, ifølge Princippet i § 215, 2det Stykke, maa være Forundersøgelsesdommeren, der træffer Afgørelse herom. Undtagelse fra disse Regler gøres kun, naar Politiet anholder Sigtede under saadanne Forhold eller paa saadanne Steder, at det ikke kan antages, at han kan henbringes til vedkommende Ret inden Anholdelsesfristens Udløb, da Fængslingskendelse i saa Fald kan affiges af en hvilken som helst Undersøgelsesret, for hvilken han fremstilles.

Paa Efterforskningsstadiet kan Fængslingskendelse affiges af en hvilken som helst Ret, ved hvilken Sigtede afhøres, eller for hvilken han fremstilles som anholdt eller, hvis en Fængslingskendelse maa affiges uden forudgaaende Anholdelse eller Afhørelse, overhovedet af en hvilken som helst Undersøgelsesret. — En affagt Fængslingskendelse kan ifølge Udkastets § 65 fuldbyrdes hvorsomhelst i Riget.

§ 172.

Naar der i Slutningen af denne Paragraf gives Anvisning paa Beslaglæggelse af Paa eller andre Legitimationspapirer (en Regel, der særlig vil være anvendelig med Hensyn til Søfartsbøger, Opholdsbøger og Studsmaalbøger), men ikke paa Beslaglæggelse af de Pengemidler, ved hvis Hjælp den Paaagældende kan tænkes at ville realisere et Flugtforsøg, er dette begrundet i, at Retten kan sikre sig saadanne Pengemidler ved som Betingelse for Løsladelsen at forlange dem stillede som Kaution.

§ 175.

Reglen i første Stykke fandtes ikke i det tidligere Forslag, der derimod selv søgte at opstille detaillerede Regler for, hvornaar Sikkerheden var at anse forbrudt, men er formentlig praktisk, henset til de forskellige Former en saadan Sikkerhedsstillelse kan tjene. Saaledes kan en Tredjemand f. Eks. tænkes at ville indestaa for, at Sigtede ikke undviger, men ikke for, at han vil give Møde for Retten til en bestemt Tid, eller at ville indestaa for, at Sigtede undlader visse forbryderiske Handlinger (§ 167 c.), men ikke for hans Tilstedeblivelse osv.

Dernæst er det anset rettest at lade det forbrudte Beløb hæfte for den Forurettedes Erstatningskrav i videre Omfang end i det tidligere Forslag bestemt (jfr. dettes § 193 in fine).

Endelig er Fristen i sidste Stykke bestemt noget anderledes end i det tidligere Forslags § 193.

§ 177.

Ordene: „I Sager, som paatales af Private“ i Paragraffens 4de Stykke, sigte til den subsidiaire private Baataleret efter § 36.

§ 178.

Reglen i Slutningen af 2det Stykke og i 3dje Stykke fandtes ikke i det tidligere Forslag.

Kapitel XVIII.

Beslag paa Sigtedes Formue, saa og om Forbud mod Foreninger og Skrifter.

Indholdet af nærværende Kapitel svarer til Indholdet af det tidligere Forslags Kapitel IV., 4de Afsnit, og Kapitel VI. Me-

dens der ikke er foretaget nogen Realitetsændring af større Betydning, ere Reglerne paa enkelte Punkter gjorte simplere og klarere, navnlig ved Undgaelse af Henvisninger. Naar det tidligere Forslags § 200 er udeladt, beror dette paa, at de deri givne Regler fandtes at have deres naturligere Plads andetsteds (jfr. navnlig § 234 og § 312).

Kapitlets Indhold falder for øvrigt i 3 Dele, §§ 180—182, der handler om Beslag paa hele dens Formue, der unddrager sig videre Forsøgning, en Foranstaltning, som navnlig tilsigter at virke som et Tvangsmiddel, §§ 183—85, der handler om Beslag paa saameget af en Sigtedes Gods, der maa anses nødvendigt til Dækning af Sagens Omkostninger og Erstatningskrav, hvilket nærmest er et Sikkerhedsmiddel af samme Art som civil Arrest, samt § 186, der omhandler Forbud mod Foreninger og fremmede Skrifter. — Om Beslaglæggelse paa Formue, der tilhører en Domsældt, som unddrager sig Straffens Fuldbgyrdelse, se § 389, 2det Stykke.

§ 180.

Til de „under Landsret hørende Sager“ maa henregnes saavel de ubetingede Landsretssager som Sager, der kun i Kraft af Sigtedes Begæring skulle behandles ved Landsret, forsaavidt saadan Begæring in concreto foreligger.

§ 181.

Naar der i 2det Stykke tales om Ægtefælles og Børns Krav paa Underhold af den beslaglagte Formue, tænkes herved paa disses almindelige legale Krav paa Underhold overfor henholdsvis Manden og Faderen, og Kravets nærmere Betingelser saavel som dets Omfang maa selvfølgelig bestemmes i Overensstemmelse hermed.

§ 182.

Naar der under 3) tales om, at „Sagen ved Rettens Kendelse afvises“, tænkes herved paa § 228.

§ 185.

„Senere fremsatte Indsigelser“ kunne f. Eks. hidrøre fra, at de beslaglagte Ting i Virkeligheden tilhøre Tredjemand, og „senere indtrufne Omstændigheder“ kunne f. Eks. bestaa i, den Forurettede bliver fyldestgjort for sit Erstatningskrav eller faar det afvist i Henhold til § 378.

Denne Paragraf er ganske overensstemmende med det tidligere Forslags § 210. Paragraffens 2det Stykke optager i det væsentlige Lov 3. Januar 1851 med nogle mindre betydelige Endringer og Supplementer, der bringe Reglen i Samklang med Udstaets øvrige Regler. Det er ikke i Lov 3. Januar 1851 sagt, at allerede Overtrædelsen af det foreløbige Forbud paadrager den, mod hvem det er nedlagt, Straf; dette kræves imidlertid af Djemedet. Forfællen fra Dommen bestaar i, at denne, efter at være bekendtgjort paa den i Loven foreskrevne Maade, hinder alle.

Tredje Affnit.

Undersøgelse, førend Tiltale er rejst, i Sager, som forfølges af Overanklageren eller Politiet.

Dette Affnit bygger vel i sine Hovedtræk paa lignende Betragtninger, som laa til Grund for det tidligere Forslags tilsvarende Affnit, men indeholder i øvrigt paa flere væsentlige Punkter reelle Endringer, ligesom der ogsaa til Dels har fundet en temmelig indgribende redaktionel Omarbejdelse Sted. Særlig skal straks fremhæves, at man indenfor nærværende Kommission ligesom i den tidligere Kommission indgaaende har drøftet det Spørgsmaal, hvilken Stilling der bør anvises Retten under Sagens Forberedelse. Spørgsmaalet har i saa Henseende været: Skal man saa vidt muligt gennemføre Anklageprincippet ogsaa ved Sagens Forberedelse, saaledes at Rettens Medvirken indskrænkes til, at den tager Bestemmelse om Anvendelse af de særlige straffeprocessuelle Magtmidler, som Politiet enten slet ikke eller i alt Fald kun foreløbig kan gøre Brug af paa egen Haand samt fører et vist almindelig Tilsyn, medens hele Sagens Forberedelse i øvrigt ganske overlades Parterne — eller skal man, naar retslig Forundersøgelse begæres, stille Retten som den, der har Ledelsen og Hovedansvaret for Sagens behørigte Oplysning? Det har imidlertid ikke været muligt at opnaa Overensstemmelse, idet Kommissionen har delt sig i et af 5 Medlemmer bestaaende Flertal, der ligesom

holdt det sidste Alternativ, og et af 4 Medlemmer bestaaende Mindretal, der ligesom den tidligere Kommissions Mindretal har hævdet det første Alternativ, jfr. Udstaets § 205.

Naar Kommissionens Flertal (Deunzer, Jørgensen, Ipsen, Ricard, og Thomsen) har ment at maatte fastholde Kravet paa, at Retten indenfor visse Grænser leder Forberedelsen, er dette slet ud fra rent praktiske Betragtninger. Det erkendes nemlig, at, forsaavidt man kunde være sikker paa, paa den ene Side at have en Anklagemagt, der raadede over tilstrækkeligt Personel og tilstrækkelig Dygtighed til paa egen Haand at lede Forberedelsen af alle Sager, vanskelige ja selv som simple, fra først til sidst, baade i og udenfor Retten, og paa den anden Side en stor Stab af dygtige og samvittighedsfulde Forsvarere, der, saavidt fornødent, kunde være til Disposition fra Sagens Begyndelse og dels paa egen Haand kunde staffe Forsvarsmaterialet til Beje, dels med fornøden Dygtighed og Sikkerhed kunde værge Sigtede mod overdrevne Krav, som fra Anklagemagts Side maatte blive rettede til den med Sagen i øvrigt ubekendte Dommer, vilde Gennemførelsen af Flertallets Tanke være uden Betænkelighed. Men man anser det for praktisk umuligt at tilvejebringe de nævnte Betingelser. Allerede Befølgeligheden af det Apparat, som i saa Henseende vilde udkræves, maa efter Flertallets Mening være til Hinder for paa dette Punkt at søge Anklagegrundlægningen gennemført. Og vil man for et Øjeblik se bort herfra, vilde der efter Flertallets Mening ligge en afgørende Hindring for en øjeblikkelig Gennemførelse deri, at man foreløbig vilde mangle personlige Kræfter, der havde modtaget Uddannelse til det Hverv, der skulde betros i deres Hænder. Naar man nærmere betragter det Personale, som efter Organisationsforslaget staa til Baatalemyndighedens (her Politiets) Raadighed, vil det efter Flertallets Mening vise sig, at det næppe vil være muligt, at der i ethvert Retssmøde saavel i som udenfor Kjøbenhavn kan være til Stede som Repræsentant for Politiet en til Baatalets Ledelse fuldt kompetent Person. Men, er dette ikke Tilfældet, maa Undersøgelsens Gang nødvendigvis blive slæbende og uden Energi, til Skade ogsaa for Sigtede, medmindre man lægger den egentlige Ledelse og dermed ogsaa Ansvar for denne i Undersøgelsesdommerens Haand.

Særlig maa det derhos fremhæves, at man ikke kan slutte saaledes, at, naar det kan betros Anklagemyndigheden paa egen Haand

at lede Forsøgningen under Domsforhandlingen, der er det vigtigste Affnit af den nye Proces, maa det saa meget mere kunne overlades til den, at lede den ogsaa under Forundersøgelsen. Der er nemlig den store Forskel mellem Domsforhandling og Sagens Forberedelse, at den Virksomhed, som tilfalder Parterne under den første, bestaar i en samlet Fremførelse for den dømmende Ret af det hele forud tilrettelagte Angrebs- og Forsvarsmateriale, en Fremførelse, der for de allerfleste Sagers Vedkommende vil kunne tilendebringes i et enkelt Retsmøde eller endog i en Del af et enkelt Retsmøde, medens Forberedelsen, ogsaa af de vigtigere Sager, foregaar ved de forskellige Underretter, hvorhos den enkelte Sags Forberedelse — foruden det Arbejde, som bliver at foretage uden for Retten — ofte vil kunne nødvendiggøre mange Retsmøder og strække sig over en lang Tid. Et er derfor, at anse det for muligt at tilvejebringe en Anklagemyndighed, der raader over tilstrækkelige dygtige Kræfter til paa egen Haand at lede Angrebet under Domsforhandlingen, et helt andet er det, hyderligere at tro det muligt at tilvejebringe det langt større Anklage-Apparat, der vil være nødvendigt, naar Anklagemyndigheden i alle Tilfælde paa egen Haand skal lede Sagens Forberedelse, hvilket blandt andet forudsætter, at Anklagemagten kan være repræsenteret og behørig repræsenteret i hvert eneste Retsmøde under Sagens Forberedelse. Tilsvarende Bemærkninger gælde til Dels om Forsvaret.

Endvidere lægge nogle af Flertallets Medlemmer Bægt paa følgende: Den kriminelle Retspleje kan — hvilket System man end følger — umulig røgte sit Hverv uden ved Anvendelse af en Række Indgreb, der dels ramme Tredjemand, dels Sigtede (Bidnetvang, Udmeldelse af Syns- og Skønsmænd, Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse, Fængsling). Anvendelse af disse Midler kan — efter hvad der er almindeligt anerkendt — ikke overlades til Anklagemyndighedens fri Førgodtbefindende, men maa i stort Omfang lægges ind under Retten. Hvis der nu imidlertid ikke aabnes Udgang til, at selve Ledelsen af Undersøgelsen om fornødent kan gaa over i Rettens Hænder, samtidig med at der rejses Spørgsmaal om Anvendelse af de nævnte Midler til Sagens Oplysning og Fremme, kan der derved staves uheldige Forhold. I samme Omfang nemlig, hvori Retten uden nærmere Undersøgelse stiller sig imodkommende overfor Anklagerens Begæringer i Tillid til dennes Duellighed og dennes Ansvar, for-

svinder den Garanti, som Dommerens Medvirken skulde yde Sigtede og Tredjemand; hvis Retten omvendt stiller sig forsigtig og mistroisk overfor Anklagerens Begæringer, kan deraf følge Besvær og Forhaling eller eventuelt ligefrem Stade for Undersøgelsens Gang, idet Anklageren hvert Øjeblik maa forklare og dokumentere sine Hensigter. Der kan endog opstaa Divergenjer, der ere vanskelige at komme ud over, hvis nemlig Dommeren misbilliger og derfor ikke vil understøtte Anklagerens Plan og Fremgangsmaade, medens paa den anden Side Anklageren ikke mener at kunne ændre denne. Under den Ordning, som Flertallet har foreslaaet, vil derimod Politimesteren, naar han ikke mener at kunne staffe Sagen behørig forberedt, enten fordi han føler, at hans og hans Personales Tid og Kræfter ikke ville slaa til til Udførelsen af det Arbejde, som i saa Fald maatte tilfalde dem, eller fordi han ikke kan faa Rettens Medvirken til Foretagelse af Rets handlinger, som han anser for nødvendige, kunne lade Sagen gaa over til retslig Forundersøgelse og dermed stille sig under Ledelse af Retten, der samtidig ogsaa faar Hoved-Ansvaret.

Et vægtigt Vidnesbyrd om Betydningen af de anførte Betragtninger ligger efter Mindretallets Mening deri, at baade den østrigske Straffeprocesslov af 1873, den tydske af 1878 og den norske af 1887 i større eller mindre Omfang have aabnet Udgang til eller til Dels ligefrem paabudt, en af Retten ledet Forundersøgelse (jfr. tysk Lov § 182, østrigsk Lov § 96 og norsk Lov § 275 *).

Naar Flertallet derfor — i Sammenhæng med Udkastets hele Sondring mellem Efterforskning og retslig Forundersøgelse, dets Bestemmelse om, at der normalt ikke skal bestilles Forsvarer, førend Tiltale for den dømmende Ret rejses (§ 39), og at Forsvareren i alt Fald, saalænge Tiltale ikke er rejst, som Regel ikke er berettiget til at tage Ordet under Retsmøderne (§ 45), saavel som dets Bestemmelse om, at Parterne vel have Ret, men ordentligvis ingen Pligt til at være til Stede i Retsmøderne under Forundersøgelsen (§ 207) samt at det er Dommeren, der afhører under disse (§ 210) — aabner Udgang til en af Retten ledet Forundersøgelse, saa opnaas der herved efter Flertallets Mening for det første en Betryggelse for Retshaandhævelsens Interesser, som det er praktisk umuligt at give Afald paa. Der er derhos ingen Grund til at frygte for, at

*) Om de ældre kontinentale Straffeprocesslove se Motiverne til det tidligere Udkast S. 96 — 97.

Paatalemyndigheden skulde misbruge den saaledes indrømmede Afgang til at begære retslig Forundersøgelse til i større Omfang end tilbørligt at styde Arbejdet fra sig, idet Sagens Overgang til retslig Forundersøgelse ikke betyder, at Paatalemyndigheden derefter kan lægge Hænderne i Stødet, men kun at den med Hensyn til den paagældende Sag stiller sig under Ledelse af Retten, der kan paalægge den alt det Arbejde, den finder det rigtigt at paalægge den. Der aabnes endvidere ved den af Hæretallet foreslaaede Ordning en Afgang for Paatalemyndigheden til at forberede en Sag til Domsbehandling ved en i det væsentlige selvstændig Virksomhed i saadant Omfang, hvori den følger at kunne magte saadan Opgave. Dels beror det nemlig paa Politimesteren selv, hvorlænge han vil beholde den hele Forberedelse i sin Haand (jfr. herom nærmere ndf. S. 128), kun at han maa forlange Retsens Medvirkning hver Gang der er Tale om et af de Skridt, som maa foregaa i Form af en Retshandling. Dels kan derhos den Undersøgelsesdommer, til hvem Sagen ved Begæring om retslig Forundersøgelse er gaaet over, i det Omfang, han in concreto efter Sagens Bestaafenhed og vedkommende Politimesters Kapaciteter anser for rigtigt og forsvarligt, faktisk lade Undersøgelsen foretage af denne. Og det kan endelig ikke mod den af Hæretallet foreslaaede Ordning indvendes, at den, forsaavidt angaar de Tilfælde, i hvilke retslig Forundersøgelse faktisk vil blive anvendt, er det gamle inquisitoriske System om igen med detses Mangel paa Garantier imod, at det Materiale, hvorpaa der dommes, er ensidigt tilvejebragt og gengivet, og dets Tilbøjelighed til Misbrug af de straffeprocessuelle Magtmidler. Thi herved vilde man overse en Række fundamentale Forfælgeligheder mellem det ny og det gamle System:

For det første vil det ikke, som Tilfældet nu er udenfor København, blive Undersøgelsesdommeren, der selv rejser Sagen. Undersøgelsesdommerens Virksomhed vil regelmæssig være betinget af en Begæring fra Politimesterens Side, og allerede dette stiller Undersøgelsesdommeren friere i hans Bedømmelse af den rejste Sag. Dernæst vil Undersøgelsesdommeren ikke som nu staa som eneste Repræsentant for Anklagens og Forsvarets modfattede Interesser, men staa overfor paa den ene Side en Anklager, hvis embedsmæssige Hverv det er at varetage Anklagens Interesser, paa den anden Side en Sigtede, der har Partsrettigheder, hvilket navnlig viser sig i, at han kan fremsætte Begæring til Retten om Foretagelse af

enkelte Undersøgelseshandlinger (§ 205), og hvis Begæringen afflaas, gennem Ræde bringe den frem for højere Ret, at han kan lade sig bistaa af Forsvarer, at han med de i § 207 nævnte Undtagelser har Ret til at være til Stede i Retsmøderne, hvortil han forud skal indkaldes (§ 208), at han har Ret til at forlange bestemte Spørgsmaal stillede til Vidner, Syns- og Skønsmand (§ 210), samt at han normalt har Afgang til at blive bekendt med Retsbogen og det til denne fremlagte (§ 209). Endvidere betyder den retslige Forundersøgelse under det nuværende System Tilvejebringelse af det hele Bevismateriale i selve den Form, hvori det, forsaavidt Tiltale rejsses, skal forelægges den dømmende Ret, hvorimod Forundersøgelsen efter Udkastets System kun gaar ud paa dels at tilvejebringe tilstrækkeligt Materiale til Afgørelse af, hvorvidt der overhovedet er Grund til at rejse Tiltale for den dømmende Ret, dels at bringe paa det rene, hvilket Bevismateriale der eventuelt bliver at bringe frem for den dømmende Ret til dennes umiddelbare Bedømmelse under Offentlighedens Kontrol, og det Bevismateriale, der fra Paatalens Side bliver forelagt den dømmende Ret, bliver derhos efter Omstændighederne at supplere med det yderligere Bevis, som Sigtede eller dennes Forsvarer særlig ønsker at faa frem. Og endelig maa faa hertil føjes, at den dømmende Ret, for hvilken det tilvejebragte Bevismateriale skal føres frem, i betydeligere Sager altid er en anden og fra Undersøgelsesretten forfælgelig Ret (nemlig Landsretten med eller uden Rævnings) og i andre Sager bliver en anden, saa snart Appel begæres (Bevisførelsen skal nemlig i saa Fald staa vidt fornødent gaa om igen for selve Landsretten).

Hele denne Undersøgelsesrettens forandrede Stilling giver i Virkeligheden ikke blot en Garanti mod, at Straffedomme skulle blive affagte paa Grundlag af et ensidigt farvet Bevismateriale, men borttager tillige i væsentlig Grad Fristelsen til Misbrug af de straffeprocessuelle Magtmidler. Hvilken Stilling særlig Baretægtsfængslet vil komme til at indtage under det ny System, er iøvrigt udførlig omhandlet S. 103 ff. I Henhold til det saaledes udviklede Hæretallet af den Anførsel, at det af dette stillede Forslag til § 205 ikke blot er i bedst Overensstemmelse med Udkastets øvrige Regler, men endvidere indeholder den største Grad af Betryggelse saavel for Retshaandhævelsens som for Sigtedes og Tredjemands Interesser, som det med de Kræfter og Midler, der kunne ventes at staa til Raadighed, er

muligt at opnaa, medens det paa den anden Side aabner en Afgang til en videre Udvikling af Anklageprincippet i det Omfang, hvori Betingelserne for dets Gennemførelse efterhaanden maatte vise sig at være til Stede.

Mindretallet (Formanden, Oct. Hansen, N. S. Larsen og Nyholm) maa nu vel erkende, at der allerede ved den af Flertallet foreslaaede Ordning er brudt med det strænge Inquisitionsprincip og gjort et vist Fremstridt, ligesom der ogsaa er aabnet en legal Mulighed for en Udvikling henimod en fuldstændigere Gennemførelse af Anklageprincippet. Alligevel har Mindretallet ikke ment at burde blive staaende ved den af Flertallet foreslaaede Ordning, hvorefter Retten staar som den egentlige Leder af Forundersøgelsen, idet den Dobbeltthed, der derved indføres i Sagens Forberedelse med Politimesteren som Leder under Efterforskningsstadiet og Retten som Leder under Forundersøgellesstadiet, efter Mindretallets Mening maa befrygtes at ville virke svækkende paa Forsøgningsens Energi, ligesom Dommerens upartistiske Stilling let kan præjudiceres ved den ham under Forundersøgelsen anviste Opgave.

I førstnævnte Henseende skal særlig fremhæves, at med Opgivelsen af det inquisitoriske Forhør ville Vidneudsagn og særligt ogsaa Indicier komme til at spille en langt større Rolle under Bevisførelsen end nu, men Indsamlingen af Bevisligheder maa under disse Omstændigheder først og fremmest blive Paatalemyndighedens (Politimesterens) Sag. Nu er det imidlertid givet, at den første Betingelse for, at Rogen skal kunne løse en eller anden vanskelig Opgave, er, at denne stilles klart og bestemt paa en saadan Maade, at den Paagældende føler den som en ham selvstændig paahvilende Pligt, for hvis Ikke-Opsyldelse eller mangelfulde Opsyldelse, han fra først til sidst har Ansvar, og for hvis behørig Opsyldelse han paa den anden Side ogsaa har Væren. Men paa denne Maade vil Opgaven ikke blive stillet Paatalemyndigheden efter Flertallets Forslag, idet der, saa snart en Sag gaar over til Forundersøgelse træder en anden til som Ledende og Ansvarshavende.

Hvad dernæst angaar det andet Punkt, Dommerens Stilling som Sigtedes og Tredjemands Værn, saa ligger efter Flertallets Forslag den Fare nær, at den Dommer, der tager Ledelsen af Forundersøgelsen i sin Haand, derved kommer til at staa som den virkelige Anklager og derved ogsaa bliver

mindre vel stillet til værne mod de fra den inquisitoriske Forundersøgelse kendte Overdrivelser i Brugen af visse straffeprocessuelle Magtmidler.

Mindretallet har i Henhold til disse Betragtninger ment at burde foreslaa, at det ogsaa under Forundersøgelsen er Parterne selv, der ere de egentlig drivende Kræfter, dog med Fremhævelse af, at Undersøgelsesretten særlig skal have sin Opmærksomhed henvendt paa, at Forsvarets Interesser ikke utilbørlig tilfidesættes, noget der navnlig vil være af Betydning for de mange Tilfælde, i hvilke Sigtede endnu ikke paa dette Sagens Stadium bistaas af Forsvarer.

Flertallets Hovedindvending imod den af Mindretallet foreslaaede Ordning paa dette Punkt er den, at det efter de Kræfter, der ifølge Organisationsforslaget staar til Paatalemyndighedens (her Politiets) Naadighed, formentlig næppe vil være muligt, saa vel i som udenfor Kjøbenhavn, at der i ethvert Retsmøde kan være til Stede som Repræsentant for Politiet en til Paatalemyndighedens fuldt kompetent Person. Mindretallet maa imidlertid overfor denne Betragtning hævde, at, naar der efter Organisationsforslaget i hver Retskreds ved Siden af Dommeren ansættes mindst en Politimester, tør man ogsaa forudsætte, at denne, selv eller ved Fuldmægtig, i Almindelighed, navnlig udenfor Kjøbenhavn, vil kunne faa tilbørlig Tid og Lejlighed til at udføre de ham med Hensyn til Paatalemyndigheden efter Lovforslaget paahvilende Pligter lige saa fuldt som Dommeren efter den hidtil bestaaende Ordning har kunnet magte denne Virksomhed ved Siden af og i Forbindelse med sin Dommergerning, idet man formentlig tør gaa ud fra, at der ved Berammelsen af Retsmøder fra Dommerens Side vil blive taget fornødent Hensyn til Politimesterens Lejlighed, saa at denne kan være til Stede og møde fuldt forberedt. Og naar saa er, synes det ikke at kunne bestrides, at Politimesteren, der har ledet Efterforskningen og kender dens Resultater, saa vel som dens Forudsætninger og de Betragtninger, som have været ledende under den, paa Forhaand maa antages at være bedre udrustet til at føre Undersøgelsen for Retten videre end den med Sagen hidtil ganske ukendte Dommer. Indrømmes maa det vel, at det i ganske enkelte Tilfælde, navnlig i Kjøbenhavn — hvor man muligvis i den allerførste Tid ikke kan vente at have en „fuldt kompetent“ Repræsentant for Politiet tiltræde i hvert af de Retsmøder, som kunne blive afholdte af de flere Undersøgelsesdommere — men vel ogsaa stundom udenfor Kjøbenhavn paa Grund af særlige person-

lige Forhold, kan stille sig saaledes, at det vilde være ønskeligt at kunne lægge Bedelsen af Undersøgelsen i den erfarne og muligvis mere overlegne Dommers Haand. Men her til aabnes der jo ogsaa for saa vidt Afgang ved de Bestemmelser, som indeholdes i 2det Stykke af Mindretallets § 205 om, at Dommeren af egen Drift kan beslutte Retshandling, som Parterne ikke have begæret, naar han finder dem fornødne for Djemedet, navnlig i Sigtedes Interesse, og at han bør vaage over, at Undersøgelsen fremmes med størst mulige Hurtighed m. v. Paa denne Maade gøres det muligt, at Udviklingen, uden strengt at indsnævreres indenfor skarpe Grænser kan foregaa paa den med Forholdene, ogsaa i Fremtiden, naturligt og bedst stemmende Maade. Om det nu end kunde siges, at gennem denne sidste Tilføjelse til Mindretallets Forslag paa den ene Side og gennem Flertallets Anerkendelse af Parternes Ret til at fremsætte Begæringer om Foretagelse af enkelte Undersøgelser paa den anden Side nærme de to Forslag sig praktistaget i ikke ubesentlig Grad til hinanden, har Mindretallet dog ment at maatte fastholde sin Synsmaade som den principielt rigtige, og foreslaar i Overensstemmelse hermed at affatte Udkastets § 205 saaledes:

§ 205.

„Om de Rets handlinger, der skulle foretages til Opnaaelse af Forundersøgelsens Djemed, tager Dommeren Beslutning i Henshold til Begæring fra Parterne. Det paa-hviler som Følge heraf Politimesteren at ledsage sin Begæring om Forundersøgelse med de fornødne nærmere Begæringer om Indkaldelse af Vidner m. v. samt, efterhaanden som Forundersøgelsen skrider frem, at fremkomme med yderligere Begæringer i saa Henseende, forsaavidt det fremkomne giver Anledning dertil. Tilsvarende Bligt paa-hviler Forsvareren i Sigtedes Interesse. Og saa udenfor de Undtagelsestilfælde, hvor Overanklageren paataler for Undersøgelsesretten, er han berettiget til at henvende saadanne Begæringer til den.

Rets handlinger, som Parterne ikke have begæret, kunne dog besluttes af Dommeren af egen Drift, naar han finder dem fornødne for Djemedet, navnlig i Sigtedes Interesse. Derhos bør Dommeren vaage over, at Undersøgelsen fremmes med størst mulige Hurtighed og kan i den Anledning rette Opfordring til Politimesteren samt efter Omstændighederne ved Kendelse ophæve en Fængsling, der utilbørlig forlænges.

Findes en Begæring ikke at kunne tages til Følge, affiges Kendelse.“

Herefter vil endvidere i § 206 Ordene: „Bedes Forundersøgelsen af“ være at ændre til „Føres Forundersøgelsen af“ og i § 222 Ordene: „som tidligere har foretaget Forundersøgelse i Sagen“ være at ændre til: „for hvilken der tidligere har været foretaget Forundersøgelse i Sagen“.

I Sammenhæng med det her fremstillede maa endvidere fremhæves et andet Hovedpunkt, Sagens Forberedelse vedrørende, med Hensyn til hvilket der vel ikke foreligger nogen dobbelt Indstilling fra Kommissionens Side, men hvor dette Resultat kun er naaet ved, at Flertallet har gjort en efter dets Standpunkt betydelig Indrømmelse overfor Ønsket om at muliggøre og lette Anklageprincippet Gennemførelse i det videst mulige Omfang.

Der sigtes herved til, at, medens det tidligere Udkast foreskrev, at Rets handlinger mod en Mistænt kun kunde begæres i Forbindelse med Andragende om Forundersøgelse eller Tiltale for den dømmende Ret, er saadan Regel ikke optaget i nærværende Udkast. Det staar tvertimod, som allerede lejlighedsvis berørt, ogsaa efter Flertallets Forslag Paatalemyndigheden frit for, at begære hvilke som helst Rets handlinger foretagne mod en Mistænt, uden samtidig at fremsætte Begæring om Sagens Overgang til retslig Forundersøgelse. Forsaavidt derfor Paatalemyndigheden ikke selv nærer noget Ønske om saadan Overgang, og endvidere Retten, hvem der ved § 195 er tillagt et selvstændigt Støn med Hensyn til Betimeligheden og Forsvarligheden af en begæret Beslaglæggelse, Ransgning, Anholdelse eller Fængsling, ikke nærer nogen Betænkelighed ved at efterkomme Paatalemyndighedens Begæring, er der intet til Hinder for, at en Sag, til Trods for at der i samme er gjort Brug af et af de nævnte Midler, beholdes paa Efterforskningsstadiet, lige til Tiltale rejses for den dømmende Ret.

Spørges der saa, hvornaar der da herefter bliver Spørgsmaal om retslig Forundersøgelse, maa Svaret blive, at saadan vil begynde, dels hvor Paatalemyndigheden selv ønsker at søge Støtte i den supplerende Kontrol, som Retten ifølge § 205 skal udøve under denne, dels hvor den Frist, som Retten, ifr. § 167, skal vedføje en under Efterforskningen affaet Fængslingskendelse, er udløbet, uden at Retten vil forlænge den, og uden at Sagen endnu er moden til Tiltales Sværkættelse, dels endelig hvor Paatalemyndigheden søger Rettens Bistand til en Ransgning, Beslaglæggelse, Anholdelse eller

Jængsling, men faar det Svar, at Retten ikke vil dekretere noget saadant, uden at der samtidigt begæres retslig Forundersøgelse, og derved gives den Lejlighed til Udøvelse af et permanent Tilshyn med Sagens Gang.

Endnu skal paa dette Sted bemærkes, at naar Udkastet ikke har fulgt det af flere fremmede Love, f. Eks. N. L. og thst L., givne Forbillede med Hensyn til ubetinget at forlange retslig Forundersøgelse i visse bestemte Arter af Sager, navnlig Nævningsager, er Grunden hertil den ganske simple, at en saadan almindelig Regel, hvorledes den end afgrænses, i visse Tilfælde vil nødvendiggøre en ganske overflødig Forundersøgelse. I Pressesager, Sager, hvor Sigtede indrømmer Faktum, men hævder en fra Baatalemyndigheden afvigende Opfattelse af Loven, Sager, hvor der foreligger et simpelt og fuldt paalideligt Bidnebevis etc., er der intet som helst til Hinder for, at der rejses Tiltale i umiddelbar Fortsættelse af Efterforskningen.

Kapitel XIX.

Efterforskning.

§§ 187 og 188.

Om Politiets Stilling i Forhold til den egentlige Anklagemyndighed, jfr. Bemærkningerne til Kapitel IV ovenfor S. 22 ff. I § 188, 2det Punktum, ligger blandt andet, at Overanklageren kan beordre Politiet til at foretage de i 2det Afsnit ommeldte Handlinger, forsaavidt disse kunne foretages af Politiet uden Beslutning af Retten, jfr. særlig §§ 115, 129, 133, 137, 2det og 3dje Stykke, 145, 158, 159, andet Stykke, 160.

§ 189.

De indgaaende Forfrister for Politiets Afhørelse af Anmelderen, som indeholdes i det tidligere Forslags § 215, 1ste Stykke, ere udeladte som selvfølgelige.

§ 191.

Naar det er foreskrevet, at Politimesteren eventuelt skal erklære, om Grunden til hans Vægring ved at forfølge Sagen er den, at den formentlige Lovovertrædelse ikke antages at være Genstand for offentlig Forsøgning eller den, at Anmeldelsen ikke har tilstrækkeligt Grundlag, er Tanken heri bl. a., at der i sidste Tilfælde kan være Opfordring for den Private til at søge et fyldigere Materiale tilvejebragt, for derefter paany at

forelægge Politimesteren Sagen, noget, der derimod ikke bliver Tale om i første Tilfælde.

Iøvrigt har Reglen i denne Paragraf særlig Betydning med Hensyn til den i § 36 hjemlede subsidiaire private Baatale (Kap. XXXI). I Politisager, og hvor den Private fremsetter Begæring om retslig Forundersøgelse, vil den i 1ste Stykke ommeldte Erklæring kunne afgive den i sidste Stykke af § 368 forlangte Legitimation, medens der i Overanklager-Sager iøvrigt maa tilvejebringes en Erklæring fra Overanklageren.

§ 192.

Denne Paragrafs 2 første Stykker, der ere optagne efter det tidligere Forslag, indeholde en abstrakt Angivelse af Efterforskningens Djemed, en Angivelse, der imidlertid først faar sin rette Betydning, naar den sammenholdes med Udkastets øvrige Hovedbestemmelser om Efterforskning og Forundersøgelse; og her maa det da særlig erindres, at nærværende Udkasts § 195 ikke som det tidligere Forslags tilsvarende Paragraf (§ 221) kræver retslig Forundersøgelse som en ubetinget Nødvendighed, saasnart Retshandling begæres mod en Mistænt, uden at der dog samtidig rejses Tiltale mod denne ved den dømmende Ret. (Jfr. S. 128).

Reglen i Paragraffens 3dje Stykke sandtes ikke udtrykkelig udtalt i det tidligere Forslag. Den er imidlertid uundværlig. Hvis den Bevisførelse, der er Tale om, er Bidneforsel eller Syn eller Skøn, og der er Fare for, at vedkommende Bidne eller Syns- eller Skønsmand ikke kan føres igen under Domsforhandlingen, bør Vedkommende normalt edfæstes; er Djemedet derimod kun at fæstne et Vidnes Hufommelse, medens det endnu har det omspurgte Forhold i frist Minde eller give Syns- eller Skønsmand Lejlighed til at sene en Ting, medens denne endnu bestaar, og Bevisførelsens Djemed derfor maa antages at kunne naas uden Edfæstelse, bør denne undlades (jfr. § 111).

§ 193.

2det Stykke sigter til §§ 133, 137, 139, 145, 160 og 161.

De i 3dje Stykke omhandlede Rapporter angaaende foretagne Efterforskningshandlinger skulle vedlægges Begæring om retslig Forundersøgelse (jfr. § 202, 1ste Stykke), hvorefter det beror paa vedkommende Underjogelsesdommer, hvornaar og i hvilket Omfang de skulle fremlægges til Retsbogen (jfr. § 202, 2det Stykke).

§ 194.

Paragraffen angaar, saaledes som det fremgaar af Henvisningen til § 33, kun Overanklager-Sager. Om Politisager se § 198, 2det Stykke.

§ 195.

Den Hovedforandring, der indeholdes i nærværende Paragraf sammenlignet med det tidligere Forslags tilsvarende Paragraf, er alt tidligere fremhævet (jfr. ovenfor S. 128). Imidlertid det tidligere Forslag nemlig ubetinget krævede Sagens Overgang til Retten enten gennem Begæring om retslig Forundersøgelse eller gennem Iværksættelse af Tiltale, saasnart der begæredes Retshandling foretagne „mod en Mistænt“, er der efter nærværende Udkast Intet til Hinder for, at Sagen forbliver paa Efterforskningsstadiet til Trods for saadanne Handlingers Foretagelse, forsaavidt ikke netop Politimesteren selv ønsker retslig Forundersøgelse eller har nødvendig Brug for Rettens Medvirken til en Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse eller Fængsling, men paa Grund af Rettens Vægring ikke kan opnaa saadant uden ved samtidig at begære retslig Forundersøgelse.

Iøvrigt skal med Hensyn til Paragraffens enkelte Bestemmelser følgende bemærkes:

Spørgsmaalet om, til hvilken Ret den i 1ste Stykke omtalte Begæring skal fremsættes, vil være at afgøre efter Reglen i § 50 (jfr. Bemærkningen til denne ovenfor S. 50). — Naar der i 2det Stykke, 1ste Punktum, tales om, at Lovens Regler iøvrigt kunne være til Hinder for at tage Begæringen til Følge, sigtes der herved til saadanne Regler som f. Eks. Reglerne om inkompetente Vidner (§ 99 in fine), om Grænserne for Vidners eller Syns- og Skonsmænds Modepligt (§ 101, jfr § 124), o. lign. — Bestemmelsen i 2det Stykke, 2det Punktum, udtaler i Form af en udtrykkelig Regel en Sætning, som sikkert ogsaa maa have været bestemt til at gælde efter det tidligere Forslag, men som her maatte uledes slutningsvis af Bestemmelserne i de forskellige Kapitler i andet Afsnit; i det tidligere Forslag var der ogsaa forsaavidt mindre Trang til at give Reglen direkte Udtryk, som der jo i dette indeholdtes en Bestemmelse om, at der i Forbindelse med Begæring om Foretagelsen af Rets handlinger mod en Mistænt altid skulde begæres en under Rettens Ledelse staaende Forundersøgelse. At de paagældende Rets handlinger nødvendigvis maa stilles under Rettens selvstændige Bedømmelse, er i Virkeligheden kun en simpel Konsekvens af, at man til disse normalt eller ubetinget

kræver Beslutning af Retten (jfr. §§ 133, 145, 155 og 156 samt 166), idet den Betryggelse for Borgerne, der berber tilstræbes, selvfølgelig ikke vilde naas, hvis Retten var pligtig uden videre at efterkomme Politimesterens Begæring, saasnart det blot var legalt muligt at efterkomme den. Retten maa selvfølgelig ikke blot undersøge, om de almindelige legale Betingelser ere til Stede, men yderligere skønne over, saavel om der foreligger tilstrækkelige Data til at formode, at en Forbrydelse er begaaet, som om Undersøgelsens Fremme virkelig kræver det begærede Skridt. Modsatningsvis ligger det i den heromhandlede Regel, at Retten ikke er besøjet til at øve et lignende selvstændigt Skøn med Hensyn til en af Politimesteren begært Afhørelse af Vidner eller Indtælbelse og Afhørelse af en Sigtet, men kun kan vægre sig ved at efterkomme Begæring om saadant efter Reglen i 2det Stykke, 1ste Punktum. Med Hensyn til retslige Besigtigelser og Udmeldelsen af Syns- eller Skonsmænd, maa Reglerne i §§ 115 og 116 medføre, at Retten kan vægre sig ved at efterkomme en Begæring om saadant Skridt, naar den ikke finder det nødvendigt eller hensigtsmæssigt til Sagens Oplysning, ligesom den selvfølgelig kan vægre sig af de i nærværende Paragraf, 2det Stykke, 1ste Punktum, nævnte Grunde. Forsaavidt endelig Politimesteren skulde forlange Rettens Bistand til at faa en Sigtet indlagt til Observation, maa der efter Indholdet af § 128 tilkomme Retten et frit Skøn over saadan Forholdsregels Betimelighed og Forjvarlighed. — Enhver Nægtelse fra Rettens Side af at efterkomme en af Politimesteren i Henhold til denne Paragraf fremsat Begæring kan af Sidstnævnte gøres til Genstand for Kære i Henhold til § 346.

§ 196.

2det Stykke er saaledes at forstaa, at de i §§ 207—210 givne Regler ere bindende for Undersøgelsesdommeren, forsaavidt det overhovedet er faktisk muligt at anvende dem. „Udelukkede ved Forholdets Natur“ ville de være i det Omfang, hvori de forudsætte en Sigtet, naar en saadan endnu ikke findes i Sagen. Er der derimod en Sigtet, bestemmes hans Ret til Deltagelse i Retsmoderne saavel som Nødvendigheden af hans Tilstedeværelse ligefrem efter Reglerne i §§ 207 og 208, medens Reglen i § 209 maa anvendes saaledes, at Sigtede, hvis Forundersøgelse følger efter, maa kunne forlange Udskrift inden Forundersøgelsens Slutning ogsaa af de retslige Efterforsknings handlinger, og, hvis Tiltale

rejses uden retslig Forundersøgelse, maa kunne forlange Udskrift, saasnart Tiltale er rejst. Rejses ingen Tiltale, kan Sigtede forlange Udskrift, naar Sagen maa betragtes som endt (jfr. § 78).

§ 198.

Hvad der skal forstaaes ved „vedkommende Embedsmand“ i 1ste Stykke er nærmere forklaret i 2det Stykke, med Hensyn til hvilket det iøvrigt blot skal fremhæves, at, hvis Politimesteren ikke har ment, at der burde være Spørgsmaal om at unblade Paatale i Medfør af § 33 og derfor ikke har gjort nogen Indstilling efter § 194, vil Overanklageren, der mulig vil se anderledes paa Sagen, i alt Fald gennem den her foretagne Indberetning om, at retslig Forundersøgelse er begæret af Politimesteren, kunne faa fornøden Opfordring til at benytte sin Myndighed efter § 33. Den ommeldte Indberetning bør derfor allerede af den Grund kortelig angive Sagens mulige Ejendommeligheder.

§ 199.

At der jævnlig kan være Brug for en saadan „fortsat Efterforskning“, som nærværende Paragraf omhandler, behøver ingen nærmere Forklaring. For Reglen i Paragraffens 2det Punktum kan der f. Eks. blive Brug, naar den, mod hvem en Sag er anlagt, uden at han er fængslet, senere findes i Færd med at unddrage sig Forfølgningen ved Flugt under Forhold, der ikke tilstede i Tide at opnaa en Anholdelsesbeslutning af den Ret, ved hvilken Sagen er tingsfæstet, eller at stille ham for denne Ret inden Udløbet af 24 Timer.

§ 200.

Naar denne Paragraf i Mod sætning til det tidligere Forslags § 226 ikke giver Retten nogen Besøielse til, uden videre at paalægge Politiets Embeds- eller Bestillingsmænd Bøder for de af dem efter Rettens Støn begaaede Myndighedsmisbrug, er Grunden hertil den, at man ikke har fundet det forsvareligt at undergive Politiets Embeds- eller Bestillingsmænd en saadan summarisk Rettsforfølgning, hvorved de undtages alle de Garantier for, at deres Sag undersøges og overvejes paa behørig Maade, som ellers tilfaldt enhver Anden. Hvad der her tiltrænges, er dels, at den Private simpelt og hurtigt kan søge Rettens Beskyttelse mod formentlige Myndighedsmisbrug fra Politiets Side, for at Retten da enten

ved en misbilligende Udtalelse kan standse saadant Misbrug eller foranledige Ansvar gjort gældende paa sædvanlig Maade, dels at der er et Middel til at hindre, at Politiet opretholder foreløbige Politihandlinger udover de i Loven foreskrevne Friste. Disse to Formaal opnaas ved Paragraffens to første Stykker, uden at nogen Bødestraffesret derfor behøver at tilføjes.

Kapitel XX.

Forundersøgelse ved Retten.

§ 201.

At retslig Forundersøgelse som Regel ikke finder Sted i Politisager, kan dog ikke være til Hinder for, at Politimesteren i et Tilfælde, hvor en Person samtidig er sigtet baade for en Overanklager-Forbrydelse og en Forseelse, der forfølges under Politisag, begærer f. Eks. bestemte Vidner afhørte til Oplysning om sidstnævnte Forseelse i Forbindelse med den i Anledning af førstnævnte Forbrydelse begærede Forundersøgelse. — Det fremgaar af 1ste Stykke mod sætningssvis, at Sager angaaende de i § 2 Nr. 2 samt 4—11 ommeldte Forhold kunne gøres til Genstand for retslig Forundersøgelse, dog hvad Nr. 7 og 9 angaar, ikke, naar de foreligge som Tilbehør til en Politisag eller til et Forhold, der, hvis det iøvrigt bragtes frem, vilde være at behandle som Politisag.

Reglen i 1ste Stykkes sidste Punktum om, at retslig Forundersøgelse dog kan begæres, naar Fængsling finder Sted i Anledning af en under Politisag forfulgt Overtrædelse, fandtes ikke i det tidligere Forslag. Man har ment at burde tilføje den under Hensyn til, dels at der indbefattes mere under denne Forfølgningsmaade efter Udtastet end efter nugældende Ret, dels at Afgangen til at anvende Baretægtsfængsel i Anledning af Overtrædelser, for hvilke Straffen stønnes at ville overslige simpelt Fængsel, er en Del videre efter nærværende Udtastet end efter det tidligere Forslag (jfr. særlig § 167 Nr. 2).

Med Hensyn til Paragraffens Slutningsregel bemærkes, at den Person, mod hvem Forundersøgelsen rettes, allerede i Forvejen kan staa som Sigtet (jfr. Bemærkningen ovenfor S. 43); men at han, forsaavidt dette ikke er Tilfældet, kommer til at staa som Sigtet ved, at Forundersøgelse begæres imod ham.

§ 202.

Reglen i 2det Stykke om, at Sagen ved Indgivelse af Begæring til Dommeren er tingsfæstet, har særlig Betydning for Anvendelsen af §§ 59, 63, 115, 2det Stykke, 150, 168, 200 og 206, 3dje Stykke.

Med Hensyn til 3dje Stykke skal bemærkes, at, ligesom Forundersøgelsen fra først af forudsætter en mod en eller flere bestemte Personer rettet Sigtelse, saaledes er dens Fortsættelse ogsaa normalt knyttet til den Forudsætning, at den Sigtelse, der i Begæringen er rettet mod bestemte Personer for at have begaaet bestemte Handlinger, ikke viser sig at være ugrundet, saaledes at Forundersøgelsen, naar Sagen tager saadan Vending, ordentligvis bør sluttes (jfr. § 211, 2det Stykke). Paa samme Maade bør Undersøgelsesdommeren, hvor den rejste Sigtelse viser sig grundet, normalt holde sig til denne og ikke særlig lægge an paa at faa andre Forbrudelser eller andre Forbrydere medinddragne. Imidlertid vilde det være upraktisk at gennemføre denne Kompetence-Begrænsning rigoristisk. Der kan ikke være Tale om at stille de samme Fordringer i Retning af Bestemthed og Fuldstændighed til Begæring om Forundersøgelse, som der maa stilles til det Anklageskrift, der skal lægges til Grund for Domsforhandlingen. Sagen kan f. Eks. let stille sig saaledes, at de samme Omstændigheder, som rense den under Forundersøgelsen først Sigtede, lede Mistanken hen i en bestemt anden Retning. I saa Fald bør Undersøgelsesdommeren, som paa det Tidspunkt kan forudsættes at have bundet Kendskab til Sagens hele Bestaaenhed og have mangen en Enkelthed, der kan være af Betydning for Sandhedens Udfindelse, i frist Minde, ikke, blot fordi den formelle Begæring fra Politimesteren om Forundersøgelsens ændrede Retning ikke straks kan foreligge, bryde den hele Undersøgelses Traade af; det bør tværtimod være hans Ret og Pligt at forfølge et saaledes fremkommet Spor videre, og forsaavidt det viser sig rigtigt, give Paatalemyndigheden fornøden Meddelelse. Ligeledes kan det meget nemt hændes, at den Undersøgelse, der foretages angaaende de i Begæringen ommeldte Personer eller Handlinger gøre det sandsynligt eller klart, at der er Medskyldige, eller at der af de Sigtede er begaaet andre Forbrydelser end de i Begæringen omhandlede. Dommeren bør da selvfølgelig ikke afvise den Art Oplysninger, men tværtimod under sin Afhøring forfølge de givne Spor, dog stadig med den Pligt, om fornødent snarest muligt at give Paatalemyndigheden Meddelelse. Det er disse Tilfælde, der haves for Dje ved de i 1ste Punktum indskudte Ord „i Reglen“,

hvilke derefter faa deres fornødne Supplement i Stykkets 2det Punktum, jfr. iøvrigt hermed § 195, 3dje og 4de Stykke, hvor tilsvarende Regler gives med Hensyn til Rets-handlinger under Efterforskningen.

Den herved gjorte Afvigelse fra Anklageprincippets strænge Konsekvens er praktisk nødvendig, genfindes i de fremmede Love (N. L. § 269, jfr. § 274, T. L. § 189) og frembyder saa meget mindre Betænkelighed, som der her er Tale om foreløbige Undersøgelser, hvilke Paatalemyndigheden, der, som nævnt, snarest muligt skal underrettes derom, kan standse øjeblikkelig, forsaavidt den ikke finder Grund til Forsøgning.

§ 203.

Naar det her bestemmes, at Dommeren i de i denne Paragraf nævnte Tilfælde, der alle angaa reelle Hindringer, ved Kendelse kan nægte at tage Begæringen om Forundersøgelse til Følge, ligger deri modsætningsvis, at han ikke kan nægte at tage Begæringen til Følge, alene fordi det Bevismateriale, hvorpaa den mod bestemte Personer rettede Sigtelse bygger, efter hans Mening er altfor spinkelt. Praktisk taget faar dette imidlertid for Undersøgelsesdommerens eget Vedkommende ikke stor Betydning, da han, naar han, efter f. Eks. blot at have afhørt et enkelt Vidne, finder den Opfattelse tilstrækkelig bekræftet, at Sigtede ikke har begaaet den omspurgte Handling, og at derfor Tiltale ikke bør rejses (jfr. § 204 „om“), kan slutte Forundersøgelsen i Henhold til § 211, 2det Stykke. Med §§ 203 og 211, 1ste Stykke, maa sammenholdes § 353.

Hvad der er „ret Bærning“ for Forundersøgelsen, bestemmes efter Reglen i § 51 (jfr. Bemærkningerne til samme ovenfor S. 50). Det vil iøvrigt efter Bestaaenheden af denne Regel kun ganske undtagelsesvis kunne forekomme, at en Ret med Høje afviser en Begæring om Forundersøgelse af Bærningsgrunde. Om, hvem der er paataleberettiget, se §§ 29 ff.

§ 204.

Da det er Meningen, at Sagens Bevismateriale normalt skal bringes frem umiddelbart for selve den dømmende Ret, bliver det under Sagens Forberedelse kun Opgaven at opspore, hvad der kan tjene som Bevis, og derefter sigte væsentligt fra uvæsentligt, men ikke — som under den nuværende Ordning — at bringe Bevismateriale til Veje i selve den Form, hvori det skal forelægges den dømmende Ret. Vidner og Syns- og Skøns-

mænd skulle derfor ordentligvis kun undertages en foreløbig Afhørelse og ikke edfæstes, og Undersøgelsesdommeren behøver ikke at gøre Tilførler til Protokollen om saadanne Sagtagelser med Hensyn til Personer eller Ting, som den dømmende Ret ligesaa selv vil være i Stand til at gøre. Paa den anden Side er det ikke Meningen at gennemføre Umiddelbarhedsprincippet til de yderste Konsekvenser. Hensynet til den ligesamme Umulighed af eller det usforholdsmæssige Besvær, der mulig vilde være forbunden med at føre et Bevis paany, kan medføre, at dette under Forundersøgelsen bør bringes i en saadan endelig skriftlig Form, at denne kan erstatte selve Beviset under Domsforhandlingen. Der bør derhos selvfølgelig være Afgang til at konstatere Modsigelser mellem en og samme Persons Udsagn henholdsvis under Sagens Forberedelse og under Domsforhandlingen. Om de herved foranledigede særlige Regler, jfr. navnlig §§ 73, 2det og 3dje Stykke, 102, 1ste Stykke, 111, 115, 2det og 3dje Stykke, 125, 131 og 248, jfr. § 303, 3dje Stykke.

§ 205.

Om den dobbelte Affattelse af nærværende Paragraf henvises til de ovenfor, S. 119 ff., gjorte Bemærkninger, der her kun skulle suppleres med følgende: Det er efter begge Forslag Tanken, at Undersøgelsesdommeren, saa snart Forundersøgelse er indledet, over et selvstændigt Skøn over Betimeligheden af de af Baatalemyndigheden eller af Sigtede eller dennes Forsvarer begærede retslige Skridt. Smidlertid er det klart, at Retten efter den Tankegang, hvorpaa Mindretalsforslaget hviler, bør være meget varsom med at nægte sin Medvirken, naar den ikke har anden Grund dertil end den formentlige U hensigtsmæssighed af den begærede Retshandling; thi Baatalemyndigheden staar efter dette Forslag vedvarende som den i første Række ansvarlige og maa derfor stadig være den, der lægger og gennemfører Undersøgelsesplanerne, medens Retten nærmest er tænkt som kontrollerende og eventuelt supplerende Parternes Virksomhed. Anderledes efter Flertalsforslaget. Her vendes ved Forundersøgelsens Begyndelse Forholdet mellem Baatalemyndigheden og Retten til en vis Grad om; medens det før var Baatalemyndigheden, der ledede Undersøgelsen og eventuelt blot rekvirerede bestemte Undersøgelseshandlinger foretagne ved Retten (§ 195), er det nu Undersøgelsesretten, der har Ledelsen og Hovedansvaret for Undersøgelsen og derfor ogsaa maa staa friere

overfor Parternes Begæringer end efter Mindretalsforslaget.

§ 206.

Naar man har ladet 2det Punktum i det tidligere Forslags tilsvarende § 232 (om, at Politiet skulde afgive skriftlig Beretning til Dommeren om Udførelsen af de det givne Paalæg) udgaa, er dette kun sket, fordi det paa den ene Side er klart, at Dommeren ogsaa uden udtrykkelig Udtalelse derom i Loven kan give saadant Paalæg, medens paa den anden Side den ubetingede Forfæstelse derom ogsaa vilde ramme Tilfælde, hvor en mundtlig Beretning er tilstrækkelig.

§ 207.

Medens Reglen i det tidligere Forslags § 233 er udgaaet som dels overflødig, dels hvilende paa Forudsætninger, der ere bortfaldne ved de i § 195 stete Forandringer, optager § 207 de i det tidligere Forslags § 234 indeholdte Regler med følgende Tilføjelse: Reglen under Nr. 3 er udvidet til ogsaa at gælde om Sigtedes valgte Forsvarer. Det er under Nr. 4 udtalt, at det, hvor der er flere Sigtede, beror paa Dommerens Bestemmelse, om den ene Sigtede maa paahøre den andens Forklaringer. Endelig er der i sidste Stykke givet Dommeren Bemyndigelse til at fravige Paabudet om Sigtedes personlige Tilstedeværelse ved anticeret Bevisførelse, hvor Omstændighederne gøre hans Tilstedeværelse ufornoden. Det kan f. Eks. let tænkes, at Sigtede selv helst vil være fri for at have den med en Rejse til Tingstedet forbundne Udgift og Besvær og derhos er overbevist om, enten at Vidnesbyrdet vil vise sig ganske usarligt for ham, eller at i alt Fald hans Forsvarer vil varetage hans Tare tilstrækkelig, eller at der under Domsforhandlingen vil være tilstrækkelig Vejlighed for ham til at sætte det i det rette Lys. I saadanne Tilfælde vilde det være urimeligt at tvinge ham til personligt Møde. At Dommeren skulde misbruge denne Beføjelse, er der ingen Grund til at befrygte, saa meget mindre som saadant Misbrug maa antages at ville blive draget frem under Domsforhandlingen paa en for vedkommende Dommer lidet behagelig Maade. Har anticeret Bevisførelse fundet Sted, uden at Sigtede har været til Stede, skønt han burde have været det, og hans 3fte-Tilstedeværelse efter Bevisets Bestaaenhed kan antages at have haft reel Betydning, kan Følgen blive, at der under Domsforhandlingen ikke bliver tillagt det paagældende Bevis nogen Vægt til Skade for Tiltalte. Dette følger ligesom af den fri Bevisbedømmelse.

§ 208.

Bed sidste Punktum i første Stykke er kun udtrykt, at Gyldigheden af det i Retsmødet foretagne ikke kan angribes under Henvisning til, at Indkaldelsen af Sigtede ikke har været, som den burde være, naar Sigtede dog faktisk er mødt. Udebliver Sigtede, maa Retten afgøre, om Mødet skal udskyttes, til han kan bringes til Stede, eller ej; hvor der er Tale om en anticiperet Bevisførelse af saadan Art, at Sigtedes Nærværelse maa anses fornøden, bør Udsættelse dog altid finde Sted, hvis saadant blot er muligt, jfr. Paragraffens sidste Stykke sammenholdt med § 207, sidste Stykke. Tilfidesættelse af Reglen om Forsvarerens Afgang til, førend en anticiperet Bevisførelse finder Sted, at blive bekendt med Sagens Dokumenter, maa efter Omstændighederne kunne have samme Følger, som ovenfor ved § 207, sidste Stykke, omtalt med Hensyn til Sigtedes Ifke-Tilstedeværelse.

§ 210.

Den Omstændighed, at Afhørelsen sker ved Dommeren, bevirker, at der ikke er nogen absolut Nødvendighed for, at Paatalemyndigheden er repræsenteret i det paagældende Retsmøde, forudsat at Dommeren forud er i Besiddelse af Oplysning om, hvad den Paagældende skal spørges om. Om Nødvendigheden af Sigtedes Tilstedeværelse, jfr. § 207, sidste Stykke.

Den udtrykkelige Begrænsning af Afdgangen til gentagen Afhørelse af Sigtede, som det tidligere Forslags § 237 indeholdt, er udeladt som upraktisk og i Virkeligheden kun givende en illusorisk Garanti. Sigtede er tilstrækkelig beskyttet ved sin Ret til paa ethvert Punkt at vægre sig ved at svare. Paa den anden Side er indsat en Bestemmelse om Ret for Forsvareren til ved anticiperet Bevisførelse at begære yderligere Spørgsmaal stillede.

§ 211.

Naar der i 1ste Stykke er indsat en Bestemmelse om, at Forundersøgelsen standses, naar Retten finder, at Lovens Betingelser for dens Virksomhed ikke ere til Stede, er dette en ligefrem Konsekvens af Reglen i § 203. Hvad enten Retten straks er paa det rene med eller først senere bliver klar over, at en af de nævnte Betingelser mangler, maa deri ligge en Hindring for Forundersøgelsen. — Med 1ste Stykke jvnføres § 353. — Med sidste Stykkes sidste Punktum sammenholdes § 215, 2det Stykke.

§ 214.

Med Hensyn til Reglen i 1ste Stykke, bemærkes, at den i det tidligere Forslag gjorte Begrænsning — at Forundersøgelsen ikke maa sluttes for en enkelt Forbrudelse, naar nogen af de Forbrudelser, hvis Undersøgelse ikke er moden til Slutning, antages at medføre en strengere Strafart — er udeladt som upraktisk. Thi vel bør Dommeren blandt andet tage dette Hensyn i Betragtning, men optages det i Form af et ubetinget Paabud, kan det føre til, at de mindre og klare Sager maa henstaa i Maanedes efter f. Eks. et fraværende Hovedvidne i en større Sag, der maaste tilsidst falde ud til Intet.

§ 215.

Den i det tidligere Forslag satte 14 Dages Frist for Indlevering af Anklagekrift er opgivet som altfor kategorisk. Til Genæld er indsat den tidligere omtalte Regel om, at Undersøgelsesdommeren, hvor Sigtede er fængslet, skal fastsætte en Frist for Fængslingens Varighed, jfr. hermed § 211, in fine.

Fjerde Afsnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Landsret.

Kapitel XXI.

Nærværende Kapitel indeholder i forført og simplificeret Form Regler, hvis Bestemmelse i det hele svarer til, hvad der i det tidligere Forslag søgtes opnaaet ved Reglerne i dettes 4de Afsnit, Kapitel I. og II., dog med den Hovedforstel, at nærværende Udcast ikke har optaget det tidligere Forslags særlige „Henvisnings“-Stadium.

Efter det tidligere Forslag skulde Retten (eller i alt Fald dennes Formand), forinden Anklagekriftet kunde forkyndes Tiltalte, underkaste Sagens Formalia en foreløbig Prøvelse; naar efter denne Prøvelse Anklagekriftet var forkyndt, skulde der bestemmes en Frist, i Lobet af hvilken Tiltalte bl. a. kunde fremkomme med Indsigelser, gaaende ud paa, enten at formelle Mangler hindrede Sagens videre Fremme, eller at det foreliggende Bevismateriale ikke frembød tilstrækkeligt Grundlag for Anklagens Henvisning til Domsforhandling. Naar endelig

denne Frist var udløben, skulde Retten i et dertil berammet Retsmøde træffe Bestemmelse om, hvorvidt Sagen skulde henvises til Domsforhandling eller ikke, hvorved den eventuelt havde at prøve de Indsigelser, som i nyssnævnte Henseende vare fremkomne fra Tiltaltes Side. Endvidere skulde Retten eller dens Formand paa det heromhandlede Stadium af egen Drift prøve Hensigtsmæssigheden af den Maade, hvorpaa Overanklageren havde opgivet at ville fremføre sine Beviser, og henholdsvis approbere eller underkende hans Forslag herom, ligesom Retten allerede paa dette Trin af egen Drift skulde kunne tage Bestemmelse om Bevisers Førelse.

Naar et tilsvarende særskilt Processadium ikke er bibeholdt i nærværende Udskift, har dette for det første sin Grund i, at der herved efter Kommissionens Mening vilde bevirkes en Forbaling af Sagerne, som i de allersfeste Sager vilde vise sig ganske unyttig. Afgang for Retten til af egen Drift allerede inden Domsforhandlingen at bringe saadanne Sager ud af Verden, om hvilke det er aabenbart, at en Domsforhandling vilde være spildt Arbejde, enten fordi Sagen lider af formelle Mangler, der nødvendigvis maa føre til Afvisning, eller fordi en Domsførelse er udelukket af retlige Grunde, saavel som Afgang for Tiltalte til at fremkomme med Begæringer i saa Henseende, kan gives, uden at hver eneste Sags Fremme behøver at sinkes ved at gennemgaa et særskilt Stadium til saadanne Spørgsmaals Prøvelse. Hvad dernæst angaar den Afgang, som det tidligere Udskift aabnede til allerede paa dette foreløbige Stadium at faa Rettens Afgørelse af, hvorvidt det foreliggende Bevismateriale afgiver tilstrækkeligt Grundlag for Sagens videre Fremme, da har man anset saadan Afgang for uheldig. Paa den ene Side finder man nemlig, at den ikke vil være af nogen væsentlig Betydning for Sigtede, og at derfor intet væsentligt vil vindes til Gengæld for den Tid og Kraft, som vilde spildes paa denne foreløbige Prøvelse i de Sager, hvor dens Udfald blev, at Sagen dog maatte gaa til Dom; og paa den anden Side mener man, at Rettens uheldige Stilling under Domsforhandlingen efter Omstændighederne vil kunne præjudiceres ved, at den allerede har maattet udtale sig om Bevislighederne (i disses foreløbige Form) for Tiltaltes Skyld. Endelig vil der, naar det skal være Retten eller dens Formand, der regelmæssigt træffer Bestemmelse — efter Indstilling af Parterne — om, hvilke Beviser der maa fremføres under Domsforhandlingen, og paa hvilken Maade dette skal ske, derved

ikke blot lægges et ganske overflødigt Arbejde paa Formanden, men Ansvar for Maaden, paa hvilken Bevisførelsen iværksættes, vil paa en stabelig Maade forrykkes, idet det fra Overanklageren, som paa dette Trin er den, der kan have bedst Oversigt over Sagen og over de forhaandenværende Bevismidler, de enkelte Vidners Værd o. s. v., mere eller mindre kastes over paa Retten eller dennes Formand. Denne Ordning vil derhos kunne stade Rettens upartiske Stilling, naar senere under Domsforhandlingen det Spørgsmaal rejser sig, om man bør nøjes med den Bevisførelse, som har fundet Sted overensstemmende med den forinden Domsforhandlingen trufne Bestemmelse, eller om det ikke f. Eks. vil være nødvendigt at udsætte Sagen for at afhøre for den dømmende Ret et Vidne, hvis Indsættelse for denne Retten den Gang antog for unødvendig.

Kommissionen har af disse Grunde ment, at forudgaaende Afgørelser af Retten vedrørende Bevisførelsen ikke bør finde Sted udenfor Tilfælde, hvor der mellem Parterne opstaar Uenighed om, paa hvilken Maade et Bevis skal føres, f. Eks. om et Vidne skal afhøres for den dømmende Ret eller for en Undersøgelseret, eller om Bevisforanstaltninger, der ere begærte af Tiltalte, skulle iværksættes, samt saadanne Tilfælde, hvor en Beslutning af Retten er nødvendig ifølge Reglerne i 2det Afsnit, — jaaledees hvor der begæres Udmeldelse af Skønsmænd, eller hvor et Vidnes Mødepligt begæres udvidet.

Den her omhandlede Forberedelse af Domsforhandlingen er efter Udskiftet i sine Hovedtræk ordnet paa følgende Maade:

Overanklageren udsædiger Anklagefrist og sender dette til Landsrettens Kontor tilligemed en Fortegnelse over de Beviser, som agtes fremførte under Domsforhandlingen, samt Udskrift af de i Sagen foretagne retslige Undersøgelser og Bevisforhandlinger, ledsaget af de dertil hørende Dokumenter og andre Bevismidler. Genpart af Anklagefristen forkyndes for Tiltalte, der samtidig spørges, om han alt har antaget en Forsvarer. Imodsat Fald tager, saa vidt fornødent, Retten Bestemmelse om, hvorvidt en saadan vil være at bestikke (jfr. Kap. VI.). Ligeledes forkyndes Genpart af Bevisfortegnelsen for Tiltalte eller meddeles dennes Forsvarer, og Sidstnævnte meddeles der tillige Genpart af Anklagefristen samt Udskrift af de i Sagen foretagne Undersøgelser og Bevisforhandlinger, hvorhos der gives ham og Tiltalte Afgang til de paa Rettens Kontor fremlagte Dokumenter.

Paa Anklagefristen er anført en Frist, inden hvilken Tiltalte eller dennes Forsvarer

eventuelt maa fremkomme med Forsvarets Bevisfortegnelse samt med sine Begæringer om Foretagelsen af bestemte Bevis-handlinger ved Undersøgelsesret eller om yderligere Forsundersøgelse, om at en Bevisførelse, som er bebudet i Overanklagerens Bevisfortegnelse, maa ske paa anden Maade, end der opgivet — f. Eks. at et Vidne, som Overanklageren vil lade afhøre og edfæste ved en Undersøgelsesret, maa blive indkaldt for den dømmende Ret — om Sagens Foretagelse paa et andet Ting, om dens Foretagelse henholdsvis med eller uden Rævninger, eller om dens Overskytning til en anden Ret. Mod sætter Overanklageren sig noget af det saaledes begærte, forelægges Sagen Landsretten til Afgørelse, efter at der eventuelt er givet Parterne Gejlighed til at ytre sig mundtligt eller skriftligt. Hvis en Begæring om yderligere retslig Undersøgelse eller Bevis-handling tages til Følge, skal Overanklageren foranstalte det i saa Henseende fornødne foretaget. Hvis derimod enten ingen saadan Begæring fremkommer fra Forsvarets Side, eller de fremkomne Begæringer afslaaes af Retten, staar der, ligesom naar Sagen efter foretagen yderligere Undersøgelse paany kommer frem for Retten, kun tilbage at saa Sagen berømmet — alt under Forsudsætning af, at Retten ikke af formelle eller retlige Grunde (§ 228) afviser Sagen. Berømmelsen foregaar derved, at Retskriveren med Bistand af Overanklageren udarbejder en Retsliste over de Sager, der ville være rede til Behandling paa det forestaaende Ting, hvilken Liste forelægges Formanden, der saavel straks som senere kan foretage Forandringer i samme. Overanklageren foranstalter derefter Tiltalte, Forsvarer, Vidner og Syns- og Skøns mænd indkaldte til den Dag, paa hvilken han antager, at Sagen tidligst vil komme for. Om eventuelle Udsættelser sendes øjeblikkelig Meddelelse til alle Bedkommende. Om Forandringer i Anklageskriftet (§ 218) eller Forelsen af ikke forud anmeldte Beviser (§ 223) jfr. nedenfor.

Med Hensyn til Kapitlens enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 216.

Anklageskriftets Opgave er kun at tjene som Grundlag for Sagen i den Forstand, at det deraf tydelig kan ses, hvad Sigtede er sat under Tiltale for. Angivelse af, paa hvilke Beviser eller hvilken Lovfortolkning Anklagen støttes, hører derfor ikke hjemme i Anklageskriftet; Optagelse af slikt vilde stade dets Overskuelighed og vilde kunne virke præjudicerende. Et Anklageskrift i f. Eks. følgende Form vil tilfredsstille Udkastets Ord og Tante: „N. N. (Stillings etc.), boende —,

sættes herved under Tiltale ved N. N. Landsret til at lide Straf efter Straffelovens § 190 eller § 186 for den 27de Januar d. A. om Eftermiddagen paa N. N. Sted forsætlig, med eller uden Overlæg, at have drøbt N. N. ved et Bøssestød. (Dato) (Underskrift). [Sagen foretages for Rævninger ved Tiltaltinget 189 — i N. N. Røsting].

Reglen i det tidligere Forslags § 248 in fine („Omfatter Anklagen flere Sigtede eller flere strafbare Handlinger af den samme Sigtede, bliver hver af disse punktvis at ommelde“) er ikke medtaget i nærværende Udkast; thi, vel bør denne Regel iagttages, hvor det er gorligt, og hvor saadant virkelig tjener til at gøre Anklageskriftet tydeligt, men en ubetinget Forskrift derom vilde ofte føre til uden Nytte at gøre Anklageskriftet vidtløstigt og uoverskueligt, og i mange Tilfælde vilde Sagtagelsen af en saadan Forskrift være umulig. Det sidste vil f. Eks. gælde, hvor en Person sættes under Tiltale for en Række Mis-handlinger eller for en Række Støftetyperier som ikke kunne oplyses enkeltvis. Det første vil f. Eks. gælde, hvor flere Personer i Forening have begaaet flere Indbrudstyperier. Den for Rævningerne nødvendige nærmere Præcisering vil kunne opnaas gennem de skriftligt affattede Spørgsmaal.

§ 217.

Reglen i 1ste Stykke om Sagens Tingfæstning har særlig Betydning med Hensyn til §§ 59, 63, 115, 2det Stykke, 150, 168, 200 og 206, 3de Stykke. Med Hensyn til Anklageskriftets Forkyndelse, jfr. Kap. IX.; med Hensyn til Valg eller Bestikkelse af Forsvarer Kap. VI.

§ 218.

Der sondres her mellem den Udvidelse af Tiltalen eller Berigtigelse af Anklageskriftet, der finder Sted i den Domsforhandlingen (1ste Stykke), og Udvidelse eller Berigtigelse efter Domsforhandlingens Begyndelse (2det Stykke). Medens der nemlig i første Tilfælde ikke er nogen Grund til at fravige det ligefremme Krav, at enhver saadan Udvidelse eller Berigtigelse bør foregaa under Sagtagelse af de samme Former, som galdt for den oprindelige Tiltale, maa der i sidstnævnte Tilfælde særlig tages Hensyn dels til, at der ikke, hvor det kan undgaaes, bør holdes mere end een Domsforhandling med Hensyn til samme Tiltalte, dels til, at en een Gang begyndt Domsforhandling som Følge af det med en Udsættelse forbundne Besvær for Ret, Parter, Rævninger, Vidner, Syns- og Skøns mænd etc. ikke gerne bør afbrydes,

naar saadant ikke er strængt nødvendigt. Der er derfor givet Afgang til under Domsforhandlingen dels at udvide Tiltalen til andre af Tiltalte begaaede strafbare Handlinger, forudsat at Retten tillader det, og enten Tiltalte samtykker deri eller den Handling, der er Spørgsmaal om, er begaaet under selve Domsforhandlingen, dels at foretage Berigtigelse af Anklagestriftets Angivelser. Hvorvidt saadanne Berigtigelser kunne gaa, maa afgøres af Retten, og det Synspunkt, der af Retten bør lægges til Grund, er angivet ved Reglen i 2det Stykke af § 257. I samme Omfang, hvori Retten kan domsfælde med Fravigelse af Anklagestriftets Indhold, maa den nemlig ogsaa kunne tillade Berigtigelse i dette. Følgelig vil Berigtigelse af Straffebestemmelsen saavel som af Angivelserne om de med Forbrydelsen forbundne Biomstændigheder kunne finde Sted, under Forudsætning af, at Tiltalte dog har haft eller derefter faar — om fornødent gennem Udsættelse af Sagen — fuldstændig Afgang til Forsvar. Derimod vil en Berigtigelse, der i Virkeligheden gaar ud paa at substituere en helt anden Handling end den, paa hvilken Anklagestriftet tager Sigte, ikke kunne finde Sted uden efter Reglen om Tiltaltes Udvidelse; hertil vil altsaa kræves Tiltaltes Samtykke.

§§ 219 og 220.

Det, der skal indleveres paa Rettens Kontor, er en fuldstændig Udskrift af de under Efterforskningen eller Forundersøgelsen foretagne retslige Undersøgelser og Bevis-handlinger, ledsaget af samtlige til en Retsbog fremlagte Dokumenter og andre i Bevaring tagne synlige Bevismidler. Derimod er der ingen Nødvendighed for at fremkomme med andet (f. Eks. Rapporter, Breve, Meddelelser), som vel har figureret i de foreledende Undersøgelser, men som ikke ere fremlagte som Bilag til Retsbogen og heller ikke agtes benyttede under Domsforhandlingen.

Det ligger som Konsekvens i den Op-gave, der ved § 20 er anvist Anklageren, at han paa sin Bevisfortegnelse bør opføre samtlige de Beviser, der af ham stønnes at være af Betydning til Udfindelse af Sandheden, og ikke blot dem, der støtte Anklagen. Paa mulige Forsømmelser i saa Henseende raades der imidlertid Bod ved Tiltaltes Rettigheder efter § 221. Naar der i Bevisfortegnelsen forlanges en kort Angivelse af, hvad der agtes godtgjort ved Hjælp af de Beviser, som agtes fremførte, er Tanken hermed den, dels at give Tiltalte fuldstændig Afgang til at forberede sit Forsvar (Ankla-

gens Vidner behøve jo nemlig ikke i Forvejen at have været afhørte inden en Ret, og, tænker man sig, at Anklagen uden Varsel fremfører et Vidne, der maaste i Virkeligheden vidner falsk eller letfindig angaaende et Hovedpunkt, kan dette blive fældende for Tiltalte, medens denne, naar han i Forvejen veed, at saadant Vidnesbyrd vil fremkomme, maaste kan skaffe Materiale til Godtgørelse af dets Upaalidelighed), dels at skabe et Grundlag for Rettens Afgørelse af en eventuel Divergens mellem Parterne om Maaden, hvorpaa Bevis for det paagældende Punkt rettest bør tilvejebringes. Som en Følge heraf bør Bevisfortegnelsen for hvert enkelt Bevismiddeles Vedkommende angive, hvad der ved dette agtes godtgjort. Paa den anden Side bør denne Angivelse være saa kort som mulig, og der kan ikke være noget til Hinder for, at den sker under Benyttelse af Henvisninger til Sagens Akter. Om Vidner skulle føres under selve Domsforhandlingen eller ej, afgøres af Overanklageren, eller, hvis Forsvaret rejser Indsigelse i Henhold til § 221 Nr. 2, af Retten (d. v. s. som Regel dennes Formand, se § 230), jfr. § 102 om de Regler, som skulle være vejledende for dennes Afgørelse, og § 95, 2det Stykke om Omgørelsesadgangen. — Foruden at træffe de i Slutningen af § 219, 1ste Stykke, samt i §§ 221 og 222 nævnte Afgørelser tilkommer det ifølge § 230 endvidere Rettens Formand at træffe Beslutning om Sagens Afslutning og Forening (§§ 61 og 63), om Tiltaltes Anholdelse, Fængsling eller Løsladelse saavel som enhver anden Beslutning, der sigter til at forberede Domsforhandlingen, derunder ogsaa om en fængslet Tiltaltes Henbringelse til Tingstedet (jfr. § 170).

Naar det i § 219, 2det Stykke, hedder, at „det bør iagttages, at ikke flere Vidner end fornødent indkaldes“, er dette nærmest en Paamindelse til Overanklageren. Retten har nemlig ingen Myndighed til af egen Drift at begrænse det af Overanklageren paa hans Bevisfortegnelse opførte Bevismateriale (noget andet er, at Rettens Formand, hvis han paa dette Trin maatte blive opmærksom paa, at Overanklageren har i Sindet at føre et tilskyndende urimeligt Antal Vidner, vil kunne finde sig foranlediget til en Ud-talelse herom), og hvad Tiltalte angaar, da er der kun givet ham Afgang til at foranledige en retslig Afgørelse af, om ikke et Bevis, som er opført i Overankla-gestens Bevisfortegnelse, hellere bør til-vejebringes paa anden Maade end deri an-ført, men ikke til at modsætte sig en af Overanklageren ønsket Vidne-Indkaldelse som helt og holdent overflødig. Tiltalte vil her-

efter vel kunne fremsætte Paastand paa, at et Vidne, hvis Forklaring skal benyttes, maa blive ført for den dømmende Ret i Stedet for en Undersøgelsesret eller omvendt, men derimod ikke paa, at Vidneforklaring angaaende et vist Punkt overhovedet bør undlades som irrelevant for Sagen. — Hvis en Overanklager skulde vise Tilbøjelighed til at tilfidesætte den her omtalte Regel, vil en Udtalelse desangaaende fra Rettens Side under en Domsforhandling formentlig vise sig tilstrækkelig virksom til at forhindre Gentagelse. Tillige kan Retten give sin Opfattelse Udtryk derigennem, at den fritager Domsfældte for at bære Omkostningerne ved overlødig Bevisforanstaltninger (jfr. § 395), og vil endog, om det skulde komme saa vidt, kunne paalægge Overanklageren selv at bære de paagældende Omkostninger (jfr. § 398).

Det skal endnu angaaende Vidne-Indkaldelsen fremhæves, at der paa dette Punkt er en vis Forskel mellem Overanklagerens og Tiltaltes Retsstilling. Medens nemlig Overanklageren kan indkalde saa mange Vidner, han vil, er den Tiltalte, der med Hensyn til Vidne-Indkaldelse fremsætter Begæringer, som Overanklageren modsætter sig, undergivet Rettens Formands Afgørelse. Erfaringen fra Udlandet viser nemlig, at saadan Kontrol er nødvendig, idet der i Almindelighed er Tilbøjelighed hos Forsvaret til at forlange flere Vidner indkaldte end nødvendigt eller rimeligt, til Gæne for dem, der jaaledes tvinges til at møde som Vidner, til ingen Nytte for Sagen og til Udgift for det Offentlige, der skal afholde de dermed forbundne Omkostninger, ligesom saadan unyttig Bevisførelse under Domsforhandlingen kan virke trættende og aflede Opmærksomheden fra, hvad det egentlig kommer an paa. Hvis imidlertid Tiltalte selv kan bevæge Vidnerne til frivillig at møde under Domsforhandlingen, kunne disse ikke nægtes ført (jfr. § 251), om end Retten naturligvis kan standse Afhøringen, saa snart det viser sig, at det, der spørges om, er irrelevant for Sagen (jfr. § 240).

Naar det i § 220 hedder, at de paagældende Bevismidler „gøres tilgængelige“, menes der dermed for Tiltalte og dennes Forsvarer.

§ 221.

Begæring af det under Nr. 2 angivne Indhold maa navnlig ventes, hvor Overanklageren har anmeldt Oplæsning af en tidligere afgiven Forklaring af et Vidne, som det er Tiltalte magtpaaliggende at faa umiddelbart frem for den dømmende Ret.

Sidste Stykke er optaget efter N. L. § 294 som et praktisk Middelet til paa en let og simpel Maade at fjerne formelle Fejl, f. Eks. urigtigt Værneting eller andre Mangler, som dog vilde bevirke Afvisning (jfr. særlig § 228) eller Frifindelse. I øvrigt vil i Reglen Tiltalte, og da især den fængslede Tiltalte, være lige saa interesseret som Overanklageren i at undgaa, at Tiden spildes med Ting, der bagefter paa Grund af formelle Fejl maa gøres om.

§ 222.

Det er selvfølgelig Meningen, at den stillede Sikkerhed efter Rettens Bestemmelse skal tilbagegives, hvis Tiltalte frifindes, og Vidneforklaren viser sig at være af Betydning eller dog rimelig, men skal anvendes til Dækning af Udgifterne ved samme, hvis den viser sig betydningsløs og urimelig. — Regler som de i 2det Stykke givne fandtes ikke i det tidligere Forslag. Reglerne i 1ste Punktum tilfugte at give Tiltalte Adgang til at faa raadet Bod paa, at Paatalemyndigheden mulig har benyttet sin Valgret med Hensyn til Værnetinget for enkelstaende Rets handlinger eller Forundersøgelsen med ensidig Hensyntagen til Anklagens Interesser, eller at den Dommer, som har haft med disse forberedende Rets handlinger at gøre, har viist en lignende ensidig Interesse.

§ 223.

Den her givne Regel om Forandring i Bevisfortegnelsen er simplere og friere end det tidligere Forslags § 273, der til Dels foreskrev en bestemt Frist, regnet fra Domsforhandlingen, inden hvilken saadan Forandring skulde anmeldes. Denne Frihed er paa den ene Side naturlig under Hensyn til den store Forskel, der kan være i Henseende til det paagældende Bevis' Betydning og Forhold til Sagen i det hele, paa den anden Side uden Betænkelighed, da Modparten altid, hvis Sagen endnu ikke er berammet, kan rette Anmodning til Retsformanden om at give den fornødne Frist i Anledning af det anmeldte ny Bevis, eller, hvis Berammelse alt har fundet Sted, kan anmode om Sagens Udsættelse efter § 229; (om ny Beviser, der først fremsendes eller anmeldes under selve Domsforhandlingen, se § 251).

I Hensynet til §§ 219—222 ligger blandt andet, at, hvis der fra Tiltaltes Side anmeldes et nyt Bevis, der skal tilvejebringes ved det Offentliges Foranstaltning, og der mod saadant Bevis rejstes Protest fra An-

klagerens Side, træffer Rettens Formand Afgørelse desangaaende.

§ 224.

Den her omtalte Bevisførelse inden Domsforhandlingen kan enten være besluttet af Overanklageren eller være fremkaldt ved en Begæring fra Forsvarets Side i dettes Bevisfortegnelse eller Tillæget til samme, imod hvilken Anklageren ikke har protesteret, eller som Rettens Formand har tilladt i Henhold til § 222 trods Anklagerens Protest. Med Hensyn til Sikkerhedsstillelsen jfr. Bemærkning til § 222.

Ifølge 2det Stykke foregaar den her omtalte Bevisoptagelse efter Reglerne i Kap. XX; de Regler, der i saa Henseende navnlig ville være af Betydning, ere Reglerne i §§ 207, 208 og 210. De fornødne Udskrifter vil sige mindst 3, nemlig 1 til Overanklageren, 1 til Forsvareren (eller Tiltalte) og mindst 1 til Retten.

§ 225.

Den for Sagernes Berammelse her givne Regel er formentlig den eneste praktiske. Hvornaar en Sag kan tages for til Domsforhandling, maa jo nemlig bero ikke blot paa vedkommende Sags egen Bestaafenhed og Forberedelse, men ogsaa paa, hvilke andre Sager der skal til Behandling paa samme Ting. Først naar der haves et vist Overblik herover, vil Retslisten kunne udfærdiges, og den enkelte Sags Forhandlingsdato med nogenlunde Sikkerhed fastsættes.

§§ 226 og 227.

Saaledes som Domsforhandlingens Forberedelse i det hele er ordnet efter nærværende Udkast, har man fundet, at det hensigtsmæssigst kan — saaledes som det ogsaa bruges i Norge — overlades Overanklageren at foranstalte Tiltalte, Vidner og Syns- og Skønsmand indkaldte, og at det kun vilde være unødigt Omkost, om Indkaldelserne skulde udfærdiges paa Rettens Kontor. Stævning til en bestemt Dag til Tiltalte (derunder ogsaa den fængslede Tiltalte) vil sige Stævning til den Dag, paa hvilken Overanklageren efter sit Skøn antager, at Sagen vil komme for (om Tinget er Tiltalte underrettet ved den Paategning, som derom findes paa Anklageskriftet, § 216 in fine.) Ved Bestemmelse af Dagen vil Overanklageren først og fremmest have at se hen til Retslisten, hvis denne er fastsat. Foraaavt han imidlertid er paa det rene med, at visse Forandringer i denne ere eller ville blive nødvendige, bør han selvfølgelig indrette sin Stævning derefter. I Tvivlstilfælde bør

han ikke lade Stævningen udgaa tidligere end det af Hensyn til 4 Dages Fristen er nødvendigt, men paa den anden Side stævne til den tidligste Dag, hvorom der kan blive Spørgsmaal. Tidligere end paa den i Stævningen nævnte Dag vil Sagen nemlig ikke uden Tiltaltes Samtykke kunne behandles, derimod vel paa en hvilken som helst senere Dag, kun at der da bør gives alle Vedkommende Underretning herom. Ved Indkaldelse af Vidner og Syns- og Skønsmand maa § 104, 2den og 3dje Stykke, jfr. § 105 iagttages. § 226, 2det Stykke, maa sammenholdes med § 170, hvoraf fremgaar, at det er Rettens Formand, der tager Bestemmelse om Tiltaltes Henbringelse til andet Varetægtsfængsel; saadan Beslutning maa da Overanklageren indhente og foranstalte iværksat.

§ 228.

Denne Paragraf er ligesom det tidligere Forslags tilsvarende Regel motiveret ved den nærliggende Betragtning, at det bør undgaaes, at det hele besværlige Domsforhandlingsapparat sættes i Scene, hvor det paa Forhaand er givet, at det ingen Nytte vil være til. Der aabnes her Udgang til paa et hvilket som helst Tidspunkt inden vedkommende Tings Begyndelse at afvise en Sag dels af Formalitetsgrunde (jfr. dog herved Principperne i §§ 241, 3dje Stykke, og 321) dels paa Grund af manglende Paataaleret hos Overanklageren (jfr. herved §§ 31, 32 og 35), dels endelig fordi det i Anklageskriftet bestrevne Forhold efter Rettens Opfattelse overhovedet ikke er strafbart, eller at Straf er ubeløst ved Forældelse eller af anden lignende Grund, ved hvilket sidste der sigtes til anden saadan jærlig Omstændighed, der ligger udenfor selve det forbrudte Forhold, altsaa f. Eks. efterfølgende Egtestab, retskraftig Dom, Amnesti, at Handlingen er begaaet udenfor Territoriet af en ikke her hjemmehørende Underaaet etc. Forudsætningen er selvfølgelig, at de paagældende faktisk Omstændigheder fremtræde som utvivlsomme. Er Retten derimod i Tvivl om, hvorvidt Grund til en saadan Afvisning er til Stede, kan den, uden at præjudicere Spørgsmaalet, undlade Afvisning, selv hvor denne er begæret fra Forsvarets Side, idet Afgørelsen derved henstyttes til selve Domsforhandlingen, jfr. § 241 in fine, hvorved i øvrigt til Forebyggelse af Misforstaaelse skal bemærkes, at de under 2 og 3 nævnte Omstændigheder, naar de først gøres gældende under selve Domsforhandlingen, ville bevirke Friindelse, ikke Afvisning.

af samme Grund som ovenfor nævnt giver Paragraffen Retten Lejlighed til af

egen Drift at forandre den af Overanklageren ved Paategning paa Anklagefristet foreløbig trufne Bestemmelse med Hensyn til Sagens Behandling henholdsvis med eller uden Rævninger. De i denne Paragraf omhandlede Afgørelser træffes af selve Landsretten, ikke af Formanden alene, jfr. § 230.

§ 229.

Saadan Udsættelse vil efter Omstændighederne kunne iværksættes simpelthen ved en af Rettens Formand godkendt Forandring af Retslisten.

§ 230.

Reglen om den fængslede Tiltaltes Ret til at fremsætte sine Henvendelser til Retten for Fængselsbestyreren, saaledes at denne skal indføre dem i en særlig Bog og straks sende Udskrift af samme til Retten og eventuelt tillige til Overanklageren, fandtes ikke i det tidligere Forslag, men vil formentlig findes praktisk.

Kapitel XXII.

Almindelige Bestemmelser om Domsforhandling ved Landsret.

Dette Kapitel svarer til det tidligere Forslags 4. Afsnit, Kap. III. Foruden at der er gjort en Del redaktionelle Forandringer og udeladt adskillige som overflødige ansete Bestemmelser, findes ogsaa paa flere Punkter Realitetsændringer, af hvilke følgende ere de væsentligste:

Der er i § 231 givet Afgang til om fornødent at fortsætte en begyndt Domsforhandling, uanset at en Dommer eller Rævning faar Forsald, naar Sagen kun frembyder ringe Tvivl, dog at Domsaffigelsen forudsætter Enighed hos de tilbageblivende Dommere, ligesom den nødvendige Rævningsmajoritet, uanset den ene Rævnings Fratræden, uforandret er 8. Reglen er optaget efter R. L. § 8, 2. Stk. og motiveret ved det uheldige i, at en begyndt Domsforhandling spildes; den frembyder formentlig, naar den knyttes til de angivne Betingelser, ingen Betænkeligheder.

Lignende Bemærkninger gælde om den udvidede Afgang, der i § 234 er givet til Foretagelse af Domsforhandling trods Tiltaltes Udeblivelse. Ogsaa denne har sit Forbillede i fremmed Ret, særlig i den norske og tyske Straffeprocess. Den er altid afhængig af, at Retten ikke finder Tiltaltes Rærværelse nødvendig og derhos begrænset til fire be-

stemte Tilfælde, af hvilke de to første ikke ramme nogen Sigtet uden hans Vidende og Vilje, medens de to sidste netop i første Række have Karakter af en Begunstigelse for Tiltalte.

§ 241 giver — hvad der formentlig er praktisk — større Afgang end det tidligere Forslags § 290 dels til at faa visse Spørgsmaal, der muligvis ville gøre hele den øvrige Behandling overflødig, afgjorte præliminært (jfr. Paragrafens 2. Stk.), dels til at komme ud over Formalitetsfejl, uden at spille den hele Procedure (Paragrafens 3. Stk. i Beg.).

I § 242 er brugt Udtryk, der tilsligte stærkere end sket i det tidligere Forslags § 291 at betone, at Sigtedes Afhøring ikke bør have Karakter af noget inquisitorisk Forhør.

I § 243 er indført den Forandring, at Modafhøring først kan finde Sted, naar den første Afhøring helt er sluttet. Den Afgang til Modafhøring af et Vidne succesfuldt med Hensyn til hvert enkelt „Punkt“, som det tidligere Forslags § 293 gav, har man fundet uforenelig med en ordentlig og planmæssig Afhøring fra den Parts Side, som fører Vidnet.

Det er derhos udtrykkeligt udtalt, at den Part, som fører Vidnet, efter sket Modafhøring har Ret til Genafhøring, saa vidt saadan foranlediges af Modafhøringen, samt at Formanden kan tillade yderligere Spørgsmaal.

Bemærkningen i det tidligere Forslags § 293 om, at Bevisførelsen nærmest er Parternes Sag, er udeladt som overflødig ved Siden af de nærmere Regler, som Udskæft giver.

I § 248 Nr. 1 er der gjort en udtrykkelig Tilføjeelse om, at Retten kan bestemme, at Syns- eller Skonæmnds skriftlige Erklæring ikke skal oplæses, men at mundtlig Afhøring helt eller delvis skal træde i Stedet.

Reglen under Nr. 3 er omfattet saaledes, at en i Henhold til § 100 fremsat Bægning ved at vidne under Domsforhandlingen ikke udelukker fra at oplæse den Forklaring, som Vedkommende tidligere maatte have afgivet.

Under Nr. 4 er tilføjet en Regel om Afgang til Oplæsning af Vidneforklaringer af de i D. L. 1—2—1 og 2 omhandlede Personer samt af Personer med Exterritorialitetsret.

Endvidere er Slutningsreglen i det tidligere Forslags § 298 om, at Tilførsler om Retshandlinger under Efterforskningen normalt ikke maatte oplæses, udeladt som bl. a. hvilende paa Forudsætninger i det tidligere Forslag med Hensyn til Forholdet imellem Efterforskning og Forundersøgelse, der ikke i

Samme Grad foreligge i nærværende Udkast. Paa den anden Side er tilføjet en Bestemmelse om Afgang for Retten til undtagelsesvis at tillade Oplæsning af andre Dokumenter end de ovenfor udtrykkeligt nævnte. Saadan Besøjeelse vil ikke kunne undværes (jfr. nærmere nedenfor Bemærkningerne til denne Paragraf). Ubetinget forbydes kun Benyttelse af udenretslige Bevidnelser angaaende Tiltaltes tidligere Wandel.

Afviselserne i § 251 fra Reglerne i det tidligere Forslags §§ 300 og 301 bero paa, at man ikke har fundet det rigtigt at give en ubetinget Regel om Domsforhandlingens Udsættelse i Anledning af, at der ønskes fort et ikke forud anmeldt Bevis. Det er jo nemlig muligt, at Beviset haves tilstede og straks viser sig betydningsløst, i hvilket Fald Udsættelse bliver henigtsløs.

Reglen i § 251, sidste Stykke, om den dømmende Rets Besøjeelse til af egen Drift at foranledige Sagen bedre oplyst end stet er fra Parternes Side, er for saa vidt af større Betydning end den tilsvarende Regel i det tidligere Forslag (jfr. dets § 273, 2. Stk.), som den Afgang til af egen Drift at vise Sagen tilbage til Forundersøgelse eller iøvrigt at gribe bestemmende ind med Hensyn til Bevismateriale, som det tidligere Forslag tillagde Retten allerede under Domsforhandlingens Forberedelse (jfr. det tidlige Forslags §§ 256 og 258), ikke er hjemlet i nærværende Udkast.

Til den i § 251, sidste Stykke, udtalte Hovedregel slutte sig Reglerne i §§ 243, 2. Stk., 244, 2. Stk. og 245.

I øvrigt vil det ses, at nærværende Kapitel har bibeholdt alle det tidligere Forslags Hovedprincipper: Partsligheden, Bevisumiddelbarheden, Retsformandens vidtgaaende Myndighed som Domsforhandlingens Leder (jfr. dog §§ 234, 240, 2det Stk., 243, 2det Stk., 251, 252, 269 og 272, 2det Stk.), Afhørelse af Vidner etc. ved Parterne selv (kun forsaavidt Tiltalte ingen Forsvarer har og ikke selv er i Stand til at foretage Afhøringen, eller hvor Parternes Afhøring er utilbørlig, eller hvor Vidner fremstilles efter Rettens Bestemmelse i Embeds Medfør, overtages Afhøringen af Formanden), Dommeres og Rævnings Spørgsmaalret, den fri Bevisbedømmelse samt Domfældelsens Begrænsning ved Tiltalen.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 231.

Det bliver de tilbageblevne Dommeres egen Sag at skønne over, hvor vidt Sagen kun frembyder ringe Tvivl.

Om Rævnings-Suppleanter se § 259.

§ 232.

Om Anvendelse af flere Forsvarere jfr. § 45, 2. Stk.

§ 233.

Undtagelse fra Reglen om Nødvendigheden af Tiltaltes personlige Tilstedeværelse hjemler Loven i de følgende 3 Paragraffer (§ 234—36).

Afgang til at udtale sig har Tiltalte, lige til Sagen er optaget til Dom (§§ 296 og 300).

§ 234.

I Klasse med Udeblivelse maa det sættes, at Vedkommende som Følge af Sygdom, Værefelse eller lignende befinder sig i en Tilstand, der gør det umuligt for ham at afgive nogen fornuftig Forklaring og følge Forhandlingen.

Er der flere Tiltalte, og en enkelt af disse udebliver, vil Retten, om den finder det rigtigt, kunne benytte sin Besøjeelse efter § 62 til at adstille Sagerne og derefter udsætte den ene og behandle den anden.

Det under Nr. 3 a omtalte Samtykke kan f. Eks. være givet af Tiltalte til Retsbogen, da han sidst mødte i Sagen, eller kan meddeles Retten gennem hans Defensor eller bevidnes af dem, der have forkyndt Stævningen.

Hvis Rævnings-Rendelsen i det i Nr. 3 b, nævnte Tilfælde mod al Forventning skulde blive fældende, maa den anses som ugyldig, og ny Domsforhandling berammes.

§ 235.

Slutningsordene, „eller i alt Fald dens Indhold meddeles ham,“ hvilke ikke fandtes i det tidligere Forslag, ere tilføjede, for at det ikke skal være nødvendigt at spille Tiden med Gentagelse af en lang Forklaring, af hvilken det, der er af Betydning for Sagen, maasse udtømmende kan gengives med nogle faa Ord.

§ 237.

I paatrængende Tilfælde vil Forhandlingen kunne fortsættes paa en Helligdag (jfr. Lov 7. April 1876 § 6).

Det følger iøvrigt af Arten af de Grunde, der kunne bevirke Udsættelse (Tiltalte eller et Hovedvidne bliver syg, Retten beslutter at afvente en bestemt Persons Tilbagekomst etc.), at denne efter Omstændighederne kan blive langvarig, hvoraf atter følger, at der ikke kan være Tale om at opstille nogen Regel om, at ingen ny Sag maa foretages i Mellemtiden. Hvis Sagen, naar den kommer for igen, ikke kan foretages for de samme Rævnings eller de samme Dommere, vil det allerede af den Grund blive

nødvendigt at lade den hele Domsforhandling begynde for fra. Selv om man imidlertid har de samme Rævnninger og Dommere tilstede, eller Taler er om en Sag, der ikke skal for Rævnninger, vil det, saa snart man ikke kan være sikker paa, at Indtrykket fra den stedfundne Del af Forhandlingen er bevaret usvækket, være rettest at lade denne gaa om igen, og Paragraffen tillægger derfor Rettens Formand den i saa Henseende nødvendige Myndighed.

Skal Sagen først frem igen paa et nyt Ting, maa der udtages ny Stævning.

§ 239.

Medens det vilde være utilstedeligt, om Parterne blandt Dommerne eller Rævnningerne fordelte skriftlige Ekstrakter af Sagens Beviser, de under Sagen holdte Foredrag eller lignende, staar det selvfølgelig Dommerne frit for i Forvejen at gennemgaa Sagens Alter; det kan i vanskeligere Sager endog være ønskeligt, at dette sker. Særlig bør Rettens Formand som den, der skal lede Domsforhandlingen, sende og have liggende for sig den Udskrift af de i Sagen foretagne Retshandlinger, som ifølge § 219 skal være indleveret til Rettens Kontor sammen med Anklagekriftet.

Med 1ste Stk. bliver iøvrigt særlig at jævnføre §§ 248—50.

§ 240.

Med Hensyn til Rækkefølgen af Forhandlingens enkelte Dele skal særlig fremhæves, at Kapitel XXIII indeholder en kronologisk ordnet Fremstilling af Gangen i en Rævnings sag, medens Kapitel XXIV angiver Gangen i en Landsretssag, der paafendes uden Rævnninger.

Med Hensyn til de Magtmidler, Retsformanden har til sin Raadighed for at gennemføre den ham paahvilende Opgave som Forhandlingsleder, kan særlig henvises til § 71.

Reglen i 2det Stk. om Rettens Afgang til at slutte en Bevisførelse, førend alle Beviserne ere fremførte, sigter til Tilfælde, hvor det er øjensynligt, at den Bevisførelse, der er Tale om, vil vise sig irrelevant, f. Eks. fordi det, der agtes fremført, efter Rettens Mening ifølge dets almindelige Bestaaenhed vil være uden bevisende Kraft, eller fordi det Punkt, det sigter til, efter Rettens Opfattelse bliver uden Betydning for Sagen eller allerede foreligger bevist.

Al Reglen i sidste Stykke om, at Formanden, hvor Sagen omfatter flere Forbrydelser (derunder det Tilfælde, at der er flere Tiltalte, selv om de staa som Med-

skyldige), kan lade Forhandlingen foregaa særskilt for hver enkelt Forbrydelse, ligger modsætningsvis, at en yderligere Udskykning af Forhandlingen saaledes, at der f. Eks. særskilt forhandles om de enkelte Strafudsættelsesgrunde, hvorom der kan blive Tale, som almindelig Regel er udelukket; en Undtagelse herfra findes dog i § 241. Om en Sags Opløsning i flere Sager se § 62.

§ 241.

De her omhandlede Spørgsmaal kunne tænkes rejste paa et hvilket som helst Stadium inden Domsaffigelsen og kunne rejses saavel fra Parternes som fra Dommernes Side.

Hvorvidt en begaaet Fejl er af en saadan Art, at den hindrer Sagens Fremme (Paragraffens 1ste Stk. og 3die Stk. 1ste Pkt.), maa bedømmes efter et lignende Synspunkt som det, der er udtrykt i § 321, om end der kan være Grund til at være noget strengere, hvor der er Tale om at paabegynde en Forhandling, end hvor der er Tale om at fæstere en alt stedfunden Behandling. Selv om altsaa en eller anden Formforkrift er tilfidesat, vil dette dog ikke hindre Sagens Fremme, naar det paa den anden Side er givet, at den begaaede Fejl in concreto ikke kan øve nogen Indflydelse paa Sagens Udfald (f. Eks. at Stævningen kun er forkyndt ved en enkelt Stævningsmand, naar Tiltalte dog indrømmer at have faaet rettidig og behørig Rundskab om den, at Tiltaltes Navn er unøjagtigt stavet, naar der dog ikke kan være ringeste Tvivl om, at han har forstaaet, at det var ham, der mentes o. f. f.). Paa den anden Side er det klart, at der er visse Forskrifter vedrørende Sagens Behandling, der maa anses for saa fundamentale, at deres Tilfidesættelse altid maa anses for at være af Betydning og derfor maa hindre Sagens Fremme, jfr. f. Eks., at der ikke møder Forvarer, hvor Bestikelse af en saadan er foreskrevet. Om Rettens almindelige Kompetence jfr. § 9. Hvis der foreligger en Formfejl, der baade er af praktisk Betydning og uafhjælpelig (jfr. 3dje Stk.), afvises Sagen. Foreligger der derimod nogen af de andre i nærværende Paragraf omhandlede Hindringer for Tiltaltes Domsfæddelse (jfr. Bemærkningerne til § 228) affiges Frifindelsesdom, (§ 255). Hvor ingen af de i Henhold til nærværende Paragraf rejste Indsigelser tages til Folge, fortsættes Forhandlingen. Den Beslutning, hvorved Indsigelsen forkastes, behøver ikke at have Form af Kendelse, da saadant ej er foreskrevet (jfr. § 95). Ræremaal er udelukket overfor Beslutninger, som gaa ud paa Domsforhandlingens Fortsættelse (§ 346, 2det Stk.); om Anke se § 317.

Afgørelse af de Spørgsmaal, som omhandles i nærværende Paragraf, henhører ogsaa i Nævningesager ubelukkende under Retten; jfr. herved dels § 276 dels § 297, efter hvilken sidstnævnte Paragraf Retten af Retsgrunde kan frifinde, selv om Nævningeskendelsen lyder paa skyldig; jfr. i øvrigt § 258, 2det Stk.

Med 3dje Stk., 2det Pkt. kan særlig jævnsføres de i §§ 15, 60, 1ste Stk., 260, 262, 265, 270 i. f. og § 304 givne Regler om Tidspunktet for visse Indsigelsers Fremførelse. „Lejlighed“ vil Tiltalte i Reglen have, saa snart Sagen er paaraabt, medmindre han først senere kommer til Stede.

§ 242.

At man begynder med at bringe paa det rene, hvorvidt Tiltalte erkender sig skyldig eller ej, beror paa, at den hele Karakter af den efterfølgende Domsbehandling i væsentlig Grad vil afhænge af Tiltaltes Stilling over for Anklagen. Erkender han sig skyldig, kan navnlig efter § 269 med hans Samtykke efter Rettens Bestemmelse Nævningernes Medvirkning bortfalde. Og hvad enten saadan Bestemmelse træffes eller ikke, beror det, naar Tiltalte afgiver en fuldstændig Tilståelse, paa Retten, om og i hvilken Udstrækning videre Bevisførelse skal finde Sted (§ 272, 2det Stk.).

Ved Udtrykket „giver Tiltalte Lejlighed til at forklare sig“, præciseres det, at der ikke bør være Tale om den psykologiske Pression, der anvendes under det inkvisitoriske Forhør (jfr. i Forbindelse hermed § 153). Vægrer Tiltalte sig bestemt ved at svare, maa Forhandlingen fortsættes paa lignende Maade, som om han havde nægtet sig skyldig.

§ 243.

Jfr. med Hensyn til Vidneafhøring og Edfæstelse de almindelige Regler i §§ 99, 100, 107—113. Ved Vidner, der fremstilles af Overanklageren, forstaaes ikke just samtlige de paa hans Bevisfortegnelse opførte Vidner, men de af disse Vidner, hvis Afhørelse ikke, paa Grund af deres Karakter af Forsvarsvidner, overtages af Forsvaret, der i saa Fald kommer til at „fremstille“ dem.

Har Tiltalte ingen Forsvarer, overtager Formanden ifølge § 244 in fine saa vidt forødent Afhørelsen for hans Vedkommende.

§ 244.

Hvorvel Eksamination i det Djemed at svække et Vidnes Troværdighed ikke kan afstøres, men efter Omstændighederne endog kan være af yderste Vigtighed for at afværge,

at en Domfældelse bygges paa et usandsfærdigt eller upaalideligt Vidnebevis, bør Formanden dog lade sig det være magtpaaliggende ikke at tillade, at Udspørgen i dette Djemed gaar videre end strængt nødvendigt, ligesom han saa vidt muligt bør afværge, at den foregaar paa unødvendig saarende Maade. Nærværende Paragraf, hvormed i øvrigt særlig kan sammenholdes § 100 (se navnlig dennes første Stykkes andet Punktum), giver bl. a. Formanden den i saa Henseende nødvendige Myndighed.

§ 247.

Med denne Paragraf kan jævnsføres § 108.

§ 248.

Det er et af Udkastets Hovedprincipper, at Bevismaterialet saavidt det er muligt og for Sagen gavnligt, skal forelægges i den oprindeligste Skikkelse, hvori det overhovedet forefindes, til umiddelbar Sagtagelse af den dømmende Ret. Bestaar saaledes Beviset i den særlige Tilstand, hvori en Person eller Ting befinder sig, kan det efter Omstændighederne være rettest, at Personen eller Tingen selv bringes til Stede, og at Retten ikke nøjes med andres Beretning om denne Tilstand — har en Person gjort en Sagtagelse af Betydning for Sagen, skal Retten høre dette af Vedkommendes egen Mund, ikke i andres Gengivelse, og saaledes fremdeles. Dette Princip udtales vel intet Steds udtrykkelig i Udkastet i sin Almindelighed, men dels ligger det som nødvendig Forudsætning bag mange Bestemmelser i dette, dels findes vigtige Anvendelser af det paa flere Steder i Udkastet (jfr. navnlig § 102 og Reglerne om Tiltaltes Møde og Afhørelse for den dømmende Ret); samtidig vise dog de paagældende Bestemmelser, at det ikke er Meningen at gennemføre det ud over saadanne Grænser, som praktiske Hensyn med Rimelighed drage. Ogsaa nærværende Paragraf er at anse som et Udslag af nævnte Princip. Medens den nemlig vel tillader Oplæsning af saadanne Dokumenter, der paastaas at have været Genstand for eller at være frembragte ved Forbrydelsen (altsaa f. Eks. et forfalsket eller falsk Dokument) eller at have været brugte eller bestemt til dens Udførelse (f. Eks. den Strimmel, hvorved et Bedrageri er iværksat), eller som yde umiddelbar Oplysning om Gæringens eller Tiltaltes Forhold til denne (f. Eks. den Receipt, ved Hjælp af hvilken den til et Mord anvendte Gift er rekvireret, eller det Brev, hvis Indhold har ophidset Sigtede til en Voldsbehandling), afstører den derimod som Hovedregel Op-

læsning af alle saadanne Dokumenter, der kun indeholde Beretninger, Gengivelser, Erklæringer, Attestationer eller lignende, idet den nemlig udtrykkelig angiver de Undtagelses tilfælde, hvori saadan Oplæsning er tilladt, og for disse drager saa snævre Grænser som muligt. Om disse Undtagelser skal følgende bemærkes:

For det første maa der nødvendigvis være Afgang til at oplæse Protokolltilførsler til Retsprotokoller angaaende saadanne under Forberedelsen foretagne Handlinger som Planlægninger, Beslaglæggelser og efter Omstændighederne Besigtigelser og Syns- og Skonsforretninger, fremdeles Protokollationer af Udsagn af Syns- og Skonsmænd, eller Vidner, naar disse paa Grund af de Paagældendes Sygdom, Bortrejse, Afstandighed eller Død ikke kunne gentages, saavel som protokollerede Indenretsforklaringer af Tiltalte, naar Domsforhandlingen undtagelsesvis foregaar i hans Fraværelse. En anden maa der være Afgang til at nøjes med den skriftlige Gengivelse i Stedet for selve Bevisfilken i Tilfælde, hvor denne vel endnu eksisterer, men hvor dens Tilstedebrevelse vilde medføre uforholdsmæssigt Besvær eller Befordringer i Forhold til, hvad derved in concreto kan ventes bundet. I Sammenhæng hermed kan særlig fremhæves, at visse i offentlige Hvervs Medfør afgivne Attestationer og Erklæringer i sig selv maa antages at besidde tilstrækkelig Paalidelighed, naar de ere afgivne under de for dem sædvanlige Former, og det maa antages, at de Vedkommende ved eventuelt personligt Møde i Retten netop ubelukkende vilde henholde sig til dem. Fremdeles maa der, for ikke at spilde de Midler til Sandheds Erkendelse, der alt ere vundne, være Afgang til at oplæse tidligere Udsagn af de i Sagen optrædende Personer, naar disse nu vægre sig ved at udtale sig eller afgive ny, afvigende Forklaringer. Hvad der næst angaar udenretslige skriftlige Erklæringer eller Vidnesbyrd af Betydning for Sagen, men hidrørende fra Personer, som man af retlige eller faktiske Grunde ikke kan indkalde, da tillader Udfastet under Nr. 4 udtrykkelig Oplæsning af Erklæringer fra de i D. L. 1—2—1 og 2 nævnte Personer saavel som fra Personer, der ere i Besiddelse af Eks-territorialitetsret. Naar Udfastet endelig i sidste Stykke af nærværende Paragraf (jfr. ogsaa § 109, sidste Stykke) hjemler Retten Beføjelse til undtagelsesvis at tillade Oplæsning af andre Dokumenter og Attestykker, som indeholde Erklæringer og Vidnesbyrd, vil denne Regel kunne finde en med Paragraffens Tanke stemmende Anvendelse f. Eks. med Hensyn til Optegnelser, som

en dræbt Person har gjort umiddelbart før sin Død, en skriftlig Tilstaaelse af Tiltalte, Breve, hvori Vidner eller Skonsmænd udtale sig i Strid med deres Udsagn for Retten, og hvis Indhold saaledes vil være af Bigtighed for Bedømmelsen af de Paagældendes Troværdighed*).

Fra den sidstnævnte Regel gøres dog den vigtige Undtagelse, at udenretslige Bevidnelser angaaende Tiltaltes tidligere Vandel under ingen Omstændigheder maa benyttes. Grunden til denne Udelukkelse er den nærliggende, at den Slags Attestationer meget ofte ere lette at fæste og næsten lige saa ofte ganske værdiløse, medens de dog paa den anden Side let vilde kunne gøre et vist Indtryk, navnlig paa Rævnninger.

I øvrigt forstaar det sig af sig selv, at om Indholdet af de Dokumenter, der ikke maa oplæses (altsaa de fleste Politirapporter, Anmeldelser om begaaede Forbrydelser, Anbefalinger etc.), maa der heller ikke føres Vidner, saavel som at Reglen om, at udenretslige Vandel-Bevidnelser ikke maa benyttes, ligesaavel maa finde Anvendelse paa udenretslige mundtlige som paa udenretslige skriftlige Bevidnelser.

Skulde Formanden nægte Oplæsning af et Dokument, om hvilket en af Parterne mener, at det falder ind under en af de fra Oplæsningsforbudet udtrykkelig undtagne Grupper, maa Afgørelsen af Spørgsmaalet om Oplæsnings-Tilladeligheden tilfalde hele Retten; at Parterne ere enige om at ønske Dokumentet oplæst, er ikke i sig afgørende. — Endnu skal bemærkes, at forsaavidt det paa Forhaand stiller sig tvivlsomt, om Retten vil tillade Oplæsning af et eller andet Dokument, hvorpaa en af Parterne lægger Vægt, og det i benægtende Fald vil blive nødvendigt at fæste Dokumentets Udsteder til Stede, vil det være rettest om muligt at bringe dette Spørgsmaal paa det rene straks ved Forhandlingens Begyndelse for at undgaa en Afbrydelse midt under denne.

§ 250.

Om Dokumenter i fremmed Sprog, se § 79, 2det Stykke.

§ 251.

I nærværende Paragraf aabnes der Parterne Afgang til under Domsforhand-

*) Paa Grund af den Retten saaledes givne Beføjelse bliver den nøjagtige Bestemmelse af det i Paragraffens første Stykke brugte Udtryk: „Dokumenter, der yde umiddelbar Oplysning om Gærningen eller Tiltaltes Forhold til denne“ ikke af særlig Bigtighed.

lingen at fremkomme med ikke forud anmeldte Beviser. Mulige Tilbøjeligheder til Misbrug af denne Regel maa modvirkes gennem Bøder eller Paalæg af Omkostninger. De forud anmeldte og ikke i Overensstemmelse med § 223 paany frafaldne Beviser maa det være Parternes Pligt at have til Stede under Domsforhandlingen. Ere de imidlertid blot til Stede, kan der intet være til Hinder for, at vedkommende Part erklærer ikke at ville føre dem, idet da, om fornødent, Modparten eller Retten kan foranlede dem hertil.

Naar der i Slutningen af 1ste Stykke tales om, at „en Udsættelse ikke skønnes at ville tjene noget berettiget Formaal“, sigtes der herved f. Eks. til Tilfælde, hvor Retten er paa det rene med, at den maa afsøre Sagen til Fordel for den, der ønsker Udsættelse, eller hvor den, der begærer Udsættelse, ikke kan angive, hvad han vil bruge den til.

Hvis Retten bevilger en Udsættelse i Henhold til Paragraffens 2det Stykke, kan denne Bestemmelse paakøres, jfr. § 346, 2det Stykke.

De Foranstaltninger, hvorom der tales i Slutningen af Paragraffen, vil f. Eks. kunne bestaa i Indkaldelse af Vidner eller Syns- og Skønsmand, eller Rekvissioner til en Underfølgelsesret.

§ 252.

Medens Rettens Afgørelse af Tvistepunkter mellem Parterne ikke kan gøres til Genstand for særlig Røre, gælder det modsatte om Paalæg til Vidner, Syns- eller Skønsmand (jfr. § 346). Røremaalet har dog ikke opsættende Virkning, men Retten kan selv bestemme, at Sagen skal udsættes efter Røremaalet (jfr. § 347).

Om Rettens Afgang til at omgøre sine Beslutninger, se § 95.

§ 254.

Med Hensyn til Betydningen af, at Sagen er tingfæstet ved Retten, jfr. Bemærkning til § 217.

Reglen i 4de Stykke om Tidspunktet for Domsaffigelse er ikke til Hinder for, at andre Sager tages for i Mellemtiden.

§ 255.

Slutningsordene: „naar Tiltalte ikke findes skyldig“, maa forstås som sigtende til, at Tiltalte overhovedet ikke findes skyldig til Straf efter dansk Straffelovgivning uden Hensyn til, om Grunden hertil er, at det ikke er bevist, at Tiltalte har begaaet For-

brydelsen, at der forelægger undskyldende objektive Omstændigheder, at Tiltalte var utilregnelig, at Handlingen ligger udenfor Straffelovens territoriale og personlige Omraade etc. Den særlige Dmtale af Strafskyldens Forældelse er derfor kun at anføre som en udtrykkelig Fremhæven af et praktisk vigtigt Tilfælde.

§ 257.

Denne Paragraf indeholder Regler, der i deres Væsen ganske svare til de i det tidligere Forslags §§ 308 og 309 indeholdte, idet det paa den ene Side fastholdes, at der ikke kan domfældes for noget andet faktisk Forhold end det, Anklageren i Anklagekriftet har taget Sigte paa, og paa den anden Side fastholdes som en ufravigelig Betingelse for at kunne henføre Handlingen under Straffeloven paa anden Maade end i Anklagekriftet stet, eller for at kunne fravige den sammesteds givne Beskrivelse af Handlingens Omstændigheder, at Tiltalte har haft fyldestgørende Afgang til at forsvare sig ogsaa i Relation til saadan Afvigelse.

Naar de angivne to Betingelser ere til Stede, kan Retten i sin Dom i øvrigt afvige fra Anklagekriftet endog i betydelig Grad, saaledes vil den ikke blot kunne domfælde for en Forbrydelse, der indeholdes som det mindre i den Forbrydelse, Tiltalen lyder paa, men ogsaa efter Omstændighederne f. Eks. erklære et Forhold, der i Anklagekriftet er betegnet som simpelt Manddrab, for at være Mord, et Forhold, der i Anklagekriftet er betegnet som ulovlig Omgang med Hittigods, for at være Bedrageri eller Tyveri og omvendt, eller en som uagtksom betegnet Forbrydelse for at være forsætlig begaaet og omvendt.

Kapitel XXIII.

Særlige Bestemmelser om Domsforhandling for Rævninger.

De i dette Kapitel gjorde Forandringer ere ikke af indgribende Natur. De væsentligste af Realitetsændringerne ere følgende:

Parternes Ret til uden Angivelse af Grund at forfaste en Del af de udtrukne Rævninger er begrænset noget (§ 264). Dels er jo nemlig allerede alle de Rævninger, mod hvis Upartisthed begrundet Indsigelse er rejst efter Kapitel III., fjernede, dels viser Erfaringen fra Udlandet, at den vilkaarlige Udskyldelsesret mange Steder — blandt andet

ogsaa i Norge — fra Forsvarets Side misbruges til at fjerne saadanne Rævnings, der antages at være Mænd med Erfaring og selvstændig Opfattelse; i England har Forholdet omvendt udviklet sig saaledes, at Udstyldelsesretten kun yderst sjældent benyttes.

I § 269 er der givet Retten Afgang til at lade Rævningsernes Medvirken bortfalde, naar Tiltalte erkender sig skyldig i det i Anklagekriftet omhandlede Forhold og derhos samtykker i, at Sagen afgøres uden Rævnings. Efter engelsk Ret bortfalder Jurys Medvirken ubetinget, naar den Tiltalte plæderer skyldig — hvorved dog er at bemærke, at Dommeren, naar han finder det betænkeligt at tage mod Tiltaltes Erklæring om at være skyldig, vil foranledige ham til at tage den tilbage. Rævningebehandlingen vilde som oftest her ikke tjene noget fornuftigt Formaal; skulde Retten, efter hvad der er fremkommet under Forundersøgelsen eller efter de Svar, Tiltalte nu giver paa nærmere Spørgsmaal, antage, at Sagen dog kan komme til at frembyde faktiske Tvivl, vil den naturligvis ikke give slip paa Rævningsernes Medvirkning.

Den i § 270 indeholdte Formanings-tale er betydelig forkortet i Sammenligning med den i det tidligere Forslags § 322 indeholdte.

Det er i § 271 foreskrevet, at Rævningserne skulle vælge deres Ordfører straks efter Lodtrækningen og Edfæstelsen, medens en saadan efter det tidligere Forslag først skulde vælges, efter at Rævningserne havde truffet sig tilbage til Raadslagning. Man har nemlig anset det for heldigst, at Rævningserne straks fra Domsforhandlingens Begyndelse havde Een, der særlig er opfordret til at betragte sig som Organ for dem, naar der bliver Anledning til at rette Spørgsmaal til Vidner eller Tiltalte eller til at gøre Henvendelser til Retten.

I § 272, 2det Stykke, er Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt Bevisførelse skal bortfalde i Anledning af en af Tiltalte afgiven Tilstaaelse, overladt til Retten, medens det i det tidligere Forslag skulde afgøres af Formanden, forsaavidt ingen af Dommerne eller Rævningserne udtalte sig derimod; den Affattelse, Bestemmelsen har faaet, viser derhos bestemt, at man efter Omstændighederne kan indskrænke sig til kun at lade en Del af Bevisførelsen bortfalde.

I § 273 har hver af Parterne faaet Ret til, inden han begynder sin Bevisførelse, at give en kort Fremstilling af sin Bevisplan og Oversigt over sit Bevismateriale.

Medens Overanklageren ifølge det tidligere Forslag skulde fremkomme med sit

Spørgsmaalsudkast, saa snart han havde holdt sin Anklagetale, skal han ifølge § 275 først fremkomme med det, efter at ogsaa Modparten har haft Ordet; det vil let kunne ske, at den Maade, hvorpaa Forsvaret ledes, kan faa Betydning for den Maade, hvorpaa Overanklageren vil foreslaa Spørgsmaalene stillede, men navnlig vil der ofte opstaa Diskussion mellem Parterne om Spørgsmaalenes Affattelse, og det vilde — som det formentlig rigtigt er blevet fremhævet til Begrundelse af den tilsvarende Bestemmelse i den norske Straffeprocesslov — være uheldigt, at de rent tekniske og for Rævningserne lige saa uforstaaelige som uvedkommende Tvistigheder om, hvorledes Spørgsmaalene skulle affattes, blive indblandede i de Foredrag, som holdes for Rævningserne.

Det er fundet nødvendigt paa flere Punkter at give Retten en noget friere Værdighed med Hensyn til Spørgsmaalstiltingen, end det tidligere Forslag hjemlede, jævnfør saaledes § 278 in fine [„saavidt muligt“], § 281 [„kan“] og § 292.

Reglen i § 284, 2det Stykke, (jævnfør § 73, 4de Stykke,) er ny; den staar i Forbindelse med den i § 320 Nr. 3 omhandlede Ankegrund.

Medens det tidligere Forslag foreskrev, at Anklagekriftet skulde medgives Rævningserne, er denne Bestemmelse udeladt i nærværende Udkast. De til Rævningserne stillede Spørgsmaal indeholde nemlig Anklagepunkterne i deres endelige og berigtigede Skikkelse; de ere for saa vidt at betragte som et korriigeret Anklagekrift affattet i den Form, hvori Anklagen kan og skal forelægges Rævningserne, og erstatte folgelig hint, ikke at tale om, at Forstællighederne mellem Anklagekrift og de skriftlig affattede Spørgsmaal kunde konfundere Rævningserne.

Man har endvidere fundet det rettest at give Rettens Formand Afgang til at lade Afstrifter af Spørgsmaalene overgive til Rævningserne, forinden han begynder sit Foredrag, idet Forstaaelsen af Foredraget herved efter Omstændighederne vil kunne lettes Rævningserne.

Den i det tidligere Forslags § 342 omhandlede Rettefjor for Rævningserne, som af disses Ordfører skulde oplæses, har man ladet bortfalde. Det deri indeholdte ligger i Lovens almindelige Regler og kan om fornødent indskræpes — og det med større Autoritet — af Rettens Formand i Henhold til § 285, 3dje Stykke. — Da det maa anses for at være af Vigtighed, at Rævningserne iagttage Tavshed med Hensyn til deres Raadslagning og Afstemning, og da et simpelt Forbud uden nogen Sanction let vilde

blive uden Virkning, er der i § 286 foreskrevet Fængselsstraf for Brud paa Tavs-
hedspligten.

Kravet paa henholdsvis Majoritet og Enstemmighed ikke blot med Hensyn til Resultatet, men ogsaa med Hensyn til Grundene i de i §§ 294 og 295, 2det Stykke, omhandlede Tilfælde er opgivet.

Endelig er der i § 297 udtrykkelig givet Retten Afgang ikke blot til helt at frifinde, hvor den finder Rævnningernes Styldig-
Kendelse baseret paa en urigtig Opfattelse af et retligt Spørgsmaal, men ogsaa til efter Omstændighederne at idomme den ringere Straf, som den begaaede Handling, rigtig subsu-
meret, findes at fortjene.

I øvrigt indeholder Kapitlet ligesom det tilsvarende Kapitel i det tidligere Forslag en kronologisk ordnet Fremstilling af en Domsforhandling for Rævninger fra Begyndelsen til Enden. Naar man tilligemed den øvrige Arbejd fra det tidligere Forslag har bibeholdt Afdelingen til og eventuelt Nødvendigheden af at rette flere Spørgsmaal (derunder Hoved- og Tillægs-Spørgsmaal) til Rævningerne i Stedet for det ene: „Styldig“ eller „Ikke styldig“, er dette ingenlunde sket, fordi man ikke har været opmærksom paa de mange Vanskeligheder og den Vidtløftighed, der herved efter Omstændighederne kan fremkaldes. Naar man alligevel har valgt at blive staaende ved det tidligere Forslags System, der ogsaa er det af norsk, tysk, østrik og fransk Ret antagne, er det, fordi det Tankearbejde, der ligger udtrykt i Spørgsmaalssubsondringen, alligevel maa gøres, hvis Rævningernes Svar ikke skal blive et Svar hen i Taaget. Hvis derfor de forskellige Momenter, det gælder om at have for Øje, ikke præciseres og eventuelt stilles ud fra hinanden for atter at stilles frem i deres indbyrdes Forhold gennem selve den endelige Spørgsmaalstillem, maa de præciseres og eventuelt udstilles i Anklagestrift og Dommerens Resumé. Imidlertid kan der næppe være Tvivl om, at Rævningerne lettere ville fastholde de forskellige afgørende Momenter — og som Følge deraf igen give det rette Svar — naar de have disse for sig præciserede og adskilte i de endelige Spørgsmaal, end naar de selv skulle udstille dem af Anklagestriftet eller alene skulle støtte sig til deres Opfattelse af og Erindring om Formandens Rettsbehandling, og det saa meget mere, som man ikke kan gøre Regning paa, at Retsformændene under et nyt System skulle vise sig i Besiddelse af den eminente Evne til at klarlægge en Sag og rettede en Jury, som udmærker den engelske Dommer.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 258.

Med 1ste Stykke kan jævnføres, forsaavidt Tiltalte angaar, § 233, forsaavidt Vidner angaar, § 108 og, forsaavidt Syns- og Skønsmand angaar, § 124, 2det Stykke; med 2det Stykke jævnføres §§ 229 og 241. Henvisningen til § 267 betyder, at Reglen i denne vil medføre, at der i mange Sager ikke bliver Spørgsmaal om særlig Udtagelse af Rævninger, idet nemlig Rævningerne i den foregaaende Sag vedblive at fungere.

Skulde det ved Paaraabet — der i øvrigt kun vil blive nødvendigt (jfr. Ordene „saa vidt fornødent“), hvor den Funktionær, som er sat til at varetage disse Ting, ikke melder, at alle ere mødt — vise sig, at nogen af de indkaldte Vidner eller Syns- eller Skønsmand ikke er mødt, og man ikke efter Omstændighederne kan stole paa endnu at faa Vedkommende bragt til Stede i betimelig Tid, maa Sagen udsættes, medmindre Retten anser Vedkommendes Afhøring for overflødig, enten fordi Tiltalte alt har afgivet en fuldstændig Tilstaaelse, som han maa ventes at ville gentage (§ 272, 2det Stykke), eller fordi Vedkommendes Afhøring ikke kan antages at ville bidrage til Sagens Oplysning (jfr. Princippet i § 240, 2det Stykke), eller fordi den efter Omstændighederne maa kunne erstattes ved Oplæsning af Vedkommendes tidligere Udsagn (§ 248, Nr. 3).

§ 260.

Den her omtalte Meddelelse af Genpart figter til Organisationslovsudkastets § 64.

Med Slutningsreglen sammenholdes § 16, 2det Punktum, hvor det bestemmes, at imod Kendelser, hvorved Indsigelser imod en Rævnings Habilitet forkastes, kan der finde Rære Sted, samt at der i den Anledning, naar det straks forlanges, kan tilstaaes en fort Udsættelse af Sagen (jfr. ogsaa § 347 in fine).

§ 261.

De her nævnte Minimumstal sigte selvfølgelig til hver enkelt Sag; det er derfor ikke nok, at der, naar Retsmødet begynder, er 20, eventuelt 21 eller 22 Rævninger til Stede, men dette Antal maa ogsaa være til Stede, hvis der senere i samme Retsmøde skal finde ny Udtrækning Sted til en følgende Sag. For imidlertid ikke at lægge Beslag paa Rævningernes Tid i højere Grad end fornødent, giver § 267 Afgang til at udtage Jury for alle Dagens Sager straks ved Retsmødets Begyndelse.

§ 263.

Den her omhandlede Udskydningsret maa Tiltalte kunne udøve gennem sin Forsvarer, ligesom denne maa kunne udøve den paa Tiltaltes Vegne, hvor Tiltalte ikke er mødt (jfr. Forudsætningen i § 234). Hvis imidlertid baade Tiltalte og dennes Forsvarer ere til Stede, er det i Tilfælde af Meningsforstel mellem disse, Tiltaltes eget Ønske, der alene bliver afgørende. Hvor Tiltalte er umyndig, maa vistnok — med Forbehold af, hvad der lige er bemærket om Forsvareren — Forkastelsesretten udøves af hans Værge (jfr. Principet i § 38, 2det Punktum).

§ 267.

Som alt ovenfor antydet kan det være hensigtsmæssigt at sammensætte Juryen for samtlige de Sager, der ventes at komme for i det paagældende Møde, allerede ved dets Begyndelse. Betingelsen for, at dette kan ske, er imidlertid, at samtlige Tiltalte ere til Stede. Naar Juryen for den første Sag er udtagen, vil det da være hensigtsmæssigt at rette det Spørgsmaal til de i de senere Sager Tiltalte (saavel som til Overanklageren), om de acceptere den udtrukne Jury ogsaa for deres Bedkommende; men naturligvis vil dette Spørgsmaal ogsaa kunne rettes til en Tiltalt, naar hans Sag kommer for. Mangle Betingelserne for i en Sag, som senere kommer for, saaledes at benytte den tidligere udtagne Jury, maa der, naar Sagen kommer for, foretages ny Lodtrækning, i hvilken naturligvis de til den første Sag udtrukne medtages, forsaavidt der ikke mod dem fremsættes nogen af Retten godkendt Habilitetsindsigelse. I øvrigt kan der i det Tilfælde, at en Tiltalts Indsigelse mod den alt udtrukne Jury kun er rettet mod en enkelt Rævning indenfor denne, næppe være noget til Hinder for at foretage Lodtrækning af en enkelt Rævning til at træde i den Bragedes Sted, medens den først udtrukne Jurys øvrige Medlemmer vedblive at fungere. Naar der saaledes er udtaget Jury for den eller de Sager, som skulle for den paagældende Dag, ville de mødte Rævnings, for hvilke der ikke bliver Brug, kunne dimitteres.

§ 273.

Om Afgangen til Modafhøring etc. se § 243.

§ 274.

Slutningsbestemmelsen er ikke særlig givet med det Formaal for Øje, at det skal hemmeligholdes for Rævningerne, f. Eks.

hvor høj en Straf der eventuelt kan blive Tale om, hvorvidt Tiltalte tidligere har begaaet lignende Forbrydelse etc. Meningen er blot at fastslaa den naturlige Ordning, hvorefter hver Del af Sagen drøftes til den Tid, da den skal finde sin Afgørelse.

§ 275.

Retten's Fastsættelse af Spørgsmaalene skal ske under Sagtagelse af de i §§ 276—283 givne Regler. Anke i Anledning af Fejl i Retten's Spørgsmaal-Stillen kan finde Sted, naar den formentlig begaaede Fejl enten bestaar i Tilfidesættelse af en Rettergangsregel, § 320, Nr. 1, jfr. § 321 (et Spørgsmaal er f. Eks. stillet saaledes, at man ikke bestemt kan se, hvad Rævningerne med deres Svar bekræfte eller benægte) — eller beror paa en urigtig Forstaaelse af Straffeloven (en Handling, der rettelig bør karakteriseres som Bedrageri, er f. Eks. i Spørgsmaalet karakteriseret som Tyveri).

§ 276.

Den her givne Afgrænsning af Rævningernes Kompetence stemmer ganske med det tidligere Forslags. Rævningerne uvedkommende er herefter — foruden Spørgsmaal om Formalitet og Raataleret — Strafudmaalingen og i Forbindelse dermed Straffafflaget efter Straffelovens §§ 7 og 58 og Strafforhøjelse som Følge af Gentagelse samt endelig Spørgsmaalet om Straffskylds Forældelse, dog at Spørgsmaalet om Tiden for Handlingens Begaaelse, hvilket for de to sidste Tilfælde kan være af særlig Betydning, bliver at forelægge Rævningerne. I øvrigt henhører det hele Skyldspørgsmaal under Rævningernes Afgørelse. Disjes Rendselse kommer til at rumme ikke blot en Bedømmelse af Beviset, men ogsaa Henførelsen under Straffeloven, Handlingens strafferetlige Karakteristik. Rævningetendelsen afgør med andre Ord ikke blot, hvorvidt der er tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte har begaaet den og den Handling, men ogsaa, hvorvidt denne Handling efter Loven udgør et Tyveri, Bedrageri, ulovlig Evang, Vold mod Øvrigheden, etc. etc., om fuldbyrdet Forbrydelse eller blot Forsøg eller den eller den Art af Meddelagtighed foreligger, om Tiltaltes Sindstilstand, da han begik Forbrydelsen, var saadan, at han maa behandles som strafferetlig tilregnelig, om den Situation, hvorunder han handlede, skal betragtes som fyldestgørende Nødværge-Betingelserne, om Handlingen er begaaet paa dansk Straffeterritorium o. s. fr. Heri ligger, at Retten

aldrig kan domsfælde en Tiltalt paa Grundlag af et Bevis, som Rævningerne have anset for utilstrækkeligt, eller paa Grundlag af en Subsumtion, som Rævningerne have underkendt. Have Rævningerne derfor erklæret Vedkommende for ikke-skyldig, maa Retten frifinde; have Rævningerne erklæret Handlingen for kun at være ulovlig Omgang med Hittegods, kan Retten ikke straffe for Tyveri, have Rævningerne erklæret Tiltalte for kun delvis tilregnelig (efter Straffelovens § 39), kan Retten ikke idømme den fulde normale Straf etc.

Da det paa den anden Side ikke er Meningen at berøbe Tiltalte det Værn, som de retskyndige og erfarne Dommeres Medvirken yder, er det omvendt klart, at en Skyldigkendelse paa Grundlag af et Bevis, der efter Dommerens Mening er utilstrækkeligt, eller en Subsumtion, der efter Dommerens Mening er urigtig, ikke ubetinget bør være bindende for disse. Det er derfor i § 297 (mærk ogsaa herved § 241, 2det Stykke) foreskrevet, at Retten, hvor dens Opfattelse af et retligt Spørgsmaal i dets Anvendelse paa de af Rævningerne som bevisede ansete Fakta, saaledes som disse ere angivne i Kendelsen, jævnført med Spørgsmaalene, fører til et for Tiltalte gunstigere Resultat end Rævningekendelsen, skal lægge sin Opfattelse til Grund for Dommen; og i § 294 er der givet Retten Afgang til, hvor den finder, at Sagens Bevisligheder ikke have afgivet tilstrækkeligt Grundlag for at fælde Tiltalte for den Forbrydelse, i hvilken Rævningerne have erklæret ham skyldig, da foreløbig at tilfidesætte den affagte Rævningekendelse og paabyde Foretagelsen af ny Domsforhandling for andre Dommere og andre Rævninger. Skulde imidlertid Rævningerne under denne nye Domsforhandling komme til samme Resultat som de forrige Rævninger, medens Retten paa sin Side enstemmig finder Beviset utilstrækkeligt, kan Retten affige Dom paa Grundlag af sin Opfattelse af Bevis-spørgsmaalet.

Som Følge af den fremskillede Forstel mellem Fremgangsmaaden efter § 297 og efter § 294 vil det i mødende Tilfælde være af Betydning at faa afgjort paa rette Maade, om Divergensen mellem Rettens og Rævningernes Opfattelse refererer sig til et retligt Spørgsmaal eller til Bevis-spørgsmaalet. I Reglen vil dette ingen Vanskelighed forvolde. Naar en Rævningekendelse f. Eks. gaar ud paa at erklære Noget skyldig i at have krænket den Uerbødighed, der skyldes Kongen, ved at have tilstillet denne et anonymt Brev af fornærmeligt Indhold, er det dermed givet, at Rævningerne baade have

anset det for bevist, at Tiltalte virkelig er den, der har affendt Brevet, og have anset dets Indhold for at falde ind under Straffelovens § 90. Hvis imidlertid Retten finder, at de Udtalelser, som ifølge Rævningekendelsen ere blevne henførte under Straffelovens § 90, ikke kunne henføres under denne Paragraf, vil den frifinde efter § 297; finder den derimod, at Brevet vel gaar ind under § 90, men at det ikke er bevist, at Tiltalte er den virkelige Affender, berammer den ny Domsforhandling efter § 294.

§ 277.

Med denne Paragraf kan jævnføres de ovenfor S. 7 gjorte Bemærkninger om, hvad der forstås ved „Strafferammer“. Modsetningsvis ligger det i denne Paragraf, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Tilfældet falder ind under den ene eller den anden Strafferamme, hører under Rævningernes Afgørelse. Selv om derfor Tiltalen er holdt saa almindelig, at den omfatter forskellige Strafferammer (jævnfør ovenfor S. 13), maa disse dog udstilles fra hinanden ved Spørgsmaalene til Rævningerne.

§§ 278—283.

Hvorvidt der i en Sag bør stilles et eller flere Hovedspørgsmaal, og hvorvidt der til disse bør knyttes et eller flere Tillægsspørgsmaal, beror ganske paa Omstændighederne og blandt andet dels paa, hvorledes Anklagekriftet lyder, dels paa, hvad der under Domsforhandlingen er fremkommet. Har Sagen ubelukkende drejet sig om, hvorvidt Tiltalte har foretaget eller ikke har foretaget en bestemt Handling, medens det i øvrigt er givet, at denne Handling, hvis den virkelig er begaaet, maa henføres under det og det Forbrydelsesbegreb, og det derhos er givet, at der ikke foreligger særlige Straffendelukkelsesgrunde eller Grunde, der ville medføre Handlingens Henførelse under en lavere eller højere Strafferamme end den almindelige, vil der kun behøves eet Spørgsmaal, altsaa f. Eks.: Er Tiltalte N. N. skyldig i den Forbrydelse, der omhandles i Straffelovens § 186, ved til den og den Tid, paa det og det Sted og paa den og den Maade forsætlig at have dræbt den og den? Er det derimod givet, at Vedkommende har begaaet Handlingen, medens Spørgsmaalet drejer sig om de subjektive Betingelser, under hvilke der er handlet, vil det naturligste være at opstille flere sideordnede Hovedspørgsmaal, altsaa f. Eks. saaledes:

1. Er Tiltalte N. N. skyldig i den i Straffelovens § 190 omhandlede Forbrydelse ved o. f. v. med Overlæg at have dræbt...? (Til Ja udtræves mindst 8 Stemmer). Hvis dette Spørgsmaal besvares benægtende, spørges yderligere:

2. Er Tiltalte N. N. skyldig i den i Straffelovens § 186 omhandlede Forbrydelse ved o. f. v. forsætlig, men uden Overlæg at have dræbt...? (Til Ja 8 Stemmer).

Hvis ogsaa Spørgsmaal 2 besvares benægtende, spørges endelig:

3. Er Tiltalte N. N. skyldig i den i Straffelovens § 198 omhandlede Forbrydelse ved o. f. v. ved Uagtsomhed at have dræbt...? (Til Ja 8 Stemmer).

Paa samme Maade forholdes, naar der kan være Spørgsmaal om at karakterisere selve den objektive Handling paa forskellig Maade. Der kan altsaa være at spørge f. Eks. saaledes:

1. Er Tiltalte N. N. skyldig i Tyveri ved til den og den Tid under de og de Omstændigheder at have tilegnet sig det og det (Til Ja 8 Stemmer). Hvis Spørgsmaalet besvares benægtende, spørges yderligere:

2. Er Tiltalte N. N. skyldig i den i Straffelovens § 253 omhandlede Bedragerforbrydelse ved til den og den Tid under de og de Omstændigheder at have tilegnet sig det og det, som af den og den var betroet ham i Forvaring? (Til Ja 8 Stemmer) eller f. Eks. saaledes:

1. Er Tiltalte N. N. skyldig i fuldbyrdet Tyveri ved o. f. v.? Hvis dette besvares benægtende, spørges yderligere:

2. Er Tiltalte N. N. skyldig i Forsøg paa Tyveri ved o. f. v.?

Er der imidlertid under Forhandlingerne fremkommet Data til Støtte for, at der foreligger særlige Strafsbelæffelses- eller særlige Strafforhøjelses- eller Strafnedsættelsesgrunde af almindelig Karakter, der forandre den for en Handling som den paagældende normalt forestrebte Strafferamme, kan der til hvert af Hovedspørgsmaalene blive at føje hertil sigtende Tillægs-spørgsmaal, hvis Ejendommelighed saaledes er den, at deres Besvarelse forudsætter, at et forudgaaende Spørgsmaal er blevet besvaret bekræftende.

Spørgsmaalene ville herefter altsaa kunne være at stille f. Eks. saaledes:

(Hovedspørgsmaal 1). Er Tiltalte N. N. skyldig i... forsætlig at have dræbt... (Til Ja 8 Stemmer).

Hvis dette Spørgsmaal besvares bekræftende, spørges yderligere:

(Tillægs-spørgsmaal 1). Handlede Tiltalte N. N. ved den paagældende Lejlighed

indenfor Grænserne af lovligt nødværge? (Til Nej 8 Stemmer.) *)

Hvis det foregaaende Spørgsmaal besvares benægtende, spørges endvidere:

(Tillægs-spørgsmaal 2). Maa Tiltalte N. N. antages i Gærningens Djeblit at have manglet den fulde Tilregnelighed, der findes hos voksne og sjælsjunde Personer? (Til Nej 8 Stemmer) og saaledes fremdeles.

Hvorvidt der skal gaas i detailleret Betegnelse af Handlingen for at faa den i § 279 krævede „tilstrækkelige Betegnelse“, maa bestemmes dels ved Hensynet til, hvad der hører med til den indenfor vedkommende Strafferamme liggende Forbrydelses begrebsmæssige Kendemærker, dels ved Hensynet til, hvad der udtræves for at forebygge en fornyet Forfølgning for samme Handling.

Det følger af § 278, 1ste Stykke, at et Spørgsmaal, hvorved der gives Rævnningerne Valget mellem flere Alternativer, f. Eks. om Tiltalte har stjalet en Ting, eller om han, uden Hensigt til at tilegne sig den eller stille Ejeren derved, har sat sig i Besiddelse af den for at benytte den til et bestemt Brug, ikke maa stilles; ej heller bør nogenfinde en negativ Spørgsmaalsform benyttes, f. Eks.: Har Tiltalte ikke begaaet Drabet i en ved Mishandling af ham selv fremkaldt oprørt Sindsslemning? baade fordi Svaret: Ja eller Nej paa et saaledes stillet Spørgsmaal vilde blive tvetydigt, og fordi et saadant Spørgsmaal tenderer til at lægge Rævnningerne Svaret i Munden.

Følge § 278, 2det Stykke, maa et Spørgsmaal ikke stilles saaledes: Ere A. og B. skyldige i i Forening at have o. f. v.? Der maa — forsaavidt der overhovedet er Grund til at medtage begge de Tiltaltes Navne i samme Spørgsmaal — spørges: 1. Er A. skyldig i i Forening med B. at have o. f. v.? 2. Er B. skyldig i i Forening med A. at have o. f. v.?

Naar det derhos i 2det Stykke hedder „og saa vidt muligt kun eet forbruders For-

*) Herved erindres, at Nej-Stemmerne med Hensyn til Hovedspørgsmaalet uden videre ville være at anse som Ja-Stemmer ved et Tillægs-spørgsmaal som dette, jfr § 287, 3de Stk. I øvrigt er det klart, at et Tillægs-spørgsmaal som det her nævnte kun er at anse som en Forsigtighedsforanstaltning for særlig at henvende Rævnningernes Opmærksomhed paa Nødværge-spørgsmaalet. Strængt taget burde de, naar de antages, at Tiltalte har handlet inden for Grænserne af lovligt Nødværge, svare Nej paa Hovedspørgsmaalet. Praktisk bliver imidlertid Resultatet det samme, om Rævnningerne svare Nej til Hovedspørgsmaalet eller Ja til dette og derefter ligeledes Ja til Tillægs-spørgsmaalet om Nødværge.

hold", sigtes der herved navnlig til, at en saa specialiseret Spørgsmaalstillen kan være umulig, hvor Sagen drejer sig om en Række forbrøderiske Handlinger, f. Eks. en Række Stuefjendeligheder, Raskbesvigelser, Mishandlinger af Hustru eller Børn etc., men hvor disse Handlinger ikke lade sig enkeltvis angive.

Hvor der indenfor samme Strafferamme rummes forskellige Alternativer, bør dette dog ikke foranledige flere Spørgsmaal. Naar der saaledes i Straffelovens § 168 tales om den, som ved Vold eller Trusler om øjeblikkelig livsfarlig Vold tiltvinger sig Samleje, bør dette ikke opløses i Spørgsmaalene: Er N. N. skyldig i Voldtægt efter Straffelovens § 168 ved med Vold at have tiltvinget sig Samleje, og i benægtende Fald: Er N. N. skyldig i Voldtægt efter Straffelovens § 168 ved gennem Trusler om øjeblikkelig livsfarlig Vold at have tiltvinget sig Samleje, idet en saadan Spørgsmaalstillen kunde føre til Tiltaltes Frifindelse, skønt Rævningserne ere enige om, at der foreligger Voldtægt efter § 168, naar nemlig f. Eks. de 6 Rævninger anse Samlejet for tiltvinget ved Vold, de 6 andre anse det for tiltvinget ved saadanne Trusler, som Paragraffen nævner.

§ 284.

Da Tanken i Rævningsinstitutionen ikke er den, at Rævningserne skulle sætte deres subjektive, vilkaarlige Skøn i Lovens Sted, men derimod den, at Rævningserne skulle anvende Loven, maa det gøres Rættens Formand til Pligt at oplyse Rævningserne om Loven og saa klart og skarpt som muligt forklare dem, hvorledes de foreliggende Rets-spørgsmaal maa besvares. Det maa anses som Rævningsernes Pligt at følge den Retsbelæring, som Rættens Formand saaledes giver dem. En Rævning vilde derfor overstride sit Kalds Grænser, ikke blot naar han ræsonnerer som saa: jeg tvivler ikke om, at det og det er Loven, men jeg for min Person vil foretrække at stemme, som om den Lov ikke eksisterede, men ogsaa naar han i Tillid til sin formentlige egen bedre Videns stemmer paa Grundlag af en Opfattelse af et retligt Spørgsmaal, der strider mod Formandens Retsbelæring. En anden Sag er, at der er mangfoldige retlige Regler og Begreber, hvis Rækkevidde i sidste Instans beror paa et Skøn, og at dette Skøn derfor ogsaa til en vis Grad maa overlades til Rævningserne, samt at der saavel hvor Rævningserne af Retten antages at fejle i dette Skøn, som hvor de forsætlig sætte sig ud over eller miskende Lovens Regel eller Formandens Forklaring af denne,

kun have et Korrektiv herimod, naar saadant sker til Stade for Tiltalte, ikke derimod naar det sker til Fordel for Tiltalte, jfr. i saa Henseende Bemærkningen til § 297.

Med Paragraffens 2det Stykke jævnes § 320 Nr. 3.

§ 286.

Naar det i næstsidste Stykke hedder, at Rævningserne skulle iagttage "Tavsshed" om Raadslagningen og Afstemningen, udelukker dette ikke, at det efter Omstændighederne endog vil kunne være en Rævnings Pligt f. Eks. straks at beklage sig til Rættens Formand over den Maade, hvorpaa Raadslagningen og Afstemningen er foregaaet.

§ 291.

Viser det sig ganske umuligt at faa en forstaaelig Kendelse fra de paagældende Rævninger, er der ingen anden Udvej end at udsætte Sagen til ny Behandling af andre Rævninger. Rættens Beslutning herom kan dog selvfølgelig paakøres.

§ 293.

Den i 2det Stykke indeholdte Regel siger forsaavidt noget andet og mere end den i § 241, 2det Stykke, indeholdte, som der ikke paa det Trin af Sagen, for hvilket nærværende Regel er givet, kræves Enstemmighed til Frifindelsen, jfr. i øvrigt Bemærkningerne til § 297.

§ 297.

Ordene i denne Paragraf tilsigte at omfatte et hvilket som helst retligt Spørgsmaal, hvis rette Besvarelse har Betydning for Domsresultatet. Hertil hører først og fremmest Spørgsmaalet om, hvorvidt den som bevist antagne Handling virkelig efter sin objektive Karakter er en Forbrydelse. Have Rævningserne altsaa f. Eks. erklæret for Dokumentfalsk, hvad der efter Rættens Opfattelse kun er lovlig Brug af et Navn, vil Retten have at frifinde. Det samme gælder, naar Rævningserne gennem deres Svar have erklæret en Handling, der har haft Birkning her i Landet, for af denne Grund at være begaaet her, medens den efter Rættens Opfattelse er begaaet i Udlandet, have anset en Person for skyldig i en Embedsforbrydelse, medens Vedkommende efter Rættens Opfattelse ikke er Embedsmand o. s. fr.

Paa tilsvarende Maade vil Retten have at lægge en mildere Bedømmelse til Grund,

hvor Rævnningerne f. Eks. have erklæret for fuldbyrdet Forbrydelse, hvad der efter Rettens Opfattelse kun kan være Forjøg, have erklæret et Forhold for Værningsmands forhold, der efter Rettens Mening kun kan være Meddelagtighed, have kaldt for Tyveri, hvad der efter Rettens Mening kun kan være ulovlig Omgang med Hittogods o. s. fr.

Som Eksempel paa Tilfælde, i hvilke der kan blive Anvendelse for den i Paragraffens sidste Punktum indeholdte Regel kan nævnes, at Rævnningerne svare Ja til et Spørgsmaal om Tyveri, medens Retten kun anser Forholdet for at være grovt Tyveri, men for at kunne dømme derfor, maa have jærkelig Rævnningserklæring for, at der er tilstrækkeligt Bevis for det Mement (f. Eks. Indbrud), der skal gøre Tyveriet til et grovt. Paa samme Maade stiller Forholdet sig i Birkeligheden ogsaa, hvor Rævnningerne have erklæret Tiltalte Skyldig i forrædtligt Drab, medens Retten mener, at der kun bør være Tale om Straf for uagtsomt Drab, idet dettes Betingelser ikke behøve at være givne med Erklæringen: Forrædtligt Drab.

Det kunde i øvrigt ved første Øjeblik se ud, som om de i denne Paragraf omhandlede Tilfælde ganske simpelt kunde undgaaes ved, at Retten afværgede, at der stilles Spørgsmaal, hvis Besvarelse i en for Tiltalte ugunstig Retning Retten dog bagefter vil underkende. Grunden til, at saadanne Spørgsmaal stilles, kan imidlertid være den, at der ikke mellem Rettens Dommere har været den Enighed, som § 241, 2det Stykke, kræver som Betingelse for, at en Frifindelsesdom kan affiges uden Rævnningekendelse. Overhovedet bør en Frifindelse ikke gives allerede paa dette Trin, uden hvor Spørgsmaalet antages at stille sig aldeles utvivlsomt — derfor ogsaa Fordringen om Enstemmighed —; ellers ligger den Mulighed nær, at Sagen vil blive paaanket til Højesteret, og at denne kan have en afvigende Opfattelse af det retlige Spørgsmaal, hvorefter en Rævnningekendelse dog blev nødvendig, hvilket saa, hvis Landsretten havde frifundet uden først at lade Sagen gaa til Rævnningekendelse, vilde nødvendiggøre en ny Domsforhandling. Hensynet til Muligheden af Anke vil paa tilsvarende Maade kunne foranledige, at der stilles Spørgsmaal principalt om en større og subsidiært om en mindre Forbrydelse, uagtet Landsretten forud er paa det rene med, at den for sit Vedkommende kun vil dømme for den mindre. Endelig vil det ogsaa kunne hændes, at Faktum ved Bevisførelsen har antaget en anden Skikkelse, end det havde i Anklageskriftet, og at det derfor først er ved at

tænke nærmere over Bevisførelsens Resultater, at Retten kommer til den Opfattelse, der leder den til at anvende den her omhandlede Paragraf.

Kapitel XXIV.

Særlige Bestemmelser om Domsforhandling uden Rævnninger.

Kapitlet svarer i det hele ganske til det tidligere Forslags 4de Afsnit, Kap. V. Skyld-Spørgsmaal og Strafudmaalingsspørgsmaal holdes under Afstemningen adskilte ligesom i Rævnningesager. De Dommere, der ikke anse Tiltaltes Skyld bevisst, men blive overstemte, ville altsaa have at votere subsidiært ved Strafudmaalingen. Ved Hensyn til særskilt Afstemning om Strafforhøjelsess- eller Strafnedbættelsesgrunde jfr. § 300 in fine. Reglen i § 301 om Domsgrundenes Affattelse er begrundet paa, at Bevisførelsen ikke vil kunne gaa om igen for Højesteret; det tiltrænger derfor udtrykkelig Konstatering, hvad der af Landsretten anses for bevisst og som saadant maa lægges til Grund for Højesterets Afgørelse.

Femte Afsnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Underret.

Indholdet af dette Afsnit, der praktisk set er af ganske særlig Vigtighed, da et overvejende Antal Sager uden Tvivl vil blive behandlet i Hensyn til det, er i det Hele stemmende med Indholdet af det tidligere Forslags 5te Afsnit med de Afvigelser, der følge af Forandringerne i de forudgaaende Kapitler, hvortil der i nærværende Afsnit henvises.

Dog er der paa to Punkter direkte indføjet noget i Forhold til det tidligere Forslag nyt i dette Afsnit.

Dels er der nemlig i § 302 givet Anvisning paa en summarisk Behandling af almindelige Underretssager, hvori der foreligger Tilstaaelse, dels er der i § 309 for Politisagers Vedkommende optaget det andet Steds og navnlig i Norge praktiserede Forelæg-Institut.

Hvad det første — den summariske Behandling af Tiltalelsesager — angaar, da har dette sit Forbillede i den gældende Ret, jfr. Frdg. 28de Februar 1845 ang. Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret § 17, hvori omhandles de ikke saa Sager, der paatendes uden Aktors og Defensjors Mellemkomst. Den heri liggende Tanke — at undgaa al uforudnøden Proceduren og dermed følgende Tidsforbrug — er i Udførelse paa den ene Side gjort anvendelig paa alle Underrettsager, uden Hensyn til hvad de angaa og paa hvilket Sted de behandles, paa den anden Side kun bragt til Anvendelse under følgende Betingelser: Sigtede maa under Forundersøgelse inden Retten have afgivet en usorbeholden Tiltalelse, hvis Rigtighed bekræftes ved de i øvrigt foreliggende Oplysninger; Sigtede maa udtrykkelig samtykke i Sagens summariske Behandling, og endelig maa Politimesteren, efter at have haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med det under Sagen fremkomne, erklære sig enig i, at Sagen afgøres paa denne Maade.

Den summariske Behandling bestaar deri, at Sagen straks uden Udfærdigelse af Anklagekrift og uden Bestikelse af Forsvarer fremmes til Dom ved den Ret, hvor Forundersøgelse har fundet Sted; selve Domsforhandlingen springes altsaa over (jfr. i øvrigt § 302). En lignende summarisk Behandling foreskrives i R. L. § 283.

Hvad dernæst angaar den i Udførelse § 309 optagne Afgang til at afgøre Forseelser, der efter Politimesterens Støn ikke egne sig til højere Straf end en Bøde af ikke over 40 Kr., ved udenretslig Vedtagelse af en af Politimesteren opgivne Bøde, da er denne optaget nærmest efter det i R. L. §§ 287 ff. omhandlede saakaldte „Forelæg“ (hvarende til, hvad der i Tyskland betegnes som: polizeiliche Strafverfügung, Strafmandat, Strafbefehl), dels for at spare Publikum Tidsforbruget og Ubegleghederne ved Møde i offentlig Ret i Anledning af rene Ubeglegheder — noget, hvorover der ofte er klager — dels for at befri Retten for en Del af disse mangfoldige Smaasager, hvor Forseelsen er klar, og hele Rettens Virksomhed indskrænkes sig til at diktere den for Tilfælde af paagældende Art sædvanlige Bøde. Da det nu imidlertid paa den anden Side er af Betydning at hindre en Udvikling i den Retning, at Folk blot for at undgaa Mødet i Politiretten underkaste sig den af Politimesteren foreslåede Bøde, skøndt de i Virkeligheden slet ikke anse sig skyldige, eller i alt Fald finde Bøden for høj, er Reglen i § 309 givet saaledes, at Ingen ved sin blotte Passivitet under-

kastes den af Politimesteren forelagte Bøde; der er krævet en udtrykkelig Erklæring om Vedtagelsen, idet man er gaaet ud fra, at Folk, der i Virkeligheden anse Politimesterens Forslag for ugrundet, ville betænke sig mere paa, udtrykkelig at erklære sig skyldig og enig i Forslaget, end paa at underkaste sig det gennem deres Passivitet. Politimesteren bør selvfølgelig ikke friste Folk til at slaa sig til Ro med Forelægget fremfor at forlange Rettens Afgørelse, ved at sætte Bøden væsentlig lavere, end han antager, at Retten vilde sætte den. Den her aabnede Afgang vil formentlig endvidere frembyde den Fordel, at Retten, idet den befries for en stor Del offentlige Politisager, faar Tid til at underkaste de Sager, i hvilke Sigtede protesterer og Forholdet frembyder Tvivl, en nøjagtigere Undersøgelse, end der under de nuværende Forhold, hvor der i Kjøbenhavn alene behandles c. 20,000 offentlige Politiretsager aarlig, kan være Tale om.

Kapitel XXV.

Tiltale og Domsforhandling i Sager, som paatales af Overanklageren.

§ 303.

Med 2det Stykke jævnføres § 26 samt Paragraffens Slutningsregel. — Med Hensyn til 3dje Stykke skal bemærkes, at de Afvigelser fra Reglerne i Kapitel XXI, XXII. og XXIV., hvorom der bliver Spørgsmaal, navnlig bestaa i, at Underretsdommeren træder i Landsretsformandens saavel som i selve Landsrettens Sted, ligesom eventuelt den antagne Sagfører i Overanklagerens, at alle Bestemmelser, der have Hensyn til Rævningsbehandling, falde bort, at der ikke bliver Tale om paa Anklagekriftet at gøre den i § 216, sidste Stykke, nævnte Paategning, hvorimod der kan blive Spørgsmaal om en Paategning efter § 304, at der aldrig, som i § 217 lejlighedsvis omtalt, bliver Spørgsmaal om nogen nødvendig Bestikelse af Forsvarer, men paa den anden Side i § 306 er paalagt Dommeren en særlig Pligt i Forsvarets Interesse, at den i § 219, 1ste Stykke, sidste Punktum, nævnte Udvikelse af Vidnemødet ikke finder Anvendelse i Underrettsager, at Reglerne i § 221 Nr. 3 og § 225 blive uanvendelige, da der ikke ved Underretterne er Tale om særlige „Ting“, hvorimod Berammelsen af den enkelte Sag skal foregaa efter Reglerne i § 305, at §§ 243 og 244 modificeres ved § 307, ligesom

endelig § 301, 3dje Stykke, hviler paa en Forudsætning, der ikke gælder for Underretterne, hvis Domme nemlig staa under fuldstændig Appel til Landsretten, forsaavidt de overhovedet ere appellable.

§ 305.

Begyndelsesordene sigte til § 5, litr. b. og c., jfr. den i foregaaende Paragraf omtalte Paategning paa Anklagestrifet, ved hvilken Tiltalte gøres opmærksom paa sin Ret til at forlange Landsretsbehandling. I Tilfælde, hvor Tiltalte kan ventes at ville benytte sig af denne sin Ret, vilde det selvfølgelig være upraktisk at beramme Sagen til Foretagelse ved Underretten, inden Anklagestrifet endnu er forkyndt.

§ 306.

Naar en hertil svarende Regel ikke paa sit Sted er udtrykkelig udtalt med Hensyn til Landsretssager, er dette nærmest stiftet, fordi man er gaaet ud fra, at Forsvarer, forsaavidt Tiltalte ikke selv har antaget en saadan, faktisk vil blive bestiftet i alle Landsretssager, i hvilke der overhovedet vil være noget for en Forsvarer at gøre.

Kapitel XXVI.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som paatales af Politimesteren.

§ 309.

Angaaende den almindelige Karakter af de heri indeholdte Regler, henvises til de ovenfor S. 177 gjorte Bemærkninger.

Med Hensyn til Enkelthederne skal kun bemærkes, at den i Slutningen af 1ste Stykke omtalte Protokol nærmest er tænkt indrettet som en fortløbende Række Blanketter til Anklagestrifter med senere Tilførsler.

§§ 310—12.

De særlige Widler, hvorved disse Paragraffer tilstræbe den Simplifikation af Behandlingen, der normalt er nødvendig og forsvarlig ved de her omhandlede Smaasager, bestaa navnlig i, at Forkyndelse af selve Anklagestrifet er erklæret for unødvendig, at Meddelelse af Bevisfortegnelse ikke finder Sted, at Tilføjelse af Tiltalte kan ske med Aftens Varjel, at Politimesteren ikke behøver at møde eller lade møde under Sagen, medens Tiltalte kan lade møde ved Fuldmægtig, hvorhos hans Udeblivelse eller Nægtelse af at give Forklaring af Dommeren efter Om-

stændighederne kan behandles som Vedgaaelse. Forsaavidt Sigtede er til Stede i Retten og Politimesteren eller Nogen paa hans Begne giver Møde i denne, kan Tiltale med Dommerens Tilladelse ifølge § 308, 2det Stykke, endog rejsses mundtligt til Retsbogen, og Sagen derefter straks foretages til Domsforhandling. Under denne Forudsætning vil saaledes en Politisag kunne føres til Ende i samme Retsmøde, i hvilket den rejsses. Paa den anden Side er der Intet til Hinder for, at saadanne Politisager, der undtagelsesvis maatte være af særlig Betydning, underkastes den mest indgaaende Behandling. Politimesteren kan, inden Tiltale rejsses, have foretaget vidtløftige Efterforsknings handlinger, eller, hvis Tiltalte er fængslet (jfr. § 201), endog have foranlediget retslig Forundersøgelse, der kan derhos indrømmes al fornøden Tid til Domsforhandlingens Forberedelse og Foretagelse, ligesom der endelig ogsaa kan bestiftes Tiltalte Forsvarer (jfr. § 39, 2det Stykke).

§§ 313—15

have deres Forbilleder i den gældende Ret.

§ 316.

Politikasserne (Fattigtassen) ville efter den Anvendelse, der hidtil faktisk er gjort af disse Kassers Midler, ikke kunne undværes, og det er derfor nødvendigt at sikre dem en vis passende Indtægt.

Sjette Afsnit.

Retsmidler mod truene Afgørelser.

Man vil indenfor nærværende Afsnit genfinde de samme tre Former af Retsmidler som i det tidligere Forslag:

1. Anke, der har en forskellig Karakter, eftersom der er Tale om Paaanke af Landsretsdomme eller Underretsdomme. Ved Paaanke af Landsretsdomme er der nemlig aldrig Tale om en fornyet Prøvelse af Beviset angaaende Skyldspørgsmaalet, hvorimod Paaanke af Underretsdomme vel kan være begrænset paa samme Maade, men ogsaa kan bestaa i, at Sagen undergives en helt ny Behandling for Landsret (dog i saa Fald altid uden Rævninger). Sønningen svarer saaledes i sin Almindelighed til den ny tykke Proceslovs Sønning imellem „Revision“ og: Paaanke af Landsretssager med Hensyn til Retspørgsmaal, og „Berufung“ og: Paaanke af Underrets- [Schöffengericht-] Sager

enten alene med Hensyn til Retspørgsmaal eller i Form af helt ny Behandling. Ligeledes svarer den til den norske Straffeprocesslovs — kun formelt afvigende — Sondring mellem „Anke“ o: enhver navnlig Retspørgsmaal vedrørende Appel til Højesteret, være sig fra Lagmandsret, Meddomsret eller Forhørsret, (saadan Appel gaar altid direkte til Højesteret) og „fornyet Behandling ved højere Ret“ (nemlig af Underrettsfager for Lagmandsret).

2. Rære — det tidligere Forslags „Besværing“ — der er en i lette og simple Former ifklædt Prøvelse ved højere Ret af en underordnet Rets Kendelser og andre Beslutninger.

3. Genoptagelse, der bestaar i en Sags fornnyede Behandling for Landsret som Følge af senere fremkomne Oplysninger, Skyldsspørgsmaalet vedrørende, et Retsmiddel, der motiveres ved, at denne Side af Sagen ikke kan bringes frem gennem Anke til Højesteret (jfr. ovenfor).

Kapitel XXVII.

Paaanke af Domme, assagte af Landsretten i første Instans.

Foruden at gøre adskillige, til Dels temmelig indgribende redaktionelle Endringer i det tidligere Forslags tilsvarende Kapitel indeholder nærværende Kapitel endvidere en Række ikke uvæsentlige reelle Forandringer, af hvilke følgende ere de vigtigste.

Den i den gældende Ret eksisterende Afgang for det Offentlige til at anke jaavel til Fordel for Tiltalte som til Skade for denne er foreslaaet bibeholdt, idet man ikke har fundet tilstrækkelig Grund til, som i det tidligere Forslag sket, at opgive dette Middel til at faa en urigtig Afgørelse rettet.

I Lighed med R. L. § 379, 2det og 3dje Stykke er optaget en Regel om en vis Afgang for Tiltaltes nærmeste Familie saavel som for Overanklageren til efter Tiltaltes Død at paaanke en fældende Dom. — Endvidere er det paalagt Tiltaltes Forsvarer ved Landsretten paa Forlangende ikke blot at være Tiltalte behjælpelig med de første Ankestridt, hvis han vil anke, men ogsaa at bistaa ham med Raad om, hvorvidt han bør anke. — Man har opgivet den i det tidligere Forslags §§ 374 og 375 indeholdte vidtløftige (og, som § 374, Nr. 10 viser, dog ikke udtømmende) Opregning af Ankegrunde, af hvilke i det mindste en stor Del maatte opfattes som ubetinget medførende den sted-

fundne Behandlings Ugyldighed helt eller delvis, hvis de ellers fandtes at være til Stede uden Hensyn til, hvad Indflydelse de kunde antages at have haft paa Sagens Afgørelse. I Stedet for den nævnte Opregning er givet den i § 320 Nr. 1, jfr. § 321, indeholdte generelle Regel, at enhver Tilfidsjættelse eller fejlagtig Anvendelse af Rettergangsregler kan paaberaibes som Ankegrund (dog at Indsigelse, forsaavidt vedkommende Regel ikke skal iagttages ex officio, maa være fremjat betimelig for den underordnede Ret), men at saadan formel Fejl kun skal bevirke Ophævelse, naar det antages, at den in concreto kan have medført et andet Udfald af Sagen, end denne vilde have faaet, om Fejlen ikke var begaaet. Som det ses, kan Anke støttes ikke blot paa den ligefremme Tilfidsjættelse af de Formforskrifter, der skulle sikre, at Sagen bliver behørig oplyst og fremført til Paakendelse paa rette Sted og rette Maade, men ogsaa den fejlagtige Anvendelse af saadanne Forskrifter. Man vil som Følge heraf som Ankegrund kunne paaberaabe sig f. Eks. at Retten jurigtig har forkastet en i Henshold til § 14 fremjat Inhabilitetspaastand, har ladet Dørene lukke uden tilstrækkelig Grund, har vægret sig ved at lade visse af Tiltalte paaberaabe Vidner indkalde, saa at Sagen af den Grund er utilstrækkelig oplyst, har fremmet en Domsforhandling i Tiltaltes Fraværelse, hvor saadant var usorvarligt, etc. For imidlertid at hindre, at Højesteret skal belembres med øjensynlig urimelige Anker, er der i § 328 givet den Afgang til gennem et særligt Udvalg straks at afvise enhver Anke, der alene støttes paa en Ankegrund, som klarligen ikke kan føre til Dommens Ophævelse. — Den i det tidligere Forslags § 376, 2det Stykke, 2det Punktum, givne Regel om Udelukkelse af Anke i saadanne Tilfælde, hvor Rære kunde anvendes som Retsmiddel, men ikke er anvendt eller tagen til Følge, er ikke medtaget. Dels kan det nemlig efter Omstændighederne være naturligt at afvente Sagens videre Gang og endelige Udfald, inden man gør Retsmidler gældende i Anledning af en eller anden interlokutorisk Afgørelse, som man anser for urigtig, dels kan en Forfrist som den nævnte friste ind paa overflødige Ræremaal. At man maa være udelukket fra at anke i Anledning af et Punkt, med Hensyn til hvilket Ræremaal forgæves er forsøgt, er en ligefrem Følge af almindelige res judicata-Principper.

I Stedet for det tidligere Forslags 3 Dages Appelfrist, der er funden altfor kort, er i §§ 322, 323 og 324 sat en 14 Dages

Frift; denne Frift er derhos i § 325 tillige gjort anvendelig paa Indleveringen af Ankebegrundelsen. For Anke fra Overanklagerens Side til Fordel for Tiltalte gælder dog efter § 322, 1ste Stykke, ingen Frift. — Endvidere er den i det tidligere Forslags § 378 foreskrevne Appel-Anmeldelse til Formanden for den Landsret, ved hvilken den paagældende Dom er afsagt, og den i § 384 dertil knyttede Adgang for Landsretten til ved Kendselse at nægte Anken Fremme, naar den findes ulovmedholdelig, i nærværende Udkast opgivet. Man har ikke kunnet se rettere, end at den Opgave, der derved stilles Landsretten, let kunde bringe denne i en stærk Stilling, og at paa den anden Side den saaledes foreskrevne Fremgangsmaade ikke vilde blive til nogen stor Vættelse og derfor i det hele kun vilde medføre et unyttigt Omkost. Landsretten maatte ventes at ville være meget varjom med at nægte en Anke Fremme, og, hvor den gjorde dette, vilde der dog være Adgang til gennem Kære at bringe dens Afgørelse op for Højesteret. Man har derfor foretrukket at opgive denne Landsrettens Medvirken og til Gengæld udvide Højesterets Adgang til straks at afvise en Anke, saaledes som ovenfor omtalt. For derhos end yderligere at simplificere Sagen, er det i § 328 bestemt, at Beslutning om saadan summarisk Afvisning af en Anke kan tages af et særligt Højesteretsudvalg paa 3 Medlemmer.

Nedens det efter det tidligere Forslag formentlig stod noget uklart, hvorvidt nye Beviser overhovedet kunde forelægges Højesteret, naar der ikke netop opstod Tvivl om Rigtigheden af det Retsbøgerne tilførte, er der i nærværende Udkasts § 330 udtrykkelig givet Adgang til at forelægge Højesteret nye Beviser angaaende saadanne Omstændigheder, som ikke ere undtagne denne Rets Bedømmelse, hvorhos der er givet Højesteret Myndighed til at bestemme, at Vidner skulle afhøres for selve Højesteret.

I § 332 er der indenfor visse Grænser givet Højesteret Bemyndigelse til selv at fastsætte de Former, hvori Forhandlingen for samme skal foregaa. — Den i det tidligere Forslags § 382 omhandlede „Modetklæring“ fra den Ankendes Modpart har man ladet bortfalde som overflødig. — I § 334 er der givet Højesteret en noget friere Adgang end efter det tidligere Forslag til at undergive en indanket Sag Prøvelse — navnlig til Tiltaltes Fordel — ogsaa med Hensyn til Punkter, der ligge udenfor de af Parterne paaberaabte Ankegrunde, ligesom der endelig ogsaa er givet den i § 335 indeholdte Regel en Formulering, der stiller Højesteret friere ved Afgørelsen af, om den selv kan

affige ny Realitetsdom eller bør hjemvise, end Tilfældet var efter det tidligere Forslag. Reglerne i det tidligere Forslags § 396 ere kun udeladte som selvfølgelige.

I øvrigt er Appellen til Højesteret af Landsretsdomme i sit Væsen ensartet med det tidligere Forslags Appel til Højesteret, og navnlig er det fastholdt som en Konsekvens af Rævnings-Instituttet og den ved Domsforhandlingen for Landsretten gennemførte Umiddelbarhed, at de Bevisspørgsmaal, der i Rævningesager ere henlagte til Rævningernes Afgørelse, i alle Landsretssager — hvad enten disse paafendes med eller uden Rævninger — ubetinget ere undtagne Højesterets Prøvelse. Højesteret er saaledes altid og ubetinget bunden ved, hvad der af Rævningerne eller Landsretten er anset for beviist med Hensyn til selve Styldspørgsmaalet, ligesom den aldrig til Stede for Tiltalte kan fravige Rævningernes Erklæring med Hensyn til Subsumtionen under Straffeloven. En anden Sag er, at den i Tilfælde af Rettergangsfejl, urigtig Spørgsmaalstillen eller Retsbelysning kan ophæve Behandlingen eller Rævningekendelsen og hjemvise Sagen til ny Behandling.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 317.

Af Reglen i 1ste Punktum følger, at en Afvisning, der har fundet Sted ved „Kendselse“ (jfr. §§ 228, 305 og 310), ej kan paankes; derimod kan den gøres til Genstand for Kære. Som en enkelt Kendselse, der ifølge udtrykkelig Hjemmel kan gøres til Genstand for særstilt Anke, maa nævnes den i § 385, 2det Stykke, 2det Punktum, nævnte angaaende Domsfældtes Identitet.

Reglen i 2det Punktum var ikke udtrykkelig udtalt i det tidligere Forslag. At de under den forudgaaende Behandling trufne Afgørelser mulig kunde have været gjort til Genstand for Kære, hindrer ikke deres Inddragelse under Appellen, naar Kære ikke er benyttet. Hvis derimod Kære har fundet Sted, er den derunder trufne Afgørelse selvfølgelig, saa vidt den rækker, res judicata. — Positivt udelukkede fra Indbringelse til højere Rets Prøvelse ere de i §§ 16, 1ste Punktum, 39, 5te Stykke, 1ste Ved, 96 in fine, 97 in fine og 260 in fine omhandlede Afgørelser.

Naar i 2det Stykke en af Landsretten i Genhold til § 294 truffen Bestemmelse om

Tilfidesættelse af en fældende Rævningekendelse, der mangler tilstrækkeligt Bevisgrundlag, og om Foretagelse af ny Domsforhandling stilles i Klasse med Domme, forsaavidt Anke angaar, er dette saaledes at forstaa, at Højesteret vel kan statuere, at den i Henhold til § 294 affagte Kendelse ikke burde have været affagt, fordi Sagen paa Grund af Formalitetsfejl ikke burde have været fremmet, eller fordi Tiltalte burde have været friunden i Henhold til § 297, eller fordi Spørgsmaal til Rævningerne burde have været anderledes stillede etc. (jfr. § 320); derimod kan Højesteret ikke underkende en saadan Landsrets-Beslutning om ny Domsforhandling under Henviisning til, at den fældende Rævninges-Erklæring i Virkeligheden havde tilstrækkeligt Bevis at bygge paa, da dette Spørgsmaal overhovedet er unddraget Højesterets Prøvelse.

§ 318.

Bed Udtrykket „Anke til Fordel for Tiltalte“ i 1ste Stykke tænkes kun paa Anke, hvorved Tiltalte kan opnaa Frifindelse for eller Formildelse af en idømt Straf; Anke med Hensyn til en i Resultatet frifindende Dom, alene af den Grund, at Skyldspørgsmaalet er afgjort imod Tiltalte (Tiltalte er funden skyldig, men f. Eks. alene frifunden paa Grund af Straffskyldens Forældelse, Handlingens Forøvelse udenfor dansk Territorium, en alt foreliggende retskraftig Dom eller lign.) kan derfor ikke finde Sted. I Overensstemmelse hermed maa Udtrykket „funden skyldig“ i 3dje Punktum forstaaes som „skyldig til Straf“, jfr. ogsaa Udtrykket „fældende Dom“ i 4de Punktum. Paa den anden Side kan den Omstændighed, at en i Virkeligheden idømt Straf kompenseres med udstaaet Varetægtsfængsel eller en i Udlandet for samme Handling udstaaet Straf ikke afstøre fra Appel.

Det er Meningen med 2det Punktum at faa den umyndige Tiltalte som dennes Børge skal kunne forlange Anke (jfr. derimod §§ 5 og 6 m. fl.: „Tiltalte eller hans Børge“).

Med Hensyn til 3dje Punktum bemærkes, at, naar en af de der nævnte Personer har anket, maa Udgangen for de øvrige til at iværksætte Anke bortfalde, og finde de, at førstnævnte bærer sig urigtig ad, ikke paaberaaber sig de rette Ankegrunde eller lign., maa de eventuelt henvende sig til Overanklageren og se at faa dennes Hjælp. Den afstaaende Udgang maa i øvrigt antages at blive aabnet paany, forsaavidt den begyndte Anke af den Ankende skal blive frafaldet

efter § 319 eller af Højesteretsudvalget afvist paa Grund af Formfejl; i saadanne Tilfælde vil dog Ankefristen let være udløbet og Tilfældet derfor falde ind under § 324. Til at forlange Hjælp af Tiltaltes Forsvarer ved Landsretten har Paragraffen ikke berettiget dem.

Naar Tiltalte, efter at have rejst Anke, afgaar ved Døden, maa det bero paa Overanklageren og de andre i 1ste Stykke nævnte Personer, hvorvidt nogen af dem vil optage Anken.

§ 319.

Et af en Tiltalt efter Dommens Afgivelse givet Afkald paa Anke faaelsom en Frafaldelse fra Tiltaltes Side af en begyndt Anke maa være bindende for denne, hvorimod den ikke hindrer Overanklageren i at anke til Fordel for Tiltalte (jfr. § 322, 1ste Stykke in fine). En Frafaldelse af Anke fra Overanklagerens Side, medens denne endnu har Ankesagen i sin Haand, kan ikke være bindende for Rigsanklageren (jml. § 212); dog vil Afgørelsen af, om Ankens Genoptagelse skal tilstede, komme til at ligge i Højesterets Haand efter § 324, hvis Ankefristen imidlertid er udløben.

§ 320.

ad 1. Med den i selve dette Stykke faaet som den i § 321, 2det Stykke, givne Begrænsning kan en hvilken som helst formel Fejl paaberaabes som Ankegrund; men, hvis det paa den anden Side ligger klart for Dagen, at den paaberaabte Ankegrund i Henhold til Princippet i § 321, 1ste Stykke, ikke vil kunne tillægges Betydning, vil Højesteret efter § 328 straks kunne afvise Ankesagen, jfr. i øvrigt herved Bemærkningerne foran S. 182.

ad 2. Den urigtige Afgørelse af noget Spørgsmaal, der ifølge § 276 er undraget fra Rævningernes Afgørelse, vil ifølge disse Spørgsmaals Bestaaenhed (Forældelse, Straffelovens §§ 7 og 58, Gentagelse, manglende Paataaleret), normalt bero paa en urigtig Anvendelse af Loven; men, forsaavidt Fejlen undtagelsesvis skal hidrøre fra urigtig Bedømmelse af Beviset (f. Eks. Beviset for, at Tiltalte virkelig i Udlandet har udstaaet Straf for den samme Forbrydelse) eller mangelfuld Bevisførelse, som nu er suppleret, vil selvfølgelig ogsaa saadant falde ind under Reglen.

ad 3. Under Litra 2 falder bl. a. det Tilfælde, at en Rævningekendelse antages at indeholde en Retsvildfarelse, som følge af, at Rævningerne, stont baade Retsbelæring og

Spørgsmaalstillen har været rigtig nok, have subsumeret urigtig til Skade for Tiltalte (3: erklæret et Forhold for strafbart, der i Virkeligheden ikke er det, eller henført det under et strengere Straffebud, end det bør henføres under). Under nærværende Litra falder derimod det Tilfælde, at Nævningefendelsen antages at indeholde en Retsvildfarelse, der er fremkaldt enten ved urigtig Retsbelæring eller ved, at selve Spørgsmaalstillingen i sig rummer en Retsvildfarelse. Der kan i disse Tilfælde anses ligesaavel til Skade som til Fordel for Tiltalte. Medens nemlig et af Nævningerne til Fordel for Tiltalte afgivet Skøn, der hviler paa et rigtigt Grundlag, bør være bindende, kan det samme ikke gælde om et til Fordel for Tiltalte afgivet Skøn, der hviler paa et urigtigt Grundlag.

I Sammenhæng med nærværende Membrum kan mindes om Reglen i § 284, 2det Stykke.

ad 4. De her for Landsretsfager, paaendte uden Nævninger, angivne Ansegrunde omfatte for det første Ansegrunde, der svare til dem, som ere nævnte under 2. og 3. for Nævningefagers Vedkommende, men omfatte derhos overhovedet alle Spørgsmaal om Hensførelsen under Straffeloven af de i Dommen bestrevne Forhold. Højesteret kan saaledes f. Eks. erklære et Forhold for Indbrud, der af Landsretten er erklæret for simpelt Tyveri.

ad 5. Den her givne Begrænsning af Afdelingen til at anke med Hensyn til Strafudmålingen — nemlig den, at Anke kun kan støttes paa, at Straffen staar i „aaabenbart Misforhold“ til Brøden — har sin Grund i den Betragtning, at en overordnet Ret, som ikke har haft Sagens Bevismateriale for sig til umiddelbar Bedømmelse, ikke vil være i Stand til at skønne over de finere Nuancer indenfor Strafudmålingen med samme Sikkerhed som den Ret, der har umiddelbar Kendskab til Bevismaterialet.

Paragraffens vigtige Slutningsregel er for Nævningefagers Vedkommende grundet paa, at det Hensyn til Sigtende, der fører til overhovedet at optage Nævninger som medvirkende i Strafferetsplejen, vilde blive tilfidesat, om der gaves de retslærde Dommere Afgang til at domsfælde i Strid med Nævningernes Kendelse, medens den for andre Sagers Vedkommende navnlig er støttet paa, at Umiddelbarhedsprincippet med den deri liggende Hjælp til Sandhedens Udfindelse ikke for kriminelle Sagers Vedkommende kunde gennemføres ogsaa ved Højesteret, uden at dette vilde nødvendiggøre en forhalende Gentagelse og efter Omstændighederne endog kun mangelfuld Gentagelse af den i mange Til-

fælde store og besværlige Domsforhandling for Landsretten.

Den heromhandlede Regel taler kun om Bevist. Hvad Hensførelsen under Straffelovens enkelte Bestemmelser angaar, er det for Nævningefagers Vedkommende en ligesam Følge af det nys sagte, at Højesteret maa være bunden herved i samme Omfang, i hvilken Landsretten er det (jfr. § 297); derimod kan Højesteret ikke være bunden ved en i øvrigt af Landsretten foretagen Hensførelse under Loven (jfr. ovenfor Nr. 2 og Nr. 4 og § 334 Nr. 1).

Endnu skal bemærkes, at da hverken nærværende eller nogen anden Paragraf i Udstøt indeholder nogen Regel om nødvendig Appel af offentlig forfulgte Straffesager, ville de herhen hørende Regler i den gældende Ret efter Udstøt bortfalde. Dette er da ogsaa den naturlige Følge af, at alle større Straffesager straks vilde blive bragte for Landsretten og der blive underkastede en med Hensyn til Bevist endelig Afgørelse.

Anke til Stadfæstelse, saavelsom Anke, der alene tilsigter Forandring af Dommens Præmisses, maa være udelukket, jfr. det ovenfor ved § 318 bemærkede.

§§ 322 og 323.

Hvor Overanklageren selv har anket og derfor alt har sendt Tiltalte en Meddelelse efter § 322, 2det Stykke, vil det ikke være nødvendigt for ham at gentage denne, fordi ogsaa Tiltalte selv anker.

Saadan Anke fra begge Sider vil i øvrigt være nødvendig, hvis begge Parter ønske Landsretsdommen underkendt, medmindre enten Reglen i § 333, 1ste Stykke, kan benyttes, eller vedkommende Part stoler paa at opnaa alt fornødent gennem den Højesteret ved § 334 givne Myndighed til i et vist Omfang at tage ikke paaberaabte Ansegrunde i Betragtning.

§ 324.

Den her omtalte Afvisning af Sagen vil for det første kunne beslattes af det i § 328 ommeldte Udvalg, hvem Spørgsmaalet først vil komme til at foreligge. Foraa vidt dette Udvalg imidlertid ikke straks afviser, vil Spørgsmaalet komme til at foreligge for selve Højesteret.

§ 326.

Den i 2det Stykke omtalte Suspension maa i Henhold til § 329, 2det Stykke, kunne beslattes af det i § 328 ommeldte Udvalg eller af Højesterets Justitiarius.

§ 328.

Hvorvidt en i Henhold til § 328 afvist Anke kan indbringes paany, maa bero paa Bestaendigheden af den Grund, hvorpaa Afvisningen stottes. Er Anken afvist som for sent fremkommen, er denne Mangel uafhjælpelig. Er derimod Anken kun afvist som urigtig i Formen — et Tilfælde, der i øvrigt formentlig vil være meget lidt praktisk (jfr. Grundsætningen i § 241, 3dje Stykke) — maa den efter fornøden Rettelse kunne indbringes paany, eventuelt i Henhold til § 324. Er endelig Anken afvist, fordi den paaberaabte Ankegrund klarligen ikke kan føre til Dommens Ophævelse, maa det antages, at Anken ikke kan bringes frem paany, selv om den da stottes paa en anden og bedre Grund. En Afvisning efter § 328 skal nemlig være lige saa endelig og bindende som en Afgørelse af selve Højesteret, og det kan fornuftigvis ikke betvivles, at en Højesteretsdom, hvorved en rejst Anke erklæres for ugrundet, ubetinget affærrer fra yderligere Anke til Højesteret i samme Sag, støttet paa andre Grunde.

§ 330.

De Omstændigheder, angaaende hvilke nye Beviser kunne forelægges Højesteret, ere:

- 1) Omstændigheder, hvorpaa det beror, om en Rettergangsfejl er begaaet eller ej,
- 2) Omstændigheder, der ifølge § 276 ere undtagne Rævningerne,
- 3) Omstændigheder, som vedrøre Strafudmålingen (jfr. herved § 320 Nr. 5).

Angaaende Ordene „Rettens Beslutning“ i 3dje Punktum jfr. § 329, 2det Stykke.

I Analogi med det i 2det Stykke forefrevne maa Højesteret kunne foranledige, at Sagkyndige afgive deres Erklæring og Forklaring umiddelbart for selve Højesteret.

§ 333.

Den Afgang, der i denne Paragrafs 1ste Stykke aabnes en Part, som ikke selv i rette Tid har anket, til overfor en Anke fra Modpartens Side, der kan lede til ny Realitetsdom, at paastaa den indante Dom ophevet paa Grund af Formalitetsfejl, som nødvendiggøre ny Domsforhandling for Landsretten, var ogsaa hjemlet i det tidligere Forslag — kun at den Fremgangsmaade, der i saa Tilfælde skulde benyttes, var en saakaldt „Modpaaanke“. Saadan Afgang bør utvivlsomt forbeholdes Modparten; thi Tiltalte har maaft udelukkende af Hensyn til den idømte Strafs Ringhed, eller Overanflageren udelukkende af Hensyn til den idømte Strafs relative Strængthed undladt i rette Tid at

gøre en Formalitetsfejl gældende gennem Anke og udsættes nu ved Modpartens Appel for, at der idømmes henholdsvis en større Straf eller en mindre eller maaft endog slet ingen Straf. Da Sagen imidlertid allerede gaar sin Gang ind for Højesteret, er alt, hvad der her behøves, at den Part, der vil benytte den her givne Ret, i Tide underretter Modparten om, at han agter at fremsætte saadan Paastand.

§ 334.

Ved de i denne Paragraf givne Regler tilsigtes at drage al den Nytte af Prøvelsen ved den højeste Domstol, som det er muligt at drage, og særlig at skaffe den størst mulige Garanti mod urigtige Domfældelser.

I saa Henseende bestemmes det derfor, at hvor Tiltalte ved Landsret er domfældt, er Højesteret altid og ubetinget berettiget til, naar den under sin Behandling af Sagen finder, at en væsentlig, til Tiltaltes Betryggelse sigtende, Rettergangsregel er tilsidejat, og at dette kan gøre Domfældelsens Rigtighed tvivlsom, da at ophæve Dommen og hjemvise Sagen. (Nr. 3). Dernæst kan Højesteret altid og ubetinget prøve, om Straffeloven er urigtig anvendt til Stade for Tiltalte, eller den idømte Straf usforholdsmæssig høj. (Nr. 2 sammenholdt med Nr. 1). — Endelig kan Højesteret, hvor Anken stottes paa en eller anden bestemt Realitetsgrund, og hvor Paastanden altsaa gaar ud paa, at Tiltalte med Urette er enten domfældt eller frifundet, eller at den ham idømte Straf er enten for høj eller for lav, eller den af ham begaaede Handling urigtig karakteriseret i strafferetlig Henseende, prøve, om Straffeloven overhovedet er rigtig anvendt ogsaa i Retninger, hvorhen den paaberaabte Ankegrund ikke naar, saavel som om der er noget aabenbart Misforhold mellem Forbrydelsen og den idømte Straf (Nr. 1). Ved denne sidste Regel maa dog følgende mærkes:

Forjaavidt Sagen er indanket fra begge Sider, kan denne af Højesteret af egen Drift foretagne Prøvelse udmunde i et hvilket som helst Resultat, baade et for Tiltalte gunstigere og et for denne ugunstigere, og dette gælder, selv om Sagen kun er appelleret af en Formalitetsgrund fra Overanflagerens Side. Forjaavidt derimod kun Tiltalte har anket, eller — hvad der maa stilles ganste i Klasse dermed — Overanflageren har appelleret til Fordel for Tiltalte, vil Højesteret ikke kunne benytte sin her omhandlede Myndighed saaledes, at den idømmer i strængere Straf end

ved Landsretsdommen, jvf. § 335, sidste Punktum. Dette sidste udelukker i øvrigt ikke Henførelse under en strengere Straffebestemmelse. Har Tiltalte f. Eks. indanket en ham for simpelt Tyveri idømt Forbedringshusstraf, under Paaberaabelse af, at Straffen er uforholdsmæssig streng (§ 320 Nr. 5), vil Højesteret — forjaavidd Sagen ikke er en Nævningesag, i hvilken Erklæringen lyder paa simpelt Tyveri — i Medfør af nærværende Paragrafs Nr. 1 kunne statuere, at det i Landsretsdommen som bevist antagne Forhold rettelig bør karakteriseres som Indbrud, og den idømte Forbedringshusstraf derfor opretholdes.

Modsatningsvis ligger i Paragraffen, at Højesteret:

- 1) i Tilfælde, hvor Tiltalte er frifunden, og hvor Dommen kun paaantes af Formalitetsgrunde, overhovedet ikke kan beskæftige sig med andet end den eller de paaberaabte Rettergangsfejl, og
- 2) i Tilfælde, hvor Tiltalte er domfældt, og hvor Dommen kun paaantes af Formalitetsgrunde, ikke kan indlade sig paa nogen Prøvelse af, om Straffeloven er urigtig anvendt, forjaavidd Fejlen i saa Fald har virket til Fordel for Tiltalte, eller om den idømte Straf er uforholdsmæssig lav.

§ 335.

Forjaavidd der foreligger nogen af de i § 328 omhandlede Omstændigheder, kan Højesteret selvfølgelig paa et hvilket som helst Stadium afbryde Forhandlingerne og i Stedet for at indlade sig paa Realiteten afvise Sagen.

Ved nærværende Paragrafs Slutningspunktum skal bemærkes, at den deri indeholdte Regel kan nødsage Højesteret til at gaa under vedkommende Strafferammes Minimum. En Mand er f. Eks. dømt til Fængsel paa Vand og Brød i 2×5 Dage for Bedrageri, men appellerer denne Dom til Højesteret, der imidlertid henfører den af ham begaaede Handling som Faldt under Straffelovens § 268, hvis Minimum er 4×5 Dages Vand og Brød; han vil da ikkedestomindre kun kunne idømmes 2×5 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Anklagemagten bør derfor i Tilfælde, hvor et saadant Resultat kunde berygtes, sørge for, at Sagen ogsaa paaantes til Skade for Tiltalte. — Den her givne Regel maa analogist anvendes, hvor Sagen er indanket af Overanklageren til Fordel for Tiltalte.

Kapitel XXVIII.

Paaante af Domme, affagte af Underretterne.

Nærværende Kapitel har bibeholdt det i det tidligere Forslags tilsvarende Kapitel indeholdte Hovedprincip, nemlig at Appellen af Underrettsfager kan udstrækkes til en fuldstændig ny Prøvelse af Sagen, under hvilken Umiddelbarhedsprincippet gennemføres, saavidd Retten finder det fornødent.

Medens saaledes nærværende Kapitel i Hovedsagen fastholder det tidligere Forslags Regler, gøres der paa den anden Side forestillige væsentlige Afvigelser med Hensyn til Enkelthederne. Disse bestaa navnlig i følgende: Afdgangen til gennem Appel at bringe Spørgsmaal frem til Prøvelse for Landsretten er betydelig videre efter nærværende Udcast (jvf. dettes § 337), end efter det tidligere Forslag (jvf. dettes § 397). Man har i saa Henseende været ledet af den Betragtning, at selv den korteste Frihedsberøvelse for Enhver, der hidtil er ustraffet, er en Sag af saa alvorlig Betydning, at han bør have Afgang til at bringe Spørgsmaalet frem til fornøjet Prøvelse for en kollegialt sammensat Ret, samt at selv med Hensyn til professionelle Lovovertrædere en Straf, som f. Eks. Tvangsarbejde, der let kan involvere vanskelige Spørgsmaal om et Tilholds Lovlighed eller Vedkommendes Ret til overhovedet at være her i Landet, kan være af saadan Betydning, at Appel ikke bør afføres, og det saa meget mindre, som det Gode, der ganske vist vilde være vundet ved at befri Landsretten for de mangfoldige simple Betler-, Løsgænger- og lignende Sager, alligevel kun i meget ufuldkommen Grad vil naas ved den i det tidligere Forslag indeholdte 30 Dages Begrænsning, idet Straffen i Gentagelses-tilfælde meget let vil overstige denne Grænse, medens der paa den anden Side ikke kan være Tale om at sætte Grænsen endnu højere. Hertil kommer endvidere, som et Moment af jærlig Betydning, at den nu gældende Ret hjemler en meget vidtgaaende Appeladgang, og, medens der vel ingen Tvivl kan være om, at den vide Afgang til dobbelt Appel (først til Overretten, saa til Højesteret) bør begrænses, vilde det let føles som et altfor radikalt og som et misligt Skridt, om man i større Omfang helt vilde afføre Appel.

Samtidig med saaledes at udvide Afdgangen til at appellere Politisager, har man dog ønsket at fremhæve, at saadan Anke nor-

malt kun bør angaa Retsspørgsmaal eller Strafudmaalingen, idet normalt kun disse og ikke Bevisspørgsmaalet vil frembyde virkelig Tvivl, og Appelladgangen ikke bør benyttes til at forhale en saadan mindre betydelig Sag til Besvær for Vidner og andre, der vilde blive nødte til at møde paany. Afgang til at paaanke Politisager med Hensyn til Bevisspørgsmaalet er derfor i § 338 Nr. 2 gjort afhængig af en særlig Tilladelse fra Landsretten.

Der er endvidere ikke fundet tilstrækkelig Grund til, som slet i det tidligere Forslags § 398, at gøre Appel af Politisager fra det Offentliges Side afhængig af Begæring fra Politimesteren. — Fremdeles er der, foraaibidt angaar almindelige Underretts-sager, med Hensyn til hvilke der fra den ene Side rejsses Anke, som ikke omfatter Bevisbedømmelsen, givet Modparten Ret til, uanset Appelfristens Udløb, at paaanke Dommens Afgørelse af Bevisspørgsmaalet, naar dette gøres inden 4 Dage efter Modtagelsen af Anke-Meddelelsen. Det kan jo f. Eks. tænkes, at en Tiltalt af Underretten vel er anset for at have foretaget en vis Handling, men af Retsgrunde er frifunden, og at Overanklageren derefter paaanke Underrettens Afgørelse af Retsspørgsmaalet. Der bør da aabenbart gives Tiltalte, der paaistaar slet ikke at have foretaget den paagældende Handling, Afgang til at forvare sig i Appelinstanten ogfaa paa dette Punkt. Naar en tilsvarende Regel ikke er givet for Politisager, er dette begrundet paa, at Appel af Bevisspørgsmaal i disse Sager overhovedet ikke kan finde Sted uden Landsrettens Tilladelse, og Landsretten kan da samtidig med at tage Bestemmelse herom, eventuelt i Henhold til § 324 dispensere fra Ankefristen.

Den Afgang til selv at fastsætte de Former, hvorunder Forhandlingerne skulle foregaa, som i § 332 er indrømmet Højesteret, er ikke givet Landsretten, blandt andet fordi der for dennes Vedkommende allerede i Kapitel XXII. findes alt fornødent, saaledes at der i det hele kun behøves en Henvisning dertil (jfr. § 340, 2det Stykke).

Endvidere er Virkningen af Tiltaltes Udeblivelse mindre streng efter nærværende Udkast (jfr. § 340, 3dje Stykke, og § 344, 2det Stykke) end efter det tidligere Forslag (jfr. § 399, 2det Stykke, og § 401).

Endelig er det en Selvfølge, at de i det foregaaende Kapitel gjorte Forandringer som Følge af de til dette gjorte Henvisninger ogsaa faa Betydning for nærværende Kapitel.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 338.

Afviselserne fra de i §§ 318—26 indeholdte Regler, bestaa navnlig i følgende: Reglerne om Begrænsningen af Antegrundene efter § 320, Nr. 4 — om Nr. 2 og 3 bliver her selvfølgelig overhovedet ikke Spørgsmaal — og sidste Stykke modificeres ved § 338, Nr. 2. Det i § 322, 1ste Stykke, ommeldte Krav paa Anfemmeddelelse kan efter Omstændighederne, ifølge § 342, 2det Stykke, fyldestgøres ved Anklagefristets Fortyndelse, idet der, naar Anken omfatter Bevisbedømmelsen, skal udfærdiges og fortyndes Anklagefrist og ste Berømmelse og Paaastævning, ganske som i de Sager, der i første Instans indbringes for Landsretten (jfr. §§ 216, 217, 225 og 226).

Den i § 323 givne Afgang til mundtlig Fremsettelse af Anfemmeddelelse er udvidet ved § 338, Nr. 1, hvorhos der i sidstnævnte Paragrafs Nr. 4 er givet en særlig Frist for Fremsettelse af Anfemmeddelelse og Ankebegrundelse i de Tilfælde, hvor Appelladgangen beror paa Landsrettens særlige Tilladelse. Den i § 325 paabudte Ankebegrundelse bortfalder ifølge § 338, Nr. 3, naar Anken omfatter Bevisbedømmelsen (jævnfør derhos det nys omtalte med Hensyn til Fristen for Ankebegrundelsens Fremsettelse). Om den i § 326, 2det Stykke, ommeldte Afgang til Suspension af Straffuldbyrdelsen tages ved Landsrettens Beslutning enten af Landsretten selv eller af dennes Formand i Henhold til § 340, 2det Punktum, jfr. § 329, 2det Stykke, og § 341, 1ste Stykke, jfr. § 230.

§ 340.

Medens § 341 giver Regler for den fuldstændige Appel fra Underret til Landsret, indeholder nærværende Paragraf Regler om den Appel, der ikke omfatter Bedømmelse af Beviserne for Tiltaltes Skyld, altsaa en Appel, ensartet med den, der kan finde Sted fra Landsret til Højesteret, hvorfor der i det hele kan henvises til de derom gældende Regler. De Afviselser, der bliver Tale om, bestaa nærmest kun i følgende:

Om en ubetinget Bestikkelse af Forsvarer, saaledes som forudsat i § 329, bliver der her ikke Tale, jfr. Henvisningen til § 40 i nærværende Paragrafs 3dje Stykke. De Pligter, der i § 330 ere paalagte henholdsvis Rigsanklager og Forsvarer med Hensyn til ny

Bevisers Optagelse, ere ifølge nærværende Paragrafs 1ste Stykke i det hele paalagte Overanklageren. I Stedet for § 331, 2det Stykke træder § 340, 3dje Stykke.

De Afviselser, der fremkomme fra Reglerne i Kapitel XXII., bestaa navnlig i følgende:

I Stedet for Reglerne i § 233 og 234 om Virkningen af Tiltaltes Udeblivelse træde Reglerne i nærværende Paragrafs 3dje Stykke. Reglen i 2det Punktum af § 240 modificeres ved nærværende Paragrafs 2det Stykke, 1ste Punktum; for § 242 og de nærmest paafølgende Paragraffer vil der normalt ikke være Anvendelse; § 256 bliver, forsaavidt angaar Beviserne for Tiltaltes Skyld, uden Anvendelse, da disse slet ikke skulle forelægges Landsretten; endelig indskrænkes de i § 257 dragne Grænser yderligere ved selve Anken, jævnsfart med Reglerne i § 334.

Da den i 3dje Stykke indeholdte Regel om Afgang for Retten til at afvise Anken, naar Tiltalte ikke møder, blandt andet ogsaa er bestemt til at virke som et Tvangsmiddel mod Tiltalte for at hindre, at han ved Udeblivelse forvolder de i Sagen deltagende oversflodig Ulejlighed, maa den Tiltalte, der ikke netop kan godtgøre en gyldig Undskyldningsgrund (jfr. § 365, 3dje Stykke) være udelukket fra paany at indante Sagen. Derimod vil han i Henhold til § 346 kunne paalære Landsrettens Afvisningskendelse til Højesteret. Hvor Landsretten imidlertid har Grund til at anse Tiltaltes Udeblivelse som undskyldelig, kan den naturligtvis vælge at udjætte Sagen i Stedet for at afvise den.

§ 341.

Den Behandling, der her skal finde Sted, er en fuldstændig ny, selvstændig Behandling af Sagen i dens Helhed og ikke en Prøvelse af Underrettens Behandling. Om Underrettens Behandling lider af formelle Fejl, er derfor for saa vidt ligegyldigt. Endvidere er det klart, at, hvor Tiltalte af Underretten under eet er domfældt for flere Forbrydelser, maa samtlige disse paany fremdrages for Landsretten, da denne ellers er ude af Stand til at fastsætte det rette Straffekvantum. En anden Sag er, at, hvor Anken netop er foranlediget ved Fejl, der kun berøre enkelte Dele af Underrettsagen, vil Behandlingen for Landsretten eventuelt kunne simplificeres jfr. § 344, 1ste Stykke.

Er Tiltalte ved Underretten helt eller delvis frifunden, maa det staa Overanklageren frit for i Henhold til Princippet i § 28 kun at indante en Del af Anklagepunkterne

for Landsretten og i øvrigt frasælbe Forsøgning.

De Afviselser fra Reglerne i Kapitelne XXI., XXII. og XXIV., hvorom der bliver Tale, bestaa navnlig i følgende:

Med § 216 jævnsføres § 342. I øvrigt vil der intet være til Hinder for i Kraft af § 61 at forene en Appellsag efter § 341 med en direkte for Landsretten hørende Sag, enten fra først af, eller i Kraft af § 218; med §§ 219 og 220 jævnsføres § 343. De i § 221 og andre Steder i de nævnte Kapitler givne Regler om Rævnninger blive selvfølgelig uanvendelige, da Rævnningers Medvirken, som tidligere omtalt, overhovedet kun kan finde Sted i Sager, der fra først af indbringes for Landsretten. Med § 228 jævnsføres § 343, 2det Stykke. Reglerne om Udeblivelse i §§ 233 og 234 modificeres ved § 344, 2det Stykke, jfr. Bemærkningen til § 340, 3dje Stykke. Med §§ 243—48 jævnsføres § 344, 1ste Stykke. Med § 257 jævnsføres § 341, 2det Stykke, hvorom gælder samme Bemærkning som ovenfor gjort ved § 335, sidste Punktum.

§ 345

raader Bod paa den ofte paalagede Mangel i den gældende Ret, at klare og i og for sig ubetydelige Sager føres op gennem 3 Instanser, blot fordi Tiltalte onsker at trække Afgørelsen i Langdrag. Det ligger i Henvisningen til Kapitel XXVII., at den i Medfør af nærværende Paragraf undtagelsesvis tilladte Anke til Højesteret ikke kan omfatte Spørgsmaalet om Beviset for Tiltaltes Skyld.

Kapitel XXIX.

Rære til højere Ret.

Hvad der her kaldes Rære, er det samme, som i det tidligere Forslag kaldtes Beværing. Dette Instituts Djemed er at aabne Parterne Afgang til paa en let og hurtig Maade at bringe den underordnede Rets Kendelser og andre Beslutninger, frem til særskilt Prøvelse for overordnet Ret. Denne Ræreadgang maa dog undergives en vis Begrænsning, ligesom Rære ikke ubetinget kan virke suspenderende, idet Afdgangen i modsat Fald kunde misbruges til chifanos Hindren eller Forhalen af Sagen, jfr. i saa Henseende § 346 og § 347, sidste Punktum. Den Fremgangsmaade, der skal følges ved An-

veendelsen af Rære, er, som det vil ses af §§ 348—50, simpel og meget lidt formbunden. En tilsvarende Form for Klage til højere Ret findes saavel i R. L. (Kapitel 29) som i den østriaanske og tydske Lov.

Den Omarbejdelse, der her har fundet Sted af det tidligere Forslags 6te Afsnit Kapitel III, og som blandt andet bestaar i, at dettes to Afdelinger ere sammenarbejdede til et, indeholder tillige visse reelle Endringer, af hvilke følgende skulle fremhæves:

Det er i § 346, 3dje Stykke, bestemt, at i de Sager, i hvilke Anke ifølge § 345 kun kan finde Sted i Kraft af en særlig Tilladelse fra Højesteret, er ogsaa Parternes Afgang til Rære knyttet til denne Betingelse. — Den almindelige Rærefrist er i § 347 sat til 14 Dage i Stedet for som i Forslaget 4 Uger, jfr. ogsaa R. L. § 408, 2det Stykke, hvorhos der i Paragraffens 2det Stykke er bestemt, at Rære imod Kendelser og Beslutninger, afgivne under Domsforhandlingen, hvorved det paalægges Rogen, som ikke er Part i Sagen, og som er til Stede i Retten, at afgive Vidnessbyrd eller lignende, maa erklæres straks paa Stedet. (Det tidligere Forslag gav her en 3 Dages Frist). Denne Bestemmelse synes uundværlig, naar henjes til, at det efter Omstændighederne meget store Apparat, der er tilvejebragt for Domsforhandlingens Styld, helt kan standses, naar f. Eks. et Hovedvidne vægrer sig ved at besvare et eller andet Spørgsmaal. Selvfølgelig bør Vidnet have Afgang til at indbringe Spørgsmaalet om dets Vidnepligt for højere Ret, men det synes paa den anden Side et billigt Krav, at Vidnet, der selvfølgelig kun bør vægre sig ved at svare, naar det har alvorlige Grunde for sin Vægring, straks maa erklære at ville paakøre Rettens Kendelse, og ikke skal have Lov til først at holde alle dem — Dommere, Parter, Vidner etc. — der ere interesserede i Domsforhandlingens hurtigst mulige Fremme, hen med Overvejelser af, hvorvidt Spørgsmaalet er tilstrækkelig tvivlsomt og tilstrækkelig vigtigt til at foranledige et Ræremaal (jfr. ogsaa R. L. § 408, 1ste Stykke). Endvidere er den i det tidligere Forslags § 409 indeholdte Summabegrænsning, forsaavidt angaar Kendelser, ved hvilke Straf er paalagt, opgivet; paa den anden Side er Ræremaalets Evne til at virke suspenderende paa den paagældende Kendelses eller Beslutnings Fuldbyrkelse i højere Grad end efter det tidligere Forslag gjort afhængig af Rettens Skøn (jfr. § 347 sammenholdt med det tidligere Forslags § 412). — I samme Paragrafs 2det Stykke har man opgivet at sætte nogen særlig Frist for Indgivel-

sen af skriftlige Udtalelser til den overordnede Ret. Naar det tidligere Forslags § 413, 2det Stykke, her satte en Frist af en Uge, men med Afgang for Retten til at tage senere indsendte Udtalelser i Betragtning, er dette noget nær det samme som ikke at sætte en Paastandelses- men en Forhalingsfrist. I mangfoldige Tilfælde, f. Eks. hvor Rære er rejst mod en Fængslingskendelse, eller hvor hele Domsforhandlingens venter efter Ræremaalets Udfald, uden at dette frembyder særlige Vanskeligheder, bør Spørgsmaalet kunne afgøres langt hurtigere end i Løbet af en Uge, og for de særlige Tilfælde, hvor mere indgaaende Undersøgelser og Overvejelser ere nødvendige, skulde den nævnte Uge-Frist netop ikke være bindende. — I § 350, 2det Stykke, er foreskrevet, at der altid skal være Forsvarer, hvor mundtlig Forhandling af et Ræremaal er anordnet; man har saa paa den anden Side ment at kunne undvære den i det tidligere Forslags § 414, 2det Stykke, indeholdte Regel om Virkningen af den Rærendes Udeblivelse. — Endelig er Rærefagen for Højesterets Bedkommende henvist til et særligt Udvalg.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 346.

Det hedder i denne Paragraf for det første, at Ræremaal kan rejses med Hensyn til Kendelser og andre Beslutninger af en Landsret eller en Underret, som ikke, eller dog ikke for Tiden kunne gøres til Genstand for Anke. Herunder falde

- 1) Kendelser og Beslutninger i Relation til Vidner, Syns- eller Skønsmand, Gjere af beslaglagte Ting og andre udenfor selve Sagen staaende Personer, for hvem saadanne Kendelser og Beslutninger indeholde en Afgørelse.
- 2) Kendelser og Beslutninger, hvorved der nægtes visse selvstændige retlige Skridt Fremme (jfr. saaledes § 195 og § 203) eller hvorved Sagen bringes til en i alt Fald foreløbig Afslutning (jfr. saaledes § 228 og § 358).
- 3) Kendelser og Beslutninger, der have en selvstændig Betydning for Parterne, uanset Sagens Udfald i øvrigt (f. Eks. Bodepaalæg efter § 71, 2det Stykke, Paalæg af Omkostninger efter § 400, jfr. § 401, 3dje Punktum, Anholdelses-, Fængslings- og Beslaglæggelseskendelser).

De under Nr. 3 nævnte Afgørelser kunne dog ikke gøres til Genstand for Ræremaal, naar Dom er falden, denne

deretter paaanføres og de paagældende Afgørelser som forudgaaende kunne bringes frem til højere Rets Prøvelse sammen med selve Dommen —

- 4) Kendelser og Beslutninger, der indeholde en Afgørelse for Parterne, uden selvstændig Betydning, men derimod af Betydning for Sagens videre Gang, og som disse ønske ændrede, inden Dom falder. Hertil kommer saa endvidere som Genstand for Ræremaal
- 5) Domme, forsaavidt de indeholde Afgørelse af Omkostningspørgsmaal (S 401) eller paalægge Rettergangsboeder (S 405) og
- 6) Kendelser vedrørende en Doms Fuldbærdelse (jfr. S 385, 1ste Stykke).

Paa den anden Side gør Udfastet med Hensyn til enkelte Kendelser udtrykelig Undtagelse fra Rære-Afgangen (jfr. nedenfor under 5).

Udelukkede fra at gøres til Genstand for Ræremaal ere herefter

- 1) alle Domme, saavel Realitets- som Afvisningsdomme, alene med de i §§ 401 og 405 nævnte Undtagelser,
- 2) Beslutninger, der ikke ansøgte Parternes eller Tredjemands rettlige Stilling under Sagen (f. Eks. Beslutning om, hvilke af flere hver for sig kompetente og habile Dommere der skulle fungere i den enkelte Sag, hvornaar et Ting skal begyndes og sluttes etc.),
- 3) Kendelser og Beslutninger, der kun have Betydning for Parterne som Led i den hele Sags-Behandling, naar denne alt er bragt til Ende ved Dom,
- 4) Kendelser og Beslutninger, der have selvstændig Betydning for Parterne, naar disse alt have paaanført den Dom, forud for hvilken saadanne Afgørelser ere truifne, og
- 5) de fra Ræremaal udtrykelig undtagne Kendelser og Beslutninger (jfr. Paragraffens 2det og 3dje Stykke, samt §§ 16, 39, sidste Stykke, 90, 96 in fine, 97 in fine, 260 in fine, 363 og 382, 4de Stykke).

Naar Paragraffen taler om „Enhver, overfor hvem Beslutningen indeholder en Afgørelse“, er dette ganske vist et Udtryk, hvis rette Forstaaelse efter Omstændighederne kan forvolde Tvivl. Dog har man ment, at det noget skarpt end det i det tidligere Forslags S 408 brugte Udtryk „Enhver, som . . . antager sig frænklet i sine Rettigheder eller hindret i Opfyldelsen af sine Pligter“ betoner, hvad det kommer an paa, nemlig om Afgørelsen efter res judicata-Principper er bindende for den paagældende. Den

Husbond, hvis Tyende er tilpligtet at møde for Retten, kan saaledes vel mene sig frænklet i sine Rettigheder, men bør dog aabenbart ikke kunne paakøre Rettens Beslutning desangaaende, lige saa lidt som den, der formener at være Ejer af en Ting, som er beslågt, medens den befandt sig i en andens Besiddelse, uden videre kan paakøre Beslæggelsesbeslutningen; derimod vil han først have at fremsætte en Begæring om Tingens Tilbagelevering i Henhold til S 141, og kan, hvis dette ved Kendelse nægtes ham, paakøre denne Kendelse.

Paragraffens 2det Stykke indeholder en Angivelse af, hvilke af de under Domsforhandlingen eller dennes Forberedelse affagte Kendelser der kunne paakøres og hvilke ikke, der er mere specificeret og derfor formentlig tydeligere, end Tilfældet var med det tidligere Forslags S 416, 1ste Stykke, jfr. S 417. De Tilfælde, hvor Afgang til Rære har særlig Hjemmel i Loven som Undtagelse fra den her omhandlede almindelige Regel, ere de i §§ 16, 2det Punktum, 39, 5te Stykke, 2det Led, og S 59 omhandlede.

At Reglen i Paragraffens 3dje Stykke ikke fandtes i det tidligere Forslag, er ovenfor nævnt. Reglen synes i øvrigt om ikke selvfølgelig, saa dog høist naturlig.

S 350.

Reglen i 1ste Stykke er nødvendig, naar Ræremaalet skal opfylde sin Bestemmelse, da i mange Tilfælde Klagen netop maa antages at ville gaa ud paa, at den underordnede Ret har truffet sin Afgørelse, uden at give den Paagældende tilstrækkelig Beslighed til at oplyse de Momenter, hvorpaa han støtter sin Paastand om Afgørelsens Urigtighed.

Kapitel XXX.

Genoptagelse.

At en i Anledning af en formentlig begaaet Forbrydelse foretagen Undersøgelse, der paa et Stadium, hvor endnu ingen bestemt Person stod som Sigtet, er opgivet som i alt Fald foreløbig haabløs, kan optages igen, naarj omhelst man mener at kunne føre den videre med bedre Haab om et Resultat, er selvfølgeligt. Ligeledes falder det af sig selv, at den Omstændighed, at nogen, som ikke var besøjet til at paatale, har rejst Sag — være sig nu, at denne Sag er endt med Kristdelse eller er standset paa et tidligere Trin — ikke kan være den, hvem Paatalen

tilkommer, til Hinder for at rejse en ny Sag. Naar de i saa Henseende givne Regler i det tidligere Forslags §§ 420 og 421 her ere udeladte, er det derfor kun, fordi det er anset for overflødigt at udtale noget herom. Endvidere forstaar det sig ligejaavel af sig selv, at, naar en Sag er afvist af formelle Grunde (f. Eks. urigtigt Bærning), kan den indbringes paany med Undgaelse af den vedkommende formelle Fejl, medens paa den anden Side en Afvisning fra den dømmende Ret af retlige Grunde, hvori intet kan ændres (jfr. § 228, Nr. 3), ligejaavel som en Grifindelse (jfr. §§ 241 og 297) ubetinget affører al videre eller fornøjet Følgning, saa længe den paagældende Afgørelse staar ved Magt. Endelig er det allerede i § 212 foreskrevet, at naar Overanklageren har frafaldet en af ham begyndt Følgning, kan dog den overordnede Myndighed beslutte, at Sagen alligevel skal fortsættes, dog at saadan Førtættelse maa finde Sted inden 2 Maanedes efter Frafaldelsen. Om den Afgang, der ibrigt bør være til at genoptage en Gang standset, frafaldet eller tilendebragt Følgning, handles i nærværende Kapitel, der i Hovedsagen stemmer med det tidligere Forslags 6te Afsnit, Kapitel IV., men dog paa enkelte Punkter afviger derfra.

Blandt Afvigelserne skal navnlig følgende fremhæves:

Afgangen til Genoptagelse er noget indsnærvet derved, at der flere Steder er brugt noget stærkere og mere præcise Udtryk end i det tidligere Forslag (jfr. saaledes i § 354, Nr. 1, „maa antages“, i samme Paragrafs Nr. 2 „falske“ og „god Grund til at antage“), hvorhos den Afgang, som der efter det tidligere Forslags § 426 var til Genoptagelse, blot for at opnaa en mildere Straf indenfor samme Strafferamme, her er afstået, idet alt fornødent i saa Henseende kan opnaas gennem Benaadning. Endvidere er det her bestemt, at Begæring om Genoptagelse altid skal fremhættes for Landsretten, medens det tidligere Forslag for visse Tilfælde henviste den til Højesteret. Efter det ny System vil nemlig Højesteret aldrig selv have haft Beviserne for Tiltaltes Skyld til Bedømmelse, den vil derfor altid være henviset til at indhente den underordnede Rets Erklæring over Genoptagelses-Andragendet. Men det synes da mere praktisk at indbringe Spørgsmaalet direkte for Landsretten, som i alle Tilfælde allerede har dømt i Sagen, og derfor sikkert ikke uden gyldig Grund vil bevilge Andragendet, medens omvendt et ubegrundet Afslag vil kunne indbringes for Højesteret gennem Rære.

Der er derhos indbrømt Retten noget større Frihed til at tage Bestemmelse om Formerne for den Forhandling, der eventuelt skal føres angaaende Spørgsmaalet om Tilstedeligheden af Genoptagelsen, ligesom der er givet den Afgang til selv at modtage de Forklaringer af Vidner eller Tiltalte, den maatte ønske at indhente. Det tidligere Forslags Bestemmelser om udtrykelig Ophævelse af den ældre Dom ere udeladte, da saadan Ophævelse stiltiende vil følge af den ny Afgørelse, forsaavidt saadan træffes; derhos vilde den udtrykelige Ophævelse af den ældre Dom i Forbindelse med, at Andragendet om Genoptagelse toges til Følge, nødvendigvis medføre, at en allerede begyndt Fuldbyrkelse af Dommen maatte afbrydes, selv om Genoptagelsen alene tilsigter at faa Straffen forandret f. Eks. fra Strafarbejde paa Livstid til tidsbestemt Strafarbejde. Endvidere er det fundet mest praktisk, hvor Genoptagelse bevilges, altid at lade den ny Domsforhandling foregaa for den Landsret, som tidligere har dømt i Sagen, og ikke ubetinget for Retten i 1ste Instans, som i det tidligere Forslag bestemt. Dels indicerer selve dette, at Sagen genoptages, en vis Vanskelighed og Tvivlsomhed ved denne, dels maa det i alt Fald anses for mindre naturligt, at en Afgørelse, der en Gang er truffen af en kollegial Ret, skal kunne forandres af en Enkeltdommer, ligesom endelig det tidligere Forslags Regler kunde føre til endog 4 Domsforhandlinger i samme Sag. — Endelig har man ment at kunne undvære den i det tidligere Forslags § 439 hjemlede Afgang til Oprensning for Paatalemyndigheden, eftersom de Friste, hvis Overførselse skulde berettigede til saadan Oprensning, i nærværende Udkast er gjort mere rigelige og elastiske, end de vare i det tidligere Forslag.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 353.

Medens §§ 354 ff. handle om Genoptagelse af Sager, der en Gang ere naaede frem til Afgørelse ved Dom, handler nærværende Paragraf om Genoptagelse af en Sag, hvori Følgningen er standset eller frafaldet, inden Dom er afsagt, uden at dette dog er sket under nogen af de Omstændigheder, der er omtalt ovenfor S. 200. Den almindelige Regel i Paragraffens 1ste Punktum gaar ud paa, at Genoptagelsen af en Gang standset eller frafaldet Følgning ikke kan finde Sted paa samme Grundlag, som forelaa, da Følgningen første Gang

standsejedes eller frasalddes. Den Sigtede synes nemlig at have et billigt Krav paa, at det Offentlige ikke rent vilkaarligt standser Sagen imod ham, for senere at optage den paany, alene som Følge af personelle Forandringer indenfor Baatalemyndighederne, forandret Opfattelse eller lignende.

I 2det Punktum hjemles, at, naar Undersøgelsesretten i Henhold til § 203 har nægtet at tage Begæring om Forundersøgelse til Følge eller i Henhold til § 211 har standset en begyndt Forundersøgelse, men Baatalemyndigheden antager at kunne føre Sagen igennem ogsaa uden Forundersøgelse, kan den rejse Tiltale ved den dømmende Ret, ligesom den vilde have kunnet, om den aldrig havde begæret Forundersøgelse.

Hvis Baatalemyndighederne skulde genoptage til Følgning ved Undersøgelsesretten en en Gang standset eller frasalddet Følgning, uden at noget nyt af Betydning er fremkommet i Sagen, maa Undersøgelsesretten afvise den i Henhold til § 203.

§§ 354 og 355.

Al disse Paragraffer handler den første om Genoptagelse til Skade for Tiltalte, nemlig af en Dom, der er endt enten med Frifindelse eller i alt Fald med Domsældelse for en væsentlig mindre Forbrydelse end den formentlig begaaede; den indfører saaledes et i den gældende Ret ukendt Princip. Den sidste derimod handler om Genoptagelse til Fordel for Domsældte og har saaledes Tilføjningspunkter i den alt foreliggende Retspraksis.

I intet af Tilfældene er Genoptagelsesadgangen begrænset ved nogen særlig Fristbestemmelse. Da saadan Genoptagelse altid er forbunden med væsentlige Misligheder, bør den holdes indenfor snævre Grænser; paa den anden Side bør den ikke helt afskrækes, da der ikke er Grund til, at den, der har gjort sig skyldig i en grov Forbrydelse, og som alene frifindes paa Grund af Mangel paa Bevis, eller endog paa Grund af falske Beviser, men hvis Skyld senere tilfældig kommer til at ligge klart for Dagen, skulde have et Slags Bejdebrev paa at kunne gaa fri og uantastelig omkring som et levende og demoraliserende Vidnesbyrd om Retsplejens Ufuldkommenhed, ligesaa lidt som det paa den anden Side vilde kunne forsvares, at den, der med Urette maatte være domsfældt for en ikke helt ubetydelig Forbrydelse, men hvis Ustyldighed senere tilfældig kommer frem, ikke skulde have Afgang til at faa den Plet, som Dommen sætter

gaa ham, afvasket gennem en ny Dom, der konstaterer hans Ustyldighed.

De for Genoptagelse stillede Betingelser ere dels, at Sagen i Forvejen skal have været paadømt ved Landsretten, dels at der foreligger nye vigtige Bevismomenter. Naar ingen Afgang er aabnet for Genoptagelse af Sager, der kun have været paadømte ved Underretten, er Grunden dertil den, at disse Sager, forsaavidt de ere upaaanfelige (jvf. § 337), ere ganske ubetydelige, og at i modsat Fald Anke afgiver et tilstrækkeligt Middel til at hjælpe ud over de ubelige Forhold, hvorpaa ellers Genoptagelsen skal raade Bod. Der er jo nemlig ved § 338, jvf. § 324, givet Landsretten Afgang til at tillade Appel af en Underretssag efter den almindelige Appelfrist's Udløb, naar tilstrækkelige Grunde dertil foreligge, og der kan ikke være Tvivl om, at hertil maa henregnes Fremkomsten af saadanne Omstændigheder, som for Landsrettsjagers Vedkommende vilde begrunde Genoptagelse (man tænke sig f. Eks. at en Mand ved Underretten er idømt Straf for en i den offentlige Mening vanærende Handling, og at det senere viser sig, at han er ustyldig, eller at en Mand ved Underretten er dømt f. Eks. for uagtsomt Manddrab, medens det senere oplyses, at han har begaaet Handlingen med Forsæt).

Hvad derimod angaar Sager, der — enten i første Instans eller ifølge Anke — ere paadømte ved Landsret, da kunne disse, forsaavidt angaar Spørgsmaal om Bevist for Tiltaltes Skyld, netop ikke paaankes videre, og her er man derfor nødt til at ty til Genoptagelse.

At de i § 354 under Nr. 1 og 2 angivne Betingelser, Bevist vedrørende, ere noget snævrere formulerede end i det tidligere Forslag, er alt ovenfor bemærket; i øvrigt skal blot særlig fremhæves, at der ved Udtrykket „nogen, der i Medfør af sit Embede eller offentlig Hverv har medvirket ved Sagens Behandling“ tænkes paa Dommere, Retskrivere, Nævninger, offentlige Anklagere, samt saavel valgte som bestfittede Forsvarere.

Naar der i § 354, Nr. 1, bruges Udtrykket „komme for Dagen“ (medens der i § 355, Nr. 1, tales om „tilvejebringes“), er det Meningen dermed at betone, at Genoptagelse til Skade for Tiltalte ikke bør tilfældes under Paaberaabelse af Beviser, som i Virkeligheden allerede forelaa under Sagens første Behandling, og som kun ved Baatalemyndighedernes aabenbare Fejl eller Forsømmelse ikke da ere blevne bragte frem for den dømmende Ret.

§ 358.

At en Begæring om Genoptagelse een Gang er afvist, hindrer ikke, at saadan Begæring fremsættes paany, støttet paa andre Grunde. Der vil end ikke i selve den Omstændighed, at en Begæring om Genoptagelse een Gang er tagen til Folge og Sagen derefter behandlet paany, ligge nogen Hindring for, at en ny Genoptagelse senere finder Sted; men i Praksis vil saadant selvfølgelig kun under rent ekseptionelle Omstændigheder kunne forekomme, idet selv den første Genoptagelse forudsætter særlige og ikke hyppigt indtrædende Omstændigheder.

§ 359.

Med sidste Stykke jævnføres § 329, 2det Stykke.

§ 360.

Den i Paragraffens 2det Punktum givne Regel vil finde Anvendelse, naar de allerede foreliggende Oplysninger maa antages afgørende, f. Eks. en Straffedom foreligger, hvorved de Vidner, paa hvis Forklaring Domsfældelsen hviler, ere fældede for Mened.

§ 361.

At Tiltalte forrige Gang, Sagen var fremme, har haft Afgang til at forlange Nævninger, men ikke har benyttet denne Afgang, hindrer ikke, at han nu forlanger saadannes Medvirken.

§ 362.

I det i 1ste Punktum omtalte Tilfælde kan Tiltalte ved den nye Dom for det første hverken dømmes til strengere Straf eller for en større Forbrydelse eller til større Erstatning end ved den tidligere, men endvidere heller ikke til en anden lige saa streng Straf, eller for en anden lige saa stor Forbrydelse. Med andre Ord: kan den tidligere Dom ikke paa noget Punkt formildes, maa den stadfæstes, selv om den i Virkeligheden af Retten anses for urigtig.

§ 364.

Henvisningen til § 354 sigter til det i sammes sidste Stykke omhandlede Tilfælde.

§ 365.

Den i denne Paragrafs første Stykke hjemlede Genoptagelsesadgang vil kunne finde Anvendelse i alle Sager, der ikke kunne

paaanes netop i Overensstemmelse med Kap. XXVIII., altsaa ikke kunne undergives en, hele Sagen omfattende, Anse. Naar i øvrigt de i Paragraffen opstillede Betingelser ere til Stede, vil Afdgangen gælde dels med Hensyn til Landsretssager (jfr. §§ 234 og 340), dels med Hensyn til saadanne Politisager (§ 312), i hvilke Anse udelukkes ved § 337, 2det Stykke.

Syvende Afsnit.

Baatale af særlige Myndigheder eller af Private. Forsøgning af borgerlige Krav under Straffesagen.

Kapitel XXXI.

Behandling af Sager, som paa tales af en særlig offentlig Myndighed eller af en privat Sagjøger.

Nærværende Kapitels §§ 366—375 svare i Hovedsagen til det tidligere Forslags 7de Afsnit, Kapitel I. I Ordningen af Stoffet er der dog gjort den Forandring, at Baatalen i Henhold til § 34 er behandlet til Ende for sig (nemlig i § 366), medens de følgende Paragraffer udelukkende handle om den subsidiære private Baatale. Der er dernæst foretaget en Del andre redaktionelle Ændringer samt af Realitetsændringer navnlig følgende:

De særlige Regler i det tidligere Forslags § 443 Nr. 1 ere udeladte som overflødige og besværende. Det synes da heller ikke at være noget ubilligt Krav til den vedkommende særlige Baatalemyndighed eller den paagældende Private, der nærer særlig Interesse for en bestemt Sag, at de selv maa forhøre sig om dennes Stilling; selvfølgelig er det da Politiets Pligt at staffe de Oplysninger desangaaende, som ere nødvendige for, at de paagældende Myndigheder eller Private kunne vide, naar det Øjeblik kommer, hvor de selv maa træde til, om de ønske Sagen fremmet.

Der er i § 367 foreskrevet en bestemt Frist, inden hvilken den Private maa gøre Brug af den ham ved § 36 indrømmede subsidiære Baataleret. En saadan Frist findes ogsaa i R. L.s § 433 og er

dels begrundet i et Hensyn til den, der eventuelt skal staa som Siget, dels i Ønskeligheden af, at Sagen, naar den overhovedet skal frem, kommer frem, medens den endnu er nogenlunde frisk. Det er ogsaa efter N. L.s Forbillede, naar der i § 368, 2det Punktum, er indsat den Bestemmelse, at den private Sagfører kun kan rejse Tiltale ved Landsretten, efter at en retslig Forundersøgelse, indledet paa hans Begæring, er gaaet forud.

Medens det tidligere Forslag henviser den Private til at fremsætte sin Begæring om Forundersøgelse til Landsretten, har Udkastet i § 369, 1ste Stykke, henvist Begæringen til Underrettens Afgørelse. Dette, der ligeledes stemmer med N. L.s Regel (§ 426), er formentlig mere praktisk; thi, medens en Henvendelse til Landsretten nødvendigvis maa blive til en vis Grad formbunden og vil kunne foranledige en for Andrageren gunstig Afgørelse fra Landsrettens Side alene paa Grundlag af den Plausibilitet, som det i Reglen ikke er vanskeligt at give en ensidig skriftlig Fremstilling, vil en Henvendelse til den Underretsdommer, der selv eventuelt skal forestaa Forundersøgelsen som Dommer, let føre til en personlig Forhandling mellem denne og vedkommende Private, der giver Dommeren et bedre Indblik i det virkelige Forhold. At den Private, der møder et Afslag hos Underretten, altid skulde være tilbøjelig til ved Rære at bringe Sagen ind for Landsretten, selv hvor hans Begæring er utilstrækkelig begrundet, er der næppe Grund til at befrygte, dels vil nemlig Dommeren ofte kunne overbevise Andrageren om det urimelige i hans Begæring, dels vil i alt Fald mange lade Sagen falde, naar de først faa en Dommerkendelse imod sig.

I § 370, 1ste Stykke, og § 373, 2det Stykke, gøres det til Pligt for den Private, der vil rejse en Straffesag for Landsretten eller paaanke en Straffesag til Landsretten eller Højesteret, hertil at benytte Sagfører. Denne Regel, der ogsaa findes i N. L., er nødvendig, naar man vil have nogen Garanti for, at en saadan Straffesag af større Betydning, der jo lægger Beslag ikke blot paa Rettens, men ogsaa paa Vidners og Sagsøgtes Tid og Interesse, ikke forvirres og forhales ved den muligvis ganske uhyldige Sagføgers urigtige Dispositioner eller urigtige Optræden.

I § 371 er der givet Rettens Formand Afgang til at overlade Afhøring af den private Sagfører til dennes Sagfører, hvorhos det udtrykkelig udtales, at Vedkommende afhøres som Vidne og kan underkastes Modafhøring.

§ 372 giver noget friere Regler end den nærmest tilsvarende § 442, Nr. 1, i det tidligere Forslag.

I § 373, 1ste Stykke, er Afdgangen til en Bevisbedømmelse omfattende Paaanke til Landsretten gjort afhængig af Landsrettens Tilladelse. Dette er i Virkeligheden kun den naturlige Komplement til de for Forsølgningsadgangen i 1ste Instans givne Regler. Jfr. ogsaa N. L. § 438.

I § 374, 1ste Stykke, indrømmes der Paaalemyndigheden en ubetinget Ret til paa et hvilket som helst Trin at indtræde i Sagen, medens denne Ret ifølge det tidligere Forslag var til en vis Grad begrænset; paa den anden Side er der i Paragrafens 2det Stykke forbeholdt den private Sagfører Partsrettigheder trods den offentlige Paaalemyndigheds Overtagelse af Forsølgelsen, og det er saaledes forebygget, at den offentlige Paaalemyndighed skulde træde ind blot i det Øjemed ved en varsom Optræden at afværge Domsældelse. — Endelig er i § 375 den Tanke, hvorpaa den hele subsidiære Paaaleret hviler, gennemført ogsaa med Hensyn til Genoptagelse.

Kapitlets sidste Paragraf (§ 376) er traadt i Stedet for det tidligere Forslags 7de Afsnit, Kapitel II. Idet nemlig, som ovenfor §. 2 omtalt, de private Straffesager som hidtil henlægges til Civilprocessen, maa der ligesom i nugældende Ret (jfr. Pl. 23. Maj 1840) aabnes Afgang til at afværge en Fængselsstraf, der mulig kun er idømt i Medfør af de civilprocesuelle Maksimer, og ikke paa Grundlag af Bevis for Skyld.

Med Hensyn til de enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 366.

De Myndigheder, der her gives for Dje, ere de ovenfor ved § 34 omtalte, altsaa de Myndigheder, hvis særlige Opgave det er at kontrollere Overholdelse af Sundheds- og Bygningslovgivningen, Margarine- og Bygningslovgivningen, særlige Grene af Beskatningslovgivningen etc. Da deres subsidiære Forsølgelsesret ifølge § 34 kun gælder for Sager, der ifølge § 33 ere Politisager, maa den her omhandlede Forsølgning selvfølgelig ogsaa følge Reglerne for disse, kun at der her ikke bør være Tale om „Forelæg“. Der henvises derfor i nærværende Paragraf til Kapitel XXVI. med Undtagelse af § 309 samt til de i Kapitel XXVII. til XXIX. indeholdte Regler for Appel af Politisager.

§ 367.

Den i 2det Stykke fastsatte Frist er i Virkeligheden af temmelig relativ Bestaafenhed. Om en Nægtelse af Forfølgningen fra Paatalemyndighedens Side bliver der jo nemlig først Tale, naar der er rettet en Opfordring til den fra den Forurettede eller Andre om at paatale, men saadan Opfordring kan selvfølgelig fremkomme, saa længe blot ikke Straffelovens Præskriptionsfrister ere udløbne. Anvendelsen af de her givne Regler ville ikke i Praxis forvolde særlige Vanskeligheder, efter som Paatalemyndigheden altid bør sørge for (og uden stort Besvær kan sørge for), paa en eller anden Maade at konstatere, hvornaar saadan Nægtelse har fundet Sted. Ere tre Maaneder forløbne derefter, er den subsidiaire private Paataale ubetinget afstaaen. Er denne Frist endnu ikke forløben, maa den Ret, der skal træffe Afgørelse af den fremsatte Begæring, skønne over, hvorvidt der er tilstrækkelig Grund til at antage, at den Forurettede i over 14 Dage inden Begæringens Fremsettelse har været bekendt med Paatalemyndighedens Nægtelse, og, er der ikke tilstrækkelig Grund til at antage dette, kan Begæringen ikke afvises i Henhold til nærværende Paragraf.

§§ 368 og 369.

Den kontrollerende Myndighed, som der her tillægges Retten, er nødvendig for at værne mod, at Folk uden rimelig Grund og blot som Følge af andre private Personers urigtige Forestillinger, Had, Chitane eller lignende stempler som Sigtede eller „Tiltalte“ maaske endog for grove Forbrydelser. Underrettens Myndighed til at prøve Begæringen (henholdsvis om enkelte Retshandlinger, om Forundersøgelse eller om Domsforhandling), strækker sig saavel til den retlige Side af Sagen (om en Handling som den ommeldte kan antages strafbar) som til den faktiske (om der er nogen Grund til at antage, at der kan tilvejebringes det til Domfældelse nødvendige Bevis), hvorhos Retten vil have at undersøge, om Paatalemyndigheden virkelig har nægtet at rejse Forfølgningen, samt om denne Nægtelse ikke er hjemlet ved § 33, Nr. 1—3, eller sidste Stykke (jfr. § 36), om den, der fremsætter Begæringen, kan anses for den Forurettede, samt om Begæringen ikke er for sildig fremsat (jfr. § 367, 2det Stykke). Hvor flere ere forurettede ved en og samme Forbrydelse, maa hver enkelt kunne rejse den her omhandlede private Forfølgning; men hver af de

øvrige maa saa for sit Vedkommende kunne slutte sig til den en Gang rejste Forfølgning.

Den Afgørelse, der af Underretten træffes i Henhold til § 368, 4de Stykke, eller § 369, 1ste eller 2det Stykke, maa, hvis den gaar ud paa at afvise eller afslaa Begæringen, kunne paakæres af den, der har fremsat Begæringen, og hvis den gaar ud paa at tage Begæringen til Følge, kunne paakæres af den, mod hvem denne er rettet.

Reglen i § 368, 4de Stykke, om, at Genpart af Begæringen altid skal meddeles Paatalemyndigheden, tilsigter særlig at give denne Opfordring til at benytte sin Ret efter § 374 til at indtræde i Sagen.

§ 372.

Er der flere Forurettede, maa en af de andre kunne optage Forfølgningen, forsaavidt Tidsbegrænsningen i § 367, 2det Stykke, ikke er til Hinder derfor.

Kapitel XXXII.

Paatale af borgerlige Krav under Straffesager.

Nærværende Kapitel adskiller sig paa væsentlige Punkter fra det tidligere Forslags 7de Afnit Kap. III., hvad der navnlig staaer i Forbindelse med, at man har ment at burde blive staaende ved den nugældende Regel, hvorefter det Offentlige paa Begæring varetager den Forurettedes Erstatningskrav, hvor saadant kan ske uden større Ulempe eller Bidtøstiggørelse for Behandlingen af selve det strafferetlige Spørgsmaal, medens det tidligere Forslag overlod til den Forurettede selv at indtræde som Part med særlige Partsrettigheder for at gøre saadant Krav gældende.

Man har nemlig ikke kunnet se rettere, end at en saadan Optræden af den Forurettede som Part kan virke forstyrrende og besværlig, at det i de fleste Tilfælde netop vil være det letteste for den Forurettede selv at kunne overlade til det Offentlige at varetage hans Erstatningskrav, samt at den Forurettede endelig, hvis hans Krav ikke egner sig til saadan accessorisk Behandling, opnaar alt, hvad han med Rimelighed kan forlange, derigennem, at der forbeholdes ham fuld Frihed til at gøre det gældende ad civilprocessuel Vej.

Denne sidste Afdgang staar ham efter Udkastet aaben ikke blot, hvor han fra først af har holdt Erstatningskravet borte fra Straffesagen, eller har faaet det afvist fra Behandling i Forbindelse med denne, men ogsaa, hvor han efter at have fremsat det, onsker at tage det tilbage, idet saadan Tilbagetagelse efter Udkastets § 378, 2det Stykke, kan finde Sted, lige til Sagen er optagen til Dom. Endelig indrømmes der ham i § 383 Ret til særskilt at paaanke Rettens Afgørelse af hans borgerlige Krav i Overensstemmelse med Reglerne i Civilprocessloven, dog at det, for at forebygge modstridende Afgørelser med Hensyn til Sagens faktiske Side, tilføjes, at saadan Anke ikke kan grundes paa, at Afgørelsen er urigtig som Folge af en fejlagtig Bedømmelse af Beviset.

Paa den anden Side er det dog fundet rigtigst — saavel af Hensyn til Tiltalte som af Hensyn til ikke at bebyrde Retsplejen to Gange med det samme Spørgsmaal —, at Retten, hvor den Forurettede har fremsat sit Krav under Straffeforfølgningen og ikke har taget det tilbage inden Sagens Optagelse, og hvor derhos Afgørelsen af Straffespørgsmaalet maa medføre en Afgørelse i samme Retning af det borgerlige Krav eller dette i alt Fald foreligger tilstrækkeligt oplyst, skal kunne træffe en ogsaa med Hensyn til det borgerlige Krav bindende Afgørelse, selv om denne gaar ud paa at frifinde Tiltalte for dette. Udkastet indeholder saaledes paa dette Punkt en Afvigelse fra den nu gældende Praksis, ifølge hvilken Dommeren i Straffesagen enten tilkender Erstatning eller slet intet afgør desangaaende.

Udkastet indrømmer i øvrigt den Forurettede Afdgang til at fremsætte sit borgerlige Krav, naar en Underretsdom appelleres til Landsretten til fuldstændig ny Behandling, selv om det ikke har været fremsat i 1ste Instans (jfr. § 382, 3dje Stykke).

Det skal endnu fremhæves, at Udkastet har optaget den i R. L. § 443 indeholdte Regel om, at Retten i Rævningsager, hvor dertil er særlig Grund, kan forelægge Rævningerne det Spørgsmaal, saavel om Skade er lidt, som om Erstatningens Størrelse. Det tilsigtes navnlig herved paa en nem og simpel Maade at stifte en Afgørelse af en Del af saadanne Spørgsmaal, der nu for Tiden i civile Sager henvises til særligt efterfølgende Ekon. De til det tidligere Forslags § 462 svarende Regler ere i nærværende Udkast anbragte i § 141.

I øvrigt skal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer følgende bemærkes:

§ 379.

Som alt ovenfor bemærket ligger det modsætningsvis i nærværende Paragraf, at, forsaavidt Retten finder de foreliggende Oplysninger tilstrækkelige til at danne Grundlag for en Afgørelse af det borgerlige Krav i den Retning, i hvilken Afgørelsen af det strafferetlige Spørgsmaal gaar, træffer den saadan Afgørelse med almindelig res judicata Virkning, hvad enten saa Tiltalte i Overensstemmelse dermed dømmes helt eller delvis eller pure frifindes. — I Rævningsager vil i øvrigt den Omstændighed, at det ikke altid vil være klart, paa hvilke Grunde en frifindende Rævningserklæring er støttet, kunne bevirke, at Retten anser det for rigtigst, ikke at træffe nogen Afgørelse med Hensyn til borgerlige Krav.

§§ 382 og 383.

Hensigten med de i disse Paragraffer givne Regler er, som det let vil ses, dels at give den Forurettede en saa vid Afdgang som muligt til at gøre sine Krav gældende, dels at afværge uensartede Afgørelser af Spørgsmaalet om det civile og kriminelle Ansvar i saadant Tilfælde, hvor den Afgørelse, der træffes med Hensyn til det ene af disse Spørgsmaal, kræver en bestemt Afgørelse af det andet Spørgsmaal som sin Konsekvens.

Med Hensyn til § 382, 1ste Stykke, skal bemærkes, at, hvor der foreligger Rævningsændelse angaaende det Spørgsmaal, hvorvidt Skade er bevirket ved Forbrydelsen, samt om Erstatningens Størrelse, maa denne Afgørelse for saa vidt være bindende for Højesteret. Hvor det borgerlige Krav er udtrykkelig inddraget under Anken i Medfør af § 382, 1ste Stykke, 2det Punktum, maa den overordnede Ret, hvis den finder, at det borgerlige Krav ifølge Reglerne i § 379 overhovedet ikke burde have været afgjort i Forbindelse med Straffesagen, kunne indskrænke sig til at ophæve den i saa Henseende trufne Afgørelse uden at sætte nogen anden i Stedet. Omvendt maa der i Forbindelse med Paaanken af den strafferetlige Afgørelse kunne anses over, at den underordnede Ret har vægret sig ved at paafende det borgerlige Krav.

Reglen i § 382, 3dje Stykke, om Udelukkelse af Ræremaal med Hensyn til Retens Beslutninger vedrørende borgerlige Krav har særlig Betydning for det Tilfælde, at Retten nægter at tage et fremjat borgerligt Krav under Paafendelse, og dens Afgørelse af det strafferetlige Spørgsmaal ikke paaanføres. Hvor Retten derimod tager det borgerlige Krav under Paafendelse, aabnes der gennem § 383 Afgang til Anke i Overensstemmelse med Civilprocessens Regler.

Ottende Afsnit.

Fuldbyrdselsen af Domme i Straffesager.

Kapitel XXXIII.

Nærværende Kapitel afviger i det hele kun paa følgende Punkter fra det tidligere Forslags 8de Afsnit:

Der er i § 384 tilføjet en Regel om Tvangsmidler i Domme, hvorved nogen tilholdes at opfylde en Forpligtelse mod det Offentlige (jfr. herved særlig § 2, Nr. 1).

Spørgsmaal, der opstaa ved en Doms Fuldbyrdselse, kunne ifølge § 385 henvises til Afgørelse ved Underretten paa det Sted, hvor Fuldbyrdselsen skal finde Sted, og skulle ikke, som efter det tidligere Forslag, ubetinget frem for den Ret, der har affagt Dommen. De paagældende Spørgsmaal ville nemlig ofte være af den Bestaafenhed, at de ligesaavel kunne afgøres af den ene som af den anden Ret, og det er da rimeligt at tage den, der er nærmest.

Ifølge samme Paragrafs 3dje Stykke kunne Spørgsmaal om den Paagældendes Identitet med Domsældte paaanføres til Landsretten, hvor da en ny Bevisførelse kan finde Sted, hvorimod der ikke er fundet Anledning til at tilstede videre Anke til Højesteret, som forudsat i det tidligere Forslags § 464, 2det Stykke.

§ 388, 2det Stykke, optager det tidligere Forslags § 467, Nr. 4, med Udelukkelse af Ordene „en kortvarig“ (=: Udsættelse), hvorved Reglen er blevet tilstrækkelig rummelig til at overskødigsgøre samme Paragrafs Nr. 3.

I § 389 er der givet en nærmere præciseret Angivelse af den Ret, hvortil der sigtes, end Tilfældet var med den tilsvarende § 468 i det tidligere Forslag.

Endelig er Bestemmelserne i det tidligere Forslags § 469, 1ste Stykke, og § 471 udeladte som unødvendige.

Niende Afsnit.

Sagsomkostninger og Rettergangsbøder.

Kapitel XXXIV.

Sagsomkostninger.

Indholdet af nærværende Kapitel svarer til Indholdet af det tidligere Forslags 9de Afsnit, Kapitel I. og III. Afvigelserne bestaa nærmest kun i følgende:

Reglen i § 395, 4de Stykke, 2det Punktum, er nu, foranlediget ved, at der fra den nu gældende Praksis haves Eksempel paa, at en Mand paa Grund af en ganske ubetydelig Forseelse, der tilfældigvis nødvendig gjorde vidtloftig Bidneforsel, Kort-Optagen etc., er blevet idømt uforsholdsmæssig store Sagsomkostninger, jvf. ogsaa N. L. § 452.

Reglen i det tidligere Forslags § 480 om den private Sagsøgers Pligt til at stille Sikkerhed for eventuelle Omkostninger findes for nærværende Udkasts Vedkommende optagen i § 369, sidste Stykke.

Det tidligere Forslags §§ 481 og 482 ere udgaaede i Konsekvens af tidligere Undringer.

Kapitel XXXV.

Rettergangsbøder.

Nærværende Kapitel afviger nærmest kun paa følgende Punkter fra det tidligere Forslags 9de Afsnit, Kapitel II.

Det tidligere Forslags § 485, 3die Stykke, er udeladt som paalæggende Retterne en legal Anmeldelsespligt, der paa den ene Side ligger udenfor, hvad der ellers kendes, paa den anden Side turde være praktisk taget overflødig.

Det tidligere Forslags § 486 er udgaaet sammen med de privat forfulgte Straffesager; fremdeles er det tidligere Forslags § 487 udgaaet, og dens Indhold overflyttet til Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning §§ 33 og 40; endelig er tilføjet en ny Paragraf (§ 405) om, at de i Medfør af nærværende Lov idømte Bøder tilfalde Statskassen.

Jovrigt maa ved nærværende Kapitel erindres § 71, 2det Stykke.

Tiende Afsnit.

Slutningsbestemmelser.

Kapitel XXXVI.

Dette Kapitel afviger fra det tidligere Forslags Slutnings-Afsnit, dels ved Op- tagelsen af de i § 406 indeholdte Regler (jfr. ovenfor S. 67), dels ved at Udkastets Regler ikke gøres anvendelige paa de Straffesager, der paa den Tid, da Udkastet maatte træde i Kraft som Lov, alt ere op- tagne til Dom.